T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

ERZİNCAN İL HALK KÜTÜPHANESİNDEKİ 1492 NUMARALI NAZİRE MECMUASI (İNCELEME-METİN)

Birgül SEZGİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Semra TUNÇ

KONYA - 2015

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Birgül SEZGİN
	Numarası	074201011001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı \ Eski Türk Edebiyatı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans☐ Doktora☐
	Tezin Adı	Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazire Mecmuası (İnceleme-Metin)

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü
Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Birgül SEZGİN
	Numarası	074201011001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı \ Eski Türk Edebiyatı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans☐ Doktora☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Semra TUNÇ
	Tezin Adı	Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazire Mecmuası (İnceleme-Metin)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazire Mecmuası (İnceleme-Metin) başlıklı bu çalışma ……../……../…….. tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doç.Dr.Semra Tunç	Danışman	
Yrd. Doç.Dr. Nurgül Sucu	Üye	
Yrd. Doç.Dr. Murat Ak	Üye	

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Birgül SEZGİN	
	Numarası	074201011001	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı \ Eski Türk Edebiyatı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans☐	Doktora☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Semra TUNÇ	
	Tezin Adı	Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazire Mecmuası (İnceleme-Metin)	

ÖZET

Çalışmamız, Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazire Mecmuası (İnceleme-Metin) tanıtımı ile transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır.Mecmuada on beşinci yüzyıldan on dokuzuncu yüzyıla kadar olan muhtelif şairlerin şiirlerine yer verilmektedir. Metin oluşturulduktan sonra mecmuadaki şiirler divanlardaki şiirlerle mukayese edilerek mevcut farklılıklar gösterilmiştir. 148 varaktan oluşan mecmua'nın 59.varağından itibaren çalışma yapıldı.Çalışma yapılan bölümde 174 şaire ait 629 gazel bulunmaktadır. Divanlarda bulunmayan şiirler de ayrıca belirtildi.

Bir nazire mecmuası olan eser, 148 varaktır.

Anahtar Kelimeler: gazel , nazire geleneği,nazire mecmuası, şiir mecmuası

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Birgül SEZGİN
	Numarası	074201011001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı \ Eski Türk Edebiyatı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans Doktora
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Semra TUNÇ
	Tezin İngilizce Adı	The Nazire Journal No 1492 at Erzincan Provincial Public Library (Analysıs- Text)

ABSTRACT

Our study consists of presentation of Nazire Journal No. 1492 at Erzincan Provincial Public Library (Analysis-Text) and the text with transcription. The journal includes poems of several different poets form the fifteenth century to the nineteenth century. After the text was formed , the poems in the journal were compared with the poems in the divans and then existing differences were demonstrated.The study was conducted beginning from the 59th foil of the journal, which consisted of 148 foils. The part where the study was conducted included 629 odes belonging to 174 poets.The poems not included in the divans were separetely indicated.

The work , which was a nazire journal, consisted of 148 foils.

Keywords: ode, tradition of nazire, nazire journal, poetry journal

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ

Aynı vezin ve kafiye ile bir şairin şiirinin benzerini yazma işine nazire denmekle birlikte asıl amaç estetik değer açısından o şiirin daha iyisini yazabilmektedir.Bunun yanında üstad olarak kabul edilen şairin şiirine nazire yazmak bir saygının ifadesi olarak da görülür. Çoğu zaman üstad kabul edilen şairler de beğendikleri ve takdir ettikleri şairlere nazire yazmışlardır.Yeni yetişen şairlerin çoğu da beğendikleri üstad kabul ettikleri şairlerin şiirlerine nazire yazarak üslup ve sanatlarını geliştirmişlerdir.Nazire yazma işi XV.yüzyılda çok yaygınlaşmış, zamanla bir gelenek halini almıştır.

Divan edebiyatında nazirelerin önemli bir yeri olduğu gibi Divan edebiyatı ürünleri arasında nazire tarzında yazılan manzumeler zamanla bazı mecmualarda toplanarak nazire mecmualarının ortaya çıkmasını sağlamıştır.Kayıtlara göre kütüphanelerimizde çok az sayıda nazire mecmuası bulunmaktadır.Divan şiirinin kaynakları açısından önemli yeri bulunan bu tür eserlerin tamamının yayımlanması araştırmacılar açısından büyük önem taşımaktadır. Nazire mecmualarının edebi yönü yanında şairler arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi açısından da önemi büyüktür.

Tezimize konu olan Erzincan İl Halk Kütüphanesi 1492 numaralı mecmua da bir nazire mecmuası şeklinde tertip edilmiştir. İki bölüm halinde hazırladığımız çalışmanın birinci bölümünde mecmuanın tanıtımını yaptık. Mecmuada yer alan şairleri, şiirleri, nazım şeklini, şiirlerin ilk ve son beyitlerini, kullanılan vezinleri, karşılaştırdığımız eseri ve eserin sayfa numarasını kapsamlı bir tablo ile gösterdik.

İkinci bölümde mecmuada yer alan şiirlerin transkripsiyonlu metnine yer vererek şiirleri yayınlanmış divanlarla ve diğer bilimsel çalışmalarla karşılaştırarak farklılıkları belirttik.

Çalışmamızın giriş, tanıtım ve metin kısmında kullandığımız kısaltmalara dair bilgileri tezin baş kısmında "Kısaltmalar" başlığı ile verdik. Yazmadan seçilen metinleri ise çalışmamızın sonuna ekledik.

Benzerleri gibi biz de bu çalışmayla divan şairlerinin mecmualarda, divanlarda bulunmayan şiirlerini tespit etmeyi ve tezkirelerde adı geçmeyen yada unutulup gitmiş şairlerden birkaçını gün yüzüne çıkarmayı amaçladık. Bu şairlerin ve şiirlerin ortaya çıkarıp, edebiyat ve ilim âlemine sunularak, katkı sağlayabilmek çalışmamızın amacına ulaştığının göstergesi olacaktır.

Tezimin hazırlanması esnasında esnasında bana her türlü imkanı sağlayan, benden bilgi ve birikimlerini hiç esirgemeyen , tezimin danışmanlığını yürüten beni cesaretlendiren değerli danışman hocam Doç.Dr.Semra Tunç'a , tecrübeleriyle bana yol gösteren ,yardımlarını hiç esirgemeyen, kıymetli hocam Prof.Dr. Ahmet Sevgi'ye, ayrıca her zaman yardıma hazır olduğunu hissettiren, kaynak bulmamda yardımcı olan hocalarım Yrd.Doç.Dr.Erol Çöm ve Yrd.Doç.Dr.Nurgül Sucu′ya sonsuz teşekkür ederim.

Birgül SEZGİN
Konya 2015

KISALTMALAR

age. : Adı geçen eser

Ar. : Arapça

bk. : Bakınız

C. : Cilt

D. : Divan

Far. : Farsça

g. : Gazel

k. : Kaside

M. : Mecmua

Nu. : Numara

s. : Sayfa

SBE : Sosyal Bilimler Enstitüsü

T. : Tezkire

Vrk. : Varak

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

آ,ا	a,ā	ش	ş
ا,أ	a,e	ص	ṣ
ء	’	ض	ż,ḍ
ب	B	ط	ṭ
پ	P	ظ	ẓ
ت	T	ع	‘
ث	s̱	غ	Ġ
ج	c	ف	F
چ	Ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k,g,ñ
خ	ḫ	نک	
د	D	ل	L
ذ	ẕ	م	M
ر	r r	ن	N
ز	Z	و	v(o,ö,u,ü,ū)
ژ	J	ه	h·(a,e)
س	S	ى	(ı,i,ī,ā)

Farsçadaki “ vâv-ı ma’dûle” harfi, “ ˘ ” işaretiyle gösterilmiştir.

GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM

ERZİNCAN İL HALK KÜTÜPHANESİNDEKİ 1492 NUMARALI NAZİRE MECMUASININ TANITIMI

Nüsha Tavsifi:

Erzincan İl Halk Ktp. 1492 Numaraya kayıtlı bulunan bu mecmua, muhtelif şairlerin şiirlerine yer verilen 148 varaklık bir mecmuadır.

Şiirler cedvelsiz, çift sütuna yazılmıştır. Satır sayısı 19-23 arasında değişmektedir. Ancak bazı sayfalarda der kenar bulunmaktadır.Yazı stili nestaliktir.

Muhtevası:

Mecmua′nın 59b′ye kadar olan kısmı Neylî ve Tıflî divanlarının büyük bir kısmını içermektedir.Mecmua Neylî'nin divanda 23 beyit olan kasidesinin son 4 beyiti ile başlamaktadır. Neylî'nin kaside, terkib-ibend, manzume, manzum, muhammes, tahmisleriyle devam etmektedir. Bunlardan sonra mecmuada Tıflî'nin kasideleri ve tekrar Neylî'den tarih, lügaz, muamma,rübai,mukattaat,takriz,metali ve ebyat bulunmaktadır.

Bütün bunlardan sonra 59b 'den itibaren çalışmamıza konu olan gazeller yer almaktadır.Bākī′nin gazeliyle başlayan çalışmamız Kabūli'nin gazeliyle son bulmuştur.

Mecmuanın kim tarafından derlendiği bilinmemektedir. Şiirleri bulunan şairlerin yaşadıkları dönemler düşünüldüğünde mecmua 15. ve 19.yüzyıllar arası yazılmış şiirleri ihtiva etmektedir.Bundan hareketle mecmuanın 19.yüzyıl başlarında yazıldığı düşünülebilir.

Mecmuanın nazire mecmuası şeklinde ve tezimize konu olan kısmında 59b - 148b arasında 174 şaire ait 629 gazel vardır.Mecmuada en çok Bākī (35), Rūhī (33), Zārīfī (28), Yahyā (23), Nâbî (21), Surûrî (17), Rüşdî (16), Sâbit (16), Fuzûlî (15), Ulvî (15) gibi şairlerin şiiri bulunmaktadır.103 şairin de mecmuada sadece bir şiiri bulunmaktadır. 2 şiirin de şairi belli değildir. Ayrıca bazı şiirlerin eksik kalması bazılarının başlıklarının yanlış verilmesi , fotokopi olmasından kaynaklanan hatalar mecmuada göze çarpmaktadır.

Gazel nazım şekliyle yazılmış şiirlerde 17 farklı vezin kalıbı kullanılmıştır.En fazla kullanılan vezin kalıbı olarak karşımıza *Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün* çıkmaktadır.

Tertip Özellikleri:

Mecmuada önce zemin şiir verilmiş, Bu zemin şiirler ‘Gazel’ başlığıyla kaydedilmiştir.(Ġazel-i Sābir, 60a) Ardından gazele nazireler sıralanmış, ‘Nazire’başlığıyla kaydedilmiştir. (Naẓīre-i Ṭıflī, Naẓīre-i Neyli, 60a).Vezin değişiklikleri ‘Vezn-i Āḫar’, ‘Vezn-i Dīger ve Ṭarḫ-ı Dīger ’ başlığıyla belirtilmiştir.Ayrıca çalışmamızda kafiye değişiklikleri de ‘Ḥarfü'l-Bā, Ḥarfü't-Tā’ gibi başlıklarla kaydedilmiştir.

Zemin şiir ve nazireler kaydedilirken kronolojik sıra takip edilse de yer yer tutarsızlıklara rastladık. Örneğin,145a′ da 17.yy şairi Nadîrî′ nin şiiri zemin şiir olarak 16. yy şairi Kirâmî′ nin şiiri de ona nazire olarak alınmıştır.

Mecmuanın başından 59b'ye kadar olan kısımda Neylî'nin ve Ṭıflî'nin şiirleri kayıtlıdır.Bundan sonraki -bizim çalıştığımız- bölümde gazeller kafiyelerine göre alfabetik olarak sıralanmıştır.”elif'den” (ا) başlayarak “re” (ر) de dahil olmak üzere mecmua son bulmuştur.

Fasîh, Feyzî, Kabûlî, Kesbî, Nushî, Sabrî, Yahyâ, Zarîfî, Makâlî gibi şairlerin aynı şiirleri mecmuada farklı varaklarda aynen kaydedilmiştir.Bunlar ilk geçtikleri yerde alınıp dipnotta gösterildi.

Bazı şiirlerin başlıkları yanlış kaydedilmiş.140b′de Nazîre-i Nizâmî başlığıyla kayıtlı olan bir şiirin Çâkerî′ ye ait olması, 85a′da Fuzûlî adına kayıtlı bir şiirin Nâmî′ ye ait olması gibi. Bu tür yanlışlıklar dipnotla gösterildi.

Mecmuayla ilgili bir diğer husus da mecmuadaki yazım hatalarıdır. Bunlar müstensihin gözünden kaçan basit hatalardır.Bazı yerlerde harflerin noktaları ters yerlerdeyken , bazılarının noktaları hiç konulmamıştır.

Buna benzer hatalar fazla olduğundan ayrı ayrı dipnotta gösterilmemiştir. Çalışmamıza doğru şekilleri alınmıştır.

Mecmuada birkaç gazel der-kenardır. Muhtemelen fotokopiden kaynaklanan eksiklik dolayısıyla bu gazellerin beyitlerinin baş kısmı okunamamaktadır.Söz konusu bu eksiklikler divanlardan yararlanılarak giderilmiştir.

MECMUADAKİ ŞİİRLERİN VEZİN TABLOSU :

Kullanılan Vezinler	Sayısı	Nazım Şekli
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	148	Gazel
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	86	Gazel
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	9	Gazel
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	5	Gazel
Fe'ilātün Mefā'īlün Fe'ilün	5	Gazel
Fe'ūlün Fe'ūlün Fe'ūlün Fe'ūlün	1	Gazel
Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün	142	Gazel
Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ilün	2	Gazel
Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün	34	Gazel
Mefā'īlün Fe'ilātün Mefā'īlün Fe'ilün	85	Gazel
Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün	55	Gazel
Mef'ūlü Fā'ilātün Mef'ūlü Fā'ilātün	2	Gazel
Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün	48	Gazel
Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün	1	Gazel
Müfte'ilün Fa'ilün Müfte'ilün Fa'ilün	2	Gazel
Müfte'ilün Müfte'ilün Fa'ilün	12	Gazel
Müfte'ilün Mefā'īlün Müfte'ilün Mefā'īlün	2	Gazel

TABLO :

Şairlere Göre Şiir Sayısı

	mahlas	*şiir s.*			*mahlas*	*şiir s.*			*mahlas*	*şiir s.*
1	ʻAbdī	2		21	Çākerī	2		41	Fiġānī	4
2	Ābī	3		22	Derūnī	3		42	Fużūlī	15
3	ʻAdlī	1		23	Dervīş	1		43	Ġınāyī	1
4	ʻAhdī	1		24	Dürrī	3		44	Güftī	1
5	ʻAḳlī	9		25	Ebu'ʼs-suud	1		45	Gülşenī	1
6	Ālī	4		26	Edīb	1		46	Ḫākī	1
7	ʻAmrī	2		27	Edībī	1		47	Ḥāletī	5
8	ʻĀrif	2		28	Emrī	8		48	Ḫātemī	1
9	ʻĀrifī	1		29	Enīs	2		49	Ḫayālī	3
10	ʻArżī	1		30	Esʻad	1		50	Ḥayretīye	2
11	ʿĀṣım	1		31	Faṣīḥ	3		51	Hevāyī	13
12	ʻAyānī	1		32	Fā'iḳ	1		52	Ḫufī	1
13	Bāḳī	35		33	Fāʻiz	1		53	Hüdāyī	1
14	Baṣīrī	1		34	Fānī	1		54	İsḥāḳ	3
15	Bedrī	1		35	Fehīm	12		55	ʻİṣmetī	8
16	Behiştī	2		36	Fehmi	1		56	ʻİẕārī	1
17	Belīġ	3		37	Fevrī	3		57	İzzet Paşa	1
18	Caʻfer	2		38	Fevzī	1		58	İzzetī	1
19	Cemʻi	1		39	Feyżī	3		59	Ḳabūlī	2
20	Cevrī	1		40	Fezāyī	1		60	Ḳādirī	1

61	Kasım Paşa	1		81	Müsellim	1		101	Nihānī	4
62	Ḳāmi	1		82	Nābī	21		102	Nişānī	1
63	Kātib	1		83	Nadīrī	2		103	Niẓāmī	1
64	Kelīmī	1		84	Naḫīfī	1		104	Nuṣḥī	10
65	Kemāl	1		85	Nā'ilī	1		105	'Ömrī	1
66	Kesbī	1		86	Na'īm	1		106	Rāġıb	1
67	Kirāmī	1		87	Nāmī	15		107	Raḥmī	1
68	La'lī	1		88	Nāsib	5		108	Raḥīmī	1
69	Mādiḥ	1		89	Naẓmī	14		109	Rāmī Paşa	2
70	Māhir	1		90	Naẓīm	1		110	Rāzī	1
71[1]	Maḫtūmi	2		91	Nāzikī	1		111	Refīḳī	1
72	Maḳālī	1		92	Necātī	10		112	Refī'	1
73	Mānī	1		93	Nedīm	1		113	Resā	1
74	Mecdī	5		94	Nef'ī	4		114	Resīm	1
75	Mesīḥī	13		95	Nergisī	1		115	Reşīd	2
76	Meẕāḳī	1		96	Nesīb	1		116	Revānī	5
77	Muḥibbī	9		97	Neşātī	1		117	Rif'ātī	1
78	Murādī	1		98	Nev'ī	10		118	Riyāżī	1
79	Murād	1		99	Neylī	13		119	Rūḥī	33
80	Münīr	2		100	Nihālī	1		120	Rüşdī	16

[1] Mecmuada *Maḫtūmi, Vaḥīd, Vaḥīdī* isimleriyle kayıtlı şiirler Vaḥīd Maḫtūmi'ye aittir. (Bk. Kahraman*, Vahîd Mahtūmî Dîvânı.)*

121	Ṣābir	11		141	Şehdī	3		161	Veysi	3
122	Sābit	16		142	Şehrī	2		162	Vuṣulī	1
123	Ṣabrī	9		143	Şem'ī	1		163	Yahyā	23
124	Ṣafāyī (?)	1		144	Şerīf	1		164	Yaḥyā [BEY]	6
125	Ṣafvetī	1		145	Şināsī	1		165	Yetīm	1
126	Ṣāḥib	1		146	Ṭālib	3		166	Yümnī	1
127	Sa'īd	1		147	Ṭaybī	1		167	Ża'fī	1
128	Sālim	1		148	Ṭıflī	8		168	Ẓarīfī	28
129	Sāmi	2		149	Ṭīġī	1		169	Ẕātī	2
130	Sānī	1		150	'Ubeydī	1		170	Zekī	2
131	Selīmī	1		151	Ulvī	15		171	Zeynep	1
132	Selīsī	1		152	Uṣūlī	1		172	Zihnī	1
133	Selmān	1		153	Vaḥīd	4		173	Ẓuhūrī	1
134	Sem'ī	1		154	Vaḥīdī	1		174	?	2
135	Sezāyī	5		155	Va'di	1				
136	Sirācī	1		156	Vāliyā	1				
137	Sīretī	1		157	Vālihī	2				
138	Şīrī	1		158	Vaṣīfi	5				
139	Sürūrī	17		159	Vaṣfī	5				
140	Şānī	1		160	Vehbī	1				

MECMUA'NIN MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİNE (MESTAP) GÖRE MUHTEVA TABLOSU

Nüsha Tavsifi:

TABLO 1

		Yer Nu.: Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazire Mecmuası.				
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla' beyti / bendi**	**Makta' beyti / bendi**	**Nazım şekli / birimi**	**Vezin**	**Açıklamalar**
71b	**ʿAbdī**	Ṣanma encüm delinüp nāvek-i āhumla dilā Oldı çarḫ aṭlasınuñ penbesi yer yer peydā	Götürü sīm-i kef-i mevci ile ḳalḳındı Ahumuñ bād-ı hevāsı ile **ʿAbdī** deryā	Gazel/5	Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	Ertan**, Urfalı Şâir Abdî'**de bulunamadı.
101a	**ʿAbdī**	ʿĀlemde ṣafā ḳalmadı yārānda ḥaḳīḳat Ḳanda dil-i yārān-ı ṣafā ḳanda ḥaḳīḳat	**ʿAbdī** hele sen nān u nemek ḥaḳḳuñı gör [kim] Kimse dimesün tā saña yoḳ anda ḥaḳīḳat	Gazel/5	Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	Ertan**, Urfalı Şâir Abdî'**de bulunamadı.
74a	**Ābī**	Eyledüñ bendeñe çoḳ cevr ü cefā n'oldı saña Ġarażuñ mihr ü vefā idi baña n'oldı saña	Ḫayli demdür gülüp açılmadın **Ābī** ḳuluña Söyle ey ġonca-dehen behr-ı Ḫudā n'oldısaña	Gazel/5	Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	---
121b	**Ābī**	O gül-rū naḳdde zīnetger-i bāġ-ı cihānumdur Ḥabīb-i ser-firāz-ı ʿişve-bāz-ı dil-sitānumdur	İşidüp vaṣf-ı ḥüsni diḳḳatin güldi didi **Ābī** Ẓarīf-i mū-şiḳāf u mūcidü nev-nükte-dānumdur	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	---
123a	**Ābī**	Müselsel her kelāmuñ mismaʿ-ı ehl-i dile semdür Ser-ā-ser servdür [--.--] güle şeb-nemdür	Derūñde mürde-dildür sālik-i silk-i kelām **Ābī** Reh-i vaṣluñda derd aña ki kemdür her aña kemdür	Gazel/5	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün* *Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	---
114b	ʿ**Adlī**	Ṭarzı ḳırıḳ ʿaceb yigit eṭvārı dil-pesend Ḳırdı geçürdi ʿālemi bir şūḫ-ı şeh-levend	ʿ**Adlī** ḳuluñ bilür misin ey şeh didüm didi Bir pādişāh-ı bī-ser ü sāmān u derdmend	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Bayram*, Adlī Dîvânında* bulunamadı
65a	**ʿAhdī**	Ḳāmetüm ger ḫam iderse n'ola her dem bir belā Ehl-i dil eyler tevāżuʿ rāst gelse āşinā	**ʿAhdiyā** öldüm hele erbāb-ı zevḳ içre yine Çeşme-i laʿlin görelden bulmışam ʿayn-ı beḳā	Gazel/7	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	…
71a	**ʿAḳlī**	Virür āyīne-i ruḫsār-ı civānāna cilā Bu ṣafā-yı ki senüñ ḥüsnüñe virmiş Mevlā	Vaṣf-ı laʿl-i leb-i dildār lebüñden düşmez N'ola reşk eylese **ʿAḳlī** saña yarān-ı ṣafā	Gazel/5	Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	---

98a	**ʽAḳlī**	Ḥüsnüñde ẓuhūr ideli envār-ı maḥabbet Yandurdı göñül ḫırmenini nār-ı maḥabbet	**ʽAḳlī** yazılur nāmıña ṭūmār-ı belāġat Bir yerde ki işʽār ola eşʽār-ı maḥabbet	Gazel/5	Mefʽûlü Mefâʽîlü Mefâʽîlü Feʽûlün	---
99a	**ʽAḳlī**	Bilmez ḫaber-i laʽlüñi her bī-ḫaber ey dōst Görmez güneşin nūrInı her bī-başar ey dōst	Abdāl-ṣıfat ḫānḳah-i tekye-i ʽaşḳı Ṭurmaz ṭolanur ʽ**Aḳlī**-i şeydā gezer ey dōst	Gazel/5	Mefʽûlü Mefâʽîlü Mefâʽîlü Feʽûlün	---
105a	**ʽAḳlī**	Cānā ḫayāl-i ġamzeñ ile ḫastedür mizāc Bīmār gözlerinden umar derdine ʽilāc	**ʽAḳlī** kesādı var gibi bāzār-ı naẓmumuñ Zīrā metāʽ-ı maʽrifete ḳalmamış revāc	Gazel/5	Mefʽûlü Fâʽilâtü Mefâʽîlü Fâʽilün	---
105b	**ʽAḳlī**	Müşkilüm kākül-i müşgīnüñ açar çın ṣabāḥ Ṭañ mı ḫurşīd-i ruḫuñ olsa dilümde mıṣbāḥ	Vāʽiẓā bāde-i ʽaşḳ içmişe ibrām itme Sen de bu ʽaḳl ile ʽ**Aḳlīye** idersin ilḥāḥ	Gazel/5	Feʼilâtün Feʼilâtün Feʼilâtün Feʼilün	---
106a	**ʽAḳlī**	Alıcaḳ dest-i muḥānnāsına cānāne ḳadeḥ Döner engüşt-i hilāle meh-i tābāna ḳadeḥ	Görmedüm duḫter-i rez düşdi ayaġına müdām **ʽAḳliyā** başa çıḳardı anı merdāne ḳadeḥ	Gazel/5	Feʼilâtün Feʼilâtün Feʼilâtün Feʼilün	---
108a	**ʽAḳlī**	İrdi ṣımāḫ-ı cāna meger kim dem-i ṣabūḥ Gelsün cenāb-ı meykedeye isteyen fütūḥ	Bir Yūsuf-ı zamāneye hem-meşreb olmasa **ʽAḳlī** şarāb-ı nāba ider tevbe-i Naṣūḥ	Gazel/5	Mefʽûlü Fâʽilâtü Mefâʽîlü Fâʽilün	---
114b	**ʽAḳlī**	Saña diyem mi ṭoġrısın ey serv-i ser-bülend Egdi nihāl-i ḳaddümi ol ʽanberīn kemend	Dirseñ ḳapumda ʽ**Aḳlī**-i üftāde kimdurur Bir bī-nevā vü bī-kes ü bī-çāre derdmend	Gazel/5	Mefʽûlü Fâʽilâtü Mefâʽîlü Fâʽilün	---
126b	**ʽAḳlī**	Seni ḳudret eliyle bir muṣavver nūrdur dirler Beni tāb-ı tecellādan yaḳılmış Ṭūrdur dirler	Bilenler iḳtiżā-yı ʽaşḳ u ḳadr-i ḥüsn-i ḫūbānı Geçerler ʽ**Aḳlī**'ye daḫl itmedin mecbūrdur dirler	Gazel/5	Mefâʽîlün Mefâʽîlün Mefâʽîlün Mefâʽîlün	---
75a	**Ālī**	Cān zekān çāhına dil ṭurra-i ṭarrāra fidā Derdmendüñ biri zindāna biri dāra fidā	Yaş dökülüp vechüñi her ḳatrede peydā eyler **ʽĀliyā** ol nice yüzden o sitemkāra fidā	Gazel/5	Feʼilâtün Feʼilâtün Feʼilâtün Feʼilün	Altun, *Gelibolulu Mustafa Ālî ve Dîvânı*, s.1, [cilt 2.]
83a	**Ālī**	Güftāruña taḳlīd idicek bülbül-i şeydā Bir sille urup ḳana yüzüñ aġzını boya	**ʽĀlī** ne güzel vaṣfuñ ider ḳand-ı lebüñle Aḥsente senüñ ḥüsnüñe iḥsānuña cānā	Gazel/5	Mefʽûlü Mefâʽîlü Mefâʽîlü Feʽûlün	Altun ve Aksoyak, *Gelibolulu Mustafa Ālî ve Dîvânı*'nda bulunamadı.
119a	**Ālī**	Süzülsün çeşm-i mestüñ devlet-i bī-dār görsünler Çözülsün dügmeler mirʼāt-ı pür-envārı görsünler	O meh-rū baḫt-ı **Ālī** gibi ġaddār olmaḳ istermiş Yetişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler	Gazel/5	Mefâʽîlün Mefâʽîlün Mefâʽîlün Mefâʽîlün	Altun veAksoyak, *Gelibolulu Mustafa Âlî ve Dîvânı'nda* bulunamadı.
126a	**Ālī**	Bugün meydān-ı ʽaşḳ içre şu ḳim merd-i melāmetdür Taʽalluḳdan ḫalāṣ oldı anuñ yiri selāmetdür	Gözüñ yaşın görüp ʽ**Ālī** senüñçün cümle ʽālem dir Ne ḫoş deryāya ġarḳ olmaz meger ṣaḥīb- kerāmetdür	Gazel/5	Mefâʽîlün Mefâʽîlün Mefâʽîlün Mefâʽîlün	Altun ve Aksoyak, *Gelibolulu Mustafa Âlî ve Dîvânı'nda* bulunamadı.
88a	**ʽAmrī**	Perde-i Beytü'l-Ḥaremdür ṭurra-i ṭarrārın öp Dāne-i tesbīḥ-i cāndur ḫāl-i ʽanber-bārın öp	Acı diller vireyin ʽ**Amrīye** cān virsün dimiş Hey ne şīrīn söylemiş laʽl-i şeker-güftārın öp	Gazel/5	Fâʽilâtün Fâʽilâtün Fâʽilâtün Fâʽilün	Bu gazel hem Çavuşoğlu, *Amrî Dîvânı*'nda (g.5), hem de Saraç, *Emrî Dîvânı'nında*, (s.41, g.57) kayıtlıdır. Ancak M'de ʽAmrî adına kayıtlıdır

122b	**ʻAmrī**	Helāk oldum nedür cānā bu firḳatle cüdālıḳlar N'olaydı olmayaydı tā ezelden āşinālıḳlar	Maḥalleñ içre **ʻAmrī** nün melūl olma fiġānından Gülistānlarda ʻādetdür ider bülbül nevālıḳlar	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Bu gazel Çavuşoğlu, *ʻAmrî Dîvânı'nda* bulunamadı.Ancak Saraçoğlu Emrî Dîvânı'nda 201. gazelde(metin bankası]mahlas beyit dışındaki beyitler kayıtlı.
82a	**ʻĀrif**	Ne lālezārgehi gör ne seyr-i bāġ baña Yeter müşāhade-i cism-i dāġ dāġ baña	Tenük-mizāc-ı ġamam dil-ḫırāşdur **ʻĀrif** Ḫurūş-ı zemzeme-i ʻandelīb ü zāġ baña	Gazel/5	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	---
120a	**ʻĀrif**	Ne geşt-i ṣaḥn-ı gülşendür ne seyr-i ṭalʻat-ı güldür Murādum istimāʻ-ı nāle-i pür-sūz-ı bülbüldür	İder her demde ḫāmeñ ṭarḥ-ı resm-i sīmyākārī Meger ey ʻ**Ārif-i** sāḥir devātuñ çāh-ı Bābildür	Gazel/6	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	---
64b	**ʻĀrifī**	Niçün eylersin ʻaceb ey rūzgār-ı bī-vefā ʻĀşıḳı maʻşūḳdan maʻşuḳı ʻāşıḳdan cüdā	Mest-i ʻaşḳ ol **ʻĀrifī** gel çekme dünyānuñ ġamın Ṣayḳal-ı vaḥdetle vir mirʼāt-ı ḳalbe incilā	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	---
130b	**ʻArżī**	Esīr iden beni ol dil-firībāne nigāhuñdur Alan ṣabr u ḳarārum gūşe-i çeşm-i siyāhuñdur	İden vābeste-i tāb-ı temennā **ʻArżī**-i zārı Ṣabāḥü'l-ḫayr ile cānā selām-ı ṣubḥgāhuñdur	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Ayan, Antepli Arzi Mehmet Efendi Gazelleri(makale) bulunamadı.
66b	**ʻĀṣım**	Gülden uçmış reng gelmiş rūy-ı al olmış saña Müşg-i āhū nāfeye çıḳmış da ḫāl olmış saña	Bu zemīnde olmamış kimse Nedīmüñ peyrevi **ʻĀṣımā** bilmem neden ḳaṣd-ı muḥāl olmış saña	Gazel/6	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	---
131a	**ʻAyānī**	Şehā bālā bülendüñ ser-firāz-ı sīm- sīmādur Leṭāfet gülsitānında yetişmiş naḫl-i bālādur	**ʻAyānī** kākül-i dil-besteden āşüfte-ḥāl olma Saña bālādan eyler intisāb-ı (-.) aʻlādur	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	---
59b	**Bāḳī**	Ezelden şāh-ı ʻaşḳuñ bende-i fermānıyuz cānā Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ʻālī-şānıyuz cānā	Cihānı cām-ı naẓmum şiʼr-i **Bāḳī** gibi devr eyler Bu bezmüñ şimdi biz de Cāmī-i devrānıyuz cānā	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Küçük**,** *Bâkî Dîvânı,* s.102.
60b	**Bāḳī**	Nedür bu ḫandeler bu ʻişveler bu nāz u istiġnā Nedür bu cilveler bu şīveler bu ḳāmet-i bālā	Vefā ummaz cefādan yüz çevürmez **Bāḳī**ʻāşıḳdur Niyāz itmek aña cānā yaraşur saña istiġnā	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.105.
63b	**Bāḳī**	Ayaḳlarda ḳalur sünbül o zülf-i nīm-tāb-āsā Ṣaçuñla baḥs̱ iderse başa çıḳmaz müşg-i nāb-āsā	Ḥasūduñ dürd-i derdin çekme ey **Bāḳī** bu bezm içre Nedīmüñ yār-ı ḫoş-meşreb gerek cām-ı şarāb-āsā	Gazel/8	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Küçük, *Bâḳî Dîvânı,* s.103.
65b	**Bāḳī**	Baña çoḳ cevr itdügüñçün ey sipihr-i bī-vefā Āhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı saña	Ruḫlaruñ vaṣfında **Bāḳī** bir ġazel naẓm itdi kim Ehl-i diller ḳodılar adını mirʼātüʼṣ-ṣafā	Gazel/6	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Küçük**,** *Bâkî Dîvânı* , s.110.
67a	**Bāḳī**	Gülsitān bezm-i şarāb u cām-ı mey güldür baña Ḳulḳul-ı ḥalḳ-ı ṣurāḥī ṣavt-ı bülbüldür baña	Ḥayder-i Kerrārıyam meydān-ı naẓmuñ **Bāḳiyā** Nevk-i ḫāme ẕü1feḳār u ṭabʼ-ı Düldüldür baña	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.108.
71b	**Bāḳī**	Bilini ḳuçmadadur ol ṣanemüñ derd ü belā Yoḫsa şīrīn lebi ʻāşıḳlara ḥāżır helvā	Lūle-i ḫāme ile çeşme-i dilden **Bāḳī** Eyledi ḳāʼide-i Āb-ı ḥayātı icrā	Gazel/7	Feʼilâtün Feʼilâtün Feʼilâtün Feʼilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.107
75b	**Bāḳī**	Nev-bahār irişdi vü gitdi şitā	Eşk-i çeşmüm yāre ʻarż itdüm didi	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün	Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.108.

		كيفه يحيل عرضا بعده موتحا	**Bāḳiyā** ma'lūm oldı mācerā		Fâʻilün	
77a	**Bāḳī**	Cevr ü cefāña ḳā'il olurdum velī şehā Maḥṣūs olaydı ol da cihānda hemān baña	Vaṣṣāfısın o serv-ḳadüñ rāstī bu kim Tab'-ı bülend-ṭarzuña aḥsent **Bāḳiyā**	Gazel/5	Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s. 108.
79b	**Bāḳī**	ʻĀrıżuñ āb-ı nābdur gūyā Ẕeḳanuñ bir ḥabābdur gūyā	**Bāḳiyā** ḫāl-i ʻanberīni anuñ Nāfe-i müşg-i nābdur gūyā	Gazel/6	Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.109.
82b	**Bāḳī**	Ḫūrşīd-i ruḫuñ kendüyi kim göstere cānā Minnet mi ḳalur mihr-i żiyā-güstere cānā	Ṭūṭī gibi ḫoş nükteler ögretdi dehānuñ **Bāḳī** gibi üstād-ı suḫen-pervere cānā	Gazel/7	Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.102. [D'de 8 beyit.]
83a	**Bāḳī**	Ḥüsn ile saña öykünemez çün gül-i ra'nā Hüzn ile baña beñzeyemez bülbül-i şeydā	İller yiye şeftālūsını bāġ-ı cemālüñ Ey sīb-ẕeḳan **Bāḳī** nice bir diye eyvā	Gazel/5	Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.104.
85a	**Bāḳī**	Şöyle olmış cām-ı ʻaşḳ-ı yārdan mest ü ḫarāb Kendüsin dīvārdan dīvāra urmış āfitāb	**Bāḳī**ye senden ferāġat virdi ey gerdūn-ı dūn Südde-i devlet-me'āb-ı pādişāh-ı kām-yāb	Gazel/7	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.113. [6.beyit Bâḳî'nin aynı vezinde bir başka gazelinden kaydedilmiştir. s.112.]
93a	**Bāḳī**	Olsa zülfi o gül-ʻiẕāra niḳāb Olur āşüfte sünbül-i sīr-āb	Ġam-ı devrān-ı dūnı çekme yüri **Bāḳiyā** ol hemīşe mest ü ḫarāb	Gazel/6	Feʻilâtün Mefâ'ilün Feʻilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s. 112.
95a	**Bāḳī**	Gül yüzüñ vaṣfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst Bāġda bir ġoncanuñ ḳalmaz girībānı dürüst	**Bāḳiyā** fennüñde ṭutmaz kimse noksānuñ senüñ Ḥamdüli'llāh ṭab'-ı mevzūn ʻaḳl u mīzānı dürüst	Gazel/6	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.114.
96a	**Bāḳī**	Lāle-ḫadler ḳıldılar gül-geşt-i ṣaḥrā semt semt Bāġ u rāġı gezdiler idüp temāşā semt semt	Şi'r-i **Bāḳī** seb'a-i iḳlīme olduḳça revān Oḳınursa yiridür bu naẓm-ı ġarrā semt semt	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Küçük, Bâkî Dîvânı, s. 82. [D'de 6 beyit].
102b	**Bāḳī**	Şöhret-i ḥüsnüñe erbāb-ı suḫendür bāʻiṡ Revnaḳ-ı bezm-i güle murġ-ı çemendür bāʻiṡ	Ṭūṭiyi leẕẕet-i güftārı giriftār eyler Derd ü ġam çekmege **Bāḳīye** bu fendür bāʻiṡ	Gazel/5	Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	Küçük*, Bâkî Dîvânı*, s.118.
103a	**Bāḳī**	Yaşumuz dökmege ol dürr-i ʻAdendür bāʻiṡ Göñlümüz düşmege ol çāh-ı ẕeḳandur bāʻiṡ	Ḳafes-i ġamda yatur ṭūṭī-i tab'-ı **Bāḳī** Çekdügi ḳahra anuñ luṭf-ı suḫendür bāʻiṡ	Gazel/5	FeʻilâtünFeʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	Küçük, *Bakî Dîvânı*, s.117.
103b	**Bāḳī**	Gel ey dil ḥalḳa-i müşgīn-i zülf-i pür-şikenden geç Düşersin dām-ı tezvīre reh-i mekr ü fitenden geç	Kemend-i zülfi ey **Bāḳī** saña çoḳ bend geçmişdür Velī sen ġamze-i ḫun-rīzi cevrin gör geçenden geç	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	*Küçük, Bâkî Dîvânı*, s.119.
105a	**Bāḳī**	Göstermeseydi bādesini sāġar-ı zücāc Ẕevḳ itmez idi bezm-i ṣafādan göñül mizāc	Ḥayretde ḳaluram göricek **Bāḳī** nergisi Bunca zer ile ayaġı gūr içre gözi ac	Gazel/5	Mefʻûlü Fâʻ ilâtü Mefâʻîlü Fâʻ ilün	Küçük*, Bâkî Dîvânı*, s.119.
106b	**Bāḳī**	Pür olup devr idicek meclis-i mestānı ḳadeḥ Çarḫ olur ḫalḳa-i rindān meh-i tābānı ḳadeḥ	Yaraşur ḫalka-i rindāna disem ey **Bāḳī** Ḫātem-i Cemdür anuñ la'l-i Bedaḫşānı ḳadeḥ	Gazel/5	FeʻilâtünFeʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	*Küçük, Bâkî Dîvânı*, s.120.
113a	**Bāḳī**	Eylesün la'lüñi dermān dil-i bīmāra meded	Mededüñ ḳalmadı feryād u fiġān eyleyecek Saña	Gazel/6	FeʻilâtünFeʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.125.[D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]

		Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded	kimden ire ey **Bāḳī**-i bī-çāre meded			
114a	**Bāḳī**	Leb-i ḫandānuñ ile ḳılduñ yād Eyledüñ mürdelerüñ rūḫını şād	**Bāḳīye** emr nedür sulṭānum Saña ḳul oldı muṭī‘ ü münḳād	Gazel/6	Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.123.
114a	**Bāḳī**	Gerdūn-ı dūna ‘āḳil iseñ ḳılma i‘timād Dönsün piyāle Devr-i Ḳamerden budur murād	**Bāḳī** kifāyet eyler işāret efendiñe Maḫlaṣ yirine yazdurasın aḫlaṣu'l-‘ibād	Gazel/6	Mef'ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün	Küçük*, Bâkî Dîvânı,* s.123.
114a	**Bāḳī**	İtdi şikār göñlümi bir şūḫ-ı şeh-levend Müjgānı tīr ü ḳaşı kemān ṭurrası kemend	A’dā yanuñda ḫurrem u ḫandān u şādmān **Bāḳī** ġamuñda zār u dil-efgār u derdmend	Gazel/6	Mef'ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.121.[Beyitlerin sıralanışı D'de farklı.]
116a	**Bāḳī**	Feryāduma irmezse n’ola ol boyı şimşād Kūyuñda feleklerden aşar nāle vü feryād	Rengīn ider evṣāf-ı ruḫuñ ḫāme-i **Bāḳī** Ol ṣūreti virmez ṣānemā naḳşına Bihzād	Gazel/7	Mef'ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.121.[D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
117b	**Bāḳī**	Riyāż-ı ḥüsnde olmış o la’l-i nāb leẕīẕ Cihān içinde bilürsin olur şarāb leẕīẕ	Ġazellerüñde lebi vaṣfın eyle ey **Bāḳī** Şekerle olsa bilürsin olur ḫoş-āb leẕīẕ	Gazel/5	Mefâ‘ilün Fe‘ ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.128
119a	**Bāḳī**	Açıl bāġuñ gül ü nesrīni ol ruḫsārı görsünler Ṣalın serv ü ṣanavber şīve-i reftārı görsünler	Güzeller mihribān olmaz dimek yañlışdur ey **Bāḳī** Olur va’llāhi bi’llāhi hemān yalvarı görsünler	Gazel/5	Mefâ‘îlünMefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Küçük*, Bâkî Dîvânı,* s.134.
119b	**Bāḳī**	Göñül tekmīl-i fenn-i ‘aşḳ iden üstād-ı kāmildür Anuñ yanında kimdür Kūh-ken Mecnūn ne cāhildür	N’ola raḥm eylemezse **Bāḳiyā** aḥvāl-i ‘uşşāḳa Dil-i sengīni cānānuñ raḳībe ḳatı mā’ildür	Gazel/5	Mefâ‘îlünMefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Küçük*, Bâkî Dîvânı,* s.155.
120b	**Bāḳī**	Piyāle ḫusrev-i mülk-i ġama tāc-ı Keyānīdür Ḫum-ı mey pādişāh-ı ‘aşḳa genc-i Ḫusrevānīdür	Ṣafā-yı şi‘r-i **Bāḳī** bā’iṣ-i mihr ü maḥabbetdür Bu āb-ı zindegānī ol ḥayāt-ı cāvidānīdür	Gazel/6	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Küçük*, Bâkî Dîvânı,* s.133.
121b	**Bāḳī**	Ruḫuñ ‘aḳsiyle ṣaḥn-ı dīde bāġ-ı dil-sitānumdur Nihāl-i ser-bülendüñ ḫaylīden ḫāṭır-nişānumdur	Yaşum deryādur ey **Bāḳī** içinde şāh-ı mercānı Ḫayāl-i naḫl-i bālā-yı nihāl-i erġavānumdur	Gazel/5	Mefâ‘îlünMefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Küçük*, Bâkî Dîvânı, g.*128.
123b	**Bāḳī**	Ḳapuñda sākin [olmaḳ] ġayra mihmān olmadan yegdür Gedā-yı kūyuñ olmaḳ dehre sulṭān olmadan yegdür	Belā küncinde her şeb girye vü āh itmek ey **Bāḳī** Ümīd-i vuṣlat-ı yār ile şādān olmadan yegdür	Gazel/5	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	İz*, Eski Türk Edebiyatında Nazım*, s.306. [Küçük, *Bâkî Dîvânı*'nda bulunamadı.]
128b	**Bāḳī**	Ne la’l-i kāna mā’il ‘aşḳ eri ne ṭālib-i zerdür Sirişk-i al [u] rūy-ı zerd aña ḫoş zīb ü zīverdür	Zer-i ḫāliṣ gibi rengīn olup gitmekde eş’āruñ Elüñde ḫāme ey **Bāḳī** meger kibrīt-i aḥmerdür	Gazel/9	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.131, s.193. [Bu gazel g.50 ve g.149'dan alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
129b	**Bāḳī**	Ne cām-ı bāde-i gülgūna beñzer yār-i hem-dem var Ne ṣadr-ı gūşe-i mey-ḫāne gibi cāy-ı ḫurrem var	Ṣafā-yı ḫālet-i ṭab’uñ yiter eglence ey **Bāḳī** Bī-ḥamdi’llāh ne ġam yirsin elüñde sāġar-ı Cem var	Gazel/5	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Küçük, *Bâkî Dîvânı***,** s.139.
131a	**Bāḳī**	Nihāl-i kāmetüñ ḥaḳḳā ‘aceb naḫl-i dil-ārādur Egerçi ḳaddüñ a’lā kākülüñ a’lādan a’lādur	Kenār-ı baḥr-i naẓma yine dürler dizdüñ ey **Bāḳī** Sütūr-ı defter-i şi’rüñ meger emvāc-ı deryādur	Gazel/5	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.132.
141a	**Bāḳī**	Cemālüñ āfitābından alup nūr	Saçuñ zencīri sevdāsında **Bāḳī**	Gazel/5	Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün	Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.184.

		Meh-i tābāna döndi cām-ı billūr	Begüm dīvānedür dīvāne maʻẕūr			
140b	**Başīrī**	Senüñ cevrüñden ey şūḫ-ı cefākār Belā bu kim ne ṣaġam ben ne bīmār	İder ʻaḳılları mecnūn **Başīrī** Ḳaçan kim ʻaşḳ dersin ide tekrār	Gazel/5	Mefâʻilün Mefâʻilün Feʻûlün	Ahmet Kartal, Basîrî ve Türkçe Şiirleri esere ulaşılamadı.
137a	**Bedrī**	Dem-i viṣāl geçer intiẓārı bāḳīdür Gider ṣafāsı şārabuñ ḫumārı bāḳīdür	Fenā-yı dehre keder çekmez ehl-i dil **Bedrī** Mesīḥ-veş suḫan-ı ābdārı bāḳīdür	Gazel/5	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	---
86b	**Behiştī**	Yār bī-pervā dirīġa ġuṣṣadan ḥālüm ḫarāb Sevmesün ʻālemde kimse dilber-i ʻālī-cenāb	Şemʻ-veş ol şāh-ı ḫūbān çün yaḳar pervānesin Ey **Behiştī** şehlere cāʻiz degüldür intisāb	Gazel/5	FâʻilâtünFâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Aydemir, *Behiştî Dîvânı*'nda bulunamadı.
132a	**Behiştī**	Eger mihrüñde ey meh-rū dem ursa ṣubḥ-ı ṣādıḳdur Yaḳasın çeker āfāḳ içre bir meşhūr ʻāşıḳdur	Kitāb-ı ʻaşḳ bir cāmiʻ ḥikāyetdür **Behiştī** kim Anuñ her faṣl u bābı ḳıṣṣa-yı ʻAẕrā vü Vāmıḳdur	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Aydemir, *Behiştî Dîvânı*'nda bulunamadı.
98a	**Belīġ**	Bülbül yine çıḳ gülşene feryāduñı diñlet Murġāna seḥerden oḳı evrāduñı diñlet	Vaṣf it yine mirʼāt-ı ruḫı yāri **Belīġā** Ṭūṭī gibi güftār-ı ḫudā-dāduñı diñlet	Gazel/5	Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	Çapan, Tezkire-i Safâyî, s.108.[Bu gazel Tezkirede Mustafa Beliğ adına kayıtlıdır; Beliğ Tezkiresinde bulunamadı.]
109a	**Belīġ**	Yād idüp aġyārı itme ṣoḥbetüm ey yār telḫ ʻIyş u nūşum eyleme ey laʻli sükker-bār telḫ	Cām-ı zehr-ālūd ṣunsa ṭatlu ṭatlu nūş ḳıl Kim olur ekṣer **Belīġā** şerbet-i bīmār telḫ	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Çapan, Tezkire-i Safâyî' de bulunamadı
122a	**Belīġ**	Ruḫ-ı pür-tābına māh-ı münevver dāġ ber-dildür O ḫāl-i gerden-i sīmīne ʻanber dāġ ber-dildür	**Belīġī** yaḳsa nār-ı ḥasret ile sīnesin her dem Ki ḫāl-i müşg-būy-ı yāre micmer dāġ ber-dildür	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Çapan, Tezkire-i Safâyî, s.107. [Bu gazel Tezkirede İsmail Beliğ adına kayıtlıdır. 4 beyittir; Beliğ Tezkiresinde bulunamadı]
132a	**Caʻfer**	Dilüm ġamgīn gözüm nemgīn yaşum ḳana boyanıḳdur ʻAceb olmaz budur ḥāli anuñ her kim ki ʻāşıḳdur	Seḥerden gün gibi dilber n'ola ʻarż-ı cemāl itse Çü **Caʻfer** ṣubḥ-veş anuñ reh-i ʻaşḳında ṣādıḳdur	Gazel/6	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	---
140a	**Caʻfer**	Lebüñe öykünelden ġonca-i ter Ṣabā ḫışm eyleyüp aġzını yırtar	Mezārında bite güllerle lāle Ölürse leblerüñ şevḳiyle **Caʻfer**	Gazel/5	Mefâʻilün Mefâʻilün Feʻûlün	---
105b	**Cemʻi**	Cisr-i seyl-āb-ı ġamı cām-ı muṣaffā ile geç Öyle cāy-ı ḫaṭarı esb-i sebük-pā ile geç	**Cemʻiyā** küçe-i ḫammāra yoluñ uġrar ise Pīş-i mestāneden ādāb-ı mudārā ile geç	Gazel/5	FeʻilâtünFeʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	Koparan, *Cemʻî Dîvânı,* s. 234.
136b	**Cevrī**	Dil-i belā-zede ṣanmañ viṣāle māʼildür Ṣafā-yı ḳalb ile seyr-i cemāle māʼildür	ʻAceb mi būse-i lāʻlüñ dilerse **Cevrī**-i zār Ölümlü ḫasteler āb-ı zülāle māʾ ildür	Gazel/5	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	Ayan, *Cevrî Dîvânı*, s.213
75b	**Çākerī**	Ey ruḫuñ āyīne-i luṭf-ı Ḫudā Vey ṣaçuñ dil-bend ü laʻlüñ dil-güşā	Ṭālib iseñ **Çākerī**den olma dūr لم تجدباعدى وليين مرشدا	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Aynur, *Çâkerî Dîvânı*, s.84.
140b	**Çākerī**	Ḳapuñdan gitmedi āhumsuz aġyār Yel esmeyince çöp deprenmez ey yār	Ḳalısar **Çākerī** bu penc-beytüñ Niẓāmī Genci gibi senden aṣār	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün*	Aynur, *Çâkerî Dîvânı*, s. 92.[Gazel Mecmuada Naẓīre-i **Niẓâmî** başlığıyla kayıtlı.]
65b	**Derūnī**	Āh kim dermānde ḳaldım derd-i ʻaşḳa yoḳ devā	Ey **Derūnī** firḳat eyyāmında ġamdan bir nefes	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün	---

		Baḫt ise yārī degüldür yār ise bir bī-vefā	Göñlüñi açmaz senüñ illā ki cām-ı pür-ṣafā		Fâʿilâtün Fâʿilün	
100a	**Derūnī**	Bir dem ṣanemā ḳāmet-i servüñle ḳıyām et Tā kim bize ẓāhir ola aḥvāl-i ḳıyāmet	Sen dilbere dil virdi **Derūnī** dile düşdi ʻĀşıḳdur olursa n'ola rüsvāy u nedāmet?	Gazel/5	Mefʽûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	---
101b	**Derūnī**	Dilberde vefā ḳalmadı yārānda ḥaḳīḳat Bir sāde güler yüz daḫı yoḳ ḳanda ḥaḳīḳat	Taḥṣīl-i ḥaḳīḳat ide gör sen de **Derūnī** Dime yoġ imiş bunda vefā anda ḥaḳīḳat	Gazel/5	*Mefʽûlü Mefâʻîlü* *Mefâʻîlü Feʻûlün*	
85b	**Dervīş**	Aḳsa çeşmümden ḫayāl-i ṭurra-i dilberle āb Her ḥabābından olur bir ḫayme-i müşgīn-ṭınāb	Söylesün yārān yek-ā-yek şiʻr-i **Dervīş**e naẓīr Tā bilinsün beynümüz ʻirfān içinde ḫoş cevāb	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	---
77b	**Dürrī**	Dil ḫande-rīzī-i leb-i cānāna mübtelā Cānāne girye-i dil-i nālāna mübtelā	**Dürrī** eger ḥaḳīḳat ile eyleseñ nigāh Hep cümle şey tecellī-iRaḥmāna mübtelā	Gazel/5	Mefʽûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün	---
133b	**Dürrī**	Şeb-i viṣāl ki ol meh-liḳā gelür görinür Çerāġ-ı çeşm-i ümīde żiyā gelür görinür	Der-i saʻādete ger yüz sürerse **Dürrī**-i zār Serinde sāye-i bāl-i hümā gelür görinür	Gazel/9	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	---
135b	**Dürrī**	O şeb ki sāḳī-i raʻnā yürür ṭurur oturur Ayaġ-ı pāy-ı eḥibbā yürür ṭurur oturur	Bilür mi gör ḥarekāt u sükūn-ı ḥayretini Egerçi **Dürrī**-i şeydā yürür ṭurur oturur	Gazel/5	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	---
76a	**Ebu's-suud**	يار رحم الخلايق اصلح امورنا يار بنا بفضلک تمسم وقصور نا	Rūz-ı cezāda cemʿ olıcaḳ emrüñ ile ḫalḳ يسسر لنا باهل نعيم حضورن	Gazel/5	Mefʽûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün	---
82b	**Edīb**	Dūş oldı gözüm bir güzele aduñı ṣorma Urıldı göñül tīrine şemşīrine ṣorma	Biñ cān ile çün olduñ **Edībā** añā māʻil Saʻy it sen ṣayd idesin ṭurma oturma	Gazel/5	Mefʽûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	---
92b	**Edībī**	Bir söz bulamam vaṣf-ı leb-i yāre münāsib Dinmez ġazel ol laʻl-i güher-bāre münāsib	Eylerse **Edībī**yi ḳoyup ġayra vefālar Vallāhi degüldür o cefākāre münāsib	Gazel/5	Mefʽûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	---
65a	**Emrī**	Naḳd-i eşküm gördi ol pīr olası sögdi baña Bu meṣeldür kim erenler naḳde ḳılmışdur duʻa	Çeşm ü ruḫsāruña öykünse n'ola nergisle gül Anlaruñ yüzin gözin açmışdur ey **Emrī** ṣabā	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	---
86a	**Emrī**	Bir arada gördüm iki dilber-i ʻāli-cenāb Eyle ṣandum kim inüpdür yire māh u āfitāb	Biri ḥayrān ḳıldı esrār-ı şeker-ālūd ile Biri ser-mest itdi **Emrīyi** sunup cām-ı şārāb	Gazel/5	FâʻilâtünFâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Saraç, *Emrî Dîvânı*, g.47.

94b	**Emrī**	Ġark olupdur yaşuma fülk-i felekle kā'ināt[2] Kim bulupdur ser-nigūn zevraḳla deryādan necāt	Ol ḫaṭ u ebrūsını görüp olur ġamdan emīn Nitekim ey **Emrī** miskīn bir nişānlanmış berāt	Gazel/5	Fâ'ilâtünFâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	Saraç, *Emrî Dîvânı*, s.64.
96a	**Emrī**	Her ḳaçan nāz ile eyler o sehī ḳad ḥarekāt Düşer üftādeleri ḫāke irür rūz-ı memāt	'Aşḳ gird-ābına düşdüñ yüri **Emrī** yārüñ Ser-i zülfeyne ṭolaş kim bulasın tā ki necāt	Gazel/7	Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	Saraç, *Emrî Dîvânı*'nda bulunamadı.
120a	**Emrī**	Ten-i dilberde mū-veş görinen ṣanmañ miyānıdur Der-āġūş itmiş anı ben ẓa'īfüñ ḳılca cānıdur	Olup ter dīdeme vāḳıf didi nükteyle bir 'ārif Ne oldur **Emrī** ne bu ḥalḳa-i mīm-i miyānıdur	Gazel/5	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Saraç, *Emrî Dîvânı*, s.96.
125a	**Emrī**	Uzanmış zülfi ḳaddi üzre ṣayd-ı cān-ı zār eyler Nihāl-i verde çıḳmış mār ṣan bülbül şikār eyler	Ten-i **Emrī** ḫaṭuñçün incelüpdür şöyle kim kātib Ḳalem ucına baġlarsa ḫaṭın ġāyet ġubār eyler	Gazel/5	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Saraç, *Emrī Divanı*, s.116.[D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
128b	**Emrī**	Egerçi yaşumuñ her ḳatresi bir necm-i ezherdür Yine yanuñda ey māh-ı münīr adı bed-aḫterdür	Özüñi nisbet itmez eşk-i merdüm-zādeme **Emrī** Bilür dürr-i yetīm öksüzlügin pākīze-gevherdür	Gazel/5	Mefâ'îlünMefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Saraç, *Emrî Dîvânı*, g.157.
147a	**Emrī**	Bir yaluñ yüzlü güzeldür āteş-i 'aşḳ-ı nigār Yaḳsa yandursa dil-i 'uşşāḳı her dem vechi var	Aġladursın E**mrīyi** bārī ḳaşuñ göster aña Çün olur ḳavs-i ḳuzaḥ bārān olıcaḳ āşikār	Gazel/7	Fâ'ilâtünFâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	Saraç, *Emrî Dîvânı*, s.57-s.321 [Bu gazel g.89 ve mukatta 90'dan alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
134a	**Enīs**	Arūs-ı ḫ̌āhişüñ ey dil saña gelür görinür Ezel muḳadder-i Bārī Ḫudā gelür görinür	Bunuñla eyle tesellī dil-i ḥazīne **Enīs** Ezel muḳadder-i Bār-ı Ḫudā gelür görinür	Gazel/5	Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün	Güntan, *Recep Enis Dede Dîvânı,* s. 193.
139a	**Enīs**	Çeh-i ẕeḳanda dil-i ehl-i dil raṣad gözedür Ruḫ üzre kākül-i üftādeye meded gözedür	Ḫamūş olursa revādur **Enīs-**i bezm-i ṣafā Maḳām-ı meclise lāyıḳ güzel ṣaded gözedür	Gazel/5	Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün	Güntan, *Recep Enis Dede Dîvânı,* s. 189.
120b	**Es'ad**	Göricek resmini ruḫsāre-i cānāna yazmışlar Ele āyīne al bir kez göre cānā ne yazmışlar	Ḳalem bir nev' iken dīvān-ı 'aşḳ içre yine **Es'ad** Gelüp ḫaṭṭı niçe ġāfilleri dīvāne yazmışlar	Gazel/7	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Doğan, *Şeyhülislam Es'ad ve Dîvânı'nda* bulunamadı.
82a	**Faṣīḥ**	Sefīne-i dile tecrīd gösterür mi Ḫudā Kenār-ı sāḥil-i ümmīd gösterür mi Ḫudā	Bu şūre zār kühen bāġ-ı ḫār-perverde **Faṣīḥā** bir gül-i ümmīd gösterür mi Ḫudā	Gazel/5	*Mefâ'ilün Fe'ilâtün* *Mefâ'ilün Fe'ilün*	Çıpan, *Fasîh Dîvânı*, s. 263.
130a	**Faṣīḥ**	O şeh çīn-i cebīn itdükçe ebrūsın kemān eyler Ḫadeng-i ġamzesine ṭabla-i sīnem nişān eyler	İderdüm biñ ḳasemle ḫāne-i vīrāneme da'vet **Faṣīḥī** gözlerümden dūr olur kendin nihān eyler	Gazel/6	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Çıpan, *Fasîh Dîvânı*'nda bulunamadı.
136a	**Faṣīḥ**	O şūḫ-ı 'işvegere āb u tāb-ı nāz ister Maḥabbet ehline de āteşīn niyāz ister	**Faṣīḥ** murġ-ı dil olmaz esīr-i dāne vü dām Rübūde itmege bir çeşmi şāh-bāz ister	Gazel/5	*Mefâ'ilün Fe'ilâtün* *Mefâ'ilün Fe'ilün*	Çıpan, *Fasîh Dîvânı*, s.128.[Bu gazel 139a'da da kaydedilmiştir.İlk geçtiği yerde alındı.]
134b	**Fā'iḳ**	Gelürse ḫaṭṭ-ı ruḫuñ nüsḫa-i fiġān oḳınur Bahār olursa eger ders-i Gülsitān oḳınur	Cevāhir-i suḫenüñ düşmez elden ey **Fā'iḳ** Bu güne naẓm-ı ḫoş-āyende her zamān oḳınur	Gazel/5	Mefâ'ilünFe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün	---

101b	**Fā'iz**	Ser-mest-i cām-ı 'aşḳdur ol sīm-ten dürüst Olmış tamām-ı neşve o şūriş-figen dürüst	**Fā'iz** cihānda cāme-i nāz u girişmeyi Ol serv-i bāġ-ı behçete dikmiş diken dürüst	Gazel/5	*Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün*	---
136b	**Fānī**	Belālı 'āşıḳ o ruḫsār-ı āle mā'ildür Ölümlü ḫasteler āb-ı zülāle mā'ildür	'Aceb mi ḳāmeti ġamdan bükülse **Fānī**nüñ Niçe zamāndur o ḳadd-i nihāle mā'ildür	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	---
67b	**Fehīm**	Ehl-i ʿaşḳa ġamze-i cānāne olmaz āşinā Ġāfil olma mest ile dīvāne olmaz āşīnā	Maḥrem-i rāz eyleme Cibrīl olursa ger **Fehīm** Rind-i ʿaşḳa ʿāḳıl u ferzāne olmaz āşinā	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Üzgör**,** *Fehîm-i Kadîm, Dîvânı*, s. 318.
68a	**Fehīm**	Bir ḥayāt içün ḳażā bilmem ne nāz eyler baña Ben şehīd-i ġamzeyem ʿĪsī niyāz eyler baña	Şāh-ı istiġnā-sipāham ben **Fehīmā** çarḫ-ı dūn Ḫavf ile biñ dürlü važʿ-ı dil-nevāz eyler baña	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.312.
70a	**Fehīm**	Ey vücūduñ pertevindendür ʿadīm olmaḳ baña Vācib oldı sāye-i mihr-i ḳadīm olmaḳ baña	Ḥikmetüñ fehm eylemez ṭabʿ-ı selīmi olmayan Lāzım oldı hem ḥakīm ü hem **Fehīm** olmaḳ baña	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı* s.310.
74a	**Fehīm**	Olmış ey ġamze-i ġāmmāzı zebān-dān-ı ḳażā Çeşm-i mestüñde ʿayān nükte-i pinhān-ı ḳażā	Tīġ-i ġamzeñ ki şehīd itdi **Fehīm**-i zārı Olmasun mı yine biñ cān ile ḳurbān-ı ḳażā	Gazel/7	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.318.
75a	**Fehīm**	Yine nev-rūz irişüp geldi gülistāna ṣabā Virdi peyġām-ı güli bülbül-i nālāna ṣabā	Nūr-ı ḫūrşīd-i żamīrümden alup feyż **Fehīm** Gülleri ḳıldı müşābih meh-i tābāna ṣabā	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s. 306.
79a	**Fehīm**	Muʿtād-ı ẕevḳ-ı hecrüñ olan mātem-āşinā Ġamdan helāk olur olamazsa ġam-āşinā	Ey ġamzesi **Fehīm** gibi rūşenā-yı dil Bīgāne-ṭarz ol olma dile maḥrem-āşinā	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.316.
84a	**Fehīm**	Hücūm-ı tīġ-ı ġam der-kār u cism-i nā-tuvān ġā'ib Hümālar her ṭarafdan germ-ġavġā üstüʾḫān ġa'ib	O aḫker gibi kim sūz-ı derūnı ide ḫākister **Fehīm**i āḫir itdi āteş-i dāġ-ı nihān ġā'ib	Gazel/7	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm, Dîvânı*, s.328.
91a	**Fehīm**	Tā çeşmüm itdi ol ruḫı māhumdan āfitāb Oldı çekīde tāb-ı nigāhumdan āfitāb	Gördi siyāhī-i sipeh-i kevkebüm **Fehīm** Ḳaçdı libās-ı şeble sipāhumdan āfitāb	Gazel/6	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.322.
93b	**Fehīm**	Ben ol mey-ḫʷāreyem rindāne-meşreb Ki itdüm meşrebi mestāne-meşreb	Gözüñden gitmesün bir dem mey-i nāb **Fehīm** ol dā'imā peymāne-meşreb	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.328.
106a	**Fehīm**	Luṭf idüp virmeñüz ol ġamze-i ġammāza ḳadeḥ Belki vāḳıf ola laʿlinde olan rāza ḳadeh	Meclis-i ʿişveyi ḳursa nigeh-i çeşmi **Fehīm** Dil-i şūḫum ṣunar ol mest-i mey-i nāza ḳadeḥ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Üzgör*, Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.346.
109b	**Fehīm**	Yā Rab dil-i pür-sūzum idüp māye-i dūzaḫ İt berg-i gül-i dāġumı pīrāye-i dūzaḫ	Sīneñde nihān etme **Fehīm** āteş-i ʿaşḳı Ḫurşīdi gör ey māye-dih-i vāye-i dūzaḫ	Gazel/5	Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm, Dîvânı*, s.350.
111b	**Fehīm**	Seyr ḳılsañ her behā'im-ṭabʿ-ı ʿālem ḫod-pesend Pādişāh-ı ʿālem olsa olmaz ādem ḫod-pesend	Şiʿri iʿcāz olsa da faḫr eylemez ādem **Fehīm** Ḳanda bir nā-ḫoş-edā şāʿir görürsem ḫod-pesend	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.358.
119b	**Fehmi**	Gözüm göñlüm firāḳuñla hemān iñler zamān aġlar	Acebdür kāʿinātüñ **Fehmiyā** ḥāl-i perīşānı	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün	---

		Elinden sīne-i cānum nihān iñler ʻayān aġlar	Dem-ā-dem cevr-i gerdūndan mihān iñler kihān aġlar		Mefâʻîlün Mefâʻîlün	
121a	**Fevrī**	Şarābum bezm-i ġamda eşk-i çeşm-i ḫūn-feşānumdur Mey-i ḫamrā diyü nūş itdügüm hep kendü ḳanumdur	Felekde gördügüñ ḳavs-i ḳuzaḫdur ṣanma ey **Fevrī** Ḫadeng-endāz-ı ʻaşḳam çarḫa aṣılmış kemānumdur	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---
125a	**Fevrī**	Ḳo Ferhād ile Mecnūnı belā-yı ʻaşḳı benden ṣor Ṭaʻāmuñ lez̲z̲etin bir aġzınuñ dadın bilenden ṣor	Naẓīr olmaduġın eşʻār-ı **Fevrī**ye inanmazsañ Sözüñ ḳadrin bilür bir mālik-i mülk-i suḫenden ṣor	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---
131b	**Fevrī**	Görinen ṣanma cānum eşk-i çeşm[üm] dūd-ı āhumdur Biri nilgūn sitāremdür biri baḫt-ı siyāhumdur	Yek oldum sāye-i devletlerinde yār zülfinde Biri ẓıll-ı hümā **Fevrī** birisi tekyegāhumdur	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---
89b	**Fevzī**	Ḳayyum-ı ʻaşḳ açalı ṣavmaʻa-i ʻaşḳuña bāb Ṭāḳ-ı ebrūsı gibi bulmadı dil bir miḥrāb	Dāne-i subḥa-i eşki ele alup **Fevzī** Naḳd-i ʻömri neye ḫarc eyledügüñ eyle ḥesāb	Gazel/5	*Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün*	Kaplan, *Fevzî Dîvân*'nda, Şenödeyici *Fevzî Dîvân*'nda bulunamadı.[89b'de der-kenardır.]
101b	**Feyżī**	İtdüñ hemīşe ḥalḳ-ı cihānı müdām mest Devrüñde sāḳīyā n'ola olsaḳ müdām mest	Cām-ı şarābı **Feyżī**'ye çoḳ virme sāḳiyā Şevḳ-ı lebüñle çünki olupdur tamām mest	Gazel/5	*Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün*	---
119b	**Feyżī**	Dil-i bī-ʻaşḳ şāhum mülke beñzer kim meliksüzdür Ġam-ı bīhūde bir ḫidmet-durur kim dūşeliksüzdür	Hemān bir tīġ-ı cevherdāra beñzer nükte-i **Feyżī** Teberdür ṭaʻn-ı düşmen gerçi kim ammā çeliksizdür	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---
143b	**Feyżī**	Vaḳt olur āh u fiġānum ʻArş-ı aʻlādan geçer Cūy-ı eşküm dem gelür taḫt-ı Şüreyyādan geçer	Geçdi **Feyżī** būse-i laʻlüñ temennā itmedin Sözi maḳbūl olmayan lābüd taḳāżādan geçer	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Bu gazel 145a'da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerde alındı.
126a	**Fezāyī**	Dili Mecnūn u ser-gerdān iden deşt-i maḥabbetdür Ser-ā-ser āteş-i ʻaşḳ ile sīnem dāġ-ı miḥnetdür	**Fezāyī** cūy-veş pūyān olursa bu dil-i şeydā O şūḫ-ı dil-sitānum serv-i gülzār-ı ṭarāvetdür	Gazel/6	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---
100b	**Fiġānī**	Ruḫsārlaruñ zülfüñ içün itdi şehādet Bir dīni ḳaradur ki ider şemse ʻibādet	ʻĀlemde bu beş beytüñ ile ḳalʻa-i şiʻre Urduñ be **Fiġānī** y ine bir ṭop-ı belāġat	Gazel/6	*MefʻûlüMefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün*	Karahan, *Figânî ve Dîvânçesi*, g.4. [D'de 5 beyit.]
111a	**Fiġānī**	Bu ḫāristān-ı ʻālemde açılmazsa gül-i maḳṣūd Ne ġam ey bülbül-i cān çünki gülzār-ı ʻadem mevcūd	Tecellī-i ṣafā-yı ṣayḳal-i mirʼāt-i ḫāverde O māhuñ ʻaḳs-iḥüsnidür**Fiġānī** mā-hüveʼl-maḳṣūd	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Karahan, *Figânî ve Dîvânçesi*, g.10
121a	**Fiġānī**	Cihāna ʻaşḳ ile geldüm ne mālum ne menālum var Ḳanāʻat gencine mālik olalı ḫoşça ḫālum var	Ḳabā-yı aṭlas-ı çarḫa degişmem Tañrı ḥaḳḳiyçün Bu gün egnümde rindāne **Fiġānī** köhne şālum var	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Karahan, *Figânî ve Dîvânçesi*, g.18
143b	**Fiġānī**	Lebüñ kim cān-ı dil derdine emdür Anı ben ḫasteye luṭf ile emdür	Seni bülbül gibi zār eyleyen hep **Fiġānī** ol yüzi gül ġonca-femdür	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün*	Karahan, *Figânî ve Dîvânçesi*'nde bulunamadı
63b	**Fużūlī**	قد انارالعشق العشق منهاج الهدا Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat ʿaşḳa eyler iḳtidā	Ey **Fużūlī** intihāsuz ẕevḳ bulduñ ʿaşḳdan Böyledür her iş ki Ḥaḳḳ adıyla ḳılsañ ibtidā	Gazel/6	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Akyüz, *Fuzûlî Türkçe Dîvân*, s.125.[D'de 7 beyit.]
69a	**Fużūlī**	Ġamzesin sevdüñ göñül cānuñ gerekmez mi saña	Dutalum kim eşk seyl-ābına yoḳdur iʿtibār	Gazel/7	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün*	Akyüz , *Fuzūlî Dîvânı*, s. 143.

		Tīge urduñ cism-i ʿuryānuñ gerekmez mi saña	Ey **Fużūlī** çeşm-i giryānuñ gerekmez mi saña		*Fâʿilâtün Fâʿilün*	
69b	**Fużūlī**	Her zamān manẓūr bir şūḫ-ı sitemgerdür baña Ḳanda olsam bir belā Ḥaḳdan muḳarrerdür baña	Ey **Fużūlī** menzil-i maḳṣūda yetsem ne ʿaceb Ḫidmet-i pīr-i muġān irşādı reh-berdür baña	Gazel/6	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı,* s.138-139. [2 ve 3. beyitler Fużūlī'nin baña redifli başka bir gazelinden kaydedilmiştir. s.139.]
70b	**Fużūlī**	Dōstum ʿālem senüñçün ger olur düşmen baña Ġam degül zīrā yetersen dōst ancaḳ sen baña	Ey **Fużūlī** çıḳsa can çıḳman ṭarīḳ-i ʿaşḳdan Reh güẕār-ı ehl-i ʿaşḳ üzre ḳıluñ medfen baña	Gazel/6	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı,* s. 136.[5. beyit Fużūlî'nin "bana" redifli başka bir gazeline aittir. (s. 135)]
71a	**Fużūlī**	Şeb ki miftāḥʿ-ı meh-i nev ola gencīne-güşā Ḳıla peymāne-i gerdūnı cevāhir-peymā	Cām devrinde **Fużūlī** oḳırum mey vaṣfın Āteş-i ḫırmen-i ġam āb-ı ḥayāt-ı ḥükemā	Gazel/7	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı*, g.23. [Metin bankası, 5 ve 6. Beyitler D′de yer değiştirmiş.]
74b	**Fużūlī**	Cānumuñ cevheri ol lāʿl-i güher-bāra fidā Ömrümüñ ḥāṣılı ol şīve-i reftāra fidā	Ey **Fużūlī** n'ola ger ṣaḳlar isem cān-ı ʿazīz Vaḳt ola kim ola bir şūḫ-ı sitemkāra fidā	Gazel/7	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı,* s.131.
80b	**Fużūlī**	Kemāl-i ḥüsn virüpdür şarāb-ı nāb saña Saña ḥelāldür ey muġ-beçe şarāb saña	**Fużūlī** başuña ol serv sāye ṣaldı bu gün ʿUlüvv-i rifʿat ile yetmez āfitāb saña	Gazel/6	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı,* s.142. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
85a	**Fużūlī**	Ġālibā bir ehl-i dil ṭopraġıdur cām-ı şarāb Kim ḳılup ḥürmet binālar dutmış üstinde ḥabāb	Naḳd-i ʿömrüñ bir ṣanem ʿaşḳında ṣarf itdüñ tamām Ey **Fużūlī** vir eger senden ṣorulsa bu ḥisāb	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı,* s.153. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı, 6.beyit Fuẓūlînin aynı vezinli bir başka gazelindenkaydedilmiştir,g.31.]
92b	**Fużūlī**	Ey nāvek-i şevḳuñ siperi sīne-i aḥbāb Zülfüñ ḫamı erbāb-ı vefā ṣaydına ḳullāb	Cemʿiyyet-i esbāba göñül virme **Fużūlī** Kim tefriḳadur ḫāṭıra cemʿiyyet-i esbāb	Gazel/5	*MefʿûlüMefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün*	Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı,* s.148. [D'de 7 beyit.]
93a	**Fużūlī**	Ṣubḥ ṣalup māh-ı ruḫuñdan niḳāb Çıḳ ki temāşāya çıḳa āfitāb	Yār suʾāl itse ki ḥālüñ nedür Ḥasta **Fużūlī** ne virürsin cevāb	Gazel/9	*MüfteʿilünMüfteʿilün Fâʿilün*	Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı,* s.150.[D'de 10 beyit.]
96a	**Fużūlī**	ʿAks-i ruḫsāruñ ile oldı müzeyyen mirʾāt Beden-i mürdeye feyż-i naẓaruñ virdi ḥayāt	Ey **Fużūlī** verāʿ u zühd ile muʿtād olduñ Bilmedüñ ḥālüñi bīhūde geçürdüñ evḳāt	Gazel\5	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	Akyüz**,** *Fuzûlî Dîvânı*, s.162. [D'de 7 beyit.]
103a	**Fużūlī**	Cihān içre her fitne kim olsa ḥādiṣ Aña serv-i ḳaddüñdür elbette bāʿiṣ	ʿİẕār u lebüñ vaṣfın eyler **Fużūlī** Aña hem müfessir direm hem muḥaddiṣ	Gazel/6	*Feʿûlün Feʿûlün Feʿûlün Feʿûlün*	Akyüz, *Fûzûlî Dîvânı*, s.172. [D'de 7 beyit.]
107a	**Fużūlī**	Eger murād ise virmek ṣafā-yı cevher-i rūḥ Felek-miṣāl pür it sāġar-ı şarāb-ı ṣabūḥ	**Fużūlī** oldı bilüñ fikri ile mūy-miṣāl Henüz bulamadı ol sırra iḥtimāl-i vużūḥ	Gazel/5	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı,* s.181.[D'de 7 beyit.
108a	**Fużūlī**	Ol müşg-bū ġazāle iḫlāṣum eyle vāżıḥ بلغ صبا سلاما مسكيته الروائح	Aşḳuñ **Fużūlī-**i zār terk itmek oldı düşvār يا عار فا بما صار لا تكثر النصائح	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtün Mefʿûlü Fâʿilâtün*	Akyüz*, Fuzûlî Dîvânı,* s.180.

126a	**Fużūlī**	Şaçun endīşesi taḥrīk-i zencīr-i cünūnumdur Cünūnum def'ine ẕikr-i leb-i la'lüñ füsūnumdur	**Fużūlī** ḫālī olmaḳ cām-ı 'ıyşum ṣāf ṣahbādan Nişān-ı baḫt-ı nā-fercām ü iḳbāl-i nigūnum	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı*, s.211.[D'de 7 beyit.]
100b	**Ġınāyī**	'Arż eyledi ol serv-i revān- nāz ile ḳāmet 'Āşıḳlarınuñ başına ḳopardı ḳıyāmet	Gūş urmaz eyā ṣūfī **Ġınāyī**ye ḳılursañ Maḥbūb u meyüñ terkini ur diyü naṣīḥat	Gazel/5	*Mef'ûlü Mefâ'îlü* *Mefâ'îlü Fe'ûlün*	Mahlas beyitte "Ġınânî" olarak kaydedilmiş
95b	**Güftī**	Şu'le nūşum sāġar-ı Cemşīde itmem iltifāt Āteşim āteş gül-i ḫurşīde itmem iltifāt	Oldı **Güftī** gūş-ı çarḫ āvāze-i şi'rümde pür Yārī-i kilk-i güher tesvīde itmem iltifāt	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	---
126b	**Gülşenī**	Gel ey iḳlīm-i ḥüsn içre cemāli dīdeme manẓar Ne manẓar manẓar-ı ḥikmet ne ḥikmet ḳudret-i iẓhār	Ḳulaġ ur Rūşenī bendesidür (?) bu **Gülşenī** ḳuluñ Ne ḳuluñ ḳuluñuñ ḳulı ne kemter kemter ez-kemter	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Mefâ'îlün Me fâ'îlün*	Turan, *Saruhanlı Gülşenî Dîvânı'nda* ve Akay, *İbrahim Gülşenî Dîvânı'*nda bulunamadı
107b	**Ḥākī**	Def'-i Ḍaḥḥāk-i ġama ma'nīde āhenger ḳadeḥ Şerr-i Ye'cūc-i melāle sedd-i İskender ḳadeḥ	Tevbe itdi bādeye **Ḥākī** ṭalāḳa şarṭ idüp Boş olur şimden gerü aġzına alsa ger ḳadeḥ	Gazel/4	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	---
73a	**Ḥāletī**	Aġzına aldı dütün lūlesin ol ḥūr-liḳā Çeşme-i Kevs̱ere bir lūle ḳomışlar gūyā	Ḫāne-i dilde olan dūd-ı elemden cānum Ḳorḳarın kim tüte mülk-i 'ademe **Ḥāletiyā**	Gazel/5	*Fe'ilâtün Fe'ilâtün* *Fe'ilâtün Fe'ilün*	Eskimen, *Mehmet Mecdî Efendinin Gazelleri*, s.86. [Dîvânda sadece 1.beyit yer almaktadır. Mecmuadaki diger beyitler D'de yoktur.]
77a	**Ḥāletī**	Āyīnedür cemāli o şūḫuñ cihān-nümā Dünyāyı ḳaç bucaġ idügüñ gösterür baña	Naẓmıyla **Ḥāletī** n'ola olursa ser-firāz Her kime ṣan'at ise bu mīrās̱dur aña	Gazel/5	*Mef'ûlü Fâ'ilâtü* *Mefâ'îlü Fâ'ilün*	Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*, g.23.
94a	**Ḥāletī**	Dirīġa yaḳdı yandurdı beni bu āteş-i firḳat Kime ḳan aġlayam bilmem neler ḳıldı baña ḥasret	Emīr Aḥmed işigine yüzüñ sür **Ḥāletī** dā'im Dilerseñ iki 'ālemde bulasın 'izzet ü devlet	Gazel/6	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı'nda* bulunamadı.
118a	**Ḥāletī**	Gelse 'āşıḳa 'aceb mi leb-i cānānı leẕīẕ Ki olur her kişiye kendüsinüñ cānı leẕīẕ	Ol ṣanavber-ḳade dil baġlayana **Ḥāletīyā** Gelse illā ki anuñ piste-i ḫandānı leẕīẕ	Gazel/5	*Fe'ilâtün Fe'ilâtün* *Fe'ilâtün Fe'ilün*	Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*, s.149.[118a'da der-kenardır. D'de 7 beyit.]
130a	**Ḥāletī**	Dem-ā-dem yāre ḳarşu eşkini düşmen revān eyler Maḥabbet ehli ammā ḳā'il olmaz aña ḳan eyler	Vefāya 'ahd iderse yıl geçer ey **Ḥāletī** itmez Ḳaçan kim va'de-i cevr eylese ammā hemān eyler	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*, s.165. [D'de 7 beyit.]
82a	**Ḥātemī**	Başumı kesse eger tīġ-ı cefā Sevmeden yāri kesilmem ḳaṭ'ā	Ḳatrece 'aynuma gelmez bir dem **Ḥātemī** yaşuma nisbet deryā	Gazel/5	*Fe'ilâtün Fe'ilâtün* *Fe'ilün*	---
123a	**Ḥayālī**	Ḫilāf-ı semt-i zühdüñ Ḥaḳḳa zāhid āhumuzvardur Ṭarīḳ-ı keh-keşāna yol sürer bir āhumuz vardır	Sarāyında dimiş nālişlerüm gūş idene ol şeh **Ḥayālī** nām bir şūrīde-i dergāhumuz vardur	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	Tarlan, *Hayâlî Dîvânı*, s.123.
131b	**Ḥayālī**	Nedür cān kim anı sen nāzenīn cānāne virmezler	**Ḥayālī** 'aşḳ-ı Leylā'ya heves ḳıldın velī anı	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	Tarlan, *Hayâlî Dîvânı*, s. 125.

		Saña ʻāşıḳ olanlar yoluña cānā ne virmezler	Belā destinde her mecnūn-ı serger-dāna virmezler		*Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	
144a	**Ḫayālī**	Nār-ı dilden ẓāhir itsem bir şerer ʻālem yanar Ṭursa bir dem sīne-i sūzānum içre ġam yanar	Gel **Ḫayālī**nüñ teninde nār-ı İbrāhime baḳ Bu ḳadar ancaḳ çerāġ-ı Ḥażret-i Edhem yanar	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.145.
143a	**Ḥayretīye**	Öpülse ʻāşıḳa yār olsa dilber Ḳuculsa rāmu dildār olsa dilber	Cefāyı az ḳılsa **Ḥayretīye** Sözüm o kim vefādār olsa dilber	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün*	Çavuşoğlu-Tanyeri *Hayretî Dîvânı,* s.211
140b	**Ḥayretīye**	Bahār irişdi cām içmek gerekdür Şarāb-ı laʻl-fām içmek gerekdür	Bu günlerde hemīşe **Ḥayretī**-vār Olup rüsvā-yı ʻām içmek gerekdür	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün*	Çavuşoğlu-Tanyeri, *Hayretî Dîvânı*, s.192.
63a	**Hevāyī**	Evinde şīreden ḫalḳuñ ki ṭolı ḳab olur peydā Dükānumda benüm bir ḳaç fucı vişn-āb olur peydā	**Hevāyī** bir uşaġuñ ṣaydını tenhā murād itsem O dem baş g.t açıḳ ḳarşımda bir kehrāb/gührāb? olur peydā	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻīlün Mefâʻīlün Mefâʻîlün*	---
74a	**Hevāyī**	Ne bu ṭarılduġuñ aṣlı be ʿArab n'oldı saña Başladuñ gördügüñ itmege sebeb n'oldı saña	Ne bu āvāz ile çaġırmalaruñ bir g.t içün Ey **Hevāyī** ḳanı nāmūs-ı edeb n'oldı saña	Gazel/5	*Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün*	---
78b	**Hevāyī**	Hīç boza keyf virmedi ey nāzenīn saña Çesbāndur ʿaceb ʿaraḳ-ı dārçīn saña	Pāy ide ḳazancı senüñle **Hevāyī** hep Ḳalb-ı ġurūş baña züyūf-ı şemīn saña	Gazel/5	*Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün*	---
81a	**Hevāyī**	Baḳılmaz ey büt-i bed-rūy-ı mūy-tāb saña Gümiş cül öñde çuvāluñ yeter niḳāb saña	Çomaḳla cerr Arabistān çölinde ṭolanduñ **Hevāyī** yaradı yā semt-i ʻAyntāb saña	Gazel/5	*Mefâʻîlün Feʻilâtün Mefâʻîlün Feʻilün*	---
88b	**Hevāyī**	Oṭaña geldükçe oġlan dāmen-i murdārın öp Vaʻde-i vaṣl itse ammā laʻl-i tükrük bārın öp	Ḍarb-ı engüşt-i **Hevāyī**-i çögür-perdāzı gör Çünki pür-[-] - ṭa düşüpdür tirşe-i eşʻārın öp	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	---
90b	**Hevāyī**	Partal dil ki cümlesi meydāna çıḳdı hep Varı yoġı ne var ise yābāna çıḳdı hep	Virdüm didüñ ne var ise varım **Hevāyi**ye Ben ṭutmadum seni sözüñ efsāne çıḳdı hep	Gazel/5	*Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün*	---
115b	**Hevāyī**	Ḳıvām-ı berş ile gül-geşt olundı ṭaġ-ı ümīd Balıḳla ṭoldı taḥayyül yeminde aġ-ı ümīd	(…)*yine bir güzel yeñi şākird **Hevāyī** her dem öñümde yanar çerāġ-ı ümīd	Gazel/5	*Mefâʻîlün Feʻilâtün Mefâʻîlün Feʻilün*	---
122a	**Hevāyī**	Bulanup şīreye keyf ile pür-sūz olmamuz yegdür Düşüp yol ortasında ġarḳ-ı çamur olmamuz yegdür	**Hevāyī** girmege ḳaşmerlik ile bezm-i ḫūbāna Mişāl-i ḳāmeti dervīş ḳambūr olmamuz yegdür	Gazel/6	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---
127b	**Hevāyī**	Ne semtüñ Türkisün nisbet-şinās-ı(?)ġılzetüñ kimdür Ne dīhin ehlisin hem-şehrī-i bed-ṭıynetün kimdür	Yerin kim ṭutdı bilseydük uza[ḳ]larda **Hevāyī**'nüñ Nedīm-i jāj-ḫāy-ı ḫalṭ-ı bezm-i nekbetüñ kimdür	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---
128a	**Hevāyī**	Añılsun ṭaşlıḳ [--] saña ırġad olduġum yirdür	Añılsun ehl-i cāhuñ şıra şıra virdügi baḫşiş **Hevāyī** ḥırş ile güm-kerde taʻdād olduġum yirdür	Gazel/6	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---

		Külüng-i āh ile kāvişde Ferhād olduġum yirdür			*Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	
138b	**Hevāyī**	Dem-i zifāf-ı ẓuhurī-i nev-ḫıyāre düşer Uyarsa baḫt eger süremez uyara(?) düşer	ʻAlem ṭaġına çıḳar ey **Hevāyī** ẕillet ile O dil ki Türk[ī ṣıfat] ḫāk-i Üsküdāra düşer	Gazel/7	*Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün*	---
139b	**Hevāyī**	Temelluḳ ol gözi şaşıya dīdebānlıḳdur Temeyyül ol mütelāşīye ṭadaġanlıḳdur	**Hevāyī** bir iki yıl varmaz ise ʻaskerī Edirne evlerinüñ ṣoñı Çaldıranlıḳdur	Gazel/5	*Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün*	---
144b	**Hevāyī**	Saḳsıdan ḳor almaġa tiryākiden nevbet mi var Odasında ḳadri ṣolaġıñ meger rāḥat mı var	Bir adım dükkānınuñ öñünden olmazsın cüdā Çoḳdan ey sā'il **Hevāyī** ile [bir] nisbet mi var	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	---
137b	**Ḫufī**	Ne ʻazm-i kūy-ı nigār itmege zamān bulınur Ne eglenecek dil-āvāre bir mekān bulınur	Kimüñle ülfet ü ṣoḥbet murād iderse **Ḫufī** Belā budur ki o da ḫaṣma mihribān bulınur	Gazel/5	*Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün*	---
108b	**Hüdāyī**	[illegible]	Ey **Hüdāy** den naṣīḥat isteyen Ḥaḳḳa ḳul ol bulmaḳ isterseñ felāḥ	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilün*	---
105b	**İsḥāḳ**	Gün gibi ʿarż-ı cemāl itmez iseñ bize ṣabāḥ Ey güneş yüzlü senüñle ne selām u ne ṣabāḥ	Fetḥ-i bāb ola gibi ġamzesi sīnem gözedür Gel e **İsḥāḳ** hele gel diyelüm yā fettāḥ	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	Yıldırım*, İshâk Çelebi Dîvânı,* s. 84.
114a	**İsḥāḳ**	Bilsem nedür günāhum baḳmaz yüzüme Aḥmed Yazuḳ degül mi baña ey ümmet-i Muḥammed	Ḳapuñda öldi gitdi ol devlet işiginde **İşḥāḳ**-ı derdmende olmadı kimse mesned	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtün* *Mefʿûlü Fâʿilâtün*	Yıldırım, *İshâk Çelebi Dîvânı*, s.86.
68b	**İsḥāḳ**	Dil-rübālar çoḳ velī hergīz naẓīr olmaz saña Hey ne dirsün pādişāhum kim esīr olmaz saña	Gör nice bī-mişl ü bī-hemtāya virmiş göñlüñi Āferīn **İsḥāḳ** vallāhi naẓīr olmaz saña	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Yıldırım, *İshâk Çelebi Dîvânı*, s.75.
80b	**ʻİṣmetī**	İderdi merḥāmet ol ġamzekār-ı nāz bāña Vireydi baḫt eger ruḫṣat-ı niyāz baña	Henüz ʻ**İṣmetiyā** mest-i cām-ı pīşīnim Neler ṣunar daḫı sāḳī-i dil-nevāz baña	Gazel/5	*Mefāʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	İpekten, *İsmetî Dîvânı,* s.35.
90b	**ʻİṣmetī**	Ḫūn-āb-ı dil ki dīde-i giryāne çıḳdı hep Emvāc-ı derd sāḥil-i dermāne çıḳdı hep	Ṭūmār-ı ġamda **ʻİṣmetiyā** ḫātem-i dilüñ Naḳş-ı ḫıred-firībi ġarībāne çıḳdı hep	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün*	İpekten, *İsmetî Dîvânı*, s.36
99b	**ʻİṣmetī**	ʿAşḳ içre ne dervīş ü ne ḫod şāha niyāz et Her kār ki düşvār ola Allāha niyāz et	Ol şūḫ bu gün **ʻİṣmeti**yā seyre çıḳarmış ʻUşşāḳ ile var sen de ser-i rāha niyāz et	Gazel/5	*Mefʿûlü Mefâʿîlü* *Mefâʿîlü Feʿûlün*	*İpekten, İsmetî Dîvânı,* s.37 .
124a	**ʻİṣmetī**	Getürmem ḫaṭıra ġamzeñ girīzān olduġum yerdir Ḫayāl etmem ser-i zülfüñ perīşān olduġum yerdir	Ser-i zülfüñ esīri **ʻİṣmetī** her geh dil-i mehcūr O gūşe devlet-i pā-būsa şāyān olduġum yerdir	Gazel/5	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün* *Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	İpekten, *İsmetī Dîvânı*, s.55.
133a	**ʻİṣmetī**	Dem-be-dem eyledükçe āh şuʿle-i dil bülend olur Ḫavf ederim ki dāmen-i zülfüne bir gezend olur	ʿAşḳ ile mest olan diliñ ḳaydına düşme **ʿİṣmetī** İrse de ṣubḥ-ı vāpesin ṣanma ki hūşmend olur	Gazel/5	*Müfteʿilün Mefâʿilün* *Müfteʿilün Mefâʿilün*	İpekten, *İsmetî Dîvânı*,s.54.

137b	**ʻİṣmetī**	Ne feyż şevḳına ne sebze-i bahāre döner Bu köhne çarḫ-ı felek bilmezem ne kāre döner	O dem ki devr ide meclisde **ʻİṣmetī** sāḳī Elinde cām ile bir merd-i subḥa-dāre döner	Gazel/5	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	İpekten, *İsmetî Dîvânı*, s.50.
139b	**ʻİṣmetī**	Hemīşe kendüyi dil böyle nāl idüp n'eyler Viṣāle çāre bulunmaz ḫayāl idüp n'eyler	Ser-i rehinde görüp ʿ**İṣmetī**-i zārı dimiş Bilinmedik nesi var ʿarż-ı ḥāl idüp n'eyler	Gazel/5	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	İpekten*, İsmetî Dîvânı* , s.40.
140a	**ʻİṣmetī**	Bilürdi dil gibi dilber ġam-ı cihān nicedir Bileydi çāşnī-i şīve-i bütān nicedir	Gelürdi tāb hemān ʿ**İṣmetī-i** ḫaste-dile Diyeydi luṭf ile cānān o nā-tüvān nicedir	Gazel/5	*Mefâʿilün Feʿilâtün* *Mefâʿilün Feʿilün*	İpekten*, İsmetî Dîvânı*, s.53.
112b	**ʻİẕārī**	Getürür ʻārıżı ḫaṭ k'eyleye ʻuşşāḳını red Ḳaçan olur ki ġubār ide hevā yolını sed	Mesned idinmegiçün geldi ʻ**İẕārī** ḳapuña Eyleme ehl-i naẓar sen ṣanemā menʻ-i sened	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün* *Feʿilâtün Feʿilün*	---
81a	**İzzet Paşa**	Baḳılmaz ey gül-i ḫod-rūy-ı āfitāb saña Fürūġ-ı nūr-ı cemālüñ yeter ḥicāb saña	Hevā-yı ʻaşḳ ile ser-germ olaldan **ʻİzzetiyā** Çü şuʻle-āteş olupdur bu ıżṭırāb saña	Gazel/5	*Mefâʻilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	Aypay, *İzzet Ali Paşa Dîvânı'*nda bulunamadı.
104a	**İzzetī**	ʻĀşıḳa rāz-ı derūnın āşikār itmek de güç Żabṭ-ı cūş-ı girye-i bī-iḫtiyār itmek de güç	Çeşmi āhū naḳş-ı cādū şīvesinden **ʻİzzetī** Ḳaṭʻ-ı ümmīd eylemek müşkil şikār itmek de güç	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Çağlı, *Vişne-zâde İzzetî Dîvânı*, s.28. [D'de beyitlerin sıralanışı farklı]
62b	**Ḳabūlī**	Maḳālüm ḥasb-ı ḥālümdür ḥikāyāt añlama cānā Ġaraż ʿarż-ı maḥabbetdür şikāyet añlama cān	**Ḳabūlī** nā-murāduñ bir murādı yoḳ cenābuñdan Maḥabbetdür murādı ġayrı ḥālet añlama cānā	Gazel/5	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün* *Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	Erdoğan, *Kabûlî Dîvânı*, s.530. [Kabûlî'nin bu gazeli 148a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]
74a	**Ḳabūlī**	O nezāket o leṭāfet o ṭarāvet o ṣafā O ẓarāfet o feṣāḥat o belāġat o edā	Nedür ol yāre **Ḳabūlī** bu ḳadar ʿizzetler O teşevvuḳ o taʿaşşuḳ o taʿalluḳ o rıżā	Gazel/5	*Feʻilâtün Feʻilâtün* *Feʻilâtün Feʻilün*	Erdoğan, *Kabûlî İbrahim Efendi Dîvânı,* s.536.
117a	**Ḳādirī**	Benem ʻaşḳ ehline ʻālemde üstād Ne Mecnūndur benüm ḳatımda Ferhād	Yeter cevrüm dimişsin **Ḳādirī'ye** Elüñden hey vefāsuz dād feryād	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün* *Feʻûlün*	---
113b	**Kasım Paşa**	Ḳulların şāh-ı cihān itmese yād Elümüzden ne gelür gerçi ne dād	Laʻl-i cān-baḫşuña sāḳī iremez Meger ol dem ki ide luṭf ile yād	Gazel/5	*Feʻilâtün Feʻilâtün* *Feʻilün*	---
128b	**Ḳāmi**	Lebiyle ḫaṭṭ-ı reyḥān āşinā olmış bulınmışlar Ḫıżır tek āb-ı ḥayvān āşinā olmış bulınmışlar	Elüñde **Ḳāmi** yā cām u kenārında o şīrīn-leb Senüñle saʻd-ı devrān āşinā olmış bulınmışlar	Gazel/5	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	Yazıcı, *Edirneli Kâmî ve Dîvânı'*nda bulunmadı.
144b	**Kātib**	Dil hevā-yı dilber-i raʻnā ile āsūdedür Cān nevā-yı nāle-i ferdā ile āsūdedür	**Kātib**üñ derdin ʻaceb bilmez mi ol maḥbūb kim Bāġ-ı ġamda ġonca-i zībā ile āsūdedür	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	…
78b	**Kelīmī**	Nev-reste sev ki ṭarz-ı güzel söylerüm saña Sevdā-yı ḫaṭṭa düşme ecel söylerim saña	Gūş it **Kelīmī** evc-i belāġatda uç yüri Ey şāh-bāz-ı ḫāme ʿamel söylerüm saña	Gazel/6	*Mefʻûlü Fâʿilâtü* *Mefâʿîlü Fâʿilün*	Çelen, *Kelîm Dîvânı'nda* bulunmadı.
142a	**Kemāl**	Gözümde dilberüñ ʻaks-i lebi var Zihī sālik ki ṣāfī meşrebi var	**Kemāl**üñ meẕhebi yoḳ dime zāhid Anuñda sencileyin meẕhebi var	Gazel/5	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʻûlün*	Demirel, *İbn-i Kemal Dîvânı'*nda bulunamadı

143b	**Kesbī**	Ḫaste ḫāṭır ṣanma ol la'l-i Mesīḥādan geçer Geçmez andan ey ṭabīb 'ālemde dünyādan geçer	Tīr-i müjgān-ı ciger-dūzuñ ḫayāli dā'imā Ey kemān ebrū dil-i **Kesbī**-i şeydādan geçer	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Bu gazel 144b'de de kaydedilmiştir.İlk geçtiği yerde alındı
145b	**Kirāmī**	Çeşm-i mestüñden ki tir-i ġamze-i fettān çıḳar Sīne-i ṣad çakden bīñ nāle vü efgān çıḳar	Reşk idelden nevk-i müjgānumda dürr-i eşküme Nevk-i kilkinden **Kirāmīnüñ** gül-i ḫandān çıḳar	Gazel/7	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	…
146b	**La'lī**	Zāhidüñ fikrinde cennet 'āşıḳuñ dīdār-ı yār Her kişinüñ lācerem başında bir sevdāsı var	Didüm ey gül var mıdur bir **La'lī** gibi bülbülüñ Ġonca-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	…
136b	**Mādiḥ**	Ġamuñla içdügümüz cür'a-i leb-ā-lebdür Bu bezmde çekilen hep belā-yı meşrebdür	Ümīd-i vuṣlat ider Dürrī Sa'dī vü Feyżī Velīk **Mādiḥ** aña cümlemüzden ensebdür	Gazel/5	*Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün*	Bu Gazel;Dürrî, Sa'dî, Feyzî ve Mâdiḥ tarafındn söylenmiş *müşterek gazel*dir.
119a	**Māhir**	Ne cām-ı cemde ne mirāt-ı İskenderde ḳalmışdur Göñül fikr-i viṣāl-i yār-i simīn-berde ḳalmışdur	Dirīġa va'd-i kemmūn itmede erbāb-ı devlet hep Hemān bīhūde **Māhir** böyle ḫuşk[ü] terde ḳalmışdur	Gazel/5	*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*	Kayhan, *Mâhir Abdullah Dîvânı*, s.235.
70a	**Maḫtūmi**	Ben göñül virdüm saña ey faḫr-ı ḫūbān ibtidā Sen beni ḳılduñ esīr-i ceyş-i hicrān ibtidā	Eyledüm mīr-i livā-yı naẓm olup **Maḫtūmiyā** Ehl-i dil yārān içün tertīb-i dīvān ibtidā	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Kahraman*, Vahîd Mahtūmî Dîvânı, s.554.*
101a	**Maḫtūmī**	Derd oldı yine derd-i dil-i zāruma ġāyet Ġurbetde meger olmaz imiş derde nihāyet	Ol pādişeh-i memleket-ārā-yı cefādan Bilmem ki kime eyleye **Maḫtūmī** şikāyet	Gazel/5	*Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün*	Kahraman*, Vahîd Mahtūmî Dîvânı***,** s.570.
122b	**Maḳālī**	Nihāl-i ḳāmet-i servi o yārüñ naḫl-i dil-cūdur Dil-i meyyālümüz ardınca anuñ bir aḳarsudur	Uġurlar ḫānumānuñ kimse ṭuymaz ḫāne-i dilden **Maḳalī** ġamze-i dilber 'acāyib düzd [ü] uġrıdur	Gazel/5	*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*	Koyuncu, *Alaşehirli Makālī Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri***,** sayı 2.
71b	**Mānī**	Yāre teklīf-i viṣāl eyleme gelse tenhā Yalıñuz gelmesi 'uşşāḳa yiter mihr ü vefā	Gün ṭoġardı başına **Mānī**-i üftāde-dilüñ Çın seher ḫānesine gelse o ḫūrşīd- liḳā	Gazel/5	*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*	Demirel, *Mânî Dîvânı,* s.51.
65a	**Mecdī**	Nisbet itmez rūyuñı āyīneye ehl-i ṣafā Ṭūṭī-i gūyā ne deñlü söylese andan yaña	Ḫāk-i rāh-ı yāri iltüp girdi servüñ göñline Beñzer ey **Mecdī** yolında geldi gülzāra ṣabā	Gazel/8	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Eskimen, *Mecdî Mehmet Efendinin Gazelleri* , s.84. [D'de 5 beyit.]
70b	**Mecdī**	Ṣūfi meyl itmezse māyildür göñül ammā saña İki kişünüñ biri 'āşıḳdurur cānā saña	Naẓm iḳlīminde şöyle şevketüñ var **Mecdiyā** Görse ger dārātuñı reşk eyleye Dārā saña	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Eskimen, *Mehmet Mecdî Efendinin Gazelleri*, s.87.
72b	**Mecdī**	Didiler ḳaddüñ elifdür iki ḳaşuñ iki rā Bir diyüp iki diyüp ḳomadı anı şu'arā	Her ne müşkil iş olur 'aşḳ-ı nigār ey **Mecdī** Bulmazuz hiç ḳolayın gücümüz yetmez aña	Gazel/5	*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*	Eskimen, *Mehmet Mecdî Efendinin Gazelleri*, s.86. [Dîvânda sadece 1.beyit yer almaktadır. Mecmuadaki diger beyitler D'de yoktur.]
86b	**Mecdī**	Şāh-ı 'aşḳam bir zeberced tācdur cām-ı şarāb La'ldür aña ḳonulmış sāḳiyā her bir ḥabāb	İtmesem perr-i semenderden eger evrāḳını Şi'r-i āteşbārı **Mecdī** cem' olup olmaz kitāb	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Eskimen, *Mecdî Mehmet Efendinin Gazelleri,* s.87.
87b	**Mecdī**	Āfitābı isteyem mi olsam ol māha ḳarīb	**Mecdiyā** eflākde döker melā'ik şeh-perin	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün*	Eskimen, *Mecdî Mehmet Efendinin Gazelleri,* s.90.

		Kim ider yanumca peydā sāye gibi bir raḳīb	Sūz-ı āhumdan eger peydā olursa bir lehīb		*Fâʻilâtün Fâʻilün*	
76a	**Mesīḥī**	Ey yüzüñ āyīne-i ʿālem-nümā Ḫaṭṭ-ı laʿlüñ āyet-i fīhi şifā	Yoġise vaṣluñ **Mesīḥī** bendeñe Göz ucıyle ḳıl ıraḳdan merḥabā	Gazel/6	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün* *Fâʻilün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.119.[D'de 7 beyit.]
79a	**Mesīḥī**	Ṣalduñ belāya cānumı ey cān unutma ha Ḳılduñ beni firāḳla giryān unutma ha	Bād-ı firāḳuñ itdi **Mesiḥī** kemīnenüñ ʻÖmri gülini ḫāk ile yeksān unutma ha	Gazel/5	*Mefʻûlü Fâʻilâtü* *Mefâʻîlü Fâʻilün*	Mengi, *Mesihî Dîvânı*, s.119.
82b	**Mesīḥī**	Gül ʿārıżuñ üstinde o zülfeyn-i semen-sā Ṣan ḳurdı duzaġ avlamaġa bülbül-i şeydā	Ṭatvīl-i kelām itme **Mesīḥī** ola bir gün Bir dilber vaṣlı […]*vaṣlı iʻṭā	Gazel/7	*Mefʻûlü Mefâʻîlü* *Mefâʻîlü Feʻûlün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.113.
85b	**Mesīḥī**	Ey yüzüñ bāġ-ı behişt ü Kevs̱eri ol laʻl-i nāb Reng-i ḫaṭṭuñdan giyinmiş her melek aḫżar s̱iyāb	Ey lebī meygūn ölürse nār-ı hicrüñden **Mesīḥ** Ḥaşre dek anuñ mezāruñdan gele būy-ı kebāb	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün* *Fâʻilâtün Fâʻilün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.120. [D'de 6 beyit.]
88a	**Mesīḥī**	Eyleyen her ʻāşıḳa bir dilber-i raʿnā naṣīb Ḳılmamış ẕevḳ ü tenaʿumdan baña ḳaṭʻā naṣīb	Gör **Mesīḥiyi** ki bugünki belāsın ṣavmadın Aña çaḳ aḫşamdan olur zaḥmet-i ferdā naṣīb	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün* *Fâʻilâtün Fâʻilün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.124.
94b	**Mesīḥī**	Ey lebüñ naṭʻ-ı felekde eylemiş ʻİsāyı māt Vey ḫaṭuñ yazmış müsellem diyü ḥüsnüñe berāt	Ey **Meṣīḥī** ġırra olma nev-ʻarūs-ı ʻāleme Fānīyi terk eyleye kim *el-bāḳiyāt eṣ-ṣāliḥāt*	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün* *Fâʻilâtün Fâʻilün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.127.
100a	**Mesīḥī**	Maḥbūbdurur dehre viren revnaḳ u zīnet Bütlerle bulur niteki deyrüñ içi ṣūret	Ṭolaşur idi zülfüñe geh gāh **Mesīḥī** Bir daḫı ṭolaşma diyü ḫaṭṭuñ ḳodı ḥüccet	Gazel/8	*Mefʻûlü Mefâʻîlü* *Mefâʻîlü Feʻûlün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.125.
108a	**Mesīḥī**	Ḳanlu yaş ile ṭola çü cām-ı mey-i ṣabūḥ Her ṣubḥgāh kāse-i çarḫa virür zebūḥ	Sen Ḫusrevi **Mesīḥā** çü Şīrīn medḥ ider Laʻl-i lebüñ ḫayāli iderse ġıdā-yı rūḥ	Gazel/5	*Mefʻûlü Fâʻilâtü* *Mefâʻîlü Fâʻilün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.132.
109b	**Mesīḥī**	Ḥāşā ki ola ḫāl ile ol laʻl-i nāb telḫ Ṭatlu olur mevīz? ile olmaz ḫoş-āb telḫ	Ey mest-i nāz ḳoma **Mesīḥī** göyinmesün Zirā ziyāde yanıcaḳ olur kebāb telḫ	Gazel/5	*Mefʻûlü Fâʻilâtü* *Mefâʻîlü Fâʻilün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.134.
112b	**Mesīḥī**	Beni dil-ḫaste ḳoyup ayruġı öldürme meded Ki beni andan öñürdi depeler tīġ-ı ḥased	Ger mey içdiyse **Mesīḥī** aña ḥad lāzım olur Ḳāżī lāzım degül incitmek anı fevḳa'l-ḥad	Gazel/5	*Feʻilâtün Feʻilâtün* *Feʻilâtün Feʻilün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.137
141a	**Mesīḥī**	Şeb-i zülfüñde ḫaddüñ gösterür nūr Meger kim gerdenüñdür şemʿ-i kāfūr	**Mesīḥī** ḫoş ḳıyāmet sözlerüñ var Meger kilküñ ṣarīridür dem-i ṣūr	Gazel/6	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün* *Feʻûlün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.145.[Divanda 7 beyit.]
141b	**Mesīḥī**	Baña dildār ʿarż-ı ḳāmet eyler Ḳulına gör ne ʿālī himmet eyler	**Mesīḥī** ārzū-yı kūy-ı dildār Seni öñ ṣoñra ehl-i cennet eyler	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün* *Feʻûlün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.157.[Divanda 6 beyit.]
143a	**Mesīḥī**	Cemālüñüñ ṣaçuñdan ḥāʻili var Ki şan İncīldür kim bāṭılı var	**Mesīhī** yoḳ muʻazzez ehli dehrüñ Velī ṣūretde bir ḳaç cāhili var	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün* *Feʻilün*	Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.170.
62b	**Meẕāḳī**	Ḫayāl-i ʿārıżuñla aġlasam ḫūn-āb olur peydā Ne bāġa uġrasam naḫl-i gül-i sīr-āb olur peydā	**Meẕāḳī** baḥr-ı endīşe ʿaceb deryā-yı ʿirfāndur Ki anda böyle ṣad silk-i dür-i nā-yāb olur peydā	Gazel/9	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün* *Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Mermer, *Mezâkî Dîvân*, s.290.

67b	**Muḥibbī**	Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül ḳāf aña Dōstlar itmez misüz billāh diyüñ inṣāf aña	Ey **Muḥibbī** çünki dildāruñda hīç inṣāf yoḳ Çāre ne ṣabr eyle tā kim Ḥaḳ vire inṣāf aña	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s.47. [D'de 7 beyit.]
69a	**Muḥibbī**	Cevr ile cān almaḳ olmışdur hemīşe ḫū saña Anuñ içün cān ile dil virdüm ey meh-rū saña	Āteş-i şevḳuna ḳarşu ey **Muḥibbī** teşnesin Cān virürsin virmez ol meh-rū bir içim şu saña	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Ak, *Muhibbî Dîvânı*'nda bulunamadı.
69b	**Muḥibbī**	Başuma āhum şu'ā-ı tāc-ı efserdür baña Eşk-i çeşmüm virdügi ḫil'at ser-ā serdür baña	Ey **Muḥibbī** başum üzre şu'le-i āhum 'alem Şāh-ı 'aşḳam ṣaġlu ṣollu eşk leşkerdür baña	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Ak, *Muhibbî Dîvân*, s.54.
75b	**Muḥibbī**	Göz ḳara vü ḳaş ḳara kirpük ḳara Baña olmışdur belā-ender-belā	Ka'bedür kūyı **Muḥibbī** varıcaḳ Ulı devletdür eger ḳurbān ola	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilün*	Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s.46
93b	**Muḥibbī**	Var mıdur aġzuñ didüm ey ġonca-leb Bī-nişāndan gör nişān ḳıldum ṭaleb	Ġam nedīm ü göz yaşı gülgūn şarāb Ey **Muḥibbī** durma ḳıl 'ayş u ṭarāb	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilün*	Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s.84.
95a	**Muḥibbī**	Hem-demüñ dünyāda bir gün yüzlü cānān oldı ṭut Maḥremüñ dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut	Dehr bāġında **Muḥibbī** çünki yoḳ būy-ı vefā Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s.93.
95a	**Muḥibbī**	Bulmadum 'ālemde bir yār 'ahd ü peymānı dürüst Gerçi cān virdüm bu yolda aradum anı dürüst	Ẕerre gibi zār u ser gerdān olup gün şevḳına Bu **Muḥibbī** virdi cān bulmadı cānānı dürüst	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s. 95.
102a	**Muḥibbī**	Eger zülfüñden eylersem şikāyet Olur cānā muṭavvel bir ḥikāyet	**Muḥibbī** ḳāmetüñ gördi nigāruñ Didi bugündürür baña ḳıyāmet	Gazel/5	*Mefâ'ilün Mefâ'ilün* *Fe'ûlün*	Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s.105.
142b	**Muḥibbī**	Güzeller nāz ile 'reftār iderler Dönerler ġonca-veş güftār iderler	**Muḥibbī** sırr-ı 'aşḳı itme ifşā Ṣaḳın manṣūr-veş ber-dār iderler	Gazel/5	*Mefâ'ilün Mefâ'ilün* *Fe'ûlün*	Ak, *Muhibbî Dîvânı*'nda bulunamadı.
96b	**Murādī**	Ṣormaḳ 'ayb olmaya ey dilber-i Şīrīn ḥarekāt Leblerüñ la'l-i Bedeḫşān mı yāḫud āb-ı ḥayāt	Āsitānından anuñ gitme **Murādī** zinhār Ki murāduñ ise bulmaḳ senüñ a'lā derecāt	Gazel/5	*Fe'ilâtün Fe'ilâtün* *Fe'ilâtün Fe'ilün*	Kırkkılıç, *Sultan Üçüncü Murad (Murâdî) Dîvânı*, s. 59. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
129a	**Murād**	Şular yanında kim iki cihān ḫāke berāberdür Olaruñ 'ayn-ı enẓārı hemān iksīr-i ekberdür	**Murād**'a ders-i 'aşḳı kimse ta'līm idemez el-ḥaḳ Żamīrinde kitāb-ı 'aşḳ yazılmış cümle ezberdür	Gazel/5	*Mefâ'ilün Mefâ'ilün* *Mefâ'ilün Mefâ'ilün*	Kırkkılıç, *Sultan Üçüncü Murād (Murādī) Dîvânı*, g. 301.
140a	**Münīr**	Sen ol şehsin kim ey ruḫ-ı muṣavver Kemīne çākerüñdür şems-i enver	**Münīr**üñ külbe-i aḥzānın aṣlā Yüzüñ şem'iyle ḳılmaduñ münevver	Gazel/5	*Mefâ'ilün Mefâ'ilün* *Fe'ûlün*	---
140b	**Münīr**	Yüzüñ kim görse ey māh-ı münevver Ṣanur kim rūḫdur olmış muṣavver	Siyeh-rū zülfüñe yüz virdüg[üñ]çün Başuña çıḳdı oldı saña hem-ser	Gazel/6	*Mefâ'ilün Mefâ'ilün* *Fe'ûlün*	---
101a	**Müsellim**	Bālādan eger itmese aḥkām-ı iṣābet Cem' olmaz idi bāng-ı mü'eẕẕin ile cemā'at	Āġūşın açup şāhid-i mażmūna **Müsellim** Ḫamyāze çeker bikr-i 'arūsān-ı 'ibāret	Gazel/5	*Mef'ûlü Mefâ'îlü* *Mefâ'îlü Fe'ûlün*	---

63a	**Nābī**	Ruḫında bādeden yāruñ ki āb u tāb olur peydā Derūnumda benüm bir sāġar-ı sīm-āb olur peydā	İrāde itse bir emrüñ taʿalluḳ fetḥine **Nābī** Aña eṭrāf-ı nā-meʿmūldan esbāb olur peydā	Gazel/5	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.458.
66a	**Nābī**	Terk-i maṭlabdur bu maṭlabgāhda maṭlab baña Eyle luṭfuñdan müretteb maṭlabum yā Rab baña	Leb midür **Nābī** ola ney gibi leb-rīz-i hevā Ḫāme-i gevher-feşān olursa bend-i leb baña	Gazel/7	*Fāʿilātün Fāʿilātün* *Fāʿilātün Fāʿilün*	*Bilkan, Nâbî Dîvânı,* s.455.
73b	**Nābī**	Nedür ey şūḫ bu bīhūde ġażab n'oldı saña Meşrebüñ düşmen-i nāz idi ʿaceb n'oldı saña	Olduñ ey hāme-i **Nābī** ḳatı çoḳdan ḫāmūş Bilmem ey zemzeme-pīrāy-ı ṭarab n'oldı saña	Gazel/5	*Feʿilātün Feʿilātün* *Feʿilātün Feʿilün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı,* s. 456
78b	**Nābī**	Ḫaṭ ʿazl-i ḥüsn virmedi ey nāzenīn saña Oldı berāt-ı tāze ḫaṭ-ı ʿanberīn saña	**Nābī** senüñle eyleyelüm ḥiṣṣe dil-beri Ẕevḳ-i viṣāl baña figān u enīn saña	Gazel/5	*Mefʿûlü Fāʿilātü* *Mefāʿīlü Fāʿilün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.456.
84b	**Nābī**	Siper dūşında hāle şu'lesin şemşīr ider meh-tāb O ālāt ile Şām iḳlīmini tesḫīr ider meh-tāb	İdüp bir sāġar-ı zerrīni zīb-i süfre-i hāle Felekde Cem gibi bir bezm-i mey taṣvīr ider meh-tab	Gazel/5	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün* *Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, g.16.[Divanda beyitlerin sıralanışı farklı]
89a	**Nābī**	Vaʿde-i ḫāṭır-firībüñ düzd-i ḫʷāb itdüñ bu şeb Tār u pūd-ı cāme-ḫʷābum sūz u tāb itdüñ bu şeb	Tābe-gerden ġarḳa-i eşk oldı tāb-ı hicr ile Nābīyi hem-ḥālet-i rūz-ı ḥisāb itdüñ bu şeb	Gazel/7	*Fāʿilātün Fāʿilātün* *Fāʿilātün Fāʿilün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s. 464. [D'de Beyitlerin sıralanışı farklı.]
99a	**Nābī**	Evvel dilüñi sīḫ-i maḥabbetde kebāb it Bu meykededen ṣoñra temennāyı şarāb it	**Nābī** birine biñ bitirür toḫm-ı ümīdüñ Teslīm [ü] tevekkülde seri cīb-i türāb it	Gazel/7	*Mefʿûlü Mefāʿīlü* *Mefāʿīlü Feʿûlün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı,* s.475.
99b	**Nābī**	Pīşānī-i şevḳuñ ḳadem-i rāh-ı necāt it Müjgānuñı cārūb-ı ġubār-ı ʿArafāt it	**Nābī** neye geldüñ ne ṭurursun bu maḳāma Var bārgeh-i Bārīye kesb-i derecāt it	Gazel/5	*Mefʿûlü Mefāʿīlü* *Mefāʿīlü Feʿûlün*	Bilkan*, Nâbî Dîvânı,* s.473.
104b	**Nābī**	ʿAceb mi şerbet-i dīnār ile iderse ʿilāc Ṭabīʿat-i emele ʿārıż oldı sūy-ı mizāc	Ḳosun sitāreyi **Nābī** müneccim ādem ise Me'āl-i aḥsen-i taḳvīmi itsün istiḫrāc	Gazel/5	*Mefāʿilün Feʿilātün* *Mefāʿilün* *Feʿilün*	Bilkan, *Nâbî Dîvân,* s.482.
110a	**Nābī**	Sipihr-i himmete devr-i ḳamerdür ḥalḳa-i tevḥīd Riyāż-ı cennete ḥavż-ı şekerdür ḥalḳa-i tevḥīd	Zemistān-ı riyā vü zühd-i bārid defʿine **Nābī** Tenūr-ı āteşīn-i pür-şererdür ḥalḳa-i tevḥīd	Gazel/15	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün* *Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı,* s.491. [Beyitlerin sıralanışı divanda farklı.]
116a	**Nābī**	Āyīne-i rūyına olup ʿāşıḳ-ı nā-şād Gül ṣūret-i bülbülden ider nāle vü feryād	Şimden girü düşmez saña vaṣf-ı mey ü maḥbūb **Nābī** dehen-i ḫāmeñi ḳıl ḥikmete muʿtād	Gazel/11	*Mefʿûlü Mefāʿīlü* *Mefāʿīlü Feʿûlün*	Bilkan*, Nâbî Dîvânı,* s.493. [D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
121b	**Nābī**	Benem ṣarrāf-ı şehr-i rāz dükkānum dehānumdur Devātum kīse taḫtam ṣafḥa engüştüm zebānumdur	Cihānı ben gülistān-ı ḥaḳīḳat añladum **Nābī** Benüm her gird-bād-ı deşt bir serv-i revānumdur	Gazel/8	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün* *Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.505.[D'de 9 beyit.]
122a	**Nābī**	İdüp defʿ-i keder sāġarla mesrūr olmamuz yegdür Ḫarābāt içre lāy-ı meyle maʿmūr olmamuz yegdür	Fürūġ-ı naẓm ile memlū idüp dünyāyı ey **Nābī** Miṣāl-i mihr-i ʿālem-tāb meşhūr olmamuz yegdür	Gazel/7	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün* *Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	Bilkan*, Nâbî Dîvânı,* s.516.
128a	**Nābī**	Añılsun gūşe-i mey-ḫāne kim şād olduġum yirdür	Añılsun perde-i rū-pūş-ı zülf-i dilber ey **Nābī**	Gazel/5	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.636.[D'de 6 beyit]

		Nevāzişkārī-i sāķīye mu'tād olduġum yirdür	Ki anı ref' içün minnet-keş-i bād olduġum yirdür		*Mefā'īlün Mefā'īlün*	
130b	**Nābī**	Baña gerdūnuñ āzārı kem-āzār olduġumdandur Sipühirüñ vaż'-ı nā-hem-vārı hem-vār olduġumdandur	Benüm āsūde-bāl-i ķayd-ı pervāz olduġum **Nābī** Şikenc-i zülf-i dildāra giriftār olduġumdandur	Gazel/5	*Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.633.
132b	**Nābī**	O dil kim sāġar-ı bī-reng-i şahbā-yı ḥaķāyıķdur Anı leb-rīz-i çirk-āb-ı mecāz itmek ne lāyıķdur	Daḫı kimden ümīd-i ṣıdķ idersin **Nābi**yā bilmem Sabāḥuñ bir nefesde nıṣfı kāẕib nıṣfı ṣādıķdur	Gazel/7	*Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.585.
135b	**Nābī**	Gel ey nesīm-i ṣabā ḫaṭṭ-ı yārdan ne ḫaber Gelür mi ķāfile-i müşg-bārdan ne ḫaber	'Aceb ḥuṣūle gelür ḥāli var mıdur **Nābī** Ümīd-i ḫāṭır -ı ümmīdvārdan ne ḫaber	Gazel/5	*Mefā'īlün Fe'ilātün* *Mefā'īlün Fe'ilün*	Bilkan, *Nābī Dīvānı*, s.597.
137b	**Nābī**	Ḥużūr-ı yārda ġayb u şuhūdumuz birdür O bezm-i ḫāṣda būd u ne-būdumuz birdür	Cihāna itmededür **Nābiyā** nişār-ı güher Dehān-ı ḫāme ile dest-i cūdumuz birdür	Gazel/5	*Mefā'īlün Fe'ilātün Mefā'īlün Fe'ilün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.517.
138b	**Nābī**	Dem-i viṣāl ẓuhūr-ı ḫāṭ-ı nigāra düşer Ḫudā virürse eger 'īdümüz bahāra düşer	Serīr-i çerḫa çıķar rūzgār ile **Nābī** O dil ki ḫāk-şıfāt reh-güẕār-ı yāre düşer	Gazel/7	*Mefā'īlün Fe'ilātün Mefā'īlün Fe'ilün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.634.[Beyitlerin sıralanışı D'de farklı.]
139b	**Nābī**	Ta'alluķ ol nigeh-i meste cān-feşānlıķdur Taḥammül ol ṣaf-ı müjgāna pehlevānlıķdur	Cevāb-ı pürsiş-i āsāyiş-i cihān **Nābī** Ḫarābezār-ı ķanā'atde bī-nişānlıķdur	Gazel/7	*Mefā'īlün Fe'ilātün Mefā'īlün Fe'ilün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.637. [D'de 10 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı
144b	**Nābī**	Pāy-ı yāre düşmege aġyārdan nevbet mi var Sāyesinde naḫl-i ümmīdüñ meger rāḥat mı var	Bir nefes kāşāne-i ķalbinden olmazsın cüdā Çoķdan ey ġam **Nābī**- i nā-şād ile ülfet mi var	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.622. [D'de 6 beyit.]
64a	**Nādīri**	لاخ فی مشکت دیر ال عشق مصباح الهدی Ġālibā ṣaldı zücāc-ı bāde dürri -veş żiyā	Olduġunca nükte-i rengīn-i şi'rüm nādire Maḫlaṣ-ı şöhret-i şi'ārım **Nādīri** ķılsam revā	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Külekçi, *Gâni-zâde Nadîrî Dîvânı*, s.223.
145a	**Nadīrī**	Sīneden dūd-ı kebūd-ı āteş-i sūzān çıķar Şimdi miḥnet nev-bahārıdur gül ü reyḥān çıķar	Cūy-ı ṭab'a ķıl terāzū ḫāmeñi ey **Nadīrī** Ġurfe-i naẓma zülāl-i çeşme-i ḥayvān çıķar	Gazel/9	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Külekçi, *Ganî-zâde Nâdiri Dîvânı*, s.244.
137a	**Naḫīfī**	Derūn-ı ṣāfa keder fikr-i māsivādan olur Göñüller ehline ġam ġayra ilticādan olur	Hemān ḫulūṣ ile dā'im tevekkül eyleyelüm **Naḫīfī**yā bize luṭf u kerem Ḫudādan olur	Gazel/5	*Mefā'īlün Fe'ilātün Mefā'īlün Fe'ilün*	Aypay, N*âhîfî Süleyman Efendi Dîvânı*,s.132. [D'de 11 beyit].
115b	**Nā'ilī**	Ne ġam şüküfte degilse bahār-ı bāġ-ı ümīd Zükām-ı ye's ile efsürdedür dimāġ-ı ümīd	Ķalır mı zinde meger şem'-i bād-ı āh gibi Bu rūzgārda ey **Nā'ilī** çerāġ-ı ümīd	Gazel/5	*Mefā'īlün Fe'ilātün* *Mefā'īlün Fe'ilün*	İpekten, *Na'ilî Dîvânı*, s.169.
133a	**Na'īm**	Ne dem ki meclise ol bī-vefā gelür görinür Derūn-ı muntażırāna ṣafā gelür görinür	**Na'īm** bādiye-i ġamda ķalmazuz ḥayrān Mişāl-i Ḫıżr irişür reh-nümā gelür görinür	Gazel/7	*Mefā'īlün Fe'ilātün Mefā'īlün Fe'ilün*	---
71a	**Nāmī**	Kākül āşüfte be-ser bir ṣanem-i hūş-rübā İtdi neẓẓāreme pā-beste nigeh-nāz-ı vefā	Didi āḫir o ṣanem yoķ ḫaberüñ ey **Nāmī** Yine 'aķs-i nigehüñdür seni eyler şeydā	Gazel/7	*Fe'ilātün Fe'ilātün* *Fe'ilātün Fe'ilün*	Yenikale, *Ahmet Namî Dîvânı*, s.71.
74b	**Nāmī**	Saña ey dil heves-i zevķ-i kenārı ne belā Sāde ṭut levḥüñi efkār-ı nigārı ne belā	Eyleme **Namī** nesīm-i ṭaleb ile taḥrīk Cünbiş-i berg-i leb-i nāz-ı kibārı ne belā	Gazel/6	*Fe'ilātün Fe'ilātün* *Fe'ilātün Fe'ilün*	Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s.341. [D'de 7 beyit.]

75b	**Nāmī**	Göñlümi aldı yine bir dil-rübā ʿĀrıżı āyīne-i ʿālem-nümā	İrmege dāmānuña dest-i heves Olmaḳ ister **Nāmī**-āsā ḫāk-i pā	Gazel/7	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s.64.
76a	**Nāmī**	Āyīne gibi itmeyicek kesb-i incilā İtmez ẓuhūr ʿaks-i ruḫuñ dilde dilberā	Ey şūḫ-ı dil-nevāz dil-i **Nāmī** gibi hep Bīgāne oldı ġayra olan saña āşinā	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün*	Yenikale, *Nâmî Dîvânı,* s.65.
78b	**Nāmī**	Ey mest-i nāz [u] sāḳī-i cām-ı Cem-āşinā V`ey şūḫ-ı dil-firīb-i büt-i ʿālem-āşinā	Bī-hūş-ı cürʿa-i nigeh it **Nāmī**yi yine Ey mest-i nāz u sāḳī-i cām-ı Cem-āşinā	Gazel/8	*Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün*	Yenikale , *Nâmî Dîvânı*, s. 69. [Bu gazel divandaki g.13- g.14'ten alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
80a	**Nāmī**	Dile yād-ı lebüñ cām-ı mey-āsā Virür neşve ider ser-mest-i şeydā	Ṣarīr-i ḫāmesi **Nāmī**-i zāruñ Nevā-yı bülbül-i gül-geşt-i maʿnā	Gazel/7	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün*	Yenikale, *Nâmî Dîvânı,* s.69.
80b	**Nāmī**	Teveccüh itse olur ẕerre āfitāb saña ʿAceb mi olmasa bir vech ile niḳāb saña	Bu deñlü cevri ki **Nāmī**ye ẓālim eylersin Ṣaḳın ki rūz-ı su'āl olmaya cevāb saña	Gazel/7	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s. 64.[5, 6 ve 7.beyitler Nâmî'nin saña redifli başka bir gazelinden kaydedilmiştir, s.67.]
83b 85a	**Nāmī** **Nāmī**	Nūş-ı leb-i laʿlüñden alup neşveyi ṣahbā Çeşmüñde ider mestī-i nāzı o dem icrā Sāḳiyā luṭf eyle gel vir bezm-i ʿayşa āb ü tāb Neşve-i peymāne olsun yine gül-rīz-i ḥicāb	Gördüm dil-i **Nāmī** gibi hep sīne-i ẕerrāt Tīġ-i nigeh-i nāzuñ ile çāḳ ser-ā-pā Dest-i ḫandeñle irüşsün **Nāmī**-i zāra yine Sāġar-ı laʿl-i lebüñden bāde-i luṭf-ı ḫiṭāb	Gazel/6 Gazel/5	*Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün* *Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s. 64. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.] Yenikale, *Nâmî Dîvânı,* s. 76. [Mecmuada gazelin başında "Fuẓūlî" adı kayıtlı.]
88a	**Nāmī**	Ḫūn-ı ʿuşşāḳ ile pür olsa bu nüh peymāne hep Nūş ider ẓannum budur ol ġamze-i mestāne hep	Ḫalḳ-ı ʿālem bir nigeh-nāz-ı vefāsı luṭfına Muntaẓırdur **Nāmī**-āsā ol şeh-i ḫūbāne hep	Gazel/7	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s.74.
97b	**Nāmī**	Āteşgeh-i dilden ḳopa ger āb-ı maḥabbet Mümkin mi sipihr olmaya garḳ-āb-ı maḥabbet	Bī-dest ü ser ü pāy gerek olmaġa **Nāmī** Gül-çīn-i ser-i gül-bün-i şād-āb-ı maḥabbet	Gazel/7	*Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün*	Yenikale*, Nâmî Dîvânı,* s.83
98b	**Nāmī**	Mey-hāne-i nāz açmış o çeşm-i siyeh-i mest Şehr-i dile düşdi yine şūr-ı nigeh-i mest	Āşüfte ise gīsū-yı endīşe-i **Nāmī** Maʿẕūr olur ʿārife vażʿ-ı veleh-i mest	Gazel/10	*Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün*	*Yenikale, Nâmî Dîvânı,* s.56 - s.81.[Bu gazel divandaki g.40 ve k.32'den alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
102b	**Nāmī**	Raġbet-i cām-ı müle ḥimmet-i Cemdür bāʿiş Neşve-i ehl-i dile hep o keremdür bāʿiş	**Nāmī**-veş maḥv-ı vücūd it deheni fikrinde Hestī-i ʿālem-i dāreyne ʿademdür bāʿiş	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	Yenikale*, Nâmî Dîvânı,* s.85.
147b	**Nāmī**	Yine dāġ-ı sīne-i māh-ı muḥarrem tāzedür Köhne zaḫm-ı ehl-i derde luṭf-ı merhem tāzedür	Naġme-senc olsa n'ola **Nāmī** hezārān-ı enīn Ṣahn-ı dilde gülbün-i āh-ı ferāhem tāzedür	Gazel/7	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Yenikale, *Ahmet Nâmî Dîvânı*, s.311.[6 ve 7. beyitler M'de yer almamaktadır.]
79a	**Nāsīb**	ʿUşşāḳa luṭfı gāhīce cānā unutma ha Ḫamyāze-gerd ü muntaẓıruz ha unutma ha	Pīrāna **Nāsiba** bu belāġatlu şiʿrden Maḳṣūdumuz naẓīredür ammā unutma ha	Gazel/7	*Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün*	---
90a	**Nāsib**	Bāde ṣun sāḳī ki olduḳ yine rindī meşreb Reh-i ʿaşḳ içre çü rindāna budur ḫoş meşreb	Pey-rev ol Nuṣḥī Efendiye gehi pīrāne K'ola **Nāsib** biricik (?) daḫı görişmege sebeb	Gazel/6	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	---
91a	**Nāsib**	Revnaḳ-fürūz olmasa her meclise şarāb	**Nāsib** nedür senüñ mey-i nāb ile ülfetüñ Yoḫsa	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtü*	---

		Düşmezdi ayaġına varup böyle şeyḫ ü şāb	ʻaceb fütūr mı getürdi saña kitāb		*Mefâʻîlü Fâʻilün*	
134a	**Nāsib**	Ne dem ki çeşmüme ol dil-rübā gelür görinür Derūn-ı ḫāṭıra ḫaylī ṣafā gelür görinür	Cemāl-i yār ḫafādan ẓuhūr ider elbet Muḳadder ise saña **Nāsibā** gelür görinür	Gazel/6	*Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün*	---
138a	**Nāsib**	Güzeller ile gülistāna ḫaçan(?) döndi bahār Şükür ki şimdi hevānuñ daḫı güzelligi var	Naẓīre dinmege lāyıḳ degilse baña yeter Sezā dinilse niçe **Nāsibā** cedīd eşʻār	Gazel/8	*Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün*	…
65b	**Naẓmī**	Saña ḥüsn ile melek zülfüñe diyenler hümā Ḥaḳ dimişler tenzülü'l-esmā’ min ṣavbi's-semā	Zeyn idüp kendin ser-ā-ser cāme-i zer-beftle Gün gibi yaḳdı cihānı **Naẓmiyā** ol meh-likā	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün* *Fâʻilâtün Fâʻilün*	Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı,* s.219.
86a	**Naẓmī**	Göñlümü her dem pür-āteşdür ḳılan pür-ıżṭırāb Kim ol āteşden bir aḫkerdür felekde āfitāb	Āb u tāb eksik degül şiʻrüñde ey **Naẓmī** senüñ Yār gāhī luṭf ider gibi baña gāhī iʻtāb	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün* *Fâʻilâtün Fâʻilün*	Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı'nda* bulunamadı.
86a	**Naẓmī**	Bāb-ı dilberdür cenāb-ı devlet-i ʻizzet-me’āb Aña yüz sürenler oldı kām-bīn ü kām-yāb	Lāʻl-i nābuñ yāduña kesb-i ṣafā idüp müdām **Naẓmi** gül gibi ṣafā ile içer cām-ı şarāb	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün* *Fâʻilâtün Fâʻilün*	Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı,* [1 ve 2.beyitler g.715; 3,4 ve 5.beyitler g.718.]
111b	**Naẓmī**	Dilberüñ zencīr-i zülfin ḳıl diyü boynuña bend Eylerüm dīvāne göñlüme müselsel anı bend	**Naẓmiyā** her dem hevā-yı kākül-i dildār ile Görmedüm ben bir ṣabā gibi yiler oñmaz levend	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün* *Fâʻilâtün Fâʻilün*	Köksal, *Mecma’ü’n-Nežâir,* s.693.
112b	**Naẓmī**	Dāġ-ı ʻaşḳunla şeref bulalı bu cism-i cesed Dōstum düşmen ider oldı baña ḥıḳd u ḥased	Bir kerem kānıdurur luṭfına ḥad yoḳ laʻlüñ Görse **Naẓmī** n'ola luṭfını anuñ fevḳa'l-ḥad	Gazel/5	*Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün*	Köksal, *Mecma’ü’n-Nezâir,* s. 696, g.764.
113b	**Naẓmī**	İtmedüñ luṭf ile bir gün beni şād Ey cefā pīşe elüñden feryād	Bulur ey kān-ı vefā cānı ṣafā Laʻlüñi **Naẓmī** ne dem eylese yād	Gazel/6	*Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün*	Köksal, *Mecma’ü’n-Nezâir,* s.705-706. [Bu gazel MN'deki 784 ve 785. gazellerden oluşmaktadır.]
117b	**Naẓmī**	Didüm yoluñda ḫāküm oldı ber-bād Didi taḥsīn idüp ey yār āferīn-bād	Didüm ġam defʻine cānā ne çāre Didi **Naẓmī** ṣafā-yı laʻlüm it yād	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün* *Feʻûlün*	Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı,* s.793
118b	**Naẓmī**	Bāġ-ı cihānda gerçi olur mīveler leẕīẕ Olmaz şeker lebüñ gibi ḫurmā-yı ter leẕīẕ	**Naẓmī**ye ẕikr-i laʻl degüldür ṣafā viren Olur efendi ḳanda ise gül-şeker leẕīẕ	Gazel/5	*Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün*	Köksal, *Edirneli Nazmî,, Mecmaʻüʻn-Nezā’ir,* s.741, g.855.
132a	**Naẓmī**	Şu kim bir lebleri ġonca ruḫı gül-fāma ʻāşıḳdur Sirişki dem-be-dem ḳana bulanıḳ baġrı yanıḳdur	Firāḳ-ı laʻl-i dilber ḫūn idüpdür **Naẓmiyā** baġrum Anuñçün dem-be-dem yaşum ḳızıl ḳana boyanıḳdur	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Köksal, *Mecmu’atü’n-Nezâir* , s. 926, g.1523. *Edirneli Nazmî*
141a	**Naẓmī**	Cefākār olma luṭf it ol vefādār Vefādār ol ḳo cevrī hey cefākār	O şāh-ı ḥüsni vaṣf itdükçe **Naẓmī** Nişār olur dilinden dürr-i şehvār	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün*	Bu gazelin 4 ve 5. beyitleri Üst, *Nazmî Dîvânı*'ndaki 1641. gazele (s.980). 1 ve 2. beyitleri 1642.gazele (s.981) aittir.3. beyit D'de bulunamadı.
141b	**Naẓmī**	Gözümden ol ruḫ-ı gül-nār olup dūr Dirīġā göz göre cānuma od ḳor	Nedür cān ile dil derdine emsem Leb-i laʻlinden anuñ **Naẓmi**yā şor	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün*	Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı*'nda sadece 1 ve 5. Beyitler bulundu. s.983.
142a	**Naẓmī**	O servüñ sībe beñzer ġabġabı var	Yiter irşād-ı zühd it **Naẓmi**ye gel	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı,* s.990.[2 ve 3.

		Ṣulu şeftālü mānendi lebi var	Var ey zāhid saña ol mezhebi var		*Fe'ûlün*	Beyitler D'de yer değiştirmiş.]
142b	**Naẓmī**	Ḳapuña āsumānuñ nisbeti vār Özine gör ne 'ālī himmeti var	Olursa daḫı **Naẓmī** sırr-ı 'aşḳuñ Dime fāş ide ġayra ġayreti var	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün*	Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı*, s.991.[3 ve 4. Beyitler divanda aynı sayfada bir başka gazelde kayıtlı.]
146b	**Naẓmī**	N'ola 'uşşāḳ ile seyr eylerse dā'im şehri yār Ḳullar ile çün bulur 'ālemde şöhret şehriyār	Eksügüñ yār ise ger nāmūs u 'ārı eyle terk Pes nesine **Naẓmi**yā eksüklünüñ nāmūs u 'ār	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Bu gazel Üst, *Nazmî Dîvânı*'ndaki 1835 ve 1839'daki beyitlerden oluşturulmuştur.
127a	**Naẓīm**	Ne bezmüñ cāmısın mest-i müdām-ı 'işretüñ kimdür Ne cāmuñ keyfisin ālūde-i keyfiyyetüñ kimdür	Şikār-ı şāh-bāz-ı 'aşḳ olup [--.-] kimdür **Naẓīm**-i zār-veşfitrāk-i bend-i firḳātüñ kimdür	Gazel/6	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	---
97b	**Nāzikī**	Ebrūnı görüp didiler aṣḥāb-ı maḥabbet Āyā bu mıdur 'āşıḳa miḥrāb-ı maḥabbet	Fülk-i dili ey **Nāzikī** şal baḥr-ı belāya Ceẕb eyleye eşküm[..]gird-āb-ı maḥabbet	Gazel/6	*Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün*	---
67b	**Necātī**	Var iken cānāne gönlüm cāna olmaz āşinā Şem'i ḳoyup ġayr ile pervāne olmaz āşinā	Ḳudret-i rūz-ı ezeldür ey **Necātī** bilmiş ol Āşinā bigāne vü bīgāne olmaz āşinā	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.157. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
68a	**Necātī**	Ḫalḳ-ı 'ālem bir yaña bīçāre tenhā bir yañ Cennet-i kūyuñ ḳomazam olsa dünyā bir yaña	Cānına oldı **Necātī**nüñ ḥavāle çeşm-i Ey ecel sen de gelüp etme teḳāżā bir yaña	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.151.[D'de 9 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
73b	**Necātī**	Eser itmez nidelim āh-ı sehergāh saña Meger inṣāf vere dōstum Allāh saña	Ey **Necātī** ṭaş iken lā'l ide ḫurşīd bigi Bir naẓar eyler ise himmet ile şāh saña	Gazel/5	*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*	Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.151.[D'de 8 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
75a	**Necātī**	Yār ola ṣandım göñül virdüm saña Ben baña etdim dirīġā ben baña	Kimdurur dirseñ **Necātī** dōstum Bende-i muḫliṣ muḥibb-i bī-riyā	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ''ilün*	Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı,* s.158. [D'de 8 beyit.]
92a	**Necātī**	Dimez nice sürünürsün ḳapumda sen de ġarīb Kimesne bencileyin olmasın vaṭanda ġarīb	Ṣabā gibi yüzü üzre **Necātī** ḳaldı düşüp Dimez nice sürünürsin ḳapumda sen de ġarīb	Gazel/6	*Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün*	Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı***,** s.161.[D'de 8 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
103a	**Necātī**	Gel ey ġamze kerem eyle raḳīb-i pür-fitenden geç Beni anuñla bir görme ya andan geç ya benden geç	Didüm rūz-ı ezel oldum bu şem'-i ḥüsne pervāne Gülüp dedi ki gelmedi **Necātī** bunda senden geç	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	*Tarlan, Necâtî Beg Dîvânı, s*.168.[D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
118a	**Necātī**	Zībā ruḫuñdan oldı lebüñ ey ḳamer leẕīẕ Gün germ olınca lācerem olur şemer leẕīẕ	Şīrīnter eyle maḫlaṣ-ı şi'rüñ **Necātiyā** K'olur ṭa'ām ṣoñuna ḥalvā-yı ter leẕīẕ	Gazel/6	*Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün*	Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.173.[6.beyit s.174.]
122b	**Necātī**	Beni cevr ile öldürse dimeñ ol yāra ḳanludur Ḥelāl olsun aña ḳanum yigitdür deliḳanludur	**Necātī** ey perī-peyker iñen üftāde olmışdur Yüzünün rengi zerd olmış gözinüñ yaşı ḳanludur	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	Tarlan*, Necâtî Beg Dîvânı*, s.181.
142a	**Necātī**	Çınāruñ ḳadd-i yāra nisbeti var Eli yufḳa velī ḫoş himmeti var	Ayaġına yüzün sürer **Necātī** Eyü varur başında devleti var	Gazel/7	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ilün*	Tarlan, *Necâtî Dîvânı*, s.197.
143a	**Necātī**	Dili bir dil-rübāya yandurıgör Maḥabbet şem'ini uyandurıgör	İnanmaz kimse meyden geçdügine **Necātī** and içüp inandurıgör	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ilün*	Tarlan, *Necâtî Dîvânı*, s.197.

78a	**Nedīm**	Gör ḳaddi yāri serv-i çemān söylerim saña Baḳ ol dehāna rāz-ı nihān söylerim saña	Eylerse baña daḫı naẓar ol ḫidīv-i ʻahd Hem-çün **Nedīm** siḥr-beyān söylerim saña	Gazel/7	*Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün*	Macit, *Nedîm Dîvânı*, s.274.
88a	**Nefʻī**	Bildürürdüm derdümi bir āh ile cānāne hep Ḳorḳaram sūz-ı derūnumdan felekler yana hep	Olmaz ey **Nefʻī** bu vādīde bizümle hem-ʻinān Gelsin esb-i ṭab'ına maġrūr olan meydāna hep	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Akkuş, *Nefʻî Dîvânı,* s. 287.
113a	**Nefʻī**	Çekemem derd-i firākıñ meded ey māh meded Görmedim bunculayın bir ġam-ı cāngāh meded	Ḥāl pek müşkil eger etmezise ey **Nefʻī** Himmet-i āṣāf-ı ṣāhib-dil-i āgāh meded	Gazel/6	*Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün*	Akkuş*, Nefʻi Dîvânı*, s.294. [Divanda 9 beyit ve beyitlerin sıralanışı divanda farklı.]
120b	**Nefʻī**	Yazanlar peykerim destimde bir peymāne yazmışlar Görüp mest-i mey-i ʿaşḳ olduġum mestāne yazmışlar	Nice ẓāhirdir ey **Nefʻī** sözüñden dildeki sūzuñ Yazınca nüsḫa-i şiʻrin ḳalemler yana yazmışlar	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Akkuş*, Nefʻî Dîvânı,* s.294.
131a	**Nefʻī**	Nigāhı āfet-i dīn ġamzesi āşūb-ı dünyādur Bu gūne şūḫa dil virmek ʻacebdür özge sevdādur	Taḥammül hīç mümkin mi ġam-ı hicrāna ey **Nefʻī** Maḥabbet ġālib-i muṭlaḳ dil ise nā-şekībādur	Gazel/7	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Akkuş*, Nefʻî Dîvânı*nda bulunamadı.
125b	**Nergisī**	Gelüp nev-rūz-ı sulṭānī güzellendi çemen yir yir Yine ḫandān olup ġonca açıldı yāsemen yir yir	Dem-i nev-rūz irince **Nergisī**ye ṭarz-ı ḫāṣ üzre Ġazel ṭarḫ it diyü çaġrışdı erbāb-ı suḫen yir yir	Gazel/6	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	---
130b	**Nesīb**	Baña ḥırmān-ı vuṣlat ṭālib-i yār olduġumdandur Bu iflās ol der-i ḥüsne ḫarīdār olduġumdandur	**Nesībā** sözlerüm nāḫun-zen olmaḳ cān-ı ʻuşşāḳa Ney-āsā derd-iʻaşḳı ile dil-efkār olduġumdandur	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Hidayetoğlu, *Nesîb Dede Dîvânı*, s.308.
104a	**Neşātī**	Bī-ṣafā-yı derd olup bī-derd yār olmak da güç Bir sitemger āfetüñ cevriyle zār olmaḳ da güç	Bende yoḳ ṭāḳat **Neşātī** seyr-i dīdār itmege Gūşe-gīr-i ḥasret-i dīdār-ı yār olmaḳ da güç	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Kaplan*, Neşâtî Dîvânı,* s. 99.
59b	**Nevʻī**	Ne dehrüñ bendesi ne şāh-ı ʻāli-şānıyuz cānā Esīrüñ olalı milk-i ġamuñ sulṭānıyuz cānā	Olaldan ḥalḳa-i zülfüñle **Nevʻī** bī-ser ü sāmān Maḥabbet bezmünüñ ser ḥalḳa-i rindānıyuz cānā	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Tulum-Tanyeri, *Nevʻî Dîvânı,* s.180.
87b	**Nevʻī**	Nāz ile ʻarż-ı hilāl itse ıraḳdan ol ḥabīb Ṣā'im-i hicrān umar rūz-ı viṣālin ʻan-ḳarib	Minber-i şāh üzre bülbüller ṣalā-yıʻıyş ider Sāḳiyā mey ṣun degül **Nevʻī** ne vāʻiẓ ne ḫaṭīb	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Tanyeri-Tulum, *Nevʻī Dîvânı,* s.193, g.22. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
104a	**Nevʻī**	Yār işi ey dil kolay ammā ġam-ı aġyār güç Vaṣl-ı gül āsān velī ṣabr-ı cefā-yı hār güç	**Nevʻ**iyā esrār-ı ʻaşḳı ṣaklamaḳ āsān degül Mey içüp keyfiyyetini itmemek iẓhār güç	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Tulum -Tanyeri, *Nevʻî Dîvânı,* s.201.
111b	**Nevʻī**	Mevc urur baḥr-i maḥabbet keştī-i dil nā-bedīd Bir ʻaceb deryādayuz ka'rıyla saḥil nā-bedīd	ʻĀḳil iseñ ṭālib-i iksīr ü ʻAnḳā olma gel **Nev'iyā** noḳṣānı yoḳ bir merd-i kāmil nā-bedīd	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Tulum - Tanyeri*, Nevʻî Dîvânı*, s.204.
112a	**Nevʻī**	Olmadı devlet müsā'id ḳıldı istiġnā murād Rüzgār el virmedi ḳalduḳ ayaḳda nā-murād	Ṣūret-i keṣretde vaḥdet ʻālemin seyr eylerüz Bilmişüz dünyāda **Nevʻī** n'eydügin maʻnā murād	Gazel/5	*Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün*	Tulum-Tanyeri*, Nevʻî Dîvânı*, s.203.[D'de 6 beyit.]
123b	**Nevʻī**	Senüñ maḥzūnuñ olmaḳ baña ṣādān olmadan yegdür Ġamuñla aġlamaḳ illerle ḫandān olmadan yegdür	Şarāb-ı ʻaşḳ ile **Nev'ī** gibi mest-i müdām olmaḳ Baḳup bu ni'met-i dünyāya ḥayrān olmadan yegdür	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Tulum-Tanyeri, *Nevʻî Dîvânı*, s. 239
129b	**Nevʻī**	Seni erbāb-ı dil kadrin bilür bir dil-sitān dirler	Temennā-yı kenār eylerse **Nevʻī** baḥr-i luṭfuñdan	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün*	Tulum-Tanyeri*, Nevʻî Dîvânı*, g.102.

		Esīr-i ḥalḳa-i bezm-i ṣafā-yı ʿārifān dirler	N'ola deryā-yı iḥsānun efendi bī-kerān dirler			
138a	**Nevʿī**	Ne rāh-ı ʿaşḳa nihāyet ne baḥr-i şevḳe kenār Ne tende tāb ile ḳuvvet ne cānda ṣoḥbet-i dār	Firāḳ **Nevʿī**'yi şol resme telh-kām itdi Cihānda lez̠z̠et-i ʿaşḳı ide gibi inkār	Gazel/5	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	Tulum-Tanyeri, *Nevî Dîvânı.* g.135.[D'de 6 beyit.]
140a	**Nevʿī**	Nihān oldı gözümden zülf-i dilber ʿAceb midür oḳursam küfri ezber	ʿAraḳ-rīz olsa **Nevʿī** zülf-i yāre Göñül murġına dām ü dāne dirler	Gazel/5	*Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün*	Tulum-Tanyeri, *Nevʿî Dîvânı,* g.118.
147b	**Nevʿī**	Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫˇār olur	Bār-ı ümmīdin kesüp Manṣūr-veş bu bāġdan **Nevʿiy**ā ber-dār olan maʿnīde ber-ḫurdār olur	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	*Nevʿî* Tulum-Tanyeri *Dîvânı*, g.121.
60a	**Neylī**	Ḫırām eyle çemende nāz ile serv-i çemān-āsā Revān olsun sirişküm pāyuña cūy-ı revān-āsā	Müzeyyendür o deñlü reng ü būy ile dil-i **Neylī** Ki ebkār-ı maʿānī geşt iderler gülsitān-āsā	Gazel/5	*Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün*	Erdem, *Neylî Dîvânı* , s.74.
66b	**Neylī**	Merdüm-i çeşm-i ġazāl-i Çīn ḫāl olmış saña ʿAks-i gül mirʿāta düşmiş rūy-ı āl olmış saña	**Neyliyā** çıḳmaz ḫayālüñden miyān-ı dil-rübā Maʿni-i nāzük ḫayāl-ender ḫayāl olmış saña	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Erdem, *Neylî DîvânI* , s.73.
68b	**Neylī**	Nuṭḳ-ı cān baḫş-ı lebüñdür māye-i ʿişret baña Söylemez sāḳī dehān-ı sāġar-ı ṣoḥbet baña	Tengnā-yı dehr eylerdi beni efsürde-dil Olmasa **Neylī** zemīn-i şiʿrde vüsʿat baña	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Erdem, *Neylî Dîvânı*, s.74.
75a	**Neylī**	Ġonca-i gülşen-i ʿālem dehen-i yāra fedā Serv-i gülzār-ı İrem ḳāmet-i dildāra fedā	Ṣubḥ u şām itmez idi nāle vü feryādı hezār **Neyliyā** eylemese bülbüli gül ḫāra fedā	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	Erdem, *Neylî Dîvânı,* s.75.
84b	**Neylī**	Derūn-ı hālede bī-hūde ṣanma yir ider meh-tāb Der-āġuş itdügüm ol āfeti taṣvīr ider meh-tāb	Cihānı bir naẓarla sīm-i nāb eyler meger **Neylī** Ġubār-ı kūy-ı yārı māye-i iksīr ider meh-tāb	Gazel/5	*Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün*	Mecmu'ada "itmiş" olarak kaydedilen bu kelime mânâ ve vezin gereği "imiş" olarak alındı.
87a	**Neylī**	Pertev-i şemʿ-i maḥabbetden olur mest ü ḫarāb Āb-ı tīġ-ı şuʿledür pervāne-i ʿaşḳa şarāb	Nāmuma yazıldı menşūr-ı suḫan **Neylī** benüm Rūz-ı dīvān-ı elest olduḳda tevcīh-i ḫiṭāb	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Erdem, *Neylî Dîvânı,* s.79.
97a	**Neylī**	Ḫaṭṭ-ı rūyı ḳomadı naḳd-i sirişke ḥācet Vech-i taḥrīr iledür şimdi metāʿ-ı vuṣlat	Bilmem enbān-ı kerāmet mi devāt ey **Neylī**[3] Muṭṭaṣıl ḫāme çıḳarmaḳda metāʿ-ı ḥikmet	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	Erdem*, Neylî Dîvânı,* s.81.
110b	**Neylī**	Behişt-i maʿnevīye verd-i terdür ḥalḳa-i tevḥīd Mey-i taḥḳīḳa cām-ı bī-kederdür ḥalḳa-i tevhīd	N'ola bülbül-ṣıfat ʿuşşāḳı nālān eylese **Neylī** Gülistān-ı ṣafāya verd-i terdür ḥalḳa-i tevḥīd	Gazel/6	*Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün*	Erdem*, Neylî Dîvânı,* s. 86.
118a	**Neylī**	Yaz şikeste-ḫaṭ ile yāra mükerrer kāġaẕ Dil-şikest olduġını bildüre tā her kāġaẕ	Resm ḳıl nāmeñe sīneñde olan dāġları **Neyliyā** ol şeh-i ḥüsne ola maḥżar kāġaẕ	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün*	Erdem*, Neylî Dîvânı*, s.90.
127b	**Neylī**	Kimüñ hem-bezmisin yārān-ı ʿīş ü ʿişretüñ kimdür Nedīm ü ġam-güsāruñ hem-demüñ hem-ṣoḥbetüñ kimdür	Giriftār-ı ḫumār-ı hicr idelden **Neylī**-i zārı ʿAceb mest-i şarāb-ı bezmgāh-ı vuṣlatuñ kimdür	Gazel/5	*Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün*	Erdem*, Neylî Dîvânı* ,s.99.

131b	**Neylī**	Sehī-ḳadler tarīḳ-ı gülşenīde ṣanma bī-cādur Reh-i gülşende gūyā her biri bir serv-i raʿnādur	Olaldan naġme-senc-i şevk-i ol gül-ġoncanüñ **Neylī** Göñül mānend-i bülbül Gülşenī bir murġ-ı şeydādur	Gazel/5	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün* *Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	Erdem*, Neylî Dîvânı***,** s.104.
135a	**Neylī**	Cemāli vaṣfı ile şiʿr-i dil-sitān oḳınur Hemīşe mekteb-i ʿaşḳında gülsitān oḳınur	Güzeller içre yine bir ḳul oġlı var **Neylī** Ki nāmı defter-i ḫūbānda fülān oḳınur	Gazel/5	*Mefāʿīlün Feʿilâtün* *Mefāʿīlün Feʿilün*	Erdem, *Neylî Dîvânı*, s.113.
135b	**Neylī**	Gel ey ṣabā yine teşrīf-i yārdan ne ḫaber Bu ḫāksārına ol şeh-süvārdan ne ḫaber	Gelür mi vādī-i sāmāna bir daḫı āyā Dil-i şikeste-i **Neylī**-i zārdan ne ḫaber	Gazel/5	*Mefāʿīlün Feʿilâtün* *Mefāʿīlün Feʿilün*	Erdem, *Neylî Dîvânı*, s.107.
145b	**Nihālī**	Ṣanma dilden fikr-i esrār-ı leb-i cānān çıḳar Ḥāṣılı her dem derūnumdan o çıḳmaz cān çıḳar	Ey **Nihālī** fikr-i laʿliyle bu şiʿr-i dil-keşüñ Bir muʿammādur anı ḥall eyleyince cān çıḳar	Gazel/9	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	---
98b	**Nihānī**	Bilmek dileseñ neydügin erkān-ı maḥabbet Bī-nām u nişān olmaḳ imiş şān-ı maḥabbet	Ṭabʿuñda olan dürr-i maʿānī-i **Nihānī** Oldı eṡer-i ḳatre-i bārān-ı maḥabbet	Gazel/5	*Mefʿûlü Mefāʿīlü* *Mefāʿīlü Feʿûlün*	---
111a	**Nihānī**	Zülf-i ser-gerdānıdur yārüñ meger çarḫ-ı bülend Kim gezer ilden ile āvāre mānend-i levend	Leblerüñ çeşmüñ ḫayāliyle **Nihānī**nüñ gözi Şīşe-i gevher-fürūş olmış diler bādām-ḳand	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	---
113b	**Nihānī**	Olıcaḳ çārsū-yı ġamda mezād Dür-i eşkümi yaşım ḳıldı ziyād	[..--] ki **Nihāni** bir gün [..] dünyāda beni itmedi yād	Gazel/6	*Feʿilâtün Feʿilâtün* *Feʿilün*	---
132a	**Nihānī**	Yine ṭaşmış geçid virmez yaşum seyli bulanıḳdur Niçe merdümler olmışdur ḳızıl ḳana boyanıḳdur	Nişāncı şiʿri muʿciz gibidür aña naẓīr olmaz **Nihānī** sende inṣāf eyle başma ḥaḳḳı yazıḳdur	Gazel/5	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün* *Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	---
109a	**Nişānī**	Cām-ı cevr ile idüpdür ʿıyşumuz dildār telḫ Acı sözlerle ʿaḳıda Kevṡer-i dīdār telḫ	Būse iḥsānından incinme **Nişānī** bendeñe Mīve olmaz būsitānda dāʾimā her bār telḫ	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	---
89a	**Niẓāmī**	İtmedin seyl-i fenā ʿömr diyārını ḫarāb خز من العيش نصيبا و من العمر نصاب	Miḥnet-i hicre **Niẓāmī** niçe bir eyleye ṣabr كادن احتراق القلب بسوق الحباب	Gazel/6	*Feʿilâtün Feʿilâtün* *Feʿilâtün Feʿilün*	---
61b	**Nuṣḥī**	Bahār oldı açıldı ṣaḥn-ı gülşende gül-i raʿnā Fiġāna başladı yir yir çemende bülbül-i şeydā	Gerekdür **Nuṣḥī**-i āşüfteye bir sīm-ten sāḳī Vire cām-ı ṣafādan mest olınca bāde-i ḫamrā	Gazel/5	*Mefāʿīlün Mefāʿīlün* *Mefāʿīlün Mefāʿīlün*	Nuṣḥī'nin bu gazeli 62b'de de kaydedilmiştir.
66a	**Nuṣḥī**	Dilde her dem fikr-i esbāb-ı viṣāl-i dil-rübā Hīç gelmez ḫāṭıra endīşe-i hicret-nümā	**Nuṣḥiyā** sen bir ruḫ-ı zibāya ol dil-dāde kim Ḳadrüñi bilsün disün gūş eyleyen ḥayfā-sezā	Gazel/7	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	---
83b	**Nuṣḥī**	Ey māh senüñ ḥüsnüñe māʾil dil-i şeydā Luṭf u kerem eyle beni gel eyleme rüsvā	**Nuṣḥī** gibi bir ʿāşıḳ-ı ḫoş-gū bulunur mı Taḥrīr ide vaṣfuñda senüñ [şiʿr-i] güher-sā	Gazel/5	*Mefʿûlü Mefāʿīlü* *Mefāʿīlü Feʿûlün*	---
87b	**Nuṣḥī**	Metn-i ʿaşḳı şerḥ ider remz ile ṣavt-ı ʿandelīb Fehm iden esrār-ı remzi derk ider ḫaṭṭ-ı ʿacīb	**Nuṣḥi**yā bīhūde gūş itme ṣadā-yı bülbül Feyż-i Feyyāż ezelden naġmesin aḫẕit naṣīb	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	---
90a	**Nuṣḥī**	Sāʿid-i sāḳī virür bezm-i meye şevḳ u ṭarāb	Gezer ardınca o āhū beçenüñ **Nuṣḥī** raḳīb	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün*	---

		Zīr-i leb-ḫande[si] meclisde ider def'-i kereb	Seg be-ṣaḥrā vire ol kelbe ḫudāvend cereb		*Fe'ilâtün Fe'ilün*		
97a	**Nuṣḥī**	Bī-vefā dilbere dil virme çekersin zaḥmet Şeb ü rūzuñ geçer āh -ile göñül pür-miḥnet	**Nuṣḥi**yā eyleme ümmīd-i vefā-yı ḫūb Göresim yoḳ o cefā-pīşede insāniyyet	Gazel/5	*Fe'ilâtün Fe'ilâtün* *Fe'ilâtün Fe'ilün*	---	
98b	**Nuṣḥī**	Ẓāhir dil-i ġam-dīdede te'ṣīr-i maḥabbet Ṣūret bulalı sīnede taṣvīr-i maḥabbet	Seyr eyleyeli ṣafḥa-i ruḫsārını yārüñ **Nuṣḥī** ḳalemüñ eyledi teşhīr-i maḥabbet	Gazel/7	*Mef'ûlü Mefâ'îlü* *Mefâ'îlü Fe'ûlün*	---	
102a	**Nuṣḥī**	Maḥabbetde degül elde irādet Żarūrīdür ḳadīmī böyle 'ādet	Müsellemdür delīl-i 'aşḳ-ı **Nuṣḥī** Ẓavāhir bāṭına eyler delālet	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Fe'ûlün*	---	
120a	**Nuṣḥī**	Sitem-dīde heme 'ālem güler yok ins ü cān aġlar Zemīn aġlar zamān aġlar seḥāb-ı āsumān aġlar	Yazarken ḫāme-i **Nuṣḥī** bu şi'r-i ḥālet-engīzi Döküp ḫūn-ābe-i çeşmin hemān aġlar hemān aġlar	Gazel/7	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	---	
123b	**Nuṣḥī**	Görelden muṣḥaf-ı rūy-ı nigārı dīde pür-nemdür Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫāliyle sīnem ḥarf-i mu'cemdür	Degül bīgāne meydān-ı maḥabbetde şehā **Nuṣḥī** Ḥaḳīḳat ehlinüñ merdānesidür sırra maḥremdür	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	---	
81b	**'Ömrī**	Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā	Bu ẕevḳ u 'işrete irmez kişi cinānda daḫı Düş ise ḫayr ola **'Ömrī** hele eyü rü'yā	Gazel/7	*Mefâ'ilün Fe'ilâtün* *Mefâ'ilün Fe'ilün*	81b'de Der-kenardır.	
115a	**Rāġıb**	Teraḥḥumı kim ider ġamze-i bütāndan ümīd Görince bīme düşer çeşm-i bī-amāndan ümīd	Güli görince hezār-āşinā dil ey **Rāġıb** İder mi būy-ı vefāyı bu gülsitāndan ümīd	Gazel/5	*Mefâ'ilün Fe'ilâtün* *Mefâ'ilün Fe'ilün*	*Koca Ragıb Paşa Dîvânı'nda* bulunamadı.	
144b	**Raḥmī**	Ḫil'at-i dil-cū-yı ḫaṭṭı k'ol ruḫ-ı zibā giyer Nüsḫa-i ḥüsn-i ḥarīri gibi çoḳ ma'nā giyer	Bir tüvānā-yı gedā meşrebdür ey dil her zamān Köhne bir mevvāc-ı mā'ī ḫāreyi deryā giyer	Gazel/6	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	*Mahlas 5.beyitte geçiyor.*	
134b	**Raḥīmī**	Ne dem ki çeşmüme ol 'işveger gelür görinür Sirişk-i şevḳ ile ḫūn-ı ciger gelür görinür	Viṣāl o mihr ü cemāle **Raḥīmī** bir gün olur Bu şām-ı firḳate vaḳt-i seḥer gelür görinür	Gazel/5	*Mefâ'ilün Fe'ilâtün* *Mefâ'ilün Fe'ilün*	Mermer, *Kütahyalı Rahimî Dîvânı*'nda bulunamadı.	
118b	**Rāmī Paşa**	Ḫayāl-i la'l-i nābuñ cām-ı çeşm-i terde ḳalmışdur Ḫumār-ı bezm nūş-ā-nūş-ı vaṣluñ serde ḳalmışdur	Mücevher tāc-ı devlet kimseye sūd itmez ey **Rāmī** Niçe şāh-ı cihānuñ çeşmi ol efserde ḳalmışdur	Gazel/5	*Mefâ'îlün Mefâ'îlün* *Mefâ'îlün Mefâ'îlün*	Hamami, *Râmî Dîvânı*'hında bulunamadı.	
137a	**Rāmī Paşa**	Elinde ḫançer-i 'işve o bī-amān geçiyor Gören zemīne düşüp kendüden hemān geçiyor	Bahār geldi çemen ḫulde döndi ey **Rāmī** Göñülden ol gül ile 'azm-i gülistān geçiyor	Gazel/6	*Mefâ'ilün Fe'ilâtün* *Mefâ'ilün Fe'ilün*	İz, Eski Türk Edebiyatında Nazım I/387. [Söz konusu bu yayında beş beyit olup Üniversite Ktp. 5492'den alınan bu gazel Mecmuada 6 beyittir. Mecmuadaki 2. beyit matla olarak alınmış ve yine mecmuadaki 4 ve 5. beyitlere karşılık farklı iki beyit kaydedilmiştir.]	
103b	**Rāzī**	Cān virür yoluñda cān-ı mübtelā gördüñ mi hīç Yārini cāndan sever bir bī-nevā gördüñ mi hīç	Ḫidmetinden yüz çevirme ol şehüñ **Rāzī** ṣaḳın Aña beñzer 'ālem içre pādişā gördüñ mi hīç	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Okur, *Râzî Dīvānı'nde* bulunamadı.	
70a	**Refiḳī**	Ṣūretüñ ey maẓhar-ı Ḥaḳ vech-i iḥsāndur baña Ol sebebden göz ḳapaġı anca düşmendür baña	Cān virüp cānāna vaṣl olmaḳ iñen āsān idi Ey **Refiḳī** arada ḥā'il olan tendür baña	Gazel/5	*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün* *Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	---	

133b	**Refī‘**	O ḫūnī ġamze ile dil-rübā gelür görinür Füsūn-ı fitne-pezīr-i cefā gelür görinür	Hemān **Refī‘** sen āmāde-i ḫayāl ola gör Nihān nihān o perī-rū saña gelür görinür	Gazel/7	*Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün* *Mefâ‘ilün Fe‘ilün*	…	
127a	**Resā**	Ser-i kūyuñ temāşā eyleyenler Ṭūrdur dirler Tecellī cilvegāh-ı ḳāmetüñde nūrdur dirler	Ser-i kūyuñda zār u nā-tüvānum añlayan söyler Ġarīb-i bī-nevā miskīn **Resā** rencūrdur dirler	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün*	…	
138b	**Resīm**	Piyāle-keşligümüz muḳteżā-yı meşrebdür Cihānda çekdügümüz hep belā-yı meşrebdür	Gehī ṣudā‘[u] ḫumāru geh intiẓār-ı şarāb **Resīm** çekdügimüz hep cezā-yı meşrebdür	Gazel/6	*Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün* *Mefâ‘ilün Fe‘ilün*	---	
127b	**Reşīd**	Göñül her dem ḫayāl-i zülf-i cānān eyleyüp neyler Temāşā-yı sevād-ı kāfiristān eyleyüp neyler	**Reşīdā** seyr iden mecmū‘a-i eş‘ār-ı rengīnüñ ‘Aceb ‘azm-i temāşā-yı gülistān eyleyüp neyler	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün*	---	
130a	**Reşīd**	‘İẕāruñla cebīnüñ āfitāb u māh-ı tābumdur Mu‘anber kākül-i şebgūnuñ ey meh-rū seḥābumdur	**Reşīd-i** ḫoş-edā neñdür diyü ṣormışlar ol lebden (?) Dimiş ol nāz-ı perver ‘āşıḳ-ı mest-i ḫarābumdur	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün*	---	
117a	**Revānī**	Elinden ol habībüñ dād feryād Beni yād idüp aġyārı ḳılur şād	**Revānī** ḥüsnüñi vaṣf eyleyicek İşiden dir hezārān āferīn-bād	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Fe‘ûlün*	Avşar, *Revânî Dîvânı*, s.116.[D'de 7 beyit.]	
126a	**Revānī**	Yüzi cennet lebi kevser nigārum serv-kāmetdür Güzeller arasında ol ḳıyāmetden ḳıyāmetdür	N'ola nāziklenüp dilber lebinden būse virmezse **Revānī** nāzük olanuñ işi dā'im nezāketdür	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün*	*Avşar, Revânî Dîvânı*, s.142. [D'de 6 beyit.]	
142a	**Revānī**	Nigāruñ gördi dil şekker lebi var Anuñçün ḳanda meyl eyler ṣabī-vār	Şarābı meşrebeyle nūş idermiş **Revānī**nün ne ‘ālī meşrebi var	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Fe‘ûlün*	Avşar, *Revânî Dîvânı*, s.126.	
142b	**Revānī**	Yüzüñe āfitābın nisbeti var Saña yirden göge dek minneti var	Güneş yüzlülere içdi ṭoluyı **Revānī**nüñ ‘aceb germiyyeti var	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Fe‘ûlün*	Avşar, *Revânî Dîvânı,* s. 133.	
146b	**Revānī**	Yāre ‘arż itdi yaşum Ceyḥūnı çeşm-i eşkbār Baña göz yaşı gerekmez didi luṭfından nigār	Baḥr-ı ġamdan ‘āşıḳı keştī-i cām eyler ḫalāṣ Āhı terk eyle **Revānī** böyle ḳalmaz rūzgār	Gazel/5	*Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün* *Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*	Avşar, *Revânî Dîvânı,* s.145.	
144a	**Rif'ātī**	Girye vaḳti kim ḫayālüñ çeşm-i bīnādan geçer Merdüm-i ṣāḥib-kerāmetdür ki deryādan geçer	Ṣād olmaḳ şevḳ-i mihr ile felekde bir mehüñ **Rif'ātī** yine dil- efzūn[ī vü?] şeydādan geçer	Gazel/5	*Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün* *Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*	…	
88b	**Riyāżī**	Ḫāneñe geldükçe zīr-i pāy-ı ḫoş-reftārın öp Va‘de-i vaṣl itse ammā la‘l-i gevher-bārın öp	Naẓm-ı zībā-yı **Riyāżī**-i suḫan- perdāzı gör Nüsḫa-i ta‘vīẕ-i cāndur ruḳ‘a-i eş‘ārın öp	Gazel/5	*Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün* *Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*	Açıkgöz*, Riyâzî Dîvânı,* s.268.	
59b	**Rūḥī**	Lebüñ esrārınuñ āşüfte vü ḥayrānıyuz cānā Dehānuñ ġoncasınuñ bülbül-i nālānıyuz cānā	Lebüñ esrāruña ḳandil giçer **Rūḥī** ḳuluñ ammā Şarāb-ı la'l-fāmuñ biz daḫı mestānıyuz cānā	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı* s.311.	
60b	**Rūḥī**	Hezārān ġoncaya gülşende bir bülbül olur şeydā Seni gör kim hezārān bülbülüñ var ey gül-i ra‘nā	Görinen gök yüzinde hāle vü meh ṣanma ey **Rūḥī** Fener yaḳup uçurmışdur bu gice ol meh-i ġarrā	Gazel/5	*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün* *Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı***,** s.327. D'de 7 beyit. [Rûhî'nin bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]	

63b	**Rūḥī**	قد بدا من عكس كاسل عشق انوار الهدا Düşdi ol envāra maẓhar ʿārif-i sırr-ı Ḫudā	Bağladumsa bel n'ola zünnār-ı ʿaşḳa **Rūḥiyā** Şükr kim gitmez dilümden bir nefes ẕikr-i Ḫudā	Gazel/7	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı* , s.303. [D'de 7 beyit].	
72a	**Rūḥī**	Gerçi ol laʿl-i lebinden irişür cāna ṣafā Ṣoñra ammā ḫaṭı sevdāsına düşmek ne belā	Gelse ḫaṭṭı bizi ḳurtarsa belādan dir idiñ **Rūḥiyā** geldi ḫaṭı oldı belā üzre belā	Gazel/6	*Feʿilâtün Feʿilâtün* *Feʿilâtün Feʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.337. [D'de 5 beyit.]	
73a	**Rūḥī**	Şeb-i ġamdur elem-i hicr ile nev-rūz baña Yanar āteş görinür mihr-i cihān-sūz baña	Çünki nev-rūzda **Rūḥī** bir olurmış şeb ü rūz Olsa yeksān n'ola miḥnetde şeb ü rūz baña	Gazel/7	*Feʿilâtün Feʿilâtün* *Feʿilâtün Feʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.330.	
77a	**Rūḥī**	ʿİbret göziyle ʿāleme şol kimse kim baḳa Baḳduḳça gözine görine ʿālem-i beḳā	Dergāh-ı Ḥaḳḳa ola dilerseñ taḳarrubuñ Ḫalḳ-ı cihāndan ülfeti ḳaṭʿ eyle **Rūḥiyā**	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtü* *Mefâʿîlü Fâʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı,* s.339	
80a	**Rūḥī**	ʿÖmr bir cūy-ı ābdur gūyā Ḫāne-i ten ḥabābdur gūyā	Yine gözler ḳamaşdı ey **Rūḥī** Gelen ol āfitābdur gūyā	Gazel/7	*Feʿilâtün Mefâʿilün* *Feʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî*, s.312. [D'de 8 beyit.]	
84a	**Rūḥī**	Gelmek revā mı dāimā benden vefā senden cefā Bağışla cürmüm ḳıl vefā benden rıżā senden ʿaṭā	**Rūḥī** esīr-i derd ü ġam ol bī-kese ey Ḫıżr-dem İḥsānuñı ḳıldum devā benden devā senden şifā	Gazel/9	*Müstefʿilün Müstefʿilün* *Müstefʿilün Müstefʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.336.	
85b	**Rūḥī**	Ṣubḥ-dem ẕevḳ ehli oldur kim çeküp cām-ı şarāb Neşʿe-i meyle ḳıla seyr-i ṭulūʿ-ı āfitāb	Rind-i mey-ḫʷāruñ elinden n'ola düşmezse müdām Gülşen-i bezmüñ gülidür **Rūḥiyā** cām-ı şarāb	Gazel/5	*Müstefʿilün Müstefʿilün* *Müstefʿilün Müstefʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.336.	
89b	**Rūḥī**	Sen çıḳup seyr idesin diyü degüldür kevkeb Mūm ṭonanması ider gökde melekler her şeb	Dün dimişsin ki nedür **Rūḥī**-i zāruñ ḥāli Bu vefā senden umılmaz ʿaceb ey şūḫ ʿaceb	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün* *Feʿilâtün Feʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.344.	
91b	**Rūḥī**	Laʿlüñ ġamına ṭālib olursam degül ʿaceb Rızḳ irişür egerçi gerekdür velī ṭaleb	Lāyıḳ mıdur ki ġayr ile sen nūş idüp şarāb Bī-çāre **Rūḥī** ḳan içe derdüñle rūz u şeb	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtü* *Mefâʿîlü Fâʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı,* s.346.	
93b	**Rūḥī**	Bezmümüzde dönerdi cām-ı şarāb Gelmedi devre mihr-i ʿālem-tāb	Yaşdanup bāb-ı luṭfuña Rūḥī *Eftetiḥ yā müfettiḥaʿl-ebvāb*	Gazel/6	*Feʿilâtün Mefâʿilün* *Feʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.343.	
94a	**Rūḥī**	Eger şu sepmeseydi dem-be-dem endīşe-i vuṣlat Ne dil ḳordı ne cān yandurmaduḳ sūz-ı ġam u fürḳat	Meger irmek müyesser ola ẕevḳ-ı vaṣlına yoḫsa Göñülden **Rūḥiyā** mümkin degül defʿ-i ġam-ı firḳat	Gazel/7	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün* *Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.357. [D'de 8 beyit.]	
95b	**Rūḥī**	Mihrdür burc-ı şerefde rūy-ı raḫşānı dürüst Maṭlaʿ-ı mihr-i melāḥatdur girībānı dürüst	Mesned-i iḳlīm-i naẓma gelmeye **Rūḥī** gibi Ṭabʿı ālī sözleri şāhāne dīvānı dürüst	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.356. [5.beyit Ruḥī'nin aynı redifli başka bir gazelinden kaydedilmiştir, g.82.]	
96a	**Rūḥī**	Nev-bahār oldı açıldı verd-i raʿnā semt semt Ḳurdılar ṣaḥn-ı çemende bezm-i ṣahbā semt semt	Ḫurrem itdi ʿālemi bārān-ı eşküm **Rūḥiyā** Çıḳdı ṣaḥrā seyrine aʿlā vü ednā semt semt	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı,* s.355.	
96b	**Rūḥī**	Çeşmüñe āyine-i ʿaşḳı temāşāgāh it Ey göñül ṣubḥ u mesā seyr-i Cemālullāh it	Ḫālī olmazlar elem çekmeden ehl-i devlet **Rūḥiyā** sen ne elem çek ne hevā-yı rāh it	Gazel/7	*Feʿilâtün Feʿilâtün* *Feʿilâtün Feʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.354.	
97a	**Rūḥī**	Beni bir nāvek ile eyledi ġamzeñ iki ḳat	Ḫʷāb-ı ġafletde nice bir gözüñ aç ey **Rūḥī**	Gazel/5	*Feʿilâtün Feʿilâtün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.352.	

		Ḳolına ḳuvvet ü üstādına yüz biñ raḥmet	ʿĀşıḳ ol ʿaşḳ ile tā defʿ ola ḫʷāb-ı ġaflet		*Feʿilâtün Feʿilün*		
98a	**Rūḥī**	Maʿdūm iken āfāḳda āṣār-ı maḥabbet Ben eyler idüm bir büte iẓhār-ı maḥabbet	Gördükde o gül- çehreyi āh eyleme **Rūḥī** Ḥāl ehline lāzım degül iẓhār-ı maḥabbet	Gazel/5	*Mefʿûlü Mefâʿîlü* *Mefâʿîlü Feʿûlün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı,* s.356. [D'de 7 beyit.]	
100b	**Rūḥī**	Ḳılduñ giçerek gūşe-i çeşm ile işāret ʿUşşāḳı biri birine ḳatduñ behey āfet	Cān geldi yeñiden beden-i mürdeye ṣandum **Rūḥī** gelicek ḳabrüme ol ḳaddi ḳıyāmet	Gazel/5	*Mefʿûlü Mefâʿîlü* *Mefâʿîlü Feʿûlün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.359.	
104b	**Rūḥī**	Yāra ʿaşḳ iḳrārı müşkil ġayrıya inkār güç Bir belā-keş neylesün iḳrār güc inkār güç	Çekme ġam **Rūḥī** ḳo dem ursun edānī şiʿrden Şāʿir olmaḳ mümkin ammā ḳuvvet-i güftār güç	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.365. [D'de 8 beyit.]	
105a	**Rūḥī**	Ey dāġ-ı miḥnetüñ ser-i erbāb-ı ʿaşḳa tāc Olmaz esīr-i derd ü ġamuñ ṭālib-i ʿilāc	ʿĀlem kemāl-i luṭfuña muḥtācdur ne ġam **Rūḥī** iderse dergehüñe ʿarż-ı iḥtiyāc	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿ ilâtü* *Mefâʿîlü Fâʿ ilün*	AK, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.363	
107a	**Rūḥi**	Nedür o ḥüsn-i edā vü nedür o vech-i melīḥ ʿAceb midür seni itsem güzellere tercīḥ	Hemīşe mihr ü vefālar iderse aġyāra Degül mi Rūḥī-i bī-çāreye bu ẓulm-i ṣarīḥ	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s. 370	
107b	**Rūḥi**	Mey iç ki feyż-resāndur müdām ṣoḥbet-i rāḥ ʻAleʼl-ḫuṣūṣ maḥall-i ṭulūʻ-ı necm-i ṣabāḥ	Müderris ile ne ġam olduñ ise hem-ṣoḥbet Ḳo cāma rāḥı sen ey Rūḥī oḳusun o Merāḥ	Gazel/7	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.371.	
108b	**Rūḥi**	Bir ʿāşıḳa ki ḫūn-ı cigerdür ġıdā-yı rūḥ Yıllarla içse ʿaynına gelmez mey-i ṣabūḥ	Metn-i metīn-i ʿaşḳı faḳīh añlamadı hīç Rūḥī ne deñlü yazdı anuñ levḥine şürūḥ	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.369	
109a	**Rūḥi**	Ey ḳılan gül-ruḫların cām-ı şarāb-ı nāb surḫ Gel ki oldı ḥasretünle dīde-i aḥbāb surḫ	Reşk idüp pergāle-i çeşm-i terümden reng alur Rūḥiyā olsa ne deñlü lāle-i sīr-āb surḫ	Gazel/8	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.378, g.116.[D'de 7 beyit, 6.beyit Rūḥī Dîvânında g.115'te kayıtlı.]	
111b	**Rūḥi**	Murġ-ı dil ʿAnḳādur olmaz degme bir rişteyle bend İster ol zülf-i semen-bū gibi bir müşgīn kemend	Rūḥīyā ʻālem ẓarīf oldı ʻaceb ḥayretdeyüz ʻAyb- cūyān-ı cihānuñ her biri bir ḫod-pesend	Gazel/7	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s. 380-383. [Divandaki 119-122. gazelin beyitleri karıştırılarak buraya alınmıştır.]	
112a	**Rūḥi**	Serv-ḳadsin sebz-ḫaṭsın ġonca-femsin lāle-ḫad ʿĀlemi ārālamışsın ḥüsn ile ey serv-ḳad	Böyle mestāne ġazeller dirseñ ey Rūḥī nice Ḳılmasunlar mı selāset-ṭabʿuña aʿdā ḥased	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.389	
114b	**Rūḥi**	Ḫalḳ-ı cihān ile şu ḳadar ḳıldum ittiḥād Bir dost bulamadum ki ola ḫāliṣü'l-vedād	Didüm ġamuñla öldi raḳīb işidüp o şūḫ Nāz ile didi öldi ise Rūḥī ola şād	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.379-380.[Bu gazel divandaki g.117 ve g.118'den alınma beyitlerden oluşmaktadır.]	
115a	**Rūḥi**	Ḫāk oldı rāh-ı ġamda dil-i zār u derdmend Gel ḫākden getür anı ey serv-i ser-bülend	Rūḥīyi böyle yirlere çalmazdı rūzgār Olsaydı dest-gīr aña bir himmeti bülend	Gazel/7	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.390.	
123a	**Rūḥi**	Ayaḳ çek bezm-i ʿālemden ki ʿālem menzil-i ġamdur Ferāġat ʿāleminden geçme kim ʿālem o ʿālemdür	Gelüñ taʿlīm aluñ ey bü'l-hevesler ṭabʿ-ı Rūḥīden Ki āyīn-i suḫen ol nükte-perdāza müsellemdür	Gazel/7	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.458.	
126a	**Rūḥi**	Ġam-ı zülfüñle dil sevdāda göz dīdāruña nāẓır N'olur aḥvālümüz bilmem ne sen müşfiḳ ne ben ṣābir	Lebüñ devrinde zühhāduñ elinden cām-ı mey gitmez Nice ṣabr eylesün Rūḥī ki hem rind ola hem şāʻir	Gazel/6	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Ak, Rûhî Dîvânı, s.560.[D'de 7 beyit.]	

137a	**Rūḥi**	Benüm gibi ḫam-ı ebrūña meyl ider yoḳdur Maḥabbetüñde bugün yayumı/pāyumı? çeker yoḳdur	Şikāyet eyleme meh-rūlaruñ cefāsından Maḥabbetüñde senüñ Rūḥīyā eser yoḳdur	Gazel/6	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	…
144a	**Rūḥi**	Ol şeh-i ḥüsne ḳul olmaḳ gibi bir devlet mi var Ayaġı tozına yüz sürmek gibi rifʿat mi var	**Rūḥi**yā keyfiyyet isterseñ ḳul ol bir kāmile Ḫidmet it ehl-i ḥaḳīḳat gibi keyfiyyet mi var	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.397
63a	**Rüşdī**	Lebüñ fikr eyledükçe dilde lāʿl-i nāb olur peydā Ruḫuñ vaṣf eyledükçe ṣadgül-i sīr-āb olur peydā	O deñlü terdür ol şūḫuñ leb-i lāʿl-i ki vaṣf itsem Suṭūr-ı nüsḫa-i şiʿrümde **Rüşdī** āb olur peydā	Gazel/5	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün* *Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	*Ekici, Sahhâf Rüşdî ve Dîvânı*, s.90.
66a	**Rüşdī**	Menzil-i sırr-ı ḥaḳīḳat oldı çün maṭlab baña Meşʿal-i rāh-ı hidāyet feyżüñ it yā Rabb baña	Nāz ile aġyāre her dem açılurken gül gibi Bir nefes açılmadı **Rüşdī** o ġonca-leb baña	Gazel/7	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî ve Dîvânı* s.86.[D'de 8 beyit.]
70a	**Rüşdī**	Yār ile olsam eger gülḫan da gülşendür baña Olsam ammā yārsuz gülşen de gülḫandur baña	Saḥn-ı gülşen gūşe-i gülḫanda birdir **Rüşdi**yā Her ne yerde şevḳ olursa dilde meskendür baña	Gazel/7	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.88.
77b	**Rüşdī**	Berg-i semenden olsa eger pīrehen saña Bār-ı girāndur ey gül-i nāzik-beden saña	**Rüşdī** Ḫudādan iste hemān her murāduñı Zīrā ki ẕerre fā'ide yoḳ kimseden saña	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtü* *Mefâʿîlü Fâʿilün*	Ekici,*Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.89. [D'de 7 beyit.]
81b	**Rüşdī**	Gelürse mihr-i felekden n'ola ferāġ baña Yeter ruḫuñ gibi bir māh-ı şeb-çerāġ baña	Geçilmez ol ṣanemin sāyesinden ey **Rüşdī** Olursa ṭūbī-i cennet eger otaġ baña	Gazel/6	*Mefâʿilün Feʿilâtün* *Mefâʿilün Feʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s. 91. [D'de 7 beyit.]
86b	**Rüşdī**	Destüñe sāġar alup vir bezme sāḳī āb ü tāb Tāb-ı meyden rūyuñı ḳıl reşk-i cām-ı āfitāb	Bir temāşā eylesem görsem ne ḥālet ol virür Bāde-i cām-ı lebüñ **Rüşdī**yi itse neşve-yāb	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.93. [Mecmu'adaki bu gazel divandaki 9,10 ve 11. gazellerden alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
88b	**Rüşdī**	Bilmezem āyā ne fikr-i nā-ṣavāb itdüñ bu şeb Bī-sebeb tā böyle bizden ictināb itdüñ bu şeb	Şerh idüp esrār-ı ḫaṭṭ-ı ʿārıż-ı gülgūnunı Vaṣf-ı ḥüsn-i yāri **Rüşdī** bir kitāb itdüñ bu şeb	Gazel/7	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün* *Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı, s.*96. [D'de 9 beyit.Beyitlerin sıralanışı farklı.]
91a	**Rüşdī**	Ẕāt-ı siyāhuñ oldı senüñ çün şeb-i ġarīb Ḫālüñ ʿaceb mi olsa eger kevkeb-i ġarīb	Bir nīm-i cürʿa virmez aña **Rüşdīyā** felek Ḫuşk olsa tāb-ı ġamdan eger kim leb-i ġarīb	Gazel/5	*Mefʿûlü Fâʿilâtü* *Mefâʿîlü Fâʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s. 97. [D'de 6 beyit.]
92a	**Rüşdī**	Ne ġam iderse ḳo itsün beni ḫarāb şarāb Taʿallül eyleme sāḳī getür kebāb şarāb	Bu āb u tāb ile mümkin midür naẓar **Rüşdī** Cemālin eylemiş ol māhuñ āfitāb şarāb	Gazel/7	*Mefâʿilün Feʿilâtün* *Mefâʿilün Feʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.98.
99b	**Rüşdī**	Güftāre gelüp dilleri pür-ḳand ü nebāt it Ol teşneleri luṭf ile sīr-āb-ı ḥayāt it	Pervāne-ṣıfāt sen de ḫamūş olma ki **Rüşdī** Sen bülbül-i gülzār-ı suḫansın naġamāt it	Gazel/7	*Mefʿûlü Mefâʿîlü* *Mefâʿîlü Feʿûlün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.100. [Beyitlerin sıralanışı D'de farklı.]
116b	**Rüşdī**	Ḥaṭ geldi rūḫ-ı yāre idüp ḥüsnini tecdīd ʿAşḳ ehline el virdi yine devlet-i cāvīd	Nāy-ı ḳalemüñ ṭutdı cihān bezmini **Rüşdī** Şimden gerü çalsun başına çengini Nāhīd	Gazel/5	*Mefʿûlü Mefâʿîlü* *Mefâʿîlü Feʿûlün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.103. [D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
122a	**Rüşdī**	Ayaġundan bu bezmin el çeküp dūr olmamuz yegdür Bezm-i mest olmadan bu meyle maḫmūr olmamuz yegdür	O ḫūnīden ümīd-i merhem itmekdense ey **Rüşdī** Hemīşe mübtelā-yı zaḫm-ı nāsūr olmamuz yegdür	Gazel/7	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün* *Mefâʿîün Mefâʿîlün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.106.

128a	**Rüşdī**	Añılsun bezm-i yār ey dil ki dil-şād olduġum yerdür Benüm ol cāy-ı ḫurrem ġamdan āzād olduġum yerdür	Añılsun mekteb-i ʿaşḳ u dilistān-ı maḥabbet kim O fende ben de **Rüşdī** gibi üstād olduġum yerdür	Gazel/8	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s.105.[D'de 9 beyit.]
133b	**Rüşdī**	Ne dem ki meclise ol meh-liḳā gelür görinür Nesīm-i vażʿ-ı melāmet nümā gelür görinür	Bu çārsūda olınca yegāne ey **Rüşdī** Meṭāʿ-ı naẓmuña ṣad iʿtinā gelür görinür	Gazel/4	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*'nda bulunamadı.
136a	**Rüşdī**	Ḥadīṣ-i zülfüñi añsam uzun ḥikāyet olur Eger ki ḳāmeti vaṣfuñ disem ḳıyāmet olur	Ne mest-i bāde-i naḫvet olur ki **Rüşdī**nüñ İşitse ḥarf-i niyāzın aña şikāyet olur	Gazel/6	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s.126.
147a	**Rüşdī**	Şīveden ḳaṣduñ dil-i rindānı söyletmek midür Cevr-i gerdūndan hezār-ı cānı söyletmek midür	**Rüşdīyā** ol Yūsufı iḫvāna itmekden su'āl Niyyetüñ gürk-i dil-i nālānı söyletmek midür	Gazel/4	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Ekici , *Sahhâf Rüşdî 7Dîvânı*'nda bulunamadı.
60a	**Ṣābir**	Sükūn üzre tenüm gerçi zemīn-i ḫākdān-āsā Göñül gerdişdedür ammā ki dā'im āsumān-āsā	Yine şīrīnter olsun vaṣf-ı laʿl-i yārla Ṣābir Lisān-ı kilk-i şūḫ-ı ṭūṭī-i şīrīn zebān-āsā	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, s.55.
60b	**Ṣābir**	Pür olmış deşt-i ʿālem ṣayd ile ṣayyād nā-peydā Şehīdān-ı maḥabbet bī -ʿad u cellād nā-peydā	Gider inkārı Ṣābir Ḫıżr-ı rāh-ı ʿaşḳ peydādur Velī ʿālemde merd-i ṣāḥib-istiʿdād nā-peydā	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, S.56.
76b	**Ṣābir**	Biz şāh-ı ʿaşḳ elünden içüp sāġar-ı fenā Der-ceng evvel eylemişüz cānumuz fedā	Ṣābir cihānda bir yeni dīvān ider diyü Sūz-ı dil itdi fevc-i maʿānīye eṣ-ṣalā	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, 52.
80a	**Ṣābir**	Olalı ʿaḳl göñlüme hem-pā Sāye-veş olmaz idi pā ber-cā	Tīġ-ı hicrān helāk idüp nāgeh Ne saña ḳaldı ʿāḳıbet ne baña	Gazel/6	Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, 54
81b	**Ṣābir**	Göñül murādını bilmezken olsa kef be-semā Tamām ḫaclet-i ḫˇāhiş tamām şerm-i duʿā	Terāne-senc olalı sūz-ı ʿaşḳ ile Ṣābir Cihāna velvele-i şiʿri ṣaldı ṣīt u ṣadā	Gazel/4	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, 53. [D′de 5 beyit.]
91b	**Ṣābir**	Eyler şarāb-ı lāʿlüñi dil her zamān ṭaleb Maḫmūr ider hemīşe mey-i erġuvān ṭaleb	Ṣābir hezār-ı gülşen-i derdüm ki bulmadum Biñ kere eyledüm dile bir hem-zebān ṭaleb	Gazel/7	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, s.57.
103b	**Ṣābir**	Ol meyem kim cām-ı billūr ile itmem imtizāc Nūr-çeşmüm dīde-i kūr ile itmem imtizāc	Ḫak-i pāy-ı ehl-i faḳr u fāḳayam bi'ṭ-ṭabʿ ben Ṣābirem Ḫāḳān u Faġfūr ile itmem imtizāc	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, s.61.
104a	**Ṣābir**	Eylemez ol ġonca-fem āheng-i ʿadl ü dād hīç Yoḳ yire ey ʿandelībān eylemek feryād hīç	Eyledi biñ cüst-cū bulmadı sāḳī-i elem Neşve-i ṣahbāsına Ṣābir gibi muʿtād hīç	Gazel/6	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, 63.[D′de 7 beyit.]
107a	**Ṣābir**	Görülse meclis-i yārān-ı mey-keşān-ı feraḥ Ṣunulsa destümüze cām-ı gül-feşān feraḥ	Fiġān ki ḥālet-i ʿAnḳā vü kīmyā oldı Cihānda ḳalmadı Ṣābir bugün nişān-ı feraḥ	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, s.64.[D′de 6 beyit.]
130a	**Ṣābir**	Bilür şemʿ-i ruḫı pervāne-i ʿaşḳı kebāb eyler Añunçün ʿāşıḳ-ı bī-ṣabrdan yār ictināb eyler	Cemāliyle celālin yār-i der-kār eyleyüp Ṣābir Dil-i vīrānı geh ābād ider gāhī ḫarāb eyler	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı,76.
135a	**Ṣābir**	Dilüñ ki cāy-ı ṣafāsı mekān-ı āḫardur	Şarāb u nuḳlı bu ʿarażdur ālemüñ **Ṣābir**	Gazel/7	Mefâʿilün Feʿilâtün	Duru, Sābir Mehmed Dîvânı, 97.

		Bu kār-ḫāneye uymaz cihān-ı āḫardur	Ġıdā-yı cevher-i cān āb u nān-ı āḫardur		Mefâʿilün Feʿilün	
61b	Sābit	Şu deryāda esenlük isteyen fülk-i hevā-peymā Gelen her rūzgāra sīne gersün bādbān-āsā	Ne esrār-ı nihān var Sābitā maʿcūn-ı naẓmuñda Leb-i dilber midür güldürdi hep yārānı ser-tā-pā	Gazel/8	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Karacan, Bosnalı Alaeddin Sâbit Dîvânı, s.355-356. [Bu gazel Dîvândaki 10. ve 13. gazelden alınma beyitlerden oluşmuştur. Sâbit'in bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]
73a	Sābit	O semen-pīrehene uymış o fetvāyī ḳabā Şāh-ı ḫūbān-ı cihāndur ve 'aleyhi'l-fetvā	Sābitā ḫāme-i naẓmuñla biraz dilleşdüm Aña maḫṣūṣ gibi tāze zebān-ı maʿnā	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Karacan, Sâbit Dîvânı, s.357.
77b	Sābit	Ḫāk-i derüñden itmedi kelbüñ bizi cüdā Anuñla eskiden ḳapu yoldaşıyuz şehā	Sābit o şāh-ı ḫüsne günāh-ı maḥabbeti Erbāb-ı ibtilā diyemezler budur belā	Gazel/6	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Karacan, Sâbit Dîvânı, s.354.
77b	Sābit	Bister olursa berg-i gül-i yāsemen saña Renciş-resān-ı ḫār olur ey sīm-ten saña	Sābit ne çāre ḳısmet-i rūz-ı ezel budur Gülşen baña vü gūşe-i beytü'l-ḫazen saña	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Karacan, Bosnalı Sâbit Dîvânı, s.353.
79b	Sābit	Bīgānelerle oldı çü cānāne āşinā Olsaḳ ʿaceb mi biz daḫı bīgāne-āşinā	Sābit tekellüf-i ser ü sāmān ne ḳayddur ʿĀḳil odur ki olmaya sāmāne āşinā	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Karacan, Bosnalı Sâbit Dîvânı, s.353.
80bş	Sābit	Efendi şīve ile nāzı itme az baña Vüfūr-ı nāz saña yaḳışur niyāz baña	Ṭarīḳ-i nādire-sencīde Sābitā besdür Bu tāze vādī-i pākīze imtiyāz baña	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Karacan, Sâbit Dîvânı, s.352
84b	Sābit	Dü çeşm-i cāna ḥüsn-i rūyuñı taṣvīr ider meh-tāb Ne dirse müddeʿāsın gün gibi tenvīr ider meh-tāb	Ḫurūc itse n'ola sulṭān-ı Bedre'ddīn-i Şāmī-veş Diyār-ı Zengbārı Sābitā tesḫīr ider mehtāb	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Karacan, Sâbit Dîvânı, s.358
86b	Sābit	Cūy-ı gülşende ʿarūs-ı bāġ olup zīnet-me'āb Giydi mevc-engīz bir süd mā'isi zencīr-i āb	Ürkidür sīmurġ-ı mihri gice ḥabb-ı necm ile Ṭıfl-ı māha Sābitā aġız tüfengidür şihāb	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Karacan, Sâbit Dîvânı, s.359.
89b	Sābit	Kīse-i ala ḳoyup nāme-i şevḳi mey-i nāb Mührinüñ üstine billūr ḳapaḳ basdı ḥabāb	Sābitā ṣubḥa seni dām-ı riyāya düşürür Silk-i naẓmuñla hemān mey-kedeye eyle şitāb	Gazel/8	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Karacan, Sâbit Dîvânı, s. 364.
102a	Sābit	Güsāyiş-i dile zerrīn piyāledür bāʿiş Ṣafā-yı bülbüle ġoncayla lāledür bāʿiş	Görüp ḳumāş-ı cemālüñ sevindi Sābit-i zār Bu şevḳa öyle tefārīḳ-ı kāledür bāʿiş	Gazel/5	*Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿîlün Feʿilün*	Karacan, *Sâbit Dîvânı,* s.371.
106b	Sābit	Hep yapardı yıḳılan ḫāṭır-ı yārān-ı ḳadeḥ Ser-nigūn eylese ol āfet-i devrānı ḳadeḥ	Sābitā at ḳulaġı sürilür mi idi eger Fāris-i bādenüñ olmasa küheylānı ḳadeḥ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Karacan, Bosnalı Sâbit Dîvânı, s.377.[D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
108b	Sābit	Besdür o nāz-perver-i ḥüsnüñ dem-i ṣabūḥ Dūşīne ḫˇāb-ı nāzı faḳīre ġıdā-yı rūḥ	Sābit o şūḫ-ı nev-ḫaṭı şarmaḳdadur ʿilāc İster bahār yaḳısı dilde olan cürūḥ	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Karacan, BosnalıSâbit Dîvânı, s.376.
112a	Sābit	Eylemiş aḫter-şinās-ı dil zenāḫdānuñ raṣad İḥtirāḳ-ı necm-i ḫālüñ gözleyüp çıḳmaz ebed	Bir gözi baġlı ġarīb oldum bi-'aynih Şābitā Olalı ol nūr-ı dīdem ḫaste-i derd-i remed	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Karacan, Bosnalı Alâeddin Sâbit Dîvânı , s.381.
112b	Sābit	Bülbüli itmege yüz ḳahr ile gülşenden red	Vālid-i pīr-i meye ḥürmeti yoḳdur Şābit	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün	Karacan, Bosnalı Sâbit Dîvânı, s.382.

		Gül-i ṣad-berg oḳutur(?) vefḳ-i cefā ṣad-der-ṣad	Görmedüm ben de piyāle gibi bir ḳanlı veled		Feʿilâtün Feʿilün	
116b	**Sābit**	Dām ile şu vaḥşīnüñ idüp ṣaydını ümmīd Ḳurduḳ gice yā hū diyerek ḥalḳa-i tevḥīd	O ṭıflı yaturduḳ güc ile mehd-i rıżāya Ṣābitle idüp çār-şeb-i lābeyi temḥīd	Gazel/5	Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	Karacan, Bosnalı Alâeddin Sâbit Dîvânı, s.382.
124b	**Sābit**	O mālikler ki bir Yūsuf-ʿiẕārı nūr bulmışlar Zenaḫdānında çāh-ı miḥneti maḥfūr bulmışlar	Bu vādīlerde söz bulmaḳ da Sābit pehlevānlıḳdur Bulanlar bāzū-yı endīşesin pür-zūr bulmışlar	Gazel/6	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Karacan, Sâbit Dîvânı, s.407.
61a	**Ṣabrī**	Helāk itmek midür ḳaṣduñ nedür ey şūḫ-ı bī-pervā Neden ben mübtelāya tā bu deñlü nāz u istiġnā	Nişār eylerdi ḫāk-i pāyuña hep varını Ṣabrī Naṣīb olsa aña fetḥ-i der-i gencīne-i maʿnā	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Uz, Sabrî Dîvânı'nda bulunamadı. [Sabrî'nin bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]
64a	**Ṣabrī**	Bezm-i rāh-ı ġamda ḳalmaz sālik-i ʿaşḳ-ı Ḫudā Her şerār-ı dūd-ı dil bir şeb-çerāġ olmış aña	Anda ey Ṣabrī hüveydādur ḫayāl itme göñül Nāme-i sırr-ı ḫudādur müḥr urılmışdur aña	Gazel/7	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Uz, Sabrî Dîvânı'nda bulunamadı.
83b	**Ṣabrī**	Berḳ-ı emel-sūz-ı mey ʻaşḳ-ı Ḫudādur baña ʻAşḳ-ı Ḫudā mā'ye-i sūz-ı ṣafādur baña	Çekmedüm el Ṣabriyā dāmene-i ʻārdan Şāh-ı maḥabbet ʻitāb itse sezādur baña	Gazel/5	Müfteʿilün Fâʿilün Müfteʿilün Fâʿilün	Uz, Sabrî Dîvânı'nda bulunamadı.
85b	**Ṣabrī**	Zevraḳ-ı ṣahbāda ṣanmañ kim şikest olur ḥabāb Rūzgāra yelken alur idi (?) keştī-i şarāb	Sākiyā maḫmūrluḳ bozmaḳ diler Ṣabrī getür Şol devātı kim midādı şurḫdur laʻl-i müẕāb	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Uz, Sabrî Dîvânı'nda bulunamadı.
90a	**Ṣabrī**	Her bir ḥabāb cām-ı fürūzāna çıḳdı hep Ḳurṣ-ı tenūr-ı şevḳḫarīfāna çıḳdı hep	Ṣabrī o çeşme-i keremüñ āb-ı himmeti Ḳaṣr-ı ümīd-i ḫāṭır-ı yārāna çıḳdı hep	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Uz, Sabrî Dîvânı'nda bulunamadı.
127b	**Ṣabrī**	Ne burcuñ māhısın pertev-perest-i ṭalʻatüñ kimdür Ne bezmüñ şemʻisin pervāne-i bī-ṭāḳatüñ kimdür	Maḳāmın bilsek ehl-i şevḳden kim ṭuydı Ṣabrīnüñ ʻAceb şimdi terennüm-rīz-i bezm-i midḥatüñ kimdür	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Uz, Sabrî Dîvânı'nda bulunamadı.
132b	**Ṣabrī**	Leşker-i serḥad ḥabeş(?) zülf-i siyāhuñ mıdur Dāmen-i çetr-i belā ṭarf-ı külāhuñ mıdur	Saña açılmaḳ neden bāb-ı kerem **Ṣabrīyā** Ḳufl-güşā-yı recā rişte-i āhuñ mıdur	Gazel/5	*Müfteʿilün Fâʿilün Müfteʿilün Fâʿilün*	Uz, Sabrî Dîvânı'nda bulunamadı.
134b	**Ṣabrī**	Niyāz-nāme-i dil yāre bī-zebān oḳınur Oḳunsa ger o perī meclise nihān oḳınur	Bizümle sulḥa boyun virdi çarḫ ey **Ṣabrī** Ṣadā-yı şīşe degül nāme-i emān oḳınur	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Uz, Sabrî Dîvânı'nda bulunamadı
134a	**Ṣafāyī(?)**	Ḳaçan ki mihr-veşüm bā-ṣafā gelür görinür Derūna dīdeye neşv ü nemā gelür görinür	Gel ey **Ṣafāyī**-i(?) bī-çāre nā-ümīd olma Bu gösterişler ile ol hümā gelür görinür	Gazel/7	*Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün*	…
133a	**Ṣafvetī**	Her ne zamān ki ḫāṭıra fikr-i ġam-ı emel gelür Ārzū-yı ḫayālden maġz-i dile ḫalel gelür	Mihr ü mehe iderise daḫl n'ola o māh-ı ḥüsn Ḥāṣılı dilberüm baña **Ṣafvetī** pek güzel gelür	Gazel/5	Müfteʿilün Mefâʿilün Müfteʿilün Mefâʿilün	…
125a	**Ṣāḥib**	Ṭokınmak tār-ı gīsū-yı dile ḫāṭır-şikestlikdür Taḥammül tīşe-i bī-dād-ı dehre kūh-kenlikdür	Meşām-ı cānı taʻṭīr itdi būy-ı perçemi **Ṣāḥib** ʻAraḳ-çīni o şūḫuñ bāġ-ı ḥüsne feslegenlikdür	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	…
129a	**Saʻīd**	Ḳad-i mevzūn-ı sāḳī bir nihāl-i nāz-perverdür Mey-i gül-fām ile sāġar elinde bir gül-i terdür	**Saʻīd**ā ṣoḥbet-i meyde………………….. ……………………. ṣāf-dil var ise sāġardur	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	…

66b	**Sālim**	Defter-i ḥüsne naẓar ey dīde fāl olmış saña Maṭlaʿ-ı ebrū-yı ḫūbān ḥasb-i ḥāl olmış sanā	Bu zemīnde olamaz **Sālim** saña hem-pā Nedīm Peyrev ancaḳ ʿĀṣım-ı muʿciz-ḫayāl olmış saña	Gazel/7	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	İnce, Mirzâ-zâde Mehmed Sâlim Dîvânı'nda bulunamadı
137b	**Sāmi**	O dil-sitāna ziyān ile sūdumuz birdür Hemān yanında ʿademle vücūdumuz birdür	Neşāṭa girye ġama ḫande-baḫşuz ey sāḳī Ṣadā-yı şīven ü ṣavt-ı sürūdumuz birdür	Gazel/4	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Kutlar, *Arpaemîni-zāde Mustafa Sâmî Dîvânı'*nda bulunamadı.
136b	**Sāmi**	Dü nīm olursa da ten dilde ārzū birdür Dü reng ise gül-i raʿnā ʿaceb mi bū birdür	Kemāl-i ʿaşḳ-ile ol hūş-der-dem-i tevḥīd Nefes hezār ise de Sāmiyā gelū birdür	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Kutlar, *Arpaemîni-zāde Mustafa Sâmî Dîvânı, s.466.* [D'de 7 beyit . Mecmuada şiirin başlığı Şevket-i Rūm olarak kayıtlı.]
123b	**Sānī**	Tenümde sūziş-i ʿaşḳuñ derūnumda ḥarāret var Efendi ṣorma aḥvāl-i ġamuñdan çoḳ şikāyet var	Egerçi her perī-rūdan ṭabīʿat ḥaẓẓ ider **Ṣānī** Velī ol şūḫ-ı dil-cūya derūnī bir maḥabbet var	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	…
135a	**Selīm**	O nev-resīde-i nāzım güzellenüp gidiyor Binā-yı ʿaşḳı göñülde temellenüp gidiyor	Bu penç beyt-i **Selīmī** cerīde-i naẓma Sezā yazılsa ki zīrā ġazellenüp gidiyor	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	…
92b	**Selīsī**	Ḳan aġlar ise dīde-i ḫūn-bāre münasib Feryād iderse bu dil-i zāre münāsib	Cevr ü sitemi saña maḥal gördi **Selīsī** Ol āfet anı görmedi aġyāra münāsib	Gazel/5	Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	…
93a	**Selmān**	Ḫāne-i dil oldı ġamuñla ḫarāb Eyle ʿimāret anı gel yap yap	Çarḫa yazar şiʿrüñi **Selmān** senüñ Ḫāme-i zer birle seḥer āfitāb	Gazel/5	Müfteʿilün Müfteʿilün Fâʿilün	…
142b	**Semʿī**	Cemālüñ şemʿinüñ germiyyeti var Beni yaḳmaġa beñzer niyyeti var	Muḳābil olalı ol āfitāba Mehüñ gün gibi **Semʿī** şöhreti var	Gazel/5	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün*	---
87a	**Sezāyī**	Meh yüzünden iḳtibās-ı nūr idelden āfitāb Tā ṣabāḥ-ı ḥaşre dek olur cihāne şuʿle-tāb	Dergehüñde cürmüñi bī-ḥadd iderse ṭañ mıdur Bildi iḥsānuñ Sezāyīye iderseñ bī-ḥisāb	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Çelikoğlu, Sezāyī-i Gülşenī Dîvânı, s.40.
98a	**Sezāyī**	Dil-ḫānesine tāb virür nār-ı maḥabbet Pür-āteş olur ġonca-i gülzār-ı maḥabbet	Manşūrı ider zīr-i nigehdārı ʿadāvet Bī-bāk Sezāyī yine serdār-ı maḥabbet	Gazel/6	Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	Çelikoğlu, Sezāyī-i Gülşenī Dîvânı, s.45.
99a	**Sezāyī**	Yaḳ ḳaṣr-ı tenüñ āteş-i ʿaşḳ- ile ḫarāb it Cān murġını ol āteşe tek ṭurma kebāb it	Beẕl eyle Sezāyī yolına naḳd-i sirişküñ Maḳṣūduñ olan güheri almaġa şitāb it	Gazel/5	Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	Çelikoğlu, Sezāyī-i Gülşenī Dîvânı, s.43.
110b	**Sezāyī**	Ḫudādan ḫalḳa emr-i muḥteremdür ḥalḳa-i tevḥīd Serāy-ı vaḥdete rāh-ı ʿademdür ḥalḳa-i tevḥīd	Sezāyī Ḫaḳḳa rāciʿ [-.-] itseler[---] Ṣadā-yı hū ile Bāġ-ı İremdür ḥalḳa-i tevḥīd	Gazel/7	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	Çelikoğlu, Sezāyī-i Gülşenī Dîvânı'nda bulunamadı.
120b	**Sezāyī**	Dime bu gülşen içre ʿāşıḳ u maʿşūḳ belāsuzdur Ne gül çāk-i girībānsuz ne bülbül ibtilāsuzdur	**Sezāyī** pīr-i ʿaşḳı ḥaḳ bilürsin ġayrı nuṭḳ itme Dime ʿaşḳ ehlinüñ kārı sezādur yā sezāsuzdur	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çelikoğlu, Sezāyī-i Gülşenī Dîvânı, s.62
67a	**Sirācī**	Mesken ey bülbül nevā berg-i nihāl olmış saña Surḫ-rūlardan meger efsūn [u] āl olmış saña	Öyle peyrevsin **Sirācī** bu ġazelde Sālim'e Gūyiyā şiʿr-i suḫen siḥr-i ḥelāl olmış saña	Gazel/6	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	…
92a	**Sīretī**	O şīvelerle tebessüm o nāzlarla ʿitāb	Girişmelerle nigāh idicek o şehr-āşūb	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün	…

		O ḫandelerle tekellüm o ʻişvelerle ḫiṭāb	Ḳalur mı Sīretī dil olmaya ḫarāb [u] yebāb		Mefâʻîlün Feʻilün	
60b	Sürūrī	Gözüm yaşını beñzeş çağladı şular meger cānā Ḳatı acıdı baña anları yutdı yedi deryā	Ḥicāb-ı çeşm-i pür-ḫūnuñ ḥarīr-i zülf-i dilberdür Gözi ağrıyan aşar ey Sürūrī çün siyeh vālā	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	…
64b	Sürūrī	Murġ-ı cāna dānedür ḫālüñ şaçuñ dām-ı belā Niçeler ol dāne içün buña olmış mübtelā	Nā-tüvān göñlüm diler ṭutmaḳ ʻaṣā-yı zülfüñi Ey Sürūrī eyle kim bīmār olan ister ʻaṣā	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…
67b	Sürūrī	Düşmeyen ʻaşḳa leb-i cānāna olmaz āşinā Kim ki derdi olmaya dermāna olmaz āşinā	Ḫalḳa ger bīgāne olsa bu Sürūrī ṭañ degül Çünki ehl-i ʻaḳl ile dīvāne olmaz āşinā	Gazel/7	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…
68b	Sürūrī	ʻĀşıḳı gördükçe ḳaçmaḳ dāʻim olmış ḫū saña Baḳmadıñ bir kez dönüp biñ kez didüm yā hū saña	ʻĀḳilem zencīr-i zülfe ḥācetüm yoḳdur didüñ Ey Surūrī nice disün bir kişi uṣlu saña	Gazel/7	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…
70b	Sürūrī	Leb-i cān-baḫşuñ alup aġzıma oldum gūyā Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt oldı naṣībim gūyā	Ḳuçmaġa ḳarşuña ʻuryān be Sürūrī yāri Mihr ü meh iki kedū oldı felekler deryā	Gazel/5	Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	…
84b	Sürūrī	Āfitāb-ı ṭalʻatüñden refʻ ola çünkim nikāb Enẓurūna naḳtibes min nūrükümdir āfitāb	Ey muʻallim gel Sürūrīden kitāb-ı ʻaşḳı gör Bulmaġ isterseñ eger min ʻinde ʻilm ümmü'l-kitāb	Gazel/7	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…
87a	Sürūrī	Ḫaste-i ʻaşḳam lebüñdür baña dermān ey ḥabīb Āh kim teşḫīṣ yoḳ yañlış ʻilāc eyler ṭabīb	Ṣaru beñzin görse ṣūfīnüñ Sürūrī söylemez Kim ḫazān eyyāmı olsa ötmez ey dil ʻandelīb	Gazel/7	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…
88a	Sürūrī	Çün virür ġavvāṣa dürrin dā'imā deryā nāṣīb Baḥr-ı eşke merdüm-i çeşmüm ṭalup der yā nāṣīb	Tīr ururken ḫışm ile ʻuşşāḳa ol ḳaşı kemān Ḳadd-i yār olup Sürūrī oḫ baña der yā naṣīb	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…
91b	Sürūrī	Ger vaṣla cidd ü saʻy ile irsem degül ʻaceb Çünkim bulur cihānda murādın iden ṭaleb	Ḥoḳḳa dehānuñ eyledi hep ḫalḳı berşnāḳ Ḫālüñ ḫayāli ile Sürūrī yir oldı ḥab	Gazel/5	Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün	…
94b	Sürūrī	İstemez dil dōstum zülfüñ kemendinden necāt İçse laʻlüñ ḳanumı cānum bulur cānā ḥayāt	Bu Sürūrīden zekāt-ı ḥüsnüñi menʻ itme kim Müsteḥaḳḳına virilür dōstum zīrā zekāt	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…
95a	Sürūrī	Ben sürerdüm cām-ile Cem gibi devrānı dürüst Seng-i cevr -ile ḳomaz ammā ki devr anı dürüst	Derdinüñ şerḥi Sürūrīnüñ yazup olmaz tamām Tā ölince olmaz anuñ şiʻri dīvānı dürüst	Gazel/9	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…
103b	Sürūrī	Fenāfillāh isterseñ dilā evvel bedenden geç Beḳābillāh eger olsun dir iseñ ṣoñra senden geç	Sürūrī kendüñi tez geldi ṣanma meclis-i ʻaşḳa Naẓar ḳıl belki bunda gelmedi bir kimse senden geç	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	…
107a	Sürūrī	Ḳaşuñ gözüñ çü siyāh u tenüñ beyāż-ı ṣaḥīḥ ʻAceb mi kim ki dirse saña [illegible] melīḥ	Sürūrī her ne ḳadar ise ṣān-ı zühd ü riyā Güzel sever diseler kim işitse dir ki ṣaḥīḥ	Gazel/5	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	…
111a	Sürūrī	Tā muʻanber kākülüñ ḫurşīde ṣalmışdur kemend Baġlamışdur boynumı zencīr-i zülfüñ bend bend	Ey Sürūrī ḫaṭṭ-ı sevdāsından anuñ baş çeken Pārelensün tīġ-ı miḥnetle ḳalem-veş bend bend	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	…

116b	**Sürūrī**	Bu ġamgīn göñlümi (?) hīç itmedüñ şād Belādan olmadı dil murġı āzād	Sürūrī n'eylesün ey şeyḫ va‘ẓuñ Çü dilber sevmegi itmezseñ irşād	Gazel/5	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün	…
125a	**Sürūrī**	Nigāruñ bār-ı cevrin ey göñül anı çekenden ṣor Çeken bilür dimişler neydügini ġayri benden ṣor	Ne vaḳt irür seferden şeh Sürūrī bilmek isterseñ Ayaġı tozı ile yel gibi yoldan gelenden ṣor	Gazel/5	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	…
125b	**Sürūrī**	Dimiş düşmen ḥabībüñ ṭaşı içün başa zaḥmetdür Benüm başum içün zaḥmet degüldür belki raḥmetdür	Ḳo cāna (?)irişen peykān-ı tīrüñ ey kemān-ebrū **Sürūrī** teşnenüñ cānına ol bārān-ı raḥmetdür	Gazel/8	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	…
123a	**Şānī**	Ġam-ı zülf-i girihgīrüñle tā kim ḳaddümüz ḫamdur Göñül āzürde [vü] ḫāṭır perişān dīde pür-nemdür	Bugün bir mey-fürūşuñ dergehinde çākerem **Şānī** Kim anda dürd-keşler cām-ı meyle Rüstem ü Cemdür	Gazel/5	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	…
76b	**Şehdī**	Oldı hevā-yı kāküli ser-māye-i şifā Olmaz felekde buncılayın sünbülī hevā	Maġrūr olma ḫaṭṭuña aġyārdan ṣaḳın Didüm o nev-tıraşa bıyıḳ burdı Şehdiyā	Gazel/7	Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün	Bayındır, Şehdî Dîvânı'nda bulunamadı
124b	**Şehdī**	Nişān-ı tīrin ol ḳaşı kemānuñ dūr bulmışlar Çekenler çille-i ‘aşḳı ḳatı pür-zūr bulmışlar	Ṣaḳın düzdī-i çeşm-i yārdan bir laḥza ey Şehdī Nişān-ı tīrin ol ḳaşı kemānuñ dūr bulmışlar	Gazel/7	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Bayındır, Şehdî Dîvânı, s.348
129b	**Şehdī**	Felekde Zühre'den āheng-i naḳşkārı kim diñler Bu devr içre muḫālif naġme-i edvārı kim diñler	Ḳo teklīf-i naẓā’ir itmegi yārāna ey **Şehdī** Dimāġ-efsürde ‘ālem kim oḳur eş‘ār-ı kim diñler	Gazel/5	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Bayındır, Şehdî Dîvânı, s.350.[D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
81a	**Şehrī**	Gelürse kesret-i neẓẓāreden hicāb saña O demde sürḫī-i rūyuñ olur niḳāb saña	Ṣad āferīn ġazel-i Rūmiyānuña Ṣā’ib Ki virdi Şehrī dü-ṣad şevḳ ile cevāb saña	Gazel/6	Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün	Demirel, Şehrî Dîvânı, s.79.
139a	**Şehrī**	Bu tāb-ı şevḳ ile ṣanma derūn āteşdür Misāl-i şu‘le derūn u birūn āteşdür	Ḥaẕer ṭabī‘at-ı **Şehrī**-i ṣāf-meşrebden Miṣāl-i Kevser-i ġam- āb-gūn āteşdür	Gazel/5	Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün	Demirel, Şehrî Dîvânı, s.96
64a	**Şem‘ī**	Ey cemālüñ āfitābı maẓhar-ı nūr-ı ḫudā Oldı nāzil gün yüzüñ vaṣfında gökden ve'ḍ-ḍuḫā	Yir yüzin bārān-ı eşküm seyli ṭutdı ser-te-ser Aramızda yār ile ol deñlü geçdi mācerā	Gazel/5	*Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*	Karavelioğlu, *Şem‘î Dîvânı,* g..6 metin bankası.[D'de 7 beyit; 3. ve 5. beyitler 65a'da (şiir nu.39) Ahdiye ait bir gazelde aynen kayıtlı.]
130b	**Şerīf**	Bu demler ḫūn-ı dil bezm-i maḥabbetde ḥabāb(?) ister Ciger sūz-ı ġamuñla sīḫ-imiḥnetde kebāb ister	Ferāmūş-ı ġam-ı imrūz u ferdāya **Şerīf**-āsā Mey-i gül-fām ile şām u seḥer mest-i ḫarāb ister	Gazel/5	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	…
110a	**Şināsī**	Cenāb-ı Ḥaḳḳa mir’āt-ı ṣafādur ḥalḳa-i tevḥīd Derūn-ı ‘āşıḳa mihr ü żiyādur ḥalḳa-i tevḥīd	**Şināsī** *küntü kenz* esrārına vāḳıf olan ‘ārif Bilür kim cānib-i Ḥaḳdan ‘aṭādur ḥalḳa-i tevḥīd	Gazel/12	Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün	Harmancı,Ruznâmeci-zâdeŞinâsî Dîvânı'nda bulunamadı. Akpınar,Ruznâmeci-zâdeŞinâsî Dîvânı'nda bulunamadı.
146b	**Şīrī**	Vaḳtidür devr eylesün cām-ı şarāb-ı ḫoş-güvār Fırṣatı fevt itme kim bir sā‘at olmaz pāydār	**Şīrī**-i bī-çāre urdı lāle-veş baġrına dāġ Neylesün ādemde ḳoymaz ġonca lebler iḫtiyār	Gazel/5	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	…
81a	**Ṭālib**	Ruḫuñ şu‘ā-ı şehā virmiş āb ü tāb saña Ne yüzle ḳarşu ṭurur bilsek āfitāb saña	Olurdı hem-ser-i ḫurşīd pāye-i Ṭālib İdeydi ẕerre ḳadar şāhum intiṣāb saña	Gazel/5	Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün	…

92a	Ṭālib	Virür dimāġ-ı ʿalīl-i ḫumāra tāb şarāb Olur şudāʿ-ı dil-teşneye gül-āb şarāb	Ṣadā-yı ḳulḳul-ı mīnāyı ṣanma beyhūde ʿAdū-yı ġuṣṣaya Ṭālib virür cevāb şarāb	Gazel/5	Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	…
115a	Ṭālib	Ṣafā-yı ḫāṭırı kimdür iden cihāndan ümīd Olur mı bu güher o tīre ḫākdāndan ümīd	Hevā-yı vaṣl ile döndüm ḫayāle ey Ṭālib Güsiste olmadı gitdi o mū-miyāndan ümīd	Gazel/6	Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿîlün Feʿilün	…
133a	Ṭaybī	Ne dem o şūḫa ki bir bī-nevā gelür görinür Ruḫında cilve-i reng-i ḥayā gelür görinür	Ḫalāṣa Ṭaybī-i nā-kāmı deşt-i ḥırmāndan ʿAceb olur mı ki bir reh-nümā gelür görinür	Gazel/6	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Bulan, Mehmet Çelebi Dîvânında bulunamadı.
60a	Ṭıflī	Görüñ ʿuşşāḳ-ı bīmāra ḥayāt-ı cāvidān-āsā Ṣaluñ geşt ü güẕār it sevdügüm rūḥ-ı revān-āsā	Olursın ḥiṣṣe-yāb elbette pā-būsından ey Ṭıflī Ser-i kūyında rū-ber ḫāk olursañ āsitān-āsā	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	
63b	Ṭıflī	Dirīġ itmezdi ol meh laʿlini benden şarāb-āsā Velī şimdi ıraḳdan gösterür oldı serāb-āsā	Sen anı Ṭıfliyā nā-sāz ṣanma bezme daʿvet ḳıl Çalarmış ṣūfi-i ʿārif de ol ḳıldan rebāb-āsā	Gazel/6	Mefâʿîlün Mefâʿīīlün Mefâʿīīlün Mefâʿîlün	Özdingiş, Tıflî Dîvânı, s.176
64b	Ṭıflī	Aldı miḳrāṣ-ı dili destine ḥayyāt-ı ḳażā Ḳaddine eşcār-ı bāġuñ dikdi bir zerrīn ḳabā	Ḫāke düşmiş rūy-ı zerdiyle ten-i lerzān ile Ġālibā Ṭıflī çemen ḥummāya olmış mübtelā	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Özdingiş, Ṭıflî Dîvânı'nda bulunamadı
67a	Ṭıflī	Söyledükçe leblerüñ hem ġonca hem güldür baña Kākül-i ḫamdur ḫamuñ bir ṣaçlı sünbüldür baña	Vaṣf-ı rūy-ı yāri taḥrīr eyledükçe bāġda Ṭıfliyā kilk-i ṣarīr-engīz bülbüldür baña	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Özdingiş, Tıflî Dîvânı, s.174
79b	Ṭıflī	Bilmez ṭarīḳ-i ʿaşḳda mestāne āşinā Olmaz ḥarīf-i ʿaḳl ile dīvāne āşinā	Var ise naḳş-ı Ṭıflī-i güm-geştedür diyü Olmaz o şūḫ-ṣūret-i bī-cāne āşinā	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Özdingiş, Tıflî Dîvânı, s.173
108a	Ṭıflī	Sāḳī getür irişdi bisāṭ-ı dem-i ṣabūḥ Ol āb-ı reh-güzār ki(?) ṭutmış mizāc-ı rūḥ	Gāhī kenār-ı meclis-i rindāne Ṭıfliyā Geldükçe ser-şikeste gider tevbe-i Naṣūḥ	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Özdingiş, Tıflî Dîvânı, s.181
118a	Ṭıflī	Olmış ancak yine sīl- ḫūrde mıstar kāġaẓ Üstüḫ̌ānı ṣayılur ḫasteye beñzer kāġaẓ	Ruḫ-ı pür-tābını taḥrīr ne mümkin Ṭıflī Māh-ı nev olsa ḳalem mihr-i münevver kāġaẓ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Özdingiş,Ṭıflî Dîvânı,
120a	Ṭıflī	Girihler kim ḫam olmış tārlarla ṣanma kāküldür Vefā bāġında daḫı nā-şüküfte tāze sünbüldür	Yine elbette bir şemʿüñ olur pervānesi Ṭıflī Gülinden dil remīde gülşeninden dūr bülbüldür	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Özdingiş, Tıflî Dîvânı, s.215
78a	Ṭīġī	Baḳ seyl-i āb-ı çeşmüme ḳan söylerüm saña Gūş eyle işte kām-ı fiġān söylerüm saña	Ṭīġī ḥaẕer ḳıl itme leb-i laʿline heves Bir ḳanludurur[- .] amān söylerüm saña	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	…
139a	ʿUbeydī	Ḫadeng-i ġamzesine sīnede nişāne arar O ḳaşı ya seni öldürmege bahāne arar	ʿUbeydī bu ġazelüñ levḥ-i ḫāṭıra yazsun Şu kim zamānede bir şiʿr-i ʿāşıḳāne arar	Gazel/5	*Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿîlün Feʿilün*	…
69a	Ulvī	ʿĀrıżuñsuz lāle-veş dāġ-ı sitemdür gül baña Kākülüñsüz heft ser-i ejder gelür sünbül baña	ʿUlviyem bülbül-ṣıfāt kārum dem-ā-dem giryedür Kendü luṭfuñdan ḥabībüm bārī bir kez gül baña	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Çetin, Derzi-zâde Ulvî Dîvânı, s. 200
69b	Ulvī	Çeşmüm ey sulṭān-ı ʿālem şeh-nişīn olsun saña	Ceyş-i endūh-ı sitemden ʿUlviyā ḳurtulmaġa	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.210.[D'de

		Ferş-i sīnem cilve ḳıldukça zemīn olsun saña	Āsitān-ı meykede ḥışn-ı ḥaṣīn olsun saña		Fâʿilâtün Fâʿilün	8 beyit.]
73a	**Ulvī**	Bī-güneh ẓulm ider ol şāh-ı cihān-dār baña Yiridür olsa göñül dār-ı cihān dar baña	Cān virürdüm sitem-i ḥasret ile ey ʿUlvī Vuṣlat-ı dilber eger ḳılmasa tīmār baña	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Çetin, Derzi-zâde Ulvî Dîvânı, s.204.
74b	**Ulvī**	Ḫaṭṭı geldükde vefā eyledi ol yār saña Ey göñül Ḫıżr yetişdi ḫaṭṭ-ı dildār saña	ʿUlviyā burc-ı saʿādetde ḳomaz kevkebüñi Cevr ider yār gibi çarḫ-ı sitemkār saña	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.203
89a	**Ulvī**	Ol perī olalı bezm-i meye tenhā ṭālib Meclisinde didi er ġāʾibü ṣoḥbet ġāʾib	Ḫalḳ içinde kelimātum n'ola raġbet bulsa ʿUlviyā Ḫüsrev-i naẓm oldı sözüme rāġıb	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s. 214
90b	**Ulvī**	Depret elüñi sāḳī yetişdür meded şarāb Maḫmūr-ı cām-ı ʿaşḳ olalı ḥālümüz ḫarāb	Mey-ḫāne ḳapusı baña devlet ḳapusıdur Ol ḳapudan olur yine ey ʿUlvī fetḥ-i bāb	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s. 213.
121a	**Ulvī**	Leb-i laʿl-i revān-baḫşuñ derūn-ı dilde cānumdur Kemend-i zülf-i müşgīnüñ ḥayāt-ı cāvidānumdur	Kelāmum ḫalḳ içinde n'ola raġbet bulsa ey ʿUlvī Sözüme ilṭifāt iden o şūḫ-ı nükte-dānumdur	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.285
124a	**Ulvī**	Mey-i laʿlüñle ḳanı bezm-i pinhān itdügüm demler Ten-i fersūdeme her ḳaṭresin cān itdügüm demler	Gözümden gitmez ey ʿUlvī şarāb-ı laʿl-i dilberden Dil-i maḥzūnumı gül gibi ḫandān itdügüm demler	Gazel/7	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.276.[Divanda sadece 1. ve 2. beyitler bulunmaktadır.]
124b	**Ulvī**	Ḫaṭ-ı reyḥānı ki(?) yāḳut leb-i dildāra yazmışlar Dil-i bī-çāreler derdine andan çāre yazmışlar	Ṭoluya ḳoyup içmişler leb-i serşārı (?) ey **ʿUlvī** O nāzik[-.-] -veş pāresinden pāre(?) yazmışlar	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çetin, Ulvî Dîvânı, s.299.
126b	**Ulvī**	Bugün Ṭūfān-ı Nūḥ'ı ḳoparan āh-ı derūnumdur Cihānı ser-be-ser ʿġarḳ-āb iden seyl-i ʿuyūnumdur	Sipihr-i bī-sütūnum çāk idüpdür tīşe-i āhum Görinen keh-keşān ṣanma felek ʿUlvī zebūnumdur	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çetin, Derzi-zâde Ulvî Dîvânı, s.244
127a	**Ulvī**	Dil-i bī-çāremi gözler yine ol bī- amān gözler İki şeh-bāz-ı vaḥşīdür ki murġ-ı nā-tüvān gözler	Gelüp şehr-i vücūda ṣordı ʿUlvī ḫāne-i ḳabrüñ Diyār-ı ġurbete düşmüş müsāfirdür mekān gözler	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.267.
128b	**Ulvī**	Kemān-keşlikde māhirdür ḳaşuñ ġāyet hünerverdür Velīkin tīr-i müjgānuñ bahādur-ı ciger-derdür	Ne deñlü ʿaşḳ-ı dilberden ferāġat eylesem ʿUlvī Yine bir bī-vefāya mübtelā olmaḳ muḳarrerdür	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.291.
129b	**Ulvī**	Ne rāzum açmaġa maḥrem ne bir ġam-ḫʷār u hem-dem var Belā küncinde aġlar baña ancaḳ çeşm-i pür-nem var	Felek cevrin ʿadū ṭaʿnın güzel derdün çeker göñlüm Nice mesrūr olam ʿUlvī bu deñlü ġuṣṣa vü ġam var	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.284.[D'de 4 beyit. Divanda bu gazel mecmuadaki 2.beyitten başlamaktadır.]
131a	Ulvī	Leṭāfet deştine āb-ı revāndur zülfüñ ey dilber Olupdur ʿaḳs-i rūy-ı zerdüm anda berg-i nīlūfer	Ezelden defter-i ʿuşşāḳa ḫod ʿUlvī'yi ḳayd itdüñ Nedendür pādişāhum şimdi olmaḳ ḫāric-i defter	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.257
147b	**Ulvī**	Oḳlaruñ kim tende zaḫm-ı ḫūn-feşāna girdiler Ḳıydılar ben ḫasteye yoḳ yire ḳana girdiler	Sīne-i pür-dāġ-ı ʿ**Ulvī**de gezer nāveklerüñ Serv-ḳadler ġonca-lebler gülsitāna girdiler	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Çetin, Derzî-zâde Ulvî Dîvânı, s.290.[D'de 7 beyit.]
72b	**Uṣūlī**	Gerçi zencīr-i ser-i zülfine çoḳdur şeydā	Ḳaldı hicr ile cehennemde **Uṣūlī** miskīn	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	İsen, Usulî Divânı, s.100. [D'de 6 beyit.]

		Deli göñlüm gibi yoḳ vādī-i ġamda tenhā	Cennet-i vaṣla eger irmez ise vāveylā			
73b	**Vaḥīd**	Neden itdüñ baña tā böyle ġażab n'oldı saña ʿĀdetüñ luṭf idi ʿuşşāḳa ʿaceb n'oldı saña	Çoḳ zamān oldı Vaḥīdā ki ġazel söylemedüñ Söyle bu şīve-i nev ṭarḥa sebeb n'oldı saña	Gazel/6	Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	Kahraman, Vahîd Mahtūmî Divânı, s.559.
78a	**Vaḥīd**	Baḳ ḳadd-i yāre serv-i çemān söylerim saña Ḥüsnin tamām cümleten ān söylerim saña	Naẓm-ı Vaḥīd olur ise taḥsīnüñe ḳarīn Şiʿr-i selīs ü şevḳ-resān söylerim saña	Gazel/6	Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün	Kahraman, Vahîd Mahtūmî Divânı, s.558.[D′de 7 beyit]
88b	**Vaḥīd**	Mest olup tenhā o şāha keşf-i rāz itdüm bu şeb Şevḳ-i mihr ile hele vāfir niyāz itdüm bu şeb	Ol ṭabīb-i cān te'essüfle dimiş aġyāra kim Kendi bīmārum Vaḥīd-i zār nāz itdüm bu şeb	Gazel/5	Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	Kahraman, Vahîd Mahtūmî Divânı, s.568.
119a	**Vaḥīd**	Mürāyīler gelüp mestāne hep meẕhebce söz söyler Müdāhin-veş ki ehl-i devlete meşrebce söz söyler	Suḫan-fehmān **Vaḥīd**ā zīb-i gūş-ı raġbet eylerse Zebān-ı kilk-i naẓmuñ cümleden aġrebce söz söyler	Gazel/5	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Kahraman, Vahîd Mahtūmî Divânı, s.637.[Beyitlerin sıralanışı farklı D'de]
68a	**Vaḥīdī**	Ruḫṣat-ı neẓẓāre virmez girye sulṭānum saña Ben nice ʿarż eyleyem ḥāl-i perīşānum saña	Seyr-i bāġ itme **Vaḥīdī** zār idüp aġyār ile Ḫār ile ülfet yaraşmaz verd-i ḫandānum saña	Gazel/6	Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	Kahraman, Vahîd Mahtūmî Divânı, s.555.
146a	**Va'di**	Her zamān kim ḳapusından gün gibi cānāne çıḳar Hāle içinden hemānā bir meh-i tābān çıḳar	Gülşeninde ol gül-i ter bir güle baḳsa eger Bülbül-i dil Va'diyā giryān iken ḫandān çıḳar		*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*	Bu gazel Topkapı müzesi Revan 19 numaralı mecmuada 8 beyit olarak Va'dî mahlasıyla kayıtlıdır.(vr.536).Çalıştığım mecmuada 4 beyti bulunan gazelin mahlas beyti söz konusu mecmuadan alındı.
86a	**Vālī**	Cāmda 'aks-i ruḫ-ı gülgūnuñ olmış āfitāb Kim şu'ā'ıdur anuñ engüştüñ ey 'āli-cenāb	Çeşm-i maḫmūrı n'ola ḳan aġladursa dīdeyi **Vāliyā** def'-i ḫumār içün gerek cām-ı şarāb	Gazel/5	Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	…
82b	**Vālihī**	Dūr itdi felek gerçi ḳapuñdan beni ammā القلب على بابك ليلا ونهارا	Raḥm eylemedüñ ḥālüme inṣāf ki inṣāf Şefḳat bu mıdur Vālihī üftādeñe cānā	Gazel/5	Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün	…
124a	**Vālihī**	Gözüm pür-nem dilüm ṣad pāre miḥnet pāy-mālidür Beni firḳat deminde acımalı aġlamalıdur	Ṭolaşursa eger kim **Vālihī** zencīr-i zülf ile Sen aña ḳalma bir dīvāne meşreb lā'ubālidür	Gazel/5	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	…
76b	**Vaṣfī**	Çekmez ġubār-ı ġuṣṣa ile ehl-i dil cefā Āyīne-i dilinde bu yüzden bulur ṣafā	Zāhid ki seyr-i ḥaşr ile ḫalḳa riyā şatar Besdür Vaṣfiyā aña ser-māye bu riyā	Gazel/5	Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün	…
102a	**Vaṣfi**	Hevāya gülşen-i revnāḳ-fezā mıdur bā'iş Nevāya bülbül-i destān-serā mıdur bā'iṣ	Düşürmez oldı dilinden kelāmuñ ehl-i meẕāḳ Vaṣfiyā aña şīrīn edā mıdur bā'iṣ	Gazel/5	Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün	…
104b	**Vaṣfī**	Neye ġurūr ider āyā sipihr-i zerrīn-tāc Benüm gibi bir iki manġıra o da muḥtāc	Göreydi lü'lü'-i naẓm-ı ṭabī'atüñ deryā Ṭutardı penbeler içre Vaṣfiyā emvāc	Gazel/5	Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün	…
116b	**Vaṣfi**	Feyż eylese bir ḳatre eger kāse-i ḫurşīd Yanında añılmazdı anuñ sāġar-ı Cemşīd	Bār-ı ġam-ı dünyāyı ḳomam ḳalbe Vaṣfī Olmaya girān-bār diyü keştī-i ümīd	Gazel/5	Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün	…
117b	**Vaṣfi**	Dimāġ-ı ṣūfi-i sālūsa ḳand-ı nāb leẕīẕ	**Vaṣfi**yā yanar āteş gerek derūn-ı dilüñ	Gazel/5	Mefâ'ilün Fe' ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün	…

		Meẕāḳ-ı ehl-i fenāya gelür şarāb leẕīẕ	Tenūr-ı germde bişse olur kebāb leẕīẕ			
81b	**Vaṣfī**	Şemīm-i ḫāk-i reh-i pāy-ı esb-i yārı baña Ayaġı tozı ile [geldi] virdi peyk-i ṣabā	Çü Vaṣfiyā ele girmez feżā-yı ʻişretde Kümeyt-i bāde-i gülgūn gibi güzel hem-pā	Gazel/5	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	Çavuşoğlu, Vasfî Dîvânı'nda bulunamadı.
82a	**Vaṣfī**	Baḳsaḳ nic'olur ol ruḫ-ı ḫoş manẓara cānā Açılsa n'ola gülşene bir pencere cānā	Geh ḫāk-i derüñ gāh enīsüñ ola Vaṣfī Yoḳ yirlere çala anı yirden yire cānā	Gazel/5	Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	…
90b	**Vaṣfī**	Eyler nigār merdüm-i çeşmden ictināb Sāḳī gibi ki sāġar içinde bulur ẕübāb	Zülf-i nigār ile ser-i kāruñ ki Vaṣfiyā Çün bāzī-i peleng ü ser-efrāzī-i seḥāb	Gazel/5	Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün	Çavuşoğlu, Vasfî Dîvân' ında bulunamadı
101a	**Vaṣfī**	Öldür beni kim sensüz eyā ey gözleri āfet Hecrüñ ḳoparur başuma her laḥẓa ḳıyāmet	Ḳaddüñ hevesin itdügi Vaṣfī budurur kim Ḫoşdur ki şehā kişide ʻālī ola himmet	Gazel/6	Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	Çavuşoğlu, Vasfî Dîvânı, g. 8. [D'de 8 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
115b	**Vaṣfī**	Cihānda neşve-i ẕevḳ-i ġama olan muʻtad Elinde sāġar-ı sīm olsa itmeñ istibʻād	Ezelden olduḳ esīri o kāsenüñ **Vaṣfī** Daḫı bu ṭās-ı sipihre urılmadın bünyād	Gazel/5	Mefâʻîlün Feʻilâtün Mefâʻîlün Feʻilün	Çavuşoğlu, Vasfî Dîvânı'nda bulunamadı.
102b	**Vehbī**	Ṣafā-yı meclise gülgūn piyāledür bāʼiş Belī leṭāfet-i gülzāra lāledür bāʼiş	Zemīn-i şūrede olmaġa gerd-ḫīz şuʻarā (?) ʻİnān-ı ḫāmeyi **Vehbī** imāledür bāʼiş	Gazel/5	Mefâʻîlün Feʻilâtün Mefâʻîlün Feʻilün	Yenikale, Sünbülzāde Vehbi Dîvânı'nda bulunamadı
93a	**Veysi**	Ṭurralaruñ ruḫlaruña ḳıl niḳāb Eyler iseñ baḳduġumuzdan ḥicāb	Diḳḳat- ile vaṣf-ı ḫaṭuñ yazsa ger Her sözi Veysīnüñ olur bir kitāb	Gazel/5	Müfteʻilün Müfteʻilün Fâʻilün	…
99b	**Veysi**	Cān-baḫş ṣadāñ- ile bize feyż-i ḥayāt it Bülbül ne ṭurursun ne ġamuñ var naġamāt it	Evrāḳ-ı sipihri ḳaralar her gice Veysī Āh-ı dil-i sevdā-zedeye kilk ü devāt it	Gazel/5	Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	…
71b	**Veysi**	Āh kim olsa gerek pūşiş-i tābūt-ı fenā Ḫilʻat-i pādişeh ü ḫırḳa-i peşmīn-i gedā	**Veysī**-i ḫaste-dile ḳuvve-i nuṭḳ itme dirīġ Şol zamān kim ola dil-beste lisānı büleġā	Gazel/5	Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	…
72a	**Vuṣulī**	Bahr-i ḥüsn içre n'ola ey dür-i yek-dāne saña Ger ṣadef dāye olup lü'lü' olursa lālā	Ey **Vuṣulī** lebi vaṣfı ile vir cāna ḥayāt İdegör kāʻide-i āb-ı ḥayātı icrā	Gazel/5	Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	Taş,Vusulî Dîvânı, s.52.
59b	**Yahyā**	Bu kūyuñ kim gedā-yı bī-ser ü sāmānıyuz cānā ʻAceb ʻālemdeyüz kim ʻālemüñ sulṭānıyuz cānā	Dime Yaḥyā neden pīr-i muġāna ser-fürū itmek Bilelden kendimüz şermende-i iḥsānıyuz cānā	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Ertem, Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı, s.30.
61a	**Yahyā**	Dönüpdür żaʻf ile bir riştey cismümde cān-āsā Fitīl-i şemʻ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā	Suḫen kim āteş-i dilden ḳopa lābüd olur pür-sūz Anuñçün her sözi Yaḥyānuñ āteş-pāredür gūyā	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Ertem, Yahyâ Dîvânı s.27. [Yaḥyâ'nın 61a'da der-kenar olan bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]
61b	**Yahyā**	Ruḫ-ı dildārı rengīn vaṣf idersin ey dil-i şeydā ʻAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʻna	Hevā-yı ʻaşḳ u nāz u şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭopraġına Yaḥyā	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.27.[Yahyâ'nın bu gazeli 62a'da der-kenar olarak da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]

62b	**Yahyā**	Bir āyīneyle İskender nice beñzer sana cānā Senüñ her baḳduġuñ mir'at olur 'ālem-nümā cānā	Dil-i Yahyā-yı şeydā ile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.30.[Gazel 62b'de der-kenardır.]
63a	**Yahyā**	Elümde şīşe-i rengīn-i pür-mey laʿl-i nāb-āsā Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā	Süreyyā vü hilāle 'arż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā Bu fikr ile yolında ḫāk-rāh oldum turāb-āsā	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Ertem,Yahyâ Dîvânı, s.28.[Bu gazel 63b'de der-kenardır.]
69b	**Yahyā**	Dōstum çeşmüñ süzüp mestāne söylersin baña Çün bilürsin ḳuluñam şāhāne söylersin baña	Ey perī-peyker bu Yaḥyāya vefālar ḳıl didüm Didi ʿaḳluñ yoḳ gibi dīvāne söylersin baña	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı'nda ve Kavruk Yahyâ Dîvânı'nda bulunamadı.
71a	**Yahyā**	Düşmez ol şāha ki hergāh ider istiġnā Gāh olur 'āşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā	Sitem ü cevri de Yaḥyāya tevāzū görünür Gerçi her vażʿı gelür yāre naẓar istiġnā	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.29. [71a'da Der-kenardır.]
83a	**Yahyā**	Gösterdi yine sāḳī-i meclis yed-i beyżā Zerrīn ḳadeḥi itdi elinde gül-i ḥamrā	Ancaḳ ġam-ı dildārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā	Gazel/5	Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.25
86b	**Yahyā**	Cām bir şırça sarāy olmış ki ferşi laʿl-i nāb Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb	ʿAşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı Bāde-i ṣāfī virüñ Yaḥyāya ḳatmañ ana āb	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.34. [86a'da der-kenardır.]
87a	**Yahyā**	Ġonca vü servi saña teşbīḥ ider her bī-edeb Hep sükūtuñla sükūnundur aña cānā sebeb	Vaḳt-i gül sāḳī-i gül-ruḫ gül gibi ṭabʿ-ı laṭīf Senden ey Yaḥyā mey-i gül-gūna istiġnā 'aceb	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.32. [87a'da der-kenar. M'de dizelerin yarısı olmadığından D'den alındı.]
88b	**Yahyā**	Sāġar-ı ṣaḥbā şikeste bezmgāh-ı Cemʿ ḫarāb Ḳalmadı bir gūşe-i ābād hep 'ālem ḫarab	Bir daḫı ābād ider [- - . - - - - . -] Vehmi ḳaldır itmez [- - - . - - -] ḫarāb	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Ertem,Yahyâ Dîvânı ve Kavruk, Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı'nda ve Taşlıcalı Yahya Dîvânı'nda bulunamadı. [88a'da der-kenar. Beyitlerin son kısımları siliktir. Ancak M'de gazelin başında "Yahyâ" adı kayıtlıdır. Eksik olan yerler için köşeli parantezle vezin değerleri belirtildi.]
96b	**Yahyā**	ʿAks-i müjgān ile ey dilber-i şīrīn-ḥarekāt Ṣanuram ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmış āyāt	Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez Yaḥyā Himmet-i Ḫıżr gerek kim bulana āb-ı ḥayāt	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.38.
97b	**Yahyā**	Ey zülf-i ḫam-ender-ḫamı ḳullāb-ı maḥabbet Hep saña çekildi dil-i erbāb-ı maḥabbet	Yaḥyā ḥarem-i 'aşḳa girerse n'ola bī-bāk Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet	Gazel/5	Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.40.
104b	**Yahyā**	Laʿl-i lebiyle bāde-i nāb etdi imtizāc Alışdı biri biri ile iki ter-mizāc	Yaḥyā metāʿı fażl dirīġā kesādda Kālā-yı cehl bulmada günden güne revāc	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿ ilâtü Mefâʿîlü Fâʿ ilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.43. [3, 4 ve 5.beyitler s.43'teki dipnottan alındı.]
105b	**Yahyā**	Şuʿle-i meyle döner şemʿ-i fürūzāne ḳadeḥ Şemʿ iken yine eder cünbiş-i pervāne ḳadeḥ	Her biri dā'im el üstinde ṭutar Yaḥyā-veş Çoḳ bulunmaġ ile ġam günleri yārāne ḳadeḥ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.44
135a	**Yahyā**	Hemīşe merdüm-i çeşmüm 'izār-ı yāre baḳar Gözüm o pencereden ṣaḥn-ı lālezāre baḳar	Ne iʿtibār bu evżāʿa merd olan Yaḥyā Ne devlete naẓar eyler ne iʿtibāra baḳar	Gazel/5	Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.60

135b	**Yaḥyā**	Hezār şīve ile göñlümü o şāh ḳapar Şu dil gibi ki anı nāgehān sipāh ḳapar	ʻAdū ġurūrı ḳosun rūzgārdur Yaḥyā Der-i saʻādeti gāhī açarsa gāh ḳapar	Gazel/5	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.69
136a	**Yaḥyā**	Cihānda āşıḳ-ı mehcūra şanma rāhat olur Neler çeker bu göñül söylesem şikāyet olur	Yaḳında kūy-ı ḫarābata uġradım Yaḥyā Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur	Gazel/5	Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.55.
143b	**Yaḥyā**	Ġoncanuñ açsun yine ḳalbin ṣabā nev-rūzdur Bülbülān zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur	Şāddur Yaḥyā ki eyyāmında Sulṭān Aḥmedüñ Gecesi ḳadr u güni bayrām veyā nev-rūzdur	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.79.
144a	**Yaḥyā**	Nān-ı ḫuşk ile ḳanāat gibi bir niʻmet mi var Künc-i istiġnā gibi bir gūşe-i rāḥat mı var	Nice demdür saʻy idersin fażl u dāniş kesbine Yoḫsa Yaḥyā maʻrifet erbābına raġbet mi var	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Ertem,Yahyâ Dîvânı, s.78.
146a	**Yaḥyā**	ʻAks-i rūyunla derūnum tāb-nāk olmaḳdadur Söz hemān āyīne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur	Ḳorḳarum derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr Tīġ-i ġamla sīne Yaḥyā çāk çāk olmaḳdadur	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.54.
146a	**Yaḥyā**	Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʻtiẕār	İşigüñde gözi yaşlı ʻāşıḳuñ biñ var iken Nev civānum biñ yaşā Yaḥyāyı itdüñ iḫtiyār	Gazel/8	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.48-s.49.[Bu gazel divandaki g.48 ve g.50 'den alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
147a	**Yaḥyā**	Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tenhā gelür Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür	Cān çekişmekde ḳapında her gelen **Yaḥyā** gibi Fitne vü āşūbı arturma şehā ġavġā gelür	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Ertem, Yahyâ Dîvânı, s.74.
68b	**Yaḥyā [BEY]**	Şol cefā ṭaşı ki senden irişür ḳat ḳat baña Laʻlden ḳıymetlidür ey ḫ˘āce-i behcet baña	Menzil-i maḳṣūda ey Yaḥyā irerdüm gün gibi Ẕerrece olsa erenlerden eger himmet baña	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Çavuşoğlu, Yahyâ Bey Dîvânı, s.286.
71a	**Yaḥyā [BEY]**	ʻAḳlum almaḳdan ise cānumı al didüm aña Ol perī güldi didi ʻaḳluñ alan cānuñ ala	Vardurur bu gice derd ehli ile ṣoḥbetümüz Eyle ey muṭrib-i cān zümre-i ʻuşşāḳa ṣalā	Gazel/5	Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	Çavuşoğlu, s.290-292.[3. ve 4. beyitler Yaḥyâ'nın aynı vezinli başka bir gazelinden (s. 292) alınmıştır. (71a'da der-kenardır.]
86b	**Yaḥyā [BEY]**	Şaʻşaʻa ṣanma görinen ey meh-i ʻālī-cenāb Gökde zencīrin sürür dīvāneñ oldı āfitāb	Gördi dünyāya ṣıġışmaz ḥüsn ile ol meh-liḳā Ḳodı ey Yaḥyā el arḳasını yire āfitāb	Gazel/6	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Çavuşoğlu, Yahyâ Bey Dîvânı, s.295. [86a 'da der-kenardır.]
87a	**Yaḥyā [BEY]**	Kāşkī biñ cānum olaydı benüm ey ġonca-leb Cevrüñi biñ cān ile tā kim çekeydüm rūz u şeb	Devlet anuñ kim lebüñle zindegānī eyleye Vay aña kim ol ḥarāmī gözlerüñ ide ġażab	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Çavuşoğlu, Yahyâ Bey Dîvânı, s.292. [87a'da der-kenar. M'de dizelerin yarısı olmadığından D'den alındı.]
89b	**Yaḥyā [BEY]**	Merḥabāsuz geçer ol pādişeh-i pāk-neseb Edebinden mi ziyāde ġażābından mı ʻaceb	Oldı Yaḥyā ḳuluña cevr ü cefā mihr-i vefā Bir olur ʻāşıḳ-ı maḥzūna begüm rūz ile şeb	Gazel/5	Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	Çavuşoğlu, Yahyâ Bey Dîvânı, s.294.
90a	**Yaḥyā [BEY]**	Yoluña ölmege cānlar virene itme ʻaceb ʻAşḳ-ı dildārdurur ḥālet-i Manṣūra sebeb	İʻtiḳād itme yüze gülse felek ey **Yaḥyā** Ḳatı ḫışm eyleyicek kişi güler vaḳt-i ġażab	Gazel/6	Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün	Çavuşoğlu, Yahyâ Bey Dîvânı, s. 298.
91a	**Yetīm**	ʻAşḳuñ yolında ġuṣṣa vü ġam baña zād olup Gitdüm ʻadem vilāyetine nā-murād olup	Endūh [u] ġuṣṣa-i dili şerḥ itmege **Yetīm** Mümkin degül yazılsa deñizler midād olup	Gazel/5	Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün	Zehra Piroğlu Göre, Yetîmî Dîvânı, s.111

60a	**Yümnī**	Çekelden cām-ı ʿaşḳuñ ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā Maḥabbet bezmünüñ ser-ḥalḳa-i rindānıyuz cānā	N'ola Şeh-nāme gibi şiʿr-i **Yümnī** bulsa raġbetler Bu ʿaşruñ biz daḫı Firdevsī-i devrānıyuz cānā	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	…
100a	**Żaʻfī**	Rāhib ki çelīpāya ider ṣıdḳ-ı ʻibādet Maḳbūli ola belki Ḥaḳuñ rūz-ı ḳıyāmet	**Żaʻfī** yüri var sende iriş vaḥdet-i ṣırfa O zülfüñi bil kim odurur aṣl-ı saʻādet	Gazel/7	Mefʽûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün	---
61a	**Ẓarīfī**	Ele almış ayaġı bezm-i gülşende gül-i ḥamrā Muġannī olmış aña naġme eyler bülbül-i şeydā	Ayaḳ seyrine çıḳmış lāle bāġa cām destinde Ẓarīfī al ele gül gibi sende sāġar-ı ṣahbā	Gazel/6	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânında bulunamadı. [Zarîfî'nin bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.
64b	**Ẓarīfī**	Kebş-i cānı saña İsmāīl-veş ḳıldum fedā ʿĪd-i adḥāda ḫalīlüm eyle ḳurbānuñ edā	ʿĪdgāh içre Ẓarīfī ile gel dōlāba bin Döne döne ḳılmaḳ isterseñ raḳībe ger cefā	Gazel/6	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda bulunamadı
67a	**Ẓarīfī**	Dāġ-ı sīnem sensüz ey ġonca dehen güldür baña Nāle-i murġ-ı dilüm feryād-ı bülbüldür baña	Ḫançer-i müjgānı gerçi kim Ẓarīfī bil keser Baş ḳoşup gīsūya ṣarḳan līkī kāküldür baña	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî DîvânI, s. 201
72a	**Ẓarīfī**	Ḳaṣr-ı dil mihr-i ruḫuñdan senüñ almaġa żiyā Dīde cām olduġı cānā ḳatı rūşendür aña	Ḫūb maʿnā-yı ẓarīfāne edā eylersin Şiʿrüñe n'ola pesend itse Ẓarīfī ẓurafā	Gazel/11	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.154-204-206.[Bu gazel divandaki k.6, g.9 ve g.13'ten alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
76b	**Ẓarīfī**	Ṭurmaz çemende serv ṣalar başını şehā Beñzer ki aña medhin oḳur ḳaddünüñ ṣabā	Şiʿrüñ Ẓarīfī ḫaḳ bu ẓarīfāne ṭarḥdur Ehl-i ẓarāfet itse ʿaceb mi pesend aña	Gazel/7	Mefʽûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün	Taşkın, Zarîfî Dîvânı, s.201.
94a	**Ẓarīfī**	Ḳaçan ser-mest olup cām-ı lebüñ ḳılsañ ʿaṭā ḳat ḳat Olur mey meclisinde sāḳīyā ẕevk ü ṣafā ḳat ḳat	ʿAceb mi meh gibi cismüm hilāle dönse devr içre Ẓarīfī ol güneş ruḫsārdan düşdüm cüdā ḳat ḳat	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.216.
94a	**Ẓarīfī**	Felekde yoġ iken mihr-i cihān-ārā gibi āfet Senüñ üftādeñ olmış sāyeñ-āsā ey ḳamer ṭalʿat	Ẓarīfī tīr-i āhuñ her ḳaçan gönderse eflāke Ṭutar ey ḳaşı ya gerdūn aña çarḫı siper ḳat ḳat	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.218
95b	**Ẓarīfī**	Muṭribā ḳılsañ ḳaçan meclisde elḥānı dürüst Ḳalmaya bir kimsenüñ anda girībānı dürüst	Vaṣf-ı laʻlüñde Ẓarīfī eksik itmez nükteyi Gerçi kim müşkil-durur medḥ eylemek anı dürüst	Gazel/6	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda bulunamadı.
97a	**Ẓarīfī**	Kūyuña ʻaşḳuñ iletse n'ola ey ḥūr-ṣıfāt Ādemüñ ḥüsni ʻamel menzilin eyler cennet	Ṣavm-ı hecrini Ẓarīfī o mehüñ cān ile ṭut Diler iseñ olasın vāṣıl-ı ʻīd-i vuṣlat	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın , Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.216
102b	**Ẓarīfī**	Gözlerüm yaşı şarāb olmaġa ġamdur bāʿiṣ Dil ü cānum müle meyl itmege hemdür bāʿiṣ	Göricek eşkümi raḥm itse Ẓarīfī n'ola yār ʿĀşıḳa meyline maʿşūḳ diremdür bāʿiṣ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s. 219.
106a	**Ẓarīfī**	Şevḳler virse n'ola bezm-i şebistāna ḳadeḥ Beñzemez mi pür olınca meh-i tābāna ḳadeḥ	Bezmgāh-ı ẓurefā içre Ẓarīfī seyr it Dest-i sāḳīde yaraşmaz mı ẓarīfāne ḳadeḥ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.224
106a	**Ẓarīfī**	Devr ider döne döne meclis-i rindānı ḳadeḥ Ġaraż-ı bu öpe cām-ı leb-i cānānı ḳadeḥ	Reşk iderse yiri ḫūrşīd-i felek bezmümüze Şevḳde başdı Ẓarīfī meh-i tābānı ḳadeḥ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.224.

106b	Ẓarīfī	Dil-i ġamgīnüme sāḳī vire peymāne ḳadeḥ Nitekim cānuma cām-ı leb-i cānāne ḳadeḥ	Bāġ-ı ḥüsnüñ göricek ṭab'-ı Ẓarīfī açılur Nitekim seyr-i gülistān virür cāna ḳadeḥ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda bulunamadı.
106b	Ẓarīfī	İtmesün dirseñ eger yār saña cevr-i ṣarīḥ ʿAşḳuñı eyleme cānānuña ey dil taṣrīḥ	İdemez mesʿele-i ʿaşḳı uṣūl ile beyān Fenn-i ʿışḳ içre Ẓarīfī oḳumayan tavżīḥ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.225.
107b	Ẓarīfī	Bāġda ṭolmış şarāb-ı jāleden zerrīn ḳadeḥ Vaḳtidür alsaḳ ele ey sīm-ten zerrīn ḳadeḥ	Ġonca-i ḳalb-i **Ẓarīfī** açılur güller gibi Her ḳaçan ṣunsañ aña ey sīm-ten zerrīn ḳadeḥ	Gazel/5	*Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün*	Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, s.223.
108b	Ẓarīfī	ʿAzāb-ı nār-ı hecrüñ çekdügüm ṭuymış meger dūzaḫ Yanar ṭurmaz anuñçün ḥālüme şām u seḥer dūzaḫ	Ẓarīfī şöyle āteş ẓāhir olmışdur derūnumdan Gelürse yanuma Firdevs ḥaḳḳıyçün yanar dūzaḫ	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı ,s.227.
109b	Ẓarīfī	Naḫl-i ḳaddüñde muḫannā destüñ ey cān şāḫ şāḫ Pençe-i mercāna beñzer k'itdi Yezdān şāḫ şāḫ	Ol ḳaşı yanuñ Ẓarīfī ʿaşḳını terk itmezin Tīr-i ḫūn-rīz ile olsa cism-i sūzān şāḫ şaḫ	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.226.
109b	Ẓarīfī	Sen māha menzil olsa ne dem cāme-ḫ˘āb-ı surḫ Ben ṣanuram ki ḳapladı mihri seḥāb-ı surḫ	Sensüz Ẓarīfī içmez eger sāḳī mihr olup Meh sāġarıyla ṣunsa şafaḳdan şarāb-ı surḫ	Gazel/5	Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı , s.226.
111a	Ẓarīfī	Cemālüñ āsumānında lebüñ ẕerre ruḫuñ ḫūrşīd Hilāl ebrū cebīnüñ māh aña ḫālüñdurur nāhīd	Dilüñ āyīnesini ṭutmasun jengār-ı ġam dirsen Ḳoma elden Ẓarīfī cāmı devrān içre çün ḫūrşīd	Gazel/5	Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün	Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı,* s.230.
113a	Ẓarīfī	Olmayan bir leb-i şīrīne cihānda Ferhād Ḫusrev olsa alımaz ḳand-ı maḥabbetden dad	İrgürür ʿāşıḳı bir ʿāleme gāhī mey-i ʿaşḳ Göremez düşde daḫı anı Ẓarīfī zühhād	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.228.
113a	Ẓarīfī	Nice meyl itmeyeyin bāde vü ḫūbā zāhid Bende keyfiyet-i ʿaşḳa ikisidür şāhid	Dirhem-i eşk ile pāyine Ẓarīfī düşegör El virür aḳçe ile çünki o sīmīn-sāʿid	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.233.
113b	Ẓarīfī	Tīġ-ı hecr urdı benüm sīne ciger yāre meded Merhem-i vaṣl ile eyleñ baña bir çāre meded	Ġam Ẓarīfiyi helāk eyler idi saña eger Olmasa ḥālini eş'ār ile iş'āra meded	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda bulunamadı
115b	Ẓarīfī	'Aşḳ itdi niçe ḫüsrev-i dānāları Ferhād Ortada ḳılup bir lebi Şīrini dilā ad	Bir 'āleme irgürdi Ẓarīfī beni kim 'aşḳ Çalışsa anı düşde daḫı görmeye zühhād	Gazel/5	Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda bulunamadı.
117b	Ẓarīfī	Gerçi ey rūḥ-ı revān ḫalḳ içre yoḳ cāndan leẕīẕ Līki ben dil-dādeñe laʿlüñ gelür andan leẕīẕ	Sidre ḥaḳḳıçün Ẓarīfī ye senüñ ey Ḫıżr-ı ḫaṭ Kevs̱er-i laʿl-i lebüñdür āb-ı ḥayvāndan leẕīẕ	Gazel/5	Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.233.
118a	Ẓarīfī	Olsa şeftālü nite sükker-i kem-yāb leẕīẕ Lāʿlüñāsā olımaz ey lebi ʿunnāb leẕīẕ	Ey Ẓarīfī gelür acı dile ḳavl-i aʿdā Nitekim cāna gelür güfte-i aḥbāb leẕīẕ	Gazel/5	Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün	Taşkın, Çorlulu Zarîfî Dîvânı, s.232.
125b	Ẓarīfī	Şular kim āteş-i 'aşḳ ile yanmaḳ iḫtiyār eyler Yerini dār-ı dünyāda semender gibi nār eyler	Neler çekdüklerüm tīr-i müjeñden ey kemān-ebrū Ẓarīfī söylemez biñde birisin iḥtişār eyler	Gazel/5	Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda* bulunamadı.
129a	Ẓarīfī	Ḳadeh destüñde sāḳī şāḫ-ı gülde verd-i aḥmerdür Tenāvül eyledükde laʿlüñ aña ġonca-i terdür	**Ẓarīfī** bezm-i gülşen içre şeb-nem bāde sāḳī gül	Gazel/5	*Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün*	Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, s.248.

			Dür-i jāleyle her zerrīn-ḳadeḥ cām-ı mücevherdür			
147a	**Ẓarīfī**	Dem urup zülfüñ ṣabā ḳılsa ne dem kim tārumār Göñlümi ol dem ider cānā perīşān rūzgār	Gülşen-i kūyuñ **Ẓarīfī** bendeñe çün oldı cāy Şimdiden ṣoñra öte ṭurasun hezār-ı merġzār	Gazel/5	Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün	Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*'nda bulunamadı.
118b	**Ẕātī**	ʿAşḳuñla düşdi sözlerüm ey şāḫ-ı ter leẕīẕ Mihrüñ ḥarāretinden olur mīveler leẕīẕ	Maḫlaşda añsa laʻlüñi Ẕātī n'ola olur Baʻʼde'ṭ-ṭaʻām mīve-i ter ey püser leẕīẕ	Gazel/6	Mefʽûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün	Tarlan, *Zâtî Dîvânı*, s.135.[D'de 5 beyit.]
117a	**Ẕātī**	Ġulām-ı ḳāmetüñdür serv-i āzād Gören ḫurşīdüñi olur ferāḥ-şād	Virüpdür ḫāne-i ʿaḳlı ḫarāba Şu kim **Ẕātī** urupdur ʿaşḳa bünyād	Gazel/5	Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün	Tarlan, *Zâtî Dîvânı*, s.123
72b	**Zekī**	Dil-i bī-çāre ider şerbet-i vaṣluñı recā Ey ṭabībüm kerem it derd-i dile eyle devā	Eyleyüp cevr ü cefāñ ile **Zekī**yi giryān Güldürüp ey yüzi meh mihr ü vefā eyle aña	Gazel/5	*Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün*	…
138a	**Zekī**	Ṣavuldı ṣavm-ı şitā vü irişdi ʻıyd-ı bahār Bezendi ḫılʻat-i sebz ile cümle-i eşcār	Açılmadı daḫı gülzār-ı naẓm-ı nāzikde Miṡāl-i ġonca-i şiʻr-i Zekī-i bülbül-i zār	Gazel/5	*Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün*	…
101b	**Zeynep**	Keşf it nikābuñı yiri gögi münevver it Bu ʻālem-i ʻanāṣırı Firdevs-i enver it	**Zeynep** ḳo meyli zīnet-i dünyāya zen gibi Merdānevār sāde-dil ol terk-i zīver it	Gazel/5	*Mefʽûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün*	…
117a	**Zihnī**	Didüm kim ḳuluñam ey serv-i āzād Didi ki kimseler olmadı(?) āzād	Didüm laʻlüñ öperken añsuz emdüm Didi **Ẕihnī** elüñden dād Feryād	Gazel/5	*Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün*	…
141b	**Ẓuhūrī**	Ruḫuñdan mihr-i ʻālem-tāb alur nūr Ser-ā-pā nūrsın ey ġayret-i ḫūr	**Ẓuhūrī** ʻabd-i ḫāliṣdür ḳapuñda Anı luṭf it ṭapuñdan eyleme dūr	Gazel/5	*Mefâʻilün Mefâʻilün Feʻûlün*	Kahraman,İshak-zādeZuhūrî Dîvân'ında bulunamadı.
83b	?	Yār itse ʻaceb eyleme aġyāra müdārā Dünyāda ider her kişi murdāra müdārā	Zaḫm-ı dile dāmān-ı ümīd ile cihānda ʻUşşāḳa ne ġam vaṣluña cān virmede cānā	Gazel/7	*Mefʽûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün*	…
141a	?	Olaldan gün yüzüñ ser çeşme-i ḫūr Alur ay u güneş ol çeşmeden nūr	Ṣaçı gün yüzüñe düşdükçe mūyı Gözüme gösterür dünyāyı deycūr	Gazel/5	*Mefâʻilün Mefâʻilün Feʻûlün*	…

2. Metni Kurarken İzlenilen Yöntem :

Çalışmamıza konu olan Erzincan 1492 numaralı mecmuanın metnini şu hususlara dikkat ederek hazırladık.

İlk olarak mecmuada yer alan şiirleri traskripsiyonlu olarak yeni yazıya aktardık. Mümkün olduğunca şairin yaşadığı dönemin fonetiğine sadık kalarak yeni yazıya aktardığımız şiirlerde zaman zaman imla hatalarına rastlandı.Bunlar döneme uygun olarak düzeltildi ve dipnotta gösterilmedi. Ayrıca Arapça ve Farsça kelimelerin yazılışındaki hatalar da gösterilmeyerek doğru şekli kaydedildi.Daha sonra mecmuada bulunan şairlerin tablosunu oluşturduk. Üzerinde çalışma yapılmış ve yayını olan divanları tespit ettikten sonra oluşturulan tabloya kolaylık olması açısından şiirlerin ilk ve son beyitlerini ekledik.Böylece yayını olan ve adı geçen şairin şiirini bu çalışmada bulmak daha kolay hale geldi.Son olarak da bu eserlerle mecmuadaki şiirleri karşılaştırdık ve var olan farklılıkları , yanlışları, eksiklikleri not ettik.Metni ana hatlarıyla oluşturduktan sonra tabloya varak numaralarını, beyit sayılarını ve incelenen eserleri de ekledik.Bunun sonucunda mecmuanın tanıtımını yaparken verdiğimiz tablo ortaya çıktı.

Karşılaştırma yapmadan önce bize bu çalışmamızda gerekli olacak eserleri belirledik. Bu eserlerin daha çok bilimsel nitelikte olmasına özen gösterdik. Daha sonra yayınlanmayan doktora ve yüksek lisans tezlerini dikkate aldık.

Karşılaştırmada vezin ve anlamı esas aldık.Vezne uygunluk gösteren her iki sözcükten anlamı uygun olanı metne alıp diğerini dipnotla belittik.Örneğin :

Firāḳdan müteşekkī viṣālinden maḥrūm
Numūne ey dil-i **maḥzūn** Yusūf oldı baña (şiir nu.154)

beytinde "maḥzūn" kelimesi mecmuada "maḥzūn gerek" şeklindedir.Vezin gereği "gerek" sözcüğü çıkarılmıştır.

Dipnotlarda inceleme yapılan eserin sayfa numaralarını verdik ; ancak metin bankası ve Kültür Bakanlığı e-kitaplardan tesbit edilen şiirler için bazı eserlerin sayfa numaraları kitap yayını ile farklı olabileceğinden bunlarda gazel numarası vermeyi uygun bulduk.

Mecmuanın elimizde yalnızca fotokopisi bulunduğundan yer yer silik ve okunması güç kısımlar mevcut.Eğer bu eksiklikler üzerinde çalışma yapılmış bir şiire ait ise divandan

aynen alıp dipnotla belittik. Çalışma yapılmamış bir şiire ait ise de var olan bozuklukları düzelterek metin tamiri yaptık.Bunları da dipnotta belirttik.

Āteşīn ruḫsār **imiş** bildüm raḳibüñ ṭapduġı
Ey yüzi muṣḥaf ṣanurdum ben ehl-i kitāb (şiir nu.177)

Beyitte geçen "imiş" sözcüğü mecmuada "itmiş" olarak kaydedilmiştir.Ancak vezin ve mânâ gereği "imiş" olarak alınmış ve dipnotta belirtilmiştir.

Ḫūn-ı eşküm nūş idersem dem-be-dem itme ʿaceb
Nār-ı ʿaşḳuñ yaḳdı baġrum cigerüm itdi kebāb (şiir nu.196)

Beyitte geçen "Ḫūn"sözcüğü mecmuada "ḫūş" olarak kaydedilmiştir.Ancak anlam gereği "ḫūn"olarak alınmış ve dipnotta belirtilmiştir.

Dipnot oluştururken öncelikle şiir numaralarını esas aldık.Bu numaralara incelenen eseri hazırlayanın soyadını, eserin adını ve sayfa numarasını ekledik.Var olan farklılıkları göstermek için beyit veya mısra numarasını verdik.Mısraları belirtirken "a" ve "b"harflerini kullandık.

Ayrıca tercih edilen sözcükle diğer sözcüğün arasına (:) işaretini kullandık.Tercih edilen sözcüğü önce, farklı olanı sonra yazdık.

Mecmua ile karşlaştırılan eserlerdeki beyit sıralamasındaki farklılıkları dipnotta şu şekilde belirttik.Değişiklik sadece mısralar arasında ise "(1)a ile (2)b divanda yer değiştirmiştir", sadece iki beyit arasında ise "(1.)beyit ile (2.)beyit divanda yer değiştirmiştir.Değişiklik ikiden fazla beyitte ise "beyitlerin sıralanışı divanda faklıdır"şeklin de gösterilmiştir.

Mecmuada geçen Arapça ve Farsça unsurlar mısranın tamamını kapsıyor ise eski yazıyla aynen yazıldı.

قد انارالعشق العشق منهاج الهدا
Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat ʿışḳa eyler iḳtidā (şiir nu.28)

Mısra içerisinde birkaç sözcükten ibaret ise metin içinde eğik yazı ile belirttik.

Ey Meṣīḥī ġırra olma nev-‘arūs-ı ‘āleme

Fāniyi terk eyleye kim *el-bāḳiyāt aṣ-ṣāliḥāt* (şiir nu.254)

Metni oluştururken şairlerin yaşadığı dönememdeki ses hususiyetlerini göz önünde bulundurduk.

Mecmua ve divanlarda bulunmayan tarafımızdan eklenen unsurları köşeli parantez ile gösterdik.

Ḫastedür ḫaṭır ṭabīb-i cān u dil la‘l-i lebi

Derd-i hicre olmaya vuṣlat [gibi] a‘lā devā (şiir nu.43)

Mesken ey bülbül nevā berg-i nihāl olmış saña

Surḫ-rūlardan meger efsūn [u] āl olmış saña (şiir nu.49)

Bazı şiirlerde ne başlık ne de mahlas yer aldığından şairini tespit edemediğimiz şiirler oldu bunları (?) şeklinde gösterdik.Bazı şairlerin de ismi başlıkta yanlış kaydedilmiştir. Bunları da dipnotta belirterek çalışmamıza doğru şeklini aldık.

Mecmuada kimi yerlerde bizim okuyamadığımız kimi yerlerde de mecmuada eksik bırakılan bölümler var.Bunları da […]*şeklinde gösterdik.

Gülşene varduḳda ayaġun sürü itme şitāb

Ol boyı şimşād ide şāyed [.--]* ey ṣabā (şiir nu.37)

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

59b

1[4]

BĀḲĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ezelden şāh-ı ʻaşḳuñ bende-i fermānıyuz cānā
Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ʻālī-şānıyuz cānā

2 Seḥāb-ı luṭfuñ ābın teşne-dillerden dirīg itme
Bu deştüñ baġrı yanmış lāle-i Nu’mānıyuz cānā

3 Zamāne bizde gevher sezdügiçün dil-ḫırāş eyler
Anuñçün baġrumuz hūndur ma’ārif ḳanıyuz cānā

4 Mükedder ḳılmasun gerd-i küdūret çeşme-i cānı
Bilürsin āb-rūy-ı milket-i ʻOsmānīyüz cānā

5 Cihānı cām-ı naẓmum şi’r-i **Bāḳī** gibi devr eyler
Bu bezmüñ şimdi biz de Cāmī-i devrānıyuz cānā

2[5]

NAẒĪRE-İ YAḤYĀ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Bu kūyuñ kim gedā-yı bī-ser ü sāmānıyuz cānā[6]
ʿAceb ʿālemdeyüz kim ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Ġubār-ı ḫaṭṭunuñ ḥayrānı olduḳ niçe günlerdür[7]
Bizi güldürmedüñ bir gün anuñ ḥayrānıyuz cānā

3 Dirīġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʻālemde
Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

4 Bizi bilsek niçün ser-defter-i ʿuşşāḳa yazmazsın[8]

---

[4] **1** Küçük**,** *Bâkî Dîvânı,* s.102.
[5] **2** Ertem**,** *Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı,* s.30.
[6] **2/** 1a kim: biz D.
[7] 2a günlerdür: demlerdür D.

Bilürsin nāme-i derd ü belā ʿunvānıyuz cānā

5 Dime **Yaḫyā** neden pīr-i muġāna ser-fürū itmek
Bilelden kendimüz şermende-i iḥsānıyuz cānā[9]

3[10]

NAẒĪRE-İ NEVʿĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ne dehrüñ bendesi ne şāh-ı ʻāli-şānıyuz cānā
Esīrüñ olalı milk-i ġamuñ sulṭānıyuz cānā

2 Bizi egler ġam-ı ʿaşḳuñda bir künc-i ferāġat yoḳ[11]
Bu meydān-ı belānuñ gūy-ı sergerdānıyuz cānā

3 Ferāḥdan aġlaruz ġamdan güler bir özge abdāluz
Lebüñle ḫaṭunuñ geh mest ü geh ḥayrānıyuz cānā [12]

4 Vuḫūş-ı dest ile gündüz müsāfir kūh u ṣaḫrāda
Kilāb-ı kūyunuñ şeb tā seher mihmānıyuz cānā

5 Olaldan ḥalḳa-i zülfüñle **Nevʿī** bī-ser ü sāmān[13]
Maḥabbet bezmünüñ ser ḥalḳa-i rindānıyuz cānā

4[14]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Lebüñ esrārınuñ āşüfte vü ḥayrānıyuz cānā[15]
Dehānuñ ġoncasınuñ bülbül-i nālānıyuz cānā

---

8 4a ʻuşşaḳa yazmazsın: ʻuşşāḳ bilmezsin D.
9 5b şermende-i: şermende vü M.
10 **3** Tulum-Tanyeri, *Nevʻî Dîvânı*, s.180.
11 2a ferāġat: ferāġuñ M.
12 3b ḫaṭuñuñ: laʻlünüñ M. D.
13 5a ser ü sāmān: ser ü sāmūn D.
14 **4** Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı* s.311.
15 1a āşüfte: āşufte D.

2 Fiġānum kūs-ı ḥarbī leşkerüm ġamdur ʿalem āhum
Belā iḳliminüñ sulṭān-ı ʿālī-şānıyuz cānā

60a 3 Geçüp ḳayd-ı taʿalluḳdan vücūdum eyledüm ıṭlāḳ
ʿArūs-ı kāʿinātuñ şevher-i merdānıyuz cānā[16]

4 Dil almış peyk-i müjgānuñ görüp bu ḳalʿa-i tenden
Bu fetḥ-i bāba cānlar bez̲l idüp ḳurbānıyuz cānā

5 Lebüñ esrāruña ḳandil giçer **Rūḥī** ḳuluñ ammā[17]
Şarāb-ı laʿl-fāmuñ biz daḫı mestānıyuz cānā

5

NAẒĪRE-İ YÜMNĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Çekelden cām-ı ʿaşḳuñ ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā
Maḥabbet bezmünüñ ser-ḥalḳa-i rindānıyuz cānā

2 Der-i pīr-i muġānuñ ḫidmetiñden dönmezüz bir dem
Ḳadīmi ol ḳapuñuñ bende-i fermānuyuz cānā

3 Semāʿile dem ursaḳ n'ola biz nāy-ı maḥabbetden
Ezelden bezm-i ʿaşḳuñ mest-i ser-gerdānıyuz

4 Lebüñ esrārınuñ keyfiyetin bizden su’āl itme
Nice demlerdurur bunda anuñ ḥayrānıyuz cānā

5 N'ola Şeh-nāme gibi şiʿr-i **Yümnī** bulsa raġbetler
Bu ʿaṣruñ biz daḫı Firdevsī-i devrānıyuz cānā

---

16 3b şevher-i: daḫı bir D.
17 5a ḳandīl: ḳanzīl M.

6[18]

ĠAZEL-İ SĀBĪR

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Sükūn üzre tenüm gerçi zemīn-i ḫākdān-āsā
Göñül gerdişdedür ammā ki dā'im āsumān-āsā

2 Ḫadeng-āsā der-i devlet-me'āba ṭoġrulup geldüm
Ḳad-ı ḫam-geştemi dūr itme yanuñdan kemān-āsā

3 Nice ḫūrşīd-i ʿālem-tābsın kim tāb-ı ḥüsnüñle[19]
Cihānı eyledüñ bir sırr ile mihr-i cihān-āsā[20]

4 Dil-i ābād-ı ma'nī ṣūretā vīrānedür ammā
Nihāndur enderūn-ı ʿaşḳ genc-i şāygān-āsā[21]

5 Yine şīrīnter olsun vaṣf-ı la'l-i yārla **Ṣābir**[22]
Lisān-ı kilk-i şūḫ-ı ṭūṭī-i şīrīn zebān-āsā[23]

7[24]

NAẒĪRE-İ ṬIFLĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Görüñ 'uşşāḳ-ı bīmāra ḥayāt-ı cāvidān-āsā
Ṣaluñ geşt ü güẕār it sevdügüm rūḥ-ı revān-āsā

2 Gören keştī-nişīn olmış leb-i deryāda ol māhı
Nüzūl itmiş ṣanur bir ḳālıb-ı bī-rūḫa cān-āsā

3 Dil ü ṭab' ehlini gördükde maġrūrān-ı ḫod-kāmuñ
Gehī ḫamyāze gāhī 'aṭsedür kārı kemān-āsā

---

[18] **6** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,* s.55.
[19] 3a nice: sen D; tāb-ı ḥüsnüñle: fetż-i cengile D.
[20] 3b bir sırr ile: pür ser-te-ser D.
[21] 4b enderūn-ı: anda derd-i D.
[22] 5a şīrīnter: ser-sebz D.
[23] 5b şūḫ-ı: müşkīn D.
[24] **7** Özdingiş, *Tıflî Ahmed Çelebi* s.175

4 Zamān-ı ʻayş geldi meclis-i gülşen müheyyādur
Çekildi yine ebr-i nev-bahārī sāyebān-āsā

5 Olursın ḥiṣṣe-yāb elbette pā-būsından ey **Ṭıflī**
Ser-i kūyında rū-ber ḫāk olursañ āsitān-āsā

8[25]

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ḫırām eyle çemende nāz ile serv-i çemān-āsā
Revān olsun sirişküm pāyuña cūy-ı revān-āsā

60b **2** Ṣanur üstād-ı ḳudret ṭāḳ-ı ḥüsne iki yay aṣmış
Gören ebrūlaruñ zīr-i cebīninde kemān-āsā

3 Rikāb-āsā beni ey şeh-süvārum eyleyüp pā-māl
Dil-i aġyārı alursın ele dāʿim ʿinān-āsā

4 Olur ṣad cān-ı ʿāşıḳ çeşmine ḳurbān o ḫūn-rīzüñ
Ne dem ki ġamzesini ṣala tīġ-ı ḫūn-feşān -āsā

5 Müzeyyendür o deñlü reng ü būy ile dil-i **Neylī**
Ki ebkār-ı maʿānī geşt iderler gülsitān-āsā

9[26]

ĠAZEL-İ SĀBİR

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Pür olmış deşt-i ʿālem ṣayd-ile ṣayyād nā-peydā
Şehīdān-ı maḥabbet bī -ʿad u cellād nā-peydā[27]

---

[25] **8** Erdem, *Neylî Dîvânı* , s.74.
[26] **9** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,* s.56.
[27] 1b bī -ʿad u: bī -ʿaded D.

2 Ayaġı çekdi sāḳī bezm-i ʿālemden ne ḥāl oldı[28]
Cihān pür-şūr ṣāḥib-mesned-i irşād nā-peydā

3 Nümāyān ġamze-i ḫūn-rīz-i maḫfī laʿl-i bī-baḫşı[29]
Diyār-ı Çīnde bī-dād ẓāhir dād nā-peydā[30]

4 Anuñçün bī-ser ü sāmāndur ehl-i derd kim olmış
Ṭalebkārān-ı fenn-i ʿaşḳ çoḳ üstād nā-peydā[31]

5 Gider inkārı **Ṣābir** Ḫıżr-ı rāh-ı ʿaşḳ peydādur
Velī ʿālemde merd-i ṣāḥib-istiʿdād nā-peydā

10

ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Gözüm yaşını beñzeş çaġladı ṣular meger cānā
Ḳatı acıdı baña anları yutdı yedi deryā

2 Belā idi baña çün pest iken bālāsı ol ṭıfluñ
Elif-veş çekdi ḳāmet oldı āḫir ol belā bālā

3 N'ola ger ol ruḫı aluñ lebinden dil ala būse
Nice bir biñ cefālarla benüm cānum gözi ala

4 Vücūdum şehrine od düşdi eşküm girdi yaġmaya
Kaçan şehre düşe āteş levendüñ kārıdur yaġmā

5 Ḥicāb-ı çeşm-i pür-ḥūnuñ ḥarīr-i zülf-i dilberdür
Gözi aġrıyan aṣar ey **Sürūrī** çün siyeh vālā

[28] 2a ayaġı: ayak mı D.
[29] 3a bī-baḫşı: cān baḫşı
[30] 3b Çīnde: ḥüsnde D.
[31] 4b çoḳ üstād: içün isnād D.

11[32]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Nedür bu ḫandeler bu ʿişveler bu nāz u istiġnā
Nedür bu cilveler bu şīveler bu ḳāmet-i bālā[33]

2 Nedür bu ʿārıż u hadd ü nedür bu çeşm ü ebrūlar[34]
Nedür bu ḫāl-i Hindūlar nedür bu ḥabbetü'ʾs-sevdā[35]

3 Nedür bu pīç pīç ü çīn çīn ü ḫam-be-ḫam kākül[36]
Nedür bu ṭurralar bu ḥalḳa ḥalḳa zülf-i müşg-āsā

4 Miyānuñ rişte-i cān mı gümiş āyīne mi sīneñ
Bünāgūşuñla mengūşuñ gül ile jāledür gūyā

5 Vefā ummaz cefādan yüz çevürmez **Bāḳī** ʿāşıḳdur
Niyāz itmek aña cānā yaraşur saña istiġnā[37]

12[38]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

61a 1 Hezārān ġoncaya gülşende bir bülbül olur şeydā
Seni gör kim hezārān bülbülüñ var ey gül-i raʿnā

2 Yaraşur ḫūb-rūlar içre baḥs̱-i imtiyāz itseñ[39]
Seni şāhum ser-efrāz eylemişdür ol ḳad-i bālā[40]

3 Dili ṭurmaz leb-i cān-baḫş-ı yāra öykinür dāʾim

---

[32] **11** Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.105.
[33] 1b ḳamet-i bālā: ḥabbetü's-sevdā M.
[34] 2a 2 ile3. beyitler D'de yer değiştirmiş; Hadd ü: ḫafāyā M.
[35] 2b nedür bu ḫāl-i ʿanber ya nedür bu ḳāmet-i bālā M.
[36] 3a pīç pīç ü çīn çīn ü: çīn ü çīn ü pīç pīç M.
[37] 5b aña cānā yaraşur: yaraşur aña cānā M.
[38] **12** Ak**,** *Bağdatlı Rûhî Dîvânı***,** s.327. D'de 7 beyit. [Rûhî'nin bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]
[39] 2a itseñ: itmek M.
[40] 2b 'eylemişdür' M'de yok; bālā: belā D.

Meger āyīneye baḳmış degül ṭūṭī-i şekker-ḫā

4 Meh-i nev ṣanma tāb-ı nār-ı āh-ı pür-şerārumdan
Ḳanat ṣalmışdur anda murġ-ı gerdūn-ı cihān-peymā[41]

5 Görinen gök yüzinde hāle vü meh ṣanma ey **Rūḥī**
Fener yaḳup uçurmışdur bu gice ol meh-i ġarrā[42]

13[43]

ĠAZEL-İ YAḤYĀ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Dönüpdür żaʿf ile bir rişteye cismümde cān-āsā
Fitīl-i şemʿ-i bezmüñ reşki bükdi ḳāmetüm cānā

2 Yanar tīri erir peykānı tāb-ı āteş-i dilden[44]
Birinden āh olur ẓāhir birinden eşk olur peydā[45]

3 Dil-i şeydā egerçi ḳatre-i nā-çīzdür ammā
Derūnında olan sūzı söyindürmez yedi deryā[46]

4 Niçün pervāne dā'im yanmaġa āteş arar ṭurmaz
Ṭutuşmaz mı derūnı āteşinden ʿāşıḳ-ı şeydā

5 Suḫen kim āteş-i dilden ḳopa lābüd olur pür-sūz
Anuñçün her sözi **Yaḥyā**nuñ āteş-pāredür gūyā[47]

---

41 4b cihān-peymā: ey melek-sīmā M.
42 5b fener: fenār D.
43 **13** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı* s.27.[Yaḥyâ'nın 61a'da der-kenar olan bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]
44 2a "tāb-ı" M'de yok; eşk: dūd D.
45 2b āh: āb D.
46 3b "sūzı" M'de yok.
47 5b her sözi: sözleri D.

14[48]

NAẒĪRE-İ ẒĀRĪFĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ele almış ayağı bezm-i gülşende gül-i ḥamrā
Muġannī olmış aña naġme eyler bülbül-i şeydā

2 Ṣafā virmek içün ey çeşmi ʿabher meclis-i bāġa
Ḳomış zerrīn-i şemʿi yir yir anda nergis-i şehlā

3 Senüñ verd-i ruḫına ey lebi ġonca ṣaçı sünbül
Görünmez nergisüñ çeşmine ezḫār-ı cihān aṣlā

4 Ruḫı gül ḳāmeti servi dehānı ġonca-i ḫoş-bū
Temāşā eyle bāġ olmışdur āḫir dilber-i raʿnā

5 Giyüp gül-gūne cāme seyre ʻazm it kim niṣār olsun
Pür itmiş lālelerle dāmenin ey ġonca -leb ṣaḥrā

6 Ayaḳ seyrine çıḳmış lāle bāġa cām destinde
Ẓarīfī al ele gül gibi sende sāġar-ı ṣahbā

15[49]

ṢABRĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Helāk itmek midür ḳaṣduñ nedür ey şūḫ-ı bī-pervā
Neden ben mübtelāya tā bu deñlü nāz u istiġnā

2 Tekellüf ber-ṭaraf şimden gerü ārāma yoḳ çāre
Maḥaldür kim saña rāz-ı derūnum eyleyem ifşā

---

[48] **14** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*nda bulunamadı. [Zarîfî'nin bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.

[49] **15** Uz, *Sabrî Dîvânı*'nda bulunamadı.[Sabrî'nin bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]

3 Geçer mi rūzgārı böyle ümmīd-i viṣālüñle
Olur mı ol müyesser yoḫsa bir gün bendeñe āyā

4 Ruḫ-ı maḳsūd olur mı cilveger āyīne-i dilde
Felekde eylesem bir gūşede bir gün seni tenhā

61b[50] 5 Niṣār eylerdi ḫāk-i pāyuña hep varını **Ṣabrī**
Naṣīb olsa aña fetḥ-i der-i gencīne-i maʿnā

16[51]

NAẒĪRE-İ YAḤYĀ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ruḫ-ı dildārı rengīn vaṣf idersin ey dil-i şeydā
ʿAcebdür sözlerüñden reng almazsa gül-i raʿna

2 Ṣafā-baḫş olmada gülzārdan mey-ḫāne eksük mi
Ḳalur mı būy-ı gülden bāġbān-ı nükhet-i ṣahbā

3 Düşelden vādī-i ʿaşḳa iñen çoḳ dil-rübā sevdüm[52]
Hele çoḳ sevdügümden olmadum āzürde-dil ḳaṭʿā[53]

4 Cefāsı dilberüñ ʿayn-ı vefādur ey göñül gör kim
Cefālar ide ide Ḳaysı Mecnūn eyledi Leylā

5 Hevā-yı ʿaşḳ u nāz u şevḳ u āb-ı çeşmüñ olmasa[54]
Kim ādem dir senüñ gibi ayaḳ ṭopraġına **Yaḥyā**

---

[50] 62a'da Yaḥyā'nın iki gazeli (der-kenar), Rūḥī, Ẓarīfī, Ṣabrī ve Ṣābit'in gazelleri daha önceki geçtiği yerlerde alındı.
[51] **16** Ertem, *Yahyâ Dîvânı,* s.27.[Yahyâ'nın bu gazeli 62a'da der-kenar olarak da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]
[52] 3a inen: igeñ D.
[53] 3b çoḳ sevdügümden: sevdüklerümden M.
[54] 5a nāz u: nār-ı D.

17[55]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Şu deryāda esenlük isteyen fülk-i hevā-peymā[56]
Gelen her rūzgāra sīne gersün bādbān-āsā

2 Aṣamdur ʻāşıḳ ammā yāra dāġ-ı serdin açmışdur[57]
Ṣaġır cāmı gibi ṣad dīde-i bādāmī-i mīnā

3 Yubūset ʻāleminde sen de bir dōlāba dest ur kim
Nemā-yı aḫẕ ü iʻṭādan ruṭūbet idesin peydā

4 İşüñ dōlāb-veş ṣuyına ḳoymaḳ isteyen ādem
Tehī döndürmesün pīr ü civānuñ kāsesin ḳaṭ'ā[58]

5 Bu bāġuñ resmidür maḥṣūl-ı ʻādī virmeyen bī-berg
Kühenter cāmeden çıḳmaz miṡāl-i serv-i bāġ-āsā[59]

6 Yaḳasın pāk-dāmen ḳurtarur āşūb-ı ʻuḳbāda
Kötek yir cāme-i nā-pāk-veş ālūde-i dünyā

7 Tenüñ tedhīn idüp mānend-i şem'-i revġanī olma
Yaḳarlar āgeh ol ey sālik-i işkenbe-perver ha

8 Ne esrār-ı nihān var Ṣābitā maʿcūn-ı naẓmuñda
Leb-i dilber midür güldürdi hep yārānı ser-tā-pā

---

[55] **17** Karacan, *Bosnalı Alaeddin Ṣâbit Dîvânı*, s.355-356. [Bu gazel Dîvândaki 10. ve 13. gazelden alınma beyitlerden oluşmuştur. Sâbit'in bu gazeli 62a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]
[56] 1a deryāda: deryādan M.
[57] 2a ʻāşıḳ ammā: gūş-ı ʻāşıḳ M.
[58] 4b pīr ü civānuñ: bir bī-nevānuñ D.
[59] 5b “çıkmaz “ M'de yok; kühenter: kühen bir D.

18[60]

NAẒĪRE-İ NUṢḤĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Bahār oldı açıldı ṣaḥn-ı gülşende gül-i raʿnā
Fiġāna başladı yir yir çemende bülbül-i şeydā

2 Zamānıdur mey-i maḥbūb ile bezm-i gülistānuñ
Kenāre-cūyīlerüñ vaḳtidür sāḳī getür ṣahbā

3 Ḳamār u fāḫte feryād ider şāḫ-ı çenār üzre
Teẕerv ü kebk-i [ḫoş]-reftār ile ʿālem ṭarab-fersā

4 Ṣabā rūy-ı zemīne aṭlās u dībā döşendirdi
Nigār-ḫāne-i Çīne müşābih dāmen-i ṣaḥrā

5 Gerekdür **Nuṣḥī**-i āşūfteye bir sīm-ten sāḳī
Vire cām-ı ṣafādan mest olınca bāde-i ḫamrā

62b

19[61]

YAḤYĀ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Bir āyīneyle İskender nice beñzer sana cānā
Senüñ her baḳduġuñ mir'at olur ʿālem-nümā cānā

2 Ḫatā ile raḳībe atma ṭaşın ḫātırım gözle[62]
Ḫadeng-i cān-sitānın eylemez çünkim ḫaṭā cānā

3 Göñül almaḳ dilerseñ gel beri bāzār mümkündür
Müsāʿidse eger ser-māye-i ḥüsn ü bahā cānā[63]

4 Ġam-ı ʿaşḳuñla döndüm zaʿfdan bir mūy-ı bārīke

---

[60] **18** Nuṣḥī'nin bu gazeli 62b'de de kaydedilmiştir.
[61] **19** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı,* s.30.[Gazel 62b'de der-kenardır.]
[62] 2a atma taşın ḫāṭırım gözle: luṭf it itme ḫāṭırım meksūr M.
[63] 3b ḥüsn ü bahā: mihr ü vefā M.

Firāḳuñ āteşine döymeyip oldum dü tā cānā

5 Dil-i **Yahyā-**yı şeydā ile ḳullāb-ı ser-i zülfüñ
Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmazsa da senden yaña cānā

20[64]

ĠAZEL-İ ḲABŪLĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Maḳālüm ḥasb-ı ḥālümdür ḥikāyāt añlama cānā
Ġaraż ʿarż-ı maḥabbetdür şikāyet añlama cān

2 Seg-i kūyuñ geçinmekden murādum maḥż-ı ḫidmetdür [65]
Anı aḳrān arasında riyāset añlama cānā

3 Bize ʿarż-ı cemāl itmek efendi kendü lüṭfuñdur
Ṣaḳın ol devlete bizde liyāḳat añlama cānā

4 Ṣafā-yı vuṣlatuñ var iken eglenmek ḫayālüñle
Żarūretdendür anuñla ḳanaʿāt añlama cānā

5 Ġam-ı ʿaşḳuñla fārīġ-bāl olup bir gūşede ḳalmaḳ
Ṣafā kesb itdügümdendür ferāġat añlama cānā

6 Ġarāż būs u kenār itmekdür āh u zār-ı ʿāşıḳdan
Muṣarrāḥdur bu maʿnālar kināyet añlama cānā[66]

7 **Ḳabūlī** nā-murāduñ bir murādı yoḳ cenābuñdan
Maḥabbetdür murādı ġayrı ḥālet añlama cānā

---

[64] **20** Erdoğan, *Kabûlî Dîvânı*, s.530.
[Kabûlî'nin bu gazeli 148a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerdeki kaydedildi.]

[65] 2a ḫidmetdür: miḥnetdür M.

[66] 6.ve 7. beyitler D'de yer değiştirmiş.

21[67]

ĠAZEL-İ MEZĀḲĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ḫayāl-i ʿārıżuñla aġlasam ḫūn-āb olur peydā[68]
Ne bāġa uġrasam naḫl-i gül-i sīr-āb olur peydā

2 Görüp baḥr-i sirişküm zevraḳ-ı ḥüsne ḳıyās itme[69]
Anuñ her ḳaṭresinden bir ʿaceb gird-āb olur peydā

3 Eger şeh-bāz-ı zülfüñ ṭālib-i ṣayd u şikār olsa
Anuñ her ḥalḳasından nice biñ ʿuḳḳāb olur peydā

4 Yüzüñ görmek murād itsem cemāl-i tāb-nāküñden
Ketān-ı ārzū-yı ḫāṭıra meh-tāb olur peydā

63a 5 Ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ger ḳaṣd-ı cān itse
Elinde nāgehān bir ḫançer-i ḳaṣṣāb olur peydā

6 Nice bīdār olur çeşm-i ġunūde nevm-i ġafletden[70]
Murād-ı intibāh itsem ḫayāl-i ḫˇāb olur peydā

7 Girüp deyre muḫayyel eylesem ebrū-yı dildārı[71]
Be-her cānib nigāh itdükçe bir miḥrāb olur

8 Ne ḥikmetdür ki ser-germ-i ümīd-i vaṣl-ı yār olsam
Göñülde ıżṭırāb-ı ḳaṭre-i sīm-āb olur peydā

9 **Meẕāḳī** baḥr-ı endīşe ʿaceb deryā-yı ʿirfāndur[72]
Ki anda böyle ṣad silk-i dür-i nā-yāb olur peydā[73]

---

[67] **21** Mermer, *Mezâkî Dîvân*, s.290.
[68] 1a ḫūnāb: seylāb D.
[69] 2a ḳıyās: ġurūr D.
[70] 6a nevm-i: ḫāˇb-ı M.
[71] 7a 7 ve 8. beyitler D'de yok.
[72] 9a Mezākī günc-i sīneñde ne gūne genc-i pinhān var D.
[73] 9b Anda böyle ṣad silk-i dür-i: andan ṭurmayup ṣad gevher-i D.

22[74]

NAẒĪRE-İ RÜŞDĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Lebüñ fikr eyledükçe dilde lāʿl-i nāb olur peydā
Ruḫuñ vaṣf eyledükçe ṣadgül-i sīr-āb olur peydā

2 Ḫayāl-i zülfüñ itsem ḥalḳa ḥalḳa dūd-ı āhumdan
Dilümde ṣad-hezārān āteşīn gird-āb olur peydā

3 O māhuñ ʿaks-i ruḥsārı şarāb-ı nābe düşdükçe
Derūn-ı cām-ı meyde pertev-i meh-tāb olur peydā

4 Görince zülf-i pür-çīnüñ ʿizār-ı āteşīn üzre
Miṡāl-i mū ber-āteş dilde pīç ü tāb olur peydā[75]

5 O deñlü terdür ol şūḫuñ leb-i lāʿl-i ki vaṣf itsem
Suṭūr-ı nüsḫa-i şiʿrümde **Rüşdī** āb olur peydā

23[76]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ruḫında bādeden yāruñ ki āb u tāb olur peydā
Derūnumda benüm bir sāġar-ı sīm-āb olur peydā[77]

2 Ḫayāl-i alḳa-i zülfüñle eşküm düşse deryāya
Zamān-ı ḥaşre dek gird-āb ber-gird-āb olur peydā

3 Ne dem olsa ḫayālüñ cilve-rīz-i āsumān-ı dil
Feżā-yı ʿālem-i endīşede meh-tāb olur peydā

---

[74] **22** Ekici, *Sahhâf Rüşdî ve Dîvânı*, s.90.
[75] 4b mū-ber: mūy-ı D.
[76] **23** Bilkan**,** *Nâbî Dîvânı*, s.458.
[77] 1b sāġar-ı: maʿden-i D.

4 Serüñ sen āşinā-yı mescid-i ʿaşḳ eyle de seyr it[78]
Göñül ebrū-yı ḫubāndan saña miḥrāb olur peydā

5 İrāde itse bir emrüñ taʿalluḳ fetḥine **Nābī**
Aña eṭrāf-ı nā-meʿmūldan esbāb olur peydā

24
TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Mefāʿîlün Mefāʿîlün Mefāʿîlün Mefāʿîlün

1 Evinde şīreden ḫalḳuñ ki ṭolı ḳab olur peydā
Dükānumda benüm bir ḳaç fucı vişn-āb olur peydā

2 ʿAdū fır fır ṭolanur çevresin gāv u ḫarâs-āsā
Yalanından o şeh bilmez ki biñ dōlāb olur peydā

3 Çuvalı pūse-i zāç ile döksem şöyle süpründi
Ṣoḳaḳda marta dek çirkāb ber-çirkāb olur peydā

4 Hümāyūn-nāme ḳavlince ḫıyāṭı (…) ından
Mānā? oynadurken (…)ṭullāb? olur peydā

5 **Hevāyī** bir uşaġuñ ṣaydını tenhā murād itsem
O dem baş g.t açıḳ ḳarşımda bir kehrāb/gührāb? olur peydā

25[79]
YAḪYĀ

Mefāʿîlün Mefāʿîlün Mefāʿîlün Mefāʿîlün

63b 1 Elümde şīşe-i rengīn-i pür-mey la‘l-i nāb-āsā
Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-āb-āsā

---

78 4a mescīd-i: secde-i D.
79 **25** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı*, s.28.[Bu gazel 63b'de der-kenardır.]

2 Mürīd-i ʻaşḳ iseñ incinme ser-gerdānlıḳ el virse
Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

3 Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
Dil-i meyyāl çoḳdan yüz sürer pāyına āb-āsā

4 Nedīm-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿaşḳla pīr ol
Vücūdun maḥv olunca meyden ayrılma ḥabāb-āsā

5 Süreyyā vü hilāle ʻarż-ı cāh itsem gerek **Yaḥyā**
Bu fikr ile yolında ḫāk-rāh oldum turāb-āsā[80]

26[81]

ṬIFLĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Dirīġ itmezdi ol meh laʻlini benden şarāb-āsā
Velī şimdi ıraḳdan gösterür oldı serāb-āsā

2 Göñül kim cūybār-ı gülşen-i ʻaşḳ u maḥabbetdür
Götürmez seng-i ṭaʻn-ı düşmen-i bed-ḫūyı āb-āsā

3 Dili āhenden olmasaydı çarḫ-ı tīz-gerdānuñ
Taḥammül mi iderdi bād-ı āha āsiyāb-āsā

4 Yolında ḫāk ile yeksān olan her ẕerre-i nā-çīz
Kemīne ẕerresi dünyāya ṣıġmaz āfitāb-āsā

5 Vücūduñ rūzgār-ı ġamla ber-bād olmasun dirseñ
Hemān rez duḫterinüñ çıḳma göñlinden ḥabāb-āsā

6 Sen anı **Ṭıfliyā** nā-sāz ṣanma bezme daʻvet ḳıl
Çalarmış ṣūfi-i ʻārif de ol ḳıldan rebāb-āsā

---

[80] 5b ḫāk-rāh: pāy-māl M.
[81] **26** Özdingiş, *Tıflî Dîvânı*, s.176.

27[82]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ayaḳlarda ḳalur sünbül o zülf-i nīm-tāb-āsā[83]
Ṣaçuñla baḥs̱ iderse başa çıḳmaz müşg-i nāb-āsā

2 Hevāñ içre ezel bir ṣadme urdı ṣarṣar-ı āhum
Döner dōlāb-ı çarḫ ol dem bu demdür āsiyāb-āsā

3 Derūnuñ pür-ma'ārif hem-nişīnüñ merd-i ʿārif ḳıl
Açılma ey yüzi gül şaḫṣ-ı nā-dāna kitāb-āsā

4 Kemānçe şekline girdüm elinde muṭrib-i ʿaşḳuñ
Keş-ā-keşden ḫalās olmaz daḫı sīnem rebāb-āsā

5 Zer-efşān ol kef-i iḥsān ile seyr eyle ʿālemde
Cihān-gerd ü cevān-merd-i cihān ol āfitāb-āsā

6 Yüzüm üzre ḳadem başmaz cefā vü cevrden geçmez
Yolında ḳılduġumdan n'oldı ben cismüm türāb-āsā

7 Ṭutarken cāmı nāşī gelse tāc-ı günbed altında[84]
Mey-i gül-rengi pinhān eyle ey ṣūfī ḥabāb-āsā

8 Ḥasūduñ dürd-i derdin çekme ey **Bāḳī** bu bezm içre
Nedīmüñ yār-ı ḫoş-meşreb gerek cām-ı şarāb-āsā

---

[82] **27** Küçük, *Bâḳî Dîvânı,* s.103.
[83] 1a nīm-tāb-āsā: müşg-i nāb-āsā M.
[84] 7a tāc ü: tāc-ı M.

28[85]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 قد انارالعشق العشق منهاج الهدا[86]
Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat ʿaşḳa eyler iḳtidā

2 ʿAşḳdur ol neş'e -i kāmil kim andandur müdām[87]
Meyde teşvīr-i ḥarāret neyde te' s̱īr-i ṣadā

3 Vādi-i vaḥdet ḥaḳīḳatde maḳām-ı ʿaşḳdur
Kim müşaḫḫaṣ olmaz ol vādīde sulṭāndan gedā

4 Eylemez ḫalvet-sarāy-ı sırr-ı vaḥdet maḥremi
ʿĀşıḳı maʿşūḳdan maʿşūḳı ʿāşıḳdan cüdā

5 Ey ki ehl-i ʿaşḳa söylersen melāmet terkin it
Söyle kim mümkin midür taġyīr-i taḳdīr-i Ḫudā

6 Ey **Fużūlī** intihāsuz ẕevḳ bulduñ ʿaşḳdan
Böyledür her iş ki Ḥaḳḳ adıyla ḳılsañ ibtidā[88]

29[89]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

64a 1 قد بدا من عكس كاسل عشق انوار الهدا
Düşdi ol envāra maẓhar ʿārif-i sırr-ı Ḫudā

2 Vādī-i vaḥdetde rehbersüz yetilmez menzile
Ey ḫoş ol sālik ki pīr-i ʿaşḳa eyler iḳtidā

---

85 **28** Akyüz, *Fuzûlî Türkçe Dîvân*, s.125.[D'de 7 beyit.]
86 1a Aşk, aşıklara hidayet yolunu aydınlattı.
87 2a neş'e-i: nüsḫa-i M.
88 6b her: bir M.
89 **29** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı* , s.303. [D'de 7 beyit].

3 Sāz-ı ʿaşḳuñ kimse gūş itmiş degüldür nağmesin[90]
Ol ḳadar vardur ki ṭutmış ḳāʿinātı bir ṣadā

4 Āferīn ey dil ki çekdüñ bezm-i dünyādan ayaḳ[91]
Öyle müstağnī gerek mest-i elest olan gedā[92]

5 Gūşe-i çeşm olsa ẓāhir cānib-i maʿşūḳdan
ʿĀşıḳ oldur kim ide biñ cānı olursa fedā

6 Sāḳiyā olsa ʻaceb mi dāʻim ehl-i ʻaşḳ ġanī[93]
ʻAşḳ bir meydür kim içse pādişāh olur gedā

7 Baġladumsa bel n'ola zünnār-ı ʿaşḳa **Rūḥiyā**
Şükr kim gitmez dilümden bir nefes ẕīkr-i Ḫudā[94]

30[95]

NAẒĪRE-İ NĀDİRĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1لاخ فی مشکت دیر ال عشق مصباح الهدی
Ġālibā ṣaldı zücāc-ı bāde dürri- veş żiyā

2 Cān virüp itdüm ḫarābāta vaṣīyet varumı
Es-ṣala ey bāde nūşān-ı maḥabbet es-ṣala

3 Cūş idüp tennūr-ı dilden lücce-i ṭūfān-ı ʿaşḳ
Anda bir girdāba döndi çenber-i çarḫ dü-tā

4 Ḫār u ḫaslar gibi aġyārı çeküp dūr eyledüm
Pāk idince reh-güzār-ı yārı çekdüm çoḳ belā

---

90 3a sāz-ı: şāh-ı M.
91 4a dünyādan: kesretden M.
92 4b öyle: böyle D; mest-i elest: bezm-i elest M.
93 6a Bu beyit D'de yok.
94 7b bir: her M.
95 **30** Külekçi, *Gâni-zâde Nadîrî Dîvânı*, s.223.

5 Olduġunca nükte-i rengīn-i şi'rüm nādire[96]
Maḫlaṣ-ı şöḥret-i şi'ārım **Nādīri** ḳılsam revā

31[97]

NAẒĪRE-İ ṢABRĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Bezm-i rāh-ı ġamda ḳalmaz sālik-i ʿaşḳ-ı Ḫudā
Her şerār-ı dūd-ı dil bir şeb-çerāġ olmış aña

2 Ṣorma sırrın fülk-i 'aḳlı Ḫıżr-ı 'aşḳ itse şikest
Ey Kelīm-i dil ṣaḳın kim andan olursun cüdā

3 Cünbiş-i baḥr-ı ḥavādiṡ itse nüh çarḫı şikest
Taḥte-i mey-ḫāneden ayrılmaz erbāb-ı hevā

4 Ḥakk ider taṣḥīḥ idince yañılış üstād-ı ʿaşḳ
Hīç ḳalur mı nüsḫa-i ḫāṭırda ḥarf-i māsivā

5 İtme yā Rab berḳ-ı feyż-i raḥmetüñ luṭf it dirīġ
Penbezār itdiyse çeşmüm dāġ-ı ʿaşḳ-ı dil-rübā[98]

6 Şimdi istiġfār-ı kūy-ı sübḫa-gerdānuz hele
Bir zamān gitmez idi cām-ı mey-i dilden hevā

7 Anda ey **Ṣabrī** hüveydādur ḫayāl itme göñül
Nāme-i sırr-ı ḫudādur müḥr urılmışdur aña

---

[96] 5a rengīn-i şi'rüm: şi'rüm rengīn M.
[97] **31** Uz*, Sabrî Dîvânı*'nda bulunamadı.
[98] **31** 5b Mecmuada "çeşmüm" olarak kayıtlı kelimenin sehven yazıldığı ve manen "cismim" kelimesi daha Uygun .

32[99]

NAẒĪRE-İ ŞEM'Ī

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ey cemālüñ āfitābı maẓhar-ı nūr-ı ḫudā
Oldı nāzil gün yüzüñ vaṣfında gökden ve'ḍ-ḍuḫā

2 Gelmedi iki cihāna gün gibi mis̱lüñ senüñ
İki ʿālem āfitābı sensin ey bedrü'd-dücā

64b 3 Ey hilāl ebrū ḳaşuñ miḥrābuña baş egdürüp
ʿĀşıḳuñ ḳaddini bükmekde selām olsun saña

4 Ayaġuñ ṭoprāġını cānā görelden gözlerüm
Ḥaḳ bilür dünyā gibi çıḳdı gözümden tūtiyā

5 Yir yüzin bārān-ı eşküm seyli ṭutdı ser-te-ser
Aramızda yār ile ol deñlü geçdi mācerā

33[100]

NAẒĪRE-İ ṬIFLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Aldı miḳrāṣ-ı dili destine ḫayyāt-ı ḳażā
Ḳaddine eşcār-ı bāġuñ dikdi bir zerrīn ḳabā

2 Ser-bürehne ḳaldıġı ṭañ mı çemen eşrāfınuñ
Ḳapdı başından yeşil destārını verd-i şitā

3 Ḫāzin-i ḳudret ʿaceb baḫş eylemiş sīm ü zerrīn
Nev-bahār eşcāra sīm ü dīde zer eyler ʿaṭā

4 Seyr-i gülzār itmede serv-i çemen ber-pā iken
İtdi dest-i ḳahr ile bād-ı ḫazān ḳaddin dü-tā

---

[99] **32** Karavelioğlu, *Şemʿī Dîvânı,* g..6 metin bankası.[D'de 7 beyit; 3. ve 5. beyitler 65a'da (şiir nu.39) Ahdiye ait bir gazelde aynen kayıtlı.]
[100] **33** Özdingiş, *Ṭıflî Dîvânı*'nda bulunamadı.

5 Ḫāke düşmiş rūy-ı zerdiyle ten-i lerzān ile
Ġālibā **Ṭıflī** çemen ḥummāya olmış mübtelā

34

NAẒĪRE-İ ʻĀRİFĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Niçün eylersin ʿaceb ey rūzgār-ı bī-vefā
ʿĀşıḳı maʿşūḳdan maʿşūḳı ʿāşıḳdan cüdā

2 Nūş-ı ʿişretle idersin dem-be-dem aġyārı mest
Nīş-i ġamdur ṣunduġuñ erbāb-ı ʿaşḳa dā'imā

3 Bāġlarda zāġlar seyr ü temāşā itmede
Bülbül-i zārı idersin beste-i dām-ı belā

4 Senden eylerse şikāyet n'ola erbāb-ı hüner
Senden aġlarsa ʿaceb midür zamān ehl-i ṣafā

5 Mest-i ʿaşḳ ol **ʿĀrifī** gel çekme dünyānuñ ġamın
Ṣayḳal-ı vaḥdetle vir mir'āt-ı ḳalbe incilā

35

NAẒĪRE-İ SÜRŪRĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Murġ-ı cāna dānedür ḫālüñ ṣaçuñ dām-ı belā
Niçeler ol dāne içün buña olmış mübtelā

2 Gördügümce gün yüzüñi ġarḳ olur ḳana gözüm
Ṭıfl olan bayramda zīrā giyer gülgūn ḳabā

3 Dem-be-dem ʿāşıḳlaruñ ṭurmaz cünūnı depreşür
Her sehergeh depredürseñ zülfüñ ey bād-ı ṣabā

4 Çeşm-i bīmāruñ yanında ḳara ḫālüñ dir gören
Ṣanki bir bīmāra bir hindū ṭabīb eyler devā

5 Nā-tüvān göñlüm diler ṭutmaḳ ʿaṣā-yı zülfüñi
Ey **Sürūrī** eyle kim bīmār olan ister ʿaṣā

36[101]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

65a 1 Kebş-i cānı sañā İsmāīl-veş ḳıldum fedā
ʿĪd-i adḥāda ḫalīlüm eyle ḳurbānuñ edā

2 ʿĪdgāh içre gören gülgūn cāmeyle seni
Öldürür kendin belā-yı ʿaşḳa olup mübtelā

3 Ḳaddümi tīr-i ḥased zaḫmı benüm eyler kemān
Rūz-ı ʿīd ey ḳaşı ya ḳılsañ kimüñle merḫabā

4 Rūze-i hicrüñle kim ḳaddin ṣalıncaġ eylemez
ʿĪd-i vaṣla irgürüp anuñla ṣalınma şehā

5 Açmasun vaṣf-ı cemālüñde dehān eyle yasaḳ
Kim ki olmaya kelāmunda anuñ ḥüsn-i edā

6 ʿĪdgāh içre **Ẓarīfī** ile gel dōlāba bin
Döne döne ḳılmaḳ isterseñ raḳībe ger cefā

37[102]

NAẒĪRE-İ MECDĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Nisbet itmez rūyuñı āyīneye ehl-i ṣafā

[101] **36** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*'nda bulunamadı.
[102] **37** Eskimen, *Mecdî Mehmet Efendinin Gazelleri* , s.84. [D'de 5 beyit.]

Ṭūṭī-i gūyā ne deñlü söylese andan yaña

2 Gülşene varduḳda ayaġuñ sürü itme şitāb[103]
Ol boyı şimşād ide şāyed [.--][104] ey ṣabā

3 Ṭavḳ-ı zencīr-i cünūnuñ sen bilürken ḥālini[105]
Ey göñül dīvāne mi olduñ göñül virdüñ aña[106]

4 Sīne-i ʿāşıḳda dirlerdi olur cavḳ cavḳ elif
ʿAşıḳ oldum oldı hep didükleri bir bir belā

5 Ḫaṭṭ-ı laʿlüñden ḫaṭ-ı yāḳūt ter düşmiş meger
Başına ṭopraḳ ḳoyup itdi şikāyetler saña

6 Ḳalb-i sengīnüñçün aḳan yaşuma öykün diyü
Ḳoltuġına aldı ābı kūhda her bir ḳaya[107]

7 Her birinüñ dirhem-i eşki aḳup aḳup gelür
Devlet-i ʿaşḳuñda oldı gözlerüm ehl-i ġına

8 Ḫāk-i rāh-ı yāri iltüp girdi servüñ göñline[108]
Beñzer ey **Mecdī** yolında geldi gülzāra ṣabā

38[109]

NAẒĪRE-İ EMRĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Naḳd-i eşküm gördi ol pīr olası sögdi baña[110]
Bu meseldür kim erenler naḳde ḳılmışdur du‘a

---

103 2a 2, 4 ve 5. beyitler D'de yok.
104 * 2b Ma'nā ve vezin bakımından eksiklik var.
105 3a ḥalini: derdini D; bilürken: bilürdüñ M.
106 3b göñül virdiñ: yolun urduñ D.
107 6b ḳoltuġına aldı ābı: aldı ābı ḳoltuġına D; kūhda: kuhlara D.
108 8a ḫak-i rāḫı: ḫāk pāy-ı M.
109 **38** Saraç, *Emrî Dîvânı*, s.16. [D'de 6 beyit. Mecmuada şiirin başında “Bâḳî” adı kayıtlı.]
110 1a sögdi: sövdi M.

2 Didiler başuñ yarar ol yār-ı sengīn dil senüñ [111]
Başumı teklīf idüp didüm ki yararsa n'ola

3 Ey ḳaşı ya ṭayanup mülk-i beḳāya gitmege[112]
Cānuma tīrüñdurur ucı demirli bir ʿaṣā

4 Baġlayayın zülfi zencīrine dildāruñ seni[113]
Eyleyeyin ey dil-i dīvāne bu bendi saña

5 Çeşm ü ruḫsāruña öykünse n'ola nergisle gül
Anlaruñ yüzin gözin açmışdur ey **Emrī** ṣabā

39

NAẒĪRE-İ ʿAHDĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḳāmetüm ger ḫam iderse n'ola her dem bir belā
Ehl-i dil eyler tevāżuʿ rāst gelse āşinā

65b 2 Devr içinde bir şuḳuḳlu cām-ı meydür māh-ı nev
Ṣundı defʿ-i miḥnet içün sāḳī-i devrān baña

3 Yeg gelür mihr ü vefāsı şehd ü sükkerden leẕīẕ
Ey lebi sükker baña senden gelen cevr ü cefā

4 Āh senden taʿne düşmenden cefā eyyāmdan
Devletüñde gör neler şāhum çeker miskīn gedā

5 Ey hilāl ebrū ḳaşuñ miḥrābına baş egdürüp
ʿĀşıḳuñ ḳaddini bükmekde selām olsun sāña

---

111 2a senüñ: ṣaḳın D.
112 3a mülk-i beḳāya: mülk-i fenāya D; 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.
113 4a baġlıyayın: baġlayayım D.

6 Yer yüzin bārān-ı eşküm seyli ṭutdı ser-te-ser
Aramızda yār ile ol deñlü geçdi mācerā

7 **ʿAhdiyā** öldüm hele erbāb-ı zevḳ içre yine
Çeşme-i laʿlin görelden bulmışam ʿayn-ı beḳā

40[114]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Baña çoḳ cevr itdügüñ'çün ey sipihr-i bī-vefā
Āhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı saña

2 Eşkümüñ gevherlerin dizdüm işigi ṭaşına
Yāre 'arż idem diyü silmiş raḳīb-i bed-liḳā

3 Gömgök itdi sille-i āhum sipihrüñ ṣūretin
Gök yüzine baḳ inanmazsañ eger ey meh-liḳā

4 Gözüme 'ālem görinmez görmesem ruḫsāruñı[115]
'Ārıżuñ mir'ātıdur āyīne-i ālem-nümā

5 'Aks-i ḫāl-i 'ārıżuñdan sāḳī-i gül-çihrenüñ[116]
Lāle-i sīr-āb olur cām-ı şarāb-ı dil-güşā

6 Ruḫlaruñ vaṣfında **Bāḳī** bir ġazel naẓm itdi kim
Ehl-i diller ḳodılar adını mir'ātü'ṣ-ṣafā[117]

41

NAẒĪRE-İ DERŪNĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Āh kim dermānde ḳaldım derd-i ʿaşḳa yoḳ devā
Baḫt ise yārī degüldür yār ise bir bī-vefā

---

[114] 40 Küçük, *Bâkî Dîvânı* , s.110.
[115] 4a gözüme: çeşmüme M.
[116] 5a 4 ve 5. beyitler D'de yer değiştirmiş.
[117] 6b ḳodılar: didiler M.

2 Didüm ey cān vaṣla imkān var mı āḫir lā didi
Āh kim kesdi ümīdüm riştesin miḳrāṣ-ı lā

3 ʿAşḳ ile ʻuryān olup ol deñlü yaḳdum tāze dāġ
Penbe-i dāġum tenümde ṭutdı bir şekl-i fenā

4 Ḫaṭ degüldür gördügüñ yüzi ḳarasıdur raḳīb
Baḳduġınca ʿārıżuñ mir'ātına ey meh-liḳā

5 Ey **Derūnī** firḳat eyyāmında ġamdan bir nefes
Göñlüñi açmaz senüñ illā ki cām-ı pür-ṣafā

42[118]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Saña ḥüsn ile melek zülfüñe diyenler hümā
Ḥaḳ dimişler tenzülü'l-esmā' min ṣavbi's-semā

2 Dilde yir itdi ḫayālüñ bu hümāyūn zülfinüñ[119]
Gerçi dirler ey melek-sīmā yire inmez hümā

3 Luṭf ile bir ḫandesi biñ cān baġışlar ʻāşıḳa
Ey şeker leb ḳanda var laʻlüñ gibi bir cān-fezā

66a 4 Çoḳ melek-sīmā güzeller görmüşem ʻālemde līk
Gelmedi ey sidre-ḳāmet baña senden müntehā

5 Zeyn idüp kendin ser-ā-ser cāme-i zer-beftle
Gün gibi yaḳdı cihānı **Naẓmiyā** ol meh-likā

---

[118] **42** Üst, *Edirneli Nazmî Dîvānı,* s.219.
[119] 2a ḫayālüñ bu: ḫayāli şol D.

43

NAẒĪRE-İ NUṢḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Dilde her dem fikr-i esbāb-ı viṣāl-i dil-rübā
Hīç gelmez ḫāṭıra endīşe-i hicret-nümā

2 Bezm-i ṣoḥbetde hemān cānān ile ülfet ġaraż
Yoḫsa ġayrı nesne ümmīd eylemez ehl-i vefā

3 Yār ile zānu-be-zānu hem-dem olmaḳ besdurur
Gāhice būs ü kenār olsa o da başḳa edā

4 Pāk-dāmen şūḫ-meşreb sīm-ten olsa nigār
Bā-ḫuṣūṣ ola suḫen-perver daḫı şīrīn-edā

5 Kākül-i ḫam der-ḫamı ḳaydında dil ḫam-geştedür
Ḳadd-i bālāsı ġamıyla ḳāmetüm oldı dü-tā

6 Ḫastedür ḫaṭır ṭabīb-i cān u dil laʻl-i lebi
Derd-i hicre olmaya vuṣlat [gibi] aʻlā devā

7 **Nuṣḥiyā** sen bir ruḫ-ı zibāya ol dil-dāde kim
Ḳadrüñi bilsün disün gūş eyleyen ḥayfā-sezā

44[120]

ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Menzil-i sırr-ı ḥaḳīḳat oldı çün maṭlab baña[121]
Meşʿal-i rāh-ı hidāyet feyżüñ it yā Rabb baña

2 Her varaḳ gördüm ki olmış sırr-ı maʿnīden sebaḳ
Her bün-i naḫl-i gül oldı şimdi bir mekteb baña

---

[120] **44** Ekici**,** *Sahhâf Rüşdî ve Dîvânı* s.86.[D'de 8 beyit.]
[121] 1a Menzil-i: menzilim M.

3 Çeşm-i ʿibretle ḥaḳīḳat-bīn olup ḳılsañ nażar
Āşīnālar ey göñül bīgānelerdür hep baña[122]

4 Yoḳ yine baḫt-ı siyehden bizlere ẕerre ḫalās[123]
Āfitāb-ı ʿālem-ārā olsa da kevkeb baña

5 Şeb çerāġ-ı dāġ-ı ʿaşḳuñ zeyn idelden cismümi
Rūz-ı rūşenden daḫı oldı münevver şeb baña

6 Yār nūş-ı ḫūn-ı ʿuşşāḳ itmede ben zehr-i ġam
Hīç ne mümkindür o ḫūnī ola hem-meşreb baña

7 Nāz ile aġyāre her dem açılurken gül gibi [124]
Bir nefes açılmadı **Rüşdī** o ġonca-leb baña

45[125]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Terk-i maṭlabdur bu maṭlabgāhda maṭlab baña
Eyle luṭfuñdan müretteb maṭlabum yā Rab baña

2 Ben pür olsam ol tehīdür ol pür olsa ben tehī
Sāġar-ı meydür bu bezm-i ġamda hem-meşreb baña

3 İtmege aḥkāmın istiḫrāc devr-i ʿişretüñ
Āsmān-ı naḫl-i gülde jāledür kevkeb baña

4 Kimse bilmez ol mehüñ teşrīfine rū-pūş olur
Rūz-ı rūşenden füzūn feryād-resdür şeb baña

[122] 3b āşinālar: āşnālar D.
[123] 4a baḫt-ı siyehden bizlere: baḫt-ı siyehden ey göñül D.
[124] 7a Yār ile aġyār seyre açılurken gül gibi D.
[125] 45 Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.455.

66b 5 Günde bir āzādelik ẕevḳı muḳarrerdür hele
Ṭıfl-veş cāy olsa bārī bir daḫı mekteb baña

6 Zīb-i gūş itdüm ṣarīrinden bu rāzı ḫāmenüñ
Bir devāt u bir varaḳdur meşreb u meẕheb baña

7 Leb midür **Nābī** ola ney gibi leb-rīz-i hevā[126]
Ḫāme-i gevher-feşān olursa bend-i leb baña[127]

46[128]

ĠAZEL-İ NEYLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Merdüm-i çeşm-i ġazāl-i Çīn ḫāl olmış saña
ʿAks-i gül mirʿāta düşmiş rūy-ı āl olmış saña

2 Āb u tāb-ı nāz ile taḫmīr olınmış āfitāb
Āb u tāb-ı gevher-i ḥüsn ü cemāl olmış saña[129]

3 Vechi var cānā sipihr-i ḥüsn dirsem rūyuña
Cebhe meh ruḫsāre mihr ebrū hilāl olmış saña

4 Naḳşı çıḳmış ser-nüvişti eylemiş şimdi ẓuhūr
Ḥüsni Leylānuñ siyeh bir dest-māl olmış saña

5 **Neyliyā** çıḳmaz ḫayālüñden miyān-ı dil-rübā
Maʿni-i nāzük ḫayāl-ender ḫayāl olmış saña

---

[126] 7a ola: kola D.
[127] 7b Ḫāmeveş gevher-feşān ola olursa leb baña D.
[128] **46** Erdem, *Neylî Dîvânı* , s.73.
[129] 2b hüsn ü: hüsn-i M.

47

NAẒĪRE-İ SĀLİM

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Defter-i ḥüsne naẓar ey dīde fāl olmış saña
Maṭlaʿ-ı ebrū-yı ḫūbān ḥasb-i ḥāl olmış sanā

2 Bādeden ey ġonca leb bilmem ne ḥāl olmış saña
Bezm-i meyde dün gice bir reng-i al olmış saña

3 Raḫş-ı nāza viricek meydān-ı cevlān sen biraz
Ḥalḳa-i mestān-ı ʿaşḳuñ pāy-māl olmış saña

4 Māh-rūlardan melāḥat [-.?] rū-gerdān olur
Sende cemʿ olmış da hep ġunc [u] delāl olmış saña

5 Merdüm-i çeşm-i süveydāsı perī- peykerlerüñ
ʿĀrıż-ı alüñde ḳalmış cümle ḫāl olmış saña

6 Ṣafḥa-i rūyuñ berāt-ı ḥüsn idi tevḳīʿsüz
Ḫaṭ gelüp şimdi miṣāl-i hem miṣāl olmış

7 Bu zemīnde olamaz **Sālim** saña hem-pā Nedīm
Peyrev ancaḳ ʿĀṣım-ı muʿciz-ḫayāl olmış saña

48

NAẒĪRE-İ ʿĀṢIM

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Gülden uçmış reng gelmiş rūy-ı al olmış saña
Müşg-i āhū nāfeye çıḳmış da ḫāl olmış saña

2 Māye-i ḥüsn ʿāşıḳ-ı şūrīde-ḫāl olmış saña
Ḥāl-i gīsū-yı perīşān dāġ-ı ḫāl olmış saña

3 Bir yere gelmiş ṣabāḥ-ı ʿīd ile bād-ı bahār

Biri sīne biri noḳṭa bī-muḥāl olmış saña

4 Ḫaste mi ʿāşıḳ mıyuz bir yerde yoḳ ārām-ı cān
Ey dil-i şūrīde hīç bilmem ne ḥāl olmış saña

5 Nūr-ı ẕātuñdur Ḫudāyā naḳş-ı kevni gösteren
Āsumān gūyā ki fānūs-ı ḫayāl olmış saña

67a 6 Bu zemīnde olmamış kimse Nedīmüñ peyrevi
ʿ**Āṣımā** bilmem neden ḳaṣd-ı muḥāl olmış saña

49

NAẔĪRE-İ SİRĀCĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Mesken ey bülbül nevā berg-i nihāl olmış saña
Surḫ-rūlardan meger efsūn [u] āl olmış saña

2 Vādī-i ʿaşḳ içre ṭarḥ-ı nev-nevāl olmış saña
Ḥāli Ferhād ile Ḳaysuñ bir mis̱āl olmış saña

3 Āsumān-ı nāza çıḳma āfitāb-ı ḥüsn ile
İstivā-yı ḫaṭṭuña baḳ kim zevāl olmış saña

4 Behresizsin zāhidā kūy-ı ḫarābāt içre sen
İltifāt-ı duḫter-i rezde vebāl olmış saña

5 Tīr-i müjgān ḳavs-i ebrū ʿişve vü ġamze ġażab
Ḥüsn-i raḫşānuñda cemʿ olmış cemāl olmış saña

6 Öyle peyrevsin **Sirācī** bu ġazelde Sālim'e
Gūyiyā şiʿr-i suḫen siḥr-i ḥelāl olmış saña

50[130]

ĠAZEL-İ ṬIFLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Söyledükçe leblerüñ hem ġonca hem güldür baña
Kākül-i ḫamdur ḫamuñ bir ṣaçlı sünbüldür baña

2 Kim baḳar cām-ı Cem'e āyīne-i İskendere
Dūr-bīn-i ʻālem-i dil sāġār-ı müldür baña

3 Fikr-i zülfüñdür beni seyyāḥ-ı mülk-i Çīn iden
Bāʻiṣ-i āvāregī sevdā-yı kāküldür baña

4 Çün sebük-bārān-ı rāh-ı ʻaşḳuñ oldum peyrevi
Şimdi esbāb-ı sefer terk-i tecemmüldür baña[131]

5 Vaṣf-ı rūy-ı yāri taḥrīr eyledükçe bāġda
Ṭıfliyā kilk-i ṣarīr-engīz bülbüldür baña

51[132]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Gülsitān bezm-i şarāb u cām-ı mey güldür baña
Ḳulḳul-ı ḫalk-ı ṣurāḥī ṣavt-ı bülbüldür baña

2 ʻĀrıżuñda ol iki zülf-i girih-gīrün senüñ
Ṣuya ḳonmış iki ġarrā tāze sünbüldür baña

3 Mest ü medhūşam velī ḥāli mey-i engūrdan
La'l-i nābuñ ḥāleti keyfiyyet-i müldür baña

4 Seng-i bī-dāduñla serde zaḫm-ı hūnīnüm ki var [133]

---

[130] **50** Özdingiş, *Tıflî Dîvânı*, s.174
[131] 4b tecemmüldür: taḥammüldür M.
[132] **51** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.108.
[133] 4a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.

Gūşe-i destārda rengīn ḳaranfüldür baña

5 Ḥayder-i Kerrārıyam meydān-ı naẓmuñ **Bāḳiyā**
Nevk-i ḫāme ü1feḳār u ṭab'-ı Düldüldür baña

52[134]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Dāġ-ı sīnem sensüz ey ġonca dehen güldür baña
Nāle-i murġ-ı dilüm feryād-ı bülbüldür baña

2 Ḍarb-ı tīguñla açılmış elde zaḫm-ı ḫūn-feşān
Ḳırmızı destümde bir ġarrā ḳaranfildür baña

67b 3 Şāh-ı ʿaşḳam ṣubḥ-dem ʿayş eylesem devrānda
Sāḳī mihr ü māh-ı nev sāġar şafaḳ müldür baña

4 Ḥasret-i zülf-i nigār ile bu āh-ı pür-şerār
Başum üzre bir dür-efşān tāze sünbüldür baña

5 Ḫançer-i müjgānı gerçi kim **Ẓarīfī** bil keser
Baş ḳoşup gīsūya ṣarḳan līkī kāküldür baña[135]

53

ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Düşmeyen 'aşḳa leb-i cānāna olmaz āşinā
Kim ki derdi olmaya dermāna olmaz āşinā

2 Geç yedi deryāyı baḥr-ı eşke yār ol ey göñül
Geçmeyen deryāları 'ummāna olmaz āşinā

---

[134] **52** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî DîvânI***,** s. 201.
[135] 5b ḳoşup: ḳoyup M; līkī: iki M.

3 Ey perī niçün raḳīb-i dīv olur hem-dem saña
Çün bilürsün kim melek şeyṭāna olmaz āşinā

4 Kūyına varsun o gün yüzlüye irmek isteyen
Yirde olan çün meh-i tābāna olmaz āşinā

5 Seg raḳībe yār ol isterseñ ḥarīm-i yāre rāh
Bu ḥarāmdur aña kim derbāna olmaz āşinā

6 Sīm-i eşki ṣarf idüp ṭıfl-ı dili rām eyledüm
Kim ki zer ḫarc itmeye oġlana olmaz āşinā

7 Ḫalḳa ger bīgāne olsa bu **Sürūrī** ṭañ degül
Çünki ehl-i ʻaḳl ile dīvāne olmaz āşinā

54[136]

NAẒĪRE-İ NECĀTĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Var iken cānāne gönlüm cāna olmaz āşinā
Şemʿi ḳoyup ġayr ile pervāne olmaz āşinā

2 Ey baña sen aġlamañla başa çıḳmazsın diyen
Gözü yeñmeyen kişi ummāna olmaz āşinā[137]

3 Cānı yüreklendüren sīnemdeki peykānıdur
Ḳalbi āhen olmayan meydāna olmaz āşinā

4 Öyle mi dildāra göñlüm gitdi unutdı beni
İki gün bir kimseye dīvāne olmaz āşina[138]

5 Ḳudret-i rūz-ı ezeldür ey **Necātī** bilmiş ol[139]

---

[136] **54** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.157. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[137] 2b Yeñmeyen: yemeyen D.
[138] 4a D'de bu beyit yok.
[139] 5a kudret-i rūz: kısmet-i bezm D; ol : o M.

Āşinā bigāne vü bīgāne olmaz āşinā

55[140]

NAẒĪRE-İ FEHĪM

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ehl-i ʿaşḳa ġamze-i cānāne olmaz āşinā
Ġāfil olma mest ile dīvāne olmaz āşīna

2 İʿtimād itme nigāh-ı çeşmine ey bü'l-heves
Merdüm-i hüşyār ile mestāne olmaz āşinā

3 Ġarḳa-i deryā-yı istiġnā gerek erbāb-ı ʿaşḳ
Bunda ey dil şemʿ ile pervāne olmaz āşinā

4 ʿAşḳa yār ol ʿaḳl ile germ-iḫtilāṭ olma göñül[141]
Āşinā bīgāne vü bīgāne olmaz āşinā

5 Maḥrem-i rāz eyleme Cibrīl olursa ger **Fehīm**[142]
Rind-i ʿaşḳa ʿāḳıl u ferzāne olmaz āşinā

56[143]

ĠAZEL-İ MUḤİBBĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

68a 1 Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül ḳāf aña
Dōstlar itmez misüz billāh diyüñ inṣāf aña

2 Kūh-ı dilden derd ile āh eylesem Ferhād-veş[144]
Ṭağlar āheng ider ancaḳ degül eṭrāf aña[145]

3 Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin pāk isteye[146]

[140] **55** Üzgör**,** *Fehîm-i Kadîm, Dîvânı,* s. 318

[141] 4a ol: u M; olma: olmaz M.

[142] 5a eyleme: eylemez M.

[143] **56** Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s.47. [D'de 7 beyit.]

[144] 2a dilden: dilde M.

[145] 2b Ṭağlar ancaḳ degül āheng ider eṭrāf baña D.

Yā leb-i dilber gerek yāḫud şarāb-ı ṣāf aña

4 La'l-i nāb-ı dilbere ol dem meger irür elüm[147]
Kūze ide ṭopraġumdan yā ḳadeḥ ḫazzāf aña[148]

5 Ey **Muḥibbī** çünki dildāruñda hīç inṣāf yoḳ
Çāre ne ṣabr eyle tā kim Ḥaḳ vire inṣāf aña

57[149]

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḫalḳ-ı ʿālem bir yaña bīçāre tenhā bir yaña[150]
Cennet-i kūyuñ ḳomazam olsa dünyā bir yaña

2 ʿAşḳa māniʿ olımaz nāṣiḥ kelām-ı hūşmend
Kimse ḳarşı ṭuramaz ger aḳsa deryā bir yaña[151]

3 Māl-ı dünyā ile şerḥ eyler tecerrüd ḥālini
Yerde Ḳārūn bir yaña gökde Meṣīḥā bir yaña

4 Bulamadılar arayıp şīve-i reftāruñı
Gitdi Ṭūbā bir yaña serv-i dil-ārā bir yaña

5 Cānına oldı **Necātī**'nüñ ḥavāle çeşm-i yār[152]
Ey ecel sen de gelüp etme teḳāżā bir yaña

---

146 3a isteye: itmedi M.
147 4a nāb-ı: nās-ı D.
148 4b ide: ile M.
149 **57** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.151.[D'de 9 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
150 1a Ḥalḳ-ı ʿālem bir yana oldu bu şeydā bir yana D.
151 2b Kimsene ḳarşı duramaz aḳsa deryā bir yana D.
152 5a çeşm-i: ʿaşḳ-ı M.

58[153]

ĠAZEL-İ VAḤĪDĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ruḫṣat-ı neẓẓāre virmez girye sulṭānum saña [154]
Ben nice ʿarż eyleyem ḥāl-i perīşānum saña

2 Derd-i ʿaşḳuñda senüñ ṣabr itmedüm de neyledüm
Söyledim mi ḥāl-i zār-ı nā-be- sāmānum saña

3 Kim seni muġber ider senden görür rūy-ı ṣafā
Bü'l-ʿaceb āyīnesin baḳduḳça ḥayrānum saña

4 Seyl-i eşkümden ṣaḳın bünyād-ı ḥüsnüñ dilberā
Ṭoḳınur şāyed gezend-i çeşm-i giryānum saña

5 Tīr-i āhum nāvek-i ḫārā-güzār iken yine
Hīç te'ṣīr itmedi feryād u efġānum saña

6 Seyr-i bāġ itme **Vaḥīdī** zār idüp aġyār ile
Ḫār ile ülfet yaraşmaz verd-i ḫandānum saña

59[155]

ĠAZEL-İ FEHĪM

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bir ḥayāt içün ḳażā bilmem ne nāz eyler baña
Ben şehīd-i ġamzeyem ʿĪsī niyāz eyler baña

2 Bī-tekellüf maḥrem-i ḫalvet-sarāy-ı ġamzeyem
Şūḫ çeşm-i dilberān ifşā-yı rāz eyler baña[156]

3 İstemez kālā-yı ḥüsni ola tārāc-ı nigāh

[153] **58** Kahraman, *Vahîd Mahtûmî Dîvânı,* s.555.[Beyitlerin D′de sıralanışı farklı.]
[154] 1a neẓẓāre: taḳrīr D.
[155] **59** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.312.
[156] 2b şūh-ı çeşm-i: çeşm-i şūh-ı D.

Perde-i zülfüñ anuñçün nīm-bāz eyler baña

68b 4 Seng-i miʿyār-ı cünūnam ben ki ṣarrāf-ı ḫıred[157]
Feyż-i temyīzümle ʿarż-ı imtiyāz eyler baña

5 Şāh-ı istiġnā-sipāham ben **Fehīmā** çarḫ-ı dūn
Ḫavf ile biñ dürlü vażʿ-ı dil-nevāz eyler baña

60[158]

ĠAZEL-İ YAḤYĀ [BEY]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Şol cefā ṭaşı ki senden irişür ḳat ḳat baña
Laʿlden ḳıymetlidür ey ḫʷāce-i behcet baña

2 Ben kimem kim vaṣlınuñ iḥsānına lāyıḳ olam[159]
İtlerüñ āvāzın işitmek yeter vuṣlat baña

3 Ḫāṭırum ṣormaġ içün ola ki cānānum gele[160]
Ey ecel ġayetde bīmār eyle vir zaḥmet baña

4 Ayru düşdüm yārdan ayruḳsı ḥālüm var benüm
Bilmezem Yā Rab ne virdi alımaz fürḳat baña

5 Menzil-i maḳṣūda ey **Yaḥyā** irerdüm gün gibi
Ẕerrece olsa erenlerden eger himmet baña[161]

61[162]

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Nuṭk-ı cān baḫş-ı lebüñdür māye-i ʿişret baña

---

157 4a ḫıred: vücūd M.
158 **60** Çavuşoğlu, *Yaḥyâ Bey Dîvânı*, s.286.
159 2a vaṣlınuñ : vuṣlatuñ D.
160 3a ola ki: elvara D.
161 5b olsa: irse M.
162 **61** Erdem, *Neylî Dîvânı*, s.74.

Söylemez sāḳī dehān-ı sāġar-ı ṣoḥbet baña

2 Eyledüm gülşende taḥḳīḳ-i riyāżiyyāt-ı ṣunʿ
Oldı evrāḳ-ı gülistān nüsḫa-i ḥikmet baña

3 Gūşe-i hicre işāretdür o şūḫuñ ġamzesi
Böyle āfetden nice me'mūl olur vuṣlat baña

4 Dāmenüm gerd-i ġam-ı ḫˇāhişden eyler şüst ü şū
Cūy-ı Tesnīm-i ṣafādur meşreb-i himmet baña

5 Tengnā-yı dehr eylerdi beni efsürde-dil
Olmasa **Neylī** zemīn-i şiʿrde vüsʿat baña

62[163]

ĠAZEL-İ İSḤĀḲ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Dil-rübālar çoḳ velī hergīz naẓīr olmaz saña
Hey ne dirsün pādişāhum kim esīr olmaz saña

2 Sen ki ḥüsn iḳlīminüñ şimdi begüm ṣulṭānısun
Göñlümüñ taḫtı gibi ʿālī-serīr olmaz saña

3 Ey göñül neylerseñ eyle ḳoma elden dāmenin
Kim bilürsin andan özge dest-gīr olmaz saña [164]

4 ʿAḳla uyma vāz gel ʿāşıḳsın ol tedbīri ḳo[165]
Mülk-i ʿaşḳa pādişāhsın kim vezīr olmaz saña[166]

5 Gör nice bī-miṡl ü bī-hemtāya virmiş göñlüñi [167]
Āferīn **İsḥāḳ** vallāhi naẓīr olmaz saña

---

[163] **62** Yıldırım, *İshâk Çelebi Dîvânı*, s.75.
[164] 3b kim: ger D.
[165] 4a ʿāşıḳsın ol tedbīri ḳo: ʿāşıḳsan ol tedbīrden M.
[166] 4b ʿAşḳ mülki pādişāhısın vezīr olmaz saña D.
[167] 5a virmiş: virdiñ M.

63

ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 ʿĀşıḳı gördükçe ḳaçmaḳ dāʿim olmış ẖū saña
Baḳmadıñ bir kez dönüp biñ kez didüm yā hū saña

2 Ey sefer ʿazmin ḳılan dilber gelicek bu yaña
ʿArż idem aḥvāl-i hicrānı varup ḳarşu saña

69a 3 Bir naẓarda niçe niçe şīr naẖcīrüñ olur
Ben nice ey çeşm-i dilber diyeyin āhū saña

4 Dāne-i eşküm ḳoyup alduñ raḳībüñ ḳalbını
Ḳara ṭaş dürden yeg imiş ey dişi lü’lü’ saña

5 Ey raḳīb-i seg ne deñlü ulısañ āvāzeñi
İşiden kimse dimez taʿẓīm idüp ulu saña

6 Dā’im atarsın yabāna tīr gibi ṭoġruyı
Egriler yarar meger kim ey kemān ebrū saña

7 ʿĀḳilem zencīr-i zülfe ḥācetüm yoḳdur didüñ
Ey **Surūrī** nice disün bir kişi uṣlu saña

64[168]

NAẒĪRE-İ MUḤİBBĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Cevr ile cān almaḳ olmışdur hemīşe ẖū saña
Anuñ içün cān ile dil virdüm ey meh-rū saña

2 Alnuña ḥayrān mehdür rūyuña şeydā güneş
Ol sebebden gece gündüz yüz sürer meh rū saña

[168] **64** Ak, *Muhibbî Dîvânı*'nda bulunamadı.

3 Ey göñül çünkim ṭolaşduñ bend-i zülf-i dilbere
Ey göñül şimden gerü olsun ḥarām uyḫu saña

4 Her ḳaçan ḳaṣd eyleseñ sīnemde baġrum delmege
Tīr-i ġamzeñ gelmedin cānum çıḳar ḳarşu saña

5 Āteş-i şevḳuna ḳarşu ey **Muḥibbī** teşnesin
Cān virürsin virmez ol meh-rū bir içim ṣu saña

65[169]

ĠAZEL-İ ʿULVĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 ʿĀrıżuñsuz lāle-veş dāġ-ı sitemdür gül baña
Kākülüñsüz heft ser-i ejder gelür sünbül baña

2 Gül yüzüñden ayru nā-geh seyr-i gülzār eylesem
Şīven-i mātem görinür ġulġul-ı bülbül baña

3 Cām-ı laʿlüñ vaṣfı düşmez sāḳiyā dilden müdām[170]
Bezm-i ʿaşḳuñda ṣurāḥī kim diye ḳulḳul baña

4 Sāġar-ı laʿlüñ kenārında ser-i zülfüñ görüp
Şöyle ṣandum bir ḥabeş maḥbūb ṣunar mül baña

5 **ʿUlvi**yem bülbül-ṣıfāt kārum dem-ā-dem giryedür
Kendü luṭfuñdan ḥabībüm bārī bir kez gül baña

66[171]

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ġamzesin sevdüñ göñül cānuñ gerekmez mi saña

---

[169] **65** Çetin, *Derzi-zâde Ulvî Dîvânı*, s. 200.
[170] 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.
[171] **66** Akyüz , *Fuzūlî Dîvânı*, s. 143.

Tīge urduñ cism-i ʿuryānuñ gerekmez mi saña

2 Āteşīn āhumla eylersen baña teklīf-i bāġ
Bāġban gül-berg-i ḫandānuñ gerekmez mi saña

3 Yile virme dağıdup her dem ayaḳlardan götür[172]
Ey perī zülf-i perīşānuñ gerekmez mi saña

4 Ey kemān-ebrū raḳībe virme ġamzeñden naṣīb
Oḳ atarsın ṭaşa peykānuñ gerekmez mi saña

5 Yandurup cānum cihān-sūz itme berḳ-i āhumı
Āsumān ḫurşīd-i raḫşānuñ gerekmez mi saña

69b 6 Küfr-i zülfinden beni menʿ eylemek lāyıḳ degül
Ṣūfī inṣāf eyle īmānuñ gerekmez mi saña

7 Dutalum kim eşk seyl-ābına yoḳdur iʿtibār[173]
Ey **Fużūlī** çeşm-i giryānuñ gerekmez mi saña

67[174]

ĠAZEL-İ YAḪYĀ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Dōstum çeşmüñ süzüp mestāne söylersin baña
Çün bilürsin ḳuluñam şāhāne söylersin baña

2 Ḫor baḳma baña iḳlīm-i ġam[uñ] sulṭānıyam
Ṣūfi niçün böyle küstāḫāne söylersin baña

3 Didüm ey meh nice bir yanam yaḳılam şemʿ-veş
Didi kendin yanmaḳ ister yā ne söylersin baña

---

[172] 3a dem: yan D.
[173] 7a “Dutalım kim” M'de yok.
[174] **67** Ertem, *Yahyâ Dîvânı*'nda ve Kavruk *Yahyâ Dîvânı*'nda bulunamadı.

4 Gözlerüñ efsūn bilür didüm gülüp dilber didi
Sen beni oġlan ṣanup efsāne söylersin baña

5 Ey perī-peyker bu **Yaḥyā**ya vefālar ḳıl didüm
Didi ʿaḳluñ yoḳ gibi dīvāne söylersin baña

68[175]

ĠAZEL-İ ʿULVĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Çeşmüm ey sulṭān-ı ʿālem şeh-nişīn olsun saña
Ferş-i sīnem cilve ḳılduḳça zemīn olsun saña

2 Ḳanda gitseñ gün gibi tenhā ṣalıñ ey serv-ḳad
Luṭf-ı Ḥaḳ yanıñca her laḥẓa mu'īn olsun saña

3 Efser idindüñ sifāl-i kūy-ı cānānı göñül
İşüñi başa iletdüñ āferīn olsun saña

4 Ben ġubārı dergehinden sürdüñ ey bād-ı şimāl
Olmayam şimden gerü hem-reh yemīn olsun saña[176]

5 Ceyş-i endūh-ı sitemden **ʿUlvi**yā ḳurtulmaġa
Āsitān-ı meykede ḥıṣn-ı ḥaṣīn olsun saña

69[177]

ĠAZEL-İ MUḤİBBĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Başuma āhum şu'ā-ı tāc-ı efserdür baña
Eşk-i çeşmüm virdügi ḫil'at ser-ā serdür baña

2 Ursa deryā-yı ḥavādiṣ mevci gitmem bir yaña
Keştī-i 'aşḳuñ biḥamdillāh ki lengerdür baña

---

[175] **68** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s.210.[D'de 8 beyit.]
[176] 4b olmayam: olmayın D.
[177] **69** Ak, *Muhibbî Dîvân*, s.54.

3 Taḫt-ı Keykāvuṣ ü tāc-ı Ḫüsrev'e meyl itmezüz[178]
Bendelik çün āsitānuñda müyesserdür baña

4 Ṭaġlar itmez taḥammül dil çeker bār-ı ġamı
Ehl-i ʿaşḳ içinde ṭañ mı diyeler nerdür baña

5 Ey **Muḥibbī** başum üzre şuʿle-i āhum ʿalem[179]
Şāh-ı ʿaşḳam ṣaġlu ṣollu eşk leşkerdür baña[180]

70[181]

NAẒĪRE-İ FUŻŪLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Her zamān manẓūr bir şūḫ-ı sitemgerdür baña
Ḳanda olsam bir belā Ḥaḳdan muḳarrerdür baña

2 Ḥūr u Ṭūbā vaṣfın ey vāʿiẓ bugün az eyle kim[182]
Hem-dem ol Ṭūbā-ḫırām u ḥūr peykerdür baña[183]

70a 3 Zāhidā sen ḳıl teveccüh ġūşe-i miḥrāba kim
Ḳıble-i ṭāʿat ḫam-ı ebrū-yı dilberdür baña

4 Gözde ḫūn-ālūde peykānuñ ḫayāliyle ḫoşam[184]
Her biri gūyā ki bir berg-i gül-i terdür baña

5 ʿAḳl irşādıyla bulmaḳ kām mümkindür velī[185]
Dām-ı rāh ol ḥalḳa-i zülf-i muʿanberdür baña

---

[178] 3a keykāvuṣ ü tāc-ı: keykāvuṣa māl-ı M; itmezüz: eylemem M.
[179] 5a ʿalem : görüp M.
[180] 5b şāḥ : şeh M.
[181] **70** Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı,* s.138-139. [2 ve 3. beyitler Fużūlī'nin baña redifli başka bir gazelinden kaydedilmiştir. s.139.]
[182] 2a ṭūbī vaṣfın: ṭūbī vü ṭaʿn M.
[183] 2b ḫırām: ḳıyām D; u: ol M.
[184] 4a peykānuñ ḫayāliyle ḫoşam: peykānuñla ḫoşam dilberā M.
[185] 5a mümkindür: müşkildür M.

6 Ey **Fużūlī** menzil-i maḳṣūda yetsem ne ‘aceb[186]
Ḫidmet-i pīr-i muġān irşādı reh-berdür baña

71[187]

ĠAZEL-İ MAḪTŪMĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ben göñül virdüm saña ey faḫr-ı ḫūbān ibtidā
Sen beni ḳılduñ esīr-i ceyş-i hicrān ibtidā

2 Kebş-i cānı ben Ḫalīlüñ yolına ḳıldum fedā[188]
Eyledüm bismilgeh-i ʿaşḳuñda ḳurbān ibtidā

3 Mevc-i gird-āb-ı ʿademden zār u ser gerdān iken
Seyl-i eşkümden nümāyān oldı ṭūfān ibtidā

4 Ben olurdum tīġ-ı bī-dād-ı raḳīb ile şehīd
Ḳābil olsa eylemek dünyāda ḳurbān ibtidā[189]

5 Eyledüm mīr-i livā-yı naẓm olup **Maḫtūmiyā**
Ehl-i dil yārān içün tertīb-i dīvān ibtidā

72[190]

ĠAZEL-İ FEHĪM

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ey vücūduñ pertevindendür ʿadīm olmaḳ baña
Vācib oldı sāye-i mihr-i ḳadīm olmaḳ baña

2 Cevher-i ẕātuñla ḳā’im bir ʿarażdur lā-mekān
Mümteniʿdür ḥayyiz-i ʿilmüñ ʿalīm olmaḳ baña

---

186 6a ne: yok M.
187 71 Kahraman, *Vahîd Mahtûmî Dîvânı,s.*554.
188 2a ḳıldum: idüp D
189 4b ḳurbān: bir ḳan D.
190 **72** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı* s.310.

3 ʿAḳl-ı kül virdüñ beni Cibrīl-i maʿnī eyledüñ
Bezm-i ḳurb-ı aḳdese lāyıḳ nedīm olmaḳ baña

4 Her tecellīden heyūlā itdi biñ ṣūret ḳabūl
Çoḳ mıdur āyīne-i ṭabʿ-ı selīm olmaḳ baña

5 Ḥikmetüñ fehm eylemez ṭabʿ-ı selīmi olmayan
Lāzım oldı hem ḥakīm ü hem **Fehīm** olmaḳ baña[191]

73

ĠAZEL-İ REFĪḲĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ṣūretüñ ey maẓhar-ı Ḥaḳ vech-i iḥsāndur baña
Ol sebebden göz ḳapaġı anca düşmendür baña

2 Nār-ı hicrāndan ne ġam Ḥaḳdan ʿināyet olıcaḳ
Āteş-i firḳat ḫalīlüm ṣaḥn-ı gülşendür baña

3 Dönmezem tīrüñden ey ḳaşı kemān gönder baña
Ḥalḳa ḥalḳa dāġlar egnimde cevşendür baña

4 Āfitāb-ı ḥüsnüñi cānā temāşā itmege
Ḫāne-i çeşmümde dīdem iki revzendür baña

5 Cān virüp cānāna vaṣl olmaḳ iñen āsān idi
Ey **Refīḳī** arada ḥā'il olan tendür baña

74[192]

RÜŞDĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

70b 1 Yār ile olsam eger gülḫan da gülşendür baña
Olsam ammā yārsuz gülşen de gülḫandur baña[193]

---

[191] 5b ḥakīm: fehīm M.
fehīm: kelīm M.
[192] **74** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.88.

2 Dīde-i sırr-ı ḥaḳīḳaṭ-bīnedür ancaḳ naẓar[194]
Çeşm-i rūşen gülşen-i firdevse revzendür baña

3 Ḳande bir feyż-i tecellī ey göñül itse ẓuhūr
Olsa gülḫanda eger Vādī-i Eymendür baña

4 Eylemez mir'āt-ı ḫūrşīd olsa da ʿarż-ı cemāl
Rūy-ı şevḳ āyīne-i sāġarda rūşendür baña

5 Bilmeyen ḥāl-i dilüm derdümden āgāh olamaz
Hem-reh olsa menzil-i maḳsūde reh-zendür baña[195]

6 Ġam helāk eyler beni bir laḥẓā ger mest olmasam
Ceyş-i ġamdan gūşe-i mey-ḫāne me'mendür baña

7 Saḥn-ı gülşen gūşe-i gülḫanda birdir **Rüşdi**yā
Her ne yerde şevḳ olursa dilde meskendür baña

75[196]

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Dōstum ʻālem senüñçün ger olur düşmen baña
Ġam degül zīrā yetersen dōst ancaḳ sen baña

2 ʿAşḳa ṣaldum ben beni pend almayup bir dōstdan
Hīç düşmen eylemez anı ki itdüm ben baña

3 Dūd u aḫkerdür baña serv ile gül ey bāġbān
N'eylerem ben gülşeni gülşen saña gülḫan baña

---

193 1b gülhendür: külḫandur M.
194 2a sırr-ı: pir-i M.
195 5a olamaz: olmayan D.
196 **75** Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı*, s. 136.[5. beyit Fużūlî'nin "bana" redifli başka bir gazeline aittir. (s. 135)]

4 Ġamze tīġın çekdi dilber ġāfil olma ey göñül[197]
Kim muḳarrerdür bu gün ölmek saña şīven baña

5 Dem-be-dem cemʿ-i cemālinden münevver olmasa
Ey gözüm nūrı gerekmez dideler rūşen baña[198]

6 Ey **Fużūlī** çıḳsa can çıḳman ṭarīḳ-i ʿaşḳdan
Reh-güẕār-ı ehl-i ʿaşḳ üzre ḳıluñ medfen baña

76[199]

ĠAZEL-İ MECDĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ṣūfi meyl itmezse māyildür göñül ammā saña
İki kişünüñ biri ʿāşıḳdurur cānā saña

2 Dürlü dürlü rengler virdi aña mihrüñ senüñ
Olalı ey ġonca-leb ʿāşıḳ gül-i raʿnā saña

3 Cümle-i ḫūbān-ı āfāḳ içre senden ġayrıya
Kimse müstes̱nā dimez ey māh-rū illā saña[200]

4 Çerḫ ser-gerdān güneş bī-ḫod zemīn ser-geştedür[201]
ʿĀşıḳ olmış cümle yirden göge āşinā saña

5 Naẓm iḳlīminde şöyle şevketüñ var **Mecdiyā**[202]
Görse ger dārātuñı reşk eyleye Dārā saña

---

[197] 4a dilber ġafil olma ey göñül: ol māh olma ġafil ey göñül D.
[198] 5b dideler: dide-i D.
[199] **76** Eskimen, *Mehmet Mecdî Efendinin Gazelleri*, s.87.
[200] 3b māh-rū ola: māh ala D.
[201] 4a çerḫ-i sergerdān rehüñ için güneş sergeştedür D.
[202] 5a naẓm: ʿaşḳ D.

77

ṬARḪ-I DİGER

ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Leb-i cān-baḫşuñ alup aġzıma oldum gūyā
Ḫıżr-veş āb-ı ḥayāt oldı naṣībim gūyā

2 (…) naẓardur bu ayaḳ ṭopraġı
Kuḥl idüp ḫāk-i rehüñ virdi göze nūr-ı żiyā

71a 3 Sen günüñ alnına öykündügiçün bedr-i tamām
Yidi göz ile anı seb'a-i seyyāre şehā

4 Hergiz öykünmez idi ḳaddüñe serv ile çenār
Anları itmese taḥrīk varup bād-ı ṣabā

5 Ḳuçmaġa ḳarşuña 'uryān be **Sürūrī** yāri
Mihr ü meh iki kedū oldı felekler deryā

78[203]

YAḤYĀ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Düşmez ol şāha ki hergāh ider istiġnā
Gāh olur 'āşıḳ-ı şeydāya düşer istiġnā

2 Ḳaçma şimden gerü kim cānuma geçdi sitemin
Yeter ey şūḫ-ı cefā-pīşe yeter istiġnā

3 Götürür ḫākden ol mihr-i cihān-tāb-ı kerem
Eylese 'āşıḳ eger ẕerre ḳadar istiġnā

4 Almada naḳd-i dili hīç tevaḳḳuf itmez
Ṭurmaz ol şāhid-i bāzār ṣatar istiġnā

[203] **78** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı*, s.29. [71a'da Der-kenardır.]

5 Sitem ü cevri de **Yaḥyā**ya tevāzū görünür
Gerçi her vaż‘ı gelür yāre naẓar istiġnā

79[204]

SİPĀHĪ YAḤYĀ [BEY]

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 ‘Aḳlum almaḳdan ise cānumı al didüm aña
Ol perī güldi didi ‘aḳluñ alan cānuñ ala

2 Ḳomadı ‘ālemi göñlüm gibi seyr eylemege
Beñzer ayaḳ baġıdur silsile-i ‘aşḳ baña

3 Gösterür Ka‘be-i kūyuñ ṭarafın müjgānum
Ṣanasın iki gözüm oldı benüm ḳıble-nümā

4 Yalvarup yāra devā ḳıl dil-i bīmāra didüm
Ol ṭabīb-i dil ü cān luṭf ile didi ḫoş ola

5 Vardurur bu gice derd ehli ile ṣoḥbetümüz
Eyle ey muṭrib-i cān zümre-i ‘uşşāḳa ṣalā

80

NAẒĪRE-İ ‘AḲLĪ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Virür āyīne-i ruḫsār-ı civānāna cilā
Bu ṣafā-yı ki senüñ ḥüsnüñe virmiş Mevlā

2 Elüm irmez ḳad-i mevzūnuña ammā dilerüm
Yetüre mīve-i maḳṣūda beni bār-ı Ḫudā

3 Vechi var ‘ārıżuña ḳıble disem sulṭānum

---

[204] **79** Çavuşoğlu, s.290-292.[3. ve 4. beyitler Yaḥyâ'nın aynı vezinli başka bir gazelinden (s. 292) alınmıştır. (71a'da der- kenardır.]

Yirüdür kūyuña teşbīh ola ferş-i a‘lā

4 Büt-i ʿāşıḳ-küş-i deyr-i dil ü cānsın güzelüm
Şeh-i ḫāṭır-şiken āşūb-ı zamānsıñ ṣanemā

5 Vaṣf-ı laʿl-i leb-i dildār lebüñden düşmez
N'ola reşk eylese **ʿAḳlī** saña yarān-ı ṣafā

81[205]

NAẒĪRE-İ NĀMĪ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Kākül āşüfte be-ser bir ṣanem-i hūş-rübā
İtdi neẓẓāreme pā-beste nigeh-nāz-ı vefā[206]

2 Nā-ümīd-i dil-i ḫˇāhişger-i vaṣla o nigeh
Cām-ı leb-rīz-i rıżā-yı ṭaleb idi gūyā

3 Nūş iderken anı neẓẓāre olup mest-i ḫarāb
Düşdi ḫāk-i ḳadem-i ġamzesine bī-ser ü pā

4 Tāze neẓẓāre recāsın idüp ol dem o nigeh
Merdüm-i dīde olınca aña neẓẓāre-nümā

5 Anı da mest-i ḫarāb eyleyüp ol cām-ı nigeh
Yine neẓẓāre temennāsını itdi ber-cā

6 Dīde neẓẓārelerin göndericek pey-der-pey
Cümlesin eyleyüp ol cām-ı nigeh mest-i hevā[207]

7 Didi āḫir o ṣanem yoḳ ḫaberüñ ey **Nāmī**
Yine ʿaḳs-i nigehüñdür seni eyler şeydā

---

[205] **81** Yenikale, *Ahmet Namî Dîvânı,* s.71.
[206] 1b neẓẓāre pā-beste: pā-beste neẓẓāre-i M.
[207] 6b nigeh M'de yok.

82[208]

NAẒĪRE-İ FUŻŪLĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Şeb ki miftāḥ'-ı meh-i nev ola gencīne-güşā
Ḳıla peymāne-i gerdūnı cevāhir-peymā

2 Gizleyüp çeşme-i ḫurşīdi gör e çerḫ-ı denī[209]
Ḳatre ḳatre ḳıla encüm reşeḥātın peydā[210]

3 Lāle-reng ola şafaḳdan felek-i mīnā-reng[211]
Ṭaşra ṣalmış gibi 'aks-i mey-i gülgūn mīnā[212]

4 Meh-i nev cāmını devre getüre sāḳī-i dehr[213]
Encüm-i çerḫe ṣala neş'e-i te'ṣīr-i hevā

5 Ben heme ol rūḫ-ı rāḥı döker[em] sāġara kim[214]
Naḫl-i himmet reşeḥātından ala neşv ü nemā

71b 6 Ṭutar olsam ne 'aceb dürd-ṣıfat mey etegin[215]
Eyleyüpdür niçe ṭoprağı bu iksīr-i ṭılā

7 Cām devrinde **Fużūlī** oḳırum mey vaṣfın
Āteş-i ḫırmen-i ġam āb-ı ḥayāt-ı ḥükemā

---

[208] 82 Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı*, g.23. [Metin bankası, 5 ve 6. Beyitler D′de yer değiştirmiş.
[209] 2a ḫurşīdi gör e çerḫ-ı denī: ḫurşīd suyınkūze-i çerḫ D.
[210] 2b reşeḥātın: ḳatarātın M.
[211] 3a mīnā-reng: mīnā-fām D.
[212] 3b gibi: kimi D.
[213] 4a cāmumı: cāmını M.
[214] 5a ruḫ-ı rāhı: rūh-fezā D.
[215] 6a dürd-ṣıfat mey etegin: mey etegin dürd-ṣıfat D.

83

NAẒĪRE-İ VEYSĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Āh kim olsa gerek pūşiş-i tābūt-ı fenā
Ḫilʿat-i pādişeh ü ḫırḳa-i peşmīn-i gedā

2 Bir bahāya ṣatılur dest-i ecelden āḫir
Zer nişān efser-i şāhān [u] külāh-ı fuḳarā

3 Bir olur külbe-i dervīş ile ḳaṣr-ı şāhī
Āteş-endāz olıcaḳ ṣāʿıḳa-i ḳahr-ı Ḫudā

4 Serdī-i bād-ı hevā cānumuza kār itdi
Saña ḳaldı işimüz ey kerem issi Mevlā

5 **Veysī** -i ḫaste-dile ḳuvve-i nuṭḳ itme dirīġ
Şol zamān kim ola dil-beste lisānı büleġā

84[216]

NAẒĪRE-İ ʿABDĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Ṣanma encüm delinüp nāvek-i āhumla dilā
Oldı çarḫ aṭlasınuñ penbesi yir yir peydā

2 Virme dil naḳdini bir tāzeye didüm yāre
Göñlümüñ sen mütevellisi misin didi baña

3 Hīç diñlenmedi meclisde ʿadū-yı nā-sāz
Ṭurmadı ırladı itdi gice beyhūde ṣadā

4 Yoġdıyısa güle gizli ḫaberi rūyuñdan
Ne fısıldardı ḳulağına gelüp bād-ı ṣabā

216 **84** Ertan, *Urfalı Şâir Abdî*'de bulunamadı.

5 Götürü sīm-i kef-i mevci ile ḳalḳındı
Ahumuñ bād-ı hevāsı ile ʿAbdī deryā

85[217]

NAẒĪRE-İ MĀNĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Yāre teklīf-i viṣāl eyleme gelse tenhā[218]
Yalıñuz gelmesi ʿuşşāḳa yiter mihr ü vefā

2 Yār gelmişdi gice ṣoñra çıḳa geldi raḳīb
Dilerin ṣoñ gelişi ola be-Ḥaḳḳ-ı Mevlā[219]

3 Gelmeden menʿ idemez düşmen o baḥr-ı keremi
Ḫar u ḫaslar ṭuta mı bir yaña aḳsa deryā

4 Baña luṭf eylemege gelmez iseñ sulṭānum[220]
Bāri gel düşmen-i bed-ḫ˘āha cefā'en maḥzā[221]

5 Gün ṭoġardı başına Mānī-i üftāde-dilüñ
Çın seher ḫānesine gelse o ḫūrşīd- liḳā[222]

86[223]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Bilini ḳuçmadadur ol ṣanemüñ derd ü belā
Yoḫsa şīrīn lebi ʿāşıḳlara ḥāżır helvā [224]

2 Ser-i zülfiyle ḫaṭın örter imiş dirler o şūḫ
Açmadı kimseye ammā orayı bād-ı sabā[225]

---

[217] **85** Demirel, *Mânî Dîvânı,* s.51.
[218] 1a Bu beyit M'de silinmiş olduğundan D'den alındı.
[219] 2b dilerin: didiler M.
[220] 4a luṭf: raḥm D.
[221] 4b cefā'en maḥzā: ibdā'-i maḥzā M.
[222] 5b çın seher ḫanesine gelse: bir gice ḫaneme gelseydi D.
[223] **86** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.107.
[224] 1b yoḫsa şīrīn lebi ʿāşıklara: yoġsa ʿāşıklara şīrīn lebi D.

72a 3 Āteş urmış yüzi gül ḫırmenine ol māhuñ
Devr-i sāġarda ruḫı ‘aḳsini ḳılmış peydā

4 Ḳızarup ruḫları gülgūne-i tāb-ı mülden
Şu‘le-i sāġar-ı mey destine yaḳmış ḥınnā[226]

5 Meclis-i meyde leb-i yāre ṭolaşur dirler
Elüme girmeye mi bir daḫı cām-ı ṣahbā

6 Öykünürdi lebüñe cām-ı mey ammā dönmiş
Bu gün almışlar ele bir yire gelmiş ẓurafā

7 Lūle-i ḫāme ile çeşme-i dilden **Bāḳī**
Eyledi kā’ide-i Āb-ı ḥayātı icrā

87[227]

NAẒĪRE-İ VUṢŪLĪ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Bahr-i ḥüsn içre n’ola ey dür-i yek-dāne saña
Ger ṣadef dāye olup lü’lü’ olursa lālā

2 Bize açılmaḳ imiş ḳaṣdı o ġonca-dehenüñ
Açma ammā bunı bir kimseye ey bād-ı ṣabā

3 Tīġ u tīrüñ ne ḳılur cism ile cāna görseñ
Ben anı şerḫ idemem sīnemi gel gör yārā

4 Zāl-i dehrüñ degül imişse ser-i mūyı sefīd
Subḥ-dem başına yaḳmazdı şafaḳdan ḥınnā

5 Ey **Vuṣulī** lebi vaṣfı ile vir cāna ḥayāt[228]

---

225 2b orayı: burayı.D.
226 4b “Mey” M'de yok; sāġar-ı: saġarı M.
227 **87** Taş, *Vusulî Dîvânı*, s.52.

İdegör kā'ide-i āb-ı ḥayātı icrā

88[229]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Gerçi ol laʿl-i lebinden irişür cāna ṣafā[230]
Ṣoñra ammā ḫaṭı sevdāsına düşmek ne belā

2 Öldürüp ḳanımuza ṣanma bulaşdurmış elin
Bizi öldürdügine destine yaḳmış ḥınnā

3 Nedür ol zülf-i müselsel o muʿanber kākül[231]
Ḳılca noḳṣānları yoḳ biri birinden aʿlā

4 Dirler ölmiş ġam-ı hicrüñle yoluñda aġyār[232]
Var ümīdüm ki yalan ise daḫı gerçek ola

5 İsterem ḫāk-i rehüñ gitmeye çehremdenkim[233]
Ḫāk-sār olduġumu eyleye izhār saña

6 Gelse ḫaṭṭı bizi ḳurtarsa belādan dir idiñ[234]
Rūḥiyā geldi ḫaṭı oldı belā üzre belā

89[235]

NAẒĪRE-İ ẒĀRİFĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

---

228 5a Tarż-ı Bāḳī'ye Vuṣūlī yüri uydur şi'rüñ D.
229 **88** Ak, *Bağdatlı Rūḥî Dîvânı*, s.337. [D'de 5 beyit.]
230 1a la'l-i lebinden irişür: Leb-i la'linden irür D.
231 3a Nedür ol zülf-i girihgīr ü müselsel kākül M.
232 4a Didiler hicrüñ ile öldi yoluñda aġyār M.
233 5a Bu beyit D'de yok.
234 6a 'Iyş idüp fırṣatı fevt itmeye gör ey Rūḥī
Bir ḳarar üzre bilürsin ki degüldür dünyā D.
235 **89** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, s.154-204-206. [Bu gazel divandaki k.6, g.9 ve g.13'ten alınma beyitlerden oluşmaktadır.]

1 Ḳaṣr-ı dil mihr-i ruẖuñdan senüñ almaġa żiyā
Dīde cām olduġı cānā ḳatı rūşendür aña

2 Her ḳaçan ẖak-i rehüñ gözlerime ḳoysa ṣabā[236]
Tūtiyāyı iderin bād-ı hevādan peydā

3 Rūz-ı hecrüñde yaşum ṭutdı benüm āfāḳı
Yem-i eşkümle nice dilleşebilsün deryā

4 Çeşmüñe nergis-i şehlā lebüñe ġonca dinür
Vechi var dinse ruẖ-ı alüñe verd-i ẖamrā

72b 5 Pāyin öpdürmek içün duẖter-i rez meclisde
Bāde-i surẖ ile yaḳmış ayaġına ḥınnā

6 Mihr-i ḥüsnüñde hilāl olmış iki ebrūlar[237]
Dehenüñ ey ruẖı meh ẕerredür anda gūyā

7 Sāḳiyā cām-ı meyi gül gibi alduḳça ele
Bülbül-āsā yaraşur bülbüle eylerse ṣadā

8 Uçmaġa murġ-ı dili eylemez ey ḥūrī heves
Kim ki eylerse senüñ cennet-i kūyuñ me’vā

9 Ḥüsnüñe beñzemese şems ü ḳamer bi'l-cümle
Kimse baḳmazdı yir ile göge ey māh-liḳā

10 Vaṣf-ı ḥüsnüñde sözüm eyledüm aʿlā taṣvīr[238]
N'ola eşʿār ḥasen olsa cemālün-āsā

11 H̱ūb maʿnā-yı ẓarīfāne edā eylersin
Şiʿrüñe n'ola pesend itse **Ẓarīfī** ẓurafā

---

236 2a 2, 4, 8 ve 9. beyitler D'de yok.
237 6a Hüsnüñde: hüsnün ki D.
238 10a sözüm eyledüm aʿlā: ider şiʿri Ẓarīfī D.

90[239]

NAẒĪRE-İ UṢŪLĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Gerçi zencīr-i ser-i zülfine çoḳdur şeydā
Deli göñlüm gibi yoḳ vādī-i ġamda tenhā

2 Yine dīvāneligüm ṭutdı görüñ yoldaşlar[240]
Zülf-i zencīrini depretdi gibi bād-ı ṣabā

3 Künc-i miḥnetde yatar ölmelü bir ḫasteyem āh[241]
Bu belālarla eger ḳalur isem vay baña[242]

4 Durmadın leşker-i ġam bu dil-i vīrāna gelür[243]
Bilmezem ḳanda ḳarār eyleye bu deñlü belā

5 Ḳaldı hicr ile cehennemde **Uṣūlī** miskīn
Cennet-i vaṣla eger irmez ise vāveylā

91

NAẒĪRE-İ ZEKĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Dil-i bī-çāre ider şerbet-i vaṣluñı recā
Ey ṭabībüm kerem it derd-i dile eyle devā

2 Leblerüñ dār-ı şifāsını açup aġyāra
Şerbet-i laʿlini ben ḫasteye dimez ammā

3 Rūzgār ile irem gülşen-i kūy-ı yāre
Reh-i ʿaşḳuñda ġubār ola ten-i bī-ser ü pā

---

239 **90** İsen, *Usulî Divânı*, s.100. [D'de 6 beyit.]
240 2a yoldaşlar: şeydalar D.
241 3a Günc-i miḥnetde yatur ölmelü bir ḫastedür M.
242 3b vāy: vāh D.
243 4a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.

4 Lāle-veş ḫāl-i iʿẕāruñla derūnum pür-dāġ
Olduġın şemʿ işidüp yandı yaḳıldı cānā

5 Eyleyüp cevr ü cefāñ ile **Zekī**yi giryān
Güldürüp ey yüzi meh mihr ü vefā eyle aña

92 [244]

NAẒĪRE-İ MECDĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Didiler ḳaddüñ elifdür iki ḳaşuñ iki rā
Bir diyüp iki diyüp ḳomadı anı şuʿarā

2 Olsa anlarda vefā būy ḳomazdı ey dil
Lāle rūḫlardan ümīd eyleme bir şemme vefā

3 Ḳaldurup ʿarṣageh-i sīnede sancaḳ her elif
Ṭoġrılup dikdi bu mihnet-zede şimdi ʿaṣā

73a 4 Yüz yumaz göz yaşı diyü naẓaruñ itme dirīġ
Kim mes̱eldür bir avuc ṣu daḫı yüz yur ṣanemā

5 Her ne müşkil iş olur ʿaşḳ-ı nigār ey **Mecdī**
Bulmazuz hiç ḳolayın gücümüz yetmez aña

93 [245]

NAẒĪRE-İ ḤĀLETĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Aġzına aldı dütün lūlesin ol ḥūr-liḳā
Çeşme-i Kevs̱ere bir lūle ḳomışlar gūyā

---

[244] **92** Eskimen, *Mehmet Mecdî Efendinin Gazelleri*, s.86. [Dîvânda sadece 1.beyit yer almaktadır. Mecmuadaki diger beyitler D'de yoktur.]
[245] **93** Bayram Ali Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı***,** g.14.

2 Dütün ol ġonca-dehen aġzına zībā yaraşur
Reng-i āteşdedür ol la'l-i leb-i rūḥ-efzā

3 Dütün içmekdesin illerle velī nār-ı ḥased[246]
Yüregüm yaḳdı benüm oldı duḫānlar peydā

4 Düşeli hicre işüm ṭurma duḫān içmekdür[247]
Tā çıḳa dūd-ı dilüm bilmeye hergiz a'dā

5 Ḫāne-i dilde olan dūd-ı elemden cānum[248]
Ḳorḳarın kim tüte mülk-i 'ademe **Ḥāletiyā**[249]

94[250]

NAẒĪRE-İ ŞĀBİT

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 O semen-pīrehene uymış o fetvāyī ḳabā
Şāh-ı ḫūbān-ı cihāndur ve 'aleyhi'l-fetvā

2 Tende igne başacaḳ yir ḳomadı zaḫm urdı
Sūzen-i ġamze bulup 'āşıḳ-ı zārı tenhā

3 Gösterüp zaḫmını yāra bu gice ḳal diyerek
Aġlamış ṣızlamış āşüfte ṣarılmış ammā

4 Ṭuymasun la'lüñ ile mest idügin öykelenüp
Meyi ḳabdan ḳaba ḳor sāḳī-i bezm-i ṣahbā

5 **Şābitā** ḫāme-i naẓmuñla biraz dilleşdüm
Aña maḫṣūṣ gibi tāze zebān-ı ma'nā

---

246 3a içmekdesin: itmekdesin D.
247 4a içmekdür: itmekdür D.
248 5a elemden: eleminden D.
249 5b ḳorḳarın: ḳorḳaram D.
250 **94** Karacan, *Sâbit Dîvânı,* s.357.

95[251]

ĠAZEL-İ ʿULVĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Bī-güneh ẓulm ider ol şāh-ı cihān-dār baña[252]
Yiridür olsa göñül dār-ı cihān dar baña

2 Ezeli ḳısmet imiş cānuma çün kim ġam-ı ʿaşḳ
Rāżıyam her ne cefā eyler ise yār baña

3 Cennet-i kūyına vardum o mehi görmedüm āh
Gitdi ḥayfā ki naṣīb olmadı dīdār baña

4 Ḫāl-i müşkīn-i leb-i yāre şebīhüm diyeli
Ḳanlu gibi görinür nāfe-i Tātār baña

5 Cān virürdüm sitem-i ḥasret ile ey **ʿUlvī**
Vuṣlat-ı dilber eger ḳılmasa tīmār baña

96[253]

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Şeb-i ġamdur elem-i hicr ile nev-rūz baña
Yanar āteş görinür mihr-i cihān-sūz baña

2 Seyre varsam çemene bāʿiṡ-i derd-i ser olur
Naġme-i dil-keş-i murġ-ı ṭarab-āmūz baña

73b 3. Ḫārdur çeşmüme sensüz oda yansun gülzār
Gül-i cennetdür o ruḫsār-ı dil-efrūz baña[254]

---

[251] **95** Çetin, *Derzi-zâde Ulvî Dîvânı*, s.204.
[252] 1a Bu beyit M'de silinmiş olduğundan D'den alındı.
[253] **96** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.330.
[254] 3b dil-efrūz: dil-fürūz M.

4 Ben göñül yaḳmada ẕevḳ itmedesin yanumda[255]
Bu imiş ḳısmetümüz sāz saña sūz baña

5 Taze güldür tenüm üstindeki dāġ-ı ḫūn-rīz
Ġoncadur dildeki peykān-ı ciger-dūz baña

6 Şeb ise tīredür ol şemʿ ise yoḳ meclisde[256]
Demidür ḳıl meded ey ṭāliʿ-i fīrūz baña

7 Çünki nev-rūzda **Rūḥī** bir olurmış şeb ü rūz[257]
Olsa yeksān n'ola miḥnetde şeb ü rūz baña[258]

97[259]

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Eser itmez nidelim āh-ı sehergāh saña
Meger inṣāf vere dōstum Allāh saña

2 Nideyin devr ṣunarsa saña şerbet baña zehr[260]
Bu cihān böyle olur gāh baña gāh saña

3 Ḫoş olur ṣoḥbet-i mey gecede meh-tāb olıcaḳ
Güzelim meclise gel kim demişiz māh saña[261]

4 Göz yaşı encümini rehber edinmezse eger
Şeb-i ġamda iremez ʿāşıḳ-ı güm-rāh saña[262]

5 Ey **Necātī** ṭaş iken lāʿl ide ḫurşīd bigi
Bir naẓar eyler ise himmet ile şāh saña[263]

---

[255] 4a 4 ve 5.beyitler D'de yer değiştirmiş; yanumda: nālemden M.
[256] 6a tīredür: tīre vü M; ise yok: ire mi M.
[257] 7a şeb u: şeb-i M.
[258] 7b şeb u: şeb-i M.
[259] **97** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.151.[D'de 8 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[260] 2a nideyin: nidelim D; devr: dehr M.
[261] 3b güzelim: nūr saç D; "kim" M'de yok.
[262] 4b hemrāh: gümrāh D.

98[264]

ĠAZEL-İ VAḤĪD

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Neden itdüñ baña tā böyle ġażab n'oldı saña
ʿĀdetüñ luṭf idi ʿuşşāḳa ʿaceb n'oldı saña

2 Virdüñ ey şūḫ-ı cihān düşmen-i bed-gūya vücūd
Saña ṭaʿn itdi güzeller bile hep n'oldı saña

3 Mey içüp göz göre aġyāra öpüldüñ ṭurduñ
Mest-i nāzım bu mıdur şarṭ-ı edep n'oldı saña

4 Mūmlarla araduḳ yatduḳ ʻaceb ḳanda idüñ
Ey meh-i encümen-efrūz bu şeb n'oldı saña

5 Beni öldürdi ḫumār-ı mey-i ġam sen sāḳī
Eyledüñ kendüñi muʿtād-ı ṭarab n'oldı saña

6 Çoḳ zamān oldı **Vaḥīdā** ki ġazel söylemedüñ
Söyle bu şīve-i nev ṭarḥa sebeb n'oldı saña

99[265]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Nedür ey şūḫ bu bīhūde ġażab n'oldı saña
Meşrebüñ düşmen-i nāz idi ʿaceb n'oldı saña

2 Virmemişsin ṭutalum ruḫṣat-ı āġūş-ı viṣāl
Varmaġa meclis-i aġyāra sebeb n'oldı saña

---

[263] 5b Bir nażar eylese himmet ile ger ol şāh saña M.
[264] **98** Kahraman, *Vahîd Mahtûmî Dîvânı*, s.559.
[265] **99** Bilkan, *Nâbî Dîvânı,* s. 456.

3 Cāme-ḫˇāb içre bıraḳduñ beni ey mihr-i münīr
Ṭurmaduñ çāk olıcaḳ perde-i şeb n'oldı saña

4 Ne girersin araya yāre niyāz itdükçe
Ḳanı ey girye mürāʿāt-ı edeb n'oldı saña

74a 5 Olduñ ey hāme-i **Nābī** ḳatı çoḳdan ḫāmūş[266]
Bilmem ey zemzeme-pīrāy-ı ṭarab n'oldı saña[267]

100
TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Ne bu ṭarılduġuñ aṣlı be ʿArab n'oldı saña
Başladuñ gördügüñ itmege sebeb n'oldı saña

2 Dün gice biz ḫaber alduḳ ki raḳībe varduñ
Ne bu kec-rev ḥareketler ya ʿaceb n'oldı saña

3 Beni çamurda ḳoyup eylemedüñ imdādı
Böyle atlamaya (..?) ne sebeb n'oldı saña

4 Seni sevdüm dimek ile yüzüñi ekşitdüñ
Eyledüñ ʿāşıḳa bīhūde ġażab n'oldı saña

5 Ne bu āvāz ile çaġırmalaruñ bir g.t içün
Ey **Hevāyī** ḳanı nāmūs-ı edeb n'oldı saña

101
ĠAZEL-İ ĀBĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Eyledüñ bendeñe çoḳ cevr ü cefā n'oldı saña
Ġarażuñ mihr ü vefā idi baña n'oldı saña

---
[266] 5a ḫāmūş: fārıġ M.
[267] 5b ṭarab: ṭaleb M.

2 Hem-dem ü hem-suẖen u maḥrem-i rāz itmiş iken
Ne bu semt(?) ü reviş ü ṭarz-ı edā n'oldı saña

3 Olduñ ʿahd-şiken ü pā-zede-i rāh-ı firāḳ
İtdüñ üftādeleri bī-ser ü pā n'oldı saña

4 Bī-sebeb peyker-i pür-ġamm u küdūret ile tīz
Açıl ey şuʿle-nümā māh-liḳā n'oldı saña

5 Ḫayli demdür gülüp açılmadın **Ābī** ḳuluña
Söyle ey ġonca-dehen behr-i Ḫudā n'oldı saña

102[268]

ĠAZEL-İ FEHĪM

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Olmış ey ġamze-i ġāmmāzı zebān-dān-ı ḳażā[269]
Çeşm-i mestüñde ʿayān nükte-i pinhān-ı ḳażā

2 Mevc-i ṭūfān-ı belā ebrū vü ẖaṭṭ-ı laʿlüñ
Çeşm-i ẖūnī-nigehüñ nergis-i mestān-ı ḳażā[270]

3 Eylesem ḥasret-i çeşmüñle sirişküm rīzān[271]
Pür olur ġonca-i nergisle girībān-ı ḳażā

4 Tengdür yekke-süvār-ı nigehüñ küştesine[272]
Ṣaḥn-ı ṣaḥrāyı ḳader sāḥa-i meydān-ı ḳażā

5 Rūz-ı maḥşer bulınur dest-i nigāhuñda senüñ
Nāme-i maẓleme-i ẖūn-ı şehīdān-ı ḳażā

---

[268] **102** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.318.
[269] 1a ġamze-i ġammāzı: ġamzesi ġammāz-ı M.
[270] 2b mestān: būstān D.
[271] 3a rīzān: seylāb M.
[272] 4a küştesine: isterise M.

6 Eyleyen ġamzeñi ābisten-i āşūb itmiş
Ḥükm-i çeşm-i siyehüñ tevʿem-i fermān-ı ḳażā

7 Tīġ-i ġamzeñ ki şehīd itdi **Fehīm**-i zārı
Olmasun mı yine biñ cān ile ḳurbān-ı ḳażā

103[273]

ĠAZEL-İ ḲABŪLĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 O nezāket o leṭāfet o ṭarāvet o ṣafā[274]
O ẓarāfet o feṣāḥat o belāġat o edā[275]

74b 2 O siyādet o saʿādet o riyāset o vücūd[276]
O ʿadālet o ʿināyet o seḫāvet o ʿaṭā

3 O mürüvvet o meveddet o maḥabbet o raḥm[277]
O zaʿāmet o ḥimāyet o şefāʿāt o vefā[278]

4 O muraṣṣaʿo mülemmaʿo musannaʿ elfāẓ[279]
O tebessüm o tekellüm o terennüm o hevā[280]

5 Nedür ol yāre **Ḳabūlī** bu ḳadar ʿizzetler
O teşevvuḳ o taʿaşşuḳ o taʿalluḳ o rıżā[281]

104[282]

ĠAZEL-İ ʿULVĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Ḫaṭṭı geldükde vefā eyledi ol yār saña

---

273 **103** Erdoğan, *Kabūlî İbrahim Efendi Dîvânı,* s.536.
274 1a aṭarāvet: ẓarāfet M.
275 1b ẓarāfet: ṭarāvet M.
276 2a O riyāset o siyādet o saʿādet o kerem D.
277 3a O mürüvvet o maḥabbet o meveddet o raḥm D.
278 3b O riʿāyet o ḥimāyet o şefāʿāt o vefā D.
279 4a O muraṣṣaʿ o muṣannaʿ o mülemmaʿ elfāẓ D.
280 4b o hevā: o nidā D.
281 5b o rıżā: o hevā D.
282 **104** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı***,** s.203.

Ey göñül Ḫıżr yetişdi ḫaṭṭ-ı dildār saña

2 ʿĀlemüñ zevḳini ḳısmet idelüm ey ḫˇāce
Vuṣlat-ı yār baña dirhem u dīnār saña

3 Vāʿiżā ʿaşḳ ile ʿuryān olana ṭaʿn itme
Görelüm n'itse gerek cübbe vü destār saña

4 Bir yaña ben gideyin bir yaña sen ey bülbül
Kūy-ı dildār baña gūşe-i gülzār saña

5 **ʿUlviyā** burc-ı saʿādetde ḳomaz kevkebüñi
Cevr ider yār gibi çarḫ-ı sitemkār saña

105[283]

ĠAZEL-İ NĀMĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Saña ey dil heves-i zevḳ-i kenārı ne belā
Sāde ṭut levḥüñi efkār-ı nigārı ne belā

2 Ḫāne-i ʿömr-i dü-rūz içre ḥuṣūl-i emele
İntiẓār-ı reviş-i leyl ü nehārı ne belā

3 Efser-i ser ola ger bāl-i Ḥümā-yı devlet
Elem-i reft ü temennā-yı ḳarārı ne belā

4 Zer-nigār-ı Cem-i iḳbāli ṭutalum çekdük
Rūz-ı ferdāda anuñ renc-i ḫumārı ne belā

5 Şāhid-i bezm-i mecāza yüri ʿarż itme niyāz
Nūş-ı cām-ı lebi yā redd-i düçārı ne belā[284]

---

[283] **105** Yenikale, *NâmîDîvânı*, s.341. [D'de 7 beyit.]
[284] 5b lebi yā redd-i düçārı: lebi bī yār düçārı M.

6 Eyleme **Namī** nesīm-i ṭaleb ile taḥrīk
Cünbiş-i berg-i leb-i nāz-ı kibārı ne belā

106[285]

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Cānumuñ cevheri ol lāʿl-i güher-bāra fidā
Ömrümüñ ḥāṣılı ol şīve-i reftāra fidā

2 Derd çekmiş başum ol ḫāl-i siyeh ḳurbānı
Tāb görmüş tenüm ol ṭurra-i ṭarrāra fidā

3 Gözlerümden dökülen ḳatre-i eşküm güheri
Leblerüñden ṣaçılan lü'lü-i şehvāra fidā

4 Çāk-i sīnemde olan ḳanlu ciger pāreleri
Mest çeşmüñde olan ġamze-i ḫun-ḫāra fidā

5 Pāre pāre dil-i mecrūḥ-ı perīşānumdan
Ser-i kūyuñda gezen her ite bir pāre fidā

75a 6 Cān u dil ḳaydını çekmekden özüm ḳurtardum
Cānı cānāneye virdüm dili dildāra fidā[286]

7 Ey **Fużūlī** n'ola ger ṣaḳlar isem cān-ı ʿazīz
Vaḳt ola kim ola bir şūḫ-ı sitemkāra fidā

107[287]

NAẒĪRE-İ ĀLĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Cān zekān çāhına dil ṭurra-i ṭarrāra fidā
Derdmendüñ biri zindāna biri dāra fidā

---

[285] **106** Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı,* s.131.
[286] 6b virdüm: itdüm D.
[287] **107** Altun, *Gelibolulu Mustafa Ālî ve Dîvânı*, s.1, [cilt 2.]

2 Ḫoten āhūları ḳurbān iki nergislerüñe[288]
Sidre ṭāvūs-ı nihālüñdeki reftāre fidā

3 Yāreler ḫançerüñe ḥāl-i dil ile dürler
Ḳanumuz saña vü biz tīġ-ı dil-āzāra fidā

4 Demidür gel beni ṣad-pāre ḳıl ey tīġ-ı ḳaẓā
Eyle her pāremi bir pāresi çoḳ yāra fidā

5 Yaş dökülüp vechüñi her ḳatrede peydā eyler
ʿĀliyā ol nice yüzden o sitemkāra fidā

108[289]

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1 Ġonca-i gülşen-i ʿālem dehen-i yāra fedā
Serv-i gülzār-ı İrem ḳāmet-i dildāra fedā

2 Vaʿde-i vaṣlını iḳrār idemez nāzından
Ṣad viṣāl olsun o nev şīve-i inkāra fedā

3 Zülf-i müşgīnüñe ḳurbān ola ṣad āhū-yı Çīn
Ḥāṣıl-ı ʿömr ser-i ṭurra-i ṭarrāra fedā

4 Ola bāzār-ı maḥabbetde bu naḳd-i dil ü cān
Ḳıymet-i ʿaşḳı bilen yār-ı vefādāra fedā

5 Ṣubḥ u şām itmez idi nāle vü feryādı hezār
Neyliyā eylemese bülbüli gül ḫāra fedā

---

288 2a nergislerüñe: ebrularuña D.
289 **108** Erdem, *Neylî Dîvânı,* s.75.

109[290]

ĠAZEL-İ FEHĪM

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Yine nev-rūz irişüp geldi gülistāna ṣabā
Virdi peyġām-ı güli bülbül-i nālāna ṣabā

2 Naḳd-i āṣār-ı dem-i ʿĪsī-i rūḥ-efzāyı
Yine vażʿ eyledi ceyb-i gül-i ḫandāna ṣabā

3 Ādemüñ ʿaḳlın alur neş'e-i būy-ı ezhār
N'ola eylerse şikest gülşeni mestāne ṣabā[291]

4 Bülbülān āteş-i reşkiyle hem-āgūş olsun[292]
Dügme-i ġoncayı çözdi yine rindāne ṣabā

5 Nūr-ı ḫūrşīd-i żamīrümden alup feyż **Fehīm**
Gülleri ḳıldı müşābih meh-i tābāna ṣabā[293]

110[294]

VEZN-İ DĪGER

NECĀTĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ''ilün

1 Yār ola ṣandım göñül virdüm saña
Ben baña etdim dirīġā ben baña

2 Didi ġamzem oḳlarıyla nicesin
Nice gelürse didüm ey bī-vefā

75b 3 Didi ḳarşu ṭut dil-i bīmāruñı
Ġamzem oḳlarına didüm ḫoş ola[295]

---

[290] **109** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı*, s. 306.
[291] 3b n'ola eylerse şikest: n'ola keşt eylerise M.
[292] 4a āteş-i reşkiyle hem-āgu ş: āteş-i ʿaşḳıyla derāġuş olsun D.
[293] 5b 'Müşābih' Mecmuada olmadığından D'den alındı.
[294] **110** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı,* s.158. [D'de 8 beyit.]

4 İki gözsüz baḳayım dünyāya ger[296]
Ḫāk-i pāyin bilmez isem tūtiyā

5 Kimdurur dirseñ **Necātī** dōstum
Bende-i muḫliṣ muḥibb-i bī-riyā

111[297]

NAẒĪRE-İ ÇĀKERĪ

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1 Ey ruḫuñ āyīne-i luṭf-ı Ḫudā
Vey ṣaçuñ dil-bend ü laʿlüñ dil-güşā

2 Müşk-i ḫālüñ noḳṭa-i cīm-i cemāl
Laʿl-i nābuñ derd ehline devā

3 ʿAşḳ ʻuşşāḳa belādur ṣaḳlaġıl[298]
Ol belādan sen raḳībi ey Ḫudā

4 Nergisüñ şāḫuñ elinden ḳapdı bād[299]
Kör elinden sehl ola ḳapmaḳ ʿaṣā[300]

5 Ṭālib iseñ **Çākerī**den olma dūr
لم تجدباعدى وليين مرشدا[301]

112[302]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1 Nev-bahār irişdi vü gitdi şitā

---

295 3b ġamzem: ġamzeñ M.
296 4a bakayım: bakayın M; ger: ben M.
297 **111** Aynur, *Çâkerî Dîvânı*, s.84.
298 3a ʻaşḳ: ʻayn M; ṣaḳlaġıl: ṣaḳlasun M.
299 4a nergisüñ: nergis-i M.
300 4b ola: olur M.
301 5b Artık onun için yol gösteren bir dost bulunmaz. Kehf, 18/17.
302 **112** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.108.

كيفه يحيل عرضا بعده موتحا

2 Leblerüñde ḫaṭṭuñ ey şīrīn-dehen
Mūrlar cüllāba düşmiş gūyiyā

3 Yār aġyārı ṣavar düşnām ile
Def’ olur ṣan kim du’ā ile belā[303]

4 Dest-i miḥnetden alınmaya yaḳam
Ger olursa iki ‘ālem bir yaña

5 Eşk-i çeşmüm yāre ‘arż itdüm didi
Bāḳiyā ma‘lūm oldı mācerā

113[304]

NAẒĪRE-İ MUḤİBBĪ

Fâ‘ılâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Göz ḳara vü ḳaş ḳara kirpük ḳara
Baña olmışdur belā-ender-belā

2 Ḥasret-i hicrān elinden āh vāh[305]
Olmışam derde dirīġā mübtelā

3 Bend-i zülfiñe dolaşdı çün göñül
Añlamazam daḫı ayruḳ ḳurtula

4 Ṣorma ḥālüm gül yüzüñsüz dōstum
Bülbülüñ gülzārsuz ḥāli n'ola

5 Ka‘bedür kūyı **Muḥibbī** varıcaḳ
Ulı devletdür eger ḳurbān ola[306]

---

[303] 3b kim du‘ā ile belā: ki belā ile du‘ā M.
[304] **113** Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s.46.
[305] 2a āh vāh: āh u zār D.
[306] 5b eger: aña M.

114[307]

NAẒĪRE-İ NĀMĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Göñlümi aldı yine bir dil-rübā
ʿĀrıżı āyīne-i ʿālem-nümā

76a 2 Zülf-i şeb-tārın perīşān eylemiş
Āfitāb-ı rūyına ol meh-likā

3 Lebleri ābisten-i āb-ı ḥayāt
Her sözi bir cām-ı leb-rīz-i şifā

4 Gūşe-i ebrūları dükkān-ı nāz
ʿİşveler sūdāger-i hüsn-i vefā[308]

5 Çeşmi mest-i bāde-i bezm-i ʿitāb
Her nigāhı ḫāhiş-i luṭf-āşinā

6 Sāyegāh-ı zülf-i sünbüldeşt-i Çīn
Ḫufte āhū-beççelerdür ḫāl aña

7 İrmege dāmānuña dest-i heves
Olmaḳ ister **Nāmī-**āsā ḫāk-i pā

115[309]

NAẒĪRE-İ MESĪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ey yüzüñ āyīne-i ʿālem-nümā
Ḫaṭṭ-ı laʿlüñ āyet-i fīhi şifā

2 Çünki İbrāhīm yapdı Kaʿbeyi

---

[307] **114** Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s.64.
[308] 4b işveler: işve M.
[309] **115** Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.119.[D'de 7 beyit.]

Sen de göñlüm Kaʿbesin yapsañ n'ola

3 Bu sarāyuñ şimdilik sensin begi
Biz şikāyet eylerüz senden saña[310]

4 Dirhem-i eşküm alursañ rehn ile[311]
Ḫāk-i pāyuñ gözde dursun tūtiyā[312]

5 Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfı dem-be-dem
Ḥācı-i ʿuşşāḳuña virür ṣafā

6 Yoġise vaṣluñ **Mesīḥī** bendeñe[313]
Göz ucıyle ḳıl ıraḳdan merḥabā

116

VEZN-İ ĀḪAR

EBU'S-SUʿŪD

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 يار رحم الخلايق اصلح امورنا
يار بنا بفضلک تمسم قصور نا

2 من ضؤ نور وجهك نورصرور نا
Ḳaldı miyān-ı ẓulmet-i ġafletde ḳalbümüz

3 Bir köhne köpridür bu cihān kim gelen geçer
يا لامنوواسلامز اجعل عبورنا

4 Şol dem ki ḫāke ṣaldı bizi ṣarṣar-ı ecel
افتح لنا من الجنان ريا ضك قبورنا

5 Rūz-ı cezāda cemʿ olıcaḳ emrüñ ile ḫalḳ

---

310 3b eylerez: idelüm M.
311 4a 4 ve 5. beyitler D'de yer değiştirmiş.
312 4b gözde dursun: gözedürsün M.
313 6a Yoġise vaṣluñ: var ise raḥmuñ D.

يسسر لنا باهل نعيم حضورنا

117[314]

NAẒĪRE-İ NĀMĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Āyīne gibi itmeyicek kesb-i incilā
İtmez ẓuhūr 'aks-i ruḫuñ dilde dilberā

2 Pervāz-ı bī-karāra budur virdügi karār
Evc-i semāda sāye-i zülfüñ arar hümā

3 Ṭūbā nihāl-i ḳadd-i ḫırāmānuña esīr
Ḫuld-i berīn cilve-i ṭūbāña müşterā

76b 4 Yād-ı lebüñle 'ālemiyān zevḳ-i cān bulur
Seyr-i ruḫuñla çeşm-i cihān oldı rūşenā

5 Ey şūḫ-ı dil-nevāz dil-i **Nāmī** gibi hep
Bīgāne oldı ġayra olan saña āşinā

118[315]

NAẒĪRE-İ SĀBİR

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Biz şāh-ı 'aşḳ elünden içüp sāġar-ı fenā
Der-ceng evvel eylemişüz cānumuz fedā

2 Çoḳ görmişüz ki merḥameti ṭab'uñ eyledi
Bī-derd olan göñülleri derdüñle āşinā

3 Mir'āt-ı dil dü nīme-i seng-i cefā iken
Baḳılsa iki 'ālemi bir gösterür saña

---

[314] **117** Yenikale, *Nâmî Dîvânı,* s.65.
[315] **118** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,* s.52.

4 Güller güşāde olmaz idi saḥn-ı sīnede
Dāġ-ı derūnla eger itseydim iktifā

5 **Ṣābir** cihānda bir yeni dīvān ider diyü
Sūz-ı dil itdi fevc-i maʿānīye eṣ-**ṣalā**

119

NAẒĪRE-İ VAṢĪFĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Çekmez ġubār-ı ġuṣṣa ile ehl-i dil cefā
Āyīne-i dilinde bu yüzden bulur ṣafā

2 Olma ġurūr-ı ḥüsnile gögsün gerüp gezer
Bilmez ki tīr-i āh-ı derūñ eylemez ḫaṭā

3 Gūyā ki ḫastelik eṣerinden naṣībi var
Reftārın eylemiş ḳatı āhesteden ṣabā

4 ʿUşşāḳ zümresi hep elüñden neler çeker
Yoḳdur ayaġuñı çeker ey yār-ı bī-vefā

5 Zāhid ki seyr-i ḥaşr ile ḫalḳa riyā ṣatar
Besdür **Vaṣīfiyā** aña ser-māye bu riyā

120[316]

NAẒĪRE-İ ŞEHDĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Oldı hevā-yı kāküli ser-māye-i şifā
Olmaz felekde buncılayın sünbülī hevā

2 Āşūb-ḫīz-i mevce-i ġamdan ne bāḳümüz
Sāḳī olursa zevraḳ-ı ṣahbāya nāḫudā

[316] **120** Bayındır, *Şehdî Dîvânı*'nda bulunamadı.

3 Ṣırça sarāy-ı cāmda rez duḫteri bu şeb
Ṣaldı ayaġını yine dil-ḫˇāhum üzre tā

4 Bend-i ḳafesde ḥabbeye muḥtāc u derdmend
Olmış hezār-ı dil-şüde bī-berg ü bī-nevā

5 Kāfir kedi oġul diyerek ẕevḳin itmede
Bāde-fürūş muġ-beçeye oldı mübtelā

6 Ḳuyruḳ ṣalar dimiş o na'l-bend içün raḳīb
Mıḫlar dögerse ol ḫarı virmez amān dilā

7 Maġrūr olma ḫaṭṭuña aġyārdan ṣaḳın
Didüm o nev-tırāşa bıyıḳ burdı **Şehdiyā**

121[317]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

77a 1 Ṭurmaz çemende serv ṣalar başını şehā[318]
Beñzer ki aña medhin oḳur ḳaddünüñ ṣabā

2 Cāmın pür eylemiş mey-i mihrüñle meh-miṡāl
Ṣanma tehī ḳapuñ ṭolaşur mihr ber-simā

3 Olmışdı mihr-i ʿaşḳ ile pür-āsumān-ı dil
Rūy-ı zemīne şems ü ḳamer ṣalmadıñ żiyā

4 Mihr-i ruḫuñla ḫāne-i dil rūşen olmaġa
Cānā olupdur iki gözüm iki cām aña

5 Almaz cihānda kuḥl-ı Ṣıfāhānı ʿaynına
Her kim gözine ḫāk-i rehüñ ḳıldı tūtiyā[319]

---

[317] **121** Taşkın, *Zarîfî Dîvânı,* s.201.
[318] 1a 1, 2, 3, 7.beyitler D'de yok.

6 Yāruñ ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyını ey göñül
Virmez cihāna Merve ḥaḳı isteyen Ṣafā

7 Şiʿrüñ **Ẓarīfī** ḫaḳ bu ẓarīfāne ṭarḥdur
Ehl-i ẓarāfet itse ʿaceb mi pesend aña

122[320]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 ʿİbret göziyle ʿāleme şol kimse kim baḳa
Baḳduḳça gözine görine ʿālem-i beḳā[321]

2 Ser-menzil-i beḳāya irişmez şu kimse kim[322]
Rāh-ı ṭalebde eylemeye cismini fenā

3 Bezm-i ṣafā ḳuruldı ṣalā oldı ʿişrete[323]
Ey ṭālibān-ı cām-ı mey-i ʿaşḳ eṣ-ṣalā

4 İrmez degül Cenāb-ı Ḥaḳḳa ādem irişür
Ammā be-şarṭ-ı ān ki ide terk-i māsivā

5 Dergāh-ı Ḥaḳḳa ola dilerseñ taḳarrubuñ
Ḫalḳ-ı cihāndan ülfeti ḳaṭʿ eyle **Rūḥiyā**

123[324]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Cevr ü cefāña ḳā'il olurdum velī şehā
Maḥsūs olaydı ol da cihānda hemān baña

---

319 5b "Rehüñ" M'de yok.
320 **122** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı,* s.339.
321 1b gözine: çeşmine M.
322 2a şu kimse: o kimse M.
323 3a ʿişrete: ʿāleme M.
324 **123** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s. 108.

2 Ṣabr u ḳarār u ‘aḳl alıcı bir perī imiş[325]
Ādem ṣanurdum ol ṣanemi gerçi ṣūretā

3 Bir kez ṭavāfın itmegi biñ ‘ömre virmezin
Ey ḥācı saña Ka’be baña kūy-ı dil-rübā

4 Evvel vefāya va’deler itmişken ey ṣanem[326]
Cevr itdüñ āhir eylemedüñ va’deye vefā

5 Vaṣṣāfısın o serv-ḳadüñ rāstı bu kim
Tab’-ı bülend-ṭarzuña aḥsent **Bāḳiyā**

124[327]

NAẒĪRE-İ ḤĀLETĪ

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

1 Āyīnedür cemāli o şūḥuñ cihān-nümā
Dünyāyı ḳaç bucaġ idügüñ gösterür baña

2 Olsa ‘aceb mi nāvek-i yārüñ dehānı sürḫ
Bir murġdur ki ḫūn-ı cigerdür aña ġıdā

3 Ḫāk-i rehüñ iletse ṣabā cennete eger
Ḥavrā iderdi cān gözine anı tūtiyā

77b 4 Mümkin midür ki yār vefā ide ‘ahdine
‘Ahd itdügi meger ki ola ‘āşıḳa cefā

5 Naẓmıyla **Ḥāletī** n'ola olursa ser-firāz
Her kime ṣan‘at ise bu mīrāṣdur aña[328]

---

[325] 2a Mısra M'de silik olduğundan D'den alındı.
[326] 4a itmişken: itmişdük M.
[327] **124** Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*, g.23.
[328] 5b mirāṣdur: mirāñdur D.

125[329]

NAẒĪRE-İ SĀBİT

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Ḫāk-i derüñden itmedi kelbüñ bizi cüdā[330]
Anuñla eskiden ḳapu yoldaşıyuz şehā

2 Ḳay' eylesün legençe-i cāma sebū-yı mey[331]
Meclisde olsa ni'met-i sāḳīden imtilā[332]

3 Cāna piyāz-ı ḫuşk ile sīr oldı yoḳ gibi[333]
'Āşıḳda ḫ˅ān-ı vaṣluña evvelki iştihā

4 Miḳrāż-ı ġamzesiyle iki pāre eyleyüp
Bir derzi şūḫı biçdi ḳumāş-ı dile bahā

5 El ṣalduġuñda mirvaḥa gibi hevā imiş
Yoḳ dest-i da'vetüñde begüm şemme-i vefā

6 **Ṣābit** o şāh-ı ḫüsne günāh-ı maḥabbeti
Erbāb-ı ibtilā diyemezler budur belā

126

ĠAZEL-İ DÜRRĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Dil ḫande-rīzī-i leb-i cānāna mübtelā
Cānāne girye-i dil-i nālāna mübtelā

2 Gül mā'il-i terennüm-i efġān-ı bülbülüñ
Bülbül-i tebessüm gül-i ḫandāna mübtelā

---

[329] **125** Karacan, *Sâbit Dîvânı,* s.354.
[330] 1a itmedi: itmese M.
[331] 2a cāma sebū-yı mey: mīnā-yı 'işrete M.
[332] 2b Saḳī sebūda var ise āṣār-ı imtilā M.
[333] 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.

3 Şemʿ ıżṭırāb-ı āteş-i pervāneye esīr
Pervāne sūz-ı cemʿ-i şebistāna mübtelā

4 Maʿşūḳ ḥāl-i ʿāşıḳa gül-ḫande-rīzdür
ʿĀşıḳ müdām-ı vādī-i peymāna mübtelā

5 **Dürrī** eger ḥaḳīḳat ile eyleseñ nigāh
Hep cümle şey tecellī-i Raḥmāna mübtelā

127[334]

ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Berg-i semenden olsa eger pīrehen saña
Bār-ı girāndur ey gül-i nāzik-beden saña

2 Gel gel şehīd-i ġamze-i bīdāruñ eyle kim
İtdüm fedā bu cānu dili cümleten saña[335]

3 Derd-i cünūn-ı ʿaşḳ seni itmeden helāk
Bir çāre eyle ey dil-i bī-mār sen saña[336]

4 Dīvāne eyler ol gözi āhū ṣaḳın seni[337]
Biñ kerre didüm ey dil-i şūrīde ben saña

5 **Rüşdī** Ḫudādan iste hemān her murāduñı
Zīrā ki ẕerre fā'ide yoḳ kimseden saña

128[338]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Bister olursa berg-i gül-i yāsemen saña

---

[334] **127** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.89. [D'de 7 beyit.]
[335] 2b cānu dili: cān-ı dili D.
[336] 3b bīmār: bī-çāre D.
[337] 4a āhū: cādū D.
[338] **128** Karacan, *Bosnalı Sâbit Dîvânı*, s.353.

Renciş-resān-ı ḫār olur ey sīm-ten saña

78a **2** Bir nev-resīde ṭıfl-ı sebāḳ-ḫān-ı nāz iken
Kimdür füsūn ü fitneleri ögreden saña

3 Gelse zamān-ı devlet-i ḥüsn-i bedī'üñe
'Āşıḳ olurdı Yūsuf-ı gül-pīrehen saña

4 Ter düşme şebnem üstine gāhi düşerse de
Ey gül taḥammül eyle keremdür düşen saña

5 **Ṣābit** ne çāre ḳısmet-i rūz-ı ezel budur
Gülşen baña vü gūşe-i beytü'l-ḫazen saña

129

ĠAZEL-İ TĪĞĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilü

1 Baḳ seyl-i āb-ı çeşmüme ḳan söylerüm saña
Gūş eyle işte kām-ı fiġān söylerüm saña

2 Kimdür [diye] ṣorarsañ o şūḫı eger baña
Şāhen-şeh-i bütān-ı zamān söylerüm saña

3 Ḳaṣdum lisān-ı ḥāl ile olmazsa müstefād
Rāz-ı derūnı ṣoñra nihān söylerüm saña

4 Bulma metā'-ı ḥüsnüne ol āfetüñ ḳuṣūr
Çıḳmazsa alma kāle-i cān söylerüm saña

5 **Ṭīġī** ḥaẕer ḳıl itme leb-i la'line heves
Bir ḳanludurur[-.] amān söylerüm saña

130[339]

NAẒĪRE-İ NEDĪM

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Gör ḳaddi yāri serv-i çemān söylerim saña
Baḳ ol dehāna rāz-ı nihān söylerim saña

2 Vardır ḥużūra söyleyecek bir sözüm anı
A'dā ḳaçan uyur o zamān söylerim saña

3 Ṣorma peyām-ı la'lini peymāne ṭuymasun
Ey dil tehālük etme amān söylerim saña

4 Ben şā'irim o ḳāmet-i mevzūnu ṭoġrusı[340]
Sevmem desem de belki yalān söylerim saña

5 Söylenmez ol perī ile seyr-i Ḥiṣārımıuz
Ẓann etme ey dil anı hemān söylerim saña

6 Ḫamdır dü zülfi zülfe-veş anuñla bil hemān
Ey bād-ı ṣubḥ işte nişān söylerim saña

7 Eylerse baña daḫı naẓar ol ḫidīv-i 'ahd
Hem-çün **Nedīm** siḥr-beyān söylerim saña[341]

131 [342]

NAẒĪRE-İ VAḤĪD

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Baḳ ḳadd-i yāre serv-i çemān söylerim saña
Ḥüsnin tamām cümleten ān söylerem saña[343]

---

339 **130** Macit, *Nedîm Dîvânı*, s.274.
340 4a M'de siliktir.
341 7b sihr ü: sihr-i M.
342 **131** Kahraman, *Vahîd Mahtûmî Dîvânı, s.*558.[D'de 7 beyit.]
343 1b ḥüsnin: ḥüsni M.

2 ʿĀşıḳları o seyyid-i ʿālī tebārımuñ[344]
Cümle fülān ibnü fülān söylerem saña

3 Vuṣlat deminde ṣorma ḫulūṣumdan ey ṣanem
Şāyed riyā ider de yalan söylerem saña

4 Ḥulyā-yı ehl-i ʿaşḳı şeb-i intiẓārda
Olduḳda rūz-ı vaṣlı nihān söylerem saña

78b 5 Aġlatma mübtelāñı amānı bilir misin
Ey bī-emān-ı nāz-ı emān söylerem saña

6 Naẓm-ı **Vaḥīd** olur ise taḥsīnüñe ḳarīn
Şiʿr-i selīs ü şevḳ-resān söylerem saña

132[345]

ṬARZ-I ĀḪAR

ĠAZEL-İ KELĪMĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Nev-reste sev ki ṭarz-ı güzel söylerüm saña
Sevdā-yı ḫaṭṭa düşme ecel söylerim saña

2 İrmez ḫayāl-i merḥale-i vaṣl-ı dilbere
Der-bend-i mū-miyānını bel söylerüm saña

3 Dest ursa nabż-ı ḫasteye defʿī? ḥayāt virür
ʿĪsīde görmemiş bunı el söylerüm saña

4 **Şehrī** ṣovuḳ edā ile itmiş sözin tamām
Luṭfī içün naẓīre ġazel söylerüm saña

5 Virür fenāya ʿālemi bir demde Nīl-veş

---

344 ʿāşıḳları: āşıḳların M.

345 **132** Çelen, *Kelîm Dîvânı'nda* bulunmadı.

Göz yaşı söylemem hele sel söylerüm saña

6 Gūş it **Kelīmī** evc-i belāġatda uç yüri
Ey şāh-bāz-ı ḫāme ʿamel söylerüm saña

133[346]

ĠAZEL-İ NĀBĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Ḫaṭ ʿazl-i ḥüsn virmedi ey nāzenīn saña
Oldı berāt-ı tāze ḫaṭ-ı ʿanberīn saña

2 Müşkil ṭılsımıdur dil-i āhen-sirişt-i yār
Ey āh ḥall iderseñ eger āferīn saña

3 Bir āfitābı eyledi ser-germ-i inḳıyād
Ey vaḳt-ı ṣubḥ bir nefes-i āteşīn saña[347]

4 Terk itdürür çemende bu feryādı ʿāḳibet
Ey ʿandelīb güldeki çīn-i cebīn saña

5 **Nābī** senüñle eyleyelüm ḥiṣṣe dil-beri
Ẕevḳ-i viṣāl baña figān u enīn saña

134

TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Hīç boza keyf virmedi ey nāzenīn saña
Çesbāndur ʿaceb ʿaraḳ-ı dārçīn saña

2 Müşkil marażdur ʻillet-i maʿhūde ḳabż ider
Ey ḥuḳne fetḥ iderseñ eger āferīn saña

---

346 **133** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.456.
347 3b bir: bu M.

3 İşkenbe bir büyük feneri itdi zīb-i dest
Ey basbalıḳ ? bu ṭoyaḳa-i āhenīn saña

4 Bir gün ṣoḳaḳ süpürgeligüñi unutdurur
Ey ḳoca ḳarı evdeki kör şeh-nişīn saña

5 Pāy ide ḳazancı senüñle **Hevāyī** hep
Ḳalb-ı ġurūş baña züyūf-ı s̱emīn saña

135 [348]

ĠAZEL-İ NĀMĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Ey mest-i nāz [u] sāḳī-i cām-ı Cem-āşinā
V`ey şūḫ-ı dil-firīb-i büt-i ʿālem-āşinā

79a 2 Ḳābil mi zaḫm-ı ġamzeñ ola merhem-āşinā
Ey Ḳahrāmān-ı çeşm ü nigeh Rüstem-āşinā

3 Biñ mübtelāyı bir nigehüñ tesliyet ider
Olmaz naẓīrüñ ey perī-yi ādem-āşinā

4 Āyā olur mı cürʿa-keş-i meclis-i viṣāl
ʿUşşāḳ-ı hem-nişīn-i ġam u mātem-āşinā

5 Var mı cihānda nükte vü ḥarfüñ gibi ola
Kevser-ḥalāve luṭf u gażab zemzem-āşinā

6 Ey şehsüvār-ı ʿişve gel itme gedāları
Bīgāne-i vefā vü cefā-yı ġam-āşinā

7 Cām-ı ümīd ẕevḳ-i viṣālüñle mest olur
Diller görince berg-i gül ü şebnem āşinā

---

[348] **135** Yenikale , *Nâmî Dîvânı*, s. 69. [Bu gazel divandaki g.13- g.14'ten alınma beyitlerden oluşmaktadır.]

8 Bī-hūş-ı cürʿa-i nigeh it **Nāmī**yi yine
Ey mest-i nāz u sāḳī-i cām-ı Cem-āşinā

136[349]

NAẒĪRE-İ FEHĪM

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Muʿtād-ı ẕevḳ-ı hecrüñ olan mātem-āşinā
Ġamdan helāk olur olamazsa ġam-āşinā

2 Leb-teşne-tīġüñem senüñ ey ḳıble-i niyāz
Zehr-ābe-ārzū olamaz zemzem-āşinā

3 Vakt-i ḥayāda rūyuña baḳsun gören baʿīd
Gül-berg-i şuʿle olduġını şebnem-āşinā

4 Bīgāne olmasun elem-i tīr-i ġamzesi
Ey müşfiḳ itme zaḫm-ı dilüm merhem-āşinā

5 Ey ġamzesi **Fehīm** gibi rūşenā-yı dil
Bīgāne-ṭarz ol olma dile maḥrem-āşinā[350]

137[351]

ĠAZEL-İ MESĪḤĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Ṣalduñ belāya cānumı ey cān unutma ha
Ḳılduñ beni firāḳla giryān unutma ha[352]

---

[349] **136** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.316.
[350] 5b ṭarz ol: ṭavr D; maḥrem: her-demD.
[351] **137** Mengi, *Mesihî Dîvânı*, s.119.
[352] 1b beni: ġam-ı D.

2 Geldi nice senüñ gibi cevvār dehre līk[353]
Gitdi ṣonucı yine peşīmān unutma ha

3 ʿĀşıḳlaruñı luṭf ile yād eyledükçe ki[354]
Sög baña daḫı ey şeh-i ḫūbān unutma ha

4 Bezm-i belāda nūşumı nīş eyledi ġamuñ
Añ ḳarşu ʿıyş u nūşumı her ān unutma ha[355]

5 Bād-ı firāḳuñ itdi **Mesiḥī** kemīnenüñ[356]
ʻÖmri gülini ḫāk ile yeksān unutma ha

138
ṬARZ-I ĀḪAR
NĀSİB

Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün

1 ʿUşşāḳa luṭfı gāhīce cānā unutma ha
Ḫamyāze-gerd ü muntaẓıruz hā unutma ha

2 Devr-i ḳadehde nevbetümi gözle sāḳiyā
Ṣun luṭfuñ ile sāġar-ı ṣahbā unutma ha

3 İtdüñ bugün raḳībin maḥalleñde behre-yāb
Bu vāzʻ-ı nā-şenīdüñi ferdā unutma ha

79b 4 Taʿbīr-i dil-pezīrī-i āmālüm ezber it
Lüṭf u mürüvvet itmegi aṣlā unutma ha

5 Tīġ-ı sitemle sīnemi itdüñ dilim dilim
Bir kerre eyle bārī müdāvā unutma ha

---

[353] 2a M'de silik olduğundan D'den alındı.
[354] 3a eyledükçe ki: eyleyicegiz D.
[355] 4b her ān: ey cān D.
[356] 5a bād-ı: yād-ı M.

6 Ḳılduñ viṣāli vaʿde-i ḫāṭır-firīb ile
İncāz-ı vaʿdi sende dil-ārā unutma ha

7 Pīrāna **Nāsiba** bu belāġatlu şiʿrden
Maḳṣūdumuz naẓīredür ammā unutma ha

139[357]

ĠAZEL-İ ṬIFLĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Bilmez ṭarīḳ-i ʿaşḳda mestāne āşinā
Olmaz ḥarīf-i ʿaḳl ile dīvāne āşinā

2 Biz mevc-i pür-ḫurūş-ı yem-i ʿaşḳ idük henüz
Dest urmamışdı lücce-i ʿummāna āşinā

3 Biz sūz-ı tāb-ı ʿaşḳ ile germ-iḫtilāṭ iken
Olmamış idi şemʿ ile pervāne āşinā

4 Bir kerre gūşe-i ḫam-ı ebrūña degmedük
Feryād senden ey büt-i bīgāne-āşinā

5 Var ise naḳş-ı **Ṭıflī**-i güm-geştedür diyü
Olmaz o şūḫ-ṣūret-i bī-cāne āşinā

140[358]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Bīgānelerle oldı çü cānāne āşinā
Olsaḳ ʿaceb mi biz daḫı bīgāne-āşinā

2 ʿĀşıḳla dil-rübā n'ola germ-ülfet olmasa
Bir şemʿa var mı ki ola pervāne āşinā

---

[357] **139** Özdingiş, *Tıflî Dîvânı,* s.173
[358] **140** Karacan, *Bosnalı Sâbit Dîvânı,* s.353.

3 Bīhūde gerd-i deşt-i cünūn eyledi beni
Bir şūẖ-ı ḥacle-ülfet-i kāşāne-āşinā

4 İtdi hele o muġ-beçe-i büt pesend-i nāz
Zühhād-ı ẖod-perestī ṣanem-ẖāne āşinā

5 **Sābit** tekellüf-i ser ü sāmān ne ḳayddur[359]
ʿĀḳil odur ki olmaya sāmāne āşinā

141[360]
VEZN-İ ĀẔAR
ĠAZEL-İ BĀḲĪ
Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 ʿĀrızuñ āb-ı nābdur gūyā
Ẕeḳanuñ bir ḥabābdur gūyā

2 Dilde envār-ı mihr-i ruẖsāruñ
Ābda māh-tābdur gūyā

3 Naḳş-ı ḥüsn-i ẖaṭuñla ṣafḥa-i dil
Bir muṣavver kitābdur gūyā

4 Ṭutdı mihri cihānı ol māhuñ [361]
Pertev-i āfitābdur gūyā

5 Bezm-i ġamda dü çeşm-i pür-ẖūnum
İki şīşe şarābdur gūyā

6 **Bāḳiyā** ẖāl-i ʿanberīni anuñ
80a Nāfe-i müşg-i nābdur gūyā

[359] 5a M'de silik olduğundan D'den alındı.
[360] **141** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.109.
[361] 4a 4 ve 5.beyitler D'de yer değiştirmiş.

142[362]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün

1 ʻÖmr bir cūy-ı ābdur gūyā
Ḫāne-i ten ḥabābdur gūyā

2 Varaḳ-ı derd-i ʻaşḳ u ṣāfḥa-i ḥüsn[363]
Her biri bir kitābdur gūyā

3 Ḫayme-i ḥüsne ol iki ebrū
İki müşkīn-ṭınābdur gūyā

4 Başladı ʻarż-ı mihre mestāne[364]
Yine ḳaṣdı ʻitābdur gūyā

5 Sīne-çāk olmadan hemān ġarażı[365]
Vuṣlata fetḥ-i bābdur gūyā

6 Geldi şāhīn-i çeşmini süzerek[366]
Sevdügüm mest-i ḫˇābdur gūyā

7 Yine gözler ḳamaşdı ey **Rūḥī**[367]
Gelen ol āfitābdur gūyā

143[368]

ĠAZEL-İ NĀMĪ

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün

1 Dile yād-ı lebüñ cām-ı mey-āsā

---

[362] **142** Ak, *Bağdatlı Rūhî,* s.312. [D'de 8 beyit.]
[363] 2a "Derd-i" M'de yok.
[364] 4a Mihre mestāne: mihr eylemege M.
[365] 5a Sīne-çāk olmadan ġaraż D.
[366] 6a çeşmini: çeşmin M.
[367] 7a ḳamaşdı ey Rûḥī: ḳamaşur Rûḥī M.
[368] **143** Yenikale, *Nâmî Dîvânı,* s.69.

Virür neşve ider ser-mest-i şeydā[369]

2 Ḥayāl-i ḳāmetüñle nāle döndi
Ḳulaḳ ṭut nāle-i ʿuşşāḳa cānā

3 ʿİtāb-ı ġamzeñ olur ārzū-keş
Virür ḫandeñ viṣāle ruḫṣat ammā

4 Hicāb-ı şermi defʿ içün dem-ā-dem[370]
Nigeh-nāzuñ niyāz eyler temennā

5 Dehānuñ ġonca-i bāġ-ı leṭāfet
Açar feyż-i tebessüm anı gūyā

6 Degüldür ḫāl mirʿāt-ı ruḫuñda
Dilümden ʿaḳs olur anda süveydā

7 Ṣarīr-i ḫāmesi **Nāmī**-i zāruñ
Nevā-yı bülbül-i gül-geşt-i maʿnā

144[371]

ṢĀBİR

Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Olalı ʻaḳl göñlüme hem-pā
Sāye-veş olmaz idi pā ber-cā

2 Baña yār āsitānıdur mesken
Ḳaysuñ olsun ġazāl ile ṣaḥrā

3 Ḥabbeẕā ẕevḳ-ı ḫāne ber-dūşī
Ki bir oldı yanımda būm u hümā

---

[369] 1b sermest-i: sermest ü M.
[370] 4a ḥīcāb: nikāb D.
[371] **144** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,* s.54.

4 Çekdi ḫamyāzeler girībānum
Firkātüñden melūl olup cānā

5 **Ṣābir** isterdi cān-ı şīrīnin
Maḳdemüñde niṣār ideydi saña

6 Tīġ-ı hicrān helāk idüp nāgeh
Ne saña ḳaldı ʿāḳıbet ne baña

145[372]

ĠAZEL-İ ʿİṢMETĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

80b 1 İderdi merḥāmet ol ġamzekār-ı nāz bāña
Vireydi baḫt eger ruḫṣat-ı niyāz baña[373]

2 Zebān-ı lālimi bīgāne-i niyāz etdi
Cefālar eyledi bu çarḫ-ı ḥile-bāz baña[374]

3 Neden bilürdi dil āyīn-i bezm-i dildārı
Açılmasaydı eger perdedār-ı rāz baña[375]

4 Nigāh-ı mihr ü vefā ẓanneder gören ammā
Ne gūşeler ider ol çeşm-i fitne-sāz baña

5 Henüz ʿ**İṣmetiyā** mest-i cām-ı pīşīnim[376]
Neler ṣunar daḫı sāḳī-i dil-nevāz baña

---

[372] **145** İpekten, *İsmetî Dîvânı*, s.35.
[373] 1b baḫt: bārī M.
[374] 2b Bu çarḫ-ı: ṣoñra o M.
[375] 3b açılmasaydı: açılmayaydı M.
[376] 5a cām-ı: bezm-i M.

146[377]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Efendi şīve ile nāzı itme az baña
Vüfūr-ı nāz saña yaḳışur niyāz baña

2 Bu deñlü sūziş-i ʿaşḳ ü niyāzdan ṣoñra
Revā mıdur idesin bir nigāha nāz baña

3 Naʿīm-i luṭfuma sīr eylerüm seni dirsin[378]
Senüñ dürūġuña sīrem yeter piyāz baña

4 Lisān-ı ḥāl ile yanmış tekellümi nāyuñ
Netīce ṣaḳlayamam itme keşf-i rāz baña

5 Ṭarīḳ-i nādire-sencīde Ṣābitā besdür
Bu tāze vādī-i pākīze imtiyāz baña

147[379]

ĠAZEL-İ NĀMĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Teveccüh itse olur ẕerre āfitāb saña
ʿAceb mi olmasa bir vech ile niḳāb saña

2 Lebüñde neşvesi ḳalmış ḫumārı çeşmüñde[380]
Virince sāḳī-i bezm-i ezel şarāb saña

3 Bu siḥr-i şīve-i ülfet ki sende ẓāhirdür [381]
Ne mümkin olmaya dil-dāde şeyḫ ü şāb saña

---

377 **146** Karacan, *Sâbit Dîvânı*, s.352.
378 3a luṭfuma: vaṣluma D.
379 **147** Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s. 64.[5, 6 ve 7.beyitler Nâmî'nin saña redifli başka bir gazelinden kaydedilmiştir, s.67.]
380 2a "kalmış " M'de yok.
381 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.

4 Yerinde sevdügüm iḳbāl-i luṭfuña söz yoḳ
Gelür telāşī-i ḫırṣumdan ictināb saña

5 Cemāl-i mihr ü mehüñ ʻaksine ider ḫande[382]
İdelden ey perī āyīne intisāb saña

6 Sen esb-i nāza süvār olmaġa yüri meyl it
Niyāz-ı ʻāşıḳ-ı bī-dil olur rikāb saña

7 Bu deñlü cevri ki **Nāmī**ye ẓālim eylersin
Ṣaḳın ki rūz-ı su'āl olmaya cevāb saña

148 [383]

NAẒĪRE-İ FUŻŪLĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Kemāl-i ḥüsn virüpdür şarāb-ı nāb saña
Saña ḥelāldür ey muġ-beçe şarāb saña

2 Lebüñ su'āline virmez cevāb ʿuşşāḳuñ[384]
Su'āl olursa bu senden nedür cevāb saña

3 Ṣafā-yı cevher-i tīġından umma kām ey dil
Ṣaġınma ṣu vire ey teşne ol serāb saña

4 Cezā güninde ṣorulmaz ḫaṭālar eyledüçün
Yeter fiġān ile ben virdügüm ʿaẕāb saña[385]

81a 5 Beni ḳarārum ile ḳoymaz olduñ ey gerdūn
Yiridür āhum ile virsem inḳılāb saña

---

[382] 5a 5,6 ve 7.beyitler, Yenikale, s. 67, g. 9.
[383] **148** Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı*, s.142. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[384] 2a cevāb: cevābı M.
[385] 3 ve 4. beyit yerine a M.de; 3a ve 4b mısralarından oluşan bir beyit kayıtlıdır.

6 **Fużūlī** başuña ol serv sāye ṣaldı bu gün[386]
'Ulüvv-i rif'at ile yetmez āfitāb saña

149[387]

NAẒĪRE-İ ŞEHRĪ

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Gelürse kesret-i neẓẓāreden hicāb saña
O demde sürḫī-i rūyuñ olur niḳāb saña

2 Nic'etsün āyine mihr-i ruḫuñla 'aksini farḳ
Sen āfitāba müşābihsin āfitāb saña

3 Şerāre-veş iderüm dūde-i cigerden red[388]
Ger eylemezse eṣer āh-ı şu'le-tāb saña

4 Ol āb u tāb ki var 'ārıżuñda keşf eyler
Olursa ḳalb-i bütāndan eger niḳāb saña

5 Mey-i teġāfüli nūş itme girme ḳanumuza
Siyāh- mestī-i çeşmüñ yiter şarāb saña

6 Ṣad āferīn ġazel-i Rūmiyānuña Ṣā'ib
Ki virdi **Şehrī** dü-ṣad şevḳ ile cevāb saña

150

NAẒĪRE-İ ṬĀLİB

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Ruḫuñ şu'ā-ı şehā virmiş āb ü tāb saña
Ne yüzle ḳarşu ṭurur bilsek āfitāb saña

2 O tīr-i ġamze ne yā ol muḳavves ebrūlar
'Aceb mi olsa dil-efkende şeyḫ u şāb saña

---

386 5a Fużūlī tā saña ol servi ṣaldı bugün M.

387 **149** Demirel, *Şehrî Dîvânı,* s.79.

388 3a dūde-i cigerden: dīde-i ruḫuñdan M.

3 Ṣafā gelür baña cevr ü cefāyı eyledügin
Recā-yı lüṭfuñ ile virmezem ’aẕāb saña

4 Görince mihr-i ruḫuñ lerzenāk olur cānum
O deñlü tāb virüpdür şarāb-ı nāb saña

5 Olurdı hem-ser-i ḫurşīd pāye-i **Ṭālib**
İdeydi ẕerre ḳadar şāhum intiṣāb saña

151[389]

NAẒĪRE-İ ‘İZZET PAŞA

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Baḳılmaz ey gül-i ḫod-rūy-ı āfitāb saña
Fürūġ-ı nūr-ı cemālüñ yeter ḥicāb saña

2 Ne ḥaddi var ki gele çeşm-i mestüñe bāde
‘Aṣīr-i ḫūşe-i pervīn gerek şihāb saña

3 O cism-i nāziki eyler ḥarīr āzürde
Meger ki berg-i semen ola cāme-i ḫ˘āb saña

4 Ne lu‘b ile seni ālūde eyledi aġyār
Ki ibtidāda ṣaded ne ‘aceb cevāb saña

5 Hevā-yı ‘aşḳ ile ser-germ olaldan **‘İzzetiyā**
Çü şu‘le-āteş olupdur bu ıżṭırāb saña

152

TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Baḳılmaz ey büt-i bed-rūy-ı mūy-tāb saña

---

[389] **151** Aypay, *İzzet Ali Paşa Dîvânı'*nda bulunamadı.

Gümiş cül öñde çuvāluñ yeter niḳāb saña

2 Ne ṣan‘at ile ṭolandurdı ‘aks-i ḥüsnüni yā
Ne yüzden itdi ‘aceb āyine dolāb saña

3 Ne ḥaddi var ki ola ayaġına her ḳalçın
81b ‘Abā-yı tiftik umaruz gerek çorāb saña

4 Dükānda baş mı egersin selāmına ḫalḳuñ
Meger ki ṭapına aġa-yı iḥtisāb saña

5 Çomaḳla cer ‘Arabistān çölinde ṭolanduñ
Hevāyī yaradı yā semt-i ‘Ayntāb saña

153[390]

‘ÖMRĪ

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Bir āfet-i dil ü dīn oldı ḳarşudan peydā
Meger ki seyr ide çıḳmış güneş gibi tenhā

2 Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
Semen-‘iẕār u benefşe-ḫaṭṭ u sehi bālā(?)

3 Hezār nāz ile geldi oturdı yanıma
Elinde sāġar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḫamrā

4 Tekellüf eyledi nūş it diyü bize ol dem
Hemān dem itdi beni būseler[le] şekkerḫā

5 Tebessüm eyleyerek geldi dökdi [---] *[391]
Ne denlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

---

[390] **153** 81b'de Der-kenardır.
[391] * 5a Bozuk olduğu için okunamadı.

6 Terennüm eyleyerek vardı ḫˇāba mest oldı
Açıldı sīne-i sīmīn ķırıldı bend-i ķabā

7 Bu ẕevķ u ʻişrete irmez kişi cinānda daḫı
Düş ise ḫayr ola **ʻÖmrī** hele eyü rüʻyā

154[392]

ĠAZEL-İ VAṢFĪ

Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün

1 Şemīm-i ḫāk-i reh-i pāy-ı esb-i yārı baña
Ayaġı tozı ile [geldi] virdi peyk-i ṣabā

2 ʻAṣā ile öñe düşsün yolı bilür zāhid
Ṭarīķat ehli gerek kūy-ı yāre rāh-nümā

3 Kesüp dimem ʻalima'llāh beyān-ı vāķıʻdur
Bu görilen kişinüñ ārzū-yı zülf-i dü-tā

4 Firāķdan müteşekkī viṣālden maḥrūm
Numūne ey dil-i maḥzūn Yusūf oldı baña[393]

5 Çü **Vaṣfiyā** ele girmez feżā-yı ʻişretde
Kümeyt-i bāde-i gülgūn gibi güzel hem-pā

155[394]

ĠAZEL-İ ṢĀBİR

Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün

1 Göñül murādını bilmezken olsa kef be-semā [395]
Tamām ḫaclet-i ḫˇāhiş tamām şerm-i duʻā

2 Hezār gerdiş-i beyhūde gösterür giderek

[392] **154** Çavuşoğlu, *Vasfî Dîvânı*'nda bulunamadı.
[393] 4b maḥzūn: maḥzūn gerek M. [vezin gereği "gerek" çıkarıldı.]
[394] **155** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,* s.53.[D'de 5 beyit.]
[395] 1a olsa: ola D.

Ḳalursa böyle eger çarḫ-ı āsumān ber-cā

3 Ne çāre sāḳī-i taḳdīr ey ʻadū ṣunmış
Şarāb-ı nāb saña kāse kāse zehr baña

4 Terāne-senc olalı sūz-ı ʻaşḳ ile **Ṣābir**
Cihāna velvele-i şiʻri ṣaldı ṣīt u ṣadā[396]

156[397]

ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Mefâʻilün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün

1 Gelürse mihr-i felekden n'ola ferāġ baña
Yeter ruḫuñ gibi bir māh-ı şeb-çerāġ baña

2 Senüñle mihr-i felek baḥs̱-i ḥüsn ider dirler[398]
ʻAceb mi olsa dilümde bu dāġ dāġ baña[399]

3 Ayaḳda renc-i ḫumār ile ḳaldum ey sāḳī
Beni saña getürür yoḳ mı ey ayaġ baña[400]

4 Şarāb-ı nāba bedel ḫūn-ı dil yeter sāḳī[401]
Olursa bādeye olsun ne ġam yasaġ baña

5 Müyesser eyle İlāhī ki ḳalmadı ṭāḳat
Cefā-yı dehre taḥammül ider dimāġ baña

6 Geçilmez ol ṣanemin sāyesinden ey **Rüşdī**
Olursa ṭūbī-i cennet eger otaġ baña

---

[396] 4b ṣīt: ṣayt D.
[397] **156** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s. 91. [D'de 7 beyit.]
[398] 2a ḥüsn M'de yok.
[399] 2b dilümde M'de yok.
[400] 3b ey: bir M.
[401] 4a dil yeter sāḳī: yeter ey dil sāḳī M.

82a 157

NAẒĪRE-İ ‘ĀRİF

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Ne lālezārgehi gör ne seyr-i bāġ baña
Yeter müşāhade-i cism-i dāġ dāġ baña

2 Şemīm-i nāmiye-i gülşen-i temennāyım
Olur mı būy-ı gül ārāyiş-i dimāġ baña

3 Yegāne ‘āşıḳ-ı āzāde-ḳayd-ı her kāmum
Girān gelürse n'ola minnet-i sürāġ baña

4 Olur füsürde yine serd-bād-ı āhumdan
Olursa şem‘-i meh ü mihr eger çerāġ baña

5 Tenük-mizāc-ı ġamam dil-ḫırāşdur **‘Ārif**
Ḫurūş-ı zemzeme-i ‘andelīb ü zāġ baña

158[402]

ĠAZEL-İ FAṢĪḤ-İ MEVLEVĪ

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Sefīne-i dile tecrīd gösterür mi Ḫudā
Kenār-ı sāḥil-i ümmīd gösterür mi Ḫudā

2 Libās-ı tāze meserretle eyleyüp ḫandān
Murādum üzre baña ‘īd gösterür mi Ḫudā

3 Bu şām-ı tīre-i ḥasret irer mi encāma
Cemālüñ ey ruḫı ḫurşīd gösterür mi Ḫudā

4 Muḳābilümde bir āyīne-ṣāf-ı İskeñder
Elümde sāġar-ı Cemşīd gösterür mi Ḫudā

[402] **158** Çıpan, *Fasîh Dîvânı*, s. 263.

5 Bu şūrezār kühen bāġ-ı ḫār-perverde
Faṣīḥā bir gül-i ümmīd gösterür mi Ḫudā

159
VEZN-İ DĪGER
ĠAZEL-İ ḪĀTEMĪ
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Başumı kesse eger tīġ-ı cefā
Sevmeden yāri kesilmem ḳaṭ'ā

2 Aṣılayın ser-i kūyuñda didüm
Virmedi yār icāzet aṣlā

3 Lebüñ emsem didüm ol yāre didi
Ṭuymasun kimse bu sırrı ammā

4 Hicr-i dendānı ile ol yārüñ
Başuma geldi niçe derd ü belā

5 Ḳatrece 'aynuma gelmez bir dem
Ḫātemī yaşuma nisbet deryā

160
VEZN-İ AḪAR
ĠAZEL-İ VAṢFĪ
Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Baḳsaḳ nic'olur ol ruḫ-ı ḫoş manẓara cānā
Açılsa n'ola gülşene bir pencere cānā

2 'Uşşāḳı eger nīze ile ḳatl ise maḳṣūd
Luṭf eyleye bir ṭoġrı ḫaber göndere cānā

3 Ruḫsār-ı lebüñ seyr ideli ḳalmadı ḥācet

Cām-ı mey ü āyīne-i İskendere cānā

4 Peykān-ı müjen ḫāṭır-ı maḥzuñda yir itdi
Şimden gerü var sikkeyi ḳaz mermere cānā

5 Geh ḫāk-i derūñ gāh enīsüñ ola **Vaṣfī**
82b Yoḳ yirlere çala anı yirden yire cānā

161[403]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1. Ḫūrşīd-i ruḫuñ kendüyi kim göstere cānā
Minnet mi ḳalur mihr-i żiyā-güstere cānā

2. Bir yirde ki pertev ṣala envār-ı tecellī
Ḥācet mi ḳalur mihr ü meh-i envere cānā

3. Ḫaşr ide mi bir yirde senüñle beni devrān
Ḥasret ḳala mı yoḫsa dem-i maḥşere cānā

4. Sen seng-dilüñ şol ki derūnında yir eyler
ʿĀlemde hemān sikke ḳazar mermere cānā

5. Ṣūret mi bulur bir daḫı ol devr-i ruḫuñda[404]
Yüz virmedük āyīne-i İskendere reh-i cānā

6. Ben şāh-ı naẓar rind-i cihān aña direm kim
Nergis gibi göz dikmeye sīm ü zere cānā

7. Ṭūṭī gibi ḫoş nükteler ögretdi dehānuñ
Bāḳī gibi üstād-ı suḫen-pervere cānā

---

[403] **161** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.102. [D'de 8 beyit.]
[404] 5a Bu beyit D'de yok.

162
ṬARḤ-I DĪGER
ĠAZEL-İ EDĪB

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Dūş oldı gözüm bir güzele aduñı ṣorma
Urıldı göñül tīrine şemşīrine ṣorma

2 ʿUşşāḳuña āzürde dil olmış ḫaber aldım
Zāhid beni a[l]damaġa var ḥīleyi ḳurma

3 Ṭurdı sözine itmedi ʿuşşāḳa cefāyı
Bu āna degin bildigümüz daḫı o ṭurma

4 Zāhid ne ḳuş olduġı dürüstī bilinürken
Luṭf eyle anı gel baña medḥ ile uçurma

5 Biñ cān ile çün olduñ **Edībā** añā māʿil
Saʿy it sen ṣayd idesin ṭurma oturma

163
ĠAZEL-İ VĀLİHĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Dūr itdi felek gerçi ḳapuñdan beni ammā
القلب على بابك ليلا ونهارا

2 Gitdi ḫıred ü ṣabr-ı dil ü hūş göñülden
Ḳaldum yine bu ġurbet içinde tek ü tenhā

3 Geh ḥālümi itdüm saña eşʿār ile işʿār
Geh sırr-ı dili eyledüm inşā ile ifşā

4 Her dem yazılur ḳanumı dökse yire ġamzeñ
من مات من العشق فقد مات شهىدا

5 Raḥm eylemedüñ ḥālüme inṣāf ki inṣāf
Şefḳat bu mıdur **Vālihī** üftādeñe cānā

164[405]

NAẒĪRE-İ MESĪḤĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Gül ʿārıżuñ üstinde o zülfeyn-i semen-sā
Ṣan ḳurdı duzaġ avlamaġa bülbül-i şeydā

2 Sāḳī bize bir ṣubḥ-ı ṣabūḥī ṣunıvir kim
Biz yüz yumazuz olmayıcaḳ bāde-i ḫamrā[406]

83a 3 Ḳudret ḳalemi naḳş uralı levḥ-i vücūda
Yazılmadı ḥüsnüñ gibi bir naḳş-ı dil-ārā

4 Biz bülbül ü gül gibi şehā bāġa varalum
Ṣūfī ḳo otursun bu çaġında ten/tek? ü tenhā[407]

5 Gül yapraḳ aġızlu aña sırruñı açma
Bir ġoncaya daḫı eylemesün sırrın ifşā

6 Āyīne-i ruḫsāruñı gösterme raḳībe
Kim kendüyi görür ḳılıcaḳ anı temāşā

7 Ṭatvīl-i kelām itme **Mesīḥī** ola bir gün
Bir dilber vaṣlı […]*[408]vaṣlı iʿṭā[409]

---

[405]**164** Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.113.
[406] 2a 2. beyit D'de yok.
[407] 4a 4. beyit D'de yok.
[408] * 7b Mânâ ve vezin açısından eksik.
[409] 7a 7. beyit D'de yok.

165[410]

NAẒĪRE-İ ʻĀLĪ

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

1 Güftāruña taḳlīd idicek bülbül-i şeydā
Bir sille urup ḳana yüzüñ aġzını boya

2 Eller baña ben ḥüsnüñe sen ʻaşḳa ḥayrān
Va'llāhi ve bi'llāhi ve ta'llāhi temāşā

3 Çehreñde lebüñ sözüñ(?) sözde ʻitābuñ(?)
Andan be ne ġarrā be ne raʻnā be ne zībā

4 Mecnūn gibi bir şaçları Leylī hevesinden
Ṭaġlar depesinde gezebilsem depe tenhā

5 **ʻĀlī** ne güzel vaṣfuñ ider ḳand-ı lebüñle
Aḥsente senüñ ḥüsnüñe iḥsānuña cānā

166[411]

NAẒĪRE-İ YAḤYĀ

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

1 Gösterdi yine sāḳī-i meclis yed-i beyżā
Zerrīn ḳadeḥi itdi elinde gül-i ḥamrā[412]

2 Gülşende seher gūşuma bir naġme ṭokundı
Gelmiş gibi vādīye yine bülbül-i şeydā

3 Her ḥalḳa-ı zülf oldı bir āyīne ruḫında
İster nice yüzden görine ḥüsn-i dil-ārā[413]

---

410 **165** Altun ve Aksoyak, *Gelibolulu Mustafa Ālî ve Dîvânı*'nda bulunamadı.
411 **166** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı,* s.25.
412 1b gül-i ḥamrā: gül-i raʻnā M.

4 Çāk ṭutmayıcaḳ dāmen-i zülfüñ dil-i mehcūr[414]
Bulmadı ẓafer devlet-i pābūsuña cānā[415]

5 Ancaḳ ġam-ı dildārı alur ḥavṣala-i ʿaşḳ
Yaḥyā olımaz aña mezāḥim ġam-ı dünyā

167[416]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Ḥüsn ile saña öykünemez çün gül-i ra’nā
Hüzn ile baña beñzeyemez bülbül-i şeydā

2 Cān almada nāzüklik ile la’lüñe söz yoḳ
H̱ālüñ daḫı bir dānedurur fitnede ammā

3 Ṭuġrası berātuñ yazılur eks̱eri altun
Rūyuñda ḳaşuñ zerd olur ise n’ola şāhā[417]

4 Bezm içre sürāḫī gibi ḳan aġladuġum bu
Sāḳī lebüñe ḳan baġı oldı mey-i hamrā

5 İller yiye şeftālūsını bāġ-ı cemālüñ
83b Ey sīb-ẕeḳan **Bāḳī** nice bir diye eyvā

168

NAẒĪRE-İ NUṢḤĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Ey māh senüñ ḥüsnüñe mā’il dil-i şeydā
Luṭf u kerem eyle beni gel eyleme rüsvā

---

413 3b görine: görinceD.
414 4a ṭutmayıcaḳ: ṭutmaḳ içün M.
415 4b bulmadı ẓafer: hiç çāre mi varD.
416 **167** Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.104.
417 3b zerd: zer M.

2 Sen evc-i melāḥatde ruḫuñ neyyir-i a‘ẓam
Sensüz dil-i āşufteye ‘ālem şeb-i Yeldā

3 Ḫaṭṭ-ı siyehüñ fikrini tedḳīḳ iderek dil
Ṣabr/Ṣayru? ḫıredüñ başına geldi ḳara sevdā

4 Şimdi ser-i dāmān-ı viṣālin ele girmez
Yā niceye dek olsa gerek va‘de-i ferdā

5 **Nuṣḥī** gibi bir ‘āşıḳ-ı ḫoş-gū bulunur mı
Taḥrīr ide vaṣfuñda senüñ [şi‘r-i] güher-sā

169[418]

NAẒĪRE-İ NĀMĪ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Nūş-ı leb-i la‘lüñden alup neşveyi ṣahbā
Çeşmüñde ider mestī-i nāzı o dem icrā

2 Hem ḫūnī-i cān hem yine cān-baḫş ola ġamzeñ
Bir vech ile hīç beñzeye mi aña Mesīḥā

3 Ḥasret-keşī-i küşteñ olan biri de Cibrīl[419]
Hemvāre yaḳar ġamzeñ içün dāġ-ı temennā

4 Der-kār-ı teraḥḥum olup ol keyfde ġamzeñ
Dil-mürdeleri ṭarf-ı nigehle ider iḥyā

5 Ġamzeñ ki ide hāsiyyet-i la‘lüñi ẓāhir
‘Uşşāḳa ne ġam vaṣluña cān virmekde cānā

6 Gördüm dil-i **Nāmī** gibi hep sīne-i ẕerrāt
Tīġ-i nigeh-i nāzuñ ile çāḳ ser-ā-pā[420]

---

[418] **169** Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s. 64. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[419] 3a küşteñ: küşte M.

170

ĠAZEL-İ (…) ?

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Yār itse ʻaceb eyleme aġyāra müdārā
Dünyāda ider her kişi murdāra müdārā

2 Āsūdelik ister iseñ ey dil siteminden
Eyle dil ile ol gözi mekkāra müdārā

3 Būy-ı gül ümīdinde olan kimseler elbet
Bu gülşen-i ʻālemde ider ḫāra müdārā

4 Memdūḥ[ı] olur Kaʻbe-i ʻulyā gibi dā'im
Kim eyler ise rıfḳ ile züvvāra müdārā

5 Terk eyleyüp ʻuşşāḳı raḳīb-i ḫara uydı
İḳbāli ḳoyup eyledi idbārā müdārā

6 Encāmı neye varacaġın añlasa ādem
Eyler mi idi çarḫ-ı sitemkāra müdārā

7 Zaḫm-ı dile dāmān-ı ümīd ile cihānda
ʻUşşāḳa ne ġam vaṣluña cān virmede cānā

171[421]

ĠAZEL-İ SEYYİD ṢABRĪ

Müfteʻilün Fâʻilün Müfteʻilün Fâʻilün

1 Berḳ-ı emel sūz-ı mey ʻaşḳ-ı Ḫudādur baña
ʻAşḳ-ı Ḫudā mā'ye-i sūz-ı ṣafādur baña

---

[420] 6b tīġ-ı: şemşīr-i D.
[421] **171** Uz, *Sabrî Dîvânı*'nda bulunamadı.

84a 2 Ceyb-i dü çeşmim olur naḳd-i nedāmetle pür
Girye-i mestānegī māye-fezādur baña

3 Şimdi reh-i ʻaşḳda şöyle [..-][422] ser-be-ser
Penbe-i dāġ-ı heves bār-ı belādur baña

4 Şūre zemīn-i riyā kec-revişān semtidür
Bādiye-i ārzū deşt-i hevādur baña

5 Çekmedüm el **Ṣabriyā** dāmene-i ʻārdan
Şāh-ı maḥabbet ʻitāb itse sezādur baña

172[423]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Müstefʻilün Müstefʻilün Müstefʻilün Müstefʻilün

1 Gelmek revā mı dāimā benden vefā senden cefā
Bağışla cürmüm ḳıl vefā benden rıżā senden ʻaṭā[424]

2 Ben başum alup gitmede sen ʻıyş u ʻişret itmede[425]
Olsa ʻaceb mi dāyimā benden ʻanā senden ṣafā

3 Benden ʻaceb gelmez ṭaleb luṭf itmemek senden ʻaceb[426]
Sen şāh-ı ʻālem ben gedā benden rıżā senden ḳażā[427]

4 Beyhūde ġam çekme yine ʻazm idelüm mey-ḫāneye
Rehn olsun anda zāhidā benden ʻabā senden ḳabā[428]

---

[422] * Yazı bozuk olduğundan okunamadı.
[423] **172** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.336.
[424] 1b vefā: ʻaṭā D; rıżā: ḫaṭā D.
[425] 2a ʻıyş u ʻişret itmede: ġayrıla ʻıyş itmede D.
[426] 3a gelmez: gelmek D.
[427] 3b ḳażā: necā D.

5 Yutmaḳdayuz ḫūn-ı ciger dildār bizden bī-ḫaber[429]
Ey dil meger ilte ṣabā benden du‘ā senden s̱enā

6 Göz açmadum ben giryeden göstermedüñ yüz baña sen
Ref‘ olmadı ey pür-cefā benden bükā senden ḥayā

7 Ben nāẓım-ı derr ü güher sen vālī-i ṣāḥib naẓar
Medḥ-i ‘ināyetdür sezā benden saña senden saña[430]

8 Ḳılma naẓar ef‘ālüme baḳ merḥametle ḥālüme
Ben mücrimem sen pür-‘aṭā benden ḫaṭā senden ‘aṭā

9 **Rūḥī** esīr-i derd ü ġam ol bī-kese ey Ḫıżr-dem[431]
İḥsānuñı ḳıldum devā benden devā senden şifā[432]

173[433]

ḤARFÜ'L- BĀ MİN ĠAZELİYĀT-I ENVĀ‘ (?)

ĠAZEL-İ FEHĪM

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Hücūm-ı tīġ-ı ġam der-kār u cism-i nā-tuvān ġā’ib[434]
Hümālar her ṭarafdan germ-ġavġā üstüˇḫān ġa’ib

2 Dil-i kevkeb mizācım cism-i nābūdumda pür-feryād[435]
Fiġān-ı beççe bülbül āşikār ü āşiyān ġā‘ib

3 Dil-i pür-ṭab‘ımuñ seyr eyleyüp büt-ḫānede naḳşın[436]
Olurdı rūḥ-veş bir dem ‘ayān u bir zamān ġā‘ib[437]

---

428 4b rehn olsun anda zāhidā: rehne ḳonulsun vā‘iẓā D.
429 5a dildār: ol yār D.
430 7b medḥ-i: medḥ ü D.
431 9a Rūḥī esīr-i derd: Rūḥī almış derd D.
432 9b ḳıldum: buldum D.
433 **173** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm, Dîvânı***,** s.328.
434 1a tīġ-ı: tīr-i D; “ġam” M'de yok.
435 2a kevkeb: kūdek D.
436 3a ten-i pür ża‘fumuñ büt-ḫanede seyr eyledüm naḳşın D.
437 3b “veş” D'de yok; demde: dem M.

4 Zücāc-ı dilde gör ‘aks-i şarāb-ı la‘l-i cān-baḫşın
Ki itmiş ebr-i cismi pertev-i ḫurşīd-i cān ġā‘ib

5 Melāik yā perīdür küşte-i bismilgeh-i çeşmi
Zemīn-i ferş-i gül-güsterde vü ḳurbāniyān ġā‘ib

6 Neden ḫāk içre ṭutmış dehri āh dāġdār-ı ‘aşḳ
Nesīm-i külden olmış bir cihān u gülsitān ġā’ib

7 O aḫker gibi kim sūz-ı derūnı ide ḫākister
Fehīmi āḫir itdi āteş-i dāġ-ı nihān ġā’ib

84b **174**[438]

NĀBĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Siper dūşında hāle şu'lesin şemşīr ider meh-tāb
O ālāt ile Şām iḳlīmini tesḫīr ider meh-tāb[439]

2 Eşi‘ ‘a zer-ḳalem güyā devāt-ı sīmdür hāle[440]
Anuñla Enverī dīvānını taḥrīr ider meh-tab

3 Degül hāle ṭutup ḫırmengeh-i çerḫ üzre bir ġırbāl
Ḥubūbāt-ı nücūmı şeb-be-şeb ta‘şīr ider meh-tab

4 Degüldür hāle çıḳmış cāmi‘içre kürsī-i va‘ẓa
Gürūh-ı encüme nūr āyetin tefsīr ider meh-tāb

5 İdüp bir sāġar-ı zerrīni zīb-i süfre-i hāle
Felekde Cem gibi bir bezm-i mey taṣvīr ider meh-tab

---

438 **174** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, g.16.**[** Divanda beyitlerin sıralanışı farklı]
439 1b O ālāt ile: Bu üslūp üzre M.
440 2a güyā: Nābī D.

175[441]

NAẒĪRE-İ SĀBİT

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Dü çeşm-i cāna ḥüsn-i rūyuñı taṣvīr ider meh-tāb[442]
Ne dirse müddeʿāsın gün gibi tenvīr ider meh-tāb

2 Çemen deryāsı süd līmānıdur gūyā leṭāfetde
Feżā-yı ḫāki ġarḳ-ı cūybār-ı şīr ider meh-tāb

3 Küşūde dīde-i ʿibretle baḳsa sālik-i Ḥaḳḳa[443]
Ṣafā-yı ʿarż-ı beyżā ḳıṣṣasın teẕkīr ider meh-tāb

4 Raʿiyyet ḳondurup ecsām-ı nūrānī-i ḳudsīden
Ḥarām-ı arż-ı şāmı gūyiyā taḥrīr ider meh-tāb

5 Ḫurūc itse n'ola sulṭān-ı Bedre'ddīn-i Şāmī-veş
Diyār-ı Zengbārı **Ṣābitā** tesḫīr ider meh-tāb

176[444]

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Derūn-ı hālede bī-hūde ṣanma yir ider meh-tāb
Der-āġuş itdügüm ol āfeti taṣvīr ider meh-tāb[445]

2 Degüldür hāle düşmiş ol perīyi ḳayd-ı tesḫīre
Çeküp bir dā'ire eṭrāfına tedbīr ider meh-tāb

3 Felek pertāb ider ehl-i kemāle nāvek-i cevrin
Kemān-ı hāleye ṣanma şuʿāʿın tīr ider meh-tāb

---

[441] **175** Karacan, *Sâbit Dîvânı*, s.358.
[442] 1a rūyuñı: kūyuñı M.
[443] 3a İbretle baḳsa: ḥayretle baḳsañ M.
[444] **176** Erdem, *Neylî Dîvânı,* s. 78.
[445] 1b D'de 1b ile 2b yer değiştirmiş.

4 Ḳurup her gice dām-ı hāleyi ṣaḥrā-yı gerdūnda[446]
Bir āhū-yı ḳamer-ruḫsāreyi naḫçīr ider meh-tāb

5 Cihānı bir naẓarla sīm-i nāb eyler meger **Neylī**[447]
Ġubār-ı kūy-ı yārı māye-i iksīr ider meh-tāb

177

ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Āfitāb-ı ṭal'atüñden ref' ola çünkim nikāb
*Enẓurūna naḳtibes min nūrükūm*dir āfitāb

2 Ḳāmetüñden ḫāke sāye düşdügin görüp oḳur
Sidreden Rūḥu'l-Emīn *yā leytenī küntü türāb*[448]

3 Nice mu'ciz nüsḫadur ḥüsnüñ kim anı 'aḳl-ı kül
Eylemiş esmā-i ḥüsnā defterinden intiḫāb

4 Cennet-i kūyuñda la'lüñden beni men' itme kim
Ṣormışam cennetde ey ḫūrī mübāḥ olur serāb

5 Ṣorısuz girsem 'aceb mi ḥaşr olıcaḳ cennete
Çünki olımaz bizüm gibiye ṣo[r]ġı [vü] ḥesāb

85a 6 Āteşīn ruḫsār imiş bildüm raḳībüñ ṭapduġı[449]
Ey yüzi muṣḥaf ṣanurdum ben seni ehl-i kitāb

7 Ey mu'allim gel **Sürūrī**den kitāb-ı 'aşḳı gör
Bulmaġ isterseñ eger *min 'inde 'ilm ümmü'l-kitāb*

---

446 4a M'de silik olduğundan D'den alındı.
447 5a naẓārla: naẓār M.
448 2b 'Keşke toprak olsaydım…'Nebe / 40.
449 **176** / 6a Mecmu'ada "itmiş" olarak kaydedilen bu kelime mânâ ve vezin gereği "imiş" olarak alındı.

178[450]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Şöyle olmış cām-ı 'aşḳ-ı yārdan mest ü ḫarāb
Kendüsin dīvārdan dīvāra urmış āfitāb[451]

2 Nāfe ḳıldı zülf-i müşgīnüñ görüp ser-ber-zemīn
Ayaġuñ topraġına miskīnlik itdi müşg-i nāb

3 Ṭoḳınupdur bāde-i gülgūna çeşm-i rūzgār
Sāġar üzre ṣanmañuz peydā olur yir yir ḥabāb

4 Şaḫne-i devrān n'ola çekse çevürse meclisi[452]
İki ḳanludur añılmış bāde-i nāb u kebāb

5 Derd-i 'aşḳuñ 'āşıḳ-ı miskīni āḫir öldürür
Mestlik pāyāne yitse irişür elbette ḫˇāb

6 Bāde nūş itseñ kenār-ı cāma gelse leblerüñ[453]
Duḫter-i rez gūşına gūyā ṭaḳarlar la'l-i nāb

7 Bāḳīye senden ferāġat virdi ey gerdūn-ı dūn
Südde-i devlet-me'āb-ı pādişāh-ı kām-yāb

179[454]

NAẒĪRE-İ NĀMĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Sāḳiyā luṭf eyle gel vir bezm-i 'ayşa āb ü tāb

---

[450] **178** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.113. [6.beyit Bâḳî'nin aynı vezinde bir başka gazelinden kaydedilmiştir. s.112.]
[451] 1b urmış: urdı M.
[452] 4a meclisi: dem-be-dem D.
[453] 6a itseñ: olsañ M.
[454] **179** Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s. 76. [Mecmuada gazelin başında "Fuẓūlî" adı kayıtlı.]

Neşve-i peymāne olsun yine gül-rīz-i ḥicāb

2 Seyr-i ruḫsāruñla reşk-i gülşen olsun bezmimüz
Gül gibi elden ele varsun yine cām-ı şarāb

3 Cilve-i reftār-ı ḳaddüñ cām-ı la'lüñ olmasa
Ḥūr u Kevs̱er olsa ehl-i bezm ḳılmaz neşve-yāb

4 Maḥrem-i ḫalvet-serāy-ı nükte eyle dilleri
Nicedür seyr ideler tā cünbīş-i nāz u 'itāb

5 Dest-i ḫandeñle irüşsün **Nāmī**-i zāra yine
Sāġar-ı la'l-i lebüñden bāde-i luṭf-ı ḫiṭāb[455]

180[456]

NAẒĪRE-İ FUŻŪLĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ġālibā bir ehl-i dil ṭopraġıdur cām-ı şarāb[457]
Kim ḳılup ḥürmet binālar dutmış üstinde ḥabāb

2 Berḳ u bārān ṣanma kim gördükçe āh u eşkümi
Bilmezem nemdür benüm aġlar baña yanar seḥāb

3 Yetmeyüp vaṣlına sen Leylī-veşüñ bir 'ömrdür
Ben gibi Mecnūn olup ṣaḥrāya düşmüş āfitāb[458]

4 Dem-be-dem taḥrīk-i tīġından bulur başlar ṣafā
Öyle kim ṣu mevc urur ẓāhir ḳılar her dem ḥabāb

5 Naḳd-i 'ömrüñ bir ṣanem 'aşḳında ṣarf itdüñ tamām
Ey **Fużūlī** vir eger senden ṣorulsa bu ḥisāb[459]

---

[455] 5b ḫiṭāb: 'iṭāb D.

[456] **180** Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı,* s.153. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı, 6.beyit Fuẓūlînin aynı vezinli bir başka gazelinden kaydedilmiştir, g.31.]

[457] 1a cām-ı: dūd-ı M.

[458] 3b gibi: kimi D.

85b

181[460]

NAẒĪRE-İ ṢABRĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Zevraḳ-ı ṣahbāda ṣanmañ kim şikest olur ḥabāb
Rūzgāra yelken alur idi (?) keştī-i şarāb

2 Fülk-i ġamla baḥr-ı 'aşḳ içre hevānuñ neydügin
Ebr-i zülfüñden bilür cān u dil-i pür-ıżṭırāb

3 Ṣarılur pirāheni ol şūḫa ammā
Şu'le-i āhı şeb-i ḥayretde olur fetḥ-i bāb

4 Çeşme-i cām-ı muṣaffā zāhidā Cem ḫayrıdur
Olma māni' andan erbāb-ı maḥabbet içse āb

5 Sākiyā maḫmūrluḳ bozmaḳ diler **Ṣabrī** getür
Şol devātı kim midādı ṣurḫdur la'l-i müẕāb

182[461]

NAẒĪRE-İ MESĪḤĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ey yüzüñ bāġ-ı behişt ü Kevṣeri ol la'l-i nāb
Reng-i ḫaṭṭuñdan giyinmiş her melek aḥżar ṡiyāb

2 Ḳāmetüñe sehv ile beñzetdügiyçün kendüyi
Ṭolaşı ṭolaşı servüñ ayaġını aldı āb

3 Dest-i āhum nitekim depretdi çarḫuñ ḫalḳasın
Olmadı bu sā'il-i eşküme bir dem fetḥ-i bāb

---

459 5b vir: āh D.

460 **181** Uz, *Sabrî Dîvânı*'nda bulunamadı.

461 **182** Mengi, *Mesîhî Dîvânı,* s.120. [D'de 6 beyit.]

4 Dāġ urup cismüme perhīz itme ḳanum içmeden
Ḫoş degüldür çünki gül devrinde meyden ictināb

5 Ey lebī meygūn ölürse nār-ı hicrüñden **Mesīḥ**
Ḥaşre dek anuñ mezāruñdan gele būy-ı kebāb

183

NAẒĪRE-İ DERVĪŞ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Aḳsa çeşmümden ḫayāl-i ṭurra-i dilberle āb
Her ḥabābından olur bir ḫayme-i müşgīn-ṭınāb

2 Düşdi dil sevdā-yı zülfüñden geçüp ez-derd-i ser
Ḳavse taḥvīl itdi 'aḳrebden mis̱āl-i āfitāb

3 Gel senüñle bir olalum pīrehenler bir yaña
Duymasun aġyār bir dem işte ḥāżır cāme-ḫˇāb

4 Sen şeh-i çāpük-süvār ın ayaġını öpmede
Her ḳaçan[kim] baḥs̱-i müzeñ-ile baṣıldı rikāb

5 Söylesün yārān yek-ā-yek şi'r-i **Dervīş**e naẓīr
Tā bilinsün beynümüz 'irfān içinde ḫoş cevāb

184[462]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ṣubḥ-dem ẕevḳ ehli oldur kim çeküp cām-ı şarāb
Neşʿe-i meyle ḳıla seyr-i ṭulūʿ-ı āfitāb

2 Ṣoḥbet itmişsin yine şeb-tā-seḥer aġyār ile
Nūr-ı dīdem çeşm-i şūr-engīzüñ olmış mest-i ḫˇāb

---

[462] **184** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.341. [Divanda 6 beyit.]

3 Dilde peykānuñ ḳarar itmez giçerse ġam degül
Şīşe meksūr olıcaḳ lābüd içinde ṭurmaz āb[463]

4 Vaʿdeye itmez ḫilāf ammā gelince meclise
İntiẓār ile ider ʿāşıḳlaruñ baġrın kebāb

5 Rind-i mey-ḫˇāruñ elinden n'ola düşmezse müdām[464]
86a Gülşen-i bezmüñ gülidür **Rūḥiyā** cām-ı şarāb

185[465]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Göñlümü her dem pür-āteşdür ḳılan pür-ıżṭırāb
Kim ol āteşden bir aḫkerdür felekde āfitāb

2 Nār-ı āhum ṭutdı dehri yine maḥv olmaz felek
Ber-ḳarār olmaḳ ʻacebdür āteş üstinde çü āb

3 Gelse peykān-ı ḥadeng-i yār ḳalmaz sūz-ı dil
Gör nice teskīn ider bir külḫanı bir ḳatre āb

4 Ābdur peykān-ı yār ammā gelince sīneye
Olur āteş-pāre ol daḫı virür bir gūne tāb

5 Āb u tāb eksik degül şiʻrüñde ey **Naẓmī** senüñ
Yār gāhī luṭf ider gibi baña gāhī iʻtāb

---

463 3b meksur: mecrūḥ D.
464 5a mey-ḫˇāruñ: maḫmuruñ M.
465 **185** Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı'nda* bulunamadı.

186[466]

NAẒĪRE-İ EMRĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Bir arada gördüm iki dilber-i ʻāli-cenāb
Eyle ṣandum kim inüpdür yire māh u āfitāb

2 Birisinüñ hāle devr itmiş meh-i ruḫsārını
Birinüñ mihr-i ʻiẕārı üzre görinmez seḥāb

3 Mıṣr-ı ḥüsninde birisinüñ nihāyetde ʻabīr[467]
Rūz-ı ruḫsārında birinüñ görinmez müşg-i nāb[468]

4 Gün yüziñe perde ṭutmuş birisi maḥcūbdur[469]
Birinüñ ṭabʻı küşāde yoḳ cemālinde niḳāb[470]

5 Biri ḥayrān ḳıldı esrār-ı şeker-ālūd ile
Biri ser-mest itdi **Emrīyi** sunup cām-ı şārāb

187[471]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Bāb-ı dilberdür cenāb-ı devlet-i ʻizzet-me'āb
Aña yüz sürenler oldı kām-bīn ü kām-yāb[472]

2 Aġzı yarıyla ʻaraḳ geldükçe yārüñ laʻline
Şerbet ile dökilür gūyā gülāc üzre gül-āb

3 Şevḳ-i mihrüñle görürlermiş bu ben nā-çīzi ḫalḳ[473]
Ẕerreyi göstermez ala kim şuʻā-ı āfitāb

---

466 **186** Saraç, *Emrî Dîvânı,* g.47.
467 3a nihāyetde: nihāyetsüz M.
468 3b rūz-ı: rūm-ı D; görinmez: bulınmaz M.
469 4a Biri ʻâşıkdan utanup perde tutmış yüzine D.
470 4b niḳāb: hicāb D.
471 **187** Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı*, [1 ve 2.beyitler g.715; 3,4 ve 5.beyitler g.718.]
472 1b oldı: olur D.
473 3a Şevk-i mihrüñle görür iy meh bu ben tâ çîzî halk D.

4 Server-i ḫubān-ı ‘ālemsin bugün ḥüsnile sen
Sevmeyen kimdür seni ey dilber-i ‘āli-cenāb

5 Lā‘l-i nābuñ yāduña kesb-i ṣafā idüp müdām
Naẓmi gül gibi ṣafā ile içer cām-ı şarāb[474]

188[475]

NAẒĪRE-İ VĀLĪ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Cāmda ‘aks-i ruḫ-ı gülgūnuñ olmış āfitāb
Kim şu‘ā‘ıdur anuñ engüştüñ ey ‘āli-cenāb

2 Gūşuna vaṣf-ı lebin ḳoyana gevherler virür
Yoḳ yire da‘im dökilür ṣaçılur cām-ı şarāb

3 La‘l-i cān-baḫşındaki teb-ḫāle mi ey ġonca-leb
Bāde-i gül-fāmuñ üstine düşüpdür yā ḥabāb

4 Ḫaste-dil ‘uşşāḳ kūyuñda su’āl eyler müdām
Yoḳ yire cüllāb-ı la‘lüñ bārī virseydi cevāb

86b 5 Çeşm-i maḥmūrı n'ola ḳan aġladursa dīdeyi
Vāliyā def‘-i ḫumār içün gerek cām-ı şarāb

189[476]

YAḤYĀ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Cām bir şırça sarāy olmış ki ferşi la‘l-i nāb[477]
Ḥücredür billūrdan şāh-ı hevāya her ḥabāb

---

474 5a cām-ı: sāfī D.
475 **188** Kumcu *Vâlî Dîvânı'na* ulaşılamadı.
476 **189** Ertem, *Yahyâ Dîvânı*, s.34. [86a'da der-kenardır.]
477 1a "ki" D'de yok.

2 Pür görünce sāġārı ṭoldı derūnum şevḳ ile
Cāmdan çaḳ cāna te‘sir itdi tāb-ı āfitāb

3 Bezme virdi şem‘-i kāfūrī gibi nūr u żiyā
Sā‘id-i sīmīn-i sāḳī cām-ı zerrīn-i şarāb

4 Āteşīn meyle ṣürāḫi ṭoldı sāḳī ḳandadur
Şevk odı dilde ‘alevlendi niçün ḳılmaz şitāb

5 ‘Aşḳ ile ḫoş-ḥāl olan şeydāya añmañ vuṣlatı
Bāde-i ṣāfī virüñ **Yaḥyā**ya ḳatmañ ana āb[478]

190[479]

SİPĀHĪ YAḤYĀ [BEY]

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Şa‘şa‘a ṣanma görinen ey meh-i ‘ālī-cenāb[480]
Gökde zencīrin sürür dīvāneñ oldı āfitāb

2 La‘l-i mercānı lebüñe beñzedürlerdi ‘aceb[481]
Āb-ı ṣāfīde eger lü’lü’ yerin ṭutsa ḫabāb

3 Göz yaşı seyyārelerdür dāġ-ı sīnem s̱ābitāt
Ehl-i derde yedi ṭasdan geçmiş aġudur şihāb

4 Ḳara baḫtım mācerāsın bilmek içün gözler
Eşk-i çeşmümden[gümüş]*[482] akçe döküp eyler ḥisāb[483]

5 Ol ṭabīb-i cāna ḳılsañ derd-i ‘aşḳuñdan su’āl
Ey göñül şemşīr-i bürrānı virür ḳaṭ‘ī cevāb

---

478 5b bāde-i: bādeyi M; ḳatmañ: ḳoymañ M.
479 **190** Çavuşoğlu, *Yaḥyâ Bey Dîvânı*, s.295. [86a 'da der-kenardır.]
480 1a meh-i: şeh-i D.
481 2a Bu beyit D'de yok.
482 * 4b Vezin ve mānā gereği eksiklik var.
483 4a Bu beyit D'de yok.

6 Gördi dünyāya ṣığışmaz ḥüsn ile ol meh-liḳā
Ḳodı ey **Yaḥyā** el arḳasını yire āfitāb

191[484]

NAẒĪRE-İ MECDĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Şāh-ı ʿaşḳam bir zeberced tācdur cām-ı şarāb[485]
Laʿldür aña ḳonulmış sāḳiyā her bir ḥabāb

2 Yelteyüp mihrüñ hevāsına hevāyī olmasa[486]
Çāk çāk itmezdi ser-tā-pā tenin ey meh seḥāb

3 Ṣubḥ olınca yummadı kirpiklerin merdümleri
Olmasun diyü gözümle yār arasında ḥicāb[487]

4 İşigüñ öpmek ümīdine düşelden ol mehüñ[488]
ʿĀşıḳ-ı üftāde-veş kendin bıraḳmışdur şihāb

5 İtmesem perr-i semenderden eger evrāḳını
Şiʿr-i āteşbārı **Mecdī** cemʿ olup olmaz kitāb

192[489]

NAẒĪRE-İ BEHİŞTĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Yār bī-pervā dirīġa ġuṣṣadan ḥālüm ẖarāb
Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb

2 Şāh-bāz-ı evc-i rifʿatdür nigārum ben meges
Bāl açup bāz ile pervāz idemez hergiz ẕebāb

---

484 **191** Eskimen, *Mecdî Mehmet Efendinin Gazelleri,* s.87.
485 1a şāh-ı ʿaşḳım bir: şāhid-i şevke D.
486 2a yeltenüp: yeltesün D; hevāyī: hevālı D.
487 3b gözümle: anuñla D.
488 4a düşelden: düşenler D.
489 **192**Aydemir, *Behiştî Dîvânı*'nda bulunamadı.

3 Yir de inṣāf idelüm yār olduġiçün neylesün
Ẕerre-i nā-çīzden ‘ār itmesün mi āfitāb

4 Miḥnet oḳlarından oldı cism-i efgārum ḳafes
Her ṭarafdan murġ-ı cānum çıḳmaġa eyler şitāb

5 Şem‘-veş ol şāh-ı ḫūbān çün yaḳar pervānesin
Ey **Behiştī** şehlere cā‘iz degüldür intisāb

193[490]

NAẒĪRE-İ RÜŞDĪ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Destüñe sāġar alup vir bezme sāḳī āb ü tāb
Tāb-ı meyden rūyuñı ḳıl reşk-i cām-ı āfitāb

2 Gerçi ben oldım raḥīḳ-i cām-ı lāʿlüñle ḫarāb[491]
Bāde-i nāzuñla ammā dil ḫarāb-ender-ḫarāb

3 Luṭfıña dil-teşne ḳand u çeşme-i āb-ı ḥayāt[492]
Şīve-i ṣahbā-yı cām-ı lāʿlüñe ḥasret şarāb

4 Ben saña ʿarż-ı niyāz u sen baña nāz eyle kim[493]
Böyledür resm-i maḥabbet ey şeh-i ʿālī-cenāb

5 Bir temāşā eylesem görsem ne ḥālet ol virür[494]
Bāde-i cām-ı lebüñ **Rüşdī**yi itse neşve-yāb

---

490 **193** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.93. [Mecmu'adaki bu gazel divandaki 9,10 ve 11. gazellerden alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
491 2a ben oldım: oldım ben M.
492 3a Bu beyit D'de yok.
493 4a ‘arż-ı: ‘arż u D.
494 5a ol: el M.

194[495]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Cūy-ı gülşende ʿarūs-ı bāġ olup zīnet-me'āb
Giydi mevc-engīz bir süd mā'isi zencīr-i āb

2 Sebzgūn kirpās ile meşşāṭa-i gülşen n'ola
Baġlasa ebkār-ı ġonca destine yaḳdı ḥ?iżāb[496]

3 Bāġa zanbaḳ sīm-i ḫāliṣden sebīkeyle gelür
Kīmyā-gerdür ki ne zībaḳ ṣıġar ne irtiyāb[497]

87a 4 Naḫl-i Ṭūbayı ṣalındurmaz dem-i reftārda
Serv-i nāzum görmedüm ḳaddüñ gibi ʿālī- cenāb

5 Ürkidür sīmurġ-ı mihri gice ḥabb-ı necm ile
Ṭıfl-ı māha **Ṣābitā** aġız tüfengidür şihāb

195[498]

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Pertev-i şemʿ-i maḥabbetden olur mest ü ḫarāb
Āb-ı tīġ-ı şuʿledür pervāne-i ʿaşḳa şarāb

2 Gelmedükçe vaḳti bāz olmaz der-i maḳṣūd-ı dil
Vaktine vā-bestedür beyt-i Ḫudāda fetḥ-i bāb[499]

3 Gāh luṭf u geh cefā eylerse ʿuşşāḳa n'ola
Eksük olmaz gevher-i laʿl-i lebinde āb u tāb

4 Tāb-ı mihr-i ʿārıżı sedd-i reh-i neẓẓāredür

---

495 **194** Karacan, *Sâbit Dîvânı,* s.359.
496 2b ebkār: ekbār D.
497 3a M'de silik olduğundan D'den alındı.
498 **195** Erdem, *Neylî Dîvânı,* s.79.
499 2b ḫudāda: ḫudādur M.

Besdür ol şūẖa ḥarīr-i nūr-ı ruẖsārı niḳāb

5 Nāmuma yazıldı menşūr-ı suẖan **Neylī** benüm
Rūz-ı dīvān-ı elest olduḳda tevcīh-i ẖiṭāb

196[500]

NAẒĪRE-İ SEZĀYĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Meh yüzünden iḳtibās-ı nūr idelden āfitāb
Tā ṣabāḥ-ı ḥaşre dek olur cihāne şu'le-tāb

2 Ka'be-i maḳṣūda 'āşıḳdur cemālüñ serverā[501]
Ol siyeh zülfeynüñ olmışdur aña müşgīn niḳāb[502]

3 İntisāb iden senüñ dergāh-ı 'ālī-şānuña
Cehlin 'ilm eyler ẖaṭāsın eyler ol 'ayn-ı ṣavāb

4 H̱ūn-ı eşküm nūş idersem dem-be-dem itme 'aceb
Nār-ı 'aşḳuñ yaḳdı baġrum cigerüm itdi kebāb[503]

5 Dergehüñde cürmüñi bī-ḥadd iderse ṭañ mıdur
Bildi iḥsānuñ **Sezāyī**'ye iderseñ bī-ḥisāb[504]

197

ĠAZEL-İ SŪRŪRĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 H̱aste-i 'aşḳam lebüñdür baña dermān ey ḥabīb
Āh kim teşẖīṣ yoḳ yañlış 'ilāc eyler ṭabīb

2 Cennete girmiş ite döner hemānā ey melek
Ravża-i gülzār-ı kūyuña ḳaçan girse raḳīb

---

500 **196** Çelikoğlu, *Sezayi-i Gülşenî Dîvânı*, s.40.
501 2a serverā: dilberā M.
502 2b zülfeynüñ: zülfüñ
503 4b nār-ı: nīr-i D.
504 5b Sezāyī'ye: Sezāyī çün D.

3 Ey lebi mül cāmi‘e gelseñ gören dir eṣ-ṣālāt
Na‘re-i mestāne urur şevḳ ile ol dem ḫaṭīb

4 Bir aṣılacaḳ boġazı düşmen[--]’e[505] varup
Zülfini ṭutmış baña dir aṣılursañ işte ip

5 Raġbetüñ yoḳ ben ġarībe cān getürdüm armaġān
Tuḥfe ile gerçi kim merġūb olup şāhā ġarīb

6 Ḳangı kāfir ki yüzüñ göre gelür īmāna ol
Hem ṣalāt ehli olur ḳaşuñ gören ehli ṣalīb

7 Ṣaru beñzin görse ṣūfīnüñ **Sürūrī** söylemez
Kim ḫazān eyyāmı olsa ötmez ey dil ‘andelīb

198[506]

YAḤYĀ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Ġonca vü servi saña teşbīḥ ider her bī-edeb
Hep sükūtuñla sükūnundur aña cānā sebeb

2 ‘Āşıḳ-ı bī-dil nice söyleşmege ḳādir olur
Biri biriyle aġız bir idicek ol iki leb

3 Neşve-i hüsnüne imdād itmek isterler neger
Lebleri mey ḥāżır itmiş ḫāl-i leb bir dāne ḥab

4 Sāye-i cehlinde nādān dā’imā āsūde-ḥāl
Cāy-ı rāḥat bulımaz dānā çeker derd ü ta‘ab

---

505 **197** 4a Dize vezin ve mana açısından eksik.
506 **198** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı*, s.32. [87a'da der-kenar. M'de dizelerin yarısı olmadığından D'den alındı.]

5 Vaḳt-i gül sāḳī-i gül-ruḫ gül gibi ṭab‘-ı laṭīf
Senden ey **Yaḥyā** mey-i gül-gūna istiġnā ‘aceb

199[507]

NAẒĪRE-İ SİPĀHĪ YAḤYĀ [BEY]

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Ķāşkī biñ cānum olaydı benüm ey ġonca-leb
Cevrüñi biñ cān ile tā kim çekeydüm rūz u şeb

2 Çeşm-i mestüñdür arada fitneye bā‘iş olan
Bu dil-i Manṣūrumı aṣmaġa zülfüñdür sebeb

3 Pādişāhum hey ne müşkil derd imiş sevmek seni
Gelmesün ḳullar başına uş bu ḥāl-i bü'l-aceb

4 ‘Aşḳı bir vādīye irgürdi dil-i dīvāne kim
Fürḳatüñe rāżī oldı vuṣlatı itmez ṭaleb

5 Devlet anuñ kim lebüñle zindegānī eyleye
Vay aña kim ol ḥarāmī gözlerüñ ide ġażab

87b 200[508]

NAẒĪRE-İ NEV‘Ī

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Nāz ile ‘arż-ı hilāl itse ıraḳdan ol ḥabīb
Ṣā’im-i hicrān umar rūz-ı viṣālin ‘an-ḳarib[509]

2 Gel gel ey Yūsuf-cemāl ol seyre biz de ḳā’ilüz
Müşterīdür cān ile dirseñ temāşāya raḳīb[510]

---

[507] **198** Çavuşoğlu, *Yaḥyâ Bey Dîvânı,* s.292. [87a'da der-kenar. M'de dizelerin yarısı olmadığından D'den alındı.]

[508] **200** Tanyeri-Tulum, *Nev‘î Dîvânı,* s.193, g.22. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]

[509] 1b rūz-ı: īd-i D.

3 Jāle ṣanmañ ṭaḳdı ṭıfl-ı ġoncaya göz boncuġı[511]
Ḳılmaġa yāvuz-ı nażar def'in sirişk-i 'andelib

4 Nice başdan çıḳmasun içüp ayaḳ ehl-i ṣalāḥ
Sā'id-i sīmīn ile sāḳī nigār-ı dil-firīb[512]

5 Minber-i şāh üzre bülbüller ṣalā-yı'ıyş ider
Sāḳiyā mey ṣun degül **Nev'ī** ne vā'iẓ ne ḫaṭīb

201[513]

NAẒĪRE-İ MECDĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Āfitābı isteyem mi olsam ol māha ḳarīb
Kim ider yanumca peydā sāye gibi bir raḳīb

2 Ḳande olur yār gibi ġonca-fem lāle ʿiẕār
Söyleyüp oturmasun gülzār içinde ʿandelīb

3 Pister-i miḥnetde yaturken dil-i bī-çāreyi
Görmege vardı ḫayāl-i ġabġabuñ iletdi sīb

4 Düşse zülfüñ ʿārıżuñ üzre sirişküm cūş ider
Germü serd olur ḳaçan ṣuya bıraġılsa ṣalīb[514]

5 **Mecdiyā** eflākde döker melāʿik şeh-perin
Sūz-ı āhumdan eger peydā olursa bir lehīb

---

[510] 2b temāşaya: temāşama D.
[511] 3a göz boncuġı: göz boncuġın M.
[512] 4b sīmīn ile: sīm-i M.
[513] **201** Eskimen, *Mecdî Mehmet Efendinin Gazelleri*, s.90.
[514] 3b Serd ü germ olur bıraġılsa miḥen ṣuya ṣalīb D.

202

NAẒĪRE-İ NUṢḤĪ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Metn-i ‘aşḳı şerḥ ider remz ile ṣavt-ı ‘andelīb
Fehm iden esrār-ı remzi derk ider ḫaṭṭ-ı ‘acīb

2 Ẓāhirā bir murġ-ı nā-çīz görinür bülbül velī
Ma‘nīde tedḳīḳ olunsa naġmesi sırr-ı ġarīb

3 Ṣūretā bir lafż-ı bī-ma‘nī ḥaḳīḳatde velī
Naġmesinden nükteler iẕ‘ān ider merd-i edīb

4 Āteş-i ‘aşḳuñ ile bāl ü perin sūzān ider
Rūz-ı şeb feryād ider mümkin degül ṣabr [u] şekīb

5 Nuṣḥiyā bīhūde gūş itme ṣadā-yı bülbüli
Feyż-i Feyyāż ezelden naġmesin aḫẕit naṣīb

203[515]

ĠAZEL-İ NĀMĪ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Ḫūn-ı ‘uşşāḳ ile pür olsa bu nüh peymāne hep
Nūş ider ẓannum budur ol ġamze-i mestāne hep

2 Ḳatre-i eşküm nigāh-ı seyr-i ḥüsne virmez öñ
Encüm-āsā atılur birden ser-i müjgāne hep

3 Ġam yime ey dil gelür luṭf-ı devā-yı vaṣl ider
Derd-i hicrānuñ ‘ayāndur ol ṭabīb-i cāne hep

4 Nicedür ṭūfānı görsün bir daḫı çeşm-i zamān
Bu ḫurûş ile hele varsun yaşum ‘ummāne hep

[515] **203** Yenikale, *Nâmî Dîvânı*, s.74.

5 Bir şeh-i mesned-nişīn-i mülk-i ḥüsnüñ dil gibi
Mübtelā-yı derd-i ʻaşḳı āşinā bīgāne hep

88a 6 Naḳş-ı ḥüsn-i dil-keşin levḥ-i dile taṣvīr içün
Naḳd-i eşkin merdüm-i çeşmüm ḳodı meydāne hep

7 Ḫalḳ-ı ʻālem bir nigeh-nāz-ı vefāsı luṭfına
Muntaẓırdur **Nāmī**-āsā ol şeh-i ḫūbāne hep

204[516]

NAẒĪRE-İ NEFʻĪ

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1 Bildürürdüm derdümi bir āh ile cānāne hep
Ḳorḳaram sūz-ı derūnumdan felekler yana hep

2 Gün gibi bilmem kimüñ ġam-ḫānesin pür-şevḳ ider
Ḫalḳ-ı ʿālem mübtelā bir āfet-i devrāna hep

3 Ceng iderler dīdede her şeb ḫayāl-i yār içün
N'ola ger müjgānlarum girse boyunca ḳana hep[517]

4 Ḫırmeninden dāne virmez merdüm-i dānāya çarḫ[518]
Ṣarf ider varını ammā bulsa bir nādāna hep[519]

5 Olmaz ey **Nefʻī** bu vādīde bizümle hem-ʿinān[520]
Gelsin esb-i ṭab'ına maġrūr olan meydāna hep

205

ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1 Çün virür ġavvāṣa dürrin dā'imā deryā nāṣīb

---

[516] **204** Akkuş, *Nefʻî Dîvânı,* s. 287.
[517] 3b Girseler müjgānlarum n'ola boyunca ḳana hep D. [3 ve 4.beyitler D'de yer değiştirmiş.]
[518] 4a Dāne virmez ḫırmeninden D.
[519] 4b ṣarf: bezl D.
[520] 5a Bizimle hep ʿinān: benimle hem imān?? D.

Baḥr-ı eşke merdüm-i çeşmüm ṭalup der yā nāṣīb

2 Mużṭaribsin sehm[i] irişmez diyü saña göñül[521]
Ḳanda ise irişür incinmegil saña naṣīb

3 Yüzüñi gördüm bu gün yarın nice görem diyü
Çaḳ bu günden göñlüme olur ġam-ı ferdā naṣīb

4 Fażldur vaṣlı dilā kesbüñ degül bilmez misin
Sa'y ile olmaz kişiye cennetü'l-me'vā naṣīb

5 Tīr ururken ḫışm ile 'uşşāḳa ol ḳaşı kemān
Ḳadd-i yār olup **Sürūrī** oḫ baña der yā naṣīb

206[522]

MESĪḤĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Eyleyen her 'āşıḳa bir dilber-i ra'nā naṣīb
Ḳılmamış ẕevḳ ü tena'umdan baña ḳaṭ'ā naṣīb

2 Gitmedi ḫaṭṭuñla zülfüñ fikri başumdan meger[523]
Ben ḳara yazuluya olmış ḳuru sevdā naṣīb

3 Dāġ urunup nitekim ṭaġlara düşdüm lāle-veş
Olmadı bir gül ruḫ ile ṣoḥbet-i ṣaḥrā naṣīb

4 Kimse bilmez vaṣluñı kime müyesser ide Ḥaḳ
Gerçi işigüñde diller çarpuşurlar yā naṣīb[524]

5 Gör **Mesīḥiyi** ki bugünki belāsın ṣavmadın
Aña çaḳ aḫşamdan olur zaḥmet-i ferdā naṣīb

---

[521] **205** / 2a Mısra vezne göre eksik.

[522] **206** Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.124.
[523] 2a M'de silik olduğundan D' den alındı.
[524] 4b diller çarpışurlar: biñ 'arārdur ḥaḳīr M.

207[525]

ĠAZEL-İ ‘AMRĪ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Perde-i Beytü'l-Ḥaremdür ṭurra-i ṭarrārın öp
Dāne-i tesbīḥ-i cāndur ḫāl-i ‘anber-bārın öp

2 Yüzüñe sür yüzin ey bī-dil du‘ā-yı nūrdur[526]
Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḫaṭ-ı jengārın öp

88b 3 İşiginde secde ḳıl kim ḳıblegāh-ı rūḥdur[527]
Ka‘be-i kūyın ṭavāf eyle der ü dīvārın öp

4 Her dü ‘ālem naḳşını ehl-i ṣafāya gösterür
Cān u dil mir’ātıdur āyīne-i ruḫsārın öp

5 Acı diller vireyin **‘Amrīye** cān virsün dimiş
Hey ne şirīn söylemiş la‘l-i şeker-güftārın öp

208[528]

YAḤYĀ ?

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Sāġar-ı ṣaḥbā şikeste bezmgāh-ı Cem ḫarāb
Ḳalmadı bir gūşe-i ābād hep ‘ālem ḫarab

2 Pāye-i erbāb-ı ‘irfānı perīşān eyledi
Ola şimden ṣoñra bu ḳaṣr-ı[.- --]ḫarāb

3 Bu ḫarāb-ābādda çoḳ cüst ü cū[--.-]

---

[525] **207** Bu gazel hem Çavuşoğlu, *Amrî Dîvânı*'nda (g.5), hem de Saraç, *Emrî Dîvânı'nında*, (s.41, g.57) kayıtlıdır. Ancak M'de ‘Amrî adına kayıtlıdır.

[526] 2a yüzin ey bī-dil-i: sür yüzüñi ey dil M.

[527] 3a ḳıblegāh: secdegāh D.

[528] **208** Ertem, *Yahyâ Dîvânı ve* Kavruk, *Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı*'nda ve *Taşlıcalı Yahya Dîvânı'nda* bulunamadı.
[88a'da der-kenar. Beyitlerin son kısımları siliktir. Ancak M'de gazelin başında “Yahyâ” adı kayıtlıdır. Eksik olan yerler için köşeli parantezle vezin değerleri belirtildi.]

Her kimi ābād ẓann itdüm meger [--]ḫarāb

4 ʿAndelīb [- - . -] geşt-i gülistān [- . -]
Olmadın bād-ı temūz ile [. - - -] ḫarāb

5 Bir daḫı ābād ider [- - . - - - - . -]
Vehmi ḳaldır itmez [- - - . - - -] ḫarāb

209[529]

NAẒĪRE-İ RİYĀŻĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḫāneñe geldükçe zīr-i pāy-ı ḫoş-reftārın öp
Vaʿde-i vaṣl itse ammā laʿl-i gevher-bārın öp[530]

2 Maḳtel-i Manṣūra uġrarsañ eger ey bād-ı ṣubḥ[531]
Ol şehīd-i ʿaşḳa taʿẓīm eyle pāy-ı dārın öp

3 Dal ḫançer olsa mestāne o naḫl-i bāġ-ı nāz[532]
Ḳarşu var düş ayaġına dest-i ḫançerdārın öp

4 Ḫāk-pāy-ı yāre yüz sürdükçe ey mişk-i ḫoten
Gūşe-i dāmāna düşmiş ṭurra-i ṭarrārın öp[533]

5 Naẓm-ı zībā-yı **Riyāżī**-i suḫan- perdāzı gör
Nüsḫa-i taʿvīẕ-i cāndur ruḳʿa-i eşʿārın öp

210

TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Oṭaña geldükçe oġlan dāmen-i murdārın öp
Vaʿde-i vaṣl itse ammā laʿl-i tükrük bārın öp

---

529 **209** Açıkgöz, *Riyâzî Dîvânı,* s.268.
530 1b vaṣl: luṭf D.
531 2a maḳtel-i: muttaṣıl M; uġrarsañ eger : ger uġrarsañ D.
532 3a mestāne o naḫl-i bāġ-ı nāz: gelse üstüne ol naḫl-i bāġ D.
533 4b dāmāna düşmiş: dāmān-ı miskin M.

2 Ḳısḳanup aġa ḳovarsa oṭadan ṭaşra seni
Ḳapu arasında raġmen tāze ḫidmetkārın öp

3 Bāl mūmı gibi ṣızdı āteş-i seyyāleden
Fırṣatı fevt itme şap şap gerden [ü] ruḫsārın öp

4 Ṭaş keserken ṭaġda Ferhādı görürseñ ey nesīm
Ṭapın ol ırġad-ı ʻaşḳa dest-i ḳazmadārın öp

5 Ḍarb-ı engüşt-i **Hevāyī**-i çögür-perdāzı gör
Çünki pür[-] -ṭa düşüpdür tirşe-i eşʻārın öp

211[534]

ĠAZEL-İ VAḤĪD

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1 Mest olup tenhā o şāha keşf-i rāz itdüm bu şeb[535]
Şevḳ-i mihr-ile hele vāfir niyāz itdüm bu şeb

2 Mū-be-mū ḥall eyleyüp her nükte-i ser-besteyi
Ḳīl ü ḳāl-i zülf-i müşgīnüñ dırāz itdüm bu şeb

3 Mest-i nāzum būs iderdüm lāʻl-i meygūnuñ velī
Ġamze-i merd-efgenüñden iḥtirāz itdüm bu şeb

4 Künc-i ġamda dem-be-dem sevdā-yı zülf-i yār ile
Ṣubḥa dek ḥasretle āh-ı cān-güdāz itdüm bu şeb

5 Ol ṭabīb-i cān te'essüfle dimiş aġyāra kim
Kendi bīmārum **Vaḥīd**-i zār nāz itdüm bu şeb[536]

---

[534] **211** Kahraman, *Vahîd Mahtûmî Dîvânı,* s.568.
[535] 1a şāha: māha D.
[536] 5b Bu mısra mecmuada eksik bırakıldığından D'den alındı.

212[537]

ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bilmezem āyā ne fikr-i nā-ṣavāb itdüñ bu şeb
Bī-sebeb tā böyle bizden ictināb itdüñ bu şeb[538]

2 Çeşm-i mestüñden biraz āsūde ḳılduñ dilleri[539]
Tīġ-ı ġamzeñ der-niyām-ı nīm-ḫˇāb itdüñ bu şeb[540]

3 Gāh idüp pür-bāde gāhī pür-ʿaraḳ sāḳī yine
Cām-ı reşk-i āfitāb-ı māh-tāb itdüñ bu şeb

4 Zülf-i pür-çīnüñ kemend-i gerden-i aġyār idüp
Āteş-i ġayretle kārum pīç [ü][541] tāb itdüñ bu şeb

5 Virme ruḫṣat luṭf idüp ḫūn-rīz-i çeşm-i mestüñe
Dilleri ġamzeñle sāḳī ber/pür?? ḫarāb itdüñ bu şeb[542]

6 Sāḳiyā şevḳüñ müdām u ʿişretüñ olsun mezīd
Kim bizi cām-ı lebüñle ẕevḳ-yāb itdüñ bu şeb

7 Şerh idüp esrār-ı ḫaṭṭ-ı ʿārıż-ı gülgūnunı
Vaṣf-ı ḥüsn-i yāri **Rüşdī** bir kitāb itdüñ bu şeb

89a 213[543]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Vaʿde-i ḫāṭır-firībüñ düzd-i ḫˇāb itdüñ bu şeb

---

[537] **212** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı, s.*96. [D'de 9 beyit.Beyitlerin sıralanışı farklı.]
[538] 1b itdüñ M'de yok.
[539] 2a biraz: bizi D.
[540] 2b der-miyān: der-niyām D.
[541] 4b "vü" M'de yok.
[542] 5a Virmedüñ rahāt baña bir laḥżā ey baht-ı siyeh
Geh beni bī-hˇāb itdüñ geh azāb itdüñ bu şeb D.
[543] **213** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s. 464. [D'de Beyitlerin sıralanışı farklı.]

Tār u pūd-ı cāme-ḫˇābum sūz u tāb itdüñ bu şeb[544]

2 Ḥüsnüñe şāyeste iʻzāz itmege taḳṣīr idüp [545]
Ben günāh eylerdüm ammā sen s̱evāb itdüñ bu şeb

3 Ben esīr-i derd-i ser ammā ruḫuñ ʿaksiyle sen
Dīde-i aġyārı mīnā-yı gül-āb itdüñ bu şeb

4 Oldı tārīkī-i şeb āhumla ḳat ḳaṭ līk sen
Ṭalʿatüñle ḳangı bezmi māh-tāb itdüñ bu şeb

5 Nāz u istiġnā degüldür māniʿ-i teşrīf-i bezm
Nāzenīnüm ġālibā bizden ḥicāb itdüñ bu şeb[546]

6 Ben ḫayālüñle ṣabāḥ olınca itdüm güft-gū
Sen gehī şāyeste-i luṭf-ı ḫiṭāb itdüñ bu şeb[547]

7 Tābe-gerden ġarḳa-i eşk oldı tāb-ı hicr ile
Nābīyi hem-ḥālet-i rūz-ı ḥisāb itdüñ bu şeb

214[548]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ ʻULVĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Ol perī olalı bezm-i meye tenhā ṭālib
Meclisinde didi er ġā'ibü ṣoḥbet ġā'ib

2 Aṣṣı ḳılmaz ġamuñla terk-i riyā itmeyicek[549]
Sen gerek şārib ol ey ṣūfī gerekse ṭā'ib[550]

---

[544] 1b "u" M'de yok.
[545] 2a Belki eylerdüm saña şāyeste ḫıdmetde ḳuṣūr D.
[546] 5b nāzenīnüm ġālibā: ġālibā ey māh-rū D.
[547] 6b gehi: kimi D.
[548] **214** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s. 214.
[549] 2a ġamuñ: ġamluk M.

3 Perdedür cān gözine ḳaṣr-ı beden ẓāhirde[551]
‘Ālem-i bāṭına baḳsañ görinür her cānib

4 Āh dil bād-ı seḥer göz yaşı nehr-i cārī[552]
Böyledür ‘aşḳ ilinüñ āb u hevāsı ġālib[553]

5 Ḫalḳ içinde kelimātum n'ola raġbet bulsa
‘Ulviyā Ḫüsrev-i naẓm oldı sözüme rāġıb

215[554]

ĠAZEL-İ NİẒĀMĪ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 İtmedin seyl-i fenā ‘ömr diyārını ḫarāb[555]
خز من العيش نصيبا و من العمر نصاب

2 Fetḥ-i bāb-ı ḥarem-i ‘ıyşı zemīni ter ḳıl
رحم الله لمن اللمنى فتح الباب

89b 3 Baña senden ġam u endūh u belā oldı naṣīb[556]
قسمتی منک بلاو و عنا و و عزاب

4 Göñlüñi bencileyin bir büte vir kim diyeler
بسم الله لمن اعشقنى حسن ماب

5 Serv-i nāzıkī vü ruḫsāre-i nev-rūz *keşūd*
لود صفنا اثرامنه على الصخر لزاب

6 Miḥnet-i hicre **Niẓāmī** niçe bir eyleye ṣabr

550 2b gerek şārib: eger tā’ib M.
551 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.
552 4a nehr-i: mā-i D.
553 4b böyledür: her yire D.
554 **215** İpekten, *Karamanlı Nizâmî Dîvânı*, s.120.[D'de 9 beyit]
555 1a diyārını: bināsını M.
556 3a belā: ġınaD.

كادن احتراق القلب بسوق الحباب

216[557]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Kīse-i ala ḳoyup nāme-i şevḳi mey-i nāb
Mührinüñ üstine billūr ḳapaḳ basdı ḥabāb

2 Tevbe itdüñ meye menfūruñ olup cām-ı şarāb
Oldı bādeyle miyān-ı leb-i laʿlüñ şeker-āb

3 Cebel-i nūra ḳurup kākül-i müşgīn ḫayme
Vādī-i nāra çeküp baġladı gīsū-yı ṭınāb[558]

4 İtmeden başını misvāk gibi biñ pāre
Giremezsin leb-i yāre saña Şāfīce cevāb

5 O meh-i şeb-revümüñ şırmalı bir ḳamçısını
Nūş idüp çarḫa çıḳardı ögerek ṣanma şihāb[559]

6 Aḫẕ ü iʿṭā iledür revnaḳı bu bāġçenüñ
Alduġuñ vir yine al ṣoñra mis̱āl-i dōlāb

7 Şimdi aġyārı ne iḥsān ile maḥcūb eyle
Bī-ḥayādan ne ḫaṭuñ geldügi vaḳt eyle ḥicāb[560]

8 **Ṣābitā** ṣubḥa seni dām-ı riyāya düşürür
Silk-i naẓmuñla hemān mey-kedeye eyle şitāb[561]

---

557 **216** Karacan, *Sâbit Dîvânı*, s. 364.
558 3b nāra: nāza M.
559 5b çıḳardı: çıḳardum M.
560 7b vakt: dem D.
561 8b “mey-kedeye” M'de yok.

217[562]

ĠAZEL-İ YAḤYĀ [BEY]

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Merḥabāsuz geçer ol pādişeh-i pāk-neseb
Edebinden mi ziyāde ġażābından mı ʻaceb

2 ʻĀşıḳa mihr ü vefādan daḫı yegdür bu cefā
Bī-günāh iken ide sevdügi maḥbūbı ġażāb

3 Söylemez yüzüme baḳmaz varayın āh ideyin
Ola elvara ḥabībüñ kelimātına sebeb

4 Ḥāl-i ʻuşşāḳı bilür mes'ele maʻlūmı olur
ʻĀrif-i cān olıcaḳ dilber-i açıḳ meşreb

5 Oldı **Yaḥyā** ḳuluña cevr ü cefā mihr-i vefā[563]
Bir olur ʻāşıḳ-ı maḥzūna begüm rūz ile şeb[564]

218[565]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Sen çıḳup seyr idesin diyü degüldür kevkeb
Mūm ṭonanması ider gökde melekler her şeb

2 Giryeden her gün iner taḫt-ı s̱erāya yaşum
Giceler çarḫa çıḳar naʿra-i yā Rab yā Rab[566]

3 Gülüp açılmadadur dāʿim anuñçün böyle[567]

---

[562] **217** Çavuşoğlu, *Yaḥyâ Bey Dîvânı,* s.294.
[563] 5a mihr-i: ʻayn-ı D.
[564] 5b maḥzūna: mecẕūba D.
[565] **218** Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.344.
[566] 2b naʻra: naʻle M.
[567] 3a Böyle: gūyā D.

Şuʿarā ġonca ḳomışlar dehen-i yāra laḳab[568]

4 Ġamdan öldük n'idelüm kāse-i şehd ü şekeri[569]
Bize bir köhne sifāl olsa ṭolu āb-ı ʿineb

5 Dün dimişsin ki nedür **Rūḥī**-i zāruñ ḥāli
Bu vefā senden umılmaz ʿaceb ey şūẖ ʿaceb

219[570]

FEVZĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Ḳayyum-ı ʻaşḳ açalı ṣavmaʻa-i ʻaşḳuña bāb
Ṭāḳ-ı ebrūsı gibi bulmadı dil bir miḥrāb

2 Bezm-i ʻaşḳ içre anuñ laʻl-i lebi devr ideli
Ḳıpḳızıl bir delü dīvāne olupdur mey-i nāb

3 Aẖkere döndi göñül āteş-i ruẖsārında
Nedur[ur] ol aña nisbet o yüzi ḳara kebāb

4 Āfitāb ol ruẖ-ı pür-tābını gördükde hemān
Ḳızarup surẖ ile çekdi yüzine ebrī seḥāb

5 Dāne-i subḥa-i eşki ele alup **Fevzī**
Naḳd-i ʻömri neye ẖarc eyledügüñ eyle ḥesāb

90a **220**

NAẒĪRE-İ NUṢḤĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Sāʻid-i sāḳī virür bezm-i meye şevḳ u ṭarāb
Zīr-i leb-ẖande[si] meclisde ider defʽ-i kereb

---

568 3b ḳomışlar: dimişler M.
569 4a nidelüm: nide M.
570 **219** Kaplan, *Fevzî Dîvân*ı'nda, Şenödeyici *Fevzî Dîvân*ı'nda bulunamadı.[89b'de der-kenardır.]

2 Çeşm-i āhū nigehi zātī mükaḥḥal mevzūn
Resm-i ebrūsı muṣavver-şüde-i ḫāne-i Rab

3 Türk [ü] Hind ü ʻAceme fitne virür güftārı
Vālih-i lehce-i şīrīni suḫendān-ı ʻArab

4 ʻĀşıḳuñ cān u dili ḳıymet-i kālā-yı viṣāl
Nām-ı ʻaşḳ [u] hevesi nāle ile faḳr u tereb

5 Gezer ardınca o āhū beçenüñ **Nuṣḥī** raḳīb
Seg be-ṣaḥrā vire ol kelbe ḫudāvend cereb

221
NAẒĪRE-İ NĀSİB

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Bāde ṣun sāḳī ki olduḳ yine rindī meşreb
Reh-i ʻaşḳ içre çü rindāna budur ḫoş meşreb

2 Vaḳt-i dey ḫānede kāşānede ʻişret ideyim
Şaḫne-i berf-i şitā eylemeye tā ki ġażab

3 Ḥasret-i laʻli ile muġ-beçenüñ meykedede
Olalum bu gice peymāne ile leb-ber-leb

4 Ṣaḥn-ı mey-ḫanede olmaḳ yaraşur rindāna
ʻĀrifāne bir ayaḳ seyrin iderseñ ne ʻaceb

5 Baʻżı yārān-ı ṣafā münkesirü'l-ḫāṭırdur
Kimler ile idelüm biz ʻacabā ʻıyş u ṭarab

6 Pey-rev ol Nuṣḥī Efendiye gehi pīrāne
K'ola **Nāsib** biricik (?) daḫı görişmege sebeb

222[571]

YAḤYĀ [BEY]

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Yoluña ölmege cānlar virene itme ʻaceb
ʻAşḳ-ı dildārdurur ḥālet-i Manṣūra sebeb[572]

2 Tīşe-i ʻaşḳ ile çalışmaḳ imiş başa belā
Geldi didükleri Ferhād gibi başuma hep

3 Vara vara ṭoḳuz eflāki yaḳar āh-ı derūn
Yedi ḳat yiri yıḳar seyl-i sirişküm yap yap

4 Cān eşer? göñli düşer her kişinüñ Yūsuf-vār
Mıṣr-ı ḥüsnüñde göründükçe o çāh-ı ġabġab

5 İşigüñde lebüñ añılsa Mesīḥā dirilür
ʻAceb olmaz güzelim gökden iner çünki laḳab

6 İʿtiḳād itme yüze gülse felek ey **Yaḥyā**
Ḳatı ḫışm eyleyicek kişi güler vaḳt-i ġażab[573]

223[574]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ ṢABRĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Her bir ḥabāb cām-ı fürūzāna çıḳdı hep
Ḳurṣ-ı tenūr-ı şevḳ ḫarīfāna çıḳdı hep

2 Olsun ḥabābı mey gibi ḫumm-ı felek şikest
Ṣahbā-yı ʻıyş bir iki nā-dāna çıḳdı hep

---

571 **222** Çavuşoğlu, *Yaḥyâ Bey Dîvânı*, s. 298.
572 2a durur: virür M.
573 6b ḫışm eyleyicek: çeşm eyleye M.
574 **223** Uz, *Sabrî Dîvânı*'nda bulunamadı.

3 Seyr-i cirīde çıḳdı çü şāh-ı gül seḥer
Ezhār ḫing-i bād ile meydāna çıḳdı hep

4 Güller açıldı buldı ẓalām-ı şitā şikest
Genc-i bahār bülbül-i nālāna çıḳdı hep

5 **Ṣabrī** o çeşme-i keremüñ āb-ı himmeti
Ḳaṣr-ı ümīd-i ḫāṭır-ı yārāna çıḳdı hep

90b **224**[575]

NAẒĪRE-İ ʻİṢMETĪ

Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün

1 Ḫūn-āb-ı dil ki dīde-i giryāne çıḳdı hep
Emvāc-ı derd sāḥil-i dermāne çıḳdı hep

2 Zīr-i zemīn-i sīnedeki rīze seng-i ġam
Seyl-āb-ı eşk-i çeşm ile meydāne çıḳdı hep[576]

3 Bir kārvān ki eyledim andan ümīd-i feyż
Peymāne-i ġurūr ile mestāne çıḳdı hep

4 Ḫūn-ı cigerle besledim ol naḫl-i nāzı ḥayf
Bār-ı viṣāli bir iki nādāne çıḳdı hep

5 Ṭūmār-ı ġamda **ʻİṣmetiyā** ḫātem-i dilüñ
Naḳş-ı ḫıred-firībi ġarībāne çıḳdı hep[577]

225

NAẒĪRE-İ HEVĀYĪ

Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün

1 Partal dil ki cümlesi meydāna çıḳdı hep

---

[575] **224** İpekten, *İsmeti Divanı*, s.36.
[576] 2b eşk-i çeşm ile: çeşm-i eşk ile M.
[577] 5b ḫıred-firībi: ḫıred-firūzı M.

Varı yoġı ne var ise yābāna çıḳdı hep

2 Bu ʿaṣrda hele veled-i zināsı köylünüñ[578]
Şehrīye nisbetā ḳatı ferzāne çıḳdı hep

3 İçmez geçer bize mey-i ṣāfīyi zāhidān
Mey-ḫāneden gice yine mestāne çıḳdı hep

4 Ṣad dāne ṣubḥa elde ridā boynına alup
Dervīşler zamānenede şeyḫāne çıḳdı hep

5 Virdüm didüñ ne var ise varım **Hevāyi**ye
Ben ṭutmadum seni sözüñ efsāne çıḳdı hep

226[579]

ĠAZEL-İ ʿULVĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Depret elüñi sāḳī yetişdür meded şarāb
Maḫmūr-ı cām-ı ʿaşḳ olalı ḥālümüz ḫarāb

2 Gül devridür ṣafā sürecek demdurur diyü[580]
Ṣaḥn-ı ṣafāda ḫaymesini ḳurdı her ḥabāb[581]

3 Virdi nişāne efser-i Efrāsiyāb'dan
Her lāle kim çemende ʿayān eyledi türāb

4 Mensūb iken cenāb-ı saʿādet-meʾābuña[582]
Lāyıḳ mıdur ki eyleyesin benden ictināb

5 Mey-ḫāne ḳapusı baña devlet ḳapusıdur[583]

---

[578] **224** 2a Mısra vezne uymamaktadır.
[579] **226** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s. 213.
[580] 2a Gül devridür ṣafā sürecek: bezm-i çemende ʿayş idicek D.
[581] 2b ṣaḥn-ı ṣafāda ḫaymesini: ṣaḥn-ı ṣafayā cādur ney D.
[582] 4a Bu beyit M'de silinmiş durumda.
[583] 5a baña: saña D.

Ol ḳapudan olur yine ey **'Ulvī** fetḥ-i bāb[584]

227[585]

NAẒĪRE-İ VAṢFĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Eyler nigār merdüm-i çeşmden ictināb
Sāḳī gibi ki sāġar içinde bulur ẕübāb

2 Bezm-i ezelde 'āşıḳa bir mey ṣunuldı kim
Nüh ṭāḳ-ı āsumān aña lāyıḳ ola ḥabāb

3 Kimdür elüñ ki pençe-i ḫurşīde beñzedür
Yoḳ destüñ üzre dest eyā şāh-ı Cem-cenāb

4 Destine ṣundı bir birinüñ ḳan yalaşdılar
Laḫm u dem oldı bāde-i nāb ile ṣan kebāb

5 Zülf-i nigār ile ser-i kāruñ ki **Vaṣfiyā**
91a Çün bāzī-i peleng ü ser-efrāzī-i seḥāb

228

NAẒĪRE-İ NĀSİB

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Revnaḳ-fürūz olmasa her meclise şarāb
Düşmezdi ayaġına varup böyle şeyḫ ü şāb

2 Sāḳī-i muġ-beçe ne 'aceb şenlik eyledi
Virdi derūn-ı ehl-i dile ḫayli āb u tāb

3 Mey-ḫāne ṣadrına geçeli rind-i bāde-ḫˇār

584 5b 'yine' M'de yok.
585 **227** Çavuşoğlu, *Vasfî Dîvân'ı*nda bulunamadı.

Rez duẖterine el ṣunar oldı çü Cem-cenāb

4 Dilber ki nīm keyif-ile eyler terāneyi
Mıżrāb-ı āh-ı dille olur sīnemüz rebāb

5 **Nāsib** nedür senüñ mey-i nāb ile ülfetüñ
Yoẖsa ʿaceb fütūr mı getürdi saña kitāb

229[586]

ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Ẕāt-ı siyāhuñ oldı senüñ çün şeb-i ġarīb[587]
Ḫālüñ ʿaceb mi olsa eger kevkeb-i ġarīb

2 Ey meh ʿaceb mi olsaḳ eger şöhre-i cihān
ʿAşḳum ġarīb ü ḥüsnüñ ise aġreb-i ġarīb[588]

3 Nūş eyledükçe ẖūn-ı dilüñ neşve-yāb olur
Yā Rabb ne ṭurfe-meşreb olur meşreb-i ġarīb[589]

4 Nār-ı ġażabla göñlüñü pür-āteş itme kim
Ṣad ıżṭırāb[a] bāʿiṣ olur her teb-i ġarīb[590]

5 Bir nīm-i cürʿa virmez aña **Rüşdīyā** felek
Ḫuşk olsa tāb-ı ġamdan eger kim leb-i ġarīb

230[591]

ĠAZEL-İ YETĪM

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 ʿAşḳuñ yolında ġuṣṣa vü ġam baña zād olup

---

586 **229** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s. 97. [D'de 6 beyit.]
587 1a Zülf-i siyāhuñ aldı ruẖuñda şeb-i ġarīb D.
588 2b ġarib ü ḥüsnüñ: ġarīb-i ḥüsnüñ D.
589 3b olur: imiş D.
590 4b bāʿiṣ: ile M
591 **230** Zehra Piroğlu Göre, *Yetîmî Dîvânı,* s.111

Gitdüm ʻadem vilāyetine nā-murād olup

2 Āhum hevā-yı ʻaşḳ ile ḫāk olduġum görüp
Raḳṣ itdürür ġubārı bir gird-bād olup

3 Ġırbāl ile ġubārum aranup bulunmaya
Demler ola ki istenevüz dilde yād olup

4 Aġlamasun mı derd ile maḫzūn olup göñül
Gülmek naṣīb olmadı ʻālemde şād olup

5 Endūh [u] ġuṣṣa-i dili şerḥ itmege **Yetīm**
Mümkin degül yazılsa deñizler midād olup

231[592]

ĠAZEL-İ FEHĪM

Mefʽûlü Fâʽilâtü Mefâʽîlü Fâʽilün

1 Tā çeşmüm itdi ol ruḫı māhumdan āfitāb[593]
Oldı çekīde tāb-ı nigāhumdan āfitāb

2 Zülfüñde diller eyler iken geşt-i bāġ-ı ḥüşn
Güldür ki düşdi ṭarf-ı külāhumdan āfitāb

3 Ser-germ-i seyr-i gülşen-i ḥüsn-i dilem k'olur[594]
Bir berg-i zerd mihr-i giyāhumdan āfitāb

4 Ben tār-ı zülf-i Yūsuf-ı ḫurşīd-çihreyem[595]
Çıḳmaḳda mihr-veş bün-i çāhumdan āfitāb[596]

5 Gīsū-yı dil-rübā gibi oldı siyeh-şuʽāʽ

---

[592] **231** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı*, s.322.
[593] 1a çeşmüm: çeşmüñ M.
[594] 3a ḥüsn-i: ḥüsnüm M.
[595] 4a tār-ı: mār-ı D.
[596] 4a bün-i: ser-i M.

Sūz-ı duḫān-ı ejder-i āhumdan āfitāb

6 Gördi siyāhī-i sipeh-i kevkebüm **Fehīm**
Ḳaçdı libās-ı şeble sipāhumdan āfitāb

91b

232

ĠAZEL-İ SŪRURĪ

Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün

1 Ger vaṣla cidd ü saʻy ile irsem degül ʻaceb
Çünkim bulur cihānda murādın iden ṭaleb

2 Manṣūb idüm ḳapuñda şehā ḫidmete durup
Ḳānūn mıdur ki ʻazl idesin bilā-sebeb

3 Ol genc-i yāre renc çeküp irer ehl-i derd
İrmez ḥużūra çekmeyen ādem dilā teʻab

4 Ḫışm eyledüñ dehānuñı çün öpmek istedüm
Ey pādişāh yoḳ yire ḳılduñ baña ġażab

5 Ḥoḳḳa dehānuñ eyledi hep ḫalḳı berşnāḳ
Ḫālüñ ḫayāli ile **Sürūrī** yir oldı ḥab

233

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün

1 Laʻlüñ ġamına ṭālib olursam degül ʻaceb[597]
Rızḳ irişür egerçi gerekdür velī ṭaleb[598]

2 Her nesnenüñ zamānı var ey pādişāh-ı ḥüsn
İḥsān umarken eylemek inṣāf mıdur ġażab[599]

597 1a olursam: olursaḳ M.
598 1b rızḳ: zevḳ M; irişür egerçi: irişürse añaD.

3 Bir ḥāl ile açılmadı ḳaldı der-i viṣāl[600]
Olmış ḥayā ol āfete māniʿ baña edeb

4 Ẕevḳ itmede viṣāluñ ile rūz u şeb raḳīb
ʿĀşıḳlaruñ firāḳuñ ile çekmede teʿab

5 Lāyıḳ mıdur ki ġayr ile sen nūş idüp şarāb
Bī-çāre **Rūḥī** ḳan içe derdüñle rūz u şeb

234[601]

ĠAZEL-İ ṢĀBİR

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Eyler şarāb-ı lāʻlüñi dil her zamān ṭaleb
Maḫmūr ider hemīşe mey-i erġuvān ṭaleb

2 Naḫcīr-i dil ki beste-i fitrāk-ı zülfdür
Ġamzeñ ʻaceb ki eyleye tīr ü kemān ṭaleb

3 Āheng-i rāh-ı miḥnet idelden semend-i dil
Ārām-ı cānı eylemedi hem-ʻinān ṭaleb

4 Āvāre bülbülüñ ne bilür ḥāl-i zārını
Ol murġ-ı nev-heves ki ola āşiyān ṭaleb

5 Pervāne gör neden bilür encām-ı vaṣlını[602]
Ammā ki cān virüp yine eyler ʻayān ṭaleb

6 Bir teşne leb gürisne iken dehr-i dūndan
Bī-tāb ḳalsam eyleyemem āb ü nān ṭaleb[603]

---

599 2b inṣāf mıdur: inṣāf mı M.
600 3a ḥālile: bābile D; der-i viṣāl: der ü viṣāl M.
601 **234** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,*s.57. [Mecmuada başlık olarak "Sîretî" kayıtlı.]
602 5a gör neden: görmedin D; vaṣlını: vuṣlatı D.
603 6b eyleyemem: eylemezem D.

7 **Ṣābir** hezār-ı gülşen-i derdüm ki bulmadum
Biñ kere eyledüm dile bir hem-zebān ṭaleb

92a

235[604]

VEZN-İ ĀḪAR
ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Ne ġam iderse ḳo itsün beni ḫarāb şarāb
Ta'allül eyleme sāḳī getür kebāb şarāb[605]

2 Bahāne eyleme efsāneyi ḳo ey sāḳī
Benüm su'ālüme ancaḳ olur cevāb şarāb

3 Egerçi ādemi dirler ki bī-ḥicāb eyler
Dirīġ oldı baña bā'iṡ-i ḥicāb şarāb

4 'Aceb mi nūş-ı mey itsem ki itdi bir demde
Gedā iken beni bir şāh-ı Cem-cenāb şarāb

5 O deñlü bāde-i 'aşḳuñla neşve-yāb oldum
Bir oldı şimdi baña sāḳīyā sīr-āb şarāb

6 Egerçi cām lebüñ öpmeseydi meclisde
Gerekmez idi baña olsa la'l-i nāb şarāb

7 Bu āb u tāb ile mümkin midür naẓar **Rüşdī**
Cemālin eylemiş ol māhuñ āfitāb şarāb

236
NAẒĪRE-İ ṬĀLİB

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

---

604 **235** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s.98.
605 1b kebāb şarāb: şarāb-ı şarāb D.

1 Virür dimāġ-ı ʻalīl-i ḫumāra tāb şarāb
Olur ṣudāʻ-ı dil-i teşneye gül-āb şarāb

2 Viren o ḥāleti ṣahbāya dest-i sāḳīdür
Nigāh-ı ehl-i ḥaḳīḳatde birdür āb şarāb

3 Pür itdi şevḳi ṭulūʻ eyleyince mīnādan
Sipihr-i meclisi mānend-i āfitāb şarāb

4 ʻAceb bu bezm-i ḫarābāt-ı dehrde rindān
Ne yir ne içer idi olmasa kebāb şarāb

5 Ṣadā-yı ḳulḳul-ı mīnāyı ṣanma beyhūde
ʻAdū-yı ġuṣṣaya **Ṭālib** virür cevāb şarāb

237

ĠAZEL-İ SĪRETĪ

Mefâʻîlün Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün

1 O şīvelerle tebessüm o nāzlarla ʻitāb
O ḫandelerle tekellüm o ʻişvelerle ḫiṭāb

2 O meh cebīn-i münevver o kej-rev ebrūlar
O caʻd-ı zülf-i muʻanber o kākül-i pür-tāb

3 O ḫāl-i müşk-feşān o ḫaṭ-ı ʻabīr-efşān[606]
O laʻl-i leble o dendān o gevher-i nā-yāb

4 O cilveler o revişler meded o cünbişler
O ġamzeler o baḳışlar o nergis-i pür-ḫˇāb

5 Girişmelerle nigāh idicek o şehr-āşūb
Ḳalur mı **Sīretī** dil olmaya ḫarāb [u] yebāb

---

[606] **237** 3a Metinde "ʻanber" olarak kayıtlı ibare vezin gereği " ʻabīr" olarak alındı.

238[607]

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Dimez nice sürünürsün ḳapumda sen de ġarīb
Kimesne bencileyin olmasın vaṭanda ġarīb

2 Helāk ider ḫaṭ u ḫāliñ nice benüm gibiyi[608]
Selāmet ol ki ḳomazsın beni iñende ġarīb[609]

3 Zihī kemāl-i teraḳḳī zihī cemāl-i celāl
Ki sende ḥüsn ġarīb oldı ʿaşḳ bende ġarīb[610]

4 Muḳīm idim ser-i kūyuñda derbeder itdüñ
Ġarīb işler idersin bu derdmende ġarīb

5 Yazıḳ degül mi baña gülmemek eşigüñde
Efendisi ḳapısında olur mu bende ġarīb[611]

6 Ṣabā gibi yüzü üzre **Necātī** ḳaldı düşüp[612]
Dimez nice sürünürsin ḳapumda sen de ġarīb[613]

92b

239

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ EDĪBĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

---

[607] **238** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.161.[D'de 8 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[608] 2a ider: M'de yok.
[609] 2b selāmet ol: hele şükür M.
[610] 3b Ki ʿaşḳ bende ġarib oldu hüsn sende ġarib D.
[611] 5b Mecmuada beyitin başında "Yā hiç" sözcüğü bulunuyor vezne göre fazla olduğu için alınmadı.
[612] 6a Necātī ḳaldı düşüp: görüp Necātī'yi dost D.
[613] 6b dimez: dedi D.

1 Bir söz bulamam vaṣf-ı leb-i yāre münāsib
Dinmez ġazel ol la'l-i güher-bāre münāsib

2 İḥsānı o yārin saña lāyıḳ degül ey dil
Olursa cefāsı hele bir pāre münāsib

3 Gülmek saña ey ġonca-i gülzār-ı leṭāfet
Nāliş ġam-ı zülfüñle dil-i zāre münāsib

4 'Āşıḳların öldürse n'ola tīġ-ı müjeyle
Her dem nice ḳan dökse o ḫūn-ḫˇāre münāsib

5 Eylerse **Edībī**yi ḳoyup ġayra vefālar
Vallāhi degüldür o cefākāre münāsib

240

NAẒĪRE-İ SELĪSĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Ḳan aġlar ise dīde-i ḫūn-bāre münasib
Feryād iderse bu dil-i zāre münāsib

2 Cām-ı leb-i la'lüñ güneşi eyledi bī-hūş
Mestāne düşermiş der ü dīvāre münāsib

3 Dūr itme ḳapuñdan beni ey şāh bulunmaz
Bir bencileyin bende-i bī-çāre münāsib

4 Maḥbūb odur kim gör e 'āşıḳlara ey dil
Luṭf u keremi ire maḥal ire münāsib

5 Cevr ü sitemi saña maḥal gördi **Selīsī**
Ol āfet anı görmedi aġyāra münāsib

241[614]

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Ey nāvek-i şevḳuñ siperi sīne-i aḥbāb
Zülfüñ ḫamı erbāb-ı vefā ṣaydına ḳullāb

2 Miḥrābda şekl-i ḫam-ı ebrū-yı lāṭīfüñ
Vācib bu cihetden ḳamuya secde-i miḥrāb

3 Sūzum dir idüm şemʿ saña eyleye rūşen
Neẓẓāre-i ruḫsāruña yoḫ şemʿde hem tāb

4 Dün subḥ yetürdüm felege mevc-i sirişküm
Ġarḳ itdi felek üzre olan encümi gird-āb

5 Cemʿiyyet-i esbāba göñül virme **Fużūlī**
Kim tefriḳadur ḫāṭıra cemʿiyyet-i esbāb

93a 242[615]

ĠAZEL-İ FUZŪLĪ

Müfteʿilün Müfteʿilün Fâʿilün

1 Ṣubḥ ṣalup māh-ı ruḫuñdan niḳāb[616]
Çıḳ ki temāşāya çıḳa āfitāb

2 Rişte-i cānum yeter it pür-girih
Ṣalma ser-i zülf-i semen-sāya tāb

3 Mest çıḳup ḳılma naẓar her yaña[617]
Görme revā kim ola ʿālem ḫarāb

---

[614] **241** Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı,* s.148. [D'de 7 beyit.]
[615] **242** Akyüz, *Fuzūlî Dîvânı,* s.150.[D'de 10 beyit.]
[616] 1a māh-ı: mihr-i D.
[617] 3a ḳılma: ṣalma D.

4 Kesme naẓar cānib-i ʿuşşāḳdan
Nāle-i dil-sūzdan it ictināb

5 Şāmlar encüm ṣayaram ṣubḥa dek[618]
Ey şeb-i hecrüñ baña rūz-ı ḥiṣāb[619]

6 Dūzaẖa girmez sitemüñden yanan
Ḳābil-i cennet degül ehl-i ʿaẕāb

7 Ṣaldı ayaḳdan ġam-ı ʿālem beni
Vir baña ġam defʿine sāḳī şarāb

8 Raḥm ḳıl üftādelerüñ ḥāline
Hīç gerekmez mi saña bu s̱evāb[620]

9 Yār su'āl itse ki ḥālüñ nedür
Ḥasta **Fużūlī** ne virürsin cevāb

243

NAẒĪRE-İ VEYSĪ

Müfteʿilün Müfteʿilün Fâʿilün

1 Ṭurralerüñ ruẖlaruña ḳıl niḳāb
Eyler iseñ baḳduġumuzdan ḥicāb

2 Çatma ḳaşuñ ruẖlarını gösterüp
İtme bize luṭf yüzüñden ʿitāb

3 Ṣaymaz [o şeh?] bendelerinden bizi
Söyleşürüz yārla rūz-ı ḥisāb

4 H̱aste-ciger sūẖte dil bī-ḳarār

---

[618] 5a şāmlar: giceler D.
[619] 5b rūz-ı ḥisāb: yevmü'l-ḥisāb D.
[620] 8b bu: bir D.

Döndi baña bezm-i belāda kebāb

5 Diḳḳat-ile vaṣf-ı ḫaṭuñ yazsa ger
Her sözi **Veysī**nüñ olur bir kitāb

244

NAẒĪRE-İ SELMĀN

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1 Ḫāne-i dil oldı ġamuñla ḫarāb
Eyle 'imāret anı gel yap yap

2 Bezme gel açıl gül-i ḫandān gibi
Dürme yüzüñ ġonca-veş itme ḥicāb

3 Seyr-i leb-i cūya gel ey serv-i nāz
Kūyuña aḳıtdı gözüm cūy-ı āb

4 Bir güle baḳsa yüzüme luṭf -ile
Dilber-i beg-zāde-i 'ālī-cenāb

5 Çarḫa yazar şi'rüñi **Selmān** senüñ
Ḫāme-i zer birle seḥer āfitāb

245[621]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Olsa zülfi o gül-'iẕāra niḳāb
Olur āşüfte sünbül-i sīr-āb

2 Dūd-ı āhum ruhuñ hevāsıyla
Ebr olur yaġdurur cihāna gül-āb

---

[621] **245** Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s. 112.

3 Kān-ı mihr ü mahabbetüñdendür
Güher-i āfitāb-ı ʻālem-tāb

4 Ḳaddüm ey şeh-süvār-ı ḥüsn itdi
Pāy-būsuñ ḫayāli şekl-i rikāb

5 Oldı deryā-yı eşküme nisbet
Günbed-i çarḫ-ı nīl-reng ḥabāb

6 Ġam-ı devrān-ı dūnı çekme yüri
Bāḳiyā ol hemīşe mest ü ḫarāb

93b **246**[622]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Bezmümüzde dönerdi cām-ı şarāb
Gelmedi devre mihr-i ʿālem-tāb[623]

2 Mümtezicken lebüñ ġamıyla göñül
İmtizāc itmemişdi ḫāk ile āb[624]

3 Cān yelerdi ṣaçuñ hevāsından
Eşk-bār olmadın felekde seḥāb[625]

4 Biz o müflislerüz ki cām-ı meye
Rehn olur gāh ḫırḳa gāh kitāb

5 Ẕikrümüz fikrümüz mey ü maḥbūb
Eklümüz şürbümüz kebāb u şarāb[626]

6 Yaṣdanup bāb-ı luṭfuña Rūḥī[627]

---

[622] **246** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.343.
[623] 1b gelmedi: gelmedin M.
[624] 2b İtmemişdi: itmemişken M.
[625] 3b M'deki 3b, D'de 4b.
[626] 5b kebāb u şarāb: şarāb u kebāb M.

Eftetiḥ yā müfettiḥaʿl-ebvāb

247[628]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ FEHĪM

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün

1 Ben ol mey-ḫᵛāreyem rindāne-meşreb
Ki itdüm meşrebi mestāne-meşreb

2 Cünūn āşüfte-maġz-ı ḥayretümdür
Ġarīb ālüfteyem dīvāne-meşreb

3 ʿAceb māhī-i baḥr-ı şuʿledür dil
Semender-fıṭrat u pervāne-meşreb

4 Degülseñ āşinā çeşmine olma[629]
Teġāfül-meẕheb ü bīgāne-meşreb

5 Gözüñden gitmesün bir dem mey-i nāb
Fehīm ol dā'imā peymāne-meşreb

248[630]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ MUḤİBBĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Var mıdur aġzuñ didüm ey ġonca-leb
Bī-nişāndan gör nişān ḳıldum ṭaleb

2 Kākülüñ olalı sulṭān-ı Ḥabeş[631]
Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫālidür şāh-ı ʿArab[632]

---

[627] 6a yaşdanup: yaşdanur M.
[628] **247** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.328.
[629] 4a M'de silik olduğundan D'den alındı.
[630] **248** Ak, *Muhibbî Dîvânı,* s.84.
[631] 2a kākülüñ: sünbülüñ D.
[632] 2b ḥüsnüñ: ḥüsne M.

3 Kūyuña ḳoma raḳīb-i kāfiri[633]
Cennete lāyıḳ degüldür Bū- leheb

4 Kevs̱er ü ḥūrā murādı zāhidüñ[634]
Fikr-i ʻāşıḳ sāḳīyā āb-ı ʻineb[635]

5 Ġam nedīm ü göz yaşı gülgūn şarāb
Ey **Muḥibbī** durma ḳıl ʻayş u ṭarāb

94a **249** [636]

ḤARFÜ'T-TĀ MİN ĠAZELİYĀT-I ENVĀʻ

ĠAZEL-İ ẒĀRİFĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ḳaçan ser-mest olup cām-ı lebüñ ḳılsañ ʿaṭā ḳat ḳat
Olur mey meclisinde sāḳīyā ẕevk ü ṣafā ḳat ḳat

2 Benüm itmek içün bu tīġ-ı āh-ı ḫūn-feşānum red
Ṭutar çarḫı siper ḳarşu aña her dem semā ḳat ḳat

3 Döne döne ḳılup mihr ü vefālar ġayre ol meh-rū
İder ben ẕerre-i nā-çīzine cevr ü cefā ḳat ḳat

4 Senüñ verd-i ruḫuñ vaṣfında rūḥumʿandelīb-i dil
İdüpdür ġonca-i laʿlüñ gibi rengīn edā ḳat ḳat

5 ʿAceb mi meh gibi cismüm hilāle dönse devr içre
Ẓarīfī ol güneş ruḫsārdan düşdüm cüdā ḳat ḳat

---

[633] 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş; ḳoma: ḳoyma M.
[634] 4a murādı: murād D.
[635] 4b Fikr ü ʻaşıḳ şāhid ü mā-i ʻineb D.
[636] **249** Taşkın, *Çorlulu Ẓarīfī Dīvānı*, s.216.

250[637]

ĠAZEL-İ ḤĀLETĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Dirīġa yaḳdı yandurdı beni bu āteş-i firḳat
Kime ḳan aġlayam bilmem neler ḳıldı baña ḥasret

2 Elinden göñlümüñ bilmem kime idem şikāyet ben
Ki bir laḥẓa beni ḳılmaz ḥużūr-ı ḳalb-ile rāḥat

3 Ḳamu ʻalem ṣafā vü ẕevḳ-ile ʻişretdedür dā'im
Naṣīb olmış baña nʻidem ezeldendür dile miḥnet

4 Taḥammül eyle gel derd ü belādan yüz çevirme sen
İrişmez rāḥata ey dil kişi kim çekmeye zaḥmet

5 Ḥaḳāretle naẓar ḳılma ġarīb olanlara hergiz
Ġarībüñ ḥālini bilmez cihānda çekmeyen ġurbet

6 Emīr Aḥmed işigine yüzüñ sür **Ḥāletī** dā'im
Dilerseñ iki ʻālemde bulasın ʻizzet ü devlet

251[638]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Eger şu sepmeseydi dem-be-dem endīşe-i vuṣlat
Ne dil ḳordı ne cān yandurmaduḳ sūz-ı ġam u fürḳat[639]

2 Bu gün mi baġrımuz pür-ḫūn olupdur çarḫ-ı kec-revden[640]
Biz ol bī-iʻtibāruñ zehr-i ḳahrın yutmışuz ḳat ḳat

---

637 **250** Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı'nda* bulunamadı.
638 **251** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.357. [D'de 8 beyit.]
639 1b ġam u firkāt: ġam-ı firkat D.
640 2a M'de silik olduğundan D'den alındı.

3 Nice āh itmesün neyle tesellī eylesün göñlin
O bī-kes kim ola dā’im esīr-i gūşe-i miḥnet

4 İder bī-vech peydā iḳtiżā-yı ḥüsn olur māniʿ[641]
Ne deñlü eyleseñ dīdār-ı yārı görmege diḳḳat

5 Ṣaḳınsun sevdügüm mir’āt-ı ḥüsnüñ āh-ı serdinden
O dil-sūzuñ ki yaḳmış ola bağrın āteş-i ḥasret

6 Belādur ʿaşḳ yā Rab kimseye çekdürme ol derdi
Ki cānānı ola aġyār-ı bī-derd ile hem ṣoḥbet

7 Meger irmek müyesser ola ẕevḳ-ı vaṣlına yoḫsa[642]
Göñülden **Rūḥiyā** mümkin degül defʿ-i ġam-ı firḳat[643]

252[644]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Felekde yoġ iken mihr-i cihān-ārā gibi āfet
Senüñ üftādeñ olmış sāyeñ-āsā ey ḳamer ṭalʿat

94b 2 N'ola seyr eyleyüp dīdāruñı Kevs̱er lebüñ görsek
Degül mi menzil-i kūyuñ senüñ ey sidre-ḳad cennet

3 Kelāmuñ ʿaşḳ-ı rūḥ-efzāy ile ey dil mülemmaʿ ḳıl
Ṣafā kesb eylesün dirseñ eger yetmiş iki millet[645]

4 Dem-i vuṣlatda cānān ile ey dil ʿayşa meşġūl ol
Bilürsün çün bu ʿālemden cüdā eyler seni fürḳat

---

[641] 4a bir vech: bī-vech D; ḥüsn: ʿaşḳ D.
[642] 7a yoḫsa: yoḳsa D.
[643] 7b ġam-ı: ġam uM.
[644] **252**Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı,* s.218.
[645] 3b dirseñ M'de yok.

5 **Żarīfī** tīr-i āhuñ her ḳaçan gönderse eflāke
Ṭutar ey ḳaşı ya gerdūn aña çarḫı siper ḳat ḳat[646]

253

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 İstemez dil dōstum zülfüñ kemendinden necāt
İçse la'lüñ ḳanumı cānum bulur cānā ḥayāt

2 Ol leb-i şīrīn ile ḳaçarsa eşkümden ne ṭañ
Kim ṣaḳınur ābdan her kimde kim ola nebāt

3 Gün yüzünüñ ḥasretinden ? ey Yūsūf cemāl
Çeşm-i giryānum aḳıdur Nīl ü Ceyḥūn u Fırāt

4 Ey ki ḥüsnüñden ḫacildür gülşen-i ḫuld-ı berīn
Vey ki la'lüñ çeşmesārı çeşme-i āb-ı ḥayāt

5 Bu **Sürūrī**den zekāt-ı ḥüsnüñi men' itme kim
Müsteḥaḳḳına virilür dōstum zīrā zekāt

254[647]

NAŻĪRE-İ MESĪḤĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ey lebüñ naṭ'-ı felekde eylemiş 'İsāyı māt
Vey ḫaṭuñ yazmış müsellem diyü ḥüsnüñe berāt

2 Zülfüñ içre la'lüñe öykindügiyçün Ḫıżrdan[648]
Ḳarañuda gizlenüp ḳurtılamaz āb-ı ḥayāt

---

[646] 5b yā gerdūn aña çarḫı siper: yā çarḫ-ı siper gerdūn aña M.
[647] **254** Mengi, *Mesîhî Dîvânı,* s.127.
[648] 2a ḫıżr' dan: la'lden M.

3 Acı yaşum ile aġzuñ yarı cānā fi'l-mes̱el
Birisi milḥ-i ücāc u birisi ‘az̠b-ı Fırāt

4 Ġamzeñe öykindügi uçdan ḳalem olmışdurur
Fikr iderken şā‘irüñ öñünde maḥbūs-ı devāt

5 Ey **Meşīḥī** ġırra olma nev-‘arūs-ı ‘āleme
Fānīyi terk eyleye kim *el-bāḳiyāt eṣ-ṣāliḥāt*

255[649]

NAẒĪRE-İ EMRĪ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Ġark olupdur yaşuma fülk-i felekle kā’ināt[650]
Kim bulupdur ser-nigūn zevraḳla deryādan necāt

2 Nāle eylerken lebüñçün ġam beni ḫāk eylese
Ney-şeker ola türābumda biten her bir nebāt[651]

3 La‘lüñüñ ġālib ḥayāt-efzālıġın gūş itmese [652]
Bir ḳarañuya girüp siñmezdi hīç āb-ı ḥayāt[653]

4 Aġzına barmaḳ bıraġup ḳara ḳanlar ḳay’ ider
Ol ḫaṭ-ı reyḥān içün sevdāyī olmışdur devāt[654]

5 Ol ḫaṭ u ebrūsını görüp olur ġamdan emīn
Nitekim ey **Emrī** miskīn bir nişānlanmış berāt[655]

---

[649] **255** Saraç, *Emrî Dîvânı*, s.64.
[650] 1a Oldu yaşım ḳatresi fülk-i felekde ka’ināt M.
[651] 2a türābumda biten: türābumdan benüm M.
[652] 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş; la‘lüñüñ gālib: la‘lüñe ġayet M.
[653] 3b ḳarañuya: ḳaranluġa M.
[654] 4b reyḥān içün: reyḥānına M.
[655] 5b Ol güneş güldükçe ey Emrī görinür dişleri
Mihr ḫandān olsa gerçi kim görinmez s̱ābitāt D

95a **256**[656]

ĠAZEL-İ MUḤİBBĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Hem-demüñ dünyāda bir gün yüzlü cānān oldı ṭut[657]
Maḥremüñ dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut

2 Çünki degmez hicrine vaṣlı ṣanavber ḳadlerüñ[658]
Her elif sīneñde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut[659]

3 Taḫt ü tāc ü salṭanat berbād olur çün 'āḳibet[660]
Kendüni 'ālem serīrine Süleymān oldı ṭut[661]

4 Çün götürürsin ayağı bezm-i dünyādan göñül[662]
İçdügüñ cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı ṭut

5 Dehr bāġında **Muḥibbī** çünki yoḳ būy-ı vefā[663]
Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut

257

ĠAZEL-İ SÜRÛRĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ben sürerdüm cām-ile Cem gibi devrānı dürüst
Seng-i cevr- ile ḳomaz ammā ki devr anı dürüst

2 Nice ṣınmış nesne ṣarmaḳla olur çünkim ṣaḥīḥ
Bu şikeste dil olurdı ṣarsa cānānı dürüst

---

[656] **256** Ak**,** *Muhibbî Dîvânı,* s.93.
[657] 1a dünyāda bir gün yüzlü: her demde bir gül yüzlü M.
[658] 2a hicrine: zaḫmına M.
[659] 2b sīneñde: sīnemdeD.
[660] 3a taḫt ü tāc ü: tāc ü taḫt ü M.
[661] 3b serīrine: serīrinde M.
[662] 4a çün götürürsin: ḳaldurursun çün M.
[663] 5a Dehr bağınuñ Muḥibbī yoḳ gülinde būy-ı luṭf M.

3 Şekl-i ebrūñı ṣanur miḥrāba baḳduḳça müdām
Ḥayretinden oḳımaz bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst

4 Göñlüme gelse ẖayāli n'ola ḳarşu çıḳsa cān
Her nice ta'ẓīm iderse kişi mihmānı dürüst

5 Görse her naḳḳāş şeklüñ ḥüsnüñe ḥayrān olup
Ey nigārum yazamaz taṣvīrüñi Mānī dürüst

6 Ḳaçmış idi bu ṣınıḳ göñlüm çü gönderdüñ baña
Geldügiyçün baña senden ṭutarum anı dürüst

7 Aġzuña öykündügiyçün aġzını yırtar ṣabā
Gülşenüñ yoḳdur anuñçün verd-i ẖandānı dürüst

8 Çünki şehdür ẓulm [ider] kimse bana dād idemez
Ger gezersem ser-te-ser ben ehl-i dīvānı dürüst

9 Derdinüñ şerḥi **Sürûrī** nüñ yazup olmaz tamām
Tā ölince olmaz anuñ şi'ri dīvānı dürüst

258[664]

NAẒĪRE-İ MUḤİBBĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Bulmadum 'ālemde bir yār 'ahd ü peymānı dürüst
Gerçi cān virdüm bu yolda aradum anı dürüst

2 Oḳudum 'aşḳuñ kitābın ser-te-ser ben mübtedī[665]
Gerçi kim ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst

3 Bī-vefā dilberlerüñ 'ahdinde yoḳdur hīç vefā[666]
Anda kim 'ahd olmaya olur mı īmānı dürüst

[664] **258** Ak, *Muhibbî Dîvânı*, s. 95.
[665] 2a 2 ve 3.beyitler D'de yer değiştirmiş.
[666] 3a vefā: sebāt D.

4 Şöyle mecrūḥ itdi bu dil-ḫasteyi ġamzeñ şehā[667]
Bir nefes ḳaldı ki vire yoluña cānı dürüst

5 Ẕerre gibi zār u ser gerdān olup gün şevḳına
Bu **Muḥibbī** virdi cān bulmadı cānānı dürüst

259[668]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1 Gül yüzüñ vaṣfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst
Bāġda bir ġoncanuñ ḳalmaz girībānı dürüst

2 Olsa ʻirfān ehline cānān olınca şöyle kim
Zülf-i müşgīni şikeste ʻahd ü peymānı dürüst

3 Dilberüñ ʻahdi bütün ammā vefāsı süst olur
ʻĀşıḳuñ göñli şikeste ʻahd ü peymānı dürüst

4 Cevşen-i pūlād-ı çarḫı çāḳ çāḳ itdüm daḫı[669]
Āh-ı āteş-bārmuñ şemşīr-i bürrānı dürüst

5 Āteş-i sūz-ı firākuñ bir ḥarāret virdi kim
Nūş ider bir demde dil deryā-yı ʻummānı dürüst

6 **Bāḳiyā** fennüñde ṭutmaz kimse noksānuñ senüñ
Ḥamdü li'llāh ṭabʻ-ı mevzūn ʻaḳl u mīzānı dürüst[670]

95b **260**[671]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

---

667 4a ġamzeñ: ʻışḳuñ D.
668 **259** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.114.
669 4a daḫı: velī M.
670 6b "u" D'de yok.
671 **260** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*'nda bulunamadı.

1 Muṭribā ḳılsañ ḳaçan meclisde elḥānı dürüst
Ḳalmaya bir kimsenüñ anda girībānı dürüst

2 Mihr-i ḥüsnüñ māha teşbīhüñ bilür noḳṣānını
Ey hilāl ebrū kimüñ kim ola iẕʿānı dürüst

3 Çün viṣālüñdür dile senbūse-i laʿlüñde ṣun
Çünki luṭf itdüñ kerem ḳıl eyle iḥsānı dürüst

4 Dişleyüp laʿl-i lebüñ her kim ki eylerse şikest
Ḳalmaya ey dürr-i pāk aġzında dendānı dürüst

5 Bulmaya laʿlüñ gibi bir ġonca ey ruḫsārı gül
Geşt iderse ʿandelīb-i dil gülistān-ı dürüst

6 Vaṣf-ı laʿlüñde **Ẓarīfī** eksik itmez nükteyi
Gerçi kim müşkil-durur medḥ eylemek anı dürüst

261[672]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Mihrdür burc-ı şerefde rūy-ı raḫşānı dürüst
Maṭlaʿ-ı mihr-i melāḥatdur girībānı dürüst

2 ʿAks-i ṭabʿ-ı ʿārıżuñla sāḳiyā cām-ı şarāb
Hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst

3 Şöyle mecrūḥuz ki yoḳ ölmekden özge çāremüz
Geçdi ol ḳaşı kemānuñ cāna peykānı dürüst

4 Oldı ʿömrüm bunca kim maḥbūblar yolında ṣarf
Bulmadum bir ḳavli ṣādıḳ ʿahd u peymānı dürüst

[672] **261** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı,* s.356. [5.beyit Ruḥî'nin aynı redifli başka bir gazelinden kaydedilmiştir, g.82.]

5 Mesned-i iḳlīm-i naẓma gelmeye **Rūḥī** gibi
Ṭabʿı ālī sözleri şāhāne dīvānı dürüst

262

ĠAZEL-İ GÜFTĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Şuʿle nūşum sāġar-ı Cemşīde itmem iltifāt
Āteşim āteş gül-i ḫurşīde itmem iltifāt

2 Şebnem-i yeʾs āşinā-yı ġonca-i dāġ-ı dilüm
Ben gül-i pejmürde-i ümmīde itmem iltifāt

3 Yeʾs-ṭıynet peyker-i kāmum ki çarḫ-ı sifleden
İltimās-ı himmet-i nā-dīde itmem iltifāt

4 Bī-ruḫ-ı sāḳī derūn-ı gülşen-i ümmīdden
Olsa ger dest-i nigeh gül-çīde itmem iltifāt

5 Oldı **Güftī** gūş-ı çarḫ āvāze-i şiʿrümde pür
Yārī-i kilk-i güher tesvīde itmem iltifāt

96a **263**[673]

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Nev-bahār oldı açıldı verd-i raʿnā semt semt
Ḳurdılar ṣaḥn-ı çemende bezm-i ṣahbā semt semt

2 Kūh-ı deşte lāle vü gül ḳurdı zerrīn ḫaymesin[674]
Ḳondılar ḫayl-i bahār-ı ʿālem-ārā semt semt

3 Cūy-ı eşküm bāġ u rāġa varmadın maḥżā seni
Cüst u cū eyler yürür ey serv-i bālā semt semt

---

[673] **263** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı,* s.355.
[674] 2a lāle vü gül: lāleveş M; haymesin: haymeler D.

4 Sen lebi Şīrīn ṣaçı Leylā ġamından baş alup
Gitdiler Ferhād ile Mecnūn-ı şeydā semt semt

5 Ḫurrem itdi ʿālemi bārān-ı eşküm **Rūḥiyā**
Çıḳdı ṣaḥrā seyrine aʿlā vü ednā semt semt[675]

264[676]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1 Lāle-ḫadler ḳıldılar gül-geşt-i ṣaḥrā semt semt
Bāġ u rāġı gezdiler idüp temāşā semt semt

2 ʻĀşıḳ-ı dīdār-ı pāküñdür meger kim cūylar
Cüst ü cū eyler seni ey verd-i raʻnā semt semt [677]

3 Leşker-i ġam geldi dil şehrine ḳondı cavḳ cavḳ
Ḳopdı yir yir fitne vü āşūb u ġavġā semt semt

4 Giryeden cūy-ı sirişküm sū-be-sū oldı revān
Yine ḳulzüm gibi cūş itdi bu deryā semt semt

5 Şi'r-i **Bāḳī** sebʻa-i iḳlīme olduḳça revān
Oḳınursa yiridür bu naẓm-ı ġarrā semt semt

265[678]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ FUẒŪLĪ

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

---

675 5b çıkdılar: çıkdı M.
676 **264** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s. 82. [D'de 6 beyit].
677 2b verd-i raʻnā: serv-i bālā D.
678 **265**Akyüz**,** *Fuzûlî Dîvânı*, s.162. [D'de 7 beyit.]

1 ʿAks-i ruḫsāruñ ile oldı müzeyyen mir’āt
Beden-i mürdeye feyż-i naẓaruñ virdi ḥayāt[679]

2 Beñzedürdüm ḳad-i mevzūnuña fi'l-cümle eger
Cān içinde elif olaydı ḳabūl-i ḥarekāt[680]

3 Kākülüñ ḳıldı muḳarrer baña ser-geşteligi[681]
Dimesün kimse ki yoḳ gerdiş-i devrānda s̱ebāt[682]

4 Āferīn cevher-i maḳbūlüñe kim ʿālemde
Mümkin olmaz bu ṣıfāt ile ki sensen bir ẕāt

5 Ey **Fużūlī** verāʿ u zühd ile muʿtād olduñ
Bilmedüñ ḥālüñi bīhūde geçürdüñ evḳāt

266[683]

NAẒĪRE-İ EMRĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Her ḳaçan nāz ile eyler o sehī ḳad ḥarekāt
Düşer üftādeleri ḫāke irür rūz-ı memāt

2 Gün yüzi üzre ḳaçan ṣalsa o meh kākülini
Ṣan küsūf irdi ṭutar rūy-ı cihānı ẓulümāt

3 Nice ferzāne-i dehr ola muḳābil saña ger
Ruḫlaruñ yüzüñe ḳarşu ola şāhum [şāh-] māt

4 Ṣaḥn-ı gülşenden bugün rūyuña ḳarşu ey gül
Fāḫte medḥ oḳuyup bülbül ider ḫoş naġamāt

96b 5 Beni öldür disem ol ġamzesi cellāda ḳaçan

---

679 1a mürdeye: mürde M.
680 2b olaydı: itseydi D.
681 3a M'de silik olduğundan D'den alındı.
682 3b devrānda: gerdūna D; dimesün: ṭuymasun M.
683 **266** Saraç, *Emrî Dîvânı*'nda bulunamadı.

İçirür ḫançer-i bürrānı ile āb-ı ḥayāt

6 Her şeb işigüñe ḫidmet ide gör ol māhuñ
Menzilüñ evc-i semā ide *refī' ü'd-derecāt*

7 ʻAşḳ gird-ābına düşdüñ yüri **Emrī** yārüñ
Ser-i zülfeyne ṭolaş kim bulasın tā ki necāt

267[684]

NAẒĪRE-İ MURĀDĪ

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1 Ṣormaḳ ʻayb olmaya ey dilber-i şīrīn ḥarekāt[685]
Leblerüñ laʻl-i Bedeḫşān mı yāḫud āb-ı ḥayāt

2 Çün siyeh-pūş olasın ey meh-i tābān-ı cihān
Ḳaplamışdur ṣanasın āb-ı ḥayātı ẓulümāt

3 Bulur elbette ḥayāt-ı ebedī ol ʻāşıḳ
Ki vefāñ ola anuñ mūnisi ger rūz-ı memāt[686]

4 Yapışuban dile ḥācāt o mehüñ zülfine kim
Leyletü'l-Ḳadr anuñ birisi birisi Berāt[687]

5 Āsitānından anuñ gitme **Murādī** zinhār
Ki murāduñ ise bulmaḳ senüñ aʻlā derecāt[688]

268[689]

NAẒĪRE-İ YAḤYĀ

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1 ʻAks-i müjgān ile ey dilber-i şīrīn-ḥarekāt

---

[684] **267** Kırkkılıç**,** *Sultan Üçüncü Murad (Murâdî) Dîvânı,* s**.** 59. [D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[685] 1a olmaya: olmasun D.
[686] 3b ola: olsa D; rūz-ı memāt: vaḳt-i vefāt D.
[687] 4b "Berat " D'de yok.
[688] 5b ki: ger D.
[689] **268** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı,* s.38.

Ṣanuram ruḫlaruñ iʿrāb ḳonulmış āyāt

2 Ḳuvvet-i ḳalb olur ey māh güler yüz senden
Yoḫsa hīç saña muḳābil mi olurdı mir'āt

3 Ẕevḳdür lāzım olan niʿmet içinde olana[690]
Neydügin lezzet-i sükker ne bilir çūb-ı nebāt

4 Göz mi açdurdı bize cevr ü cefā-yı eyyām
Fikr-i bī-ḥāṣıl-ı dünyā ile geçdi evḳāt

5 Herkese nuṭḳ-ı revān-baḫş virilmez **Yaḥyā**
Himmet-i Ḫıżr gerek kim bulana āb-ı ḥayāt

269[691]

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Çeşmüñe āyine-i ʿaşḳı temāşāgāh it
Ey göñül ṣubḥ u mesā seyr-i Cemālullāh it

2 Nā-tüvān ol diler iseñ ki seni cez̠b ide Ḥaḳ[692]
Keh-rübā bil anı da kendüñi berg-i kāh it[693]

3 Elemin z̠evḳ bilüp hicrini bil ʿayn-ı viṣāl[694]
Ne cefā çek bu ḳadar aġla ne zār ol āh it

4 Lāyıḳ-ı devlet-i bāḳī olayın dirseñ eger
Kendüñi ʿālem-i fānīde fenāfillāh it

5 Meclis-i ʿaşḳdadur cām-ı şarāb-ı vaḥdet[695]

---

690 3a "olan" sözcüğü M'de yok.
691 **269** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.354.
692 2a ḥaḳ: ʿaşḳ D.
693 2b "Berk-i " M'de yok.
694 3a bilüp: silüp D.
695 5a Şarāb-ı vaḥdet: şarāb u vaḥdet M.

Ṣoḥbet-i ehl-i riyādan çek ayaḳ ikrāh it

6 Bilmeyen mes’ele-i ʿaşḳı degüldür kāmil
Cehd ḳıl kendüñi ol mes’eleden āgāh it

7 Ḫālī olmazlar elem çekmeden ehl-i devlet
Rūḥiyā sen ne elem çek ne hevā-yı rāh it[696]

97a **270**[697]

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Kūyuña ‘aşḳuñ iletse n'ola ey ḥūr-ṣıfāt[698]
Ādemüñ ḥüsni ‘amel menzilin eyler cennet

2 Ay u gün birle ṭutulmış iki ter oġlanıdur[699]
Miḥr ü meh kim eşigüñde senüñ eyler ḫidmet

3 Ḥüsnüñüñ naḳşın eger itmese yir yir taṣvīr
Virmez idi ṣanemā deyre muṣavver ṣūret[700]

4 Lebüñi ḳılsa iḥāṭa n'ola Ḫıżr-ı ḫaṭṭuñ
Yirini ḳıldı Ḫudā āb-ı ḥayātuñ ẓulmet

5 Ṣavm-ı hecrini **Ẓarīfī** o mehüñ cān ile ṭut
Diler iseñ olasın vāṣıl-ı ‘īd-i vuṣlat

271[701]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Beni bir nāvek ile eyledi ġamzeñ iki ḳat

---

696 7b Rāh it : cāh it M.
697 **270** Taşkın , *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, s.216
698 1a n'ola: beni M.
699 2a Ay u gün birle: ay u günüñle M.
700 3b virmez idi: viremez idi M.
701 **271** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.352.

Ḳolına ḳuvvet ü üstādına yüz biñ raḥmet

2 Ṭaş atup şīve ile başumuza urdı bugün
Yine yükletdi bize yār bir aġız minnet

3 Tīġ-ı cevr ile dimiş ḳanını bir gün dökerin
Yā Rab ol gün ola mı āh ḳanı ol devlet[702]

4 Gelmedin ḫaṭṭı daḫı bezme ayaḳ başdı raḳīb[703]
Gel ayaḳ götürelüm sāḳī ḳarışdı ṣoḥbet

5 Ḫˇāb-ı ġafletde nice bir gözüñ aç ey **Rūḥī**[704]
ʿĀşıḳ ol ʿaşḳ ile tā defʿ ola ḫˇāb-ı ġaflet[705]

272[706]

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Ḫaṭṭ-ı rūyı ḳomadı naḳd-i sirişke ḥācet
Vech-i taḥrīr iledür şimdi metāʿ-ı vuṣlat

2 Nīk-dil ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ ḳatı nādir bulınur
Reme-i zümre-i aġyārdadur bed-bereket

3 Vājgūn naʿl disem rāstdur ebrūlarına
Ki ider ʿāşıḳa īmā-yı ṭarīḳ-ı miḥnet

4 Bilür efzūn idügin ʿaşḳı ḥasenden deh bār
Eyleyenler gül-i ṣad-berge hezārı nisbet

5 Bilmem enbān-ı kerāmet mi devāt ey **Neylī**[707]

---

702 3b ol gün: ol dem D; ol devlet: devlet D.
703 4a gelmedin: ḳalmadı D.
704 5a gözüñ aç: aç gözüñD.
705 5b ʿaşḳ ile tā: dirseñ eger D.
706 **272** Erdem, *Neylî Dîvânı,* s.81.
707 5a “ey” M'de yok.

Muṭṭaṣıl ḫāme çıḳarmaḳda metāʿ-ı ḥikmet

273

NAẒĪRE-İ NUṢḤĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Bī-vefā dilbere dil virme çekersin zaḥmet
Şeb ü rūzuñ geçer āh-ile göñül pür-miḥnet

2 Sen cefāsın çeküp āsāyişini fikr eyle
O gider bir ḫar-ı nā-dān ile eyler ülfet

3 Ḳuş uçurmaz üzerinden dil-i bī-çāre anuñ
Varur aġyār ile eyler tek ü tenhā ṣoḥbet

4 Āteş-i ʿaşḳı yanar sīnede külḫan- āsā
Ġayrılarla oturup bize virür germiyyet

97b 5 Nuṣḥiyā eyleme ümmīd-i vefā-yı ḫūbān
Göresim yoḳ o cefā-pīşede insāniyyet

274

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ NĀZİKĪ

Mefʿûlü Mefāʿîlü Mefāʿîlü Feʿûlün

1 Ebrūnı görüp didiler aṣḥāb-ı maḥabbet
Āyā bu mıdur ʿāşıḳa miḥrāb-ı maḥabbet

2 İşigüñe yüz sürmege nevbet bulunur mı
Kūyuñ ṭolaşur muttaṣıl erbāb-ı maḥabbet

3 Zībā yarāşur egnüñe bu aṭlās u dībā
Başdan ayaġa cümleten es̱vāb-ı maḥabbet

4 Yārüñ ayağın öpmege ey dil ne gerekdür
Derd ü ġamını çekmedür ādāb-ı maḥabbet

5 Meclisde ruḫı şem‘ ola pervānesi ‘āşıḳ
Yandursa revā cān u dili tāb-ı maḥabbet

6 Fülk-i dili ey Nāzikī ṣal baḥr-ı belāya
Cez̠b eyleye eşküm[..][708] gird-āb-ı maḥabbet

275[709]

NAẒĪRE-İ NĀMĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Āteşgeh-i dilden ḳopa ger āb-ı maḥabbet
Mümkin mi sipihr olmaya garḳ-āb-ı maḥabbet

2 Leb-teşne gerek ḳatre-i bārān-ı belāya
Her dilde olur mı dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

3 Sevdā-zede-i serv-i gülistān-ı hevādur
Āzāde olursa n'ola erbāb-ı maḥabbet

4 İtmez ebedī ḫˇāhiş-i āmāle tenezzül
Müstaġnī olur cümleden aṣḥāb-ı maḥabbet

5 Terk eyledi biñ şevḳ ile ümmīd-i necātı
Hep laṭme-ḫor-ı mevce-i gird-āb-ı maḥabbet

6 Pervāne-ṣıfat sūziş-i cān şevḳ-i dil oldı
Ḥaḳḳā ki budur şīve-i ādāb-ı maḥabbet

7 Bī-dest ü ser ü pāy gerek olmaġa **Nāmī**[710]
Gül-çīn-i ser-i gül-bün-i şād-āb-ı maḥabbet

---

708 * **274** / 6b vezin ve mânâ açısından eksiktir.
709 **275** Yenikale, *Nâmî Dîvânı,* s.83.
710 7a M'de silik olduğundan D'den alındı.

276

NAẒĪRE-İ YAḤYĀ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Ey zülf-i ḫam-ender-ḫamı ḳullāb-ı maḥabbet
Hep saña çekildi dil-i erbāb-ı maḥabbet

2 Dilberse güzel dilse nihāyetde hevāyī
Ḥāṣıl bu ki āmādedir esbāb-ı maḥabbet[711]

3 Bir baḥr imiş ey ʿāşıḳ-ı şeydā dil-i zārın
Anda bulunurmış dür-i nā-yāb-ı maḥabbet

4 Yan āteşe pervāne-sıfat eyleme efġān[712]
Ey ʿāşıḳ-ı miskīn budur ādāb-ı maḥabbet

5 **Yaḥyā** ḥarem-i ʿaşḳa girerse n'ola bī-bāk
Meftūḥdur erbāb-ı dile bāb-ı maḥabbet[713]

98a

277

ĠAZEL-İ ʿAḲLĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Ḥüsnüñde ẓuhūr ideli envār-ı maḥabbet
Yandurdı göñül ḫırmenini nār-ı maḥabbet

2 Keyfiyyet-i mihrüñle mey-i ʿaşḳ ider fāş
Mümkin mi ki pinhān ola esrār-ı maḥabbet

3 Her nice ki sen eyleyesin ḳaṣd-ı ʿadāvet
Ol çeşm-i pür-efsūn ider iẓhār-ı maḥabbet

---

711 2b "ki" D'de yok.
712 4a pervāne-sıfat: pervāne-veş M.
713 5b Meftūḥdur erbāb-ı dile: meftūndur ehl-i dile hep D.

4 Şeb-nem ṭolı dāġ-ile gözüm eşk-ile memlū
Ṭoldurdı [.-][714]'ālemin āṣār-ı maḥabbet

5 **'Aḳlī** yazılur nāmıña ṭūmār-ı belāġat
Bir yerde ki iş'ār ola eş'ār-ı maḥabbet

278

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Maʿdūm iken āfāḳda āṣār-ı maḥabbet
Ben eyler idüm bir büte iẓhār-ı maḥabbet[715]

2 Ṣayyād-ı ezel dāmını ḳurmazdın öñürdi
Dil bülbüli olmışdı giriftār-ı maḥabbet

3 Almazdın ele dest-i ḳażā ʿaşḳ kemānın[716]
Cānum benüm olmışdı dil-efkār-ı maḥabbet

4 Ḳıldı seni feyż-i naẓarum bāġ-ı melāḥat[717]
Dāġ-ı ġamuñ itdi beni gülzār-ı maḥabbet

5 Gördükde o gül- çehreyi āh eyleme **Rūḥī**
Ḥāl ehline lāzım degül iẓhār-ı maḥabbet

279[718]

NAẒĪRE-İ SEZĀYĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Dil-ḫānesine tāb virür nār-ı maḥabbet
Pür-āteş olur ġonca-i gülzār-ı maḥabbet

---

[714] **277** 4b M'de yazılmamış.
[715] 1b bir büte: birine M.
[716] 3a almazdın: almadın M.
[717] 4a naẓarum: naẓar-ı M.
[718] **279** Çelikoğlu, *Sezayi-i Gülşenî Dîvânı*, s.45.

2 Ketm eylemesi vācib imiş ḥubb-ı fu’ādı
Cān terkin urur eyleyen iẓhār-ı maḥabbet

3 Āb u gili ḫūn-ı dil ile oldı sirişte[719]
Her ḫıştı ser-i ‘āşıḳ imiş dār-ı maḥabbet[720]

4 Dād u sitedi naḳd-i dil ü cān olur ancaḳ[721]
Cān virme imiş sūdī-i bāzār-ı maḥabbet[722]

5 Ḫūn-ı dili bāde cigeri nuḳlī-i bezmi
Hep böyle olur meşreb-i mey-ḫ̌ār-ı maḥabbet

6 Manṣūrı ider zīr-i nigehdārı ‘adāvet[723]
Bī-bāk **Sezāyī** yine serdār-ı maḥabbet

280[724]

ĠAZEL-İ BELĪĠ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Bülbül yine çıḳ gülşene feryāduñı diñlet
Murġāna seḥerden oḳı evrāduñı diñlet

2 Bīhūde dilā eyleme iẓhār-ı taẓallum
Dīvān-ı şeh-i ḥüsne çıḳup dāduñı diñlet

3 Meydān-ı maḥabbetde yiter pūye-zen oldı[725]
Bir laḥẓa kümeyt-i dil-i nā-şāduñı diñlet

4 Muṭrib demidür meclise gel bir nefes eyle
Erbāb-ı dile naḳş-ı nev-īcāduñı diñlet

---

[719] 3a sirişte: serişte D.
[720] 3b ḫıştı: ḫaştî D.
[721] 4a olur: alur D.
[722] 4b sūdī-i: sevde-i D.
[723] 6a Manṣūrı: Manṣūra D.
[724] **280** Çapan, *Tezkire-i Safâyî,* s.108. [Bu gazel tezkirede Mustafa Beliġ adına kayıtlı.]
[725] 3a pūye-zen: pīr-zen: M.

98b 5 Vaṣf it yine mir’āt-ı ruẖı yāri **Belīġā**
Ṭūṭī gibi güftār-ı ẖudā-dāduñı diñlet

281

ĠAZEL-İ NUṢḤĪ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Ẓāhir dil-i ġam-dīdede te’s̱īr-i maḥabbet
Ṣūret bulalı sīnede taṣvīr-i maḥabbet

2 Āyāt-ı melāḥat ruẖı dildārda gördüm
Keşf oldı baña ma‘nī-i tefsīr-i maḥabbet

3 Dil silsile-i kākül-i ẖamder-ẖama bende
Encāmı giriftārī-i zencīr-i maḥabbet

4 Fehm eylemedüñ ‘aşḳ u hevā sırrını zāhid
Ṭa‘n itme żarūrī baña taḳrīr-i maḥabbet

5 Esrār-ı maḥabbet yine erbābına ma‘lūm
Ḳābil mi lisāna gelme ta‘bīr-i maḥabbet

6 Levḥ-i dil-i dānāda yazar ẖāme-i ḳudret
Yoḳ ẖāṭır-ı nā-dānda taḥrīr-i maḥabbet

7 Seyr eyleyeli ṣafḥa-i ruẖsārını yārüñ
Nuṣḥī ḳalemüñ eyledi teşhīr-i maḥabbet

282

ĠAZEL-İ NİHĀNĪ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Bilmek dileseñ neydügin erkān-ı maḥabbet
Bī-nām u nişān olmaḳ imiş şān-ı maḥabbet

2 Dil ẖānesine ṭoldı ġam u ġuṣṣa vü endūh

Cem‘ oldı yine ḥücreme yārān-ı maḥabbet

3 Gencīne-i maḳṣūd ise ‘ālemde murāduñ
Ey dil olalum gel berü vīrān-ı maḥabbet

4 Ey ḫˇāce göñül oldı ġam-ı ġuṣṣadan āzād
Cāndan olalı bende-i fermān-ı maḥabbet

5 Ṭab‘uñda olan dürr-i ma‘ānī-i **Nihānī**
Oldı eṡer-i ḳatre-i bārān-ı maḥabbet

283[726]

ĠAZEL-İ NĀMĪ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Mey-hāne-i nāz açmış o çeşm-i siyeh-i mest[727]
Şehr-i dile düşdi yine şūr-ı nigeh-i mest [728]

2 Pāy-ı ḫuma varmaġısa cürm ü güneh-i mest
N'itsün dil-i maḫmūre odur destgeh-i mest

3 Reşk-āver-i meh-tāb-ı şeb-ārā mı degüldür
Ḳandīl-i fürūzān-ı der-i ḫānḳah-ı mest

4 Sārī olur āfāḳa o te’ṡīr-i ṭarab kim
Ẕerrāta virür māye-i mesti nigeh-i mest

5 Derk eyleyemez vā‘iẓi şehrüñ sözin eyler[729]
Ser-māye-i idrāk olur hūşgeh-i mest

6 Ḫāk-i der ü bāmına varan ehl-i vefāya

---

[726] **283** *Yenikale, Nâmî Dîvânı,* s.56 - s.81.[Bu gazel divandaki g.40 ve k.32'den alınma beyitlerden oluşmaktadır.]

[727] 1a siyeh-i: nigeh-i M.

[728] 1b düşdi: ḳondı M.

[729] 5a eyler: amma D.

Mey keyfi ġınāsın vire būy-ı giyeh-i mest[730]

7 Ḥaḳḳā ki ḥased-baḫş-ı meh-i nev mi degüldür
Şāhāne revişle şiken-i kec-küleh-i mest

99a 8 Rindāna ḳo ṭaʻnı gele ey zāhid-i ḫod-bīn
Her ḳanda giderse biledür ḳıblegeh-i mest

9 Āyā nice olmaya ḫıred-sūz-ı gedāyān[731]
Peymāne viren muġ-beçe bir pādişeh-i mest

10 Āşüfte ise gīsū-yı endīşe-i **Nāmī**
Maʻẕūr olur ʻārife vażʻ-ı veleh-i mest

284

ĠAZEL-İ ʻAḲLĪ

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

1 Bilmez ḫaber-i laʻlüñi her bī-ḫaber ey dōst
Görmez güneşin nūrını her bī-baṣar ey dōst

2 Ḳandan gele keyfiyyet-i laʻlüñ mey-i nāba
Hīç bir midurur leẕẕet-i āb-ı şeker ey dōst

3 Ḳorḳum bu ki eyyām-ı viṣālüñ gibi cānā
Hengām-ı firāḳuñ daḫı ṭurmaz geçer ey dōst

4 Ṭāḳ-ı felege şaʻşaʻa-i ḫāme-i āhum
Her gün ḳalem-i mihr ile ṭurmaz yazar ey dōst

5 Abdāl-ṣıfat ḫānḳah-i tekye-i ʻaşḳı
Ṭurmaz ṭolanur ʻ**Aḳlī**-i şeydā gezer ey dōst

---

730 6b giyeh-i: nigeh-i D.
731 9a ayā nice: nāmī nice D.

285[732]

ĠAZEL-İ NĀBĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Evvel dilüñi sīḫ-i maḥabbetde kebāb it[733]
Bu meykededen ṣoñra temennāyı şarāb it

2 Eyler çü güẕer naḳş-ı ṣuver-ḫāne-i hestī
Bīdārlıġuñ nāmını ḫāk eyle de ḫˇāb it

3 Ādāb-ı ʿubūdiyyeti eşcārdan ögren
ʿAksüñ bile ṭāʿatver-i seccāde-i āb it

4 Āyīne-i idrāküñi pāk eyle sivādan[734]
Mihmān mı gelür ḫāne-i nā-pāke ḥicāb it

5 Taḫtında olur çehre-nümā maʿnī-i iḫlāṣ
Aʿmālüñe baḳ ḥakk-ı emānī-i s̱evāb it

6 Refʿ eyle duʿā niyyetine destüñi ammā
Taḳṣīr-i ʿibādetde ruḫ-ı şerme niḳāb it

7 **Nābī** birine biñ bitirür toḫm-ı ümīdüñ[735]
Teslīm [ü] tevekkülde seri cīb-i türāb it [736]

286[737]

NAẒĪRE-İ SEZĀYĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

---

[732] **285** Bilkan, *Nâbî Dîvânı,* s.475.
[733] 1a maḥabbetde: ṣadāḳatde D.
[734] 4a pāk: ṣāf D.
[735] 7a bitirür: getirür D.
[736] 7b tevekkülde seri: tevekkülkede-i D.
[737] **286** Çelikoğlu, *Sezayi-i Gülşenî Dîvânı,* s.43.

1 Yaḳ ḳaṣr-ı tenüñ āteş-i ‘aşḳ-ile ḫarāb it[738]
Cān murġını ol āteşe tek ṭurma kebāb it

2 Min ba‘d yaşuñ seyl gibi deryāya ulaşsun
Ġarḳ eyle sirişküñle teni hem-çü ḥabāb it

3 Zinhār ṣaḳın ḫūşe-ṣıfat boynuñ uzatma
Sür ḫāke yüzüñ Ḳadrüñi ḫurşīd-i cenāb it

4 Koy bār-ı cihānı yüri var pīr-i muġānuñ
Sür eşigine yüzüñi ber-dūş-ı türāb it

5 Beẕl eyle **Sezāyī** yolına naḳd-i sirişküñ[739]
Maḳṣūduñ olan güheri almaġa şitāb it

99b **287**

ĠAZEL-İ VEYSĪ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Cān-baḫş ṣadāñ- ile bize feyż-i ḥayāt it
Bülbül ne ṭurursun ne ġamuñ var naġamāt it

2 Ḫaṭṭ ile virildi saña ey māh-ı melāḥat
Dīvān-ı [. .-][740]ḥüsnüñe var anı berāt it

3 Vir ḳalbe cilā mühre-i mihriyle o māhuñ
Mir’āt-ı dil-i pāküñi āyīne-i ẕāt it

4 Düşdi çü göñül zülf-i ḫam ender-ḫam-ı yāre
Şimden girü ümmīd-i temennā-yı necāt it

5 Evrāḳ-ı sipihri ḳaralar her gice **Veysī**
Āh-ı dil-i sevdā-zedeye kilk ü devāt it

---

738 1a tenüñ: dili D.
739 5a yolına: bu yola D.
740 * **287** / 2b Vezin ve mânâ açısından eksiktir.

288[741]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Pīşānī-i şevḳuñ ḳadem-i rāh-ı necāt it
Müjgānuñı cārūb-ı ġubār-ı ʿArafāt it

2 Ṭayy eyle cebīnüñle reh-i kūy-ı Ḥicāzı[742]
Ebrūlaruñ āmāde-i feyż-i ḫaṭavāt it

3 Dīvān-ı İlāhīde döküp naḳd-i sirişküñ
Maʿmūre-i İslāmuña tecdīd-i berāt it

4 Virsün saña ʿömr-i ebedī girye-i ḥasret
Ḫūn-ı dili hem-ḫāṣṣiyet-i āb-ı ḥayāt it

5 **Nābī** neye geldüñ ne ṭurursun bu maḳāma
Var bārgeh-i Bārīye kesb-i derecāt it[743]

289[744]

NAẒĪRE-İ RÜŞDĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Güftāre gelüp dilleri pür-ḳand ü nebāt it
Ol teşneleri luṭf ile sīr-āb-ı ḥayāt it

2 Aḥvālüñi ey dil eger ol yāre yazarsañ
Müjgānı ḳalem dīde-i pür-ḫūnı devāt it

---

[741] **288** Bilkan, *Nâbî Dîvânı,* s.473.
[742] 2a hicāzı: Ḫudāyı D.
[743] 5b Bārīye: Ḫāliḳ'a D.
[744] **289** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı,* s.100. [Beyitlerin sıralanışı D'de farklı.]

3 Nev ḫaṭṭ ile oldı o şehüñ ḥüsni müsellem
Şimden girü var sen daḫı tecdīd-i berāt it

4 Biñ tīr-i belā gelse saña ḳavs-i ḳażādan[745]
Mānend-i hedef merd iseñ iżhār-ı s̱ebāt it

5 Görsün ne imiş ʻarṣa-i şatranc-ı maḥabbet[746]
ʻArż-ı ruḫ idüp şāh-ı dil-i zāhidi māt it

6 Ḳaldum düşürüp kendümi gird-āb-ı hevāya
Yā Rabbi güzergāhumı sen rāh-ı necāt it

7 Pervāne-ṣıfāt sen de ḫamūş olma ki **Rüşdī**
Sen bülbül-i gülzār-ı suḫansın naġamāt it[747]

290[748]

NAẒĪRE-İ ʻİSMETĪ

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

1 ʿAşḳ içre ne dervīş ü ne ḫod şāha niyāz et
Her kār ki düşvār ola Allāha niyāz et

2 Ḳıl āh-ı sehergāhuñı sermāye-i maḳṣūd[749]
Mānend-i ṣabā her gül-i nev-cāhe niyāz et

100a 3 Bir ẕevḳde yüz cān ile bir dem meded ey şevḳ[750]
ʿÖẕr ile gelen her ġam-ı cāngāhe niyāz et

4 Ser-rişte-i ümmīd eger olsa da pür-pīç[751]
Bir ʿuḳde-güşā ʿārif-i āgāhe niyāz et

---

745 4a saña: eger D; ḳażādan: felekden D.
746 5a arṣa-i: bāzī-i M.
747 6b sen: bir D.
748 **290** *İpekten, İsmetî Dîvânı,* s.37 .
749 2a M'de silik olduğundan D'den alındı.
750 3a cām: cān M.
751 4a ümmīd eger olsa: ümīdüñ eger olmazsa M.

5 Ol şūẖ bu gün **ʿİşmeti**yā seyre çıḳarmış
ʿUşşāḳ ile var sen de ser-i rāha niyāz et

291[752]

ĠAZEL-İ MESĪḤĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Maḥbūbdurur dehre viren revnaḳ u zīnet
Bütlerle bulur niteki deyrüñ içi ṣūret

2 Tīġuñ gelicek zaẖmumı ḳılmaġa ziyāret
Cānum aña ḳarşu çıḳuban didi ne zaḥmet

3 Nuṭḳ-ı dehenüñ seyr idicek bāġda bülbül[753]
Sögse ne ʿaceb ġoncalaruñ aġzına ḳat ḳat

4 Yaġmur ṭamar ise ne ʿaceb çarẖ-ı kühenden
Kim yapılalı ḳubbesi olmadı meremmet

5 Ey kaşı kemān bir oḳunuñ aġzın öpince
Ḳahr ile kemānunuñ olur baġrı iki ḳat

6 Öldürdi urup tīġ ile bīmār-ı cihānı[754]
Ḫoş itdi iyü vurdı n'ola ḳolına ḳuvvet[755]

7 Dildār ile ceng eyleyecek ẖod degülüz biz
Ortaya girüp niçün aralar bizi firḳat

8 Ṭolaşur idi zülfüñe geh gāh **Mesīḥī**
Bir daẖı ṭolaşma diyü ẖaṭṭuñ ḳodı ḥüccet

---

[752] **291**Mengi, *Mesîhî Dîvânı,* s.125.
[753] 3a nuṭḳ-ı: luṭf-ı D.
[754] 6a cihān: Mesīhī D.
[755] 6b vurdı: vardı M.

292

NAẒĪRE-İ ŻA‘FĪ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Rāhib ki çelīpāya ider ṣıdḳ-ı ‘ibādet
Maḳbūli ola belki Ḥaḳuñ rūz-ı ḳıyāmet

2 Vaḥdet gözi ile naẓar itseñ ki çelīpā
Tevḥīd-i Ḫudāvende ider ‘arż-ı şehādet

3 Müşkil bu ki zāhid ikilik birle ḳalasın
Ṭutulmaya şol eyledügüñ zerḳ- ile ṭā‘at

4 İḫfā idüben ṣaḳlayasın küfrüñi elden
Tesbīḥ ü namāzı idesin kendüñe ‘ādet

5 Her kim ki ‘ibādet ḳıla ṭā‘at bile anı
Bīñ yıl çalışursa olımaz ehl-i hidāyet

6 Her yerde Ḫudā ẓāhir u bāṭın bu muḳarrer
Ādemde niçün olmaya var bunca kerāmet

7 **Ża‘fī** yüri var sende iriş vaḥdet-i ṣırfa
O zülfüñi bil kim odurur aṣl-ı sa‘ādet

293

NAẒĪRE-İ DERŪNĪ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Bir dem ṣanemā ḳāmet-i servüñle ḳıyām et
Tā kim bize ẓāhir ola aḥvāl-i ḳıyāmet

2 Mescidde mü’eẕẕīn ki göre ḳāmetüñi rāst

Ḳad ḳāmet oḳıdur (…) iḳāmet[756]

100b 3 Miḥrāba geçüp fitne gözüñ siḥr ile dā’im
Eyler ol iki ṭurra-i cādūya ‘ibādet

4 Gel ḳana girüp cevr ile öldürme beni sen
Hīç fā’ide itmez kişiye ṣoñra nedāmet

5 Sen dilbere dil virdi **Derūnī** dile düşdi
‘Āşıḳdur olursa n'ola rüsvāy u nedāmet?

294[757]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1 Ḳılduñ giçerek gūşe-i çeşm ile işāret[758]
ʿUşşāḳı biri birine ḳatduñ behey āfet

2 Kūyuñda ġamuñla giçinürler nice yıldur
ʿUşşāḳa dinilse yiridür ehl-i velāyet

3 Mey ṣoḥbetidür vir ṭoluyı sāḳī-i bezme
Al būse-i ruḫsārını ber- vech-i ẓarāfet

4 Āsān idi rez duḫterinüñ terkini urmaḳ
ʿĀlemde güzel sevmeden olaydı ferāġat

5 Cān geldi yeñiden beden-i mürdeye ṣandum
Rūḥī gelicek ḳabrüme ol ḳaddi ḳıyāmet

---

[756] **293** / 2b Bozuk olduğundan okunamadı.
[757] **294** Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.359.
[758] 1a çeşm ile: çeşmüñle M.

295[759]

NAẒĪRE-İ FİĠĀNĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Ruḫsārlaruñ zülfüñ içün itdi şehādet
Bir dīni ḳaradur ki ider şemse ʿibādet

2 ʿAnkā-yı dilüm seyr-i cihāna heves itmez
Menzilgeh olalıdan aña Ḳāf-ı ḳanāʿat[760]

3 Bir gün sen eger külbe-i aḥzānuma gelseñ
Ey serv muḳarrer ḳopar ol günde ḳıyāmet

4 Şol ḥükm-i hümāyūn-ı cemālüñdeki zülfüñ
ʿAnberle yazılmış iki ʿunvān-ı melāḥat

5 Setr eylemesün ʿārıż-ı pür-tābuñı zülfüñ
Ḳaldur anı yüzden ṣaḳın ey kān-ı leṭāfet[761]

6 ʿĀlemde bu beş beytüñ ile ḳalʿa-i şiʿre
Urduñ be **Figānī** yine bir ṭop-ı belāġat

296

NAẒĪRE-İ ĠINĀYĪ [762]

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 ʿArż eyledi ol serv-i revān-nāz ile ḳāmet
ʿĀşıḳlarınuñ başına ḳopardı ḳıyāmet

2 Diyem ḳadd-i bālāsı belāsıyla ölürsem
Ḳabrüm serine servi diküñ diyü vaṣiyyet

---

[759] **295** Karahan, *Figânî ve Dîvânçesi,* g.4. [D'de 5 beyit.]
[760] 2b olalıdan aña Ḳāf-ı kanāʿat: olalı aña bu Ḳāf-ı ḳanāʿt M.
[761] 5a 5. beyit divanda yoktur.
[762] **296** Mahlas beyitte "Ġınânî" olarak kaydedilmiş

3 Meclisde müdāmī bizi ol sāḳī ayaḳlar
El üzre ṭutup eyler iken biz aña ḥürmet

4 Ḳaddümi kemān eyleyeli dost cefāsı
Çarḫuñ ṭoḳınur āhum oḳı çarḫına ḳat ḳat

5 Gūş urmaz eyā ṣūfī **Ġınāyī**ye ḳılursañ
Maḥbūb u meyüñ terkini ur diyü naṣīḥat

101a **297**[763]

NAẒĪRE-İ VAṢFĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Öldür beni kim sensüz eyā ey gözleri āfet
Hecrüñ ḳoparur başuma her laḥẓa ḳıyāmet

2 Vaṣl istedügümce ḳomadı yaḳamı elden[764]
Bilsem ki ne virdi alımaz baña bu fürḳat[765]

3 Hecrüñde şehā ḥālümi ol dem bilesin kim[766]
Bir gün diyeler bir ḳulıñ ölmiş saña ṣıḥḥat

4 Ġamzeñle dimişsin aluram cānını cānā[767]
Luṭf eyle ki ben anı görem cānuma minnet[768]

5 Ḫāk-i derüñi başuma tāc ide zamāne
Bu devleti yoḳ başuma bir gün vire devlet[769]

6 Ḳaddüñ hevesin itdügi **Vaṣfī** budurur kim
Ḫoşdur ki şehā kişide 'ālī ola himmet[770]

---

[763] **297** *Çavuşoğlu, Vasfi Dîvânı,* g. 8. [D'de 8 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[764] 2a istedügümce: istedügümçün M.
[765] 2b bilsem: bilmem M.
[766] 3a kim: sen M.
[767] 4a ġamzeñle dimişsin ki alam cānını cānā D.
[768] 4b Luṭf it ki ben anı görürem cānuma minnet D.
[769] 5b bu: ger D; vire: ire D.

298[771]

NAẒĪRE-İ MAḪTŪMĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Derd oldı yine derd-i dil-i zāruma ġāyet
Ġurbetde meger olmaz imiş derde nihāyet

2 Bir ġonca o gül pīrehenüñ ḳoynına girmiş
Bildüm ki aña būy-ı vefā itdi sirāyet

3 Ey muṣḥaf-ı rūyuñda lebüñ sūre-i Kevs̱er[772]
Ḫaṭṭuñ mı der- āġūş-ı ḳadüñ nehyine āyet

4 Aḥvālüme efsāne-i Mecnūn ḳodılar nām
Devletde varup her kime itdümse ḥikāyet

5 Ol pādişeh-i memleket-ārā-yı cefādan
Bilmem ki kime eyleye **Maḫtūmī** şikāyet

299

NAẒĪRE-İ MÜSELLİM

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Bālādan eger itmese aḥkām-ı iṣābet
Cem' olmaz idi bāng-ı mü'eẕẕin ile cemā'at

2 'Ahd-i kerem-i ġırra-fürūşān gibi efsūs
Nā-yāb olıyor dehrde gitdükçe ṣadāḳat

3 Me'mūl idecek gird-i ni'am-ı vaṣlına yāruñ
Me'yūs oluram itse baña 'arż-ı maḥabbet

4 Bed-ḫ̮āhuñ olursam öleyim ey büt-i ṭannāz

---

770 6b kişide: kişiye M.
771 **298** Kahraman, *Vahîd Mahtūmî Dîvânı*, s.570.
772 3a sure-i: āyet-i M.

Ḥaḳdan dilerim gelmeye çeşmānuña ṣıḥḥat

5 Āġūşın açup şāhid-i mażmūna **Müsellim**
Ḫamyāze çeker bikr-i ʿarūsān-ı ʿibāret

300

ĠAZEL-İ ʿABDĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 ʿĀlemde ṣafā ḳalmadı yārānda ḥaḳīḳat
Ḳanda dil-i yārān-ı ṣafā ḳanda ḥaḳīḳat

2 İnsān aña dirler ki ola mihr [ü] vefāsı
Ḥayvāndur eger yoġ ise insānda ḥaḳīḳat

3 Meyl eylemesün ādem olan zīnet-i dehre
Yoḳdur ezelī ʿavret ü oġlanda ḥaḳīḳat

4 Çoġaldı ḳatı nān u nemek ḥaḳḳını bilmez
Dirler ki olur mı nemek ü nānda ḥaḳīḳat

101b 5 **ʿAbdī** hele sen nān u nemek ḥaḳḳuñı gör [kim]
Kimse dimesün tā saña yoḳ anda ḥaḳīḳat

301

NAẒĪRE-İ DERŪNĪ

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Dilberde vefā ḳalmadı yārānda ḥaḳīḳat
Bir sāde güler yüz daḫı yoḳ ḳanda ḥaḳīḳat

2 Hengām-ı ṣafāda çün olur daʿvī-i ülfet
Şiddetde velī az olur iḫvānda ḥaḳīḳat

3 Dünyāda ṣafā ḳalmadı ehlinde mürüvvet
ʿAvretde vefā niteki oġlanda ḥaḳīḳat

4 Hep itdügümüz mihr ü maḥabbet dil ucıyla
Sa‘y eyleyelüm tā ki ola cānda ḥaḳīḳat

5 Taḥṣīl-i ḥaḳīḳat ide gör sen de **Derūnī**
Dime yoġ imiş bunda vefā anda ḥaḳīḳat

302[773]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ ZEYNEP

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

1 Keşf it nikābuñı yiri gögi münevver it
Bu ‘ālem-i ‘anāṣırı Firdevs-i enver it

2 Depret lebüñi cūşa getür ḥavż-ı Kevs̱eri
‘Anber ṣaçuñı çöz bu cihānı mu‘aṭṭar it

3 Ḫaṭṭuñ berāt yazdı ṣabāya didi ki tīz
Var milket-i Ḫıṭā ile Çīni musaḫḫar it

4 Āb-ı ḥayāt olmayıcaḳ ḳısmet ey göñül
Biñ yıl gerekse ẓulmet-i seyr-i Sikender it

5 **Zeynep** ḳo meyli zīnet-i dünyāya zen gibi
Merdānevār sāde-dil ol terk-i zīver it

303

ĠAZEL-İ FEYŻĪ

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

1 İtdüñ hemīşe ḫalḳ-ı cihānı müdām mest

[773] 302 Kılıç, *‘Āşık Çelebi Tezkiresi,* 104 b.

Devrüñde sāḳīyā n'ola olsaḳ müdām mest

2 Zülf ü ruḫuñla yād-ı lebüñdür enīsümüz
Olsaḳ ʻaceb mi dünyede her ṣubḥ-ı şām mest

3 ʻĀşıḳ ʻayān u zāhid-i ḫod-bīn nihān içer
Kāfir şarābdan hep olur ḫāṣ u ʻām mest

4 Devr-i lebüñde mey adın añup yañıldı dil
Maʻẕūr ṭut ki eyledi ḫalṭ-ı kelām mest

5 Cām-ı şarābı **Feyżī**ye çoḳ virme sāḳiyā
Şevḳ-ı lebüñle çünki olupdur tamām mest

304

ĠAZEL-İ FĀʻİZ

Mefʻûlü Fâʻilâtü Mefâʻîlü Fâʻilün

1 Ser-mest-i cām-ı ʻaşḳdur ol sīm-ten dürüst
Olmış tamām-ı neşve o şūriş-figen dürüst

2 Pāy-ı cefā-yı ṣaḥn-ı dile biñ niyāz ile
Mānend-i serv baṣdı o gül-pīrehen dürüst

3 Dāġ-ı siyāh-ı sīne degül ṣafḥa-i dile
Mühr-i cefāyı urdı o bī-dād-fen dürüst

102a 4 Memnūn-ı ʻahd-i vaṣluñ olurdı dil-i ḥazīn
Olsa kelāmuñ ey büt-i peymān-şiken dürüst

5 **Fāʻiz** cihānda cāme-i nāz u girişmeyi
Ol serv-i bāġ-ı behçete dikmiş diken dürüst

305[774]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ MUḪİBBĪ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1 Eger zülfüñden eylersem şikāyet
Olur cānā muṭavvel bir ḥikāyet

2 Ḫaṭuñ tezvīrine ḳaşuñla zülfüñ
Görüñ eyler mi bir ṭoġrı şahādet

3 Başuma ḫāk-i pāyuñdur sa'ādet
Dirīġa ḳanı başumda o devlet

4 Maḥabbet senden olmayınca ey dōst
Baña birdür hemān miḥnet maḥabbet

5 **Muḥibbī** ḳāmetüñ gördi nigāruñ
Didi bugündürür baña ḳıyāmet[775]

306

NAẒĪRE-İ NUṢḤĪ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1 Maḥabbetde degül elde irādet
Żarūrīdür ḳadīmī böyle 'ādet

2 İder Leylī vü Mecnūn ser-güẕeşti
Bu da'vāya 'adāletle şehādet

3 Ser-i 'aşḳ u maḥabbet feyż-i ḥaḳdur
Ṣadāḳatle ḳatı a'lā 'ibādet

4 Pül-i rāh-ı ḥaḳīḳatdür mecāzī

---

[774] **305** Ak, *Muhibbî Dîvânı,* s.105.
[775] 5b bugündürür baña ḳıyāmet: birgündürür baña 'adāvet M.

Dü ʻalemde maḥabbetdür saʻādet

5 Müsellemdür delīl-i ʻaşḳ-ı **Nuṣḥī**
Ẓavāhir bāṭına eyler delālet

307

ḤARFÜ'Ṣ-ṢĀ

ĠAZEL-İ VAṢĪFĪ

Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿîlün Feʿilün

1 Hevāya gülşen-i revnāḳ-fezā mıdur bā’iṣ
Nevāya bülbül-i destān-serā mıdur bāʻiṣ

2 Feżā-yı gülşene nergis çerāġ dikmesine
Dem-i bāhārda bād-ı hevā mıdur bāʻiṣ

3 Derūn-ı sīnedeki dāġ-ı hicr-i ẖūnīne
Çemende lāle-i laʻlīn ḳabā mıdur bāʻiṣ

4 Ṭayanduġı ʻacabā cāhilüñ nedür bilsek
Ġurūr bālişine ittikā mıdur bāʻiṣ

5 Düşürmez oldı dilinden kelāmuñ ehl-i meẕāḳ
Vaṣīfīyā aña şīrīn edā mıdur bāʻiṣ

308[776]

ĠAZEL-İ ṢĀBİT

Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿîlün Feʿilün

1 Güsāyiş-i dile zerrīn piyāledür bāʿiṣ
Ṣafā-yı bülbüle ġoncayla lāledür bāʿiṣ

2 ʿAceb mi dāʿire açsa o verd-i ẖandānī
Leṭāfet-i meh-i tābāna hāledür bāʿiṣ

776 **308** Karacan, *Sâbit Dîvânı,* s.371.

102b 3 Çemende bir yüzi yunmışça şūḫdur gül-i ter
O āb u tāba bu ṣābūn-ı jāledür bāʿiṣ

4 Zevāli ṭaşradan olmış fütādenüñ ammā
Raḳīb-i dīv gibi bir ḥavāledür bāʿiṣ

5 Görüp ḳumāş-ı cemālüñ sevindi **Sābit**-i zār
Bu şevḳa öyle tefārīḳ-ı kāledür bāʿiṣ

309[777]

NAẒĪRE-İ VEḤBĪ

Mefāʿīlün Feʿilâtün Mefāʿīlün Feʿilün

1 Ṣafā-yı meclise gülgūn piyāledür bā’iṣ
Belī leṭāfet-i gülzāra lāledür bā’iṣ

2 ‘Araḳ-feşānlıġı pür-āb ü tābdur ḫaṭṭı
Ṭarāvet-i çemenistāna jāledür bā‘iṣ

3 Çü dūd ‘anber-i sārā duḫān-ı āhumdur
Bu pīç ü tāba o müşgīn külāledür bā’iṣ

4 Miṣāl-i ṭūṭī-i ḫoş-gūy-ı berş-ḫˇārānuñ
Cilā-yı şevḳına şīrīn nevāledür bā’iṣ

5 Zemīn-i şūrede olmaġa gerd-ḫīz şu‘arā (?)
‘İnān-ı ḫāmeyi **Vehbī** imāledür bā’iṣ

[777] **309** Yenikale, *Sünbülzāde Vehbi Dîvânı'nda* bulunamadı.

310[778]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ NĀMĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Raġbet-i cām-ı müle ḥimmet-i Cemdür bā'iṡ
Neşve-i ehl-i dile hep o keremdür bā'iṡ

2 Seyr-i ḥüsninde dil āsūde-ter olsa ne 'aceb
Ḥürmet-i bismil-i murġāna ḥaremdür bā'iṡ

3 Ehl-i 'aşḳuñ cigerin itmege pür-ḫūn-ı cefā
Ḳabża-i ġamzedeki tīr-i sitemdür bā'iṡ

4 Giryedür rāzını ifşā iden erbāb-ı dilüñ
Aña da şevḳ u ġam-ı lā vü ne'amdur bā'iṡ

5 **Nāmī**-veş maḥv-ı vücūd it deheni fikrinde
Hestī-i 'ālem-i dāreyne 'ademdür bā'iṡ

311[779]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Gözlerüm yaşı şarāb olmaġa ġamdur bāʿiṡ
Dil ü cānum müle meyl itmege hemdür bāʿiṡ

2 Göricek çeşmümi nemnāk utanup derledi yār
Ẓāhir oldı baña ter düşmege nemdür bāʿiṡ

3 Ger ṭarīḳ ister iseñ maḥv-ı vücūda zāhid
Sālik ol ṭurma hemān rāh-ı ʿademdür bāʿiṡ

4 Bülbülüñ gülşen-i kūyuñda hezār olmasına

---

[778] **310** Yenikale, *Nâmî Dîvânı,* s.85.
[779] **311** Taşkın*, Çorlulu Zarîfî Dîvânı,* s. 219.

Verd-i ruḫsāruñ ile ġonca-i femdür bāʿiṡ

5 Göricek eşkümi raḥm itse **Ẓarīfī** n'ola yār
ʿĀşıḳa meyline maʿşūḳ diremdür bāʿiṡ

312[780]

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Şöhret-i ḥüsnüñe erbāb-ı suḫendür bā'iṡ
Revnaḳ-ı bezm-i güle murġ-ı çemendür bā'iṡ

2 Naḫl-i zībā ile nāzük tenidür meyle sebeb
Ne ḳad-i serv ne sīmā-yı semendür bā'iṡ

3 Girye ḳılsam ne 'aceb ḫāk-i rehinden dūram[781]
Hep ġarīb ağlamaġa ḥubb-ı vatandur bā'iṡ

4 Perde-i nāleleri çıḳsa Hüseynīye n'ola
Dili zār itmege ol vech-i ḥasendür bā'iṡ[782]

5 Ṭūṭīyi leẕẕet-i güftārı giriftār eyler
Derd ü ġam çekmege **Bāḳīye** bu fendür bā'iṡ

103a 313[783]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Yaşumuz dökmege ol dürr-i 'Adendür bā'iṡ
Göñlümüz düşmege ol çāh-ı ẕeḳandur bā'iṡ

2 Ṭurra-i ṭāli'umuñ böyle perīşānlıġına
Yine ol zülf-i pür-āşūb u fitendür bā'iṡ

[780] **312** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.118.
[781] 3a rehinden: derūñden M.
[782] 4a zār: dūr M.
[783] **313** Küçük, *Bakî Dîvânı*, s.117.

3 Sünbülüñ niyyetidür başuma sevdā getüren
Çekdügüm mihnete göñlümde bitendür bā'iṣ

4 Rūḥ-ı pāk ol yirüñ eflāk ola mānend-i Mesīḥ[784]
Ḳalmaġa ḫāk-i meẕelletde bu tendür bā'iṣ

5 Ḳafes-i ġamda yatur ṭūṭī-i tab'-ı **Bāḳī**[785]
Çekdügi ḳahra anuñ luṭf-ı suḫendür bā'iṣ

314[786]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün

1 Cihān içre her fitne kim olsa ḥādiṣ[787]
Aña serv-i ḳaddüñdür elbette bāʿiṣ

2 Medārisde taḥḳīḳ-i mūy-ı miyānuñ
Deḳāyıḳdan ortaya ṣalmış mebāḥiṣ

3 Muvaḥḥidlere ḳılma inkār zāhid
Mey-i vaḥdet-i ṣanma ümmü'l-ḫabā'iṣ

4 Baña cemʿ olur ḳanda kim var biraz ġam[788]
Benem mülk-i ʿaşḳ içre Mecnūn'a vāriṣ

5 Döküp eşk kūyuñda vaṣluñ diler dil
Ṣaçar nefʿ içün dāne topraġa ḥāriṣ

6 ʿİẕār u lebüñ vaṣfın eyler **Fużūlī**
Aña hem müfessir direm hem muḥaddiṣ

---

784 4a "eflāk" M'de yok.
785 5a ġamda: tende M.
786 **314** Akyüz, *Fûzûlî Dîvânı*, s.172. [D'de 7 beyit.]
787 1a her fitne kim olsa: kim her fitne ola M.
788 4a biraz: bir D.

315[789]

FĪ -ḤARFİ'L-CĪM

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Gel ey ġamze kerem eyle raḳīb-i pür-fitenden geç
Beni anuñla bir görme ya andan geç ya benden geç[790]

2 Kemān ebrūlarına incinip peykānına küstüm[791]
Gel ey tīr-i müje billāhi luṭf eyle geçenden geç

3 Gülistān mevsimi geldi n'idersin çār dīvārı
Rūḥ-ı cānāna ʿazm eyle göñül ḳayd-ı bedenden geç[792]

4 Ṣanavber ayaġın öpmege Ṭūbī gibi baş egmez
Ṣu gibi bir kez ey serv-i revān ṣaḥn-ı çemenden

5 Didüm rūz-ı ezel oldum bu şemʿ-i ḥüsne pervāne[793]
103b Gülüp dedi ki gelmedi **Necātī** bunda senden geç[794]

316

NAẒĪRE-İ SÜRŪRĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Fenāfillāh isterseñ dilā evvel bedenden geç
Beḳābillāh eger olsun dir iseñ ṣoñra senden geç

2 Eger dergāh-ı Ḥaḳḳa yoḳluġ ile varmaḳ isterseñ
Libās-ı ʿāriyetden oluban ʿuryān kefenden geç

3 Niçün ġafletle geçdi bunca ʿömrüm diyü ġam yirsin

[789] **315** *Tarlan, Necâtî Beg Dîvânı, s.*168.[D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[790] 1b görme: itmeD.
[791] 2a küstüm: geçdümD.
[792] 3a cānāna: kāşāne M;
[793] 5a oldum: geldüm M.
[794] 5b necāti bunda: bu bezme kimse D.

Tedārük eyle bāḳī ‘ömrüñi ey dil geçenden geç

4 Yirüñ cennetde Ṭūbī sāyesi olmaġa sa‘y eyle
Bu fānī bāġı terk it ey göñül serv [ü] semenden geç

5 **Sürūrī** kendüñi tez geldi ṣanma meclis-i ‘aşḳa
Naẓar ḳıl belki bunda gelmedi bir kimse senden geç

317[795]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Gel ey dil ḥalḳa-i müşgīn-i zülf-i pür-şikenden geç
Düşersin dām-ı tezvīre reh-i mekr ü fitenden geç

2 Saña cāy-ı ḫırām ey naḫl-i bālā gülşen-i cāndur [796]
Nesīm-i nev-bahārī gibi gel saḥn-ı çemenden geç

3 Neden bu menzil-i ḫākide ārām iḫtiyār itmek
Senüñ cāndur yirüñ ey tīr-i dilber gel bedenden geç[797]

4 Bu bāzār içre düşmez dāne-i eşküm gibi gevher
Gel ey cān riştesi şimden gerü dürr-i ‘Adenden geç

5 Kemend-i zülfi ey **Bāḳī** saña çoḳ bend geçmişdür
Velī sen ġamze-i ḫun-rīzi cevrin gör geçenden geç

---

[795] **317** *Küçük, Bâkî Dîvânı*, s.119.
[796] 2a saña: baña M.
[797] 3b gel: sen D.

318 [798]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ ṢĀBİR

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ol meyem kim cām-ı billūr ile itmem imtizāc
Nūr-çeşmüm dīde-i kūr ile itmem imtizāc

2 Ol ḫarābam kim dil-i vīrān ile hem-meşrebüm
Bāġ-ı cennet olsa maʿmūr ile itmem imtizāc

3 Ben o ġam-nākem ki ġam yār-ı enīsümdür benüm
Ṭūṭī-i ḳuds olsa mesrūr ile itmem imtizāc

4 Rind-i ḫoş ṭabʿam ki ṣad sāl olsa hem-cūşum eger
Zāhid-i ḫod-bīn [ü] maġrūr ile itmem imtizāc

5 Ḫak-i pāy-ı ehl-i faḳr u fāḳayam bi'ṭ-ṭabʿ ben
Ṣābirem Ḫāḳān u Faġfūr ile itmem imtizāc

319[799]

ĠAZEL-İ RĀZĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Cān virür yoluñda cān-ı mübtelā gördüñ mi hīç
Yārini cāndan sever bir bī-nevā gördüñ mi hīç

2 Bī-vefālıḳ ʿādetin terk eyle ey çoḳ sevdügüm
Behremend olmış cefādan bī-vefā gördüñ mi hīç

3 Dilberüñ yolında cān virürseñ ey dil ne ʿaceb
Ol güneş yüzlü melekden bir vefā gördüñ mi hīç

4 Ey göñül ṣabr eyle dilber cevrine n'itmek gerek

---

[798] **318** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,* s.61.
[799] **319** Okur, *Râzî Dīvānı'hde* bulunamadı.

Cevr ḳılmaz ‘āşıḳa bir dil-rübā gördüñ mi hīç

104a 5 Ḫidmetinden yüz çevirme ol şehüñ **Rāzī** ṣaḳın
Aña beñzer ‘ālem içre pādişā gördüñ mi hīç

320[800]

ĠAZEL-İ NEŞĀTĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bī-ṣafā-yı derd olup bī-derd yār olmak da güç[801]
Bir sitemger āfetüñ cevriyle zār olmaḳ da güç

2 Bir nigāh-ı ġamzeye ṭāḳat getürmezken göñül[802]
Günde biñ tīr-i cefāya sīnedār olmaḳ da güç

3 Evc-i istiġnāda pervāz itmedeyken murġ-ı dil
Pāy-bend-i ʿaşḳ ile āşüftekār olmaḳ da güç[803]

4 Vāde-i ferdāsına gāhī iderdüm iʿtimād
Ḥayret-ālūd-ı belā-yı intiẓār olmaḳ da güç

5 Bende yoḳ ṭāḳat **Neşātī** seyr-i dīdār itmege[804]
Gūşe-gīr-i ḥasret-i dīdār-ı yār olmaḳ da güç

321[805]

ĠAZEL-İ ‘İZZETĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 ‘Āşıḳa rāz-ı derūnın āşikār itmek de güç
Żabṭ-ı cūş-ı girye-i bī-iḫtiyār itmek de güç

2 Gerçi āteş-bāzī-i dūzaḫ da müşkil zāhidā

---

[800] **320** Kaplan, *Neşâtî Dîvânı*, s. 99.
[801] 1a derd: ‘ışḳ D.
[802] 1b 2.ve 3. beyitler D'de yer değiştirmiş.
[803] 3b āşüftekār: āşüfte-vār M.
[804] 5a bende: gerçi D.
[805] **321** Çağlı, *Vişne-zâde İzzetî Dîvânı*, s.28. [D′de beyitlerin sıralanışı farklı]

Terk-i ẕevḳ-ı bezm-i cām-ı zer-nigār itmek de güç[806]

3 Ġonca-i neşküftelik de bir belādur ādeme
Gül gibi kendin perīşān-rūzgār itmek de güç[807]

4 Bir oñulmaz yaradur bī-derdüñ olmaḳ da velī
Zaḫm-ı merhem nā-pezīrüñ cāna kār itmek de güç[808]

5 Çeşmi āhū naḳş-ı cādū şīvesinden **ʻİzzetī**
Ḳaṭʻ-ı ümmīd eylemek müşkil şikār itmek de güç

322[809]

ĠAZEL-İ ṢĀBĪR

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Eylemez ol ġonca-fem āheng-i ʻadl ü dād hīç
Yoḳ yire ey ʻandelībān eylemek feryād hīç

2 Eylemiş sevdā-yı Leylādan ferāġat ʻāḳıbet
Gelmemişdür Ḳays-veş Mecnūn-ı māder-zād hīç

3 Çeşm-i inṣāf ile gör mümkin mi taḥrīr eylemek
Böyle bir rūḥ āşinā taṣvīri bir Behzād ḥīç

4 Gerden-i teslīm-i mevḳūf[a] işāretdür hemān
Zūr virme tīġuña ey ġamzesi cellād hīç[810]

5 Bī-sebeb āġāz-ı ḳatl-i ʻāşıḳān itseñ eger
İltifātuñ olmasa cūyā-yı istiʻdād hīç

6 Eyledi biñ cüst-cū bulmadı sāḳī-i elem
Neşve-i ṣahbāsına **Ṣābir** gibi muʻtād hīç

---

806 2b ẕevḳ-ı bezm-i: naḳd üvaḳt-i D.
807 3b kendin: kendüñ M. [Mânâ gereği ‘kendin’ alındı.]; “rūzgār” D′de yok.
808 4b zaḫm-ı merhem: Zaḫm zaḫm-ı M.
809 **322** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,*s.63. [D′de 7 beyit.]
810 4b ġamzesi: ġamze-i D.

323[811]

ĠAZEL-İ NEV'Ī

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Yār işi ey dil kolay ammā ġam-ı aġyār güç
Vaṣl-ı gül āsān velī ṣabr-ı cefā-yı hār güç

2 Bī-sebeb güftār müşkil āşinālıḳ mümteni'
Böyle istiġnā ṣatan dildār ile bāzār güç

104b 3 Bir oñulmaz yaradur 'aşḳ u maḥabbet yarası
Ḥāṣılı ṣarılmayınca çāre yoḳ tīmār güç

4 'Arż-ı ḥāle yoḳ meded kūyına varmaḳ ḫod muḥāl[812]
Mest-i 'aşḳam şöyle kim güftār güç reftār güç

5 **Nev'i**yā esrār-ı 'aşḳı ṣaklamaḳ āsān degül
Mey içüp keyfiyyetini itmemek iẓhār güç

324[813]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Yāra ʿaşḳ iḳrārı müşkil ġayrıya inkār güç[814]
Bir belā-keş neylesün iḳrār güc inkār güç

2 ʿAşḳdan menʿ itme zāhid ʿāşıḳı maʿẕūr ṭut[815]
Neylesün ḥaḳḳā ki olmaḳ giceler bīdār güç[816]

3 Ādeme tekmīl-i ʿarż itmekden āsān nesne yoḳ
Zāhide ammā ki ḳayd-ı cübbe vü destār güç

---

[811] **323** Tulum -Tanyeri, *Nev'î Dîvânı,* s.201.
[812] 4a varmaḳ ḫod: ḫod varmaḳ D.
[813] **324** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.365. [D'de 8 beyit.]
[814] 1a iḳrārı: inkārı M.
[815] 2a itme zāhid: itse nāṣıḥ D; ma'ẕūr ṭut: ma'ẕūrdur D.
[816] 2b giceler: ṣubḥa dek M.

4 Gāh çeşmüm ḳan döker ʿaşḳında geh yaş aḳıdur[817]
Müsrife ḥaḳḳā ki żabṭ-ı dirhem u dīnār güç[818]

5 Çekme ġam **Rūḥī** ḳo dem ursun edānī şiʿrden[819]
Şāʿir olmaḳ mümkin ammā ḳuvvet-i güftār güç

325

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ VAṢĪFĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Neye ġurūr ider āyā sipihr-i zerrīn-tāc
Benüm gibi bir iki manġıra o da muḥtāc

2 Degişmezüz aña dāġ-ı derūnumuz ḥālin
Hemīşe meşʿal-i māh olsa bezmümüzde sirāc

3 Cihānda ḥüsn ile Leylā olursa sevme anı
Bişürdi mi gör e Mecnūna bir ḳaşıḳ tutmāc

4 Görince acıdı dīdemde eşk-i ḫūnīnüm
Ṭabībüm otmadı ḳārūre görmeyince ʿilāc

5 Göreydi lü'lü'-i naẓm-ı ṭabīʿatüñ deryā
Ṭutardı penbeler içre **Vaṣīfīyā** emvāc

326[820]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 ʿAceb mi şerbet-i dīnār ile iderse ʿilāc
Ṭabīʿat-i emele ʿārıż oldı sūy-ı mizāc

---

817 4a "döker" M'de yok.
818 4b ḥaḳḳā ki: ḥaḳ bu ki D.
819 5a ursun: varsun M.
820 **326** *Bilkan, Nâbî Dîvân*, s.482.

2 Ḥubūb-ı aḫter ile penbe-i seḥābı gören
Bilür sipihr ne çenberden olduġın ḫallāc[821]

3 Naẓar ḥaḳīḳatedür yoḫsa kim perestiş ider
Girerse cāme-i zer-tāre ṣūret-i dībāc[822]

4 Kemīne ṣarṣar-ı idbārā pāydār olamaz
Çenār-ı çarḫa çıḳarsa gedū-yı istidrāc[823]

5 Ḳosun sitāreyi **Nābī** müneccim ādem ise
Me’āl-i aḥsen-i taḳvīmi itsün istiḫrāc

327[824]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ YAḪYĀ

Mef‘ûlü Fâ‘ ilātü Mefâ‘îlü Fâ‘ ilün

1 La‘l-i lebiyle bāde-i nāb etdi imtizāc
Alışdı biri biri ile iki ter-mizāc

105a 2 Söyleñ ṭabībe yoḳ yere arz-ı devā eder
Bīmār-ı derd-i ʿaşḳ kabūl eylemez ‘ilāc

3 Artarsa n'ola ḥāṣıl-ı derd-i metā‘-ı ġam
Sulṭān-ı ʿaşḳ istemez ey dil ḫarāc u bāc

4 Kāmil niṣār-ı gevher iderken sükūnda
Nāḳıṣ-ı kemāl cehl ile eyler ibtihāc

5 **Yaḥyā** metā‘ı fażl dirīġā kesādda
Kālā-yı cehl bulmada günden güne revāc

---

821 2b bilür sipihr: bilür ki mihr M.
822 3b girerse: girse M; zer-tāre: nev-tāre M.
823 4b çenār-ı: kenār-ı M.
824 **327** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı, s.*43. [3, 4 ve 5.beyitler s.43'teki dipnottan alındı.]

328[825]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mef'ûlü Fâ' ilātü Mefâ'îlü Fâ' ilün

1 Göstermeseydi bādesini sāġar-ı zücāc
Ẕevḳ itmez idi bezm-i ṣafādan göñül mizāc[826]

2 Bī-derd olana eylemede ṭurmadın devā
Ol cān tabībi ḫastesine eylemez ‘ilāc

3 Bir pāre nān-ı ḫuşḳ ile ‘ömrüñ geçerse ger
Açma bu rāzı kimseye ‘arż itme iḥtiyāc

4 Mecnūnı gör ki ḳomadı ‘aşḳını Leylīnüñ[827]
Nāmūs u nengi ḳodı vü terk itdi taḫt u tāc[828]

5 Ḥayretde ḳaluram göricek **Bāḳī** nergisi
Bunca zer ile ayaġı gūr içre gözi aç

329

NAẒĪRE-İ ‘AḲLĪ

Mef'ûlü Fâ' ilātü Mefâ'îlü Fâ' ilün

1 Cānā ḫayāl-i ġamzeñ ile ḫastedür mizāc
Bīmār gözlerinden umar derdine ‘ilāc

2 Ālām-ı derd-i dilberi ḳıldum ṭabībe ‘arż
Didi bu ‘illet eskimiş olmaz buña ‘ilāc

3 Başda hevā-yı ‘aşḳuñ u gözde izüñ tozı
Ḫāk ü hevā vü āteş ü āb itmiş imtizāc

---

[825] **328** Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.119.
[826] 1b itmez: almaz M.
[827] 4a ḳomadı: ḳoymadı M.
[828] 4b nāmus u nengi: nāmusın u nengi M.

4 Seng-i cefāyı urma meded sīne-i dile
Bitmez iñende ṣınduġı dem dikmeden zücāc

5 ʻ**Aḳlī** kesādı var gibi bāzār-ı naẓmumuñ
Zīrā metāʻ-ı maʻrifete ḳalmamış revāc

330[829]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefʻûlü Fâʻ ilātü Mefâʻîlü Fâʻ ilün

1 Ey dāġ-ı miḥnetüñ ser-i erbāb-ı ʿaşḳa tāc
Olmaz esīr-i derd ü ġamuñ ṭālib-i ʿilāc

2 Bāzār-ı ʿaşḳ mihr-i cemālüñden oldı kem[830]
Sensin metāʿ-ı ḥüsne viren gül gibi revāc

3 Mihr-i ruḫuñdan eyleme ḫālī derūnumuz
Lāyıḳ degül ki Kaʿbe-i ʿaşḳ ola bī-sirāc[831]

4 Zāhid ümmīd-i luṭf ider ammā revā degül
Mihmān-ḫˇān-ı şefḳātuñ olmış o gözi ac[832]

5 ʿĀlem kemāl-i luṭfuña muḥtācdur ne ġam
Rūḥī iderse dergehüñe ʿarż-ı iḥtiyāc

105b **331**[833]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ CEMʻĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

---

[829] 330 AK, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.363.
[830] 2a oldı kim: aldı germ D.
[831] 3b bī-sirāc: şarṭ-ı ḥac M.
[832] 4b Mihmān-ı şefḳātuñ ola o iki gözi ac D.
[833] **331** Koparan, *Cemʻî Dîvânı,* s. 234.

1 Cisr-i seyl-āb-ı ġamı cām-ı muṣaffā ile geç
Öyle cāy-ı ḫaṭarı esb-i sebük-pā ile geç

2 Mevc-ḫīz olmadan ey dil daḫı deryā-yı melāl
Anı bir himmet idüp zevrāḳ-ı ṣahbā ile geç

3 Ḫāne-i cān-ı ʻadū reşk ile sūzān olmasun[834]
Dergehinden o yalıñ yüzlü dilārā ile geç

4 Cemʻ idüp yanuña yārān-ı ġam u endūhı[835]
Der-i cānāneden ey dil yüri alay ile geç

5 **Cemʻiyā** kūçe-i ḫammāra yoluñ uġrar ise
Pīş-i mestāneden ādāb-ı müdārā ile geç

332[836]

ḤARFÜ'L- ḤĀ

ĠAZEL-İ İSḤĀḲ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Gün gibi ʿarż-ı cemāl itmez iseñ bize ṣabāḥ
Ey güneş yüzlü senüñle ne selām u ne ṣabāḥ

2 Ġam geleydi açılur sāġar ile ey sāḳī
Ḳutlu ḳapular açılsun elüme ṣun miftāḥ

3 Neylerüz şemsi ruḫuñ żu'ı bize kāfidür
Rūz-ı rūşen olıcaḳ anda ne ḥācet mıṣbāḥ

4 Ortaya aldı beni tīrüñ iki yanumdan[837]
Ey hümā-sāye baña olmaġiçün iki cenāḥ

---

834 3a olmasun: olsun D.
835 4a [u] M'de yok.
836 **332** Yıldırım, *İshâk Çelebi Dîvânı,* s. 84.
837 4a ortaya: o rütbeye D.

5 Fetḥ-i bāb ola gibi ġamzesi sīnem gözedür[838]
Gel e **İsḥāḳ** hele gel diyelüm yā fettāḥ[839]

333
NAẒĪRE-İ 'AḲLĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Müşkilüm kākül-i müşgīnüñ açar çın ṣabāḥ
Ṭañ mı ḫurşīd-i ruḫuñ olsa dilümde mıṣbāḥ

2 Açma ol zülf-i perīşānı perī-rūlar üşer
Ṭālib-i rāyiḥa-i ṭayyib olurlar ervāḥ

3 Bāde-i la'lüñ içün mīve-i ruḫsāra irer
Ẓāhirā bezm-i şarāba meze virür tuffāḥ

4 Göñlümi ġonca dehānuñla lebüñ şehdi açar
N'ola ger gül-be-şeker ḳılsa mizācum ıṣlāḥ

5 Vā'iẓā bāde-i 'aşḳ içmişe ibrām itme
Sen de bu 'aḳl ile '**Aḳlīye** idersin ilḥāḥ

334[840]
ĠAZEL-İ YAḤYĀ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Şu'le-i meyle döner şem'-i fürūzāne ḳadeḥ
Şem' iken yine eder cünbiş-i pervāne ḳadeḥ

2 Düşeli 'aḳs-i ruḫ-ı yār şarāb-ı nāba
Reşkden döndi çeh-i Yūsuf-ı Ken'āne ḳadeḥ[841]

3 Pür iken bāde ile beñzer idi 'ārıżına

---

838 5a gözedür: gözler D.
839 5b gel e İsḥāḳ: hele İsḥāḳ D.
840 **334** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı*, s.44.
841 2b döndü: kaldı D.

Ser-nigūn eylediler döndü zenaḫdāne ḳadeḥ

4 Bize lāzım degil ey çarḫ bu nüh peymāne
Cümleden yegdi gireydi ele bir dāne ḳadeḥ[842]

5 Her biri dā'im el üstinde ṭutar **Yaḥyā**-veş
106a Çoḳ bulunmaġ ile ġam günleri yārāne ḳadeḥ

335[843]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Şevḳler virse n'ola bezm-i şebistāna ḳadeḥ
Beñzemez mi pür olınca meh-i tābāna ḳadeḥ

2 Būs-ı la'l ile ruḫın eyledi meclisde ʿaṭā
Ṣundı bir verd ile gūyā baña cānāne ḳadeḥ

3 Meclis içre düşüp olmazdı şikeste sāḳī
Mey-i laʿlüñle eger olmasa mestāne ḳadeḥ

4 Neşʿe-i meyle virüp meclis-i mestāna ṣafā
Būs ider laʿlüñi döne döne rindāne ḳadeḥ

5 Bezmgāh-ı ẓurefā içre **Ẓarīfī** seyr it
Dest-i sāḳīde yaraşmaz mı ẓarīfāne ḳadeḥ[844]

336

NAẒĪRE-İ ʿAḲLĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

---

842 4b gireydi: alaydı M.
843 **335** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, s.224.
844 5b yaraşmaz mı: yaraşmazdı M.

1 Alıcaḳ dest-i muḥānnasına cānāne ḳadeḥ
Döner engüşt-i hilāle meh-i tābāna ḳadeḥ

2 Oḳudum nüṣḫa-i mercānı du'ā-i ḳadeḥi
Aldurınca yine ol pençe-i mercāna ḳadeḥ

3 Kāse-līs oldı göñül bezm-i mey-i miḥnetde
Görmedüm devr-i lebinde daḫı bir dāne ḳadeḥ

4 Ḳadeḥüñ māh-ı nev [ü] miḥr-i ruḫuñ bedr-i münīr
Gelmedi devre bu şeh-kāse vü şāhāne ḳadeḥ

5 Görmedüm duḫter-i rez düşdi ayaġına müdām
'Aḳliyā başa çıḳardı anı merdāne ḳadeḥ

337[845]

ĠAZEL-İ FEḤĪM

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Luṭf idüp virmeñüz ol ġamze-i ġammāza ḳadeḥ
Belki vāḳıf ola la'linde olan rāza ḳadeh

2 Eṣer-i neşve-i güftār-ı lebinden sāḳī
Ṣunamaz mest olup ol dilber-i mümtāza ḳadeḥ

3 Nice bir ḥasret-i la'liyle miṣāl-i maḫmūr
Ola leb-rīz-i şarāb u çeke ḫamyāze ḳadeḥ

4 Demidür būse-i cām-ı leb-i meygūnı ile
Eyleye neşve-i ẕevḳ-ı dilini tāze ḳadeḥ

5 Meclis-i 'işveyi ḳursa nigeh-i çeşmi **Fehīm**
Dil-i şūḫum ṣunar ol mest-i mey-i nāza ḳadeḥ

[845] **337** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.346.

338[846]

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Devr ider döne döne meclis-i rindānı ḳadeḥ[847]
Ġaraż-ı bu öpe cām-ı leb-i cānānı ḳadeḥ

2 Gülşen-i bezm-i ṣafā bülbülidür bülbüleler
Erġuvānī mey ile hem gül-i ḫandānı ḳadeḥ

3 Küştī-gīr-i ġāmıāl ile başup meclisde
Dest-i yāra irüp aldı yine meydānı ḳadeḥ

4 Leb-i cān-baḫşuña rūḥum senüñ el irmez iken[848]
Öpdürür ʿāşıḳ-ı dil-dādelelere anı ḳadeḥ

106b 5 Reşk iderse yiri ḫūrşīd-i felek bezmümüze
Şevḳde başdı **Ẓarīfī** meh-i tābānı ḳadeḥ

339[849]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Pür olup devr idicek meclis-i mestānı ḳadeḥ[850]
Çarḫ olur ḫalḳa-i rindān meh-i tābānı ḳadeḥ

2 Felek-i ʻişrete bir aḫter-i ferḫunde iken
Yine Mirrīḫ-ṣıfat ṭurma döker ḳanı ḳadeḥ

3 Meclis-i mey ki bedenlerle ḥiṣār olmışdur
Şehri ʻişretdür anuñ āfet-i devrānı ḳadeḥ

4 Devr-i meclis ki ṣafā cāmiʻinüñ çenberidür

---

846 **338** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı,* s.224.
847 1a meclis-i: ḥalḳa-i D.
848 4a leb-i: lāʿl-i D; rūḥum: cānā M.
849 **339** *Küçük, Bâkî Dîvânı,* s.120.
850 1a mestānı: rindānı M.

Āb-ı rengīn ile ḳandīl-i fürūzānı ḳadeḥ

5 Yaraşur ḫalka-i rindāna disem ey **Bāḳī**
Ḫātem-i Cemdür anuñ la'l-i Bedaḫşānı ḳadeḥ

340[851]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Hep yapardı yıḳılan ḫāṭır-ı yārān-ı ḳadeḥ
Ser-nigūn eylese ol āfet-i devrānı ḳadeḥ

2 Muḥtesib ḍarb ile ʿişretkededen ḳaldıramaz
Ṭayasun pāy-ı ḫum-ı bādeye tabanı ḳadeḥ

3 Biricik dāʿire-i bezme ayaḳ başmaz mı
Gösterür seyre baḳan āfete seyrānı ḳadeḥ

4 Yıḳıyor kürsī-i teẕkīre çıḳup meykedeyi
Sāḳiyā ḳapduragör vāʿiẓe pinhānī ḳadeḥ

5 **Sābitā** at ḳulaġı sürilür mi idi eger[852]
Fāris-i bādenüñ olmasa küheylānı ḳadeḥ

341[853]

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Dil-i ġamgīnüme sāḳī vire peymāne ḳadeḥ
Nitekim cānuma cām-ı leb-i cānāne ḳadeḥ

2 Mey-i la'l ile virüp bāda ġubār-ı ġamı yār
Didi virdi gibi dilber lebi yārāne ḳadeḥ

---

[851] **340** Karacan, *Bosnalı Sâbit Dîvânı*, s.377.[D'de 7 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[852] 5a Ṣābitā: Ṣābiyā D.
[853] **341** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*'nda bulunamadı.

3 Ṭutar ortada ḳadeḥ gül gibi ey ġonca dehen
Ġarażı bu vire sen nergis-i mestāna ḳadeḥ

4 Mihri ṭop eyledi çevgān-ı hilāl-i gerdūn
Diler ey meh vire sen āfet-i devrāna ḳadeḥ

5 Bāġ-ı ḥüsnüñ göricek ṭab'-ı **Ẓarīfī** açılur
Nitekim seyr-i gülistān virür cāna ḳadeḥ

342[854]
ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 İtmesün dirseñ eger yār saña cevr-i ṣarīḥ
ʿAşḳuñı eyleme cānānuña ey dil taṣrīḥ

2 Tīġ-ı müjgānı helāk itse ne ġam laʿli ile
Ḳılur iḥyā beni ʿĪsī gibi bir demde Mesīḥ

107a 3 Bād-ı āhumla mezīd olsa n'ola nār-ı dilüm
Āteşi pür-leheb eyler ḥareket eylese rīḥ

4 ʿAḳlı yoḳdur dir iseñ vechi var ey ḳaşı hilāl
Kim ki itmezse ruḫuñ mihr ile mehden tercīḥ

5 İdemez mesʿele-i ʿaşḳı uṣūl ile beyān
Fenn-i ʿışḳ içre **Ẓarīfī** oḳumayan tavżīḥ

343
VEZN-İ ĀḪAR
ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Ḳaşuñ gözüñ çü siyāh u tenüñ beyāż-ı ṣaḥīḥ
'Aceb mi kim ki dir ise saña [illegible] melīḥ

---

[854] **342** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, s.225.

2 O vaṣla rāzı bu cān virmedi dimiş düşmen
O iftirā-yı mücerreddurur bu kiẕb-i ṣarīḥ

3 Çü ḥüsn içinde ḥasensin bi-‘ilmi şāh-ı ḫayır (?)
Revā degül saña bu cehl ile raḳīb-i ḳabīḥ

4 Ṣabāḥ tevbeler itdüm ṣabūḥ içmemege
Ḥarāba virdi bugün tevbemi o vech-i ṣabīḥ

5 **Sürūrī** her ne ḳadar ise şān-ı zühd ü riyā
Güzel sever diseler kim işitse dir ki ṣaḥīḥ

344[855]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Nedür o ḥüsn-i edā vü nedür o vech-i melīḥ
‘Aceb midür seni itsem güzellere tercīḥ

2 Lebüñle mürdelere vir ḥayāt kim görsün
Felekde nice olur cān bağışladuḳda Mesīḥ

3 Ḫaṭıyla ‘ārıżı yāruñ iki güzeldür kim
Birisi sebz-i melīḥ u biri beyāż-ı ṣaḥīḥ

4 Esīr-i dāne-i zerḳ oldı zāhid-i ḳallāş
Elinde dām-ı riyādur çevirdügi tesbīḥ

5 Hemīşe mihr ü vefālar iderse aġyāra[856]
Degül mi **Rūḥī**-i bī-çāreye bu ẓulm-i ṣarīḥ

---

855 **344** Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s. 370.
856 5a İderse ġayra: idersin aġyāra D.

345[857]

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Eger murād ise virmek ṣafā-yı cevher-i rūḥ
Felek-miṣāl pür it sāġar-ı şarāb-ı ṣabūḥ[858]

2 Buyurma tevbe baña ol şarābdan nāṣiḥ
Ki görse elde ṭutar cezm-i terk-i tevbe Naṣūḥ[859]

3 Müdām çeşmüme ḳan doldurur ḫadeng-i ġamuñ
Yuva başumda dutanḳuşları idüp mecrūḥ[860]

4 Dil oldı tīġ-ı firāḳuñla şerḥa şerḥa velī
Ne sūd kim saña olmadı ḥāl-i dil meşrūḥ[861]

5 **Fużūlī** oldı bilüñ fikri ile mūy-miṣāl
Henüz bulamadı ol sırra iḥtimāl-i vużūḥ

346[862]

ĠAZEL-İ SĀBĪR

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Görülse meclis-i yārān-ı mey-keşān-ı feraḥ[863]
Ṣunulsa destümüze cām-ı gül-feşān-ı feraḥ

107b 2 Sürülse sāġar-ı ṣahbā içilse bāde-i nāb[864]
Bahār mevsimidür geçmedin zamān-ı feraḥ

3 Ḳonardı ceyş-i elem gice ḫānḳāh-ı dile [865]

---

[857] **345** Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı,* s.181.[D'de 7 beyit.]
[858] 1b pür it: yürüt D.
[859] 2b elde: anı D.
[860] 3b dutan: idenM.
[861] 4b kim: çün D.
[862] **346** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,* s.64.[D′de 6 beyit]
[863] 1a görülse: görinse D.
[864] 2a sürülse: sorulsa D.
[865] 3a gice: gibi D.

Bu yoldan işlese bir kerre kārvān-ı feraḥ

4 Bu bāġ-ı dil n'ola zaḫmuñla cāşnī bulsa[866]
Müjeñ sihām-ı ṭarabdur ḳaşuñ kemān-ı feraḥ

5 Fiġān ki ḥālet-i ʿAnḳā vü kīmyā oldı[867]
Cihānda ḳalmadı **Ṣābir** bugün nişān-ı feraḥ

347[868]

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Mey iç ki feyż-resāndur müdām ṣoḥbet-i rāḥ
ʿAle'l-ḫuṣūṣ maḥall-i ṭulūʿ-ı necm-i ṣabāḥ

2 Anuñ ki olmaya ḳalbinde şevḳ-i ruḫsāruñ[869]
Döner derūnı şu mişkāta k'ola bī-mıṣbāḥ[870]

3 Müdām-ı mestdür ol ġamzeler ne ḥikmetdür
İçüp meger ki ṣanurlar şarāb-ı nāb-ı mübāḥ

4 Henūz münkir-i cām-ı şarābdur ṣūfī
Müyesser olmadı itmek o nāṣiḥi ıṣlāḥ

5 Ḳo fikr-i cāhı ki Firʿavn olurdı yā Nemrūd
Olaydı devlet-i dünyā ile kişi iflāḥ

6 Meger ki ʿālem-i ervāḥda ṣafā iderüz
Degül maḥall-i ṣafā yoḫsa ʿālem-i eşbāḥ

7 Müderris ile ne ġam olduñ ise hem-ṣoḥbet
Ḳo cāma rāḥı sen ey **Rūḥī** oḳusun o Merāḥ

---

866 4a bu bāġ-ı: dimāġ-ı D.
867 5a ḥālet-i: selī-i D.
868 **347** Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.*371.
869 2a ḳalbinde: ḳaybinde D.
870 2b şu: o M.

348
VEZN-İ DĪGER
ĠAZEL-İ ḪĀKĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Def‘-i Ḍaḥḥāk-i ġama ma‘nīde āhenger ḳadeḥ
Şerr-i Ye’cūc-i melāle sedd-i İskender ḳadeḥ

2 Būs-ı la‘lüñ bī-tekellüf itse her dem ġam degül
Aldı aġzı ölçüsün evvelden ey dilber ḳadeḥ

3 Munḳalib ṣanmañ hevāya dem-be-dem tāc u ḥabāb
‘Aşḳuñ ile göklere atar külāh-ı ser ḳadeḥ

4 Tevbe itdi bādeye Ḫākī ṭalāḳa şarṭ idüp
Boş olur şimden gerü aġzına alsa ger ḳadeḥ

349[871]
ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bāġda ṭolmış şarāb-ı jāleden zerrīn ḳadeḥ
Vaḳtidür alsaḳ ele ey sīm-ten zerrīn ḳadeḥ

2 Ṣanuram beş ġonca-i zanbaḳ ṭutar bir verd-i ter
Ol gümüşden pençeye alsa ḳaçan zerrīn ḳadeḥ[872]

3 Muṭrīb-i gül-çehreler bu şi‘ri taḳsīm eylesün
Destüñe alduḳça ey ġonca dehen zerrīn ḳadeḥ

4 Bir yanında ġoncası var verd-i ter peydā olur
La‘lüñe alsañ ne dem meclisde sen zerrīn ḳadeḥ

---

[871] **349** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı***,** s.223.
[872] 2b pençeye alsa: pençene alsañ D.

108a 5 Ġonca-i ḳalb-i **Ẓarīfī** açılur güller gibi
Her ḳaçan ṣunsañ aña ey sīm-ten zerrīn ḳadeḥ

350[873]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

1 Ol müşg-bū ġazāle iḫlāṣum eyle vāżıḥ
بلغ صبا سلاما مسكيته الروائح

2 Olġıl ḥabībe vāṣıl bizden hem olma ġafil[874]
لا تقطع السائل لا تكتم الصرائح

3 Men mübtelā-yı hicrān menden ıraġ cānān[875]
قد تظهر المانى بالحط فى الوائح

4 Yüzde sirişk ḳanı söyler ġam-ı nihānı
والعمر كيف ماكان مثل الرياح رائح

5 'Aşḳuñ **Fużūlī-**i zār terk itmek oldı düşvār
با عار فا بما صار لا تكثر النصائح

351[876]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ MESĪḤĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Ḳanlu yaş ile ṭola çü cām-ı mey-i ṣabūḥ
Her ṣubḥgāh kāse-i çarḫa virür zebūḥ

2 Tīr-i du'ām irişmedi hergiz nişāna āh

[873] **350** Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı,* s.180.
[874] 2a olġal: olġaç D.
[875] 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.
[876] **351** Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.132.

Miftāḥuma dirīġ ki bulınmadı fütūḥ

3 Devr-i lebüñde kimse meye tevbe itmeye
Ger ḳapanursa daḫı der-i tevbe-i naṣūḥ

4 Baña müyesser eyleyen Eyyüp derdini
Ḳılmış naṣīb saña cemāl ile ʿömr-i Nūḥ

5 Sen Ḫusrevi **Mesīḥā** çü Şīrīn medḥ ider
Laʿl-i lebüñ ḫayāli iderse ġıdā-yı rūḥ

352

NAẒĪRE-İ ʿAḲLĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 İrdi ṣımāḫ-ı cāna meger kim dem-i ṣabūḥ
Gelsün cenāb-ı meykedeye isteyen fütūḥ

2 Pīr-i muġāndan el ṭutup öpdüm ayaġını
Oldum şarāb-ı nāb ile hem-reng ü rūḥ[877]

3 Baḥr-ı fenāya ġarḳ olıcaḳ keştī-i vücūd
Biñ yıl kenāre çıḳmaya mellāḥ olursa Nūḥ

4 Rūḥ-ı revāne ḫālıḳı ger virse intiʿāl(?)
Dönmez yolında itse eger cümle ḫalḳ-ı rūḥ

5 Bir Yusūf-ı zamāneye hem-meşreb olmasa
ʿAḳlī şarāb-ı nāba ider tevbe-i Naṣūḥ

---

[877] **352** 2b Mısra vezne göre eksiktir.

353[878]

NAẒĪRE-İ ṬIFLĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Sāḳī getür irişdi bişāṭ-ı dem-i ṣabūḥ
Ol āb-ı reh-güzār ki(?) ṭutmış mizāc-ı rūḥ[879]

2 Fikr-i viṣāl ile ser-i zülfüñ hevāsıdur
Ser-māye-i ḥayāt-ı Meṣīḥā vü ʻömr-i Nūḥ

3 Bī-kār dest olsa güşāde ser-i sebū
Açılsa ġaybdan bize yine der-i fütūḥ

108b 4 Çekdüm kenār-ı sīneye mihrüñle şerḥalar[880]
Metn-i kitāb-ı ʻaşḳa ki yazdum nice şürūḥ

5 Gāhī kenār-ı meclis-i rindāne Ṭıfliyā
Geldükçe ser-şikeste gider tevbe-i Naṣūḥ

354[881]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Bir ʿāşıḳa ki ḫūn-ı cigerdür ġıdā-yı rūḥ
Yıllarla içse ʿaynına gelmez mey-i ṣabūḥ[882]

2 Dem-beste ḳoma göñlümüzi bezm-i ʿaşḳda[883]
Ṣun sāḳiyā piyāleyi şāyed bula fütūḥ

3 Dürc-i murād-ı dürri ele girmege gerek

---

878 **353** Özdingiş, *Tıflî Dîvânı*, s.181.
879 1b āb-ı reh-güzār ki: āfitāb-ı dīneM.
880 4a sīneye: sīne-i M.
881 **354** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.369.
882 1b mey-i: dem-i M.
883 2a ḳoma: ḳoyma D.

Ġavvās-ı baḥr-ı ʿaşḳ ile ʿālemde ʿömr-i Nūḥ[884]

4 Huşyār olınca ṣu yirine bādeyi içer
Mest olsa ṣūfi biñ kez ider tevbe-i Naṣūḥ[885]

5 Metn-i metīn-i ʿaşḳı faḳīh añlamadı hīç[886]
Rūḥī ne deñlü yazdı anuñ levḥine şürūḥ

355[887]

NAẒĪRE-İ SĀBİT

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Besdür o nāz-perver-i ḥüsnüñ dem-i ṣabūḥ[888]
Dūşīne ḫˇāb-ı nāzı faḳīre ġıdā-yı rūḥ[889]

2 İtdüm belā-yı cevr ile ey Yūsuf-ı zamān
Dil virmege senüñ gibiye tevbe-i Naṣūḥ

3 Ġam tekyesinde bāb-ı tevekkülde beklerüz
Şāyed der-i viṣāl açıla fetḥ ola fütūḥ[890]

4 Düşdi ṭarīḳ-i dīde de ṭūfān-ı ḫūna kim[891]
Çıḳmaḳ muḥāldür yüzerek olsa ʿömr-i Nūḥ

5 **Ṣābit** o şūḫ-ı nev-ḫaṭı ṣarmaḳdadur ʿilāc
İster bahār yaḳısı dilde olan cürūḥ

---

[884] 3b ʻaşḳ ile: ʻaşḳuña D. M.
[885] 4b ṣūfi biñ kez: nice kerre M.
[886] 5a Bu beyit D'de yok.
[887] **355** Karacan, *Bosnalı Sâbit Dîvânı*, s.376.
[888] 1a ḥüsnüñ: ḥüsne M.
[889] 1b nūşīne: dūşīne M.
[890] 3b “der-i” M'de yok.
[891] 4a ṭarīḳ-i: ġarīḳ-i D.

356

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ HÜDĀYĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 جاهدوا في الله يا اهل التقى ان عمر المرء يمضي كالرياح

2 Cennet ehline gerek ʻilm ü ʻamel
Lā cerem uçmaġa lāzımdur cenāḥ

3 يا عباد الله قوموا واعبدوا واذكروه في الغدو والرواح

4 ʻAḳla baḳma ir tecellī nūrına
Şemʻe ḥācet ḳalmaz olduḳda ṣabāḥ

5 Ey **Hüdāyī**den naṣīḥat isteyen
Ḥaḳḳa ḳul ol bulmaḳ isterseñ felāḥ

357[892]

FĪ -ḤARFİ'L-ḪĀ

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 ʻAzāb-ı nār-ı hecrüñ çekdügüm ṭuymış meger dūzaḫ
Yanar ṭurmaz anuñçün ḥālüme şām u seḥer dūzāḫ[893]

2 Cinān-ı kūyuñı kim iḫtiyārı birle terk eyler
Revādur aña ey ḥūrī-liḳā olsa maḳar dūzāḫ

109a 3 Firāḳuñ āteşine döymez oldı cān u dil rūḥum[894]
Yaḳarsa böyle vā-veylā günāh ehlin eger dūzāḫ

4 Ġam-ı cānān ile çeşmüm bu gün şol deñlü dökdi yaş

[892] **357** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı* ,s.227.
[893] 1b şām u seḥer: şeb tā seher M.
[894] 3a döymez oldı: döymedi M; rūḥum: şūḫum M.

Umar göñlüm benüm yarın ide andan ḥaẕer dūzaḫ

5 Ẓarīfī şöyle āteş ẓāhir olmışdur derūnumdan[895]
Gelürse yanuma Firdevs ḥaḳḳıyçün yanar dūzāḫ[896]

358[897]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ey ḳılan gül-ruḫların cām-ı şarāb-ı nāb surḫ
Gel ki oldı ḥasretünle dīde-i aḥbāb surḫ

2 Firḳatüñle şöyle geçmişdür yaşum ḳat ḳat yire[898]
Kim çıḳar biñ yıl ḳazarlarsa türābum āb surḥ [899]

3 Gördiler surḫ u sefīde meylüñi gökden saña
ʿArż ider encüm sefīd u mihr-i ʿālem-tāb surḫ

4 İñlemekde öykinem dirmiş esīr-i ʿaşḳuña
Didügi olurdı yaş dökseydi ger dōlāb surḫ

5 Geldi ammā el-ḥaẕer ey dil ki āteşdür gelen
Cāme surḫ u çehre surḫ u dīde-i pür-ḫˇāb surḫ

6 Deldügiyçün baġrumı şemşīr-i ḫūn-ālūd kim
Fi'l-mes̱el tīz-āb dirdüm olsa ger tīz- āb surḫ

7 Şimdilik bir pīr olası sevdi bu dil dünyede[900]
Kim ġam-ı ʿaşḳından olmış ḳamu şeyḫ ü şāb surḫ

---

895 5a derūnumdan: derūnumda M.
896 5b yaḳar: yanar M.
897 **358** Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.378.[D'de 7 beyit]
898 2a firkātüñle: firkātuñdan D.
899 2b biñ yıl ḳazarlarsa türābum āb surḥ: yüz yıl ḳazılsa ḫāk-i surḫ āb surḫ M.
900 7a Bu beyit D'de yok.

8 Reşk idüp pergāle-i çeşm-i terümden reng alur
Rūḫiyā olsa ne deñlü lāle-i sīr-āb surḫ

359

ĠAZEL-İ NİŞĀNĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Cām-ı cevr ile idüpdür ʿıyşumuz dildār telḫ
Acı sözlerle ʿaḳıda Kevs̱er-i dīdār telḫ

2 Cān eritdi ḫaste cismüm n'ola sögse leblerüñ
Gāh olur kim nūş ider şīrīnleri bīmār telḫ

3 Hicrüñ ile dem-be-dem rīzān iderken göz yaşın
Bu mes̱eldür dirler olur baḥr-ı gevher-bār telḫ

4 Oḫşar idi ṭatlu söz ile dili şīrīn- kelām
Gāhī gāhī ṣoḥbetümüz itmese ās̱ār telḫ

5 Būse iḥsānından incinme Nişānī bendeñe
Mīve olmaz būsitānda dā'imā her bār telḫ

360[901]

NAẒĪRE-İ BELĪĠ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Yād idüp aġyārı itme ṣoḥbetüm ey yār telḫ
ʿIyş u nūşum eyleme ey laʿli sükker-bār telḫ

2 Ṭatlu cānum acıdur cānā lebüñ öpdükçe cām
Gösterür āyīne-i devrān baña dīdār telḫ

3 Acı acı dillerüñ baña gelür cānā leẕīẕ
Hīç ḥulviyyāt olur mı ey şeker güftār telḫ

[901] **360** Çapan, Tezkire-i Safâyî 'de bulunamadı.

4 Būse-i yāre olur māni‘ raḳīb-i bī-meze
Ol ḫalāvetsüz ider ‘ıyşum benüm her bār telḫ

109b 5 Cām-ı zehr-ālūd ṣunsa ṭatlu ṭatlu nūş ḳıl
Kim olur ekṣer **Belīġā** şerbet-i bīmār telḫ

361[902]

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Naḫl-i ḳaddüñde muḫannā destüñ ey cān şāḫ şāḫ
Pençe-i mercāna beñzer k'itdi Yezdān şāḫ şāḫ

2 Serv-ḳaddüñ gibi cānā bulmaya nāzük-nihāl
Murġ-ı dil eşcār-ı dehri itse seyrān şāḫ şāḫ

3 Her gören beş ġonca-i zanbaḳ ṣanur bir şāḫda[903]
Sāʿidüñde pençeñ ey serv-i ḫırāmān şāḫ şaḫ

4 Ḳaddüñe serv-i sehī öykündügine incinüp
Ḳal‘ idüp dest-i ḫazānla ṣıdı devrān şāḫ şāḫ

5 Ol ḳaşı yanuñ **Ẓarīfī** ʿaşḳını terk itmezin
Tīr-i ḫūn-rīz ile olsa cism-i sūzān şāḫ şaḫ

362[904]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ FEHĪM

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Yā Rab dil-i pür-sūzum idüp māye-i dūzaḫ[905]
İt berg-i gül-i dāġumı pīrāye-i dūzaḫ

---

[902] **361** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı,* s.226.
[903] 3a bir: her M.
[904] **362** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm, Dîvânı,* s.350.
[905] 1a dil-i pür-sūzum: dil-i şūḫūm D.

2 Her dāġum idüp hem-ser-i ḫurşīd-i ḳıyāmet
Ḳıl sīne-i pür-tābumı hem-sāye-i dūzaḫ[906]

3 Dāġ-ı dilüm āteşle ki leb-rīz ola gāhī
Her mūyum olur rütbede hem-pāye-i dūzaḫ[907]

4 Bāzār-ı behişt içre ben ol şuʿle-metāʿam
Kim rūy-ı dükāndur baña sermāye-i dūzaḫ

5 Sīneñde nihān etme **Fehīm** āteş-i ʿaşḳı
Ḫurşīdi gör ey māye-dih-i vāye-i dūzaḫ

363[908]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Sen māha menzil olsa ne dem cāme-ḫˇāb-ı surḫ[909]
Ben ṣanuram ki ḳapladı mihri seḥāb-ı surḫ

2 Cām-ı felekden içmese ger bādeyi şafaḳ
Çıḳmazdı ḳan ḳızıl bu seḥer āfitāb-ı surḫ

3 Ben şāh-ı ʿaşḳam üstüme bir ḫayme ḳurdı çarḫ[910]
Kim aña şemse mihr şafaḳdur ṭınāb-ı surḫ[911]

4 Ḳalmış mey içre dīde-i pür-ḫūnıdur Cemüñ
Sen ṣanma sāḳī anda görinen ḥabāb-ı surḫ

5 Sensüz **Ẓarīfī** içmez eger sāḳī mihr olup[912]
Meh sāġarıyla ṣunsa şafaḳdan şarāb-ı surḫ

---

906 2b sīne-i: sāye-i M.
907 3b rütbede: rütbe-iM.
908 **363** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı* , s.226.
909 1a M'de silik olduğundan D'den alındı.
910 3a şāh-ı aşḳam: şāhum M.
911 3b Kim itdi aña mihr-i şafaḳdan M.
912 5a olup: ola M.

364[913]

ĠAZEL-İ MESĪḤĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Ḥāşā ki ola ḫāl ile ol la'l-i nāb telḫ
Ṭatlu olur mevīz? ile olmaz ḫoş-āb telḫ

2 Mey la'l-i yāre degdügini dimeñüz gelür
Cān acısı gibi bize şīve cevāb-ı telḫ

3 Bortarmasun iñen yüzüñi rind-i cām-keş
Kim merḥabā-yı yār ile gelmez şarāb telḫ

110a 4 Mül ḥasretiyle acı yaşum şöyle dökeyin
Kim 'ālem içre mey gibi olsun her āb telḫ

5 Ey mest-i nāz ḳoma **Mesīḥī** göyinmesün
Zirā ziyāde yanıcaḳ olur kebāb telḫ

365[914]

FĪ-ḤARFİ'D-DĀL

ĠAZEL-İ ŞİNĀSĪ

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 Cenāb-ı Ḥaḳḳa mir'āt-ı ṣafādur ḥalḳa-i tevḥīd
Derūn-ı 'āşıḳa mihr ü żiyādur ḥalḳa-i tevḥīd

2 Sebaḳdāş eylese Ḫıżr ehl-i tevḥīdi 'aceb midür[915]
Bilā-şek kāşif-i sırr-ı Ḫudādur ḥalḳa-i tevḥīd

3 Kelām-ı zāhid-i ḫuşka ḥaẕer ḳıl iltifāt itme

---

[913] **364** Mengi, *Mesîhî Dîvânı,* s.134.
[914] **365** Harmancı, *Rûz-nâmeci-zâde Şināsi Dîvânı*'nda bulunamadı; Akpınar, *Rûz-nâmeci-zâde Şināsi Dîvânı*'nda bulunamadı.
[915] 2a "eylese" M 'de "itse" vezin gereği eylese alındı.

Dükenmez ḥaşre dek bir mācerādur ḥalḳa-i tevḥīd

4 Ḥaḳīḳatde olan a'mā bu sırdan ḥiṣṣe-yāb olmaz
'Ayān bil mehbıṭ-ı nūr-ı Ḫudādur ḥalḳa-i tevḥīd

5 Olanlar bülbül gūyā-yı bāġ-ı vuṣlat-ı canān
Bilürler rehber-i ḫilḳat-serādur ḥalḳa-i tevḥīd

6 Delīl-i ehl-i tecrīde bu bir baḫş-ı İlāhīdür
Muḥaḳḳaḳ maḥż-ı feyż-i Kibriyādur ḥalḳa-i tevḥīd

7 Muḥabbet cür'asından nūş iden iḫvāna ma'lūmdur
Gürūḥ-ı 'āşıḳāna mültecādır ḥalḳa-i tevḥīd

8 Vücūdı şehrin iḥrāḳ eyleyen ẕāta hüveydādur
Söyünmez tā ebed şem'-i hüdādur ḥalḳa-i tevḥīd

9 İrer sālik bunuñla *ḳabe ḳavseyni ev ednāya*
Maṭāf-ı ḳudsiyān olsa sezādur ḥalḳa-i tevḥīd

10 Elest bezmindeki 'ahd üzre s̱ābit eyler 'uşşāḳı
Reh-i taḥḳīḳa bir ḫoş reh-nümādur ḥalḳa-i tevḥīd

11 Ṭılısmāt-ı 'uyūbın fetḥine muġlaḳ mu'ammādur
Rumūzın ḥall ider müşkil-güşādur ḥalḳa-i tevḥīd

12 Şināsī *küntü kenz* esrārına vāḳıf olan 'ārif
Bilür kim cānib-i Ḥaḳdan 'aṭādur ḥalḳa-i tevḥīd

366[916]

ĠAZEL-İ NĀBĪ

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1 Sipihr-i himmete devr-i ḳamerdür ḥalḳa-i tevḥīd

---

[916] **366** Bilkan, *Nâbî Dîvânı,* s.491. [Beyitlerin sıralanışı divanda farklı.]

Riyāż-ı cennete ḥavż-ı şekerdür ḥalḳa-i tevḥīd

2 Gelen mihmānın eyler sīr-çeşm-i niʿmet-i vaḥdet[917]
Fenā ṣaḥnında ḫᵛān-ı mā-ḥażardur ḥalḳa-i tevḥīd

3 Ten-i zerrīn ü sīm-i eşkden itmiş yed-i ḳudret[918]
Miyān-ı şāhid-i feyże kemerdür ḥalḳa-i tevḥīd

4 N'ola maḥfūẓ olursa āteş-i ʿālemden aṣḥābı
Cihād-ı ekber-i nefse siperdür ḥalḳa-i tevḥīd

5 Virür zīver ḫitām-ı nāme-i aʿmāl-i ʿuşşāḳa
Nigīn-i dil-nişīn-i nāmverdür ḥalḳa-i tevḥīd

6 ʿAraḳ her bergine mānend-i şebnem olmış üftāde
Nesīm-i āh açmış verd-i terdür ḥalḳa-i tevḥīd

7 Dimāġ-āşüfte-i ʿaşkuñ meşāmın itmege taʿṭīr
Medār-ı micmer-i ʿūd-ı es̱erdür ḥalḳa-i tevḥīd

110b 8 Olur pā-kūb-ı cām-ı māsivā mest-i ser-endāzı
Leb-i peymāne-i ḫūn-ı cigerdür ḥalḳa-i tevḥīd

9 Teṣāvīr ile tezyīn eylemiş ṣūretger-i ḥikmet
Döner şemʿ-i maḥabbetle fenerdür ḥalḳa-i tevḥīd

10 Miyān-ı āteş-i ṭāḳat-güdāẕ-ı ġamda cūş eyler
Mis̱āl-i pūte-i pür-cūş-ı zerdür ḥalḳa-i tevḥīd

11 Sevād-ı çārsū-yı cān fürūşān-ı maḥabbetdür
Anuñçün dest ber-dest-i digerdür ḥalḳa-i tevḥīd

917 2a "eyler" M'de yok.
918 3a itmiş: yapmış D.

12 Girilmez girmeyince mesned-i vālā-yı ʿirfāna
Serāy-ı ʿālemi maʿnaya derdür ḥalḳa-i tevḥīd

13 Dür-i maʿnā ile cībi olur ġavvāṣınuñ memlū
Meger gird-āb-ı baḥr-ı pür-güherdür ḥalḳa-i tevḥīd

14 Feżā-yı feyżde burc u bedenle bānī-i taḳdīr
Binā itmiş ḥiṣār-ı muʿteberdür ḥalḳa-i tevḥīd[919]

15 Zemistān-ı riyā vü zühd-i bārid defʿine **Nābī**
Tenūr-ı āteşīn-i pür-şererdür ḥalḳa-i tevḥīd

367[920]

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1 Behişt-i maʿnevīye verd-i terdür ḥalḳa-i tevḥīd
Mey-i taḥḳīḳa cām-ı bī-kederdür ḥalḳa-i tevhīd

2 Gezend-i dīv-i nefsi defʿ içün aṣḥāb-ı tevhīde
Mücerreb bir ṭılısm-ı muʿteberdür ḥalḳa-i tevḥīd[921]

3 Bulur lābüd girenler dest-res lü'lü'-i taḥḳīḳa[922]
Yem-i ʿirfāna gird-āb-ı güherdür ḥalḳa-i tevḥīd

4 Der-āġūş-ı ʿarūs-ı kām iderse n'ola erbābı
Miyān-ı şāhid-i feyże kemerdür ḥalḳa-i tevḥīd

5 Ṣalādur ehl-i ʿışḳa ṣavt u ẕikri ḫ̬ān-ı iḫsāna[923]
Keşīde bir simāṭ-ı mā-ḥażardur ḥalḳa-i tevḥīd

---

[919] 14b ḥiṣār-ı muʿteberdür: ḥiṣār-ı dil bederdür(?) M.
[920] **367**Erdem, *Neylî Dîvânı,* s. 86.
[921] 2b mücerreb: mücerred M.
[922] 3a lü'lū-yi: mevlā-yı M.
[923] 5a iḫsāna: iḫsānın M.

6 N’ola bülbül-ṣıfat ʿuşşāḳı nālān eylese **Neylī**
Gülistān-ı ṣafāya verd-i terdür ḥalḳa-i tevḥīd

368 [924]

ĠAZEL-İ SEZĀYĪ (?)

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1 Ḫudādan ḫalḳa emr-i muḥteremdür ḥalḳa-i tevḥīd
Serāy-ı vaḥdete rāh-ı ‘ademdür ḥalḳa-i tevḥīd

2 Ḳulūb-ı ehl-i ‘irfāna ṣafālar baḫş ider bī-ḥad
Ṣaḳın zencīr zann itme elemdür ḥalḳa-i tevḥīd

3 N'ola bülbül gibi feryād iderse ẕākirān anda
Ḥaḳīḳat gülşeninden bir ḥaremdür ḫalḳa-i tevḥīd

4 Bulara gel enīs ol ister iseñ leẕẕet-i bāḳī
Maḥabbet bezmine ḫ˘ān-ı keremdür ḥalḳa-i tevḥīd

5 Bugün pervāne-āsā devr ile sūzān olan gelsün
Söyünmez ḥaşre dek şem‘-i ḳadeḥdür ḥalḳa-i tevḥīd

6 ‘Aceb mi şevḳ ile ‘uryān olursa anda ‘āşıḳlar
Viṣāl-i ḳurb-ı Raḥmāna himemdür ḥalḳa-i tevḥīd

7 Sezāyī Ḫaḳḳa rāci‘ [-.-] itseler[---][925]
Ṣadā-yı hū ile Bāġ-ı İremdür ḥalḳa-i tevḥīd

111a 369[926]

ĠAZEL-İ FİĠĀNĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1 Bu ḫāristān-ı ‘ālemde açılmazsa gül-i maḳṣūd
Ne ġam ey bülbül-i cān çünki gülzār-ı ‘adem mevcūd[927]

---

[924] **368** Çelikoğlu, *Sezayi-i Gülşenî Dîvânı*'nda bulunamadı.
[925] 7a Bozuk olduğu için okunamadı
[926] **369** Karahan, *Figânî ve Dîvânçesi,* g.10.

2 Ḳaḳupdur başuma cellād-ı ġamzeñ niçe ḳızmış mīḫ
Gözümden uçları çıḳdı degül müjgān-ı ḫūn-ālūd

3 Ruḫuñda ḫāl-i yek-tāñ ile baḥs̱-i iştirāk eyler
'Aceb mi ehl-i Hind oda yaḳarsa kāfir oldı 'ūd

4 Ḳomadı yir yaşum rūy-ı zemīni ġarḳ-ı āb itdi[928]
Anuñçün dūd-ı āhum yir yir oldı göklere memdūd[929]

5 Tecellī-i ṣafā-yı ṣayḳal-i mir'āt-i ḫāverden[930]
O māhuñ 'aḳs-i ḥüsnidür **Fiġānī** mā-hüve'l-maḳṣūd

370[931]

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1 Cemālüñ āsumānında lebüñ ẕerre ruḫuñ ḫūrşīd[932]
Hilāl ebrū cebīnüñ māh aña ḫālüñdurur nāhīd[933]

2 Ḫırām-ı ḳaddüñe serv-i çemen taḳlīd itdükçe
Çenār el ḳaldurup yir yir çeker ḫançerler aña bīd

3 Vefā kilkiyle dil ṭōmarını yaz luṭf idüp cānā
Debīr-i ḫaṭ 'iẕāruñ ṣafḥasını ḳılmadın tesvīd

4 Ṣıyām-ı hecrüñ içre māh-ı nev ebrūñı gördükde

927 1b çünki: işte D.
928 4b rūy-ı: ġarḳ-ı D.
929 4b dūd-ı āhum yir yir oldı: yir yir oldı dūd-ı āhum M.
930 5a ṣafā-yı ṣaykal-i: cemāl-i yār ile D.
931 **370** Taşkın**,** *Çorlulu Zarîfî Dîvânı,* s.230.
932 1a āsumānında: āsitānında M.
933 1b māh aña ḫālüñdurur nāhid: māhı aña ḫāldur nāhid M.

Sevinür ṭıfl-ı dil görmiş gibi nā-geh hilāl-i ʿīd

5 Dilüñ āyīnesini ṭutmasun jengār-ı ġam dirsen
Ḳoma elden **Ẓarīfī** cāmı devrān içre çün ḫūrşīd

371
VEZN-İ ĀḪAR
ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Tā muʿanber kākülüñ ḫurşīde ṣalmışdur kemend
Baġlamışdur boynumı zencīr-i zülfüñ bend bend

2 Ḳadd-i dil-cūy-ı nihālüñ gördi çün gülzārda
Ṭurdı ayaġ üstine taʿẓīm idüp serv-i bülend

3 ʿAnber-efşān zülfüñe irmek diler cān u göñül
Allāh Allāh ne uzun sevdāya düşmüş derdmend

4 Nāṣıḥā pend itme kim ʿaşḳından ol meh-pāre
Şöyle ṭolmışdur göñül hīç ḳalmamışdur cāy-ı pend

5 Ey **Sürūrī** ḫaṭṭ-ı sevdāsından anuñ baş çeken
Pārelensün tīġ-ı miḥnetle ḳalem-veş bend bend

372
NAẒĪRE-İ NİHĀNĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Zülf-i ser-gerdānıdur yārüñ meger çarḫ-ı bülend
Kim gezer ilden ile āvāre mānend-i levend

2 Berḳ-i āhum baş açuḳ yaluñ ayaḳ şeydā-ṣıfat
Düşdi yola ḳāmetüñ ardınca ey serv-i bülend

3 Gör ne ʿālī himmetem kim burc-ı çarḫa çıḳmaġa

Dūd-ı āh (……)atar kemend[934]

4 Ġonca-i zanbaḳdurur dildāra (---.-)[935]
Tīg çekmişdür sipihre irmeye diyü gezend

111b 5 Leblerüñ çeşmüñ ḫayāliyle **Nihānī**nüñ gözi
Şīşe-i gevher-fürūş olmış diler bādām-ḳand

373[936]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Dilberüñ zencīr-i zülfin ḳıl diyü boynuña bend
Eylerüm dīvāne göñlüme müselsel anı bend [937]

2 Nice hem-tā ola meh-ruḫsārına behcetde gül
Ḳanda mānend ola şirīn laʿlüñe leẕẕetde ḳand

3 Ḳāmetüñ ḳatında ḳatı ḫaclet irdi özüne
Gördi çün ey gül-ʿiẕār alçaḳlıġın serv-i bülend

4 Derdüñ ile geçdi ʿömrüm āh kim bir gün baña
Dimedüñ raḥm eyleyüp ḫālüñ nedür ey derdmend

5 **Naẓmiyā** her dem hevā-yı kākül-i dildār ile
Görmedüm ben bir ṣabā gibi yiler oñmaz levend

---

934 **372**/ 3b Bozuk olduğu için okunamadı.
935 4a Bozuk olduğu için okunamadı
936 **373** Köksal, *Mecmaʿü'n-Neżâir,* s.693.
937 1b ‘müselsel’ M'de yazılmamış.MN'den alındı.

374[938]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Murġ-ı dil ʿAnḳādur olmaz degme bir rişteyle bend[939]
İster ol zülf-i semen-bū gibi bir müşgīn kemend

2 İñledür geh cānı ġamñ geh o la'l-i nūşḫand[940]
İki ḫūn-rīziñ elinden n'eylesün bir derdmend

3 Ġam degül zār u zebūn olsaḳ birāder ḥaḳ bu kim[941]
Sen bir ehl-i derd olasın sevdügüñ bir şeh-levend

4 Ḥüsni reşk-i āfitāb olsa degül maḳbūlümüz[942]
Bir güzel kim serv gibi olmaya bālā-bülend

5 Derd ü hicr ü ẕevḳ-ı vaṣl-ı yārdan sāḳī-i 'aşḳ[943]
Geh ṣunar zehr-i helāhil ehl-i ʿaşḳa gāh ḳand

6 Kesdi benden zāhid-i ālūde-meşreb pendini
Gördi kim ʿaşḳum ziyād olmaḳdadur virdükçe pend

7 **Rūḥīyā** 'ālem ẓarīf oldı 'aceb ḥayretdeyüz
'Ayb- cūyān-ı cihānuñ her biri bir ḫod-pesend

375[944]

ĠAZEL-İ NEV'Ī

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Mevc urur baḥr-i maḥabbet keştī-i dil nā-bedīd
Bir 'aceb deryādayuz ka'rıyla saḥil nā-bedīd

---

938 **374** Ak, *Bağdatlı RûhîDîvânı***,** s. 380-383. [Divandaki 119-122. gazelin beyitleri karıştırılarak buraya alınmıştır.]
939 1a 119. gazelindir.
940 2a Bu beyit 122.gazelin matla beytidir. (s.382).
941 3a Bu beyit 122.gazelindir. (s. 382).
942 4a Bu beyit 122.gazelindir. (s.383)
943 5a ʿaşḳ: hicrM.
944 **375** Tulum - Tanyeri, *Nev'î Dîvânı*, s.204.

2 Öldürüp sāḳī bizi ol ḫançer ile ol miyān[945]
Meclis içre oldı ḳan ortada ḳātil nā-bedīd

3 Va’de-i vaṣlın tekellüm eyler ol beste-dehen
Bir kelām-ı rūḥ-baḫş ammā ki ḳā’il nā-bedīd

4 Ka’be-i maḳṣūda bir sālik nice ‘azm eylesün
Yollaruñ hādīsi yoḳ menzil merāḥil nā-bedīd

5 ‘Āḳil iseñ ṭālib-i iksīr ü ‘Anḳā olma gel
Nev’iyā noḳṣānı yoḳ bir merd-i kāmil nā-bedīd

376[946]

ĠAZEL-İ FEHĪM

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Seyr ḳılsañ her behā’im-ṭabʿ-ı ʿālem ḫod-pesend
Pādişāh-ı ʿālem olsa olmaz ādem ḫod-pesend

112a 2 Nev-şarābān bir ḳadeḥle lāf-ı şāhī urmada
Rind-i dürd-āşām olmaz olsa ger Cem ḫod-pesend[947]

3 Bü'l-‘aceb-eṭvār bir dildārı sevdüm dehrde[948]
Hem tevāżu‘-kār hem maḥcūb-dil hem ḫod-pesend[949]

4 Nāz-perver nāzenīn nāzük-beden gül-ġonca-leb
Yaraşur olsa eger ol verd-i ḫurrem ḫod-pesend

5 Şiʿri iʿcāz olsa da faḫr eylemez ādem **Fehīm**
Ḳanda bir nā-ḫoş-edā şāʿir görürsem ḫod-pesend

[945] 2a öldürüp: öldürür M.
[946] **376** Üzgör, *Fehîm-i Kadîm Dîvânı,* s.358.
[947] 2b rind-i: anda M; ger Cem: hem M.
[948] 3a eṭvār: aḥvāl M.
[949] 3b tevāżu‘-kār: nevāzişkār

377[950]

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Serv-ḳadsin sebz-ḫaṭsın ġonca-femsin lāle-ḫad[951]
ʿĀlemi ārālamışsın ḥüsn ile ey serv-ḳad

2 Göñlümi biñ pāre ḳıl gögsümde yüz biñ yāre aç
Cān viren yoluñda senden dil mi ṣaḳlar yā cesed[952]

3 Ṣayḳal-ı ʿaşḳuñla pāk itdüm göñül āyīnesin
Şāhid-i ḥālümdür ey gül-çehre egnümde nemed

4 Cāna minnetdür yoluñda ḫāke yeksān olmamuz
Ey sehī-ḳaddüm bizi üftādelerden eyle ʿad[953]

5 Böyle mestāne ġazeller dirseñ ey **Rūḥī** nice
Ḳılmasunlar mı selāset-ṭabʿuña aʿdā ḥased[954]

378[955]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Eylemiş aḫter-şinās-ı dil zenāḫdānuñ raṣad
İḥtirāḳ-ı necm-i ḫālüñ gözleyüp çıḳmaz ebed

2 Kişver-i ḥüsni n'ola vech ile żabṭ eylese
Ṣūret-i ḫaṭṭ-ı hümāyūndur o şāha müstened

3 Āb-ı ruḫsārı çekildi ḳaralar oldı bedīd
Eyledi iẓhār deryā-yı melāḥat cezr ü med

---

950 **377** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı*, s.389.
951 1a femsin: lebsin M.
952 2b viren: virüp M.
953 4b ḳaddüm: ḳad tek D.
954 5b selāset-ṭabʿuña: selīs baḫşuña M.
955 **378**Karacan, *Bosnalı Alâeddin Sâbit Dîvânı* , s.381.

4 Aldı dest-i ġayrete dās-ı direv ebrū-yı nāz
İtmege her ḫūşe-i zülf-i muṭarrāyı demed

5 Bir gözi baġlı ġarīb oldum bi-'aynih **Ṣābitā**
Olalı ol nūr-ı dīdem ḫaste-i derd-i remed

379[956]

ĠAZEL-İ NEV'Ī

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Olmadı devlet müsā'id ḳıldı istiġnā murād
Rüzgār el virmedi ḳalduḳ ayaḳda nā-murād

2 Eşki sīm ü rūyi zerd olmaḳdan özge bir daḫı
Olmaya derd ehline dünyā vü mā-fīhā murād

3 Rūy-i zībādan ġaraz tahṣīl-i ḥāletdür göñül
Nūş-ı ṣaḥbādan degüldür sāġar-ı mīnā murād

4 Gülde yoḳ būy-ı vefā bülbülde ṣabr-ı ḫār-ı ġam
Virmedi bāġ-ı fenāda kimseye dünyā murād

5 Ṣūret-i keṣretde vaḥdet 'ālemin seyr eylerüz
Bilmişüz dünyāda **Nev'ī** n'eydügin ma'nā murād

380

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ 'İẒĀRĪ

112b *Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*

1 Getürür 'ārıżı ḫaṭ k'eyleye 'uşşāḳını red
Ḳaçan olur ki ġubār ide hevā yolını sed

2 Baş virüp zülfi ruḫı dāmenüñ elden ḳomadı

---

956 **379** Tulum-Tanyeri, *Nev'î Dîvânı*, s.203.[D'de 6 beyit.]

Ayaġı gence batası n'ola *min ceddi ve ced*

3 Sine ger sīne-i pür-sūz ile iltürler ise
Tütüni göge çıḳa yırta yaḳasını nemed

4 Ḳaşı yasıyla o zülfi gibi dil-ḫastelerüñ
Ḳadini dāl idüp ayaġa ṣalup eyledi red

5 Mesned idinmegiçün geldi ʻ**İẕārī** ḳapuña
Eyleme ehl-i naẓar sen ṣanemā menʻ-i sened

381[957]

NAẒĪRE-İ MESĪḤĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Beni dil-ḫaste ḳoyup ayruġı öldürme meded[958]
Ki beni andan öñürdi depeler tīġ-ı ḥased

2 Raḥmden ṣanma beni ol ṣanem öldürmedügin
Dirligümüñ bilür olduġını ölümden eşed[959]

3 Ḳaşlaruñla lebüñ üstindeki ḫaṭṭuñ cānā[960]
Yazdı mecmūʿa-ı ḥüsnüñde bir iki müfred

4 Mīhmān olacaġız ḥücresine şāhid-i mey
Feraḥından özini yavu ḳılur pīr-i ḫıred

5 Ger mey içdiyse **Mesīḥī** aña ḥad lāzım olur
Ḳāżī lāzım degül incitmek anı fevḳa'l-ḥad[961]

[957] **381** Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.137.
[958] 1a öldürme: öldürür M.
[959] 2b dirligümüñ: dirilicek M.
[960] 3a lebüñ: yüzüñ M.

382[962]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Dāġ-ı 'aşḳunla şeref bulalı bu cism-i cesed
Dōstum düşmen ider oldı baña ḥıḳd u ḥased

2 Ḫıżrdur ḫaṭṭ-ı lebüñ zülfüñi k'itmişdür yir [963]
Buldı ṣan āb-ı ḥayāta irişüp 'ömr-i ebed[964]

3 Ey ṭabīb-i dil ü cān hey meded ir nicedurur
Şerbet-i la'lüñi ben ḫasteye luṭf eyle meded

4 Ḳoşalı 'aşḳ ile baş oldı çü rind-i evbāş
Ṭıfl-ı dil pendüñi n'eyler senüñ ey pīr-i ḫıred

5 Bir kerem kānıdurur luṭfına ḥad yoḳ la'lüñ
Görse Naẓmī n'ola luṭfını anuñ fevḳa'l-ḥad

383[965]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Bülbüli itmege yüz ḳahr ile gülşenden red
Gül-i ṣad-berg oḳutur(?) vefḳ-i cefā ṣad-der-ṣad

2 Cerb-i şīrīni yiyüp'āşıḳ ider ḥamd ü ṣenā
Ḥisse yoḳ mı o sögüşden bize bir pāre meded

3 Bāġbān olmış o ḳarnı ile cānāna rakīb
Bāġına gübre taşır ṭurma ḳucaġında seped

---

961 5b lāzım: cā'iz D.
962 **382** Köksal, *Edirneli Nazmî Mecma'ü'n-Nezâir*, s. 696.
963 2a k'itmişdür yir: ẓulmet dirler M.
964 2b ṣan: çün M.
965 **383** Karacan, *Bosnalı Sâbit Dîvânı*, s.382.

4 Arḳası üzre yatup rāḥat iderdi ʿāşıḳ[966]
Olsa aġyāre cehennem deresinde merḳad

5 Vālid-i pīr-i meye ḥürmeti yoḳdur **Ŝābit**[967]
Görmedüm ben de piyāle gibi bir ḳanlı veled[968]

113a **384**[969]

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Olmayan bir leb-i şīrīne cihānda Ferhād
Ḫusrev olsa alımaz ḳand-ı maḥabbetden dad

2 Cehd idüp ʿālem-i ʿaşḳ içre Süleymān olagör[970]
Rūzigār eylemedin taḫt-ı vücūduñ ber-bād

3 İḫtiyār ile ḳoyup ʿaşḳ-ı cevānı rūḥum[971]
Pīre-zen dehre virenler dili almadı murād

4 Bu ne ḥāletdür efendi saña her kim ḳul olur
Dilemez göñli anuñ cānı çıḳınca āzād

5 İrgürür ʿāşıḳı bir ʿāleme gāhī mey-i ʿaşḳ[972]
Göremez düşde daḫı anı **Ẓarīfī** zühhād

385[973]

ĠAZEL-İ NEFʿĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Çekemem derd-i firākıñ meded ey māh meded
Görmedim bunculayın bir ġam-ı cāngāh meded

---

966 4a Bu beyit M'de silik olduğundan D'den alındı.
967 5a Bu beyit M'de silik olduğundan D'den alındı.
968 5b ben de: hīç M.
969 **384** Taşkın, *Çorlulu Zarīfî Dîvânı,* s.228.
970 2a ʿaşḳ içre: ʿaşḳ ile M.
971 3a rūḥum: ey dil D.
972 5a mey-i: reh-i M.
973 **385** Akkuş, *Nefʿî Dîvânı*, s.294. [Divanda 9 beyit ve beyitlerin sıralanışı divanda farklı.]

2 Ġarażıñ cān ise ger ġamzeñe fermān eyle[974]
Eylesin nāz ile bir şīve-i dil-ḫˇāh meded

3 Dāġlar lāle gibi tāzelenür miydi eger
Āteş-i sīneme āh etmese her gāh meded

4 Çīn-i zülfüñde giriftār ḳalırdı dil-i zār
İrişüp bād-ı sabā itmese nā-gāh meded

5 Żabt-ı āh eylemedir ʻāşıḳa evvel çāre
Ben ise āhsız ārām idemem āh meded

6 Ḥāl pek müşkil eger etmezise ey **Nefʻī**
Himmet-i āṣāf-ı ṣāhib-dil-i āgāh meded

386[975]

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1 Nice meyl itmeyeyin bāde vü ḫūbā zāhid
Bende keyfiyet-i ʻaşḳa ikisidür şāhid[976]

2 Dil-rübāyı göricek ṣūfī niçün hū dirsün
Çün żamīrüñde senüñ yoḳ aña rāciʻ ʻāʻid

3 Yarın iḫvāna tefevvuḳ ideyüm dirseñ eger
Bugün ol bunda mesācidde dün ü gün sācid

4 Ḳomayup gūşa ṣovuḳ sözlerini aġyāruñ
Işıcaḳ ḳanlu olup olmasa dilber bārid

5 Dirhem-i eşk ile pāyine **Ẓarīfī** düşegör

974 2a fermān: ḳurbān M.
975 **386** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı,* s.233.
976 1b ikisidür: ikisi deD.

El virür aḳçe ile çünki o sīmīn-sāʿid

387[977]

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Eylesün la'lüñi dermān dil-i bīmāra meded
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded

2 Güher-i cāmı yitürdük bizi ġam öldüriyor
Sāḳīyā gel bulı vir ḳanda ise ara meded

3 İḫtirāz itmedüñüz aldılar elden cāmı
Vāḳıf itmeñ ṣaḳınuñ kimseyi esrāra meded

113b 4 Gice tenhā işigi ḫākine yüzler süreyin
Ṣaḳınuñ kimse ḫaber virmesün aġyāre meded

5 Zaḫm-ı sīnemden oḳuñ pārelerin hep alma
Ṭursun Allāhı severseñ hele bir pāre meded

6 Mededüñ ḳalmadı feryād u fiġān eyleyecek
Saña kimden ire ey **Bāḳī**-i bī-çāre meded

388[978]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Tīġ-ı hecr urdı benüm sīne ciger yāre meded
Merhem-i vaṣl ile eyleñ baña bir çāre meded

2 Ḳan ola orṭada şeyṭān arada bula göñül
Meclis-i bādeye varma uyup aġyāre meded

---

977 **387** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.125.[D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
978 **388** *Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda* bulunamadı.

3 Ḳılsalar tīġ-ı hezār ile dilüm biñ pāre
Çāre yoḳ ʻaşḳuñı terk itmege bir pāre meded

4 Cānı gelsün dir iseñ cismüñe ey rūḥ-ı revān
Şerbet-i laʻl-i lebüñ ṣun dil-i bīmāra meded

5 Ġam Ẓarīfi'yi helāk eyler idi saña eger
Olmasa ḥālini eşʻār ile işʻāra meded

389
VEZN-İ ĀḪAR
ĠAZEL-İ ḲĀSIM PAŞA
Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1 Ḳulların şāh-ı cihān itmese yād
Elümüzden ne gelür gerçi ne dād

2 Ḥāşalillāh raḳībüñ sözi ile
Āşinā-yı seg-i kūyuñ ola yād

3 Miḥnet u ġuṣṣa içün ġam yimezem
Reh-i ʻaşḳuñda belādur baña zād

4 Baḫt-ı bī-ṭāliʻ u şūrīdeden āh
Ẓulm-i bī-dād-ı felekden feryād

5 Laʻl-i cān-baḫşuña sāḳī iremez
Meger ol dem ki ide luṭf ile yād

390
NAẒĪRE-İ NİHĀNĪ
Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1 Olıcaḳ çārsū-yı ġamda mezād
Dür-i eşkümi yaşım ḳıldı ziyād

2 İşini cām-ı meye ḳoydı göñül
Lācerem oñmadık olur üstād

3 Boyanur göklere āhum tütüni
Giceler nālem elinden feryād

4 Çekdi çevirdi ḳaşuñ yayı beni
Elümüzden ne gelür güce ne dād

5 Ġurbet ellerine ayaḳ başalı
Ḫūn-ı dildür reh-i ġamda baña zād

6 [..--] ki **Nihāni** bir gün[979]
[..] dünyāda beni itmedi yād[980]

391[981]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

114a *Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*

1 İtmedüñ luṭf ile bir gün beni şād[982]
Ey cefā pīşe elüñden feryād

2 Leb-i şīrīn ile ol ḫüsrev-i ḥüsn
Acı dil virse baña güce ne dād

3 Bāġ-ı ḥüsn içre o servi göricek
Murġ-ı dil ġuṣṣadan olur āzād

4 Ḳadd ü zülfine göñül cān vir anuñ
Bu cihān içre dilerseñ eyü ad

---

[979] **390** 6a Bozuk olduğundan okunamadı.
[980] 6b Bozuk olduğundan okunamadı.
[981] **391** Köksal, *Mecma'ü'n-Nezâir*, s.705-706. [Bu gazel MN'deki 784 ve 785. gazellerden oluşmaktadır.]
[982] 1a şad: yād MN

5 Göricek gül yüzüñ ey ġonca dehen[983]
Açılup göñlüm olur ḫurrem ü şād

6 Bulur ey kān-ı vefā cānı ṣafā
La'lüñi Naẓmī ne dem eylese yād

392[984]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Leb-i ḫandānuñ ile ḳılduñ yād
Eyledüñ mürdelerüñ rūḫını şād

2 Beni yād eyledüñ iḥyā itdüñ
Öldiler gitdiler ammā ḥussād

3 Tīġ-i hecrüñle berāber ḳıldı [985]
Nāvek-i ġamzelerüñ zaḫmı ziyād

4 Güli vaṣf eyler isem diñlenmez
Bülbülüñ nālelerinden feryād[986]

5 Yüri ey serv-i ser-efrāz yüri
Kad-i bālāña irişmez şimşād

6 **Bāḳīye** emr nedür sulṭānum
Saña ḳul oldı muṭi' ü münḳād

---

983 5a 5. ve 6. beyitler M.N'deki 785.gazelindir.
984 **392** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.123.
985 3a tīr: tīġ D.
986 4a Bu beyit D'de bulunamadı.

393[987]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ İSḤĀḲ

Mefʽûlü Fâʽilâtün Mefʽûlü Fâʽilâtün

1 Bilsem nedür günāhum baḳmaz yüzüme Aḥmed
Yazuḳ degül mi baña ey ümmet-i Muḥammed[988]

2 Vallāhi evvel āḫir maḳṣūdumuz cihānda
Şīrīn lebinden anuñ bir būsedür mücerred

3 Ḳadr u şerefde beñzer mihr ile āsumāna
Her yire sāye ṣalsa ṣalınsa ol sehī ḳad

4 Gözüm yaşın esirge menʿ eyleme ḳapuñdan
İtmez kerīm olanlar zīrā ki sāyili red

5 Ḳapuñda öldi gitdi ol devlet işiginde
İşḥāḳ-ı derdmende olmadı kimse mesned

394[989]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Mefʽûlü Fâʽilâtü Mefâʽîlü Fâʽilün

1 Gerdūn-ı dūna ʻāḳil iseñ ḳılma iʻtimād
Dönsün piyāle Devr-i Ḳamerden budur murād

2 Sāḳī şarāb rūşen imiş çün revān-ı Cem
Cām-ı ṣabūḥı güldürelüm k'ola rūḫı şād

3 Ṣūfī ṣafā-yı cām ile dilden keder gider[990]
Rindān-ı sīne-ṣāf ile gel eyleme ʻinād

---

987 **393** Yıldırım, *İshâk Çelebi Dîvânı*, s.86.

988 1b Yazuḳ degül mi baña ey : baña yazuḳ degül mi hey D.

989 **394** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.123.

990 3a keder gider: gider keder M.

114b 4 Lāyıḳ budur ki biz ḳılavuz cürme iʿtirāf
Vābeste-i ʿināyetidür mebde' ü me'ād

5 Fikr-i ma'āş ü zikr-i me'ād eylemez gibi[991]
Ol sūret-i ṣalāḫa giren mübdi'-i fesād

6 **Bāḳī** kifāyet eyler işāret efendüñe
Maḫlaṣ yirine yazdurasın aḫlaṣu'l-ʿibād

395[992]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Ḫalḳ-ı cihān ile şu ḳadar ḳıldum ittiḥād
Bir dost bulamadum ki ola ḫāliṣü'l-vedād

2 Ehl-i kemāle ḳarşu ḳomaḳ maḥż-ı cehldür
Ḥaḳḳā budur ki ʿārif olan eylemez ʿinād

3 Cāh-ı sipihre ʿārif olan aldanur mı hīç
Cāha ne iʿtibār u sipihre ne iʿtimād[993]

4 Şimden gerü ne bulsa gerekdür gelen ki biz
Bulduḳ cihānda luṭf u keremden hemān bir ad[994]

5 Didüm ġamuñla öldi raḳīb işidüp o şūḫ[995]
Nāz ile didi öldi ise **Rūḥī** ola şād[996]

396

---

991 5a ma'āş: me'āl D.

992 **395** Ak, Bağdatlı Rûhî Dîvânı, s.379-380.[Bu gazel divandaki g.117 ve g.118'den alınma beyitlerden oluşmaktadır.]

993 3b "u" D'de yok.

994 4b hemān: hemīn D.

995 5a Bu dize D'de yok.

996 5b Rūḥī ola: ola Rūḥī M.

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ ‘AḲLĪ

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

1 Saña diyem mi ṭoġrısın ey serv-i ser-bülend
Egdi nihāl-i ḳaddümi ol ‘anberīn kemend

2 Dilber odur ki bī-bedel ü bī- naẓīr ola
Dildār u dil-rübā vü dil-ārā vü dil-pesend

3 Āb-ı ḥayāt la‘l-i leb-i yāre beñzemez
Ḳanda zülāl ü şehd-i nebātāt u ḳanda ḳand

4 Ḥaḳḳā budur ki ey şeh-i ḫūbān u şīvekār
Olmaz cihānda sencileyin şūḫ-ı şehlevend

5 Dirseñ ḳapumda ‘**Aḳlī**-i üftāde kimdurur
Bir bī-nevā vü bī-kes ü bī-çāre derdmend

397[997]

NAẒĪRE-İ ‘ADLĪ

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

1 Ṭarzı ḳırıḳ ‘aceb yigit eṭvārı dil-pesend
Ḳırdı geçürdi ‘ālemi bir şūḫ-ı şehlevend

2 Ḫūnı civān u çeşmi ḥarāmī nigāhı düzd
Her bir şikenc-i ṭurrası āmāde bir kemend

3 Her bir benānı ṭarz-ı ḥalāvetde ney-şeker
Ammā ṣafāda la‘l-i lebi ḳand u ḳanda ḳand

4 Giryān olanı güldürür ādemler öldürür
Ol çāh-ı ḫande ol gül-i ruḫsār nīm-i ḫand

[997] **397** Bayram, *Adlî Dîvânı'nda bulunamadı.*

5 ‘**Adlī** ḳuluñ bilür misin ey şeh didüm didi
Bir pādişāh-ı bī-ser ü sāmān u derdmend

398[998]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 İtdi şikār göñlümi bir şūḫ-ı şeh-levend
Müjgānı tīr ü ḳaşı kemān ṭurrası kemend

115a 2 Telh-i şarāb-ı ġussa-i devrānı def' ider
Şīrīn lebüñ dehānuma alsam niteki ḳand

3 Bu cism-i zerd ü zār u nizār ile nice bir[999]
Yanam firāḳuñ āteşine nitekim sipend

4 Her dūna şāh-ı gül gibi meyl itme dōstum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend

5 Bāzārlarda başladı naḫli ṭonatmaġa
Dil baġlayalı ḳāmet-i zībāña naḫl-bend

6 A'dā yanuñda ḫurrem u ḫandān u şādmān
Bāḳī ġamuñda zār u dil-efgār u derdmend[1000]

399[1001]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Ḫāk oldı rāh-ı ġamda dil-i zār u derdmend[1002]
Gel ḫākden getür anı ey serv-i ser-bülend

2 Pervāz ururken evc-i felekde hümā-yı dil

---

998 **398** Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.121.[Beyitlerin sıralanışı D'de farklı.]
999 2a nice bir: nicedür M.
1000 5b derdmend: müstemend M.
1001 **399** Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı,* s.390.
1002 1a ḫākoldı rāh-ı ġamda: ḫāk-i reh-i ġamuñda M; derdmend: müstemend D.

Ser-rişte-i ḫayālüñ anı ḳıldı pāy-bend

3 Gerden-keşān-ı ʿāleme itdürdi ser-fürū[1003]
Gird-i ruḫuñda ḫalḳa uran ʿanberīn-kemend[1004]

4 Dil çeşme-i ḥayāt didi laʿl-i nābuña
Ḫaṭṭ-ı siyāhuñ eyledi miskīni rīş-ḫand[1005]

5 Ḥüsnüñ senüñ ṣafā-yı melāḥatla dil-peẕīr
Ṭabʿum benüm kemāl-i maḥabbetle müstemend[1006]

6 Ben şāh-rāh-ı ʿaşḳda bir rind-i nev-niyāz
Sen mesned-i cemālde bir şūḫ-ı şeh-levend[1007]

7 **Rūḥī**yi böyle yirlere çalmazdı rūzgār
Olsaydı dest-gīr aña bir himmeti bülend[1008]

400[1009]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ RĀĠIB

Mefâʻîlün Feʻilâtün Mefâʻîlün Feʻilün

1 Teraḥḥumı kim ider ġamze-i bütāndan ümīd
Görince bīme düşer çeşm-i bī-amāndan ümīd

2 ʻAceb o çeşmi kebūdı görür miyiz der- ḫˇāb
Ben eylemem hele bu luṭfı āsumāndan ümīd

3 Ne deñlü kūşiş ü saʻy itdi tīġ-ı hicrānı
Kesilmedi yine hīç vaṣl-ı dil-sitāndan ümīd

[1003] 3a itdürdi: eylerdi M.
[1004] 3b uran: olan M.
[1005] 4b siyāhuñ: siyahı D.
[1006] 5a Müstemend: dil-pesend D.
[1007] 6b şūḫ-ı: şūp-ı D.
[1008] 7b olsaydı: olsaydı bir M.[vezne uymadığından ʻbirʼ alınmadı.]
[1009] **400** *Koca Raġıb Paşa Dîvânı'nda* bulunamadı.

4 O naḫl-i nāzı göñül ṣanma kim temāyül ider
Hevāya uyma idüp nāle vü fiġāndan ümīd

5 Güli görince hezār-āşinā dil ey **Rāġıb**
İder mi būy-ı vefāyı bu gülsitāndan ümīd

401

ṬĀLİB

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1 Ṣafā-yı ḫāṭırı kimdür iden cihāndan ümīd
Olur mı bu güher o tīre ḫākdāndan ümīd

2 Üzildi teşnegī-i āb tīġ-ı tīzüñden
'Aceb mi ḫaste-i 'aşḳuñ keserse cāndan ümīd

3 Dem-i ḫaṭuñda hevā-yı viṣāl iden eyler
Neşāṭ-ı ṣubḥ-ı bahārı dem-i ḫazāndan ümīd

115b 4 Cihānı dīde-i Ya'ḳūba ḥasret eyledi yār
İderse sürme n'ola Kirdgārdāndan ümīd

5 Murādı itmeden āzād dāġdur cāna
Teraḥḥum itme o cellād-ı bī-amāndan ümīd

6 Hevā-yı vaṣl ile döndüm ḫayāle ey **Ṭālib**
Güsiste olmadı gitdi o mū-miyāndan ümīd

402[1010]

ĠAZEL-İ VAṢFĪ

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1 Cihānda neşve-i ẕevḳ-i ġama olan mu'tad
Elinde sāġar-ı sīm olsa itmeñ istib'ād

[1010] **402** Çavuşoğlu, *Vasfî Dîvânı'nda* bulunamadı.

2 Meẕāḳ ehline keyf-i ‘araḳda kem gelmez
Olur mı duḫter-i rez keyfi gibi māder-zād

3 Küşād ḳılsa dilüñ ‘uḳde-i mu‘ammāsın
Ne var felekde o meh-rū çıḳarsa bir eyü ad

4 Bu ḫalḳuñ aġlamasından ne ḥaẓẓ ider vā‘iẓ
Hüner budur güle meclisde ḫāṭır-ı nā-şād

5 Ezelden olduḳ esīri o kāsenüñ **Vaṣfī**
Daḫı bu ṭās-ı sipihre urılmadın bünyād

403[1011]

ĠAZEL-İ NA’İLĪ

Mefâ‘îlün Fe‘ilâtün Mefâ‘îlün Fe‘ilün

1 Ne ġam şüküfte degilse bahār-ı bāġ-ı ümīd
Zükām-ı ye‘s ile efsürdedür dimāġ-ı ümīd

2 Ẓuhūr-ı neşve-i la‘lüñe dest-i ‘āşıḳda
Mey-i neşāṭ ile leb-rīz olur ayaġ-ı ümīd

3 Nesīm-i kākülün olduḳça cilveger pür eder
Cihānı nefḥa-i gül-rīz-i bāġ u rāġ-ı ümīd[1012]

4 Döyer mi sūz-ı firāḳa göñül veren saña kim
Sirişk-i çeşmi olur şu‘le-rīz-i dāġ-ı ümīd[1013]

5 Ḳalır mı zinde meger şem‘-i bād-ı āh gibi
Bu rūzgārda ey **Nā’ilī** çerāġ-ı ümīd

[1011] **402** İpekten, *Na’ilî Dîvânı*, s.169.
[1012] 3b cihānı: cihāna M.
[1013] 4b şu‘le -īz-i: şu‘le-baḫş-ı M.

404

HEVĀYĪ

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1 Ḳıvām-ı berş ile gül-geşt olundı ṭaġ-ı ümīd
Balıḳla ṭoldı taḥayyül yeminde aġ-ı ümīd

2 Pür oldı aḳçe ile kīse-i taṣavvurumuz
Başıldı mühr-i heves baġlandı bāġ-ı ümīd

3 Göñül [illegible] palanġabān olalı
Ḳurıdı ḳan s̱emeni eridi yaġ-ı ümīd

4 Ḳapuları açılınca dilā çuḳa küplerinüñ
Urıldı terkilere ṭolı ṭolı cāġ-ı ümīd

5 (.-.-.)*[1014]yine bir güzel yeñi şākird
Hevāyī her dem öñümde yanar çerāġ-ı ümīd

405[1015]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 'Aşḳ itdi niçe ḫüsrev-i dānāları Ferhād
Ortada ḳılup bir lebi Şīrini dilā ad

116a 2 Sen pādişeh-i ḥüsne göñül bende olaldan
Ey rūḫ-ı revān eylemedüñ sen beni dil-şād

3 Sen leyli ḫırāma n'ola mecnūn geçünürsem
Dānişvaraḳın rīḥ-i cünūn eyledi ber-bād

4 'Aşḳ[uñ] yolına dil ideli cānı revāne

[1014] **404** 5a Bozuk olduğundan okunamadı.
[1015] **405** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*'nda bulunamadı.

Hem-rāh elem oldı aña ġuṣṣa vü ġam zād

5 Bir ʻāleme irgürdi **Ẓarīfī** beni kim ʻaşḳ
Çalışsa anı düşde daḫı görmeye zühhād

406[1016]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

1 Feryāduma irmezse n'ola ol boyı şimşād
Kūyuñda feleklerden aşar nāle vü feryād

2 Devrüñde güle niçün olur bende benefşe
Üstine kılıçlar mı ṭutar sūsen-i āzād [1017]

3 Bir ġonca benefşe ḳoparup tācına ṣoḳmış[1018]
Ṭaġlarda külüng atduġı dem başına Ferhād

4 İbrāmı gel ey sākī-i gül çehre ḳo sen de
Almışdur olan ʻaḳlumuz ol şūh-ı perī-zād

5 Eşkāl-i vefā resmi ḳabūl itmede ḳalbüñ
Āyīnedür ammā begüm āyīne-i pūlād

6 ʻAhdüñde eger ʻāleme bir daḫı gelürse
Ḳullıklar ider sen yüzi hūrşīde Ferahşād[1019]

7 Rengīn ider evsāf-ı ruḫuñ ḫāme-i **Bāḳī**
Ol ṣūreti virmez ṣānemā naḳşına Bihzād

[1016] **406** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.121.[D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
[1017] 2b üstine: destinde M.
[1018] 3a tācına: başına M.
[1019] 6b ider: ide M.

407[1020]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1 Āyīne-i rūyına olup ʿāşıḳ-ı nā-şād
Gül ṣūret-i bülbülden ider nāle vü feryād

2 Āzār virür cāna velī nefʿi muḳarrer
Gūyā ki naṣīḥat dilidür neşter-i faṣṣād

3 Bī-çeşm-i ḥased lez̠z̠eti yoḳ niʿmet-i cāhuñ[1021]
Devletlünüñ ārāyişidür dīde-i ḥussād

4 Şeh leşker ile itmez idi feṭh-i memālik
Ednādan eger olmasa aʿlālara imdād

5 Bulmaz ẓafer eṭfāl-i nev-āmūza tekāsül[1022]
İtdükçe ḳafādārlıġuñ sille-i üstād

6 Çāk olmaz idi dāmen-i nāsuñ nefesinden
Iṭlāḳ feżāsında iken pīrehen-i bād

7 Vaḳf itmiş anı Bānī-i nüh-bām-ı semāvāt
Bir kimseye mülk olduġı yoḳ süllem-i aʿdād

8 Bir āhen iken şöhreti ġālib zer ü sīme
ʿAşḳ ehline yār olmaġ ile tīşe-i Ferhād

9 Ṣarrāflıḳ itmek gibidür ceng yanında[1023]
Bāzīçe-i şaṭranca göre bāzī-i nerrād

[1020] **407**Bilkan, *Nâbî Dîvânı,* s.493. [D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
[1021] 3a niʿmet-i: devlet ü M.
[1022] 5a nev-āmūza tekāsül: mevālid-i nev-āmūz M.
[1023] 9a yanında: yönünden M.

10 Ol rū-siyehüm kim yazıcaḳ ḥarf-i vücūdum
Şerm eyledi refʽ-i serine ḫāme-i īcād

116b 11 Şimden girü düşmez saña vaṣf-ı mey ü maḥbūb
Nābī dehen-i ḫāmeñi ḳıl ḥikmete muʽtād[1024]

408
ĠAZEL-İ VAṢĪFĪ

Mefʽûlü Mefâʽîlü Mefâʽîlü Feʽûlün

1 Feyż eylese bir ḳatre eger kāse-i ḫurşīd
Yanında añılmazdı anuñ sāġar-ı Cemşīd

2 Ol şāh cülūs eylemiş evreng-i cefāya
Menşūr-ı niyāzı idelüm biz daḫı tecdīd

3 ʻĀşıḳ nem-i eşk ile bulur tāze ḥayātı
Her dīdesi ʻaynı ile bir çeşme-i cāvīd

4 Ol żayʻa-ı iʻmāra müʼeyyed müteferriḳ
Menşūr-ı ḥayātında eger var ise teʼyīd

5 Bār-ı ġam-ı dünyāyı ḳomam ḳalbe **Vaṣīfī**
Olmaya girān-bār diyü keştī-i ümīd

409[1025]
NAẒĪRE-İ RÜŞDĪ

Mefʽûlü Mefâʽîlü Mefâʽîlü Feʽûlün

1 Ḫaṭ geldi rūḫ-ı yāre idüp ḥüsnini tecdīd
ʽAşḳ ehline el virdi yine devlet-i cāvīd

[1024] 11b ḫāmeñi: ḫāmeyi M.
[1025] **409** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s.103. [D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]

2 Feyż-i es̱er-i ʿaşḳ ile bir gülşene irdük
Bir berg-i ẖazān-dīdedür anda gül-i ẖūrşīd

3 Yoḳ şimdi hele minnetümüz çarẖ ile baẖta[1026]
Hep bir görinür oldı bize ye’sile ümmīd

4 Fırṣat var iken nūş-ı mey it var ise ʿaḳluñ[1027]
Bu ḥasret ile gitdi ḳoyup ʿālemi Cemşīd

5 Nāy-ı ḳalemüñ ṭutdı cihān bezmini **Rüşdī**
Şimden gerü çalsun başına çengini Nāhīd

410 [1028]
NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Dām ile şu vaḥşīnüñ idüp ṣaydını ümmīd
Ḳurduḳ gice yā hū diyerek ḥalḳa-i tevḥīd

2 Ol muġ-beçe bir küfre mi ḳor vāʿiẓi her şeb
Her rūz ider ol kürsīde īmānını tecdīd

3 Ẓann itme sefīdācıdur iksīri-i ḥüsnüñ
İtmiş ṭabaḳ-ı behceti sīm-ābını taṣʿīd

4 Bir pāre ışınmışdı dil-i ṣayf şitāya[1029]
Balġam bıraḳup berf yine eyledi tebrīd[1030]

5 O ṭıflı yaturduḳ güc ile mehd-i rıżāya
Ṣābitle idüp çār-şeb-i lābeyi temḥīd

[1026] 3a şimdi hele minnetümüz: minnetümüz şimdi bizüm D.
[1027] 4a var ise ʿaḳluñ: nūş-ı mey it kim M.
[1028] **410** Karacan, *Bosnalı Alâeddin Sâbit Dîvânı***,** s.382.
[1029] 4a “dil-i”: M'de yok.
[1030] 4b berf yine: araya berf M.

411
VEZN-İ ĀḪAR
ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1 Bu ġamgīn göñlümi (?) hīç itmedüñ şād
Belādan olmadı dil murġı āzād

2 ………………………pinhāndur [1031]
Bu dünyāda baña yoḳ cāy-ı feryād

3 Ġam-ı hicrüñle vīrāne olan dil
Visālün birle hīç olmadı ābād

117a 4 Maḥallem kelbidür diseñ benüm içün
Cihān içinde itseñ bir eyü ad

5 **Sürūrī** n'eylesün ey şeyḫ va'ẓuñ
Çü dilber sevmegi itmezseñ irşād

412
NAẒĪRE-İ ḲĀDİRĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1 Benem 'aşḳ ehline 'ālemde üstād
Ne Mecnūndur benüm ḳatımda Ferhād

2 Yüri ṣūfī ki bir dem ṣoḥbetüñden
Bu yıḳıḳ göñlümüz olmadı ābād

3 Bu firḳatden ben öldüm ey mu'allim
Daḫı ḳılmaz mısın ey server āzād

4 Beḳā-yı 'ömrüñ içün her seḥer gül
Açup eczā oḳur bülbüller evrād

[1031] **411** / 2b yazı silik olduğundan okunamadı.

5 Yeter cevrüm dimişsin Ḳādirīye
Elüñden hey vefāsuz dād feryād

413[1032]

NAẒĪRE-İ ẒĀTĪ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1 Ġulām-ı ḳāmetüñdür serv-i āzād
Gören ḫurşīdüñi olur ferāḥ-ṣād

2 Felekden yücerekdür burc-ı ḥüsnüñ
Nice irür saña ey māh feryād

3 Esen ol ey ṣabā kim bu dimāġa
Getürdüñ būy-ı zülfin āferīn-bād

4 Cevāb-ı merg geldi tīşesinden
Devā ṣorduḳda derd-i ʿaşḳa Ferhād[1033]

5 Virüpdür ḫāne-i ʿaḳlı ḫarāba
Şu kim Ẓātī urupdur ʿaşḳa bünyād

414[1034]

NAẒĪRE-İ REVĀNĪ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1 Elinden ol habībüñ dād feryād
Beni yād idüp aġyārı ḳılur şād

2 Mu'aṭṭar ḳıldı āfāḳı ser-ā-ser
Meger kim irdi yārün zülfine bād [1035]

[1032] **413** Tarlan, *Zâtî Dîvânı***,** s.123.
[1033] 4b ṣorduḳda: ṣorduḳca M.
[1034] **414** Avşar, *Revânî Dîvânı*, s.116.[D'de 7 beyit.]
[1035] 2b "yārün" M'de yok.

3 Yoluñda virmez isem cān u şīrīn[1036]
Degülven ḫusrevā ‘ışḳunda Ferhād

4 Tebessüm idicek luṭf ile la’lüñ
İder ‘āşıḳlarınuñ rūḥını şād

5 **Revānī** ḥüsnüñi vaṣf eyleyicek
İşiden dir hezārān āferīn-bād

415
NAẒĪRE-İ ẒİHNĪ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1 Didüm kim ḳuluñam ey serv-i āzād
Didi ki kimseler olmadı(?) āzād [1037]

2 Didüm sensiz cihānı neylerüz biz
Didi ġam görmeñ ‘ālemde oluñ şād

117b 3 Didüm ḳaddüñi kim beñzetdi serve
Didi odlara yansun şāḫ-ı şimşād

4 Didüm ey Ḫusrev-i Şīrīn ḳuluñam
Didi sen daḫı olma baña Ferhād

5 Didüm la‘lüñ öperken añsuz emdüm
Didi **Zihnī** elüñden dād Feryād

416[1038]
NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1 Didüm yoluñda ḫāküm oldı ber-bād

[1036] 3a “u” M'de yok.
[1037] **415** / 1b M'de yazı bozuk olduğu için okunamadı.
[1038] **416** Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı,* s.793. [D’de 7 beyit.]

Didi taḥsīn idüp ey yār āferīn-bād

2 Didüm ben de ḳuluñam pādişāhum
Didi nāz ile hāy ol benden āzād

3 Didüm mihr ile ey ḫurşīd ruḫ-ı gül[1039]
Didi olmaḳ diler göñlüñ Feraḥ-şād

4 Didüm beñzer mi cānā saña Şīrīn
Didi beñzer nitekim saña Ferhād

5 Didüm ġam def'ine cānā ne çāre
Didi **Naẓmī** ṣafā-yı la'lüm it yād[1040]

417

ḤARFÜ'Z̲-Z̲ĀL

ĠAZEL-İ VAṢĪFĪ

Mefâ'ilün Fe' ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Dimāġ-ı ṣūfi-i sālūsa ḳand-ı nāb lez̲īz̲
Mez̲āḳ-ı ehl-i fenāya gelür şarāb lez̲īz̲

2 Dil oldı sāye-i zülfünde yārüñ āsude
Gün ısısında olur sāye-i seḥāb lez̲īz̲

3 Mey-i sirişküm aḳıtmazsa rāḥat olmaz yār
Olur ṣafā ile bārāna ḳarşu ḫˇāb lez̲īz̲

4 Yaḳıldı sīneme çoḳ dāġ şevḳ-i bāde ile
Mez̲āḳ-ı cāna gelür meyle āb[u] tāb lez̲īz̲

5 **Vaṣīfiyā** yanar āteş gerek derūn-ı dilüñ
Tenūr-ı germde bişse olur kebāb lez̲iz̲

1039 3a Didüm mihr eyle iy hûrşîd dahı gel D.
1040 5b Didi cânân safâ-yı la'lüm it yâd D.

418[1041]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefâ'ilün Fe' ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Riyāż-ı ḥüsnde olmış o la'l-i nāb leẕīẕ
Cihān içinde bilürsin olur şarāb leẕīẕ

2 Dem-i viṣālde ḫoşdur yüzüñ görüp ölmek
Bahār günleri olur seḥerde ḫˇāb leẕīẕ[1042]

3 Cefā-yı yār ile mu'tād olıncadur müşkil
'Aẕāb 'aẕb olur āḫir gelür 'itāb leẕīẕ[1043]

4 Ne deñlü şerbet ile yaraşursa her ni'met
Şarāb-ı telḫ ile olur begüm kebāb leẕīẕ

5 Ġazellerüñde lebi vaṣfın eyle ey **Bāḳī**
Şekerle olsa bilürsin olur ḫoş-āb leẕīẕ

419[1044]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Gerçi ey rūḥ-ı revān ḫalḳ içre yoḳ cāndan leẕīẕ
Līki ben dil-dādeñe la'lüñ gelür andan leẕīẕ

118a 2 Derdüme dermān içün dārü'ş-şifāña varmazam
Derd-i telḫümdür ṭabībüm baña dermāndan leẕīẕ

3 Kāsesin ḳand u nebāt ile 'araḳ pür eylese
Olmaya sāḳī şarāb-ı la'l-i cānāndan leẕīẕ

[1041] **418** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.128.
[1042] 2b hˇāb: āb M.
[1043] 3b "olur" M'de yok.
[1044] **419** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, s.233.

4 Çeşme-i lāʿl-i lebüñ ṣuyı yanında telḫdür
Gerçi kim mā içre yoḳdur āb-ı bārāndan leẕīẕ

5 Sidre ḥaḳḳıçün **Ẓarīfī** ye senüñ ey Ḫıżr-ı ḫaṭ
Kevs̱er-i laʿl-i lebüñdür āb-ı ḥayvāndan leẕīẕ

420[1045]

ĠAZEL-İ NEYLĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Yaz şikeste-ḫaṭ ile yāra mükerrer kāġaẕ
Dil-şikest olduġını bildüre tā her kāġaẕ

2 Murġ-ı cān nāme-beri olsa anuñ degmez mi
Yāra yazarsa eger ʿāşıḳ-ı kemter kāġaẕ

3 Nāmede yār ḫaṭ-ı rūyını taḥrīr itmiş
Eyledi ḫāṭır-ı ʿuşşāḳını muġber kāġaẕ

4 Sīnede dāġ yaḳup şevḳ ile ḫātem yerine
Oḳudı sūz-ı dil-i ʿāşıḳı ezber kāġaẕ

5 Resm ḳıl nāmeñe sīneñde olan dāġları
Neyliyā ol şeh-i ḥüsne ola maḥżar kāġaẕ

421[1046]

NAẒĪRE-İ ṬIFLĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Olmış ancak yine sīl- ḫūrde mısṭar kāġaẕ
Üstüḫ̌ānı ṣayılur ḫasteye beñzer kāġaẕ

[1045] **420** Erdem, *Neylî Dîvânı*, s.90.
[1046] **421** Özdingiş, *Ṭıflî Dîvânı*

2 Ḫātemüñ yine nezāketle çıḳarmış naḳşın
Vaṣf idüp la'lüñi ey rūḥ-ı muṣavver kāġaẕ

3 Bir ḫaṭ-ı ḫūb ile yazılmada bī-kilk ü midād
Ṣafḥa-i 'ārıżuña beñzeyemez her kāġāẕ

4 Yine meşşāṭa-i ḫāmemle yazı yazıldı
Zāde-i ḫāṭıruma olmaġa hem-ser kāġaẕ

5 Ruḫ-ı pür-tābını taḥrīr ne mümkin **Ṭıflī**
Māh-ı nev olsa ḳalem mihr-i münevver kāġaẕ

422[1047]

ĠAZEL-İ ẒARĪFĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Olsa şeftālü nite sükker-i kem-yāb leẕīẕ
Lāʿlüñāsā olımaz ey lebi ʿunnāb leẕīẕ

2 ʿĀşıḳuñ ʿömri geçer gözleri uyḫu görmez
Gerçi bī-ḫˇāb olana rūḥum olur ḫˇāb leẕīẕ[1048]

3 Cānuma telḫ-i mey-i ġam gelür oldı şīrīn
Nite maḫmūr olana telḫ-i mey-i nāb leẕīẕ

4 Şerbet-i lāʿlüñe cānā senüñ olmaya ʿadīl
Olsa yüz ḳand-ı mükerrerle eger āb leẕīẕ[1049]

5 Ey **Ẓarīfī** gelür acı dile ḳavl-i aʿdā[1050]
Nitekim cāna gelür güfte-i aḥbāb leẕīẕ

[1047] **422** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, s.232.
[1048] 2b rūḥum: şūḥum M.
[1049] 4b eger: ola M.
[1050] 5a dile: dil M.

423[1051]

ḤĀLETĪ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1 Gelse ʿāşıḳa ʿaceb mi leb-i cānānı leẕīẕ[1052]
Ki olur her kişiye kendüsinüñ cānı leẕīẕ[1053]

2 Ġam-ı laʿlüñle revān itdügüm eşk-i çeşmüm[1054]
İde bir ḳatresi biñ lücce-i ʿummānı leẕīẕ

3 Dem-be-dem pertev-i ḫurşīd-i leṭāfet ṭoḳınur[1055]
Olsa yārüñ n'ola ol sīb-i zenaḫdānı leẕīẕ[1056]

4 Kendü laʿl-i lebi fikriyle olupdur ḥāmil (?)[1057]
Gelse yāre n'ola ʿaşıḳlarınuñ ḳanı leẕīẕ[1058]

5 Ol ṣanavber-ḳade dil baġlayana **Ḥāletīyā**[1059]
Gelse illā ki anuñ piste-i ḫandānı leẕīẕ[1060]

424[1061]

VEZN-İ AḪAR

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

118b 1 Zībā ruḫuñdan oldı lebüñ ey ḳamer leẕīẕ
Gün germ olınca lācerem olur s̱emer leẕīẕ

2 Fürḳat viṣāle dönmege zülfüñden ummazam[1062]

[1051] **423** Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*, s.149.[118a'da der-kenardır. D'de 7 beyit.]
[1052] 1a gelse ʿāşıḳa ʿaceb mi: ʿĀşıḳa gelse revādur D.
[1053] 1b ki: çü D.
[1054] 2a çeşmüm: çeşmüñ D.
[1055] 3a leṭāfet: melāḥat D.
[1056] 3b Olsa yārüñ n'ola ol: niçün olmaya anuñ D.
[1057] 4a Yād-ı būs-ı leb ile çekdügi ṣaḫbādan olurD.
[1058] 4b yāre: her ḫūba D; ʿāşıḳlarınuñ: ʿāşıḳınuñ D.
[1059] 5a Bu dize D'de yok.
[1060] 5b gelse illā ki: geleli kām-ı dileD.
[1061] **424** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.173.[6.beyit s.174.]

Acı deñiz ṣuyını bulutlar ider leẕīẕ

3 ʿAşḳ odıdur ruḫuñla lebüñden żiyā viren[1063]
Mihrüñ ḥarāretinden olur gül-şeker leẕīẕ

4 Rıḥlet gününde derdüñi dünyāya virmezin
Zīrā olur müsāfire zād-ı sefer leẕīẕ

5 Acı cefāña göñlümüz ögrendi şöyle kim[1064]
Gelmez meẕāḳa şehd ü şeker ol ḳadar leẕīẕ

6 Şīrīnter eyle maḫlaṣ-ı şiʿrüñ Necātiyā[1065]
K'olur ṭa'ām ṣoñuna ḥalvā-yı ter leẕīẕ

425[1066]

NAẒĪRE-İ ẒĀTĪ

Mefʿûlü Fâʿılâtü Mefâʿîlü Fâʿılün

1 ʿAşḳuñla düşdi sözlerüm ey şāḫ-ı ter leẕīẕ
Mihrüñ ḥarāretinden olur mīveler leẕīẕ

2 Cān virdügüme ḥālet-i ḥüsnüñle acıma
Tāze bahār irişse olur çün sefer leẕīẕ

3 Seyr ideyin cemālüñi kūyuñda ʿaşḳ ile
Olur çemende yār ile seyr-i seḥer leẕīẕ

4 Vaṣf-ı leb-i nigār ile ṭūmār-ı şiʿrüme
Meyl itseler ʿaceb mi olur ney-şeker leẕīẕ

5 ʿĀşıḳlar aġlamaḳdan ölür irmeden ecel
Olur ziyāde bildi ki ḫˇāb-ı maṭar leẕīẕ[1067]

1062 2a Bu dize D'de yok.
1063 3a żiyā: ṣafā D.
1064 5a Bu dize D'de yok.
1065 6a şīrīnter: şīrīn M.
1066 **425** Tarlan, *Zâtî Dîvânı*, s.135.[D'de 5 beyit.]

6 Maḫlaṣda añsa la‘lüñi Ẕātī n'ola olur
Ba‘'de’ṭ-ṭa‘ām mīve-i ter ey püser leẕīẕ

426[1068]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Bāġ-ı cihānda gerçi olur mīveler leẕīẕ
Olmaz şeker lebüñ gibi ḫurmā-yı ter leẕīẕ

2 Şīrīn lebüñe şehd ü şeker ḳanda öyküne
K'olmaz na‘īm-i ḫuld-ı berīn ol ḳadar leẕīẕ

3 Ḥayrān olur lebüñde gubār-ı ḫaṭuñ gören
Esrār sükker ile olur ey püser leẕīẕ[1069]

4 Ṭūṭī-i ṭab‘um itse n'ola sükkerīn kelām[1070]
Vaṣf-ı lebüñde eyleyicek nükteler leẕīẕ

5 Naẓmīye ẕikr-i la‘l degüldür ṣafā viren[1071]
Olur efendi ḳanda ise gül-şeker leẕīẕ

427[1072]

ḤARFÜ'R- RĀ

ĠAZEL-İ RĀMĪ PĀŞĀ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Ḫayāl-i la‘l-i nābuñ cām-ı çeşm-i terde ḳalmışdur
Ḫumār-ı bezm nūş-ā-nūş-ı vaṣluñ serde ḳalmışdur

1067 5a Bu beyit D'de yok.
1068 **426** Köksal, *Edirneli Naẓmî,, Mecma‘ü‘n-Nezā’ir*, s.741.
1069 3b sükker: şeker MN.
1070 4a ṭab‘um: ṭab‘M.
sükkerīn: şekkerīn MN.
1071 5a la‘l degüldür: la‘l ü ruḫuñdur MN.
1072 **427** Hamami, *Râmî Dîvânı* hında bulunamadı.

2 Degüldür bende dil sergermī-i fikr-i nigāhuñla
O bī-hūş-ı maḥabbetdür düşüp bir yerde ḳalmışdur

3 Mükedderdür ser-ā-ser meşreb-i eczā-yı ʻālem hep
Ṣafā-yı ḫāṭır ancaḳ dīdede dilberde ḳalmışdur

119a*[1073] 4. Bu remzi keşfe bir müşkil-güşāy-ı cūd gelmez mi
Kerem bir lafẓ-ı bī-maʻnī gibi dillerde ḳalmışdur

5 Mücevher tāc-ı devlet kimseye sūd itmez ey **Rāmī**
Niçe şāh-ı cihānuñ çeşmi ol efserde ḳalmışdur

428[1074]

NAẒĪRE-İ MĀHİR

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Ne cām-ı cemde ne mirāt-ı İskenderde ḳalmışdur
Göñül fikr-i viṣāl-i yār-i simīn-berde ḳalmışdur

2 Bizi encüm-şümār-ı intiẓār-ı vaʻd-i vaṣl itdi[1075]
O meh-ṭalʻat bu şeb ey dil ʻaceb kimlerde ḳalmışdur

3 O ḫūnī ġamzenüñ gird-i lebünde ḫāll ü ḫaṭṭ ḥüsni[1076]
O bir dil-teşne āhūdur leb-i Kevs̱erde ḳalmışdur

4 Ḳanı ḥayretde gördüm ʻālemi esrār-ı devletle
Bu keyfiyyet bize ancaḳ ḫaṭ-ı dilberde ḳalmışdur[1077]

5 Dirīġa vaʻd-i kemmūn itmede erbāb-ı devlet hep
Hemān bīhūde **Māhir** böyle ḫuşk [ü] terde ḳalmışdur

[1073] *119a'daki der-kenar elimizdeki fotokopide eksik çıktığından okunamadı.
[1074] **428** Kayhan, *Mâhir Abdullah Dîvânı*, s.235.
[1075] 2a encüm-şümār-ı intiẓār-ı: encām-ı şümār intiẓār u D.
[1076] 3a ḥüsni: ṣanma
[1077] 4b ancaḳ: ey dil D.

429[1078]

ĠAZEL-İ VAḪĪD

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Mürāyīler gelüp mestāne hep mez̲hebce söz söyler[1079]
Müdāhin-veş ki ehl-i devlete meşrebce söz söyler

2 Dem-i güftārda sükker aḳar gūyā lisānından[1080]
O ṭūṭī-i suḫan-gū ṭıfl-ı şīrīn-lebce söz söyler

3 Olur tenzīl narḫ-ı vaṣl bāzār-ı maḥabbetde
Ḫaṭ-ı nev-gūşına yārüñ ki yebce yebce söz söyler

4 İdüp feyż-i İlāhīye muḳābil rūḥ-ı ma'nāda[1081]
O endek-sāl pīş-i 'ārifā birebce söz söyler

5 Suḫan-fehmān **Vaḥīdā** zīb-i gūş-ı raġbet eylerse
Zebān-ı kilk-i naẓmuñ cümleden aġrebce söz söyler

430[1082]

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Açıl bāġuñ gül ü nesrīni ol ruḫsārı görsünler
Ṣalın serv ü ṣanavber şīve-i reftārı görsünler

2 Ḳapuñda ḥāṣıl itdi bu devāsuz derdi hep göñlüm
Ne derde mübtelā oldı dil-i bīmārı görsünler

3 Açıldı dāġlar sīnemde çāḳ itdüm girībānum
Maḥabbet gülşeninde açılan gül-nārı görsünler

[1078] **429** Kahraman, *Vahîd Mahtūmî Dîvânı,* s.637.[Beyitlerin sıralanışı farklı D'de]
[1079] 1a gelüp: gelür D.
[1080] 2a sükker: şekker D.
[1081] 4a Bu beyit M'de yok.[Yerinde'Kabardup guş-ı hırşın enker-i apvat ile zahid / Behiştün ab u gahın vasf ider ' beyiti var.]
merkebce söz söyler.'beyiti var.]
[1082] **430** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.134.

4 Ten-i zārumda pehlūm üstüˇẖānı ṣayılur bir bir
Beni seyr itmeyen aḥbāb mūsīkārı görsünler[1083]

5 Güzeller mihribān olmaz dimek yañlışdur ey **Bāḳī**
Olur va'llāhi bi'llāhi hemān yalvarı görsünler

431[1084]

NAẒĪRE-İ 'ĀLĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Süzülsün çeşm-i mestüñ devlet-i bī-dārı görsünler
Çözülsün dügmeler mir'āt-ı pür-envārı görsünler

119b 2 Çıḳar pīrāhenüñ tā ḳudret-i settārı görsünler
Meded rūḥ-ı muṣavver nic'olurmış bārı görsünler

3 Lebüñden būse almaḳ mürde cān bulmaḳ ḳadar vardur
Ne var bir himmet it şeydālar ol āṣārı görsünler

4 Hemān bir kāse içre müşg-i terdür ḥıfẓ içün anı
'Araḳ-çīnüñ çıḳar ol ṭurra-i ṭarrārı görsünler

5 O meh-rū baẖt-ı **Ālī** gibi ġaddār olmaḳ istermiş
Yetişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler

432

ĠAZEL-İ FEYŻĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Dil-i bī-'aşḳ şāhum mülke beñzer kim meliksüzdür
Ġam-ı bīhūde bir ẖidmet-durur kim düşeliksüzdür

[1083] 4b "aḥbāb" M'de yok.
[1084] **431** Altun, *Gelibolulu Mustafa Âlî ve Dîvânı'nda* bulunamadı.

2 Lebüñ ḥakkāk eli ṭoḳınmamış bir la‘l-i raḫşāndur
Muṣaffā dişlerüñ şol dürre beñzer kim deliksizdür

3 Kelāmı şu‘belendürme uzatma gel maḳāmātı
Göñül āvāze-i ‘aşḳı o şāhuñ būseliksizdür

4 Sarāy-ı şi‘ri ġayruñ gerçi derme çatmadur ammā
Benüm bünyān-ı ebyāt-ı ṣafā-baḫşum heliksizdür

5 Hemān bir tīġ-ı cevherdāra beñzer nükte-i **Feyżī**
Teberdür ṭa‘n-ı düşmen gerçi kim ammā çeliksizdür

433

ĠAZEL-İ FEHMĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Gözüm göñlüm firāḳuñla hemān iñler zamān aġlar
Elinden sīne-i cānum nihān inler ʿayān aġlar

2 Fiġān u na‘ra-i mestān-neferden ṣaḥn-ı kūyuñda
Felek gümler zemīn ditrer zamān iñler cihān aġlar

3 Kitāb-ı ḳıṣṣa-i ʿaşḳuñ ʿaceb pür-sūz-ı dil-keşdür
K' anuñ bir ḥarfin ey dil oḳuyan iñler yazan aġlar

4 Ḫamīde ḳāmetümden tīr-i āhum çarḫa atılsa
Anuñ zūr ile ḍarbından kemān iñler nişān aġlar

5 ‘Acebdür kā‘inātüñ **Fehmiyā** ḥāl-i perīşānı
Dem-ā-dem cevr-i gerdūndan mihān iñler kihān aġlar

434[1085]

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Göñül tekmīl-i fenn-i ʿaşḳ iden üstād-ı kāmildür
Anuñ yanında kimdür Kūh-ken Mecnūn ne cāhildür

2 ʿİẕār-ı yāre ay ile yanaşdı zülf-i Hindūsı[1086]
Velī ayrılmadı yanından anuñ bir nice yıldur

3 Ṣurāḫī üştür-i ser-mestdür gerden-firāz olmış
Lebüñ şevḳı ile cām-ı şarāb-ı nāb ḳanzildür

4 Degül dāġ-ı siyehler nüsḫalardur ḫırz-ı cān içün
Nişān-ı darb-ı tīġuñ sīnede bend-i ḥamā'ildür

5 N'ola raḥm eylemezse **Bāḳıyā** aḫvāl-i ʿuşşāḳa
Dil-i sengīni cānānuñ raḳībe ḳatı mā'ildür

120a 435

NAẒĪRE-İ ʿĀRİF

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ne geşt-i ṣaḥn-ı gülşendür ne seyr-i ṭalʿat-ı güldür
Murādum istimāʿ-ı nāle-i pür-sūz-ı bülbüldür

2 Baʿīd olmaz nigāh-endāz-ı luṭf olmaḳ dil-i zāra
O ṭıfl-ı nāz-perverdüm nev-āmūz-ı teġāfüldür

3 Feżā-yı deşt-i ḫūn-ḫˇār-ı emelde bī-nevāyāna
Mühim-sāz-ı şekībāyī hemān terk-i tecemmüldür

4 İnanma iltifāt-ı pür-firīb-i fitne-cūyāna
O düzdīde nigāh-ı merḥamet maḥż-ı taʿallüldür

[1085] **434**Küçük, *Bâkî Dîvânı,* s.155.
[1086] 2a yanaşdı: yanaşmış M.

5 Cefā-mu'tād-ı derd-i hicre lāzımdur şekībāyī
O renc-i bī-devānuñ çāresi ey dil taḥammüldür

6 İder her demde ḫāmeñ ṭarḥ-ı resm-i sīmyākārī
Meger ey 'Ārif-i sāḥir devātuñ çāh-ı Bābildür

436[1087]

NAẒĪRE-İ ṬIFLĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Girihler kim ḫam olmış tārlarla ṣanma kākuldür
Vefā bāġında daḫı nā-şüküfte tāze sünbüldür

2 Ṣarar sāḳī anı bir rişte-i sürḫ ile pey-der-pey
Resīde tāzelerle devr-i meclis deste-i güldür

3 Ya şāḫ-ı erġavāna bir teẕerv-i āteşīn ḳonmış
Yaḫūd bāzū-yı pür-dāġuñla la'lin sāġar-ı müldür

4 Ḫayāl-i kākülüñle dīde vü dil ülfet itmişdür
İki mīnā-yı pür-āba ḳonılmış iki sünbüldür

5 Yine elbette bir şem'üñ olur pervānesi Ṭıflī
Gülinden dil remīde gülşeninden dūr bülbüldür

437

ĠAZEL-İ NUṢḤĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Sitem-dīde heme 'ālem güler yok ins ü cān aġlar
Zemīn aġlar zamān aġlar seḥāb-ı āsumān aġlar

2 Eẕer yoḳ ḫandeden dem-bestedür merd ü zen-i dünyā

[1087] **436** Özdingiş, *Tıflî Dîvânı*, s.215.

Gedā aġlar ġanī aġlar ḳamu pīr ü civān aġlar

3 Seḥer eṭrāf-ı gülzārı temāşā eyledüm gördüm
Gül aġlar bülbül aġlar hem benefşe erġavān aġlar

4 ʿAceb uʿcūbe keyfiyyet rüsūm-ı ʿaşḳ u maʿşūḳı
Dil aġlar dil-rübā aġlar raḳīb-i bī-amān aġlar

5 Ne ḳāḍīde ne müftīde görinmez çeşm-i bī-girye
Vezīr aġlar re'īs aġlar selāṭīn-i cihān aġlar

6 Der-i mey-ḫānede seyr eyledüm aḥvāl-i mestānı
Mey aġlar bāde-ḫʷār aġlar sebū pīr-i muġān aġlar

7 Yazarken ḫāme-i **Nuṣḥī** bu şiʿr-i ḥālet-engīzi
Döküp ḫūn-ābe-i çeşmin hemān aġlar hemān aġlar

438[1088]

ĠAZEL-İ EMRĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ten-i dilberde mū-veş görinen ṣanmañ miyānıdur
Der-āġūş itmiş anı ben ẓaʿīfüñ ḳılca cānıdur

2 Ġalat didüm ki ben zār u żaʿīf ey dil ḫayālinde
Ḳolum ṭoladum ol nāzük şehe anuñ nişānıdur[1089]

120b 3. Görüp cisminde nāfe didüm aḳ gül ġoncasıdur bu[1090]
Yā öpmiş anı bir ġonca-dehen cāy-ı dehānıdur[1091]

4 Yā bezm-i gülde gül-berg içre ḳalmış sīm sāġardur
Miyān-ı servde yā bülbül-i cān-āşiyānıdur

[1088] **438** Saraç, *Emrî Dîvânı*, s.96.
[1089] 2b "şehe" M'de yok.
[1090] 3a nāfe didüm: nāfeñü didü M.
[1091] 3b ġonca-dehen: ġonca anuñ M.

5 Olup ter dīdeme vāḳıf didi nükteyle bir ‘ārif
Ne oldur **Emrī** ne bu ḥalḳa-i mīm-i miyānıdur[1092]

439[1093]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1 Piyāle ḫusrev-i mülk-i ġama tāc-ı Keyānīdür
Ḫum-ı mey pādişāh-ı ‘aşḳa genc-i Ḫusrevānīdür

2 Daḫı Cemşīdi yād eyler gözinden ḳan döker meclis[1094]
Mey-i gülgūn sirişki cām çeşm-i hūn-feşānıdur[1095]

3 İşigüñde beni ey meh bulur bir gün ‘adū nā-geh[1096]
Ḳażā-yı āsumānīdür belā-yı nā-gehānīdür

4 Baḫūr-ı micmer-i hüsn ü bahādur ḫāl-i ruḫsāruñ[1097]
Anuñ ol ḥalḳa ḥalḳa ṭurra-i müşgīn duḫānıdur

5 Çerāġı māh-ı enverden yaḳar ol ‘ārıż u gerden[1098]
Girībānuñ senüñ bezm-i leṭāfet şem’dānıdur

6 Ṣafā-yı şi‘r-i **Bāḳī** bā’iṣ-i mihr ü maḥabbetdür
Bu āb-ı zindegānī ol ḥayāt-ı cāvidānīdür

[1092] 5b oldur: odur M.
[1093] **439** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.133.
[1094] 2a kan: yaş M.
[1095] 2b sirişki: eşki M.
[1096] 3a ey meh bulur bir gün: bir gün bulur ey meh M.
[1097] 4a hüsn ü bahādur: bezm-i belāda M.
[1098] 5a ‘ārıż u gerden: (…) gün gerdūn M.

440[1099]

ĠAZEL-İ SEZĀYĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Dime bu gülşen içre ʿāşıḳ u maʿşūḳ belāsuzdur[1100]
Ne gül çāk-i girībānsuz ne bülbül ibtilāsuzdur

2 Ṣafā-yāb oldı dāru-yı viṣāl-i yār ile herkes[1101]
Bu bīmār-ḫānede ancaḳ benüm derdüm devāsuzdur

3 Bir iki gün gülerse rūyuña aldanma ey ġāfil
Ümīd itme bu gülzāruñ gül ü būyı vefāsuzdur

4 Revācı yoḳ cihānuñ naḳd-i bāzār-ı maḥabbetde
Meṭāʿ-ı ʿaşḳı fehm itdüm ben ey ḫˇāce bahāsuzdur

5 **Sezāyī** pīr-i ʿaşḳı ḥaḳ bilürsin ġayrı nuṭḳ itme
Dime ʿaşḳ ehlinüñ kārı sezādur yā sezāsuzdur

441[1102]

ĠAZEL-İ NEFʿĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Yazanlar peykerim destimde bir peymāne yazmışlar
Görüp mest-i mey-i ʿaşḳ olduġum mestāne yazmışlar[1103]

2 Baña teklīf-i zühd etmezdi idrāk olsa zāhide
Yazıḳlar kim anı ʿāḳil beni dīvāne yazmışlar

3 Degildir gözlerinde sāye-i müjgānı ʿuşşāḳın
Ḫaṭıñ resmin beyāz-ı dīde-i giryāne yazmışlar

4 Benim ʿāşıḳ ki rüsvālıkla ṭutdı şöhretim şehri[1104]

[1099] **440** Çelikoğlu, *Sezāyī-i Gülşenī Dîvânı*, s.62.
[1100] 1a ʿāşıḳ u maʿşūḳ: ʿāşıḳ-ı meftūn M.
[1101] 2a Ṣafā-yāb: şifā-yāb D.
[1102] **441** Akkuş, *Nefʿī Dîvânı,* s.294.
[1103] 1b mey-i ʿaşḳ: bī-ʿaşḳ M.

Yazanlar ḳıṣṣa-i Mecnūnı hep yabāne yazmışlar

5 Nice ẓāhirdir ey **Nef'ī** sözüñden dildeki sūzuñ[1105]
Yazınca nüsḫa-i şi'rin ḳalemler yana yazmışlar

442[1106]

NAẒĪRE-İ ES'AD

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

121a 1 Göricek resmini ruḫsāre-i cānāna yazmışlar
Ele āyīne al bir kez göre cānā ne yazmışlar

2 'İẕārında görinen ḫaṭ degüldür āyet-i Nūrı
Ḫaṭ-ı reyḥān ile berg-i gül-i ḫandāna yazmışlar

3 Lebüñ üstünde ḫaṭ gūyā ki bir nārenc-i zībādur
Ḫaṭ-ı yaḳut ile ser çeşme-i ḥayvāna yazmışlar

4 Cemālüñde ḳurılmış ḳaşlaruñ ṭuġrā-yı ġarrādur
Senüñ menşūr-ı ḥüsnüñ dilberā şāhāne yazmışlar

5 Gelüp teklīf-i ḫāneyle ḫaṭ-ı dildārı 'uşşāḳa
Dil-i şeydā ile cān evlerini ḫāne yazmışlar

6 Yazılmamış benüm 'aşḳum gibi bir ḳıṣṣa-i dil-keş
Maḥabbet dāsitānında nice efsāne yazmışlar

7 Ḳalem bir nev' iken dīvān-ı 'aşḳ içre yine **Es'ad**
Gelüp ḫaṭṭı niçe ġāfilleri dīvāne yazmışlar

[1104] 4a Bu dize M'de silik olduğundan D'den alındı.
[1105] 5a Bu beyit M'de silik olduğundan D'den alındı.
[1106] **442** Doğan, *Şeyhülislam Es'ad ve Dîvânı'nda* bulunamadı.

443[1107]

ĠAZEL-İ FİĠĀNĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Cihāna ʿaşḳ ile geldüm ne mālum ne menālum var
Ḳanāʿat gencine mālik olalı ḫoşça ḥālum var[1108]

2 Gerekmez zerrece zāhid cihānuñ mihr ile māhı
Benüm bir yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālum var

3 Dehānuñ sırrına söz yoḳdur aṣlā kim ẕerrece cānā[1109]
Miyānuñ vaṣfın itmekde velī ince ḫayālüm var[1110]

4 Efendim saña lāyıḳ cāndan özge nesne yoḳ ammā
Eşigüñ itlerine kāse-i serden sifālum var

5 Ḳabā-yı aṭlas-ı çarḫa degişmem Tañrı ḥaḳḳıyçün[1111]
Bu gün egnümde rindāne **Fiġānī** köhne şālum var

444

ĠAZEL-İ FEVRĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Şarābum bezm-i ġamda eşk-i çeşm-i ḫūn-feşānumdur
Mey-i ḫamrā diyü nūş itdügüm hep kendü ḳanumdur

2 Şeh-i ʿaşḳam belā çarḫı otaġ-ı bī-sütūnumdur
Seḥāb-ı ġam serüm üzre muʿallaḳ sāyebānumdur

3 Seg-i kūyuñ bu cismüm ṭuʿme itdi ṣanma dendānı
Dehānında görinen rīze rīze üstüḫˇānumdur

4 ʿAdem mülkine gitdüm ḳalmadı nām u nişān benden

[1107] **443** Karahan, *Fiġânî ve Dîvânçesi*, g.18.
[1108] 1b mālik: ḳāniʿ D.
[1109] 3a yoḳdur sözüm kim: söz yoḳdur aṣlā M.
[1110] 3b velī: daḫı M.
[1111] 5a çarḫa: şāha M.

İşidilen hemān şimdi benüm āh u fiġānumdur

5 Felekde gördügüñ ḳavs-i ḳuzaḫdur ṣanma ey **Fevrī**
Ḫadeng-endāz-ı ‘aşḳam çarḫa aṣılmış kemānumdur

445[1112]

NAẒĪRE-İ ‘ULVĪ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1 Leb-i la‘l-i revān-baḫşuñ derūn-ı dilde cānumdur
Kemend-i zülf-i müşgīnüñ ḥayāt-ı cāvidānumdur[1113]

2 Teb-i tāb-ı maḥabbetden zaḫımzār(?) olduġı bu kim
Bahār-ı ‘ömr ki geçdi benüm şimdi ḫazānumdur[1114]

3 Olupdur deşt-i ġam sīnem belā vādīsi her cāgeh
O vādīnün aḳarṣuyı sirişk-i ḫūn-feşānumdur

121b 4 Dikilse şāḫ-ı gül gibi yiridür bāġ-ı ḳalbümde
Nihāl-i tīrüñ ey ḳaşı kemān ḫāṭır-nişānumdur

5 Kelāmum ḫalḳ içinde n'ola raġbet bulsa ey **‘Ulvī**
Sözüme ilṭifāt iden o şūḫ-ı nükte-dānumdur[1115]

446[1116]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1 Ruḫuñ ‘aḳsiyle ṣaḥn-ı dīde bāġ-ı dil-sitānumdur[1117]
Nihāl-i ser-bülendüñ ḫaylīden ḫāṭır-nişānumdur

2 Göñül iñler ġamuñdan dem-be-dem rūḥ-ı revān aġlar

[1112] **445** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s.285.
[1113] 1b M'de silik olduğundan D'den alındı.
[1114] 2b M'de silik olduğundan D'den alındı.
[1115] 5b şūḫ-ı: şāh-ı D.
[1116] **446** Küçük, *Bâkî Dîvânı, g*.128.
[1117] 1a dilsitānumdur: gülsitānumdur D.

Bu bāġuñ çeşmesārı hep benüm eşk-i revānumdur

3 Temāşā-yı gül-i gülşende ārām eylemez cānum
Ser-i kūyında cānānuñ ġaraz ārām-ı cānumdur

4 Şirār-ı nār-ı āhumla sipihrüñ ṭās-ı pūlādı
Döner her şeb belā bezminde cām-ı zer-nişānumdur[1118]

5 Yaşum deryādur ey **Bāḳī** içinde şāh-ı mercānı
Ḫayāl-i naḫl-i bālā-yı nihāl-i erġavānumdur

447
NAẒĪRE-İ ĀBĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 O gül-rū naḳdde zīnetger-i bāġ-ı cihānumdur
Ḥabīb-i ser-firāz-ı ʿişve bāz-ı dil-sitānumdur

2 Ne dem kim tāb-ı ḫūrşīd-i cemāle rū-be-rū olsam
O pertev sūz-ı çeşm-i sīnede sūzān-ı cānumdur

3 Anı ḥaṭṭıyla sevmek bāʿiṣ-i defʿ-i mizācumdur
Şeh-i ʿālemden ol nev-ḫaṭṭ-ı ṭuġrā-yı nişānumdur

4 Ḥayāt-efzādur ol şūḫ-ı dil-ārā-yı ḳamer-ṭalʿat
O gīsū-yı siyeh-mū müşg-bū ʿanber-feşānumdur

5 İşidüp vaṣf-ı ḥüsni diḳḳatin güldi didi **Ābī**
Ẓarīf-i mū-şikāf u mūcid ü nev-nükte-dānumdur

[1118] 4b zer-nişānumdur: zer-feşānumdur M.

448[1119]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Benem ṣarrāf-ı şehr-i rāz dükkānum dehānumdur
Devātum kīse taḫtam ṣafḥa engüştüm zebānumdur

2 Ben ol meşşāta-i dūşīze-i ḥüsn-i beyānam ki
Sevād-ı dīde-i āhū-yı maʿnā sürmedānumdur[1120]

3 Sipāh-ı ġamla peykār itmege yoḳ niyyetüm yoḫsa[1121]
Benüm gülşende her şāḫ-ı ḫamīde bir kemānumdur[1122]

4 Süveydā gibi çıḳmaḳ ṣafḥa-i dilden ne mümkindür
Benüm ol remz-i müşkil ḫayliden ḫāṭır-nişānumdur[1123]

5 Olaldan nā'il-i gencīne-i esrār-ı insānī
Kevākib dīdebānumdur melekler pāsbānumdur[1124]

6 Tenezzüldür teraḳḳī ġurfe-i ḳaṣr-ı ḥayāt üzre
Nefes pāyumdur evḳāt-ı ḥayātum nerdübānumdur

7 Ḳuvāya geldi żaʿf u cism muḫtellü'n-niẓām oldı[1125]
Perīşānī-i pīrī fitne-i āḫir zamānumdur

8 Cihānı ben gülistān-ı ḥaḳīḳat añladum **Nābī**[1126]
Benüm her gird-bād-ı deşt bir serv-i revānumdur

[1119] **448** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.505.[D'de 9 beyit.]
[1120] 2b sürmedānumdur: dīdebānumdur M.
[1121] 3a 3 ve 4.beyitler D'de yer değiştirmiş.
[1122] 3b bir kemānumdur: sürmadānumdur M.
[1123] 4b ol remz-i müşkil: ol ḥāl-i müşgīn D.
[1124] 5b pāsbānumdur: tercemānımdur M.
[1125] 7a żaʼf u cism muḫtellü'n-niẓām oldı: ẓaʼf muḥtel intiẓām üzre M.
[1126] 8a añladum: bilmişüm D.

122a

449[1127]

ĠAZEL-İ BELĪĠ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ruḫ-ı pür-tābına māh-ı münevver dāġ ber-dildür
O ḫāl-i gerden-i sīmīne ʿanber dāġ ber-dildür

2 Serin sevdāya virmiş Ḳays-veş ṭutmış beyābānı
O rūy-ı āteşīne lāle-i ter dāġ ber-dildür

3 N'ola dāġ-ı dil-i pür-sūzın iẓhār eylese zīrā
Gül-i ruḫsāre-i cānāne güller dāġ ber-dildür

4 Dil-i mecrūḥa zaḥm urduḳda ḳalmış ḳaṭre-i ḫūnı
Görinen mevc-i cevher ṣanma ḫançer dāġ ber-dildür

5 **Belīġī** yaḳsa nār-ı ḥasret ile sīnesin her dem
Ki ḫāl-i müşg-būy-ı yāre micmer dāġ ber-dildür

450[1128]

ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ayaġundan bu bezmin el çeküp dūr olmamuz yegdür
Bezm-i mest olmadan bu meyle maḥmūr olmamuz yegdür

2 Cihānda dīde-i mihr-i felekveş nāẓır olmaḳdan[1129]
Hilāl-āsā senüñ luṭfuñla manẓūr olmamuz yegdür[1130]

3 Niçün mir'āt-ı dil ẓulmet-pezīr-i jeng-i ġam olsun[1131]
Füruġ cām-ı meyle maṭlaʿ-ı nūr olmamuz yegdür

4 Ne ḥācet olmamuz bir cān içün minnet-keş-i sāḳī

[1127] **449** Çapan, Tezkire-i Safâyî' s.107.[Bu gazel Tezkirede İsmail Beliğ adına kayıtlı. 4 beyit.]
[1128] **450** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s.106.
[1129] 2a cihānda: cihāne D.
[1130] 2b hilāl-āsā: bilāl-āsā M.
[1131] 3a ẓulmet-pezīr: ṣūret-pezīr M.

Hemān bī-minnet ey dil yine maḫmūr olmamuz yegdür[1132]

5 Budur hep güft ü gūy-ı nev-ʿarūsān-ı ġam-ı ʿaşḳuñ[1133]
Ki zīr-i ḫaclegāh-ı dilde mestūr olmamuz yegdür

6 Bizi çün neşve-yāb-ı cām-ı laʿlüñ itmeden ey şūḫ[1134]
Yine mest-i şarāb-ı nāb-ı engūr olmamuz yegdür

7 O ḫūnīden ümīd-i merhem itmekdense ey **Rüşdī**
Hemīşe mübtelā-yı zaḫm-ı nāsūr olmamuz yegdür

451[1135]
NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 İdüp defʿ-i keder sāġarla mesrūr olmamuz yegdür[1136]
Ḫarābāt içre lāy-ı meyle maʿmūr olmamuz yegdür

2 Kemān-āsā elinde keşmekeşden ḳalmadan yāruñ
O bed-ḫūdan miṣāl-i tīr mehcūr olmamuz yegdür

3 Sipührüñ ḥoḳḳasından itmeyüp deryūze-i merhem
Gül-āsā ser-te-ser pür-zaḫm-ı nāsūr olmamuz yegdür

4 Helāk eyler vücūd-ı ʿāşıḳı ḳurb-ı viṣāl ey dil[1137]
O mihr-i ḥüsnden mānend-i meh dūr olmamuz yegdür

5 Bahāruñ zīr-i bār-ı minnet-i nev-rūzı olmaḳdan
Ḥarāret-dīde-i eyyām-ı bā-ḫūr olmamuz yegdür

[1132] 4b "Ey" M'de yok.
[1133] 5a güft ü gūy-ı: güft-gūy-ı M.
[1134] 6a neşve-yāb: neş'e-yāb M; itmeden: eyledüñ D.
[1135] **451** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.516.
[1136] 1a mesrūr: pür şūr M.
[1137] 4a helāk: hilāl D.

6 Bize ṣaffü'n-niʿāl-i meclisinde yir bulunmazsa
Varup ser-defter-i hicrāna mesṭūr olmamuz yegdür[1138]

7 Fürūġ-ı naẓm ile memlū idüp dünyāyı ey **Nābī**
Miṣāl-i mihr-i ʿālem-tāb meşhūr olmamuz yegdür

452

TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

122b 1 Bulanup şīreye keyf ile pür-sūz olmamuz yegdür
Düşüp yol ortasında ġarḳ-ı çamur olmamuz yegdür

2 Ṣapān-asā elinde fırlamaḳdan ḳalmadan yārüñ
O ḳayġudan miṣāl-i ḳaya mehcūr olmamuz yegdür

3 Ḫalīfe kīsesinden olmayup cer-kerde-i dirhem
Gül-āsā ḳapuda ḫaffāf-ı meşhūr olmamuz yegdür

4 Kibāruñ köfte-ḫˇār-ı süfre-i inʿāmı olmaḳdan
Ḳanāʿat-kerde-i çorbā-yı bulġur olmamuz yegdür

5 Kitābet itmeden ṭaş ṣuffesinde ḳızlu cāmiʿnüñ (?)
Varup Oġlanlı Ḥammāmında nāṭūr olmamuz yegdür

6 **Hevāyī** girmege ḳaşmerlik ile bezm-i ḫūbāna
Miṣāl-i ḳāmeti dervīş ḳambūr olmamuz yegdür

453[1139]

NAẒĪRE-İ ʿAMRĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Helāk oldum nedür cānā bu firḳatle cüdālıḳlar

[1138] 6b hicrāna: hicrānda M.

[1139] **453** Bu gazel Çavuşoğlu, *ʿAmrî Dîvânı'nda* bulunamadı.Ancak Saraçoğlu Emrî Dîvânı'nda 201. gazelde(metin bankası]mahlas beyit dışındaki beyitler kayıtlı.

N'olaydı olmayaydı tā ezelden āşinālıḳlar

2 Belā ḥicrine ġarḳ oldum yetiş ey Ḫıżr-ı devrānum[1140]
Gözüm yaşını seyl[-āb] itme midür dil-rübālıḳlar [1141]

3 Baña yār olmaduñ gitdüñ niçün gelmezsin inṣāfa
Ben öldüm ey benüm ʻömrüm nedür bu bī-vefālıḳlar[1142]

4 Ṣaḳın maẓlūmuñ āhından bilürsün pāyidār olmaz
Efendim bu güzellikler begüm bu pādişālıḳlar

5 Maḥalleñ içre **ʻAmrī** nün melūl olma fiġānından
Gülistānlarda ʻādetdür ider bülbül nevālıḳlar

454[1143]

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Beni cevr ile öldürse dimeñ ol yāra ḳanludur
Ḥelāl olsun aña ḳanum yigitdür deliḳanludur

2 İşitdüm kim raḳīb ölmiş ḥabībüñ ömri çoḳ olsun[1144]
Ḳapudan bir seg eksilmiş anı ṣanmañ ziyānludur[1145]

3 O māhı nā-gehan görsem baña söylemeyip geçse
Ḳalur barmaġum aġzumda gören dimez ki cānludur

4 Dimiş ki öldürem seni feraḥ ol tīġ-ı ḫışmumla[1146]
Dirīġa ʻahdine ṭurmaz ṣanasın Ḳaramanludur

5 **Necātī** ey perī-peyker iñen üftāde olmışdur[1147]

[1140] 2a ḥicrine: baḥrine D.
[1141] 2b seyl[-āb] itme midür: silmek demidür D.
[1142] 3a ey: hey D.
[1143] **454** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı,* s.181.
[1144] 2a kim: ki M.
[1145] 2b ḳapudan: ḳapuñda M.
[1146] 4a dimiş ki: dimişdi D; ol: bul M.

Yüzünün rengi zerd olmış gözinüñ yaşı ḳanludur

455[1148]

NAẒĪRE-İ MAḲĀLĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Nihāl-i ḳāmet-i servi o yārüñ naḫl-i dil-cūdur
Dil-i meyyālümüz ardınca anuñ bir aḳarsudur

2 Leṭāfetde senüñ ey ġonca-fem çeşm-i ġazālānuñ
Hemān mülk-i Ḫotenden Rūma gelmiş iki āhūdur

3 Alup bād-ı ṣabādan būy-ı zülfüñ didi kim nāfe
Benüm ṣaḥrā-yı Çīni başuma dār eyleyen budur

4 Dizerdi anı ṭabʿ-ı mürde dā'im rişte-i cāna
Dehān-ı tengi ammā ol mehüñ nā-süfte lü'lü'dür

123a 5 Uġurlar ḫānumānuñ kimse ṭuymaz ḫāne-i dilden
Maḳālī ġamze-i dilber ʿacāyib rind ü uġrıdur

456[1149]

ĠAZEL-İ ḪAYĀLĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ḫilāf-ı semt-i zühdüñ Ḥaḳḳa zāhid āhumuz vardur
Ṭarīḳ-ı keh-keşāna yol sürer bir āhumuz vardır[1150]

2 Bizi bī-kes ṣanup ey ġam yoḳ etmekten ḥaẕer ḳıl kim
Cihānı yoḳ iken var eyleyen Allāhumuz vardur

3 Nigār ile aramuzda raḳīb eylerse kāfirlik
Ġazā meydānınuñ çāpük-süvārı şāhumuz vardur

[1147] 5a perī-peyker: perī-çihre D.

[1148] **455**Koyuncu, *Alaşehirli Makālī Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri***,** sayı 2.[Bu gazel 132b'de de kaydedilmiş ancak ilk geçtiği yerde alındı.]

[1149] **455** Tarlan, *Hayâlî Dîvânı*, s.123.

[1150] 1b sürer: sür M.

4 ʻİnāyet bezminüñ olsaḳ n'ola bir cürʻa-keş ḫāki[1151]
Ḫarābāt-ı muġānda bunca devlet-ḫˇāhumuz vardur[1152]

5 Sarāyında dimiş nālişlerüm gūş idene ol şeh[1153]
Ḫayālī nām bir şūrīde-i dergāhumuz vardur

457

ĠAZEL-İ ŞĀNĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ġam-ı zülf-i girihgīrüñle tā kim ḳaddümüz ḫamdur
Göñül āzürde [vü] ḫāṭır perişān dīde pür-nemdür

2 Araḳ-rīz oldı rūy-ı yāri gördüm tāb-ı zülfüñde
Didüm ey ġonca-fem gūyā ki berg-i gülde şeb-nemdür

3 Şeb-i firḳatde olmadı yanumda giryeden ḫālī
Benüm ey nūr-ı dīdem bilmezem bu gözlerüm nemdür

4 Sipāhīdür ḳapuñda Vāmıḳ u Ferhād ile Mecnūn
Ben ol şāham melāmet kişveri baña müsellemdür

5 Bugün bir mey-fürūşuñ dergehinde çākerem **Şānī**
Kim anda dürd-keşler cām-ı meyle Rüstem ü Cemdür

458[1154]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ayaḳ çek bezm-i ʿālemden ki ʿālem menzil-i ġamdur
Ferāġat ʿāleminden geçme kim ʿālem o ʿālemdür

[1151] 4a n'ola: ne var D.
[1152] 4b ḫˇāhımuz: ḫānumuz D.
[1153] 5a şeh: meh M.
[1154] **458** Ak, *Bağdatlı Rūhî Dîvânı,* s.458.

2 Pür olsun dem-be-dem peymānemüz ḫūn-ı kebūterden
Gel ey gül-çihre bir dem idelüm dünyā çü bir demdür

3 ʿAceb ḥālet degül mi her kişi miḥnetden aġlarken
Benüm āvāre göñlüm miḥnet-i ʿaşḳuñla ḫurremdür

4 Esīr-i cām olan rinde ḥaḳāretle naẓar ḳılma
Ki her rind-i belā-keş kendi vādīsinde bir Cemdür

5 Müyesser oldı gerçi ẕevḳ-ı vaṣl ammā belā bu kim
Yine dā'im derūn-ı sīne pür-ġam dīde pür-nemdür

6 Ḫayāl-i ʿārıżuñ fikr-i lebüñle eglenür göñlüm
Birisi yār-ı cānumdur birisi nūr-ı dīdemdür

7 Gelüñ taʿlīm aluñ ey bü'l-hevesler ṭabʿ-ı **Rūḥī**den
Ki āyīn-i suḫen ol nükte-perdāza müsellemdür

459

NAẒĪRE ĠAZEL-İ ĀBĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Müselsel her kelāmuñ misma'-ı ehl-i dile semdür
Ser-ā-ser servdür [--.--][1155]güle şeb-nemdür

123b 2 Muṭarrā olsa her dem vaṣl-ı esrāruñ der-i dilde
Muḥaṣṣal derd-i ālām u keder[ler] aña hemdemdür

3 Me' āl oldur ki hemvāre gerek derd-i dile vaṣluñ
Der-i sa'dında herkes mālik-i meskūk-i dirhemdür

4 Medār-ı devr-i la'lüñ kākülüñ rūḥ u göñüllerde
Maḥall-ārā-yı ṣayd demdür müdām-ı rūḥ-ı 'ālemdür

[1155] **459**/ 1b Bozuk olduğundan okunamadı.

5 Derüñde mürde-dildür sālik-i silk-i kelām **Ābī**
Reh-i vaṣluñda derd aña ki kemdür her aña kemdür

460

NAẒĪRE-İ NUṢḤĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Görelden muṣḥaf-ı rūy-ı nigārı dīde pür-nemdür
Ḫayāl-i noḳṭa-i ḫāliyle sīnem ḥarf-i muʿcemdür

2 ʿAraḳ-çīnüñ kenārından görinen tār-ı gīsūdan
Su'āl itdüm ki sünbül mi didiler nāmı perçemdür

3 Hilāl-i ebruvān [u] meh-cebīni seyr idelden dil
Hilāl-i dehre raġbet eylemez ʿahdinde muḥkemdür

4 Düşelden baḥr-ı hicrāna serümde bād-ı ḥasret var
Vücūdum keştī-i firḳat sirişk-i dīdeler nemdür

5 Degül bīgāne meydān-ı maḥabbetde şehā **Nuṣḥī**
Ḥaḳīḳat ehlinüñ merdānesidür sırra maḥremdür

461[1156]

ĠAZEL-İ NEVʿĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Senüñ maḥzūnuñ olmaḳ baña şādān olmadan yegdür
Ġamuñla aġlamaḳ illerle ḫandān olmadan yegdür

2 Cihānuñ ʿizz ü cāhın şöyle iẕʿān eyledüm ben kim[1157]
İşigüñde ḳul olmaḳ dehre sulṭān olmadan yegdür[1158]

3 Düşüp kūy-ı ḫarābāt içre ṣūfī kāse-līs olmaḳ
Serīr-i devlete faġfūr u ḫaḳan olmadan yegdür

[1156] **461**Tulum-Tanyeri, *Nevʿî Dîvânı*, s. 239
[1157] 2a şöyle: böyle D; ben: biz M.
[1158] 2b olmaḳ: almaḳ D.

4 Cihān-ı bī-s̱ebātuñ raġmına devr itdürüp cāmı
İçüp lā-ya‘ḳıl olmaḳ şāh-ı devrān olmadan yegdür

5 Şarāb-ı ‘aşḳ ile **Nev'ī** gibi mest-i müdām olmaḳ
Baḳup bu ni'met-i dünyāya ḥayrān olmadan yegdür

462[1159]

NAẒĪRE-İ BĀḲĪ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1 Ḳapuñda sākin [olmaḳ] ġayra mihmān olmadan yegdür
Gedā-yı kūyuñ olmaḳ dehre sulṭān olmadan yegdür

2 Ḳapuñ meddāḥınuñ bir bende-i fermān-beri olmaḳ
Der-i devlet me'āb-ı şehre derbān olmadan yegdür

3 Kilāb-ı kūyuñ ile hem-‘inān olup ḫırıldaşmaḳ
Varup bezminde Ṭahmāsa ġazel-ḫ˘ān olmadan yegdür

4 Ḫarābāt erleriyle kāse kāse bāde-nūş olmaḳ
Nedīm-i meclis-i faġfūr u ḫaḳan olmadan yegdür

5 Belā küncinde her şeb girye vü āh itmek ey **Bāḳī**
Ümīd-i vuṣlat-ı yār ile şādān olmadan yegdür

463

ĠAZEL-İ S̱ĀNĪ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

124a 1 Tenümde sūziş-i ‘aşḳuñ derūnumda ḥarāret var
Efendi ṣorma aḥvāl-i ġamuñdan çoḳ şikāyet var

2 Ġażabdan çeşm-i fettānuñ ṭakınmış tīr-i müjgānuñ

[1159] **462** İz, *Eski Türk Edebiyatında Nazım*, s.306. [Küçük, *Bâkî Dîvânı*'nda bulunamadı.]

Her āfet beñzer ʻuşşāḳa yine bir ḫayr-ı niyet var

3 O şūḫuñ ġayra mihrinden göñül ġāyet şikest oldı
Ferāġat itmek ister neylesün bī-çāre ġayret var

4 Görünce künc-i ġamda nālişüm fehm eyledüñ ʻaşḳı
ʻAceb bildük be hey ṣūfī meger sende kerāmet var

5 Egerçi her perī-rūdan ṭabīʻat ḥaẓẓ ider **Ṣānī**
Velī ol şūḫ-ı dil-cūya derūnī bir maḥabbet var

464[1160]

ĠAZEL-İ ʻİṢMETĪ

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1 Getürmem ḫaṭıra ġamzeñ girīzān olduġum yerdir
Ḫayāl etmem ser-i zülfüñ perīşān olduġum yerdir

2 Ġubār-ı ḫaṭṭuñ istiftā-yı bī-hengāmın istermiş
Ne hikmetdir bilinmez sırrı ḥayrān olduġum yerdir

3 Düşürmem luṭf-ı ṭabʿ-ı bādeye defʿ-i ġamı dilden[1161]
Zebān-ı ḥāli derseñ eski mihmān olduġum yerdir[1162]

4 Neşāṭ-efzā ṣanur bī-derd olan ṣaḥn-ı ḫarābātı
O vīrāne benim yıllarca giryān olduġum yerdir[1163]

5 Ser-i zülfüñ esīri **ʻİṣmetī** her geh dil-i mehcūr[1164]
O gūşe devlet-i pā-būsa şāyān olduġum yerdir

1160 **464** İpekten, *İsmetī Dîvânı*, s.55.
1161 3a ġamı dilden: ġam[u] derdi M.
1162 3b ḥāli: ḥāki M.
1163 4b yıllarca : yıllarla M.
1164 5aesīri: añup derD.

465

ĠAZEL-İ VĀLİHĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Gözüm pür-nem dilüm ṣad pāre miḥnet pāy-mālidür
Beni firḳat deminde acımalı aġlamalıdur

2 Ṭoḳınmaz dōstum ol oñmaduk başına dermānlar
Ne çāre zaḫm bir aġızı açıḳ baġlamalıdur

3 Şerār-ı nār-ı āha saḳf-ı (?)ʿarşı yakduran yir yir
O māhuñ gerden-i sīmīni üzre ṣaçma ḫālidür

4 Baña dil ḳıṣṣa-i Mecnūnı taḳrīr eyledi ṣanma
Nezāketle begüm ʿarż itdi kendi ḥasb-i ḥālidür

5 Ṭolaşursa eger kim **Vālihī** zencīr-i zülf ile
Sen aña ḳalma bir dīvāne meşreb lā'ubālidür

466[1165]

ĠAZEL-İ ʿULVĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Mey-i laʿlüñle ḳanı bezm-i pinhān itdügüm demler
Ten-i fersūdeme her ḳaṭresin cān itdügüm demler[1166]

2 Dem urmazdı Mesīḥā fenn-i iḥyādan benüm ʿömrüm
Kelām-ı rūḥ-baḫşuñ derde dermān itdügüm demler

3 Şikest itmek neden ey seng-dil peymāne-i ʿahdi
Añılmaz mı senüñle ʿahd ü peymān itdügüm demler

4 Cihānda gül nedür bülbül nedür bilmez mi ʿaşḳ ehli

[1165] **466** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı***,** s.276.[Divanda sadece 1. ve 2. beyitler bulunmaktadır.]
[1166] 1b ḳaṭresin Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı,* s.276.[Divanda sadece 1. ve 2. beyitler bulunmaktadır.]
[1166] 1b ḳaṭresin cān: cürʿasın cemʿ D.

Göñül murġın ruḫuñ şevḳiyle nālān itdügüm demler

5 Felek gūş-ı hilāle ṭaḳmamışdur ʻaḳd-i pervīni
Dür-i eşküm süm-i esbüñde (?) ġalṭān itdügüm demler

124b 6 Mey-i jāleyle cām-ı lāle ṭolmış yāre ʻarżeyleñ
Ola kim yād ola göz yaşların ḳan itdügüm demler

7 Gözümden gitmez ey **ʻUlvī** şarāb-ı laʻl-i dilberden
Dil-i maḥzūnumı gül gibi ḫandān itdügüm demler

467[1167]

ĠAZEL-İ ŞEHDĪ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Nişān-ı tīrin ol ḳaşı kemānuñ dūr bulmışlar
Çekenler çille-i ʻaşḳı ḳatı pür-zūr bulmışlar

2 Berāt-ı ḥüsnünüñ ancaḳ nişānı ḳalmış ebrūda
Ḫaṭ-āver dil-rübā ḥaḳḳında bir menşūr bulmışlar

3 Ḫaṭ-ı sebzin görenler nev-demīde gird-i laʻlinde[1168]
Ḥıżır-veş anda āb-ı zindegī mestūr bulmışlar

4 Ġubār-ı ḫaṭṭı itmiş pīçīş-i zülfiyle āmīzeş
Ṭolaşur genc-i ḥüsni niçe mār u mūr bulmışlar

5 Kimi dir meh-ʻizār ol şūḫā kimi āteşīn ruḫsār[1169]
O kāfir mācerā vaṣfında nār u nūr bulmışlar

6 Düşüp çāh-ı zenaḫdānında dilber Yusūf-ı ḥüsnüñ
Anı sevdāgerān u ʻāşıḳān mecbūr bulmışlar[1170]

[1167] **467** Bayındır, *Şehdî Dîvânı*, s.348.
[1168] 3a laʻlinde: luṭfında M.
[1169] 5a şūḫā kimi: kimisi dir M.

7 Ṣaḳın düzdī-i çeşm-i yārdan bir laḥza ey **Şehdī**[1171]
Nişān-ı tīrin ol ḳaşı kemānuñ dūr bulmışlar

468[1172]

NAẒĪRE-İ ṢĀBİT

Mefāʿîlün Mefāʿîlün Mefāʿîlün Mefāʿîlün

1 O mālikler ki bir Yūsuf-ʿiẕārı nūr bulmışlar
Zenaḫdānında çāh-ı miḥneti maḥfūr bulmışlar

2 Mey-i Kevs̱erle pür bir kāse-i yāḳūtdur laʿlüñ
Ḫitām-ı misk ile maḫmūrlar memhūr bulmışlar

3 Dehān-ı gül-şeker terkībüñe nisbetle sulṭānum
Ser-i ḫākister-i miḥnetde pek rencūr bulmışlar[1173]

4 Tefaḳḳud eyleyüp güller hezār-ı zār ü bīmārı
Leb-i şīrīni erbāb-ı tabīʿat şūr bulmışlar

5 Görüp zülfüñ ruḫunda rāst ol meh-pārenüñ ʿuşşāḳ
Uṣūl-ı çenberin nev-besteniñ māhūr bulmışlar

6 Bu vādīlerde söz bulmaḳ da **Ṣābit** pehlevānlıḳdur
Bulanlar bāzū-yı endīşesin pür-zūr bulmışlar

469[1174]

ĠAZEL-İ ʿULVĪ

Mefāʿîlün Mefāʿîlün Mefāʿîlün Mefāʿîlün

1 Ḫaṭ-ı reyḥānı ki(?) yāḳut leb-i dildāra yazmışlar
Dil-i bī-çāreler derdine andan çāre yazmışlar

[1170] 6b [u] M'de yok.
[1171] 7a düzdī-i: dürrī-i M.
[1172] **468** Karacan, *Sâbit Dîvânı*, s.407.
[1173] 3b D'de 3b ile 4b yer değiştirmiş.
[1174] **469** Çetin, *Ulvî Dîvânı*, s.299.

2 Dökilmiş üstüˇḫānlar kim yatur dergāh-ı dilberde
Maḥabbet-nāmedür kim ehl-i diller yāre yazmışlar

3 Senüñ ḥüsnüñ beyān eyler benüm ‘aşḳum ‘ayān eyler
Ne deñlü āh şāhum kim der ü dīvāre yazmışlar

4 İçüp mey gibi ḳanum gözleri ḫūn-ḫˇār (?) [---]
Ḫumārın ol iki bed mestler bir pāre yazmışlar

5 Ṭoluya ḳoyup içmişler leb-i serşārı (?) ey **‘Ulvī**
O nāzik[-.-] -veş pāresinden pāre(?) yazmışlar

125a **470**

SÜRŪRĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Nigāruñ bār-ı cevrin ey göñül anı çekenden ṣor
Çeken bilür dimişler neydügini ġayri benden ṣor

2 Geçüp zülfi başumdan boynuma ḳat ḳat kemend oldı
Sen ol çoḳ başlınuñ bendini başından geçenden ṣor

3 Müṣāḥib olmayan bilmez nice dur[ur] ten-i yāri
Anuñ nāzikligin bilmek dilerseñ pīrehenden ṣor

4 Raḳīb aña ḳarīb olduḳda ben pür-āteş olduġum
Bilür hem-ḥāl olan sen bunı şem‘-i encümenden ṣor

5 Ne vaḳt irür seferden şeh **Sürūrī** bilmek isterseñ
Ayağı tozı ile yel gibi yoldan gelenden ṣor

471

NAẒĪRE-İ FEVRĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ḳo Ferhād ile Mecnūn belā-yı ʿaşḳı benden ṣor
Ṭaʿāmuñ lezzetin bir aġzınuñ dadın bilenden ṣor

2 Raḳīb-i dīvden ṣor ḥalḳa-i laʿnet belāsın sen
Ne bilsün ādem olan anı başından geçenden ṣor

3 Eger İskenderi görmek dilerseñ gel gör ol şāhı
Ṣorarsañ çeşme-i Ḫıżrı var ol şīrīn dehenden ṣor

4 Vücūdum ḳalʿasın ṭop-ı ġamuñla pādişāh-ı ʿaşḳ
Ne resm ile ḫarāb itdi begüm burc-ı bedenden ṣor

5 Naẓīr olmaduġın eşʿār-ı **Fevrī**ye inanmazsañ
Sözüñ ḳadrin bilür bir mālik-i mülk-i suḫenden ṣor

472

ĠAZEL-İ ṢĀḤİB

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ṭokınmak tār-ı gīsū-yı dile ḫāṭır-şikestlikdür
Taḥammül tīşe-i bī-dād-ı dehre kūh-kenlikdür

2 Cebīn pür-çīn-i naḥvet çeşm mest āmāde-ser ḳaşı(?)
Murādı ol perīnüñ ġalibā sūziş-figenlikdür

3 Olur āzurde-i ḫār-ı cefā gül-çīn-i iḳbāli
Gülistān-ı cihān [hep] pür-ḫaṭar yekser dikenlikdür

4 Ḫayāl-i vaṣl [---] leb-i laʿliyle dildāruñ
Meẕāḳ-ı naẓmı şīrīn eylemek şīrīn suḫenlikdür

5 Meşām-ı cānı taʿṭīr itdi būy-ı perçemi **Ṣāḥib**

ʻArak-çīni o şūẖuñ bāġ-ı ḥüsne feslegenlikdür

473[1175]
ĠAZEL-İ EMRĪ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Uzanmış zülfi ḳaddi üzre ṣayd-ı cān-ı zār eyler
Nihāl-i verde çıḳmış mār ṣan bülbül şikār eyler

2 Ḳomaz cān u dilüm zār itmek ile hicr nerrādı[1176]
Ölürsem üstüẖˇānum hem ġamuñ dāġına zār eyler

3 Meger cādū gözüñ sāḥir saçuñla baḥṣe düşmişler[1177]
Biri sihr ile mūyı tīr ider birisi mār eyler[1178]

4 Yüze yüz gelse mihre sāyesin ardına alur yār
Nedür bu rū-siyeh yanuñda diye diyü ʻār eyler

5 Ten-i **Emrī** ẖaṭuñçün incelüpdür şöyle kim kātib
125b Ḳalem ucına baġlarsa ẖaṭın ġāyet ġubār eyler

474[1179]
NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Şular kim āteş-i ʻaşḳ ile yanmaḳ iẖtiyār eyler
Yerini dār-ı dünyāda semender gibi nār eyler

2 Ṣaçı dāmın ḳurup ẖāl-i ruẖından gösterür dāne
Maḥabbet ehlinüñ murġ-ı dilüñ o şeh şikār eyler

3 Murādum üzre dönmezsin diyü ey māh-rū her şeb

[1175] **473** Saraç, *Emrī Divanı,* s.116.[D'de beyitlerin sıralanışı farklı.]
[1176] 2a hicr nerādı: dehr sayyādı D.
[1177] 3a cādū gözüñ sāḥir saçuñla: sāḥir gözüñ cādū saçuñla M.
[1178] 3b Ki biri siḥr ile tīr itse mūyı biri mār eyler D.
[1179] **474** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda* bulunamadı.

Felekle tīġ-ı āhum ṣubḥa dek tā kārzār eyler

4 Ruẖuñ āyīneye teşbīh iderlermiş çün üftādeñ
Düşüp ayaġuña her gün senüñ mihr i'tiẕār eyler

5 Neler çekdüklerüm tīr-i müjeñden ey kemān-ebrū
Ẓarīfī söylemez biñde birisin iḫtiṣār eyler

475

ĠAZEL-İ NERGİSĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Gelüp nev-rūz-ı sulṭānī güzellendi çemen yir yir
Yine ẖandān olup ġonca açıldı yāsemen yir yir

2 Ne lāzım dürr içün ġavvāṣ-ı baḥr olmaḳ bu mevsimde
Çemen deryā ṣadef gül jāleler dürr-i 'Aden yir yir

3 Semenzār içre her zerrīn ḳadeḥ bir sāġar-ı pür-mey
Ḳuruldı gibi bezm-i dilberān-ı sīm-ten yir yir

4 Degül lāle ẖas u ẖārını sūzān itmege bāġuñ
Olupdur gülsitāna bāġbān āteş-figen yir yir

5 Dime güldür zemīn pīrāhen-i berfi çıḳarduḳda
Göründi sīnesin tezyīn iden dāġ-ı kühen yir yir

6 Dem-i nev-rūz irince **Nergisī**ye ṭarz-ı ẖāṣ üzre
Ġazel ṭarẖ it diyü çaġrışdı erbāb-ı suẖen yir yir

476

ĠAZEL-İ SÜRŪRĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Dimiş düşmen ḥabībüñ ṭaşı içün başa zaḥmetdür
Benüm başum içün zaḥmet degüldür belki raḥmetdür

2 Niġāruñ ḫışm-ı çeşmi cismüme ‘ayn-ı ‘ināyetdür
Çatup ḳaşını baḳduġı yüzüme dāl-i devletdür

3 Ḫıyānet itmezem sırra mey içüp vaṣla irdükçe
Ki ṣādıḳlar dimişlerdür şehā ṣoḥbet emānetdür

4 Eyā naḳḳāş-zāde naḳş-ı ḥüsnüñ seyridür maḳṣūd
Elüñde şekli taṣvīrüñ hemān arada ṣūretdür

5 Ḳaçan kim gitmege ṭursañ ḳopar meclisde çoḳ fitne
Ḳıyām-ı ḳāmetüñ zīrā ḳıyāmetden ‘alāmetdür

6 Seni uslatmaġa bend olmış iken ṣaçı zencīri
Göñül gel aḳluñı degşür ki uṣlanmaḳ sefāhetdür

7 Ölümlü ḫastesin fevt olmadın [--.][1180]öldürsün
Dilā hergīz şehādet pāyesin fevt itme fırṣatdur

8 Ḳo cāna (?) irişen peykān-ı tīrüñ ey kemān-ebrū
Sürūrī teşnenüñ cānına ol bārān-ı raḥmetdür

477[1181]

NAẒĪRE-İ ‘ĀLĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

126a 1 Bugün meydān-ı ‘aşḳ içre şu ḳim merd-i melāmetdür
Ta‘alluḳdan ḫalāṣ oldı anuñ yiri selāmetdür

2 Ḳıyamet ‘arż idüp vā‘iẓ bizi ḳorḳutma va‘ẓında
Kişi yārāndan ayrılsa hemān ol gün ḳıyāmetdür

[1180] **476** 7a Bozuk olduğundan okunamadı.
[1181] **477** Altun, *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı'nda* ve Aksoyak, *Gelibolulu Mustafa Ālî Dîvânında* bulunamadı.

3 Ṣalāḥ u zühd ü taḳvānuñ riyāsından ṣaḳınmazsın
Çürütdüñ ʻömrüñi zāhid ṣonı anuñ nedāmetdür

4 Melāmet ḫırḳasın zāhid anuñçün iḫtiyār itmez
Degül her kişiye lāyıḳ bu bir ʻālī ʻalāmetdür

5 Gözüñ yaşın görüp **ʻĀlī** senüñçün cümle ʻālem dir
Ne ḫoş deryāya ġarḳ olmaz meger ṣaḥīb-kerāmetdür

478[1182]

NAẒĪRE-İ REVĀNĪ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Yüzi cennet lebi kevser nigārum serv-kāmetdür
Güzeller arasında ol ḳıyāmetden ḳıyāmetdür[1183]

2 Kitāb-ı ʻaşḳı ey ḫˇāce çıḳarmaḳ ḫayli müşkildür
Hidāye okumaġ ile bilinmez bu hidāyetdür[1184]

3 Mey ü maḥbūbdan dā'im beni men' itme ey zāhid [1185]
Şarāb içmek güzel sevmek be hey ṣūfī ẓarāfetdür

4 Yıḳıldı ẓulm ile göñlüm baña ṣun cām-ı ʻadli kim[1186]
Ġaraż beglikden ey sāḳī cihān içre ʻadāletdür

5 N'ola nāziklenüp dilber lebinden būse virmezse
Revānī nāzük olanuñ işi dā'im nezāketdür

[1182] **478** *Avşar, Revânî Dîvânı*, s.142. [D'de 6 beyit.]
[1183] 1b ḳıyāmetden: ḳıyāmetdürD.
[1184] 2b bu: bir M.
[1185] 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.
[1186] 4a ʻadli: bī -ʻad M.

479

NAẒĪRE-İ FEZĀYĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Dili Mecnūn u ser-gerdān iden deşt-i maḥabbetdür
Ser-ā-ser āteş-i ʿaşḳ ile sīnem dāġ-ı miḥnetdür

2 Sezādur gülşen-i kūyunda nergis dīdebān olsa
Egerçi mestdür ammā ki bir ehl-i başīretdür

3 Siyeh-rūlar ḥarīm-i gülşen-i firdevse girmezken
Ne vech ile senüñ ẖāl-i ʿiẕāruñ ehl-i cennetdür

4 Hezār-ı dil n'ola dāʿim nizār u zār u zār olsa
O yār-i dil-firībüm ġonca-i bāġ-ı melāḥatdür

5 N 'ola pervāne-veş yanup yaḳılsa ṭabʿ-ı sūzānum
Ruẖ-ı tābān-ı yārüm şemʿa-i bezm-i leṭāfetdür

6 **Fezāyī** cūy-veş pūyān olursa bu dil-i şeydā
O şūẖ-ı dil-sitānum serv-i gülzār-ı ṭarāvetdür

480[1187]

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ġam-ı zülfüñle dil sevdāda göz dīdāruña nāẓır
N'olur aḥvālümüz bilmem ne sen müşfiḳ ne ben ṣābir

2 Göñül feryāda geldükçe ʿaceb mi şādmān olsam
Benüm derdüm saña maẖfī senüñ ḥüsnüñ baña ẓāhir

3 Ne mümkindür senüñle ġayrılar bezminde ʿıyş itmek
Baña bir cāy-ı ẖālī olsa varsam aġlasam vāfir

[1187] **480** Ak, *Rûhî Dîvânı*, s.560.[D'de 7 beyit.]

4 Ayaġuñ öpmede bī-iḫtiyāruz şarṭ-ı ‘aşḳ odur[1188]
Ki bizden vāḳi‘ olsa cürm senden ‘afv ola ṣādır

5 Ġam-ı ‘aşḳı ṭarīḳ-i ‘aşḳda ‘āşıḳ belā bilmez[1189]
Belā budur ki dildārı ola bī-raḥm bir kāfir[1190]

6 Lebüñ devrinde zühhāduñ elinden cām-ı mey gitmez[1191]
Nice ṣabr eylesün **Rūḥī** ki hem rind ola hem şā‘ir

481[1192]

ĠAZEL-İ FUŻŪLĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

126b 1 Ṣaçun endīşesi taḥrīk-i zencīr-i cünūnumdur
Cünūnum defʿine ẕikr-i leb-i laʿlüñ füsūnumdur

2 Diyār-ı derd ser-gerdānıyam her kim beni ister
Delīl-i rāh ḳatre ḳatre eşk-i lālegūnumdur

3 Ser-i kūyuñda göñlüm berḳ-i āhın ṣanma bīhūde[1193]
Ḳaranġu gice ʿazm-i kūyuñ itsem reh-nümūnumdur

4 Lebi şīrinlerüñ şevḳiyle Ferhādı benem ʿaṣruñ
Yanumda cemʿ olan seng-i melāmet bī-sütūnumdur

5 **Fużūlī** ḫālī olmaḳ cām-ı ʿıyşum ṣāf ṣahbādan[1194]
Nişān-ı baḫt-ı nā-fercām ü iḳbāl-i nigūnumdur

[1188] 4a ‘aşḳ: ḥüsn D.
[1189] 5a ġam-ı ‘aşḳı: ġam-ı hicri D.
[1190] 5b budur ki: oldur ki D.
[1191] 6a zühhāduñ: her demde M.
gitmez: düşmez M.
[1192] **481** Akyüz, *Fuzûlî Dîvânı*, s.211.[D'de 7 beyit.]
[1193] 3a āhın: ahum M.
[1194] 5a ʿayşum: ‘ayş u M.

482[1195]

NAẒÎRE-İ ‘ULVÎ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1 Bugün Ṭūfān-ı Nūḥ'ı ḳoparan āh-ı derūnumdur[1196]
Cihānı ser-be-ser ‘ġarḳ-āb iden seyl-i ‘uyūnumdur[1197]

2 Od urduḳda tenūr-ı tende ḳurṣ-ı dāġa nār-ı ġam[1198]
Degül mūlar duḫān-ı āteş-i sūz-ı derūnumdur

3 Şeh-i ‘aşḳam felek ‘işretgehümdür māh-ı nev sāġar
Şafaḳ bezmümde dökilmiş şarāb-ı lālegūnumdur

4 ‘Aceb mi ḳāmeti çarḫuñ kemān-āsā dü-tā olsa[1199]
Ḥadeng-i nālemüñ zaḥmı ucından ser-nigūnumdur

5 Sipihr-i bī-sütūnum çāk idüpdür tīşe-i āhum
Görinen keh-keşān ṣanma felek ‘**Ulvī** zebūnumdur

483[1200]

ĠAZEL-İ GÜLŞENÎ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1 Gel ey iḳlīm-i ḥüsn içre cemāli dīdeme manẓar
Ne manẓar manẓar-ı ḥikmet ne ḥikmet ḳudret-i iẓhār

2 Yüzüñ günden daḫı rūşen cemālüñ ay-veş aydın
Ne aydan zühreden tābān ne tābān māhdan enver

3 Ṣabā zülfüñ ḳoḥusından eser ‘ıṭr ile gülşende
Ne gülşen gülşen-i cennet ne cennet cennet-i dilber

[1195] **482** Çetin, *Derzi-zâde Ulvî Dîvânı*, s.244.
[1196] 1a ḳoparan: ḳurıdan M.
[1197] 1b ser-be-ser: ser-te-ser D.
[1198] 2a dāġa: dāġ M.
[1199] 4a olsa: ol D.
[1200] **483** Turan, *Saruhanlı Gülşenî Dîvânı*'nda ve Akay, *İbrahim Gülşenî Dîvânı*'nda bulunamadı.

4 Gözünden rūşen oldı ki fünūn içinde sāḥirdür
Ne sāḥir sāḥir-i tīre ne tīre muẓlim-i kāfer

5 Ḳulaġ ur Rūşenī bendesidür (?) bu **Gülşenī** ḳuluñ
Ne ḳuluñ ḳuluñuñ ḳulı ne kemter kemter ez-kemter

484

ĠAZEL-İ ʻAḲLĪ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Seni ḳudret eliyle bir muṣavver nūrdur dirler
Beni tāb-ı tecellādan yaḳılmış Ṭūrdur dirler

2 Beni sen şemʻa bāl ü per yaḳan pervāne bilmişler
Tenüñ (?)[--][1201] gibi bir keffe-i kāfūrdur dirler

127a 3 Beni ḫurşīd-i ruḫsāruñla yanmış ẕerre ḳılmış Ḥaḳ
Senüñ mirāt-ı ḥüsnüñ ṣafḥa-i billūrdur dirler

4 Beni her demde cām-ı ʻaşḳ ile şeydā bilür ʻālem
Seni herkes şarāb-ı nāz ile maḫmūrdur dirler[1202]

5 Bilenler iḳtiżā-yı ʻaşḳ u ḳadr-i ḥüsn-i ḫūbānı
Geçerler ʻ**Aḳlī**ye daḫl itmedin mecbūrdur dirler

485

NAẒĪRE-İ RESĀ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Ser-i kūyuñ temāşā eyleyenler Ṭūrdur dirler
Tecellī cilvegāh-ı ḳāmetüñde nūrdur dirler

2 Senüñ cām-ı viṣālüñ devletine teşne-leb çoḳdur
Kimi cān virse kūyuñda anı Manṣūrdur dirler

[1201] **484** 2b Mecmuada bozuk olduğundan okunamadı.
[1202] **484** / 4b herkes: hergiz M. Mânâ gereği herkes alındı.

3 Göñül çinisini ṣındurmaġa üstād-ı kāmilsin
Seni sulṭān-ı Çīn şāh-ı Ḫoten Faġfūrdur dirler

4 Senüñ mīm-i dehānuñ sırrını çoḳ ehline ṣordum
Ṭılısmāt-ı İlāhī ṣūret-i ʻunṣūrdur dirler

5 Ser-i kūyuñda zār u nā-tüvānum añlayan söyler
Ġarīb-i bī-nevā miskīn **Resā** rencūrdur dirler

486[1203]

ĠAZEL-İ ʻULVĪ

Mefāʻîlün Mefāʻîlün Mefāʻîlün Mefāʻîlün

1 Dil-i bī-çāremi gözler yine ol bī- amān gözler[1204]
İki şeh-bāz-ı vaḥşīdür ki murġ-ı nā-tüvān gözler[1205]

2 Tez̠erv-i cān zenaḫdānuñ diler dil bülbüli ḫaṭṭuñ[1206]
Biri seyr-i çemen özler birisi āşiyān gözler[1207]

3 Fiġān-ı āhuma baḳmaz ḳaçar her laḥẓa ādemden
Gözüñ āhū-yı vaḫşīdür ki ṣayd olmaz yaman gözler

4 Ḳapuñdan ḥalḳa-i der gibi gitmez gözlerüm hergiz[1208]
Nitekim āsitān-ı pādişāhı dīdebān gözler[1209]

5 Gelüp şehr-i vücūda ṣordı ʻ**Ulvī** ḫāne-i ḳabrüñ[1210]
Diyār-ı ġurbete düşmüş müsāfirdür mekān gözler

[1203] **486** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s.267.
[1204] 1a gözler yine: gözlerine D.
[1205] 1b şeh-bāz vaḥşīdür ki: şeh-bāzdur her biri D.
[1206] 2a ḫaṭṭuñ: ḫaddüñ D.
[1207] 2b biri seyr-i: birisi D.
[1208] 4a ḳapuñdan: ḳapunda M; der gibi: derkīş D.
[1209] 4b āsitānı pādişāhı: āstān-ı pādişāh D.
[1210] 5a ṣordı ʻUlvī: ʻUlvī ṣordı D.

487

ĠAZEL-İ NAẒĪM

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ne bezmüñ cāmısın mest-i müdām-ı ʻişretüñ kimdür
Ne cāmuñ keyfisin ālūde-i keyfiyyetüñ kimdür

2 Kimüñ baġrın yine ḫūn eyledüñ sevdā-yı mührüñle
Miṡāl-i lāle bilsem dāġ dāġ-ı ḥasretüñ kimdür

3 Kimüñ āyīnesinde cilvegerdür ʻaks-i ruḫsāruñ
Kimüñle rū be-rūsın çeşm-i devr-i ḥayretüñ kimdür

4 Kimüñ göñlüñdedür sevdā-yı zülfüñ ey şeb-i nūr sen (?)
ʻAceb[--.---.-][1211]hem-ṣoḥbetüñ kimdür

5 Ṣaḳınsun her biri bir dāġ olur hengām-ı hicrüñde
Tekellüf ber-ṭarāf gül-çīn-i bāġ-ı vuṣlatuñ kimdür

6 Şikār-ı şāh-bāz-ı ʻaşḳ olup [--.-][1212]kimdür
Naẓīm-i zār-veş fitrāk-i bend-i firḳātüñ kimdür

488[1213]

127b

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Kimüñ hem-bezmisin yārān-ı ʿīş ü ʿişretüñ kimdür
Nedīm ü ġam-güsāruñ hem-demüñ hem-ṣoḥbetüñ kimdür

2 Yine pervāne-veş gerdān- kerd-i şemʿ-i ruḫsāruñ
Miṡāl-i şemʿ şevḳ-efzā-yı bezm-i ḫalvetüñ kimdür

3 Leb-i meygūnuñı būs itmege bezm-i maḥabbetde

[1211] **487** 4b Mecmuada bozuk olduğundan okunamadı.
[1212] 6a Mecmuada bozuk olduğundan okunamadı.
[1213] **488** Erdem, *Neylî Dîvânı* ,s.99.

Ṣurāḥī-veş hemīşe dīde-dūz-ı furṣatuñ kimdür

4 Miṣāl-i gül nevāziş-bīn-i dest-i luṭf u iḥsānuñ
Çü bülbül naġme-sāz-ı gülsitān-ı ṭalʿatüñ kimdür

5 Giriftār-ı ḫumār-ı hicr idelden **Neylī**-i zārı
ʿAceb mest-i şarāb-ı bezmgāh-ı vuṣlatuñ kimdür

489[1214]

NAẒĪRE-İ ṢABRĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ne burcuñ māhısın pertev-perest-i ṭalʿatüñ kimdür
Ne bezmüñ şemʿisin pervāne-i bī-ṭāḳatüñ kimdür

2 Kimüñle leb-be-leb zānū-be-zānūsın ṣafālarda
Sebū-veş hem-nişīnüñ cām-veş hem-ṣoḥbetüñ kimdür

3 Olurken cāna resm-i dāġ-ı minnet ṣunduġuñ sāġar
Senüñ ey çarḫ-ı dūn memnūn-ı cām-ı ʿişretüñ kimdür

4 Şikār-ı şaḫne-i hicrānuñ oldum ben hele şimdi
ʿAceb āsūde sermest-i ġurūr-ı vuṣlatuñ kimdür

5 Maḳāmın bilsek ehl-i şevḳden kim ṭuydı **Ṣabrī**nüñ
ʿAceb şimdi terennüm-rīz-i bezm-i midḥatüñ kimdür

490

TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ne semtüñ Türkisün nisbet-şinās-ı(?)ġılzetüñ kimdür
Ne dīhin ehlisin hem-şehrī-i bed-ṭıynetün kimdür

2 Kimüñle yan-be-yan terkeş-be-terkeşsin alaylarda

[1214] **488** Uz, *Sabrî Dîvânı*'nda bulunamadı.

Keleş-veş hem-zebānuñ cündī-veş hem-sīretüñ kimdür

3 Olurken sāye-i şeklüñ kemān kābūsı a'ẓamdan
Senüñ ey Ḳırşehirli bir diyār-ı ṣıḳletüñ kimdür

4 Secer-bend tehī hemyānun oldum ben hele şimdi
'Aceb manġır-şümār-ı bez̲l-i dest-i himmetüñ kimdür

5 Yerin kim ṭutdı bilseydük uza[ḳ]larda **Hevāyī'nüñ**
Nedīm-i jāj-ḫāy-ı ḫalṭ-ı bezm-i nekbetüñ kimdür

491

ĠAZEL-İ REŞĪD

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Göñül her dem ḫayāl-i zülf-i cānān eyleyüp neyler
Temāşā-yı sevād-ı kāfiristān eyleyüp neyler

2 Görüp fenn-i cefā-yı şīve bābın eylemiş ezber
O ṭıfl-ı nev-resim 'azm-i debistān eyleyüp neyler

3 Bu devr içre kimi sīr-āb-ı ṣahbā-yı neşāṭ itdi
Felek bu sāġar-ı ḫurşīdi gerdān eyleyüp neyler

4 O şūḫ-ı Mevlevīnüñ ka'betü'l-uşşāḳ -ı kūyında
Gelür yārāna ḥālet āh u efġān eyleyüp neyler

5 **Reşīdā** seyr iden mecmū'a-i eş'ār-ı rengīnüñ
'Aceb 'azm-i temāşā-yı gülistān eyleyüp neyler

128a

492[1215]

ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Añılsun bezm-i yār ey dil ki dil-şād olduġum yerdür
Benüm ol cāy-ı ḫurrem ġamdan āzād olduġum yerdür

2 Añılsun cilvegāh-ı serdī-i ḳahruñ ġubārı kim[1216]
Hevā-yı ḫāk-pāy olmaġa ber-bād olduġum yerdür[1217]

3 Añılsun ger belā-yı küştegān-ı tīġ-ı cevrüñ kim[1218]
Şehīd-i ġamze-i cellād-ı bī-dād olduġum yerdür[1219]

4 Añılsun ḫāk-i rāhuñ dem-be-dem ebr-i bahārī-veş
Nem-i eşküm niṡār itmekde muʿtād olduġum yerdür

5 Añılsun bī-sütūn-ı ser güẕeşt-i Kūh-ken zīrā
Zene meyl itmemek bābında kih-zād (?) olduġum yerdür[1220]

6 Añılsun gülşen-i kūyuñ ki her dem ʿandelīb-āsā
Ümīd-i vaṣl ile muʿtād-ı feryād olduġum yerdür

7 Añılsun meclis-i pür-şūḫı erbāb-ı ḫarābātuñ[1221]
Ḫarāb-ı dest-i yār olmışken ābād olduġum yerdür[1222]

8 Añılsun mekteb-i ʿaşḳ u dilistān-ı maḥabbet kim
O fende ben de **Rüşdī** gibi üstād olduġum yerdür

1215 **492** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s.105.[D'de 9 beyit.]
1216 2a kim ġubār-āsa: ġubārı kim M.
1217 2b olmaġa: olmaḳla D.
1218 3a cevrüñ kim: ḫūn-rīzin D.
1219 3b cellād-ı bī-dād: cellāda ten dād M.
1220 5b itmemek: itmek D; kih-zād: irşādD.
1221 7a pür-şūḫı: pür şevḳi D.
1222 7b ābād: āzād M; yār:ġamD.

493[1223]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Añılsun gūşe-i mey-ḫāne kim şād olduġum yirdür
Nevāzişkārī-i sāḳīye mu'tād olduġum yirdür

2 Añılsun bāde-i bī-reng ü būy-ı gülşen-i vaḥdet
Ki bār-ı minnet-i ṣaḥbādan āzād olduġum yirdür

3 Añılsun nāme-i nāgeh-ẓuhūr-ı va'de-i vuṣlat
Neşāṭumdan varaḳ-gerdān-ı feryād olduġum yirdür

4 Añılsun kūh-ı derdi meyle nā-būd itdügüm demler[1224]
Ki reşk-i ḳuvvet-i bāzū-yı Ferhād olduġum yirdür

5 Añılsun perde-i rū-pūş-ı zülf-i dilber ey **Nābī**
Ki anı ref' içün minnet-keş-i bād olduġum yirdür

494

TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Añılsun ṭaşlıḳ [--][1225] saña ırġad olduġum yirdür
Külüng-i āh ile kāvişde Ferhād olduġum yirdür

2 Añılsun ṣalı bāzārında peymācı reçelciler
Varup deryūze [---.--][1226] olduġum yirdür

3 Añılsun ṣūfiyenüñ [-][1227]giyen hüsnā 'arūsānı
Taṣavvur ḥaclesinde gice dāmād olduġum yirdür

4 Añılsun Abaza Köşkinüñ eşrāfı [.-]-zāde

[1223] **493** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.636.[D'de 6 beyit]
[1224] 4a meyle: meyde M.
[1225] **494** 1a Yazı bozuk olduğundan okunamadı.
[1226] 2a Yazı bozuk olduğundan okunamadı.
[1227] 3a Yazı bozuk olduğundan okunamadı

Muḳīm-i muḫyem-i deşt-i Beliġrād olduġum yirdür

5 Añılsun Ḳasṭomunınuñ ahālīsi ṣıyānetde
Rehā-yāb-ı eşirrā-yı būy- ābād (?) olduġum yirdür

6 Añılsun ehl-i cāhuñ ṣıra ṣıra virdügi baḫşiş
Hevāyī ḥırṣ ile güm-kerde ta'dād olduġum yirdür

128b **495**[1228]

ĠAZEL-İ ḲĀMĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Lebiyle ḫaṭṭ-ı reyḥān āşinā olmış bulınmışlar
Ḫıżır tek āb-ı ḥayvān āşinā olmış bulınmışlar

2 O zülf-i 'anber-efşānuñ gören dir gül-'iẕārında
'Acebdür küfr ü īmān āşinā olmış bulınmışlar

3 Göñül murġuñ meger bend eylemek istermiş ol āfet
Ki ḫaṭṭ u ḫāl çendān āşinā olmış bulınmışlar

4 Ġam-ı zülf ile ser-gerdān ider 'uşşāḳı cānānum
Elinde gūy-ı çevgān āşinā olmış bulınmışlar

5 Elüñde **Ḳāmi**yā cām u kenārında o şīrīn-leb
Senüñle sa'd-ı devrān āşinā olmış bulınmışlar

496[1229]

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Ne la'l-i kāna mā'il 'aşḳ eri ne ṭālib-i zerdür
Sirişk-i al [u] rūy-ı zerd aña ḫoş zīb ü zīverdür

[1228] **495** Yazıcı, *Edirneli Kâmî ve Dîvânı*'nda bulunamadı.
[1229] **496** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.131, s.193. [Bu gazel g.50 ve g.149'dan alınma beyitlerden oluşmaktadır.]

2 Benüm dūd-ı kebūd-ı nār-ı āhum başdan aşmışdur [1230]
Senüñ zülf-i siyāhuñ ayaġuñla baş ber-ā-berdür

3 Düşüp ol ḳadd-i bālādan döşenmiş ḫāk-i rāh üzre
Mu'anber zülfi gūyā sāye-i serv [ü] ṣanavberdür[1231]

4 Göñül tīġ-i müjeñden yüz çevürmez ey gözi āhū
O bir şemşīr-i bürrāna varur şīr-i dil-āverdür

5 Ġamuñdan nevbet-i āh u fiġān u zāra ḳudret yoḳ[1232]
Çemende bülbül-i şūrīde şimdi başḳa mehterdür

6 Raḳīb āzār ider yār işiginde eylesem secde
Yüzüme yapışur gūyā ġubār-ı kūy-ı dil-berdür

7 İzüñ tozına urmış rūy-ı zerdin 'āşıḳ-ı şeydā
Fenā ehli ḳatında ḫāk ü zer ya'nī ber-ā-berdür

8 Şikest eylerse nā-dān sözlerüm ġam çekmezem zirā[1233]
Yine ehl-i baṣīret tūtiyā eyler bu cevherdür[1234]

9 Zer-i ḫāliṣ gibi rengīn olup gitmekde eş'āruñ
Elüñde ḫāme ey **Bāḳī** meger kibrīt-i aḫmerdür

497[1235]

NAẒĪRE-İ 'ULVĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Kemān-keşlikde māhirdür ḳaşuñ ġāyet hünerverdür[1236]
Velīkin tīr-i müjgānuñ bahādur-ı ciger-derdür

[1230] 2a nār-ı: dūd-ı M.
[1231] 3b [ü]: M'de yok.
[1232] 5a ġamuñdan: ġamuñda M.
[1233] 8a sözlerüm ġam çekmezem zīrā: sözlerüñ ġam çekme ey Bāḳī D.
[1234] 8b bu: o M.
[1235] **497** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s.291.
[1236] 1a hünerverdür: hünerdürür D.

2 ‘Aceb mi sīneme‘üryān çekersem ey kemān-ebrū
Ḥadengüñ serv-ḳāmet ġonca-leb mümtāz dilberdür

3 N'ola cevr eyleyüp her dem niyāz ehline nāz itse
Nigār-ı nāzenīnüm ġāyet ile nāz-perverdür[1237]

4 Levendāne güzeller gerçi çoḳdur şehr-i ḥüsn içre[1238]
Benüm çoḳ sevdügüm ammā fedāyīdür dil-āverdür

5 Ne deñlü ‘aşḳ-ı dilberden ferāġat eylesem **‘Ulvī**[1239]
Yine bir bī-vefāya mübtelā olmaḳ muḳarrerdür

498[1240]

NAẒĪRE-İ EMRĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Egerçi yaşumuñ her ḳatresi bir necm-i ezherdür
Yine yanuñda ey māh-ı münīr adı bed-aḫterdür

129a 2 Sen ol şāḫ-ı melāhatsin ki mihrüñ ḫānkāhında
Güneş ṣırma sadef tāciyle çarḫ urur ḳalenderdür[1241]

3 Ġubār-ı rāhuña teşbīh idelden tūtiyā kendüñ
Ayaġuñ toprağı ḥakkıyçün andan dīde muġberdür

4 Leb ü ebrūsı yādına göñül ‘ayş-ı müdām eyler[1242]
Şafaḳ bāde meh-i nev bir hilālī sīm sāġardur

5 Özüñi nisbet itmez eşk-i merdüm-zādeme **Emrī**
Bilür dürr-i yetīm öksüzlügin pākīze-gevherdür

[1237] 3b ġayet ile: ḥaḳ budur kim M.
[1238] 4a M'de silik olduğundan D'den alındı.
[1239] 5a/5b M'de silik olduğundan D'den alındı.
[1240] **498** Saraç, *Emrî Dîvânı,* g.157.
[1241] 2b urur: üzre M.
[1242] 4a yādına: şevkiyle M.

499[1243]

NAẒĪRE-İ MURĀD

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Şular yanında kim iki cihān ḫāke berāberdür[1244]
Olaruñ ʿayn-ı enẓārı hemān iksīr-i ekberdür

2 Sen aña dime server kim ola anuñ serinde tāc
Serīr ü tācı serden terk idenler belki serverdür[1245]

3 İki dünyā naʿīminden müberrā oldı şunlar kim[1246]
Fu'ādınuñ sirācında Ḫudānuñ nūrı aẓherdür[1247]

4 Gel ey zāhid ḳoġıl ṭaʿnı yüri ḥālüñe ol meşġūl[1248]
Güm itmez rāhını ol kim hidāyet aña rehberdür[1249]

5 **Murād**'a ders-i ʿaşḳı kimse taʿlīm idemez el-ḥaḳ[1250]
Żamīrinde kitāb-ı ʿaşḳ yazılmış cümle ezberdür[1251]

500[1252]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ḳadeh destüñde sāḳī şāḫ-ı gülde verd-i aḥmerdür [1253]
Tenāvül eyledükde laʿlüñ aña ġonca-i terdür

2 Düşüp ayaġuña döne döne iẓhār-ı mihr eyler
Güneş kim çarḫ-ı çārum ey ḳamer-ruḫsār aña yerdür

[1243] **499** Kırkkılıç, *Sultan Üçüncü Murād (Murādī) Dîvânı,* g. 301.
[1244] 1a şular: şu kim M; kim iki cihān: anuñ sīm ü zer M.
[1245] 2b tācı serden: tāc u taḫtı M.
[1246] 3a Müberrā oldı şunlar kim iki ʿālem naʿīminden M.
[1247] 3b fu'ādınuñ: bu vādīnüñ M.
[1248] 4a ḥālüñe ol: ol ḥālüñe M.
[1249] 4b ol kim: her kim M.
[1250] 5a idemez: eylemez M.
[1251] 5b Fu'ādında kitāb-ı ʿaşḳ anuñ her demde ezberdür D.
[1252] **500** Taşkın, *Çorlulu Zarīfî Dîvânı*, s.248.
[1253] 1a destüñde: destinde M.

3 Żiyā-yı mihr-i ḥüsnüñ almaġ-ıla cām-ı çeşmümden[1254]
Dil ü cān ḫānesi şehr-i beden içre münevverdür

4 ʿAceb mi her ṣanem cānı gibi sevse seni cānā
Cihān deyrinde cismüñ cümleten rūḥ-ı muṣavverdür[1255]

5 **Ẓarīfī** bezm-i gülşen içre şeb-nem bāde sāḳī gül
Dür-i jāleyle her zerrīn-ḳadeḥ cām-ı mücevherdür

501

NAẒĪRE-İ SAʿĪD

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Ḳad-i mevzūn-ı sāḳī bir nihāl-i nāz-perverdür
Mey-i gül-fām ile sāġar elinde bir gül-i terdür

2 Muʿaṭṭardur meşām-ı bāde-nūşān būy-ı ṣahbāda
Fürūġ-ı āteş-i meyle ḳadeḥ bir sīm micmerdür

3 Geçüp mey-ḫāne ṣadrında otursa rindler yir yir
……………………………………………….[1256]

4 Ḳadeḥ devr eylesün pervāne-āsā bezm-i ʿişretde
[.---.-][1257]rūz oldı bir şemʿ-i münevverdür

5 **Saʿīdā** ṣoḥbet-i meyde…………………..[1258]
…………………….[1259]ṣāf-dil var ise sāġardur

1254 3a almaġıla cām-ı çeşmümden: almayanlar cām-ı çeşminden M.
1255 4b cismüñ: çeşmüñ M.
1256 3b Yazı bozuk olduğundan okunamadı.
1257 4b M'de yazı bozuk olduğu için okunamadı.
1258 5a M'de yazı bozuk olduğu için okunamadı.
1259 5b M'de yazı bozuk olduğu için okunamadı.

129b 502

ĠAZEL-İ ŞEHDĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Felekde Zühreden āheng-i naḳşkārı kim diñler
Bu devr içre muḫālif naġme-i edvārı kim diñler

2 Ṣarılmışlar liḥāf-ı tāze yir yir ġoncalar der-ḫˇāb
Fiġān-ı āteşīn-i ʿandelīb-i zārı kim diñler[1260]

3 Çekerler hāle-i āġūşa āḫir ol mehi aġyār
Edā-yı şekve-zā-yı ʿāşıḳ-ı dīdārı kim diñler

4 Çıḳup kürsīye vāʿiẓ pendini ʿālem-pesend olmış
Ṣadā-yı naʿra-yı mestāne-i mey-ḫˇārı kim diñler

5 Ḳo teklīf-i naẓā'ir itmegi yārāna ey **Şehdī**
Dimāġ-efsürde ʿālem kim oḳur eşʿār-ı kim diñler

503[1261]

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Ne cām-ı bāde-i gülgūna beñzer yār-i hem-dem var[1262]
Ne ṣadr-ı gūşe-i mey-ḫāne gibi cāy-ı ḫurrem var[1263]

2 Beni 'ayb eylemeñ dā'im olursam mest-i lā-ya'ḳil
Ki bī-hūş olmasam āsūde ḳılmaz bende bir ġam var

3 Ġam-ı hicrānda ḥālet var dimişler ehl-i derd ammā
Mülāyim dil-ber-i şūḫuñ dem-i vaṣlında 'ālem var

4 Rūḫuñ bāġın rakīb-i dīv-sīret seyr ider her gün

1260 2b āteşīn-i ʿandelīb-i: ʿandelīb-i āteşīn M.
1261 **503** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.139.
1262 1a gülgūna: gül-renge M.
1263 1b gūşe-i: ṣuffā-i D.

Yüzüñi göremez yıllarca ammā bunda ādem var

5 Ṣafā-yı ḥālet-i ṭab’uñ yiter eglence ey **Bāḳī** [1264]
Bī-ḥamdi’llāh ne ġam yirsin elüñde sāġar-ı Cem var

504[1265]

NAẒĪRE-İ ‘ULVĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Ne rāzum açmaġa maḥrem ne bir ġam-ḫˇār u hem-dem var
Belā küncinde aġlar baña ancaḳ çeşm-i pür-nem var

2 Gözüm merdümleridür saña her dem aġlayup ḥālin[1266]
Baña incinme sulṭānum ara yirde benüm nem var

3 Añılmaz meclis-i ‘irfānda sāḳī cām-ı Cem hergiz
Maḥabbet bezmidür bunda niçe cām u niçe Cem var

4 Temāşā eyleyenler on sekiz biñ ‘ālemi dirler
Bu çeşm ü ḳāmet ü zülf ü dehenden özge ‘ālem var[1267]

5 Felek cevrin ‘adū ṭa‘nın güzel derdün çeker göñlüm
Nice mesrūr olam ‘**Ulvī** bu deñlü ġuṣṣa vü ġam var

505[1268]

ĠAZEL-İ NEV‘Ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Seni erbāb-ı dil kadrin bilür bir dil-sitān dirler
Esīr-i ḥalḳa-i bezm-i ṣafā-yı ‘ārifān dirler

[1264] 5a ḥālet-i: ṣufūt M.

[1265] **504** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s.284.[D'de 4 beyit. Divanda bu gazel mecmuadaki 2.beyitten başlamaktadır.]

[1266] 2a aġlayup ḥālin: iñleyen (…) M.[M’de *iñleyen*den sonra boş bırakılmış]

[1267] 4a dehenden: dehende M.

[1268] **505** Tulum-Tanyeri, *Nev‘î Dîvânı*, g.102.

2 Seni cānā melāḥat milkinüñ şāh-ı suḫen-dānı[1269]
Ḳul itmiş ʿālemi bir Ḫüsrev-i şīrīn-zebān dirler

3 Benüm ḥaḳḳuma saña ḳahbe zenler çoḳ yaman söyler
İnanma gerçek erler ḥaḳḳı-çün anlar yalan dirler

4 Saña bir cān nedür kim itmeye ʿāşıḳ anı teslīm
Seni cānlar değer bir şūḫ u āşūb-ı cihān dirler

5 Temennā-yı kenār eylerse **Nevʿī** baḥr-i luṭfuñdan
N'ola deryā-yı iḥsānun efendi bī-kerān dirler

130a **506**[1270]

ĠAZEL-İ ḤĀLETĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Dem-ā-dem yāre ḳarşu eşkini düşmen revān eyler
Maḥabbet ehli ammā ḳā'il olmaz aña ḳan eyler

2 Çıḳar dilber şerār-ı āhumı gördükçe kūyında[1271]
Olur bir fitne ẓāhir her ḳaçan encüm ḳırān eyler

3 Zemīn-i dilde pinhān eyleyen gencīne-i ʿaşḳuñ
Aña dāġ-ı ġamuñdan sīnede yir yir nişān eyler

4 Per ü bālin şikest eyler ʿadūnuñ seng-i ṭaʿnuñdan
Şu murġ-ı dil ki serv-ḳametüñde āşiyān eyler

5 Vefāya ʿahd iderse yıl geçer ey **Ḥāletī** itmez
Ḳaçan kim vaʿde-i cevr eylese ammā hemān eyler

[1269] 2a mülkinüñ: milki nüft D.
[1270] **506** Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*, s.165. [D'de 7 beyit.]
[1271] 2a Bu beyit Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*'ndabulunamadı.

507[1272]

NAẒĪRE-İ FAṢĪḤĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 O şeh çīn-i cebīn itdükçe ebrūsın kemān eyler
Ḫadeng-i ġamzesine ṭabla-i sīnem nişān eyler

2 Vefā eyle diyü cūy-ı sirişküm pāyın öpdükçe
O serv-i bāġ-ı ʿişve cevre dāmen der-miyān eyler

3 Raḳībi būse-i laʿl-ile şād itdükçe meclisde
O bed meşreb şarāb-ı erguvānı baña ḳan eyler

4 Felekde kām-cū olma miṡāl-i kūh-ken ey dil
Seni ḥalvā-yı şīrīn ile dāġ-ı imtinān eyler

5 Aḳıtduñ teşnegāna çeşme-i ṣaḥbā-yı ey sāḳī
Ne cem eyler bu ʿadl u dādı ne Nūşirrevān eyler

6 İderdüm biñ ḳasemle ḫāne-i vīrāneme daʿvet
Faṣīḥī gözlerümden dūr olur kendin nihān eyler

508

ĠAZEL-İ REŞĪD

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 ʿİẕāruñla cebīnüñ āfitāb u māh-ı tābumdur
Muʿanber kākül-i şebgūnuñ ey meh-rū seḥābumdur

2 Ben ol rindem ki bağrumdur kebābum bezm-i ʿaşḳuñda
Şarābum ḫūn-ı eşküm nāle-i cānum zebānumdur

3 Ḳıyāmetdür baña ḳaddüñ ser-i kūyuñ behiştümdür
Şümār-ı ḫāl-i rūy-ı enverüñ rūz-ı ḥesābumdur

1272 **507** Çıpan, *Fasîh Dîvânı*'nda bulunamadı.

4 Ruḫuñla zülfüñe dil baġlatup hīç ḳılmadum ṭā'at
Ḫudā ḫod ḥāle vāḳıf bu günāhum ol s̱evābumdur

5 **Reşīd-i** ḫoş-edā neñdür diyü ṣormışlar ol lebden (?)
Dimiş ol nāz-ı perver 'āşıḳ-ı mest-i ḫarābumdur

509[1273]

ĠAZEL-İ SĀBİR

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Bilür şem'-i ruḫı pervāne-i 'aşḳı kebāb eyler
Añunçün ' aşıḳ-ı bī-ṣabrdan yār ictināb eyler[1274]

2 Cihān dil-beste-i zencīr-i 'aşḳ-ı yār iken bilmem[1275]
Niçün dilber kemend-i zülfini pūr- pīç ü tāb eyler

3 Te'alallāh nedür şol neş'e-i nūr-ı tecellī kim[1276]
Eger Manṣūr görse müdde'āsından ḥicāb eyler

130b 4 O murġ-ı dām-cū kim şast-i zülf-i yāre düşmişdür
Eger eylerse de bīm-i rehādan iżṭırāb eyler

5 Cemāliyle celālin yār-i der-kār eyleyüp **Ṣābir**
Dil-i vīrānı geh ābād ider gāhī ḫarāb eyler

510[1277]

ĠAZEL-İ 'ARŻĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Esīr iden beni ol dil-firībāne nigāhuñdur
Alan ṣabr u ḳarārum gūşe-i çeşm-i siyāhuñdur

[1273] **509** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı,* s.76.
[1274] 1a M′de yazı bozuk olduğu için okunamadı., D′den alındı.
[1275] 2a M′de yazı bozuk olduğu için okunamadı., D′den alındı.
[1276] 3a şol: ol D.
[1277] **510** Ayan, Antepli Arzi Mehmet Efendi Gazelleri(makale) bulunamadı

2 Büküp ḳaddüm belā gerdān-ı ẕevḳ-i ‘aşḳ iden dā’im
Siyeh ebrūlaruñla dāmen-i ṭarf-ı külāhuñdur

3 Teġāfül gūne vażʻ-ı iltifāt engīzüñe bāʻiṣ
Hemīşe muḳteżā-yı ḥüsn-i ṭabʻa gene ḫˇāhuñdur

4 Beni āgāh iden keyfiyet-i bezm-i cemālüñde
O düzdīde-i tebessümle nigāh-ı gāh gāhuñdur

5 İden vābeste-i tāb-ı temennā **‘Arżī**-i zārı
Ṣabāḥü'l-ḫayr ile cānā selām-ı ṣubḥgāhuñdur

511[1278]

ĠAZEL-İ NESĪB

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Baña ḥırmān-ı vuṣlat ṭālib-i yār olduġumdandur
Bu iflās ol dür-i ḥüsne ḫarīdār olduġumdandur

2 Sipihrüñ devr[i] ‘aks-i cünbiş-i ehl-i maḥabbetdür
Cefākār olduġı yārüñ vefādār olduġumdandur

3 Düketdi ṣabr u arām u ḳarār u rāḥatum cümle
Fiġān itmek ser-i kūyında nā-çār olduġumdandur

4 Nigāh-ı bāġ-ı dīdār-ı dil-ārādan bu maḥrūmı
Ber-i naḫl-i temennāya ṭamaʻkār olduġumdandur[1279]

5 **Nesībā** sözlerüm nāḫun-zen olmaḳ cān-ı ‘uşşāḳa
Ney-āsā derd-iʻaşḳı ile dil-efkār olduġumdandur [1280]

[1278] **511** Hidayetoğlu, *Nesîb Dede Dîvânı*, s.308.
[1279] 4b ṭamaʻkār: ṭalebkār D.
[1280] 5b Beni isnād ‘aşḳı ile hem dil-efkār olduġumdandur (?)

512[1281]

NĀBĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Baña gerdūnuñ āzārı kem-āzār olduġumdandur
Sipührüñ vażʿ-ı nā-hem-vārı hem-vār olduġumdandur

2 Ġubār-āsā beni böyle leked-ḫˇār itdügi çerḫüñ
Nigāh-ı iltifāt-ı yārda ḫˇār olduġumdandur[1282]

3 Reh-i kūyuñdan özge rāh görmez çeşm-i giryānum[1283]
Duçār olmaḳ o mest-i nāza nā-çār olduġumdandur

4 İdüp küstāḫlıḳ ol pençe-i ḫurşīde el ṣunmaḳ
Metāʿ-ı ārzūya germ-bāzār olduġumdandur

5 Benüm āsūde-bāl-i ḳayd-ı pervāz olduġum **Nābī**
Şikenc-i zülf-i dildāra giriftār olduġumdandur

513

ĠAZEL-İ ŞERĪF

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Bu demler ḫūn-ı dil bezm-i maḥabbetde ḥabāb(?) ister
Ciger sūz-ı ġamuñla sīḫ-i miḥnetde kebāb ister

2 ……………………………………………….[1284]
Göñül [--.][1285] ʿaşḳından bu şeḫ(?) lābüd ḥesāb ister

131a 3 N'ola ger āb olup düşsem ayaġ-ı sāḳī-i bezme
O naḫl-i gül nihāl-i tāzedür gāhīce āb ister

4 Direfş-i ġayretüm tā olmaduḳça zīb-i ser menzil

[1281] **512** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.633.
[1282] 2b iltifāt-ı: iʿtibār-ı D.
[1283] 3a giryānum: ḫūn-pāşum D.
[1284] **513** / 2a Yazı bozuk olduğundan okunamadı.
[1285] 2b Yazı bozuk olduğundan okunamadı.

Ne ser-bālīn-i rāḥat çeşm-i bīdārum ne ḫ᷾āb ister

5 Ferāmūş-ı ġam-ı imrūz u ferdāya **Şerīf**-āsā
Mey-i gül-fām ile şām u seḥer mest-i ḫarāb ister

131a **514**[1286]

ĠAZEL-İ ‘ULVĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Leṭāfet deştine āb-ı revāndur zülfüñ ey dilber[1287]
Olupdur ‘aḳs-i rūy-ı zerdüm anda berg-i nīlūfer

2 Cemāl-i yār-i ‘aksin sāġar-ı meyde gören eydür[1288]
Gelüpdür bir yire cām-ı Cem ü mir’āt-ı İskender

3 Ḳaşı yayına dil virdügini söyle diyü yāre[1289]
Ḫamīde-i ḳaddümi cellād-ı fürḳat eyledi çenber

4 Meger var ise eşrāṭ-ı ḳıyāmetden ‘alāmetdür[1290]
Dem-ā-dem āhumuñ bādı vücūdum kişverin ṣarṣar[1291]

5 Ezelden defter-i ‘uşşāḳa ḫod **‘Ulvī'yi** ḳayd itdüñ
Nedendür pādişāhum şimdi olmaḳ ḫāric-i defter

515[1292]

ĠAZEL-İ BĀḲĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Nihāl-i kāmetüñ ḥaḳḳā ‘aceb naḫl-i dil-ārādur
Egerçi ḳaddüñ a’lā kākülüñ a’lādan a’lādur

[1286] **514** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s.257.
[1287] 1a zülfüñ ey dilber: şeklüñ ey server D.
[1288] 2a ider: kim D.
[1289] 3a yayına dil virdügini: yasına dil virdiklerüm M; yāre : yārüñ M.
[1290] 4a ‘alāmetdür: ‘alāmet vardur D.
[1291] 4b vücūdum kişverin: vücūd iḳlīmini M.
[1292] **515** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.132.

2 Çerāġ-ı ḥüsnüñüñ nūrı fürūġ-ı şem'-i kāfūrī
Nigār-ı 'anberīn-gīsū nihāl-i sīm-sīmādur [1293]

3 Beyāż-ı ṣafḥa-i ruḫsāruñ üzre zülf-i pür-çīnüñ[1294]
Miṡālin görmemişdür kimse bir tuġra-yı ġarrādur

4 Gedā-yı bī-ser ü pāyı semend-i nāza çignetme
İñende ḥüsne maġrūr olma sulṭānum bu dünyādur

5 Kenār-ı baḥr-i naẓma yine dürler dizdüñ ey **Bāḳī**[1295]
Sütūr-ı defter-i şi'rüñ meger emvāc-ı deryādur

516

NAẒĪRE-İ 'AYĀNĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Şehā bālā bülendüñ ser-firāz-ı sīm- sīmādur
Leṭāfet gülsitānında yetişmiş naḫl-i bālādur

2. Dilā āyīne-i ruḫsār-ı yārüñ gör żiyāsını
Felek mir'ātı mihr-i 'alem-ārādan mücellādur

3. Alındı bāde-i gül-renge sāḳī ruḫlaruñ yordum
Ṣafā- meşrebden alınmaḳ 'aceb rengīn temāşādur

4. Mey ile bezm-i ġarrā muṭrib-i ḫoş-gūy-ı bī-hemtā
Dil- ārām-ı ferāḥ-efzā ile meclis müheyyādur

5. '**Ayānī** kākül-i dil-besteden āşüfte-ḥāl olma
Saña bālādan eyler intisāb-ı (-.)[1296] a'lādur

[1293] 2b nigâr: bahār M.
[1294] 3a ṣafḥa-i: ġonca-i M.
[1295] 5a dizdüñ: dizmiş D.
[1296] **516** 5b Yazı bozuk olduğundan okunamadı.

517[1297]

NAẒĪRE-İ NEF‘Ī

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Nigāhı āfet-i dīn ġamzesi āşūb-ı dünyādur
Bu gūne şūẖa dil virmek ‘acebdür özge sevdādur

131b 2 Göñül āşūfte yār ālūfte çeşm-i baẖt ise ẖufte
‘Aceb ‘āşıḳ ‘aceb dilber ‘aceb olmaz temennādur

3 Nice keşf eylesün dil rāzını ol ġamze-i şūẖa
Ki ḳat ḳat perdede pinhān iken ser-mest-i pervādur(?)

4 Dimek güç ṣaḳlamaḳ güç ġamzeden ḥāl-i dil-i zārı
Belā-yı ehl-i ‘aşḳı gör ne derd-i ḥayret- efzādur

5 Belā ender-belādur dilde derd-i ‘aşḳ-ı yār ammā
Yazıḳlar aña kim bir böyle sevdādan müberrādur

6 Nihānī bir nigehle çeşmi biñ fitne eder peydā
Anuñçün şehr-i dārü'l-mülk dil pür şūr [u] ġavġādur

7 Taḥammül hīç mümkin mi ġam-ı hicrāna ey **Nef‘ī**
Maḥabbet ġālib-i muṭlaḳ dil ise nā-şekībādur

518[1298]

NAẒĪRE-İ NEYLĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Sehī-ḳadler tarīḳ-ı Gülşenīde ṣanma bī-cādur
Reh-i gülşende gūyā her biri bir serv-i raʿnādur

2 Giriftār olalı gīsū-yı yāra dār-ı ġurbetde
Göñül bir lānesinden dūr murġ-ı rişte ber-pādur

[1297] **517** Akkuş, *Nef‘î Dîvânı*'nda bulunamadı.
[1298] **518** Erdem, *Neylî Dîvânı*, s.104.

3 Yine bir necm-i gīsūdār-ı ḥüsnüñ ḥükm-i te'ṡīri
Ki gīsūlarla ol şūḫ-ı ser-āmed anda Ṭūbādur[1299]

4 Muḥaḳḳaḳ ḫānkāh-ı Gülşenīdür gülşen-i cennet
Miyān-ı ehl-i dilde bāʿiṡ-i āşūb-ı ġavġadur

5 Olaldan naġme-senc-i şevk-i ol gül-ġoncanüñ **Neylī**
Göñül mānend-i bülbül Gülşenī bir murġ-ı şeydādur

519[1300]

ĠAZEL-İ ḪAYĀLĪ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1 Nedür cān kim anı sen nāzenīn cānāne virmezler
Saña ʿāşıḳ olanlar yoluña cānā ne virmezler

2 Lebi sevdāsı göñlümde yaraşur zāhidā yarın
Bu bir la'l-i muṣaffādur anı her kāna virmezler[1301]

3 Ḫarābat erleri bir sengi bālin itseler anı
Serīr-i devlet üzre mesned-i sulṭāna virmezler

4 Züleyḥāsın şu kim tuġyān-ı nefsinden cüdā ḳıldı[1302]
Anuñ Mıṣr-ı vücūdın Yūsuf-ı zindāna virmezler[1303]

5 **Ḫayālī** ʿaşḳ-ı Leylā'ya heves ḳıldın velī anı[1304]
Belā destinde her mecnūn-ı serger-dāna virmezler

1299 3b 3b ve 4b yer değiştirmiş M.
1300 **519** Tarlan, *Hayâlî Dîvânı*, s. 125.
1301 2b anı: bunı M.
1302 4a nefsinden: ʿaşḳından M.
1303 4b vücūdın Yūsuf-ı: vücūdı Yūsufun D. M.
1304 5a heves ḳılduñ: heves itdüñ M.

520

ĠAZEL-İ FEVRĪ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Görinen ṣanma cānum eşk-i çeşm[üm] dūd-ı āhumdur
Biri nilgūn sitāremdür biri baḫt-ı siyāhumdur

2 Diyār-ı 'aşḳa şāhum āh u nāle eşk-i çeşm ile
Biri ṭabl [ü] naḳāre birisi bī-ḥad sipāhumdur

3 Ben ol abdāl-ı 'aşḳam āteş-i āhumla künc-i ġam
Biri rūşen çerāġumdur birisi ḫānkāhumdur

132a 4 Levend-i mülk-i 'aşḳam rūz-ı şebde mihr [ü] māh-ı nev
Birisi şems[ī] dülbendüm birisi şeb-külāhumdur

5 Yek oldum sāye-i devletlerinde yār zülfinde
Biri ẓıll-ı hümā **Fevrī** birisi tekyegāhumdur

521

ĠAZEL-İ CA'FER

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Dilüm ġamgīn gözüm nemgīn yaşum ḳana boyanıḳdur
'Aceb olmaz budur ḥāli anuñ her kim ki 'āşıḳdur

2 Dilerdüm derd-i 'aşḳuñda ṣaçuñ zencīri ḥaḳḳumdur
Ḥabībüm kimsenüñ ḥaḳḳın ḳoma boynuñda yazıḳdur

3 Ya ẓāhirde ya bāṭında seni görmeklik isterdüm
Uyur dün gün ḳara baḫtum gözüm dā'im uyanıḳdur

4 Senüñ gibinüñ ey bülbül uçurmışdur hezāruñ ol
Gül-i ra'nāya aldanma iki yüzlü münāfıḳdur

5 Ṭurursa serv-i bālādur otursa verd-i ra'nādur

Güzel oldur ki ṭurduġı oturduġı yaraşıḳdur

6 Seḥerden gün gibi dilber n'ola ʻarż-ı cemāl itse
Çü **Caʻfer** ṣubḥ-veş anuñ reh-i ʻaşḳında ṣādıḳdur

522
NAẒĪRE-İ NİHĀNĪ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Yine ṭaşmış geçid virmez yaşum seyli bulanıḳdur
Niçe merdümler olmışdur ḳızıl ḳana boyanıḳdur

2 İki göz bir kemer köpriydi yaşum baḥr-ı eşk üzre
Yaşum seyli ḫarāb itmişdür ortadan ufanıḳdur

3 Ḳara ṣular ḳoyup ocaġına göz bāġbānuñ kim
Boyuñ var iken ol serve ide ḫidmet ne lāyıḳdur

4 Niṣār itdi ayaġına ḫazān faṣlında varını
Çınāruñ ey boyı servüm eli ġāyetde açıḳdur

5 Nişāncı şiʻri muʻciz gibidür aña naẓīr olmaz
Nihānī sende inṣāf eyle başma ḥaḳḳı yazıḳdur

523[1305]
NAẒĪRE-İ BEHİŞTĪ

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1 Eger mihrüñde ey meh-rū dem ursa ṣubḥ-ı ṣādıḳdur
Yaḳasın çeker āfāḳ içre bir meşhūr ʻāşıḳdur

2 Şehā gün gibi hercāyī degülsün hīç ʻaybuñ yoḳ
Yüzüñ aḳ aydan aydın gibi hem alınuñ açıḳdur

[1305] **523** Aydemir, *Behiştî Dîvânı*'nda bulunamadı.

3 Göñülde gözde niçe görine ḳadd ü ruḫuñ ‘aksi
Göñül mir’āt-ı ġamdan gözü[müñ] yaşı bulanıḳdur

4 Nice fehm itsün ehl-i ‘aşḳ derdin zāhid-i huşyār
Ne bilsün mest olanuñ ḥālüñi anlar ki ayıḳdur

5 Kitāb-ı ‘aşḳ bir cāmi‘ ḥikāyetdür **Behiştī** kim
Anuñ her faṣl u bābı ḳıṣṣa-yı ‘Aẕrā vü Vāmıḳdur

524[1306]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Şu kim bir lebleri ġonca ruḫı gül-fāma ‘āşıḳdur[1307]
Sirişki dem-be-dem ḳana bulanıḳ bağrı yanıḳdur

132b 2 Cemālüñ seyri ‘uşşāḳuñ nigārā ḥaḳḳıdur luṭf it
Götür zülfüñ yüzüñden ḥaḳḳı gel şer itme yazıḳdur

3 Cemālüñ mihri şevḳiyle bugün ey meh medārisde
Oḳunan ders eks̱er żav’ u Misbāh u Meşarıḳdur

4 Gören bādī naẓarda bāde-i ḥamrāyı destüñde
Ṣanur gül-deste içre sāḳīyā rengīn şaḳāyıḳdur

5 Firāḳ-ı la‘l-i dilber ḫūn idüpdür **Naẓmiyā** bağrum
Anuñçün dem-be-dem yaşum ḳızıl ḳana boyanıḳdur

525[1308]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 O dil kim sāġar-ı bī-reng-i ṣahbā-yı ḥaḳāyıḳdur

[1306] **524** Köksal, *Mecmuʿatüʾn-Nezâir*, s. 926.
[1307] 1a gül-fāma: gül-nāre D.
[1308] **525** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.585.

Anı leb-rīz-i çirk-āb-ı mecāz itmek ne lāyıḳdur

2 Tecerrüdle olur āġūş-ı vaṣla pīrehen nā'il
Ḳabāyı vaṣldan maḥrūm iden ḳat ḳat ʿalāyıḳdur

3 Münāsib hem-zebān rūşenger-i āyīne-i dildür[1309]
Ġubār-ı çihre-i ḫāṭır ḳarīn-i nā-muvāfıḳdur

4 Tevāfuḳ ol ḳadar kimdür ki çerḫüñ mihr ile mehden[1310]
Elinde iki naʿli birbirine nā-muṭābıḳdur

5 Sebū-yı meyle ibrīḳ-i vużū bir ḫākdür ammā
Ne ḥikmetdür bilinmez biri ṣāliḥ biri fāsıḳdur

6 İnanma imtizācın seyr idüp bu çār-erkāna[1311]
Dem-ā-dem biri birüñ fırṣatın gözler münāfıḳdur[1312]

7 Daḫı kimden ümīd-i ṣıdḳ idersin **Nābi**yā bilmem
Sabāḥuñ bir nefesde nıṣfı kāẕib nıṣfı ṣādıḳdur

526[1313]

VEZN-İ ĀḪAR

ĠAZEL-İ SEYYİD ṢABRĪ

Müfteʿilün Fâʿilün Müfteʿilün Fâʿilün

1 Leşker-i serḥad ḥabeş(?) zülf-i siyāhuñ mıdur
Dāmen-i çetr-i belā ṭarf-ı külāhuñ mıdur

2 Vey ʻalem-efrāz-ı nāz ḳırmaġiçün ʻālemi
Ġamze [.][1314]tīgunuñ mıdur fitne sipāhuñ mıdur

[1309] 3a hem-zebān: her zamān M.
[1310] 4a Tevāfuḳ ḳanda var kim esb-i çerḫüñ mihr ile mehden
Bir iki nāʿli var biri birine nā-muṭābıḳdur D.
[1311] 6a çār-erkāna: çār erkānuñ M.
[1312] 6b biri birüñ: bir birinüñ M.
[1313] **526** Uz, *Sabrî Dîvânı*'nda bulunamadı.

3 Ġamze midür el ḳoyan naḳd-i şekībe yāḫud
Kīse-tehī-sāz-ı dil düzd-i nigāhuñ mıdur

4 Mestsin āsūdesin nāliş-i ġamdan göñül
Sāye-i iḳbāl-i Cem yoḫsa penāhuñ mıdur

133a 5 Saña açılmaḳ neden bāb-ı kerem **Ṣabrīyā**
Ḳufl-güşā-yı recā rişte-i āhuñ mıdur

527

ĠAZEL-İ ṢAFVETĪ

Müfteʿilün Mefâʿilün Müfteʿilün Mefâʿilün

1 Her ne zamān ki ḫāṭıra fikr-i ġam-ı emel gelür
Ārzū-yı ḫayālden maġz-i dile ḫalel gelür

2 Fikr-i raḳīb eylesem ḫāṭıruma gelür o dem
Gelse o yār göñlüme ḥāṣılı bī-maḥal gelür

3 Meclis-i meyde her ḳaçan sāġar-ı mey ṣunar o şūḫ
Ḥālet-i neşve bāde-i bezmgeh-i ezel gelür

4 Mihr ü mehe iderise daḫl n'ola o māh-ı ḥüsn[1315]
Ḥāṣılı dilberüm baña **Ṣafvetī** pek güzel gelür

528[1316]

ĠAZEL-İ İṢMETĪ

Müfteʿilün Mefâʿilün Müfteʿilün Mefâʿilün

1 Dem-be-dem eyledükçe āh şuʿle-i dil bülend olur
Ḫavf ederim ki dāmen-i zülfüne bir gezend olur

2 Rūyine baḳsa alımaz kendüyi dīde bir zamān
Pāy-ı nigāhe zülfünüñ her ḫamı bir kemend olur

[1314] 2b Yazı bozuk olduğundan okunamadı.
[1315] **527** 4a iderise: eylese M. .
[1316] **528** İpekten, *İsmetî Dîvânı*,s.54.

3 Nāz ile her tebessümi meclise bir ṣāfa virir
Bezmde mest dilberiñ şīvesi dil-pesend olur

4 Sāġar-ı luṭfı sedd eder reh-güẕer-i şikāyeti
Ḫār u ḫas-ı recā gelür cūy-ı sirişke bend olur

5 ʿAşḳ ile mest olan diliñ ḳaydına düşme ʿ**İṣmetī**
İrse de ṣubḥ-ı vāpesin ṣanma ki hūşmend olur[1317]

529[1318]

VEZN-İ DĪGER

ĠAZEL-İ ṬAYBĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Ne dem o şūḫa ki bir bī-nevā gelür görinür
Ruḫında cilve-i reng-i ḥayā gelür görinür

2 Düşünce ḳalbe ḫayāl-i ʻiẕār-ı rengīni
Şikāf-ı zaḫm-ı derūndan żiyā gelür görinür

3 Görünmez ise o meh-pāre ġam degül ṣabr it
Olur o dem ki ḫaṭ-ı ḥoş-nümā gelür görinür

4 Baḳılsa ḥüsn degüldür ḥicābdan ḫālī
Egerçi duḫter-i rez ẓāhirā gelür görinür

5 Murādıña göre ḫalḳuñ nice riʻāyet ider
Ki yek nefesde dü ṣad mübtelā gelür görinür

6 Ḫalāṣa **Ṭaybī-**i nā-kāmı deşt-i ḥırmāndan
ʻAceb olur mı ki bir reh-nümā gelür görinür

1317 5b ṣubḥ-ı vāpesin: ṣubḥa ger yine M.
1318 **529** Bulan, Mehmet Çelebi Dîvânı'nda bulunamadı.

530

NAẒĪRE-İ NA‘ĪM

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Ne dem ki meclise ol bī-vefā gelür görinür
Derūn-ı muntażırāna ṣafā gelür görinür

2 Bürehne [..] āyīneyi temāşā ḳıl
Her ṣūret [-..--.-][1319] gelür görinür

133b 3 Perī ruḫān ile ḫalvetde hem dem olduḳça
Raḳīb-i Ehrimen-i bed-liḳā gelür görinür

4 İnanma va‘desine baġlı bāzgūndur hep
Girer mi meclise ol pür-cefā gelür görinür

5 Ḥicāb-ı bu‘dı gider yāre derdüñ iẓhār it
Ṭabīb-i müşfiḳına mübtelā gelür görinür

6 Teġāfül-i naẓar-ı ḫˇāhişe te‘allülden
Göñül irā’et-i semt-i cefā gelür görinür

7 Na‘īm bādiye-i ġamda ḳalmazuz ḥayrān
Miṣāl-i Ḫıżr irişür reh-nümā gelür görinür

531

NAẒĪRE-İ DÜRRĪ

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Şeb-i viṣāl ki ol meh-liḳā gelür görinür
Çerāġ-ı çeşm-i ümīde żiyā gelür görinür

2 Ne cānı var ola ‘aksi muḳābil o şūḫa
Egerçi āyīnede ṣūretā gelür görinür

[1319] **530** 2a-2b’de yazı bozuk olduğundan okunamadı.

3 Ẓuhūr-ı ḫaṭṭına vābestedür sipāh-ı fiten
Zamān olur o görinmez belā gelür görinür

4 Nihān iken o perī-veş ḫayāli dīdemüze
Miṣāl-i merdüm-i çeşm- āşinā gelür görinür

5 Görince şa‘şa‘a-i āfitāb-ı ruḫsārın
Gözinde ‘āşıḳ-ı zāruñ büḳa gelür görinür

6 Şemīm-i nāfe-i müşgīn-i zülfe meyl itme
Ki reh-rev-i reh-i Çīne ḫaṭā gelür görinür

7 Hemān bu baḥrda ol bādbān-güşā-yı ḫalāṣ
Ya bād-ı şurṭa ya Ḫıżr-ı hüdā gelür görinür

8 Ḫulūṣ-ı tām ile ġavvāṣ-ı baḥr-ı kām olanuñ
Kefinde bir dür-i ‘ālem-nümā gelür görinür

9 Der-i sa‘ādete ger yüz sürerse **Dürrī**-i zār
Serinde sāye-i bāl-i hümā gelür görinür

532[1320]

NAẒĪRE-İ RÜŞDĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Ne dem ki meclise ol meh-liḳā gelür görinür
Nesīm-i vaż‘-ı melāmet nümā gelür görinür

2 Olınca dāfi‘-i ġam n'eylesün dil-i zāhid
Şarāba rind-i dile ibtilā gelür görinür

3 O deñlü itse de bīgāne-durur ḫalḳ-ı cihān (?)
Bu derde ṣanma ki bir āşinā gelür görinür

[1320] **532** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*'nda bulunamadı.

4 Bu çārsūda olınca yegāne ey **Rüşdī**[1321]
Meṭā‘-ı naẓmuña ṣad i‘tinā gelür görinür

533
NAẒĪRE-İ REFĪ‘

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 O ḫūnī ġamze ile dil-rübā gelür görinür
Füsūn-ı fitne-pezīr-i cefā gelür görinür

134a 2 Teġāfül itse de ‘uşşāḳına o baḥr-ı kerem
Hücūm-ı mevc-i nigāh-āşinā gelür görinür

3 Şikār mümkin idi ol ġazāli zīr-i kemīn
Devān-ı deşt-i heves cā-be-cā gelür görinür

4 Giyüp libās-ı ẓuhūrı teceddüdü'l-ems̱āl
Bu kār-ḫāneye ṣun‘-ı Ḫudā gelür görinür

5 Firāḳ-ı ḥüsne te’essüf niçün çeker ‘āşıḳ
Yaḳında aña da ḫaṭṭ-ı vefā gelür görinür

6 ‘Aceb mi āyīne-veş düşse ḥayrete deryā
Kenār-ı cūya ki ol meh-liḳā gelür görinür

7 Hemān **Refī‘** sen āmāde-i ḫayāl ola gör
Nihān nihān o perī-rū saña gelür görinür

1321 4a yegāne: çü yegāne M.

534[1322]

NAẒĪRE-İ ENĪS

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 ʿArūs-ı ḫˇāhişüñ ey dil saña gelür görinür
Ezel muḳadder-i Bārī Ḫudā gelür görinür

2 Maḥabbet-efgen-i enẓār-ı ʿāşıḳān o ḳadar
Muḳīm-i taḥt-ı leṭāfet-nümā gelür görinür

3 Fütādegān-ı reh-i intiẓāre güft ü şinīd
Peyām-āver o şehden ṣabā gelür görinür[1323]

4 Kemāl-i ḥüsni o şāh-ı melāḥatüñ şāhid
Dinürse rūḥ-ı muṣavver dilā[1324] gelür görinür

5 Bunuñla eyle tesellī dil-i ḥazīne **Enīs**
Ezel muḳadder-i Bārī Ḫudā gelür görinür

535

NAẒĪRE-İ ṢAFĀYĪ (?) ŞEYḪ-İ ĠALAṬA

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Ḳaçan ki mihr-veşüm bā-ṣafā gelür görinür
Derūna dīdeye neşv ü nemā gelür görinür

2 Ne cānībe naẓarum eylese mürūr u ʿubūr
Ḫayālüme o perī-rū-nümā gelür görinür

3 Gider mi gūşe-i neẓẓāreden gel inṣāf it
Ki her naẓarda o mihr ü żiyā gelür görinür

4 Gelür gider görinür ṣūretā velī ammā
Çü mihr ü māh ṣabāḥ u mesā gelür görinür

[1322] 534 Güntan, *Recep Enis Dede Dîvânı,* s. 193.
[1323] 3b peyām-āver: peyām var mı D.
[1324] **534** **“**dilā” M′de yazılmamış D′den alındı.

5 Taḥammül itse temāşā-yı rūy-ı yāre naẓar
Ne deñlü ẓāhir olur müdde'ā gelür görinür

6 Hezār nāz ile bir kerre eylese teşrīf
Hezār nāşī hezār āşinā gelür görinür

7 Gel ey **Ṣafāyī**-i(?) bī-çāre nā-ümīd olma
Bu gösterişler ile ol hümā gelür görinür

536

NAẒĪRE-İ NĀSİB

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Ne dem ki çeşmüme ol dil-rübā gelür görinür
Derūn-ı ḫāṭıra ḫaylī ṣafā gelür görinür

2 O şūḫa ḳurb-ı viṣāl oldı çünki dem-i ümīd
Velīk bir gün ola ol hümā gelür görinür

134b 3 Gidince bādiye-i 'aşḳa reh-revān-ı ümīd
Nüvīd-i ḥażret-i bār-ı Ḫudā gelür görinür

4 Gelüp görünme[si] luṭf-ı 'ażīm oldı bize
Miṡāl-i şems-i ḍuḥā her yaña gelür görinür

5 Ḫayāli çeşm-i cihān-dīde[den] gider mi hīç
Gehī gehī o perī-rū-nümā gelür görinür

6 Cemāl-i yār ḫafādan ẓuhūr ider elbet
Muḳadder ise saña **Nāsibā** gelür görinür

537[1325]

NAẒĪRE-İ RAḤĪMĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Ne dem ki çeşmüme ol ʻişveger gelür görinür
Sirişk-i şevḳ ile ḫūn-ı ciger gelür görinür

2 Baḳup ġurūr ile mir’āta ḫod-nümā olma
Ġubār-ı ḫaṭṭ ile bir gün keder gelür görinür

3 ʻAceb mi ṣūret-i ümmīdi ʻarż iderse felek
Verā-yı perde-i serden neler gelür görinür

4 Cefā vü cevrüñe yāruñ taḥammül itmez ise
Żarūrī ʻāşıḳ-ı zāra sefer gelür görinür

5 Viṣāl o mihr ü cemāle **Raḥīmī** bir gün olur
Bu şām-ı firḳate vaḳt-i seḥer gelür görinür

538[1326]

ĠAZEL-İ ṢABRĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Niyāz-nāme-i dil yāre bī-zebān oḳınur
Oḳunsa ger o perī meclise nihān oḳınur

2 Ṣadā-yı nāle degül ġarḳagāh-ı ġamdur bu
Sefīne-i dil-i güm-geştede eẕān oḳınur

3 Yazılsa bir yire aḥvāl-i ʻālem-i ʻaşḳum
Miṣāl-i ṣafḥa-i taḳvīm bir zamān oḳınur

4 Gider kitāb-ı riyāyı bu demde ey vāʻiẓ
Dükense nüsḫa-i Cem naẓm-ı dil-sitān oḳınur

[1325] **537** Mermer, *Kütahyalı Rahîmî Dîvânı*'nda bulunamadı.
[1326] **538** Uz, *Sabrî Dîvânı*'nda bulunamadı.

5 Bizümle sulḥa boyun virdi çarḫ ey **Ṣabrī**
Ṣadā-yı şīşe degül nāme-i emān oḳınur

539
NAẒĪRE-İ FĀ'İḲ
Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Gelürse ḫaṭṭ-ı ruḫuñ nüsḫa-i fiġān oḳınur
Bahār olursa eger ders-i gülsitān oḳınur

2 Göñülde sūziş-i ġamdan fiġān degül her şeb
Diyār-ı miḥnetüñ iḥrāḳı var eẕān oḳınur

3 Ḥużūr-ı pādişeh-i kişver-i maḥabbetde
Fesānemüz bizüm ednā-yı ʿāşıḳān oḳınur

4 Müzellef oldı o meh muṣḥaf-ı cemālüñde
Sevād-ı ḫaṭṭ-ı ruḫı āyet-i Duḫān oḳınur

5 Cevāhir-i suḫenüñ düşmez elden ey **Fā'iḳ**
Bu gūne naẓm-ı ḫoş-āyende her zamān oḳınur

135a **540**[1327]
NAẒĪRE-İ NEYLĪ
Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Cemāli vaṣfı ile şiʿr-i dil-sitān oḳınur
Hemīşe mekteb-i ʿaşḳında gülsitān oḳınur

2 Menārı gül-bün [ü] gül cāmiʿi çemen ṣanma
Nevā-yı bülbül o gül-destede eẕān oḳınur

3 Yazılsa kūh-ı maḫabbetde ser-güẕeştüm eger
Miṣāl-i ḳıṣṣa-i Ferhād bir zemān oḳınur

[1327] **540** Erdem, *Neylî Dîvânı*, s.113.

4 Kitāb-ı ʿaşḳuñ o gün müşkili olur āsān
Şikeste-ḫaṭ ruḫı bir dem gelür ʿayān oḳınur[1328]

5 Güzeller içre yine bir ḳul oġlı var **Neylī**
Ki nāmı defter-i ḫūbānda fülān oḳınur

541[1329]

GAZEL-İ YAḤYĀ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Hemīşe merdüm-i çeşmüm ʻizār-ı yāre baḳar
Gözüm o pencereden ṣaḥn-ı lālezāre baḳar

2 Zamān gelür yine zerrīn-ḳadeḥ alır eline
Çemende nergis-i şehlā hemān bahāra baḳar

3 Nesīm-i luṭfuñadur intiẓārı fülk-i dilin
Çoḳ oldı sāḥil-i miḥnetde rūzgāra baḳar

4 Seni gelür işidüp bāġa yāsemen cānā
Çıḳup o şevḳ ile dīvār-ı reh-güzāra baḳar[1330]

5 Ne iʿtibār bu evẓāʻa merd olan **Yaḥyā**
Ne devlete naẓar eyler ne iʻtibāra baḳar[1331]

542

ĠAZEL-İ SELĪM

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 O nev-resīde-i nāzım güzellenüp gidiyor
Binā-yı ʻaşḳı göñülde temellenüp gidiyor

[1328] 4a ʻbir ʼM'de yok.
[1329] **541** *Ertem, Yaḥyâ Dîvânı,* s.60.
[1330] 4b dīvār-ı: dīvārā M.
[1331] 5b devlete: ẕillete D.

2 Mis̱āl-i Yūsuf-ı Mıṣrī vü şūẖ-ı şehr-āşūb
Lisān-ı ehli suẖende mes̱ellenüp gidiyor

3 Olur füsürde amān ser-tirāşe yüz virme
Gül-i ḥadīḳa-i ruẖsārıñ allanup gidiyor

4 Gider şitāb ile gördüm o ḥāṣıl-ı ʿömrüm
Raḳīb ardına düşmüş baġallenüp gidiyor

5 Bu penç beyt-i **Selīmī** cerīde-i naẓma
Sezā yazılsa ki zīrā ġazellenüp gidiyor

543[1332]

ĠAZEL-İ ṢĀBİR

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Dilüñ ki cāy-ı ṣafāsı mekān-ı āẖardur
Bu kār-ẖāneye uymaz cihān-ı āẖardur

2 Bu nükteler ʿArabī vü Fārisī ile olmaz
Lisān-ı ehl-i maḥabbet zebān-ı āẖardur

3 ʿUrūc-ı bām-ı felek ḳaṣrın itmezüz zīrā[1333]
Firāzgāhı dilüñ āsūmān-ı āẖardur[1334]

4 Fiġān u giryeyi beyhūde eyleme ey dost[1335]
Bu ḥāl şīve-i sāġar-keşān-ı āẖardur

5 Olurdı şehrde evvel ʿaẓīm ʿişretler
O bir zamān idi şimdi zamān-ı āẖardur

[1332] **543** Duru, *Sābir Mehmed Dîvânı*,s.97.
[1333] 3a ḳaṣrın: ḳaṣdın D.
[1334] 3b firāzgāhı: karargāhı D.
[1335] 4a dost: mest D.

135b 6 Hezār tecrübeden ṣoñra yār iderse cefā
Taḥammül it ki o da imtiḥān-ı āḫardur

7 Şarāb u nuḳlı ʻaraždur bu ʻālemüñ **Ṣābir** [1336]
Ġıdā-yı cevher-i cān āb u nān-ı āḫardur

544[1337]

ĠAZEL-İ YAḤYĀ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Hezār şīve ile göñlümü o şāh ḳapar[1338]
Şu dil gibi ki anı nāgehān sipāh ḳapar

2 Ṣabādan eyle ḥaẕer çıḳma ḫāneden ey şemʿ
O düzd her gice bir niçe şeb-külāh ḳapar

3 Ḳapuña ḫasta göñül müncezib hemīşe meger
O keh-rübādur eşigüñ ṭaşı ki kāh ḳapar[1339]

4 Meh-i nevüñde eger düşse bir dilim nānı
Muḳarrer anı da erbāb-ı māl u cāh ḳapar

5 ʻAdū ġurūrı ḳosun rūzgārdur **Yaḥyā**
Der-i saʻādeti gāhī açarsa gāh ḳapar[1340]

545[1341]

ĠAZEL-İ NĀBĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Gel ey nesīm-i ṣabā ḫaṭṭ-ı yārdan ne ḫaber
Gelür mi ḳāfile-i müşg-bārdan ne ḫaber [1342]

[1336] 7a ʻʻaraždur ʻ M′de yok.D′den alındı.
[1337] **544** Ertem, *Yahyâ Dîvânı,* s.69.
[1338] 1a şīve ile: şīveM.
[1339] 3b keh-rübādur: kāh-rübādur M.
[1340] 5b saʻādeti gāhī: saʻādetini gāhD.
[1341] **545** Bilkan, *Nābī Dīvānı*, s.597.

2 ʿAceb ḳalem-rev-i gülzārı itti mi tesḫīr
ʿAzīmet-i sipeh-i nev-bahārdan ne ḫaber

3 Şemīm-i luṭfuna āmādedür meşām-ı ümīd
Ne gūne cünbişi var rūzgārdan ne ḫaber

4 Muḳīm-i kūçe-i yār oldı ḫaylī müddetdür
Dil-i belā-keş-i nā-ber-ḳarārdan ne ḫaber

5 ʿAceb ḥuṣūle gelür ḥāli var mıdur **Nābī**
Ümīd-i ḫāṭır -ı ümmīdvārdan ne ḫaber

546[1343]

NAẔĪRE-İ NEYLĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Gel ey ṣabā yine teşrīf-i yārdan ne ḫaber
Bu ḫāksārına ol şeh-süvārdan ne ḫaber

2 Dil-i belā-keşi gördüñ mi kūy-ı dilberde
O dūr-küşte-i dār u diyārdan ne ḫaber

3 Çemensitān-ı ḫaṭ-ı yāra eyledüñ mi güẕer
Heẕār-ı gülşen-i ʿaşḳa bahārdan ne ḫaber

4 Hevā-yı zülfi ile dillerün nice ḥāli[1344]
Sitem-keşān-ı siyeh rūzgārdan ne ḫāber

5 Gelür mi vādī-i sāmāna bir daḫı āyā
Dil-i şikeste-i **Neylī**-i zārdan ne ḫaber

[1342] 1b Mısra "Gelür mi ḳāfile-i" ibaresinden sonra boş bırakılmış. Eksik *Dîvan*dan tamamlandı.

[1343] **546** Erdem, *Neylî Dîvânı*, s.107.

[1344] 4a nice: nicedür M.

547

ĠAZEL-İ DÜRRĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 O şeb ki sāḳī-i raʿnā yürür ṭurur oturur
Ayaġ-ı pāy-ı eḥibbā yürür ṭurur oturur

2 Ne ḥāldür bu ki seyyāre vü s̱evābit-i ẖāk
Hevā-yı ʿaşḳ ile ḥālā yürür ṭurur oturur

136a 3 Bahār-ı ʿaşḳ ile hep cūy u serv ü sebze-i ter
Bu gülşen içre ne zībā yürür ṭurur oturur

4 Düşüp telāṭum-ı emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳa göñül
Mis̱āl-i keştī-i deryā yürür ṭurur oturur

5 Bilür mi gör ḥarekāt u sükūn-ı ḥayretini
Egerçi **Dürrī**-i şeydā yürür ṭurur oturur

548[1345]

ĠAZEL-İ FAṢĪḤ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 O şūẖ-ı ʿişve gere āb u tāb-ı nāz ister
Maḥabbet ehline de āteşīn niyāz ister

2 Murād idinse ider bir nigehle kevni ẖarāb
Göñül o ġamze-i ẖūnīden iḥtirāz ister [1346]

3 Dil-i figāra ne var bir cefāñı maẖṣūṣ it
Metāʿ-ı ʿāşıḳ-ı şeydā da imtiyāz ister[1347]

4 O ṭıfl-ı nāz bilür ḳadr-i cevher-i ḥüsnin
Metāʿ-ı vaṣlına ser-māye-i niyāz ister [1348]

[1345] **548** Çıpan, *Fasîh Dîvânı***,** s.128.[Bu gazel 139a'da da kaydedilmiştir.İlk geçtiği yerde alındı.]
[1346] 2b ġamze-i: ġamzesi D.
[1347] 3b metāʿ-ı: miyān-ı D.

5 **Faṣīḥ** murġ-ı dil olmaz esīr-i dāne vü dām
Rübūde itmege bir çeşmi şāh-bāz ister

549[1349]

ĠAZEL-İ YAḤYĀ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Cihānda āşıḳ-ı mehcūra ṣanma rāhat olur
Neler çeker bu göñül söylesem şikāyet olur

2 Ölünce demreni ḳalsun çıḳarmañuz dilden
Taḥammül eyleyelüm ol da bir cerāḥāt olur[1350]

3 Le'īme renciş-i ḫātır virür kerem eylemek[1351]
Muḳayyed olmasın erbāb-ı dil ki zaḥmet olur

4 Cihānda ḥayf ki bir berg-i ʿıyş girmez ele[1352]
Felek müsāʿade itmez ne bī-mürüvvet olur

5 Yaḳında kūy-ı ḫarābata uġradım **Yaḥyā**
Ne ḫūb cāy-ı ṣafā gūşe-i ferāġat olur

550[1353]

NAẒĪRE-İ RÜŞDĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Ḥadīṣ-i zülfüñi añsam uzun ḥikāyet olur
Eger ki ḳāmeti vaṣfuñ disem ḳıyāmet olur[1354]

[1348] 4b vaṣlına: vuṣlatı D.
[1349] **549**Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı*, s.55.
[1350] 2b eyleyelüm: eyleyemem D.
[1351] 3a itmek: eylemek M..
[1352] 4a cihānda ḥayf ki: zamānede yine D.
[1353] **550** Ekici, *Sahhâf Rüşdî Dîvânı*, s.126.
[1354] 1b eger ki: egerçi M.

2 Ne bende ṭaḳat-i neẓẓāre var ne ṣabra mecāl
Belā-yı ʻaşḳ u maḥabbet ne özge ḥālet olur

3 Ḫaṭā idüp dile gel varma ey ḫadeng-i müje[1355]
Nişān-ı cānuma gel kim tamām iṣābet olur

4 Ḫayāl-i ġamzesi nāgeh eger kim itse güẕer[1356]
O demde kişver-i dilde hezār āfet olur[1357]

5 Ben ol perīde hele görmedüm vefā resmin[1358]
Eger ki var ise görmiş ne ḫoş rivāyet olur[1359]

6 Ne mest-i bāde-i naḫvet olur ki **Rüşdī**'nüñ
İşitse ḥarf-i niyāzın aña şikāyet olur

551

136b **ĠAZEL-İ FĀNĪ**

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Belālı ʻāşıḳ o ruḫsār-ı āle mā'ildür
Ölümlü ḫasteler āb-ı zülāle mā'ildür

2 Maḥabbet [ehli] rūḫ-ı dil-güşāña ʻāşıḳdur
Efendi ġayriler ammā viṣāle mā'ildür

3 Muḳayyed olma kemāl ile itme ʻarż-ı hüner
Zamāne dilberi hep şimdi māle mā'ildür

4 Fütāde dillerüñ āl eyleyüp alur göñlin
O ġoncanuñ ruḫ-ı gülgūnı āle ma'yildür

5 ʻAceb mi ḳāmeti ġamdan bükülse **Fānī**nüñ

1355 3a ḫaṭā: ḫiṭāb M; varma: urma M.
1356 4a eger kim: egerçi D.
1357 4b o dem de: derūn-ı D.
1358 5a resmin: semtin M.
1359 5b eger ki : egerçi D; rivāyet: devlet M.

Niçe zamāndur o ḳadd-i nihāle mā'ildür

552[1360]

NAẒĪRE-İ CEVRĪ

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Dil-i belā-zede ṣanmañ viṣāle mā'ildür
Ṣafā-yı ḳalb ile seyr-i cemāle mā'ildür

2 Felekde ḳaddi ḫam olduġına odur bā'iş[1361]
Meh-i nev ey dil o ḳaşı hilāle mā'ildür

3 Nihāl-i ḳaddüñ ile ruḫlaruñ görelden dil
Ne serv-i bāġa ne gül-berg-i āle mā'ildür[1362]

4 Ġamuñla eylemiş ey meh derūnını pür-dāġ
Ruḫuñda ḫālüñe beñzer ki lāle mā'ildür

5 'Aceb mi būse-i lā'lüñ dilerse **Cevrī**-i zār
Ölümlü ḫasteler āb-ı zülāle māyildür

553

ĠAZEL-İ MĀDİḤ [DÜRRĪ, SA'DĪ, FEYŻĪ][1363]

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Ġamuñla içdügümüz cür'a-i leb-ā-lebdür *Dürrī*
Bu bezmde çekilen hep belā-yı meşrebdür

2 Netīce-baḫş olamaz ders-i 'aşḳ-ı sāde-ruḫān *Sa'dī*
Bizemuṭāla'a-ı nev ḫaṭān maṭlabdur

3 Fünūn-ı nüsḫa-i 'aşḳı ne ḫoş ider ezber *Feyżī*
Egerçi ol büt-i nev-reste ṭıfl-ı mektebdür

1360 **552**Ayan, *Cevrî Dîvânı*, s.213.
1361 2a odur: budur M.
1362 3b serv-i: seyr-i M.
1363 **553. Gazel;**Dürrî, Sa'dî, Feyzî ve Mâdiḥ tarafındn söylenmiş *müşterek gazel*dir.

4 ‘İẕār-ı ṣafḥa-i nev ḫadd ü ḫaṭṭ ü ḫāl-i siyāh *Dürrī*
Cemāl-i yār ‘aceb nüsḫa-i mürettebdür

5 Ümīd-i vuṣlat ider Dürrī Sa‘dī vü Feyżī *[Mādiḥ]*
Velīk **Mādiḥ** aña cümlemüzden ensebdür

554[1364]

ĠAZEL-İ SĀMī

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Dü nīm olursa da ten dilde ārzū birdür
Dü reng ise gül-i ra‘nā ‘aceb mi bū birdür

2 Göñül ḫarāb-ı mey-i bī-ḫodī-i vaḥdetdür
O bezmgāhda kim sāḳī vü sebū birdür

3 Netīce ‘ayn-ı muḳaddem me’āl ḫod ma‘lūm
Budur ders-ḫānede ma‘nā-yı güft-gū birdür

4 Ḫaṣīr-pāre-i ẕillet bedūş tecrīdüñ
Yanında çīn-i cebīn ile ser-fürū birdür

5 Kemāl-i ‘aşḳ ile ol hūş-der-dem-i tevḥīd
137a Nefes hezār ise de **Sāmiyā** gelū birdür

555[1365]

ĠAZEL-İ RĀMĪ PAŞA

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Elinde ḫançer-i ‘işve o bī-amān geçiyor
Gören zemīne düşüp kendüden hemān geçiyor[1366]

[1364] **554** Kutlar, *Arpaemîni-zāde Mustafa Sâmî Dîvânı,* s.466. [D'de 7 beyit . Mecmuada şiirin başlığı Şevket-i Rūm olarak kayıtlı.]
[1365] **555** İz, Eski Türk Edebiyatında Nazım I/387. [Söz konusu bu yayında beş beyit olup Üniversite Ktp. 5492’den alınan bu gazel Mecmuada 6 beyittir. Mecmuadaki 2. beyit matla olarak alınmış ve yine mecmuadaki 4 ve 5. beyitlere karşılık farklı iki beyit kaydedilmiştir.]
[1366] 1. Beyit: İz, Nazım’da yok.

2 Derūna tīr-i nifāḳ-ı sitemgerān geçiyor[1367]
Bizi o āfete aġyār-ı bed-gümān geçiyor

3 Nedür bu renciş-i bī-mūcib-i pey ender-pey[1368]
Dirīġ bizden o nāzende-i cihān geçiyor

4 Ḳo nāzı gün gicelüdür beni hemān şād it
Ḫaṭuñ dem-ā-dem irişmekde ḥüsn ü ān geçiyor

5 Dimiş ki sīnesine ḫançerüm geçer bir gün
İnanmaz aña göñül yārına ḳalan geçiyor

6 Bahār geldi çemen ḫulde döndi ey **Rāmī**
Göñülden ol gül ile ʻazm-i gülistān geçiyor

556[1369]

ĠAZEL-İ NAḪĪFĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Derūn-ı ṣāfa keder fikr-i [1370]māsivādan olur
Göñüller ehline ġam ġayra ilticādan olur

2 Bu ʻuḳde nāḫun-ı tedbīr ile güşād olmaz
Olursa himmet-i merdān-i bī-riyādan olur

3 Ümīd-i feyż-i ṣafā itme tīre dillerden
Benüm saña didügüm ḳalb-i rūşenādan olur

4 Emīn olur kişi bīgāneden umūrında
Cihānda her ne sitem var[sa] āşinādan olur[1371]

[1367] 2a geçiyor: geçdi M.
[1368] 3a pey ender-pey: pey-ā-pey devri M'.
[1369] **556** Aypay, N*âhîfî Süleyman Efendi Dîvânı*, s.132. [D′de 11 beyit].
[1370] 1a M′de "fikr-i" yazılmamış, D′den alındı.

5 Hemān ḫulūṣ ile dā’im tevekkül eyleyelüm
Naḫīfīyā bize luṭf u kerem Ḫudādan olur

557

ĠAZEL-İ RŪḤĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Benüm gibi ḫam-ı ebrūña meyl ider yoḳdur
Maḥabbetüñde bugün yayumı/pāyumı??? çeker yoḳdur

2 Senüñ ki nīm-nigāhuñ virür tesellāmuz
Teġāfül eyleme iġmāż- ‘ayna yer yoḳdur

3 Ḫadeng-i ġamzeñe biz sīnemüz hele ṭutaruz
Belā-keşāna reh-i ‘aşḳda ḥaẕer yoḳdur

4 Cemāl-i yārda nūr-ı Ḫudāyı görmezler
Bu deñlü ḫalḳda bir ṣāḥib-i naẓar yoḳdur

5 Ḫadeng-i āhuma ḳarşu gögüs gerüp ṭurma
Ṣaḳın ṣaḳın ki ḳażā tīrine bir ber yoḳdur

6 Şikāyet eyleme meh-rūlaruñ cefāsından
Maḥabbetüñde senüñ **Rūḥī**yā eṡer yoḳdur

558

ĠAZEL-İ BEDRĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Dem-i viṣāl geçer intiẓārı bāḳīdür
Gider ṣafāsı şarabuñ ḫumārı bāḳīdür

2 Bu nev-bahāra ṣaḳın ḫürrem olma ey bülbül

1371 4b var[sa]: olsa D.

Hemān peşinde ḫazān ile ḫārı bāḳīdür

137b 3 Unutmaz ol büt-i nev-reste eski ‘āşıḳını
Yanında dil gibi bir yādigārı bāḳīdür

4 Ḫaṭı gelürse şikest-i ḥüsün olur ṣanma
Benefşe zār-ı melāmet bahārı bāḳīdür

5 Fenā-yı dehre keder çekmez ehl-i dil **Bedrī**
Mesīḥ-veş suḫan-ı ābdārı bāḳīdür

559[1372]

ĠAZEL-İ SĀMĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 O dil-sitāna ziyān ile sūdumuz birdür
Hemān yanında ‘ademle vücūdumuz birdür

2 Fütāde-i bün-i gül-ġonca-i rıżāyuz biz
Mis̱āl-i jāle hübūṭ u ṣu‘ūdumuz birdür

3 Sezā-yı dūş-ı ḳabūlüz ḳumāş-ı yek-rūyuz
Bu kārgehde bizüm tār u pūdumuz birdür

4 Neşāṭa girye ġama ḫande-baḫşuz ey sāḳī
Ṣadā-yı şīven ü ṣavt-ı sürūdumuz birdür

560[1373]

ĠAZEL-İ NĀBĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Ḥużūr-ı yārda ġayb u şuhūdumuz birdür
O bezm-i ḫāṣda būd u ne-būdumuz birdür

[1372] **559** Kutlar, *Arpaemîni-zāde Mustafa Sâmî Dîvânı'* ında bulunamadı.
[1373] **560** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.517.

2 Mis̱āl-i māh televvün degül şiʿār bize
Felekde mihr-i kemālüz nümūdumuz birdür

3 Bu ʿarṣada iki şehrüz ḥaḳīḳat ile mecāz
Muvāfıḳ āb u hevāmuz ḥudūdumuz birdür

4 Resīde-i çemen-i ʿaşḳ rāh-hemvāruz
Mis̱āl-i cūyfirāz u füzūdumuz birdür

5 Cihāna itmededür **Nābiyā** nis̱ār-ı güher[1374]
Dehān-ı ḫāme ile dest-i cūdumuz birdür

561

ĠAZEL-İ ḪUFĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Ne ʻazm-i kūy-ı nigār itmege zamān bulınur
Ne eglenecek dil-āvāre bir mekān bulınur

2 Ne yüzden ʻarż ide dil ḥāl-i rāzı dildāra
Ne ıṣṭılāḥumuz [u] ne [de] tercemān bulınur[1375]

3 Birez de ʻālem-i ṣabr u sükūnu seyr idelüm
Ġarīb illere düşdük ne hem-zebān bulınur

4 Kesildi ḳalmadı ʻālemde şimdi naḳd-i murād
Meṭāʻ-ı derd ü felāket cihān cihān bulınur

5 Kimüñle ülfet ü ṣoḥbet murād iderse **Ḫufī**
Belā budur ki o da ḫaṣma mihribān bulınur

[1374] 5a itmededür: eylemede D.
[1375] **561** 2b vezne göre eksik.

562[1376]

ĠAZEL-İ İSMETĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Ne feyż şevḳına ne sebze-i bahāre döner[1377]
Bu köhne çarḫ-ı felek bilmezem ne kāre döner

138a 2 Hezār bezm şikest itdi rūzgār henüz
Bu nüh piyāle daḫı ṭurma bir ḳarāre döner

3 O meh-veşüñ baḳamam rūyına ḥicābımdan
Hemān ṣaḥīfe-i ruḫsārı lālezāre döner

4 Ne mümkin eylememek rind nūş-ı bāde-i nāb[1378]
Nihān giden sūy-ı ḫammāre āşikāre döner

5 O dem ki devr ide meclisde **ʻİṣmetī** sāḳī
Elinde cām ile bir merd-i subḥa-dāre döner

563

ĠAZEL-İ ZEKĪ

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Ṣavuldı ṣavm-ı şitā vü irişdi ʻıyd-ı bahār
Bezendi ḫılʻat-i sebz ile cümle-i eşcār

2 Hezār gūşede ḳılsun hezār nāleleri
Açıldı geldi yine ġonca-i gül-i gülzār

3 Benefşe ḫāl-i siyeh ṭurra oldı sünbüller
ʻArūs-ı gülşen ü bāġa gül ile lāle ʻiẕār

4 Nezāket ile alındurdı ġonca-i bāġı
Leṭāfet-i gül-i nāzikter-i ruḫ-ı dildār

[1376] **562** İpekten, *İsmetî Dîvânı***,** s.50.
[1377] 1a feyż şevḳına ne sebze-i: feyż-i şevḳa ne ser-sebzī-i D.
[1378] 4a bāde-i nāb: mey bī-bāk D.

5 Açılmadı daẖı gülzār-ı naẓm-ı nāzikde
Mis̱āl-i ġonca-i şi‘r-i **Zekī**-i bülbül-i zār

564[1379]

ĠAZEL-İ NEV‘Ī

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Ne rāh-ı ‘aşḳa nihāyet ne baḥr-i şevḳe kenār
Ne tende tāb ile ḳuvvet ne cānda ṣoḥbet-i dār[1380]

2 Ne rūz-ı fürkate āẖir ne şām-ı hecre seḥer
Ne gözde ẖˇāb u ne ẖod dilde ṣabr u cānda ḳarār[1381]

3 Ne fikr ü hūşı var ayıḳ ne ‘aḳlı yoḳ mestem
Ne ṣıḥḥat üzre yürür saġ u ne yatur bīmār

4 Yoġ ol nigār ile bir vech ile münāsebetüm
Ne baña dost u ne düşmen ne yār u ne aġyār[1382]

5 Firāḳ **Nev’ī**’yi şol resme telh-kām itdi
Cihānda lez̲z̲et-i ‘aşḳı ide gibi inkār[1383]

565

NAẒĪRE-İ [NĀSİB]

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Güzeller ile gülistāna ẖaçan(?) döndi bahār
Şükür ki şimdi hevānuñ daẖı güzelligi var

2 Şükūfelerle müzeyyen ṭaraf ṭaraf gülzār
Ṣafā ile idelüm meyl-i [bāġ u ?]geşt ü güzār

[1379] **564** Tulum-Tanyeri, *Nevî Dîvânı.* g.135.[D'de 6 beyit.]
[1380] 1b ṣoḥbet-i dāra: ṣabr u ḳarar D.
[1381] 2b dilde ṣabr u cānda ḳarār: başda devlet-i bīdār D.
[1382] 4b ne yār u ne aġyār: ne müdde‘ī ne yār M.
[1383] 5b ‘aşḳı ide: ‘aşḳa idem D.

3 Musaḫḫar eyledi iḳlīm-i gülsitānı ṣabā
Şeh-i bahār gelür ʻandelīb oldı hezār

4 Kenār-ı bāġa ṭurup çeşm ü gūş olup şeb u rūz
Ṣaládur ʻıyşa gelüñ diyü ḳol ṣalardı çenār

5 Gelür diyü o perī servler ayaḳ ṭurdı
…………………………[1384] şāh-ı diyār

6 Kenār-ı cūdā geçüp ṣadra rind Cem-vāri
Piyāleler ṣunula ṣāġa ṣola bī-miḳdār

138b 7 Olan ṣanāyıʻ Bārī 'ye şükr ḳıldıḳ kim
Bahār irişdigi dem(…)[1385]

8 Naẓīre dinmege lāyıḳ degilse baña yeter[1386]
Sezā dinilse niçe **Nāsibā** cedīd eşʻār

566[1387]

ĠAZEL-İ NĀBĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Dem-i viṣāl ẓuhūr-ı ḫāṭ-ı nigāra düşer
Ḫudā virürse eger ʿīdümüz bahāra düşer

2 Hemān bize düşecek vaḳt-i gülde ʿişretdür
Fiġān-ı nābe-maḥal meşreb-i hezāra düşer

3 Ḥayāl-i ʿarıż-ı dildārdan tehī dil yoḳ
Mis̱āl-i pertev-i ḫurşīd her diyāra düşer

[1384] **565** 5b M'de yazı bozuk olduğu için okunamadı.
[1385] 7b M'de eksik bırakılmış.
[1386] 8a baña yeter: yeter baña M. Vezin gereği 'bana yeter' alındı.
[1387] **566** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.634.[Beyitlerin sıralanışı D'de farklı.]

4 Degül zemīne düşen berf ḫāne-i çerḫüñ
Beyāż-ı ṣūret-i dīvārı pāre pāre düşer

5 Ne dil ümīd idinür būy-ı zülf-i dildārı
Ne neşr-i būy-ı kerem ṭabʿ-ı rūzgāra düşer

6 Ṣafā-yı meykede bir görmek ile añlanmaz[1388]
O ẕevḳ ḫāṭır-ı ʿuşşāḳa vara vara düşer

7 Serīr-i çerḫa çıḳar rūzgār ile **Nābī**
O dil ki ḫāk-ṣıfāt reh-güẕār-ı yāre düşer [1389]

567

TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Dem-i zifāf-ı ẓuhurī-i nev-ḫıyāre düşer
Uyarsa baḫt eger süremez uyara(?) düşer

2 Hemān bize yiyecek peynir ile etmekdür
Bütün ḳuzuya maḥal sofra-i kibāra düşer

3 Ḫayāl-i çizme-i dildārdan tehī göz yoḳ
Miṣāl-i ḳoġa-i çermin her nigāra düşer

4 Degül yataġa düşen gübre eski dükkānuñ
Siyāh-kerpiç-i dīvārı pāre pāre düşer

5 Ne dil murād ider yolda bir yoşum dütüni
Ne ʻarż-ı şāḫçe idrāk-i çuḫādāra düşer

6 Belā-yı ḳahve ṭuyulmaz bir iki varmaġıla
O meger ḫāṭır-ı erzāle vara vara düşer

1388 8a görmek ile: varmaġıla M.
1389 7b reh-güzār-ı yāre: cāy-ı reh-güẕāre D.

7 ‘Alem ṭaġına çıḳar ey **Hevāyī** ẕillet ile
O dil ki Türk[ī ṣıfat] ḫāk-i Üsküdāra düşer

568

ĠAZEL-İ RESĪM

Mefâ῾ilün Fe῾ilâtün Mefâ῾ilün Fe῾ilün

1 Piyāle-keşligümüz muḳteżā-yı meşrebdür
Cihānda çekdügümüz hep belā-yı meşrebdür

2 Neẓāre-i ruḫ-ı sāḳī vü būse-i leb-i yār
Tamām ḫˇāhiş-i dildür hevā-yı meşrebdür

3 Beyāż gerden-i mīnāda sā‘id-i sāḳī
Cilā-yı āyine-i dil ṣafā-yı meşrebdür

4 Ġubār-ı ṭab‘ını mey herkesüñ ‘ayān eyler
Seḫā-yı mest-i nişānı ġınā-yı meşrebdür

139a 5 Der-i muġānede mey-rāstdan(?) uzaḳ olalum
Riyā bu bābda sāḳī fedā-yı meşrebdür

6 Gehī ṣudā‘[u] ḫumār u geh intiẓār-ı şarāb
Resīm çekdügimüz hep cezā-yı meşrebdür

569[1390]

ĠAZEL-İ ENĪS

Mefâ῾ilün Fe῾ilâtün Mefâ῾ilün Fe῾ilün

1 Çeh-i ẕeḳanda dil-i ehl-i dil raṣad gözedür
Ruḫ üzre kākül-i üftādeye meded gözedür

2 ‘Adād-ı ḥüsne naẓardan olur mı dīde cüdā[1391]

[1390] 569 Güntan, *Recep Enis Dede Dîvânı,* s. 189.
[1391] 2a ḥüsne: vechine D.

Dem-i şümār-ı muḥāsib hemān ʻaded gözedür

3 Gözetmeyen dil-i zārı mey-i maḥabbet bil
Riyāżetiyle hemān bir ḳurı cesed gözedür

4 Nigāh-ı luṭfa dil u cān rakīb olursa sezā[1392]
Ġazāli ṣayda siyeh-gūşla esed gözedür

5 Ḫamūş olursa revādur **Enīs**-i bezm-i ṣafā
Maḳām-ı meclise lāyıḳ güzel ṣaded gözedür

570[1393]

ĠAZEL-İ ŞEHRĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Bu tāb-ı şevḳ ile ṣanma derūn āteşdür
Misāl-i şuʻle derūn u birūn āteşdür

2 Ḳo ʻarż-ı dūd-ı derūnı serāb-veş ey dil[1394]
Çekīde-i felek-i āb-gūn āteşdür

3 Füsürde-i dile ey girye olma germ-āgūş
Ḥaẕer ḥaẕer o siyeh-ḳatre-i ḫūn āteşdür

4 Ṭarīk-i ġamda olursam ʻaceb mi pey-rev-i dāġ[1395]
Sūy-ı ḥarīm-i dile reh-nümūn āteşdür

5 Ḥaẕer ṭabīʻat-ı **Şehrī**-i ṣāf-meşrebden
Miṣāl-i Kevser-i ġam- āb-gūn āteşdür

[1392] 4a "u cān" M'de yazılmamış D'den alındı.
[1393] **570** Demirel, *Şehrî Dîvânı*, s.96.
[1394] 2a ḳo: bu M.
[1395] 4a pey-rev-i: reh-rev-i M.

571

ĠAZEL-İ ʿUBEYDĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Ḫadeng-i ġamzesine sīnede nişāne arar
O ḳaşı ya seni öldürmege bahāne arar

2 Didüm göñül ḫaṭuñ içinde ḫālüñi gözler
Didi hemīşe ġubār içre [murġ] dāne arar

139b 3 Oḳuñ ki tende gezer cān ile velī beñzer
Şu bir müsāfir-i dil şehr içinde ḫāne arar

4 Egerçi almaġiçün gelmediyse cān naḳdin
Derūn-ı sīnede ġamzeñ ḫadengi ya ne arar

5 **ʿUbeydī** bu ġazelüñ levḥ-i ḫāṭıra yazsun
Şu kim zamānede bir şiʿr-i ʿāşıḳāne arar

572[1396]

ĠAZEL-İ ʿİṢMETĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Hemīşe kendüyi dil böyle nāl idüp n'eyler
Viṣāle çāre bulunmaz ḫayāl idüp n'eyler

2 Nesīm-i luṭf ṣorarmış nüvīd-i laʿlinden
O genc-i rāz açılmaz suʿāl idüp n'eyler

3 Naẓīr olur mı felekde meger o ebrūya
Hilāl ḳaddini bī-hūde dāl idüp n'eyler

4 O şeh-süvār ider çünki bir nigāhı dirīġ
Varup rikābına dil rūy-māl idüp n'eyler

[1396] **572** İpekten, *İsmetî Dîvânı* , s.40.

5 Ser-i rehinde görüp ʿ**İṣmetī**-i zārı dimiş
Bilinmedik nesi var ʿarż-ı ḥāl idüp n'eyler

573[1397]

ĠAZEL-İ NĀBĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Taʿalluḳ ol nigeh-i meste cān-feşānlıḳdur
Taḥammül ol ṣaf-ı müjgāna pehlevānlıḳdur

2 Piyāle-gīrlik ey şāh-ı gül ḫam itdi seni[1398]
Bu neş’enüñ ṣoñı elbette ser-girānlıḳdur

3 O māhı çekmemege hāle gibi āġūşa
Tamām-ı şeb felegüñ kārı dīde-bānlıḳdur

4 Tahammül itmedügüm iltifāta ṭutmışdur[1399]
Tegāfüli o mehüñ baña mihribānlıḳdur

5 Dem-i şebāb ola ḫūbān ola mey u ney ola
Çemende gerdiş-i peymāne kāmrānlıḳdur

6 Dil-i belā-zedenüñ kārını ṣorarsañ eger
Miyān-ı ġamze vü çeşminde tercemānlıḳdur

7 Cevāb-ı pürsiş-i āsāyiş-i cihān **Nābī**
Ḫarābezār-ı ḳanāʿatde bī-nişānlıḳdur

574

TEZYĪF-İ HEVĀYĪ

Mefāʿilün Feʿilâtün Mefāʿilün Feʿilün

1 Temelluḳ ol gözi şaşıya dīdebānlıḳdur
Temeyyül ol mütelāşīye ṭadaġanlıḳdur

[1397] **573** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.637. [D'de 10 beyit ve beyitlerin sıralanışı farklı.]
[1398] 2a şāḫ-ı gül: gül M; seni: beni M.
[1399] 4a ṭutmışdur: ṭuymışdur D.

2 Üzüm ṣıḳunduġını evde ṭuṭmaḳ aldı seni
Bu şīrenüñ ṣoñı elbette dil buranlıḳdur

3 Gelince ṣoḥbete ḥalvāyı yimedin gitmek
Tamām-ı herze-derālıḳ alay bozanlıḳdur

4 Ṭarılduġumı edepsizligine ṭuymışdur
Üzüldügi uşaġuñ baña keltebānlıḳdur

5 Hevāyī bir iki yıl varmaz ise ʻaskerī
Edirne evlerinüñ ṣoñı Çaldıranlıḳdur

140a **575**[1400]

ĠAZEL-İ ʻİSMETĪ

Mefāʻilün Feʻilâtün Mefāʻilün Feʻilün

1 Bilürdi dil gibi dilber ġam-ı cihān nicedir[1401]
Bileydi çāşnī-i şīve-i bütān nicedir

2 İderse cevr ile pā-māl o şeh-süvār beni
Sipihre gösteririm ben de ʻizz ü şān nicedir

3 Feżā-yı sīnede yansun hezār şuʻle-i dāġ[1402]
Zemīn naḳşını da görsün āsumān nicedir[1403]

4 Şikāyetim ṣaḳın ey nāle ṭuymasun dildār[1404]
Zemān ola diye şāyed o dāstān nicedür

5 Gelürdi tāb hemān ʻ**İṣmetī-i** ḫaste-dile
Diyeydi luṭf ile cānān o nā-tüvān nicedir

[1400] **575** İpekten, *İsmetî Dîvânı*, s.53.
[1401] 1a bilürdi: bu rūy-ı M.
[1402] 3a şuʻle-i: meşʻal-i D.
[1403] 3b ʻaşkı: naḳşını D.
[1404] 4a Şikāyet almam ṭuymasun ṣaḳın dildār

576

ĠAZEL-İ CA‘FER

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün

1 Lebüñe öykünelden ġonca-i ter
Ṣabā ḫışm eyleyüp aġzını yırtar

2 Hevā-yı ḳaddüñ ile servi gibi
Delürmiş ṭaġlara düşmüş ṣanavber

3 Görenler ḫaṭṭuñı ḫaddüñde eydür
Benefşe büyütür berg-i gül-i ter

4 Lebüñi[1405] ḫaṭṭ-ı reyḥānda muḥaḳḳaḳ
Ḫaṭ-ı yāḳūtdan tercīḥ iderler

5 Mezārında bite güllerle lāle
Ölürse leblerüñ şevḳiyle **Ca‘fer**

577[1406]

NAẒĪRE-İ NEV‘Ī

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün

1 Nihān oldı gözümden zülf-i dilber
‘Aceb midür oḳursam küfri ezber

2 Geyüp zerrīn libās ol mihr-i ‘ālem
Münevver ḳıldı dünyāyı ser-ā-ser

3 Ayaġı yirlere basmaz ṣafādan
Alaldan būse-i dildārı sāġar

4 İrişse göklere başı çenāruñ

[1405] **576** 4a lebüñi: lebinüñ M.
[1406] **577** Tulum-Tanyeri, *Nev‘î Dîvânı,* g.118.

O māhuñ ḳaddine olmaz berāber[1407]

5 ʻAraḳ-rīz olsa **Nevʻī** zülf-i yāre[1408]
Göñül murġına dām ü dāne dirler

578
ĠAZEL-İ MÜNĪR
Mefāʻilün Mefāʻilün Feʻûlün

1 Sen ol şehsin kim ey ruẖ-ı muṣavver
Kemīne çākerüñdür şems-i enver

2 Göñül kim cām-ı ʻaşḳuñ ser-ẖoşıdur[1409]
Ayılmaz hergiz o tā rūz-ı maḥşer

3 Beni mest-i ẖarāb itdi beġāyet
Bugün bir sāḳī-i serv [ü] ṣanavber

4 Bu yolda ḳalmaḳ anca ince işdür
Tırāş ile kişi olmaz ḳalender

140b 5 **Münīr**üñ külbe-i aḥzānın aṣlā
Yüzüñ şemʻiyle ḳılmaduñ münevver

579
NAẒĪRE VELEHÜ
Mefāʻilün Mefāʻilün Feʻûlün

1 Yüzüñ kim görse ey māh-ı münevver
Ṣanur kim rūḥdur olmış muṣavver

2 Añup ḳaddüñ gibi ḳāmet getürdüm
Yüzüñ gördüm didüm Allāhu ekber

1407 4b kaddine: fevḳine M.
1408 5a yāre: yārüm M.
1409 **578** 2a cām-ı: cān-ı

3 Oḳudum zülf ü ḫaṭṭuñ āyetini
Biri Ve'l-leyl imiş] ol biri Kevs̱er

4 Lebüñüñ ḳandı ẕikr olduġı yirde
Şeker anılsa söz olur mükerrer
5 Cemāl üstinde zülfüñ cīme dönmiş
Dehānuñ şems içinde mīme beñzer

6 Siyeh-rū zülfüñe yüz virdüg[üñ]çün
Başuña çıḳdı oldı saña hem-ser

580[1410]

ĠAZEL-İ ḤAYRETĪ

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ûlün

1 Bahār irişdi cām içmek gerekdür
Şarāb-ı la'l-fām içmek gerekdür

2 Geçüp aġ u ḳarasından cihānuñ
Oturup ṣubḥ u şām içmek gerekdür

3 Hele eksüklünüñ añladuġı bu
Bu eyyāmı tamām içmek gerekdür

4 Dilerseñ kim olasın ġamdan āzād
Müdām içmek müdām içmek gerekdür

5 Bu günlerde hemīşe Ḥayretī-vār
Olup rüsvā-yı 'ām içmek gerekdür

[1410] **580** Çavuşoğlu-Tanyeri, *Hayretî Dîvânı,* s.192.

581[1411]

ĠAZEL-İ ÇĀKERĪ

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ûlün

1 Ḳapuñdan gitmedi āhumsuz aġyār
Yel esmeyince çöp deprenmez ey yār

2 Gözüm yaşına ḫoş ad oldı demler[1412]
Laḳab gökden iner dirler mes̱el var

3 Çevirmez tīġ-ı ġamzeñden yüzüñ dil
Ḥaẕer ḳılmaz dil-āverdür cigerdār

4 Yüzüñ göstermegi 'ahd itmiş idüñ
Gel inkār itme k'îmândandur iḳrār

5 Ḳalısar **Çākerī** bu penc-beytüñ
Niẓāmī Genci gibi senden as̱ār

582

ĠAZEL-İ BAṢĪRĪ

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ûlün

1 Senüñ cevrüñden ey şūḫ-ı cefākār
Belā bu kim ne ṣaġam ben ne bīmār

2 Ne gül ḳalur bu gülşende ne bülbül
Gerek sen göñlüñ açıḳ ṭur gerek ṭar

141a 3 Ḳamu aġyār[a] yār itdi teraḥḥum
Baña ne yār raḥm eyler ne aġyār

4 Ṣabā bu reşkden kim öpdüm izin
Özüñ yirden yire vursañ yeri var

[1411] **581** Aynur, *Çâkerî Dîvânı*, s. 92.[Gazel Mecmuada Naẓīre-i **Niẓâmî** başlığıyla kayıtlı.]
[1412] 2a ad: od M.

5 İder ʻāḳılları mecnūn **Başīrī**
Ḳaçan kim ʻaşḳ dersin ide tekrār

583[1413]

ĠAZEL-İ NAẒMĪ

Mefâʻilün Mefâʻilün Feʻûlün

1 Cefākār olma luṭf it ol vefādār
Vefādār ol ḳo cevrī hey cefākār

2 Baña ḫışm itse dā’im n'ola çeşmüñ
Ki pür-ḫışm olur insān olsa bīmār

3 Gözüm yaşı gibi bir hem-demim yoḳ
Göze görünür andan özge nem var

4 Çekerken bār-ı cevrin dil o dilber
Cefā ḳılmasa bārī cāna her bār

5 O şāh-ı ḥüsni vaṣf itdükçe **Naẓmī**[1414]
Nis̱ār olur dilinden dürr-i şehvār

584[1415]

ĠAZEL-İ MESĪḤĪ

Mefâʻilün Mefâʻilün Feʻûlün

1 Şeb-i zülfüñde ḫaddüñ gösterür nūr[1416]
Meger kim gerdenüñdür şemʿ-i kāfūr

2 Sekiz uçmaġı ṭoḳuz ṭolanursa
Saña beñzer melek bulımaya ḥūr

[1413] **583** Bu gazelin 4 ve 5. beyitleri Üst, *Nazmî Dîvânı*'ndaki 1641. gazele (s.980). 1 ve 2. beyitleri 1642.gazele (s.981) aittir.3. beyit D′de bulunamadı.

[1414] 5a vaṣf : medḥ D.

[1415] **584** Mengi, *Mesîhî Dîvânı,* s.145.[Divanda 7 beyit.]

[1416] 1a ḫaddüñ: ḫaṭṭuñ M.

3 Gözüm görmez şehā ẖāl-i ruẖuñsuz
Ki gözden noḳṭa gitse göz olur kūr[1417]

4 Baḳar rūy-ı rākibe çeşm-i mestüñ
Belī mā'il olur ekşiye maḫmūr

5 Elif-bā bilmeyen ümmīler oḳur
Cemālüñ muṣḥafından sūre-i Nūr

6 **Mesīḥī** ẖoş ḳıyāmet sözlerüñ var
Meger kilküñ ṣarīridür dem-i ṣūr [1418]

585

NAẒĪRE-İ (?)

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Olaldan gün yüzüñ ser çeşme-i ẖūr
Alur ay u güneş ol çeşmeden nūr

2 Ḳarañuda ṣarılmaḳ yāre ẖoşdur
Ay aydın olsa ẖod nūrun ʻalā-nūr

3 Aradım ẕerre ẕerre kā’inātı
Dehānuñ gibi yoḳ hīç nesne mestūr

4 Ḳaçan(?)mey meclisinde söz ü sāzı
Bizümle çarẖa irişdürdi ol ḥūr

5 Ṣaçı gün yüzüñe düşdükçe mūyı
Gözüme gösterür dünyāyı deycūr

[1417] 3a gitse: düşse M.
[1418] 6b ṣarīridür: senüñ oldı M.

141b **586**[1419]

NAẒĪRE-İ ẒUHŪRĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Ruḫuñdan mihr-i ʿālem-tāb alur nūr
Ser-ā-pā nūrsın ey ġayret-i ḫūr

2 Çeker yād-ı lebüñle cāmını Cem
Ṭutar bezmüñde kāse Çīn Faġfūr

3 Göñül mehcūr şehd-i leb[ler]üñden
Gezer feryād ider mānend-i zünbūr

4 Şarāb-ı ʿaşḳ ile bī-hoş olanlar
Ayılmaz ger urulsa nefḫa-i ṣūr

5 **Ẓuhūrī** ʿabd-i ḫāliṣdür ḳapuñda
Anı luṭf it ṭapuñdan eyleme dūr

587[1420]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Gözümden ol ruḫ-ı gül-nār olup dūr
Dirīġā göz göre cānuma od ḳor[1421]

2 Cemālüñden cüdā ey āfitābum
Gözüme cümle ʿālem oldı deycūr

3 Beni giryān iden zülfüñ ġamıdur
Seḥāb ile yaġar zīrā ki yaġmur

4 Cemālüñ pertevin cām-ı mey üzre
Gören dir sāḳīyā nūrun ʿalā-nūr

[1419] **586** Kahraman, *İshak-zâde Zuhûrî Dîvânı*' ında bulunamadı.
[1420] **587** Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı'*nda 1 ve 5.beyitler s.983 .Diğer beyitler D'de bulunamadı.
[1421] 1b göz göre cānuma: cānuma göz göre D.

5 Nedür cān ile dil derdine emsem
Leb-i la'linden anuñ **Naẓmiyā** ṣor

588[1422]
NAẒĪRE-İ BĀḲĪ
Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ûlün

1 Cemālüñ āfitābından alup nūr
Meh-i tābāna döndi cām-ı billūr

2 Ṣurāḥī hem-nişīnüñ hem-demüñ cām
Niçün ben cür'a gibi atılam dūr

3 Cemālüñ şevḳine döymez göñüller
Tecellī ṭābına ṣabr eylemez Ṭūr[1423]

4 Gehī vuṣlatda 'āşıḳ gāh mehcūr
Bu dünyādur gehī mātem gehī sūr

5 Saçuñ zencīri sevdāsında **Bāḳī**
Begüm dīvānedür dīvāne ma'ẕūr

589[1424]
ĠAZEL-İ MESİḤĪ
Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ûlün

1 Baña dildār 'arż-ı ḳāmet eyler
Ḳulına gör ne 'ālī himmet eyler

2 Maḥabbet muḥkem olsun diyü hicrān
Vücūdüm riştesin iki ḳat eyler

[1422] **588** Küçük, *Bâkî Dîvânı*, s.184..
[1423] 3b ṣabr eylemez: döymezdi çün M.
[1424] **589** Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.157.[Divanda 6 beyit.]

3 Bu iki meşk-i pür-eşk ile çeşmüm
Ḳapuña ṣu ṭaşıyup ḫidmet eyler

4 Raḳīb adı gelicek nāmem içre
Ḳalem yazmaz mürekkeb ġılẓet eyler

5 **Mesīḥī** ārzū-yı kūy-ı dildār
Seni öñ ṣoñra ehl-i cennet eyler

142a **590**[1425]

ĠAZEL-İ REVĀNĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Nigāruñ gördi dil şekker lebi var
Anuñçün ḳanda meyl eyler ṣabī-vār

2 Ṭonatsa cāmi'-i ḥüsnin ʿaceb mi
Gümiş ḳandīle beñzer ġabġabı var

3 Naʿlçeñdür meh-i nev başmaġuñda
Kevākib gibi zīrā kebkebi var

4 Elifden başlasa dil ʿaşḳa ṭañ mı
Bu dehr içre güzeller mektebi var[1426]

5 Şarābı meşrebeyle nūş idermiş
Revānī'nün ne ʿālī meşrebi var

591[1427]

NAẒĪRE-İ KEMĀL

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Gözümde dilberüñ ʿaks-i lebi var
Zihī sālik ki ṣāfī meşrebi var

[1425] **590** Avşar, *Revânî Dîvânı*, s.126.
[1426] 4b bu dehr içre: yanada D.
[1427] **591** Demirel, *İbn-i Kemal Dîvânı*'nda bulunamadı.

2 Yüzüme başdı ayaġını gördüm
Ki başmaġ[ın]uñ altun kevkebi var

3 Yüzüñ görsem olur maḳṣūd ḥāṣıl
Ki alnında sa‘ādet kevkebi var

4 Aṣup tesbīḥi vā‘iẓ minber üzre
İder gehvāre-i bāzī ṣabī-vār

5 **Kemāl**üñ mezhebi yoḳ dime zāhid
Anuñda sencileyin mezhebi var

592[1428]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün

1 O servüñ sībe beñzer ġabġabı var[1429]
Ṣulu şeftālü mānendi lebi var

2 Nice şād olalum rūz-ı viṣāle
Ki ṣoñında anuñ firḳat şebi var

3 Cenāb-ı devletinde pādişāhum[1430]
Ḳuluñam ben de gö[r]meecnebī-vār[1431]

4 Küdūretden berī bir pür-ṣafā şūḫ
Şarābuñ vay ne ṣāfī meşrebi var[1432]

5 Yiter irşād-ı zühd it Naẓmiye gel[1433]
Var ey zāhid saña ol mezhebi var

[1428] **592** Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı*, s.990.[2 ve 3. Beyitler D'de yer değiştirmiş.]
[1429] 1a sībe beñzer: tā ki sīmīn M.
[1430] 3a pādişāhum: şeh-i hüsn D. .
[1431] 3b ḳuluñam ben de gö[r]me: görür ben ḳulını D.
[1432] 4b vay ne: nice M.
[1433] 5a zühd: zāyid M.

593[1434]

NAẒĪRE-İ NECĀTĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Çınāruñ ḳadd-i yāra nisbeti var
Eli yufḳa velī ẖoş himmeti var [1435]

2 İki şīşe gözüm izin ḳumundan
Dolısar bir gün ammā sāʿati var

3 Lebüñe beñzedügiyçün mey-i nāb
El üstinde ṭutarlar ḥürmeti var

4 Elüñ depret yürüt sāḳī ayaġı
Ki devrānuñ begāyet sürʿati var

142b 5 Ṣunulur ṣola sāġar ṣaġa tevbe
Belī her bir ilüñ bir ʿādeti var

6 Ṣarardur beñzini zāhid velīkin
Riyāżetle degüldür ʿilleti var

7 Ayaġına yüzün sürer **Necātī**
Eyü varur başında devleti var

594[1436]

NAẒĪRE-İ REVĀNĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Yüzüñe āfitābın nisbeti var
Saña yirden göge dek minneti var

[1434] **593** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı,* s.188.
[1435] 1b ‘ẖoş’ M'de yok.
[1436] **594** Avşar, *Revânî Dîvânı,* s. 133.

2 Nigārun gitmedin öp zülfin ey dil[1437]
Ki ʻömr-i nāzenīnüñ sürʻati var

3 Ḳaşuñ miḥrābın añmış yine ṣūfi
Namāza ṭurduġından niyyeti var

4 Müneccimdür ruḫuñ devrinde gerdūn
K'öninde ay ü günden sāʻati var

5 Güneş yüzlülere içdi ṭoluyı
Revānīnüñ ʻaceb germiyyeti var[1438]

595

NAẒĪRE-İ SEMʻĪ

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün

1 Cemālüñ şemʻinüñ germiyyeti var
Beni yaḳmaġa beñzer niyyeti var

2 Ayaġ üzre ṭurur bezmüñde şemʻüñ
Yanar odlar başında ḥurḳatı var

3 Geçüp dil cām-ı ʻaşḳuñla özinden
Benüm rūḥum iñen ḫoş rāḥatı var

4 Ayaġuñ ṭopraġın virmez cihāña
Başında her kimüñ [kim] devleti var

5 Muḳābil olalı ol āfitāba
Mehüñ gün gibi **Semʻī** şöhreti var

1437 2a zülfin ey dil: zülfini kim M.
1438 5b ʻaceb: yine D.

596[1439]

NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Ḳapuña āsumānuñ nisbeti vār
Özine gör ne ʿālī himmeti var

2 Belā ḳaddüñden irer baña āḫir
Belī her nesnenüñ bir āfeti var

3 Nigāra cānı mı var k'ola hem-tā
Büt-i Çīnüñ nesine ṣūreti var

4 Olup māhiyyeti rūşen kemāhī
O māhuñ şehr içinde şöhreti var

5 Olursa daḫı **Naẓmī** sırr-ı ʿaşḳuñ
Dime fāş ide ġayra ġayreti var[1440]

597[1441]

ĠAZEL-İ MUḪİBBĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Güzeller nāz ile ʿreftār iderler
Dönerler ġonca-veş güftār iderler

143a 2 Ḳoyup ʿaşıḳlaruñ ol māh-rūlar
Raḳīb ile varup bāzār iderler

3 Dün iḳrār eylemişken būseyi yār
ʿAceb oldı bugün inkār iderler

4 Güzellerde vefā olmaz ʿacebdür
Cefā dirseñ iñen bisyār iderler

[1439] **596** Üst, *Edirneli Nazmî Dîvânı*, s.991.[3 ve 4. Beyitler divanda aynı sayfada bir başka gazelde kayıtlı.]
[1440] 5b ġayra: ḫalḳa M.
[1441] **597** Ak, *Muhibbî Dîvânı*'nda bulunamadı.

5 **Muḥibbī** sırr-ı ʻaşḳı itme ifşā
Ṣaḳın manṣūr-veş ber-dār iderler

598[1442]

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

Mefāʻilün Mefāʻilün Feʻilün

1 Dili bir dil-rübāya yandurıgör
Maḥabbet şemʻini uyandurıgör

2 Çü ṭoġdı āfitāb-ı sāġar-ı ʻaşḳ[1443]
Çerāġuñ ʻaḳlınuñ diñlendürigör

3 Ḳızardı duḫter-i rez sāḳiyā gel[1444]
Bir iki cām-ı mey ṭolandurıgör

4 Ṭolaşır degme bir zencīr-i mūya[1445]
Ögüt vir ʻaḳlını uṣlandurıgör[1446]

5 İnanmaz kimse meyden geçdügine [1447]
Necātī and içüp inandurı gör

599[1448]

ĠAZEL-İ MESĪḤĪ

Mefāʻilün Mefāʻilün Feʻilün

1 Cemālüñüñ ṣaçuñdan ḥāʻili var
Ki ṣan İncīldür kim bāṭılı var

[1442] **598** Tarlan, *Necâtî Dîvânı*, s.197.
[1443] 2a çü ṭoġdı: doġupdur D.
[1444] 3a ḳızardı: ḳız oldı D.
[1445] 4a Ṭolaşur gerdenüñe ʻaşḳ zencīr M.
[1446] 4b ʻaḳlını: göñlünü D.
[1447] 5a kimse: ṣūfi D.
[1448] **599** Mengi, *Mesîhî Dîvânı*, s.170.

2 Ḫayālüñ zevrāḳın sürdüñ gözüme
Ṣanursıñ kim bu baḥruñ sāḥili var

3 Bu peykān ṭolu zaḫmuma inanma
Kim anuñ bir başı vü biñ dili var

4 ʿAcūz-ı dehr gerd-i ḥādiṣeyle
Zene beñzer ki başında keli var

5 **Mesīḥī** yoḳ muʿazzez ehli dehrüñ
Velī ṣūretde bir ḳaç cāhili var

600[1449]

ĠAZEL-İ ḤAYRETĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Öpülse ʻāşıḳa yār olsa dilber[1450]
Ḳuculsa rām u dildār olsa dilber

2 Ne deñlü aġlasa zār olsa ʿāşıḳ[1451]
Açılsa gülse gülzār olsa dilber

3 Söz añlamaḳda fettān olsa maḥbūb
Biraz şūḫ olsa ʿayyār olsa dilber

4 Nedür ʿāşıḳlaruñ ḥālini bilse
Güzel sevse dil-efgār olsa dilber

5 Cefāyı az ḳılsa **Ḥayretīye**
Sözüm o kim vefādār olsa dilber[1452]

[1449] **600** Çavuşoğlu-Tanyeri *Hayretî Dîvânı,* s.211.
[1450] 1a ʻāşıḳa: yār ileD.
[1451] 2a 2 ve 3.beyitler D'de yer değiştirmiş.
[1452] 5b o: bu D.

143b 601[1453]

ĠAZEL-İ FİĠĀNĪ

Mefâʿilün Mefâʿilün Feʿûlün

1 Lebüñ kim cān-ı dil derdine emdür
Anı ben ḫasteye luṭf ile emdür

2 Ḳo aḳsun pāyuña eşk-i revānum
Gözüm yaşı benüm ey serv nemdür

3 Belā iḳlīminüñ sulṭānıdur dil
Ġam u ġuṣṣa aña ḫayl ü ḫaşemdür

4 Dehān u ḳāmet [ü] zülfüñden ayru
Nigārā hem-demüm ancaḳ elemdür

5 Seni bülbül gibi zār eyleyen hep
Fiġānī ol yüzi gül ġonca-femdür

602[1454]

YAḪYĀ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ġoncanuñ açsun yine ḳalbin ṣabā nev-rūzdur
Bülbülān zār eylesün bir ḫoş nevā nev-rūzdur[1455]

2 Ṣubḥ-dem rāh-ı çemen bī-gerd ü kül sünbül hevā
Gül gibi gülzāra ʿazm it dilberā nev-rūzdur

3 ʿAndelībi yılda bir nev-rūzdur dilşād iden[1456]
Nev-civānumla geçen her gün baña nev-rūzdur

4 Şāh-ı eyvān-ı Ḥamel[1457] teşrīf edüp dīvānını

[1453] **601** Karahan, *Fiġânî ve Dîvânçesi*'nde bulunamadı.
[1454] **602** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı*, s.79.
[1455] 1b bülbülān: bülbül-i D.
[1456] 3a nevrūzdur: nevrūzdan M.

Ehl-i bāġa eylesin cūd u seḫā nev-rūzdur

5 Şāddur **Yahyā** ki eyyāmında Sulṭān Aḥmedüñ
Gecesi ḳadr u güni bayrām veyā nev-rūzdur

603[1458]

ĠAZEL-İ KESBĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḫaste ḫāṭır ṣanma ol la'l-i Mesīḥādan geçer
Geçmez andan ey ṭabīb ʿālemde dünyādan geçer

2 İş bu luʿbet-bāz-ı dehr-i dūn-perver her zamān
Çenber-i çarḫ-ı cefā-āyīn-i mīnādan geçer

3 Mest-i medhūş leb-i meygūn-ı sāḳiyem beni
Seyr iden ṣanur ki keyf-i cām-ı ṣahbādan geçer

4 Vādī-i cūy-ı fenāda bir cisirdür kim ṣırāṭ
Kimse ḳalmaz lācerem aʿlā vü ednādān geçer

5 Tīr-i müjgān-ı ciger-dūzuñ ḫayāli dāʿimā
Ey kemān ebrū dil-i **Kesbī**-i şeydādan geçer

604[1459]

NAẒĪRE-İ FEYẒĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Vaḳt olur āh u fiġānum ʿArş-ı aʿlādan geçer
Cūy-ı eşküm dem gelür taḫt-ı Ṣüreyyādan geçer

2 Ṭālib-i ḥüsn olan itmez cennet-i kūyuñ ṭāleb
ʿĀşıḳ-ı dīdār olan Firdevs-i me'vādan geçer

[1457] 4a ḥamel: çemen D.
[1458] **603** Bu gazel 144b'de de kaydedilmiştir.İlk geçtiği yerde alındı.
[1459] **604** Bu gazel 145a'da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerde alındı.

3 Çün eger nūş ide zāhid cür‘a-i cām-ı lebüñ
Mest olup zühd ü namāz u ṣavm u taḳvādan geçer

4 Ḫˇāb-ı ġafletde yüzüñ görsem göresüm az olur
Cümle ‘ālem ṣubḥ-ı ṣādıḳ olsa rü’yādan geçer

5 Geçdi **Feyżī** būse-i la‘lüñ temennā itmedin
Sözi maḳbūl olmayan lābüd taḳāżādan geçer

605[1460]

144a **NAẒĪRE-İ RİF’ATĪ**

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Girye vaḳti kim ḫayālüñ çeşm-i bīnādan geçer
Merdüm-i ṣāḥib-kerāmetdür ki deryādan geçer

2 Ey lebi mül geçmez ol la‘l-i muṣaffādan göñül
Neşve-i cām-ı ferah-efzā-yı ṣaḥbādan geçer

3 Naḳd-i cānı yoluña ṣarf itse ‘āşıḳ ġam yemez
Senden ey sīmīn-beden geçmez o dünyādan geçer

4 Bulsa raġbet sübḥa-veş ser rişte-i naẓmum n'ola
Ṣad dür-i hemvāre-i merġūb-ı ma‘nādan geçer

5 Ṣād olmaḳ şevḳ-i mihr ile felekde bir mehüñ
Rif’ātī yine dil- efzūn[ī vü?] şeydādan geçer[1461]

[1460] **605** Bu gazel 145a'da da kaydedilmiştir. İlk geçtiği yerde alındı.
[1461] 5a'da ‘yine’olan sözcük 145a'da ‘bī’ olarak kaydedilmiştir.

606[1462]

ĠAZEL-İ ḤAYĀLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Nār-ı dilden ẓāhir itsem bir şerer ʻālem yanar
Ṭursa bir dem sīne-i sūzānum içre ġam yanar

2 Bu ḫamīde ḳadd ile yandum maḥabbet odına
Baña nisbet māh-ı nev nār-ı şafaḳdan kem yanar

3 Ḳaysa eydüñ ben belā deştinde sergerdān iken [1463]
Uġramasun yanuma billāhi ol sersem yanar

4 Ṣanma kim ḳan aġladum germ oldı nār-ı ḥasretüñ[1464]
Dūdıdur müjgānlarum bu dīde-i pür-nem yanar[1465]

5 Gel **Ḫayālī**nüñ teninde nār-ı İbrāhime baḳ[1466]
Bu ḳadar ancaḳ çerāġ-ı Ḥażret-i Edhem yanar

607[1467]

ĠAZEL-İ YAḤYĀ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Nān-ı ḫuşk ile ḳanāat gibi bir niʿmet mi var
Künc-i istiġnā gibi bir gūşe-i rāḥat mı var

2 Kimden eylersin ricā kime idersin ilticā
Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

3 ʻİzzet-i dünyā için memnūnı olmam kimsenüñ
Çekmege bār-ı belā-yı minneti ṭāḳat mı var

[1462] **606** Tarlan, *Necâtî Beg Dîvânı*, s.145.
[1463] 3a 3 ve 4. beyitler D'de yer değiştirmiş.
[1464] 4a Ṣanma ki ḳan aġladum: Ṣanma ḳan aġlamadan D.
[1465] 4b dūdıdur: dūddur D.
[1466] 5a nār-ı: dāġ-ı D.
[1467] **607** *Ertem,Yaḥyâ Dîvânı*, s.78.

4 Her ḳaçan varsañ ṣafā geldüñ deñür her gūşeden
Varacaḳ pīr-i muġān dergāhıdur minnet mi var

5 Nice demdür sa'y idersin fażl u dāniş kesbine
Yoḫsa **Yaḥyā** ma'rifet erbābına raġbet mi var

608[1468]

NAẒĪRE-İ RŪḤĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ol şeh-i ḥüsne ḳul olmaḳ gibi bir devlet mi var[1469]
Ayaġı tozına yüz sürmek gibi rifʿat mi var

2 Ḫārlıḳdan ey baña bīḫūde ṭaʿn iden ʿazīz
ʿĀşıḳa ʿaşḳuñda ḫ˘ār olmaḳ gibi ʿizzet mi var

3 Var ise ʿaḳluñ mürüvvet adın añma kimseye
Ehl-i dünyāda mürüvvet mi olur şefḳat mi var

4 Kime eylersin kemāl iẓhāruñ ey dil epsem ol[1470]
Kāmile raġbet kemāle ḳadr u yā ḳıymet mi var

144b **5** **Rūḥi**yā keyfiyyet isterseñ ḳul ol bir kāmile[1471]
Ḫidmet it ehl-i ḥaḳīḳat gibi keyfiyyet mi var[1472]

609[1473]

NAẒĪRE-İ NĀBĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Pāy-ı yāre düşmege aġyārdan nevbet mi var
Sāyesinde naḫl-i ümmīdüñ meger rāḥat mı var

1468 **608** Ak, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, s.397.
1469 1a ol: o D.
1470 4a kemāl: anı M.
1471 5a kāmile: kimseye M.
1472 5b Ḫidmet ehl gibi keyfiyyet mi var M.
1473 **609** Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, s.622. [D'de 6 beyit.]

2 Geh kemān-ı hicr ü geh zehr-i sitem geh bār-ı ġam
ʿĀşıḳ-ı fersūde-bāzū çekmedük miḥnet mi var[1474]

3 Cilve eyler cāme-i yek-reng ile ye’s ü ümīd
Ṭabʿa istīlā-yı ḥayret gibi bir niʿmet mi var

4 Vaṣldan maḳṣūdumuz memnūn-ı cānān olmadur
Yoḫsa vaṣla ʿālem-i endīşede minnet mi var

5 Bir nefes kāşāne-i ḳalbinden olmazsın cüdā
Çoḳdan ey ġam **Nābī**- i nā-şād ile ülfet mi var

610
NAẒĪRE-İ HEVĀYĪ
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Saḳsıdan ḳor almaġa tiryākiden nevbet mi var
Odasında ḳadri ṣolaġıñ meger rāḥat mı var

2 Geh ‘acūz u zişt ü geh tāze ġulām geh genç ḳız
Zānī-i bed-ḫ̌āh ḳapu çekmedük ‘avret mi var

3 Ḥāṣıl eyler kāle-i efkār ile ḫüsrān u renc
Ehl-i şevḳa aḳçesüzlük gibi bir ẕillet mi var

4 Kārdan maḳṣūdumuz hep ehl-i dükkān olmadur
Yoḫsa kāra kehle bāzārında bir minnet mi var

5 Bir adım dükkānınuñ öñünden olmazsın cüdā
Çoḳdan ey sā’il **Hevāyī** ile [bir] nisbet mi var

1474 2b miḥnet: zaḥmet M.

611

ĠAZEL-İ RAḤMĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḫil'at-i dil-cū-yı ḫaṭṭı k'ol ruḫ-ı zibā giyer
Nüsḥa-i ḥüsn-i ḥarīri gibi çoḳ ma'nā giyer

2 Ḫüsrev-i seyyāre hep leyli nehāra ḳalb idüp
Bir beyāża ḳaplu semmūr-ı siyeh-sīmā giyer

3 Bü'l- 'aceb fertūte-i gūdek ṭabi'atdür felek
Āsumānī renk bir üşkūfe-i dībā giyer

4 Būs iderken la'lüñi sāġar göñül ṣabr eylemek
Āteşīn bir pīrehendür kim anı mīnā giyer

5 Bu ġazelle ḫ̌āce-i şeh -bender-i 'irfāndan
Ḫil'at-i taḥsīni **Raḥmī-**i suḫen-pīrā giyer

6 Bir tüvānā-yı gedā meşrebdür ey dil her zamān
Köhne bir mevvāc-ı mā'ī ḫāreyi deryā giyer

612

ĠAZEL-İ KĀTİB

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Dil hevā-yı dilber-i ra'nā ile āsūdedür
Cān nevā-yı nāle-i ferdā ile āsūdedür

2 Ẕevḳ-i cān bulmaz mükerrer ḥāl ile āşūfte-dil
Şevḳ-i cān derd-i derūn ġavġā ile āsūdedür

3 Hem-demin bilmez 'aceb dīvānedür göñlüm benüm
'Aşḳa raġbet eylemiş sevdā ile āsūdedür

4 Sa'y ider eller ḫalāṣa kār-bār-ı dehrden
Rāh-ı 'aşḳ-ı yārda da'vā ile āsūdedür

5 **Kātib**üñ derdin 'aceb bilmez mi ol maḥbūb kim
Bāġ-ı ġamda ġonca-i zībā ile āsūdedür

613[1475]

ĠAZEL-İ NĀDĪRĪ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Sīneden dūd-ı kebūd-ı āteş-i sūzān çıḳar
Şimdi miḥnet nev-bahārıdur gül ü reyḥān çıḳar

145b 2 Aṭlas-ı gülgūn-ı eşke urdı müjgānum zirā'
Ḥaḳ bu kim ol şāha zībā ḫil'at-i dīvān çıḳar

3 Ḳalbe gir çıḳsun güzeller nitekim vaḳt-i cülūs
Ṭaşraya ġılmān-ı devlet-ḫāne-i sulṭān çıḳar

4 Aġlamaḳdan ḳaldı 'āşıḳ sūziş-i hicrān ile
Faṣl-ı tābistāna ḳarşu mevsim-i nīsān çıḳar

5 Çıḳsa istiḳbāl-i yārāna o meh çıḳmaz raḳīb
Şol ḳadar efsürde dildür kim o çıḳmaz cān çıḳar[1476]

6 Ṣūfi-i deccāl-veş eyler tarīḳatdan ḫurūc
Kendüyi sö[y]letseñ ammā Mehdī-i devrān çıḳar

7 Beñzemez dendān-ı dür cānāne dür dendānuña[1477]
Pür ḥaleldür ṭurmayup cāyında ol dendān çıḳar[1478]

[1475] **613** Külekçi, *Ganî-zâde Nâdiri Dîvânı*, s.244.
3a Metinde mısra başında bir kelimelik boşluk bırakılmıştır. "Ḳalbe" D'den alındı.
[1476] 5b 'kim o' M'de yazılmamış D'den alındı
[1477] 7a dür cānāne dür dendānuña: dür cānā dür-i dendānuña D.
[1478] 7b cāyında ol: ol cāyında

8 Naṭ‘-ı ḥüsni seyr idüp yaḳlaşdı ferzin almaġa
Beydaḳ-ı çeşm-i ‘adū bir lu‘b ile āsān çıḳar

9 Cūy-ı ṭab‘a ḳıl terāzū ḫāmeñi ey **Nadīrī**
Ġurfe-i naẓma zülāl-i çeşme-i ḥayvān çıḳar[1479]

614

NAẒĪRE-İ KİRĀMĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Çeşm-i mestüñden ki tir-i ġamze-i fettān çıḳar
Sīne-i ṣad çākden bīñ nāle vü efgān çıḳar

2 Nāgehān dilden ñ'ola āteş düşerse ‘āleme
Seng-i ḫārādan odur kim āteş-i sūzān çıḳar

3 Zülf-i dildārı nice teşbīh idersin miske kim
Nāfe-i Çīn didügin ol zülf-i müşk-efşān çıḳar

4 Bezm-i ġamda birdurur cām-ı cem [ü] şınıḳ sifāl
Sāḳiyā ol cür‘adan kim neş‘e-i mestān çıḳar

5 Ḫārḫār-ı ‘aşḳ-ı dildār ile nevmīd olma kim
Gülsitānda ḫārdan her dem gül-i ḫandān çıḳar

6 Bir ṣadā itmez sipihr-i naġme-i bülbül neden
Ṭārem-i eflāke niçün nāle-i rindān çıḳar

7 Reşk idelden nevk-i müjgānumda dürr-i eşküme
Nevk-i kilkinden **Kirāmīnüñ** gül-i ḫandān çıḳar

[1479] 9b ġurfe-i: ġarḳa-i D.

615

NAẒĪRE-İ NİHĀLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ṣanma dilden fikr-i esrār-ı leb-i cānān çıḳar
Ḥāṣılı her dem derūnumdan o çıḳmaz cān çıḳar

2 Şemʿ-i ruḫsār ile baḳ yārüñ kitāb-ı ḥüsnüñe
Ṣubḥa dek her şeb çerāġ-ı ʿaşḳ -ı nūr-efşān çıḳar

3 Fikr-i ẕikr-i yār ile ḫalḳ-ı cihāndan ʿuzlet it
ʿĀrif-i ḫalvet-nişīn ol çille-i merdān çıḳar

4 Seyr-i bāġ it ʿazm-i bezm-i ṣaḥn-ı gülşen eyle gel
Naḳş-ı rūy-ı gülle ṣavt-ı bülbül-i nālān çıḳar

5 Yār esbāb-ı sitem ʿarż eylese ʿāşıḳlara
Ehl-i derdüñ ṭalʿatında ḫançer-i bürrān çıḳar

6 Baḥr-ı eşküm çeşm-i ter müjgān-ı ḫūn-ālūd ile
Beñzer ol deryāya k'andan pençe-i mercān çıḳar

146a 7 Dem-be-dem rūy-ı zemīne ḳaṭre-i eşküm iner
Āsumāna dūd-ı āh-ı sīne-i sūzān çıḳar

8 Bir ʿaceb kāşānedür miḥnet-serāy-ı ʿaşḳ-ı yār
Kim aña ḫandān girerse ʿāḳıbet giryān çıḳar

9 Ey **Nihālī** fikr-i laʿliyle bu şiʿr-i dil-keşüñ
Bir muʿammādur anı ḥall eyleyince cān çıḳar

616

NAẒĪRE-İ VAʻDĪ[1480]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Her zamān kim ḳapusından gün gibi cānāne çıḳar
Hāle içinden hemānā bir meh-i tābān çıḳar

2 Ruḫlaruñdan zülfini itse perīşān rūzgār
Ebr içinden gūyiyā ol mihr-i nūr-efşān çıḳar

3 Naġmeye başlarsamuṭrib ney fiġān itse ñ'ola
Bezm-i meyden āsumāna naʻra-i mestān çıḳar

4 Çekmesün Yaʻḳūb-ı dil ġam ṣanmasun kim küştedür
Taḫt-ı ʻizzet üzre bir gün Yūsuf-ı Kenʻān çıḳar

5 Gülşeninde ol gül-i ter bir güle baḳsa eger
Bülbül-i dil **Vaʻdi**yā giryān iken ḫandān çıḳar

617[1481]

ĠAZEL-İ YAḤYĀ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 ʿAks-i rūyunla derūnum tāb-nāk olmaḳdadur
Söz hemān āyīne-i idrāk-i pāk olmaḳdadur

2 Niceler var bir naẓarla cevher eyler ṭopraġı
Kīmyā-yı devlet ey üftāde ḫāk olmaḳdadur[1482]

3 Vāde-i vaṣl eyleyip luṭf itdüñ ihsān eyledüñ
Günde biñ kerre ʻadū ammā helāk olmaḳdadur

4 Bezm-i ʿaşḳuñ cür'asın içse göreydi ḥāleti

[1480] **616** Bu gazel Topkapı müzesi Revan 19 numaralı mecmuada 8 beyit olarak Vaʻdî mahlasıyla kayıtlıdır.(vr.536).Çalıştığım mecmuada 4 beyti bulunan gazelin mahlas beyti söz konusu mecmuadan alındı.
[1481] **617** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı*, s.54.
[1482] 2b üftāde: bī-çāre D.

Ol ḳadeḥ-peymā ki mest-i āb-ı tāk olmaḳdadur

5 Ḳorḳarum derd-i derūnum ide bir yerden ẓuhūr
Tīġ-i ġamla sīne **Yaḥyā** çāk çāk olmaḳdadur

618[1483]

ĠAZEL-İ YAḪYĀ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḫāṭır-ı pākine ḳonmuş bād-ı āhumdan ġubār
Ḫāk-i pāyine yetiş ey eşk eyle iʿtiẕār

2 Kūyına gitdükçe yāruñ kaçma hem-rāh olmadan
Kimseye bār olmaz ey bād-ı ṣābā cism-i nizār

3 Pür-ḫaṭardur reh-güẕār-ı ʻaşḳ biñ baş bir pula
Ṣatılursa n'ola bir gül-berg yolında hezār

4 Āb-ı ḥayvān olsa da vaṣluñ getürmem göñlüme
Ḫayli demdür şīşe-i ḫāṭırda vardur inkisār

5 Cāme-i tende ṣıkıldı şimdi cān-ı nā-tüvān
Hilʻ'āt-i inʻām-ı ḫalḳı kendüye eyler mi bār

6 Evc-i istiġnādadur pervāzı bāz-ı himmetin[1484]
Ḥamdüli'llāh kim ḳanāat ṣaydın itmişdir şikār

7 Rūzgāruñdan der-i ümmīdi dīvār ide gör [1485]
Ḳonmasın dirseñ derūn-ı ḫāṭıra aṣlā ġubār[1486]

146b 8 İşigüñde gözi yaşlı ʻāşıḳuñ biñ var iken
Nev civānum biñ yaşā **Yaḥyā**yı itdüñ iḫtiyār

[1483] **618** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı*, s.48-s.49.[Bu gazel divandaki g.48 ve g.50 'den alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
[1484] 6a bāz-ı: murġ-ı M.
[1485] 7a ide gör: eyledüñ M.
[1486] 7b aṣlā: Yaḥyā D; dirseñ: diyü M.

619

NAẒĪRE-İ ŞĪRĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Vaḳtidür devr eylesün cām-ı şarāb-ı ḫoş-güvār
Fırṣatı fevt itme kim bir sāʿat olmaz pāydār

2 Tāc-ı zerrīn giydi nergis lāle cām aldı ele
Dürlü reng ile bezendi yine ṣaḥn-ı sebzezār

3 Merġzāra gel rumūz-ı ʿaşḳı gör vaḳt-i seḥer
Bir yaña gülzār içinde bir yaña da murġ-ı zār

4 Lāle-i nuʿmān degüldür ṭaġlarda görinen
Zeyn olupdur dāġ-ı ḫūnīnümle deşt [ü] kūhsār

5 **Şīrī**-i bī-çāre urdı lāle-veş baġrına dāġ
Neylesün ādemde ḳoymaz ġonca lebler iḫtiyār

620

NAẒĪRE-İ LAʿLĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Zāhidüñ fikrinde cennet ʿāşıḳuñ dīdār-ı yār
Her kişinüñ lācerem başında bir sevdāsı var

2 ʿĀşıḳuñ ḥālāt-ı vecdüñ iḫtiyārī ṣanmañuz
Dil-rübālar şīvesi ādemde ḳoymaz iḫtiyār

3 Ḫaste cāne şol ḳıya baḳışlaruñla ḳıyma kim
Şīve vü nāz ile öldürdüñ beni ey ġamzekār

4 Ey muḳallid kişide āyīne ṣāf olmaḳ gerek
Ḳonmaya tā kim aña gerd-i küd[ū]retden ġubār

5 Didüm ey gül var mıdur bir **La‘lī** gibi bülbülüñ
Ġonca-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār

621[1487]
NAẒĪRE-İ REVĀNĪ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Yāre ‘arż itdi yaşum Ceyḥūnı çeşm-i eşkbār[1488]
Baña göz yaşı gerekmez didi luṭfından nigār

2 Seyr iderler gözümüñ yaşın ṭurup gül yüzlüler[1489]
Gūyiyā bir çeşmedür k’olmış kenārı lālezār

3 Daġlarla lāle-veş zeyn olsa sīnem ġam degül[1490]
Her biri bir lāle-ruḫdan baña ḳaldı yādigār

4 Vāz gelmez nāṣiḥa göñlüm mey ü maḥbūbdan
Ben ṭutardum pendüñi olsa elümde iḫtiyār

5 Baḥr-ı ġamdan ‘āşıḳı keştī-i cām eyler ḫalāṣ[1491]
Āhı terk eyle **Revānī** böyle ḳalmaz rūzgār

622[1492]
NAẒĪRE-İ NAẒMĪ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 N'ola ‘uşşāḳ ile seyr eylerse dā’im şehri yār
Ḳullar ile çün bulur ‘ālemde şöhret şehriyār

2 Gün yüzüñden ayru āh ile geçer her dem günüm[1493]
Ṭāli‘ümde āh eger böyle ḳalursa rūzgār

[1487] **621** Avşar, *Revânî Dîvânı,* s.145.
[1488] 1a ceyḥūnı: sīmīni D.
[1489] 2a ṭurup: görüp M.
[1490] 3a olsa: itse M.
[1491] 5a ġamdan: ġamda M; cām eyler halas: ġam eyler helāk M.
[1492] **622** Bu gazel Üst, *Nazmî Dîvânı*'ndaki 1835 ve 1839'daki beyitlerden oluşturulmuştur.
[1493] 2a dem: gün D.

3 Firḳatüñde ey dil-ārāmum ruẖ u zülfüñ senüñ
Fikrüm vü endīşüm olmışdur benüm leyl ü nehār

147a 4 Dem-be-dem ey yüzü gül sen servi idüp cüst u cū[1494]
Eşk-i çeşmüm eylerem gülşen be-gülşen cūy-bār

5 Eksügüñ yār ise ger nāmūs u ʻārı eyle terk
Pes nesine **Naẓmi**yā eksüklünüñ nāmūs u ʻār[1495]

623[1496]

NAẒĪRE-İ ẒARĪFĪ

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1 Dem urup zülfüñ ṣabā ḳılsa ne dem kim tārumār
Göñlümi ol dem ider cānā perīşān rūzgār

2 Laʻlüñe beñzer senüñ bir ġonca yoḳ ey serv-i ḳad
Gerçi kim gülzār-ı dehr içre hezerān ġonca var

3 Dil n'ola feryād iderse ṭaş baġruñdan senüñ
Sen ki uġraduḳça cānā çaġlar āb-ı cūybār

4 Beñzedürlermiş ruẖuñ ayına üftādeñ diyü
Pāyuña her gün düşüp ẖūrşīd eyler iʻtiẕār

5 Gülşen-i kūyuñ **Ẓarīfī** bendeñe çün oldı cāy
Şimdiden ṣoñra öte ṭursun hezār-ı merġzār

[1494] 4a ey yüzü gül: ey ġonca leb M.
[1495] 5b eksüklünüñ: eksüklü M.
[1496] **623** Taşkın, *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*'nda bulunamadı.

624[1497]

NAẒĪRE-İ EMRĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bir yaluñ yüzlü güzeldür āteş-i ʿaşḳ-ı nigār
Yaḳsa yandursa dil-i ʿuşşāḳı her dem vechi var

2 Bend-i zülfüñden dil-i miskīnüm olmadı ḫalāṣ [1498]
Gerçi anuñçün çoḳ aḳça dökdi çeşm-i eşk-bār

3 Ḫaṭ degüldür muṣḥaf-ı ḥüsnüñde yārüñ derc olan[1499]
Ẓāhir oldı vardı tā göñlünde ʿuşşāḳuñ ġubār

4 Bu gice ey dil ġam-ı cānān gelür cān bezmüne
Naḫl-i gülle meclisi zeyn itsün āh-ı pür-şerār[1500]

5 Öyle yaḳdı nār-ı ġam çıḳdı depemden tütüni[1501]
Başum üzre mūy-ı jūlīde degüldür āşikār[1502]

6 Ṭutı virdi pāyın ol sīmīn-beden sürdüm yüzüm
Dōstlar cümle didiler ʿömr ü devlet pāydār [1503]

7 Aġladursın E**mrīyi** bārī ḳaşuñ göster aña [1504]
Çün olur ḳavs-i ḳuzaḥ bārān olıcaḳ āşikār

625[1505]

ĠAZEL-İ RÜŞDĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Şīveden ḳaṣduñ dil-i rindānı söyletmek midür

[1497] **624** Saraç, *Emrî Dîvânı*, s.57-s.321 [Bu gazel g.89 ve mukatta 90'dan alınma beyitlerden oluşmaktadır.]
[1498] 2a olmadı: olmazdı M.
[1499] 3a muṣḥaf-ı: ṣafḥa-i D.// 3b vardı tā göñlüñde: var idi levḥinde D.
[1500] 4a Bu beyit D'de yok.
[1501] 5a öyle: şöyle D; tütüni: dūdı dil D.
[1502] 5b āşikār: ey nigār M.
[1503] 6b dōstlarstum: dōstumM.
[1504] 7a E**mrīyi** bārī : bārī Emr**īyi**
[1505] **625** Ekici , *Sahhâf Rüşdî Dîvânı* hda bulunamadı.

Cevr-i gerdūndan hezār-ı cānı söyletmek midür

2 Ḫaste-i ‘aşḳa bu istiġnā-yı bī-cādan ġaraż
Ey ṭabīb itdüklerin dermānı söyletmek midür[1506]

3 Her zamān taḥmīl-iminnetden murād ey rūzgār
Ehl-i ṭab‘a itdügüñ iḥsānı söyletmek midür

4 **Rüşdīyā** ol Yūsufı iḫvāna itmekden su’āl
Niyyetüñ gürk-i dil-i nālānı söyletmek midür

626[1507]

ĠAZEL-İ YAḪYĀ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

147b 1 Bīm-i reh bilmez şeb-i tārīkde tenhā gelür
Senden ey meh-rū ḫayālüñ baña bī-pervā gelür

2 Gönderürsin yüz biñ istiġnā ile düşnām-ı telh
Ṣanma düşnām ile senden baña istiġnā gelür[1508]

3 Cānına ṭokunmayınca bilmez ādem n'olduġun
Tīr-i dil-dūz-ı maḥabbet şöyle nā-peydā gelür[1509]

4 Beñzer ey pīr-i muġān rez duḫterine bulaşur[1510]
Kūyuña ‘āḳil varan erbāb-ı dil şeydā gelür[1511]

5 Cān çekişmekde ḳapında her gelen **Yahyā** gibi[1512]
Fitne vü āşūbı arturma şehā ġavġā gelür

1506 2b İkinci beyitten sonra bir beyitlik boşluk bırakılmıştır.
1507 **626** Ertem, *Yaḥyâ Dîvânı,* s.74.
1508 2a düşmān ile: düşnāmıña M.
1509 3b şöyle: böyle M.
1510 4a bulaşır: ṭoḳınur M.
1511 4b âkıl: ġāfil M.
1512 5a ḳapında: dirīġā M.

627[1513]

ĠAZEL-İ NEV'Ī

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur
Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫ̌ār olur

2 İstesem bir çāre biñ nā-çārlıḳ yüz gösterür
Vüs 'at istersem geñiş dünyā başuma ṭar olur

3 Her ḫar-ı nādān içün pā-bend olan zülf-i siyāh
Baña gelse murġ-ı cān ṣayd itmek içün mār olur

4 Ṭāli'ümde ḥaḳ taṣavvur ḳılduġum bātıl çıḳar[1514]
Rişte-i tevhīd olan ḥalḳa baña zünnār olur

5 Bār-ı ümmīdin kesüp Manṣūr-veş bu bāġdan
Nev'iyā ber-dār olan ma'nīde ber-ḫurdār olur[1515]

628[1516]

ĠAZEL-İ 'ULVĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Oḳlaruñ kim tende zaḫm-ı ḫūn-feşāna girdiler
Ḳıydılar ben ḫasteye yoḳ yire ḳana girdiler[1517]

2 Gözlerüñ ṣabr u ḳarār u 'aḳlı tārāc itdiler[1518]
Şol ḥarāmīler gibi kim kārbāna girdiler[1519]

3 Cān evinde naḳd-i ḳalbi aldı düzd-i ġamzeler[1520]
Olmadı hīç kimse vāḳıf nāzikāne girdiler

1513 **627** Tulum-Tanyeri, *Nev'î Dîvânı*, g.121.
1514 4a ḥaḳ: her M.
1515 5b 'ma'nīde' M'de yok.
1516 **628** Çetin, *Derzî-zâde Ulvî Dîvânı*, s.290.[D'de 7 beyit.]
1517 1b kıydılar ben ḫasteye: öldürüp beni ḫaste D.
1518 2a itdiler: ider M.
1519 2b kāvrāna: kārbāna D.
1520 3b naḳd-i ḳalbi: ḫānumānum D.

4 Terk idenler mürdedür ṣanmañ vücūd iḳlīmini
Yād ilden çıḳdılar Dārü'l-emāna girdiler

5 Sīne-i pür-dāġ-ı ‘**Ulvī**de gezer nāveklerüñ
Serv-ḳadler ġonca-lebler gülsitāna girdiler

629[1521]

ĠAZEL-İ NĀMĪ

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Yine dāġ-ı sīne-i māh-ı muḫarrem tāzedür
Köhne zaḫm-ı ehl-i derde luṭf-ı merhem tāzedür

2 Yine ervāḥ-ı şehīdāna şuhūd-ı ẕevḳ ile
Gülşen-i ḫuld içre bezm-i ʿıyş-ı ḫurrem tāzedür

3 Şimr ile İbn-i Ziyād ile Yezīd-i işārına[1522]
Ḳaʿr-ı Ġayyāda elem nār-ı cehennem tāzedür

4 Fikr-i deşt-i lālegūn-ı Kerbelādan yine āh
Sīnelerde şerḥa-i ḫunīn-i mātem tāzedür

5 Cevr-i dest-endāzı yād itdükçe erbāb-ı vefā
Dīdesinden ḳaṭre-i ḫūn-ı dem-ā-dem tāzedür

6 Telhī-i endīşe-i derd-i musībetden yine
Ehl-i īmāna ücūr-ı sūziş-i ġam tāzedür

7 Naġme-senc olsa n'ola **Nāmī** hezārān-ı enīn
Ṣahn-ı dilde gülbün-i āh-ı ferāhem tāzedür

[1521] **629** Yenikale, *Ahmet Nâmî Dîvânı*, s.311.[6 ve 7. beyitler M'de yer almamaktadır.]
[1522] 3a şimr: şibr M.

SONUÇ

1. Çalışmamızı Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 numaralı mecmuayı tanıtarak, mecmuanın transkripsiyonlu metnini vererek ve mecmuadaki şiirleri yayımlanmış veya üzerinde ilmî çalışma yapılmış divanlarla karşılaştırarak hazırladık. Metni oluştururken kimi zaman mecmuayı kimi zaman da yayımlanmış divanları esas aldık.Bu tür bilgileri dipnotla belirttik.

2. Mecmuanın derleyicisi ve derlenme tarihi belli değildir. Mecmuada 15. ve 19. yüzyıllar arası yazılmış şiirler bulunmaktadır. Bundan hareketle mecmuanın 19.yy başlarında yazıldığı söylenebilir.

3. Kafiyeye göre düzenlenmiş mecmua " r - ر " kafiyeli gazelden sonra eksik tamamlanamamış görünmektedir.

4. Fasîh, Feyzî, Kabûlî, Kesbî, Nushî, Sabrî, Yahyâ, Zarîfî, Makâlî gibi şairlerin aynı şiirleri mecmuada farklı varaklarda aynen kaydedilmiştir. Bunlar ilk geçtiği yerde kaydedildi.

5. Mecmua 148 varaktan oluşmaktadır; ancak eserde bazı bölümler silinmiş yada okunamaz durumdadır. 1a - 59b varakları arasında Neylî ve Tıflî Divanlarının büyük kısmı bulunmaktadır.Nazire mecmuası kısmı 59b - 148b arasıdır. Bu kısımda 174 şairin 629 şiiri bulunmaktadır.

6. Mecmuada en çok Bâkî (35), Rûhî (33), Zarîfî (28), Yahyâ (23), Nâbî (21), Surûrî (17), Rüşdî (16), Sâbit (16), Fuzûlî (15), Ulvî (15) gibi şairlerin şiirleri yer almaktadır.103 şairin sadece bir tane şiiri ve mahlası bulunmayan 2 şiir yer almaktadır.

7. Bazı şiirlerin başlıkları yanlış kaydedilmiş. 140b′de Nazîre-i Nizâmî başlığıyla kayıtlı olan bir şiirin Çâkerî′ ye ait olması, 85a′da Fuzûlî adına kayıtlı bir şiirin Nâmî′ ye ait olması gibi. Bu tür yanlışlıklar dipnotla gösterildi.

8. Çalıştığımız bölümdeki bütün şiirler gazeldir.

9. 17 farklı vezin kullanılmıştır.

10. Mecmua her ne kadar düzgün bir el yazısıyla yazılmış olsa da yer yer imla hataları ve fotokopi olmasından kaynaklı eksiklikler görülmektedir.

11. Çalışmamızdaki şiirleri yayımlanmış ya da üzerinde çalışma yapılmış divanlarla karşılaştırdığımızda divanlardaki şiirlerle çalışmamızdaki şiirler arasında beyitlerin sayısı, sıralanışı, sözcük ve fonetik farklılıklara rastladık.

12. Mecmuadaki şiirleri yayımlanmış ya da üzerinde çalışma yapılmış divanlarla karşılaştırdığımızda divanlarda olmayan şiirlere rastladık.Çalışmamızda elde ettiğimiz en önemli sonuç, ‘Abdî, ‘Adlî, Âlî, Bâkî, Behiştî, Emrî, Es‘ad, Fasîh, Fevzî, Figânî, Gülşenî, Hâletî, Muhibbî, Nazmî, Nef‘î, Râgıb, Rahîmî, Râzî, Rüşdî, Sabrî, Sâlim, Sâmî, Şehdî, Şinâsi, Taybî, Tıflî, Vasfî, Vehbî, Yahyâ, Zarîfî, Zuhûrî gibi şairlerin divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamış olmamızdır.

KAYNAKLAR

Ak, Coşkun (2001). *Bağdatlı Rūhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin*, 2 cilt, Uludağ Ü. Bursa.

Ak, Coşkun (1987). *Muhibbî Dîvânı*, Ankara: , KTB Yay.

Akarsu, Kamil (1993). *Rumelili Za'ifî Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Dîvânı'ndan Seçmeler,* İstanbul: MEB Yay.

Akay, Mehmet (1996). *İbrahim Gülşenî'nin Dîvânı Metin-Dil Hususiyetleri-Sözlük*, Konya: Selçuk Ü. SBE.

Akkuş, Metin (1993). *Nef'î Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yay.

AKPINAR, Ş., *Rûz-nâmeci-zâde Şinâsi, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni,* Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Aksoyak, İ. Hakkı (2006). *Gelibolulu Mustafa Ālî Dîvân*, Harward University.

Akyüz, Kenan-Beken Süheyl-Yüksel-Sedit, Cunbur Müjgan (1997). *Fuzûlî Dîvânı*, Ankara: İş Bankası Yay.

Altun, Kudret (1999). *Gelibolulu Mustafa Ālî ve Dîvânı*, Niğde: Özlem Kitabevi.

Avşar, Ziya, *Revânî Dîvânı.*Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap yayınları.

Ayan, Hüseyin (1981). *Cevrî, Hayatı,Edebi Kişiliği,Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Erzurum: Atatürk Ü. Yay.

Aydemir, Yaşar, *Behiştî Dîvânı* , Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap yayınları.

Aynur, Hatice (1991). *15.yüzyıl Şairi Çâkerî ve Dîvânı, İnceleme ,Tenkitli Metin*, İstanbul.

Aypay, Ali İrfan (1998), *Lale Devri Şairi, İzzet Ali Paşa, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği*, İstanbul.

Aypay, Ali İrfan (1992). *Nahîfî Süleyman Efendi Hayatı, Eserleri,Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*. Doktora Tezi. C.2. Konya.

Bayram, Yavuz (2009). *Amasya'ya Vali Osmanlı'ya Padişah Bir Şâir Adlî Sultan* İkinci *Bayezıd Han-ı Veli*, Amasya: Amasya Valiliği Yay.

Bayındır, Şeyda (2008). *Şehdî Dîvânı,*Yüksek Lisans Tezi, Ankara

Bilkan, Ali Fuat (1997).*Nâbî'nin Türkçe Dîvânı,(Karşılaştırmalı Metin),*I-II,Ankara: MEB Yay.

Bulan, Halil İbrahim (1995). *Taybî Mehmed Çelebi Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni,* Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Çağlı, Adnan (1990) *Vişne-zâde İzzetî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Çapan, Pervin (2005). *Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî* , Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.

Çavuşoğlu, Mehmet, Tanyeri, M.Ali (1981). *Hayretî Dîvânı Tenkitli Basım* ,İstanbul.

Çavuşoğlu, Mehmet (1980). *Vasfî Dîvânı,*Tenkitli Basım, İstanbul.

Çavuşoğlu, Mehmet (1977). *Yahyâ Bey Dîvânı,Tenkitli Basım,* İstanbul: İstanbul Ü. Yay.

Çavuşoğlu, Mehmet (1979). *Amrî Dîvânı, Tenkitli Basım*, İstanbul.

Çavuşoğlu-Tanyeri (1981). *Ḥayretî Dîvânı*, İstanbul.

Çelen, Ahmet (1994) *Kelîm Hayatı, Eserleri, Edebi ve Dîvânının Tenkitli Metni,*Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Çetin, İsmail (1993). *Derzi-zâde Ulvî* , *Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânının Tenkitli Metni,*Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Çelikoğlu, Şahver (1985). *Sezâyî-i Gülşenî Dîvânı,* İstanbul: Yazı yay.

Çıpan, Mustafa (2003). *Fasîh Dîvânı İnceleme-Tenkitli Metin*, İstanbul.

Demirel, Şener (1999).*Şehrî,Hayatı,Sanatı,Dîvânın Tenkitli Metni ve Tahlili*, Elazığ.

Demirel, Şener *16.yy Dîvân Şâirlerinden Mânî Dîvân ve Şehrengîz-i Bursa* (İnceleme-metin)

Doğan, Muhammed Nur (1997). *Lale Devri Şairi Şeyhü'l-İslam Es'ad ve Dîvânı.* İstanbul: MEB Yay.

Duru, Necip Fazıl (1994). *Sâbir Mehmed Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni.*YL tezi, Konya.

Hamami, Erdal (2001). *Râmî Dîvânı*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.

Harmancı,Esat (1999). *Ruznâmeci-zâde Şinâsî*, Yüksek Lisans Tezi, İzmit: Kocaeli Ü.

Hidayetoğlu,Ahmet Selahattin, (1996). *Nesîb Dede Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli* Metni. Doktora Tezi. Konya.

İnce, Adnan(1994). *Mirzâ-zâde Mehmed Sâlim Dîvânı*, Tenkitli Basım, Ankara.

İz, Fahir (1995). *Eski Türk Edebiyatında Nazım*, 1.cilt Ankara: Akçağ Yay.

İpekten, Haluk (1974). *İsmetî Dîvânı* , Ankara.

İpekten, Haluk (1990). Nâ'ilî Dîvânı, Ankara: Akçağ Yay.

İpekten, Haluk (1974). *Karamanlı Nizamî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı*, Ankara.

İsen, Mustafa (1990).*Usulî Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdem, Sadık (2005). *Neylî ve Dîvânı*, Ankara: AKM Yay.

Erdoğan, Mustafa (2008). *Kabûlî İbrahim Efendi,Hayatı,Edebi Kişiliği ve Dîvânı*, Doktora Tezi, Ankara.

Ertan, M.Emin (1997). *Urfalı Şâ'ir Abdî*, Şanlıurfa.

Ertem, Rekin (1995). *Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Ekici, Hatice (2006). *Sahhâf Rüşdî ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.

Eskimen, Ayşe Derya , *Mecdî Mehmet Efendinin Gazelleri*,(Metin-İnceleme)Yüksek Lisans Tezi.

Güntan, Halil (1990). *Recep Enis Dede*, *Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli* Metni, Yüksek Lisans Tezi.Konya.

Kahraman, Bahattin (1995). *Vahîd Mahtumî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Eserlerinin Tenkitli Metni.* Cilt 2.Konya.

Kahraman, Asiye (2002). *İshak-zâde Zuhûrî Dîvânı* (İnceleme-Metin), Konya: Selçuk Ü. SBE.

Kaplan, Mahmut (1996). *Neşâtî Dîvânı*, İzmir .

Kaplan, Yunuz, Fevzî *Dîvânı.*

Karacan, Turgut (1991). *Bosnalı Alaaddin Sâbit Dîvânı* , Sivas: CÜ Yay.

Karahan, Abdülkadir (1966). *Figânî ve Dîvânçesi*, İstanbul.

Karavelioğlu, M.*Şem'î Dîvânı,* Metin Bankası.

Kavruk, Hasan (2001). *Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı*,Tenkitli Basım, MEB,Ankara.

Kaya, Bayram Ali (2003). *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı* , Harward Ü. / Metin Bankası.

Kayhan, Hasibe (1999). *Mâhir Abdullah Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni* Doktora Tezi, Konya.

Kılıç, Atabey, *Mirzâ-zâde Ahmet Neylî ve Dîvânı.*

Kılıç, Filiz, '*Aşık Çelebi Tezkiresi.*

Kırkkılıç, Ahmet (1985). *Sultan Üçüncü Murâd(Murâdî),Hayatı, Edebi Kişiliği,Eserleri ve Dîvânı' nın Tenkitli Metni* , Erzurum.

Kutlar, Fatma Sabiha (2004). *Arpaemîni-zâde Mustafa Sâmî Dîvânı*, Ankara.

Küçük, , Sabahattin (1994). *Bâkî Dîvânı*, Tenkitli Basım, Ankara: TDK.

Külekçi, Numan, *Gâni-zâde Nâdirî Dîvânı.*

Koparan, Birgül (1995). *Cem'î, Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Konya.

Koyuncu, Fatih (2011). *Koyuncu Fatih, Alaşehirli Maḳâlī Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri* , Celal Bayar Ü. Sosyal Bil. dergisi., cilt 9, sayı 2.

Köksal, M.Fatih (2001). *Mecma'ü'n-Nezā'ir* (inceleme-tenkitli metin) Doktora Tezi , Ankara.

Macit, Muhsin (1997). *Nedîm Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Mengi, Mine (1995). *Mesîhî Dîvânı*, Ankara.

Mermer, Ahmet (1991). *Mezâkî Hayatı Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni* Ankara: AKM Yay.

Mermer, Ahmet (2004). *Kütahyalı Raḥîmî ve Dîvânı*, İstanbul: Sahaflar Kitap Sarayı Yay.

Naci, Muallim (1995). *Lûgat-i Nâci,* İstanbul: Çağrı Yay.

Okur, (Kodaz) Atike (1994). *Rāzī (Abdüllatif) Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tertibi*, Konya.

Okçu, Naci (2011). *Şeyh Gâlip Dîvânı*, Ankara.

Özdingiş, Vicdan (1991) *Tıflî Ahmed Çelebi, Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni,*Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Pala, İskender (2002). *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: L&M Yay.

Piroğlu, (Göre), Zehra(1996). *Yetimî Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni*, Konya: Selçuk Ü.SBE

Saraç, M., Yekta, *Emrî Dîvânı*, İstanbul. Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap.

Şenödeyici, Özer (2006). Fevzî *Dîvânı* Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tarlan, Ali Nihat (1992). *Necâti Beg Dîvânı,* Ankara.

Tarlan, Ali Nihat (1992). *Hayâlî Dîvânı* , Ankara.

Tarlan, Ali Nihat (1970). *Zâtî Dîvânı*, İstanbul.

Taş, Hakan (2010). *Vusūlî Dîvânı,* İnceleme, Metin, Çeviri, Açıklamalar, Dizin, Ankara.

Taşkın, Gülşah (2009). *Çorlulu Zarifî Dîvânı*, İnceleme, Edisyon Kritikli Metin,Doktora Tezi,İstanbul.

Tulum, Mertol - Tanyeri M., Ali (1979), *Nev'î Dîvânı*, İstanbul: İstanbul Ü.Yay.

Turan, Selami , *Saruhanlı Gülşenî Dîvânı.*

Uz, Özkan (2009). Sabrî Dîvânı, Yüzüncü Yıl Ü.SBE, Yüksek Lisans Tezi, Van.

Üzgör, Tahir (1991) *Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Ankara: AKM Yay.

Yazıcı, Erişen, Gülgün, *Edirneli Kâmî ve Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap. İstanbul.

Yenikale, Ahmet, *Ahmet Nâmî Dîvânı ve İncelemesi,* Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap, İstanbul.

Yıldırım, Ali (1991). *İshâk Çelebi Dîvânı*, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Edisyon Kritiği,Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü
Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Birgül SEZGİN
Doğum Yeri:	Korkuteli
Doğum Tarihi:	05.02.1985
Medeni Durumu:	Evli
Öğrenim Durumu	
Derece:	Okulun Adı:
İlköğretim:	**Korkuteli İlköğretim Okulu**
Ortaöğretim:	**Korkuteli İmam Hatip Lisesi**
Lise:	**Korkuteli Lisesi (YDA)**
Lisans.	**Selçuk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı**
Yüksek Lisans.	**Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**
Becerileri:	**El Sanatları**
İlgi Alanları:	**Fotoğrafçılık, Edebiyat, Futbol**
İş Deneyimi: (Doldurulması isteğe bağlı)	**2007-2015 yılları arasında Dershane Öğretmenliği**
Aldığı Ödüller: (Doldurulması isteğe bağlı)	**2006- 2007 yılları arasında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Onur Belgesi**
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar: (Doldurulması isteğe bağlı)	**Doç. Dr. Semra Tunç** **Prof. Dr. Ahmet Sevgi**
Tel:	**0542 771 8327**
Adres:	**Fetih Kent Mah. Yeşilgül Sok.** **Karatay / Konya**

İmza:

TIPKIBASIM

596

59

Baki Divanı
Sh. 113

60a

60b

61a

Baki Divani
Sh. 121

62a

616

[illegible]

63a

62b

62

قد أنار العشق للعشاق منهاج الهدى

سالک راه حقیقت عشقه ایلر اقتدا

ای جمال پاکی آفتاب مظهر نور خدا

665 — 666

[illegible]
ایکی عالم آفتابی سنسن ای بدر الدجی
[illegible]
عاشقک قدینی بوکلکده سلام ادیجیسی
[illegible]

نظیره — طرفی
[illegible]

نظیره — عارفی
[illegible]

نظیره — سروری
[illegible]

نظیره — ظریفی
[illegible]

[illegible]

نظیره — محمدی
[illegible]

نظیره — یحیی
[illegible]

نظیره — محمدی
[illegible]

66a

نظیره

[illegible]

غزل

[illegible]

نظیره

[illegible]

65b

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

67a

666

124

166

[illegible]

غزل

مردم چشم غزال چین خال اولمش سکا | [illegible]

اب و تاب نازه تحمیر اولمش افتاب | [illegible]

نقشیمه چشمنی سر نوشته ایلمش [illegible] | [illegible]

[illegible]

سالم

[illegible]

باقی

divani
Sh.118

[illegible]

67b

شاه عشقم صبحدم علمش ایلنم خورانده | ساقی مهر و ماه نوش اغز شفق ملدرگا
حسرت زلف نگار ایله بواه بر شرار [illegible] | باشم اوزره برزارانه تاره سنبلدر
غنچه مژگانی کر چیکلم ظریفی بارکسه | باشمش قوکوب کیسویه صارقن اکیلی کلدر [illegible]

غزل

دوشمین عشقله سن جانانه اولماز آشنا | کیمسه دردی ایله ویرانه اولماز آشنا
کج بدی دریای [illegible] یارادای کوکلر | کیمسه دریالر عمانه اولماز آشنا
ای بهانه بحو رقیب [illegible] | چون بلور سنکم ملک [illegible] اولماز آشنا
کوینه وارسون [illegible] | بیرم اولان چون مه تابانه اولماز آشنا
سک رقیبه یار اولاسترسانکم [illegible] | بو حرامدر [illegible] دربانه اولماز آشنا
سیم اشکی حرف [illegible] | کیمسه زر خرج [illegible] اولماز آشنا
خلقه کر بیکانه اولسه [illegible]

تغلیره

چونکه اهل عقله [illegible] اولماز آشنا

[illegible]

68a

غزل

[illegible]

مخمس

[illegible]

غزل

[illegible]

وحدته

[illegible]

غزل

[illegible]

686

131

68b

سنک معیار جنونم بن کرچه آزاده جود — فیض تمییز علمه عرض امتیاز ایلر بکا
شاه استغنا سپاهم بن فهیما حرج حون — خوفلر بیکدر بونا ز دلنواز ایلر

غزل

شوق جفا جاشیکه سنده ایرشور فرقت بکا — لعلدن قیمتلو درای خواجه بهجت بکا
تما کیمی وصلینک احسانده لانی الم — ابشکرا دارین ایشتمک تیر وصلت بکا
خاطرم جورما غنچه اولا که جانم کله — ای جبر غاینده بیمار ایله ویر رحمت
ایر دوم ندم بار ایر قسیه عالم دائم — بلمزم یا رب نه ویردی الیمه فرقت
منزل مقصود ارکجیا ایردم کوکبه

نقطه

ذرجه ایرسه ازلیدرزاکر حمت بکا

نطق جانبخش لبکدر مایه عشرت بکا — سویلمز ساقی دهانک غرصحبت بکا
ایلدم کلشنده کچقمیو ریاضیات صنع — اولکه اوراق کلستان نسخه حکمت بکا
کورنشه ایچه ان زندرا وشوخک غمزه سی — بویلدا افتدن بچه ماسوا اولور وصلت
دائما کردغم خواهشنه ایرشست کز — جوی تسنیم صفا در منشر معت بکا
تنکنای وعد ایلردی بیاقره دل — اولمه نیک زولی شوره وسعت بکا

غزل

[illegible]

ذکر یار چو وصله هوکز نظیر اولمارسکا — هرنه دیر سوزنا باز هم کیم اسیر اولمار بکا
سن که حسن اقلیمنک شهی یا سلطانسن — کوککلک تخته کیمه عالی سریر اولمارسکا
ای کوککل نیازسک ایلیه قو یه الکده اهنگ — کیم بلور سن اندنا اورکه دستگیر اولماز
عقل اویه وارکلی شفسکاردن تدبیر — ملک عشقه پادشاسن کیم وزیر اولماز
کور بچه بیمثل و بهتا بیده دیرک کوکلکه — افرین اسحاق واسه نظیر اولمارسکا

غزل

[illegible]

عاشقی کورد که قاچه دائم اولمز خوش بکا — نعمه سرکن صوت بیک کز دیدم یا هوبکا
ای سفر عزمن قیلای دلبر کلیجک بو بکا — عرض ایدم احوال ایجانی دارب قرشو بکا

69a

132

برنظره بیچه تیر کجیک اولور — بن بچاره جشم دلبر دیدین اصو سکا
دانه اشکم قو یوب الکه رقیبک قلبینه — قاره حالتر دردنه نیک الیمزلی دریه بو
ای رقیب بیک نه کلو ولیسکی آزه کی — ایشید کمه دیمز نعوظ ایلیه آکاه اولو بکا
دائم اترسن بیان نه تیر کیبه طوغرو یه — اکر بلمر یاد ره ملکه ای کمان ابرو سکا
عاقلم بچیر الفه حاجتم یوقدر دیدک

نظم

ای سرور بیچه دیسون سرکشیه اوصلو بکا

مخمس

جور ایله جانا الملی او لمز رحمت خوش بکا — تا که ایکون جان اولدی ویردی ملکی مهر د بکا
النکه حیران مه دوره ویکه شید اکونش — اوزا بیله کوند زیو ر سو روز مهر بو بکا
ای کوکلم جو نلم طولانه کز بینز زلف دلبر — ای کوکلم شمدنکر دا ولسون حرام وجحو
صو بخی قصد ایلیک سینه ده یوز رمکه — تیر غمزک کلمه دین جانم جقر تیر شو بکا
اتش شوقیک قرشوای تحیه تشنه سن — جا دیر رسن دیر مز ادیل مهر و بحرم حو بکا

غزل

[illegible]

عارضکله لاله ویشرداغ ستمدرکل بکا — کاکلک حیعت ساتردرکلو سنبل بکا
کل یوزکدن ابر ونا که سیرکلز اریسیم — شیوه خاتم کوریسوز قلقل بلبل بکا
جام لعلکه صوفو شمر قیا دکه مدام — بزم عشقکده صراحیلیم دیمه قلقل بکا
ساعر لبانک کمانه بره سیر زلفک کو رز — شوبله صانعم بر جینر تحیه کسوم بله
علکویم بلبک صفت کانم درمادم کریه — یکنه بکا لطفله حبیبم یارب بر کز کل

نوضیحی

غمزه کن سوکوکلم جانکه کزمر بکا — تیوه دردیجسم عریانکه کزمر سکا
آتشین جمعله ایلرسن سیاکلنفیانم — تا غنیاتک جله کرحشده ایکه کزمرمی بکا
پیلد ریره اچدد صوم باقلر دکوکو — ای ام زلف شبرشانک کزمرمی حر سکا
ایکان ابر و قیسه و دیده غمزه کدن حصت — اد وغ آثار عشق بیکا نکه کز مر
بانه ربجانم جها نسوز آنه بر و حصر — اسمان خورشید رخنه نک کر مرمی بکا

70a

69b

71a

70b

6 رشدی 70

23

غزل

[illegible]

نظم

[illegible]

فرد

[illegible]

غزل

[illegible]

قطعه

[illegible]

مطلع

[illegible]

قطعه

[illegible]

فرد

[illegible]

غزل

[illegible]

نظم

[illegible]

71b

طوتار اوراق سرم عجب دُر وصفت می نکین — ابلیوبدر نجه طرز اغز بواکسیر طلا
جام دوراندو فضولی اوقیدم می وصفن

نظیره — آتش حرمن غم آب حیات حکما — [illegible]

اه کیم اورکه بوشش تابوت فنا — خلعت باده خرقه ای شمیس کدا
هر بهانه صاتلور دست اجلدن اخر — زرن افشانها کلاه فقرا
براولور کلبه دردیله قصر شاهک — آتش انداز اولیجق صاعقه قهر خدا
سردی باد هوا جانمزه کار ایتدی — سکا قالدی ایشمز ای کرم اسمر مولا
[illegible] خسته دل فوق نطق اثر دریغ

نظیره — شول زمانکم اوله بسته زبان بلغا — [illegible]

صنما انجم و ثقوب ناوک ... — اولدی چرخ اطلسک پنبه سر پر سیلا
دیرمه دل نقدینی بر تازه یه دیدم یارم — کوکانک سن مشغولیسن دیدی بکا
هیچ دکلمزدی مجلسده عدوی ناساز — طورمیکه ارکدا ایتدی کیجه بهانه صدا
بوغدریه کلر کزلی خبری رویکدن — نه قلدر کورا غیبینه کلوب باد صبا
کوترر سیم کف نوحه ایدی قالقدی

نظیره — اهمک باد هوا سیلی غبیدی دریا — [illegible]

یاره تکلیف وصال ایلمه کل تنها — یالکز کلمز شاقه سپهر مهر وز وف
یار کلمزیکیجه صبکر حیف کلدی رقیب — دیدیلر صوک کلنی اوله یحق مولا
کلمز منع ایده من دشمن اولچه کرمی — خار وخس طوتمز ضربکا اقه دریا
یار که لطف ایلمکه کلمز ایسکس سلطانم — یار کا کلر دشمن بدخواهه ابداء محضا
کورنطوغدی بابشنه تمامی اقتام دلک

نظیره — جیب سحرخامه سنه کلا دخورشیدلقا — [illegible]

بلبلی قوچمه دراز اصنمک درد و بلا — توخته شیرین لب عاشقلر جان حلوا
سر زلفیله خطر ودرش ایدر [illegible] — اجمدیکه یه بورایه باد صبا

71

72a

اتش اودر شرپوزی کلرخ منته اولمایک — دور ساغر دوقی عکسی قیلمش پیدا
قزوبر خطی کلکونه تاب علم — شعله ساغری دستینه یقلمش حنا
مجلس میده لب یاره طولانشوردر بر — ایمکه بیمه می بر دوقی جام صهبا
اویکتوردی لبینه جامی اماوشن — بوکونه المشله ایه بربره کلمش ظلما
لول خانه ایله جسته دلدن باقی

نظیره — ایلدی قاعده آب حیاتی اجرا — [illegible]

بحر حسن ایچره نوراعی در یکدانه سکا — کر صدف دایا و ترلو لوا کوره لالا
بزه احلمی ایمش قصدی اوغنچه دهنک — اجمه امابوله بزکمه یدای بادصبا
تیغ و تیرکره قیلورجسمله جانه کوز [illegible] — بر ایله شرح ایده مسینه کل کوزار
زار دیوب کلدایمش سربو [illegible] — صبحدم باتیم یقمزی شفقدن حنا
ای دوصولدی لبه دصفا ایلمه ورجانه حیات

نظیره — ایده کورقاعده آب حیاته اجرا — [illegible]

کرچه دل لعل بسنده ایر شور جانه صفا — صکره اما خطر سودا شوسمکه بلا
اولدور [illegible] قانمزده منی بوشنده رشک الی — بر اولدر دوکنه دستینه نقش حنا
ندر اولی زلف کجرمعکین وسسیک کافر — قیلیه نقصانلری وصبری بر اندن علا
دیدیلر صحبکرایله اولکد [illegible] اغیار — وار امیدم کرمیلانا ایله اولاجق اولا
اسزم خاکره [illegible] همدم — خاک رولدعم ایلیه اظهار سکا
کل خطر بزی قورترسه بلادن دیرایکی

نظیره — روح صباکلدی خطر اولکدی بلا اوزره بلا — [illegible]

قصر دل معمور خلکدی سنک ایما نوضیا — دیده جام ولدوخی جاقیته روشندر سکا
هر فچیا خاک رهک کوز ایله قوب صبا — توتیا ایده ربن باد هوادن پیدا
روز هجرکده یا تم ظهورتدر نیم افاقه — یم اشکمله نجه دالغه بیلسون دریا
جشمک نرکس شهلاکبی غنچه دهنور — وچهی وار دن [illegible] الکو رد حمرا

72

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

73a

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

[illegible]

73b

غزل

[illegible]

غزل

[illegible]

غزل

[illegible]

74a

تخمیس

[illegible]

غزل

[illegible]

غزل

[illegible]

غزل

[illegible]

اوسیادت او سعادت او ریاست او وجود   او عدالت او عنایت او سخاوت او عطا
او مروت او مودت او محبت او رحم   او زعامت او حمایت او شفاعت او دعا
او مرصع او ملمع او مصنع او لفظ   او تبسم او تکلم او ترنم او صدا
ندر او یاره قبوله بو قدر عزتله   او تشوق او تعشق او تعلق او رضا

بخشی   **علوی**

خطر ایلر کیده وفا ایدن او یار سنکا   ای کوکل حضرتندن خطا دلدار سنکا
عالمک ذوقنه قسمت ایده لم ای خواجه   وصلت یار سنکا درهم و دینار سنکا
واعظا مشتغل عربده اولنه طوغیله   کوره لم نیکر کرجه ده دستار سنکا
هر نکار کیده یین هر کجه اسرح بلبلر   کوری دلدار سنکا کوشه کلزار سنکا
تکلو یا هر سماده قومز کوکیکی   چور ایدر یار کبی چرخ ستمکار سنکا

غزل   **نامی**

سنکا ای آه صوسر ذوق کنارنده بلا   ساحه طوت لوحکی افکار نکارنده بلا
خانه عمر دوزان بحر حصول امله   انتظار روش لبلر و نهارنده بلا
افسرشه اوله کمه یار نهار دولت   الم رفت دشمنار قرارنده بلا
زرنکار جم آفتاب طوتانم چکدر   روز فردا جانک رخسارنده
نا جود بزمی جانه یوره عشق آتشنه یار   نوش جام لبیه بار دو چارنده بلا
ایله نامی نسیم طلب ایله کخر یک   جنبش برک لب نازکبارنده بلا

غزل   **وقفی**

جانمک جوهری اول لعل کهر باره فدا   عمر مک حاصلی او زلف رفتاره فدا
دردچکمش یا نسیم او ال خال سینه قربانی   تاب کوزیم او طره طراره
کوزلرمدن دوکیلن قطره اشکم کهر   لبلرندن صاحبلر لولو شهواره
چاک سینده اولان قلمو جکر پاره کبی   مست چشمکده اولان غمزه خونخواره
باره ده پاره ذلت و جوهر شهد   سر کوکیکده کنزیم تهوینده بو پاره
جان

جانه وراقیده جکمک اوزرم قوتردم   جانم جانانه یه ویردم دلی دلداره فدا
ای تصوری توله کر صیقلر رسم جانی عزیز

تخلص   **غالب**

وقت اولدکم اولدر شوخ ستمکاره فدا

جان دن جا حصه ذل طره طراره فدا   دردمندک سر زندانه بر دلداره
ختن آهولری قربان ایکی ابرو لریکه   سدره طاوس ایکلکیده کی رفتاره
یاره لر خنجر له جان دلیله دیرلر   قانم آن کره بن تیغ دل آزاره فدا
امید رکلر بیله صد پاره قیلان ای تیغ تفا   ایلرهم یاره من هر یاره سی جوق یاره فدا

یاش دوکوب و جبر کمی هر قطره سی بیدا ایله

نظیره   **شیخ**

عالم اول بچه یوزدن او شکاره فدا

غنچه کلشن عالم مصحف یاره فدا   سرو کلزار ارم قامت دلداره فدا
وعده وصلنه آهر ایده من تا زنده   صد وصال اولسه او نو نشین عذراره
زلف مشکینکه قربان او رمیده حواری   حاصل عمر سر طره طراره فدا
اوله بازار محبتده بو نقد دل و جان   قیمت عشق بیلن یار وفا داره
صبح بو نام انمر ایدر نالیله فریاد هزار   سلیلوا الیمه بلبلر کل خار فدا

غزل   **نسیم**

سینه نور روز ایرشوب کلری کلستانه صبا   دیردی پیغام کلی بلبل نالانه صبا
نقد آثار دم عیسی بروح افزا سی   ینه وضع ایلدی جیب کل خزانه صبا
ادمک عقلی ایور تشوه بوی ازهار   نوله کشت ایلر ایسه کلشنی مستانه صبا
بلبلان آتش رشکیله یم اغوش او سوده   تکمه غنچه یه جوزدی سیندر ندان صبا
نور خورشید ضمیرند اکرفیض قهیم   کلری قیلدی کامه تا بانه صبا

عشاقی   **حاجی**

یاری آوره صالدم کوکل ویردم سنکا   بن سنکا ایتدم دریغا بن سنکا
دیده غم نم او عقلر یله نتیجه سن   نتیجه کلوره دیدم ای بی وفا

776b

1475

دیدی قرشوطرت دل بیمارکه غمزه‌ک اوقلارینه دیدم خوش اولا

ایکی کوز سرتاقدم دنیایه بن خاکپایک بلمز ایسم توتیا

کیمدر ردیر سنک نجاته [illegible]

نظره بنده‌ٔ مخلص محب بی ریا چاکری

ای رخک آیینه‌ٔ لطف خدا وی صچک دلبند لعلک دلکشا

مشک خالک نقطه‌ٔ جیم جمال لعل نابک درد اهلینه دوا

عیش عشقده بلا در صفدو او بلادن سن رقیبی ای خدا

نرکس شاهک الندن قیدی باد کور الندن سهل اولور قیمی عصا

طالب ایسک جاکرینه اولمدور

نظیره لم تجد من بعد اولمامی سیدا باقی

نو بهارا ابرسندی کوکتدی شتا کیف تحیی الارض بعد موتها

لبلرکده خطک ار شیرین دهن مورلر جلابه دوشمز کوبیا

یار اغیاری صور از شنا مده رفع اولور صانکه بلا ایدر دعا

دست محنتدن الندایه یقیم کر اولورسه ایکی عالم بر بکا

رشک چشم یاره عرض ایتدم دیدی

نظره تا ثنیا معلوم اوله ماجرا محبی

کوز قرا و قشلر قرا کربک قرا باکه اولمشدر بلا او زره بلا

حسرت و هجران الندن آه و زار اوباشمده دریغا مبتلا

بندزلفنک چولاشه‌ری چون کوکلر اکلمازم نه ایرو قورتلا

صوزمه حالم کل یورکسز دوستم بلبلک کلزار سز حالی بولا

کعبه‌ٔ کویک محبی وار یحق

نظره اولوم الندر انکا قربان اولا ناسی

کوکلر اندی بینه بر دم بربا عارضی آیینه‌ٔ عالمنا

776a

زلف شبتارین پریشان ایلمز افتاب روینه اول مه لقا

لبلری آبستن آب حیات هر سوزی بر جام سر بر شفا

کوشه‌ٔ ابروری دلکا نثار عشوه سودا کر حسن وفا

چشم مستی بام‌ه بزم عتاب هر نگاهی خوشتر لطف آشنا

سایه‌کاه زلف سنبل دشت چین خفته آهو بچه کردر خار آکا

ایرمکه دامانکه دست هوس

نظره اولمق استرنامراسا خاکپا مسیحی

ای یوزک آیینه‌ٔ عالمنما خط لعلک آیته فیه شفا

چونکه ابراهیم یا پدی کعبه‌یی سنده کوکلم کعبه‌سین یپسک نولا

بو بنا ایک شمدی یلک سن یکیه بر شکایت ایدرم سندن سکا

درهم اشکم الور سنکر صنله خاکپایک کوزه دور سون توتیا

کعبه‌ٔ کویک طوافی دمبدم حاجی عشق تکه و بر صفا

یوغسه وصلک مسیحی بندکه کورا وجیله قیل ایر قدنم مرحبا

ابو السعود

نظیره

یا رحیم الخلایق اصلح امورنا یا ربنا بفضلک تمم قصورنا

قالدی میان ظلمت غفلتده قلبمز من ضوء نور وجهک نور کمد ورنا

برکه‌هه نکو بریدی بوجهانکم کلی هم بالامن والسلامه اجعل عبورنا

شوله ملکه خاکه صاله‌سز صرصر اجل افتح لنا من الجنان ریاضا قبورنا

روز جزاده جمع اولسی امر کیده خلق

نظره یسر لنا باصل نعیم حضورنا نامی

آیینه کیبی اتمیجک کسب انجلا الم ظهور عکس رخک ویده دربا

سرو ازین قراره بودرو بر کوچه قرار اوج شماه‌سایه زلفک الر رعا

طوبی نهال قدخرامانکه اسیر خلد برین جلوه طوبیه کنترا

76b

147

یا دلبیکه عالمی [illegible]

[illegible]

نظیره [illegible]

[illegible]

نظیره [illegible]

[illegible]

نظیره [illegible]

[illegible]

نظیره [illegible]

[illegible]

77a

176

[illegible]

نظیره [illegible]

[illegible]

نظیره [illegible]

[illegible]

نظیره [illegible]

[illegible]

776

مملفیدرکه یار وفا ایده عهده نه   عهد ایتدوکی مکر که ادر عاشقه جفا

نظمله حالتی بوله اولورسه سرفراز

نظیره   هرکیمه صنعت ایسه بومرادر اکا   ثابت

خاکدر کدن ایمه کلبک بزی جدا   انکار اسکیدن قید بولدانسیوز رنها

قی ایلیور تکلنجه مینای عشرته   ساقی سبوجه دار یه اتار امتلا

جانا بیاز خنجک براهکر بوقالیه   عاشقده خوان وصلکده اولکی [illegible]

مقراض غمزه سیله ایکی پاره ایلیور   بردرزی شوخ بجدری قماش دله بها

ارصال ایلمکده مرده کیبی صو اکنر   یوق دست دعوتکده بکم شمعدونی

ثابت او شاه حسنه کناه محبتی   ارباب ابتلا دیه جزا بودر بلا

غزل   [illegible]

دل خنده رمزی لب جانانه مبتلا   جانانه کریه دل نالانه مبتلا

کل مائل تبسم افغان بلبلک   بلبل تبسم کل خندانه مبتلا

شمع اضطراب آتش پروانه یه اسیر   پروانه سوز شمع شبستانه مبتلا

معشوق حال عاشقه کل خنده ریزدر   عاشق مدام وادی هجرانه مبتلا

دری اگر حقیقتده ایلسک نکاه   صحب جمله شی تجلی رحمانه مبتلا

غزل   [illegible]

برک سمندن اولسه اگر پیرهن سکا   بارکراندر ای کل نازک بدن سکا

کلکل شهید غمزه ایدادکی ایلدکم   ایتدم فدا بو جان ودلی جمله سکا

درد جنون عشقه سنه ایتمدن صلاح   برچاره ایله ای دل بیمار سن سکا

[illegible]   بیک کره دیدم ای دل شوریده سن

رشید خدادن استه جهان [illegible]

[illegible]   زیرا که ذره فائده یوق مکر دن سکا   ثابت

بستر اولورسه برگ کل و یاسمن سکا   رنجیده [illegible] خار اولور ای سمن سکا

777

برنورسیده طفل سبقخوان نازیکن   کیمدر قسون فتنه لری ذکر دن سکا

کل زمانه دولت حسن بد بعکه   عاشق اولوردی یوسف کلپیرهن

[illegible]   ای [illegible] ایله کرمه روشن سکا

ثابت نه چاره قسمت روز ازل بودر   کلشن بجا و کوشه بیت الحزن سکا

غزل   تیغی

بوق سیل ارچشمم قانه سویلرم سکا   [illegible] سویلرم سکا

[illegible]   [illegible] زمان سویلرم

قصدم [illegible]   راز درون [illegible] نهان سویلرم

[illegible] حسنه [illegible] قصور   [illegible] جان سویلرم سکا

[illegible]

نظیره   بر [illegible] سویلرم سکا   ندیم

[illegible] سرو جان سویلرم سکا   [illegible] سویلرم سکا

[illegible]   [illegible] سویلرم سکی

[illegible]   ای [illegible] امان سویلرم سکی

[illegible]   [illegible] سویلرم

[illegible]   [illegible] سویلرم سکا

[illegible]   ای باد صبح [illegible] سویلرم سکا

[illegible]

نظیره   [illegible] سویلرم سکا   وحید

[illegible] سرو جان سویلرم سکا   [illegible] سویلرم سکا

عاشقلر [illegible]   [illegible] فلان ابن فلان [illegible] سکا

وصلت [illegible]   شاید [illegible] سویلرم سکا

[illegible]   [illegible]

79b

تعبیر و لیذیری عالم از بر ایت — لطف و مروت ایتمک اصلا ایتمز ها

شمع شستمله سینه مز ایتدک دم بدم — هر کره ایله یاری مددا او ایتمز

قیلدک وصالک وعده خاطر فریب ایله — انجاز وعد سنده دلارا اونتمز

بیرانه ناسپاس بو بلا اختیار شعر مزن — مقصود مز نظیره درا اونتمزها

غزل

طفلی

80a

42

81a

1/480

Divan
sh. 35.
43/55

80b

816

ناصر دوار کزوله ابنیکه قطعین | عباری تفنگ امروز کرک جوراه بکا
دکانده باشمر اکرسن سلامه خلقک | ملکره طابنده اغار احقب بکا
جو مقدار حر عربستان جولنده طولاند | هوا یه ایره وبه سمت عتبات بکا

غزل | وصفی

نسیم خاکره بای اسب بارس بکا | ایاغی نوازی ایده دیرک بیک صبا
عصا برا اوکره [illegible] | طریقت اصحابی اکرک کوی یاره عنا
کسوب دیهیم علم الله سبحان واقعدر | بوکر بلی کشنکی از نوری زلف دوتا
فراقدن تنشکر وصالدن محروم | نمونه ای [illegible] اوندی بکا
جو رحصا اله کرمز قضای عشرنده
کمیت باده کلکون کبی کوزل ایچمبا
[illegible] بسما | تمام نجات خواهش تمام نشرم دعا
[illegible] بوسترکبدک | فالورسه بوبلا کرجرخ اسمان برجا
[illegible] | شراب ناب بکا کاسه زهر بکا
[illegible] صابر | جهانه دولوله [illegible] وصیدا

غزل | رشیدی

کلوب سپهر فلکدن بوله فراغ بکا | بز نکار کبی بر ماه شبچراغ بکا
سکله مهر فلک کت ایدر دیرلر | بجیم اولسه بر داغ فراغ بکا
[illegible] الدم ای ساقی | [illegible] سرا ایاغ بکا
شراب نابه بدل خون دل [illegible] | اودرسه باده [illegible]
میسر ایله الهی که قالمدی طاقت | جفا [illegible] ایدر دماغ بکا
[illegible] سایه سنده [illegible] | عارف

نظیری
اولورسه طوبی جنت اکر اوتاغ بکا

[illegible marginal notes]

82a

زلاله زار کبی کوزنه سبزباغ بکا | بتر [illegible] چشم داغ داغ بکا
نسیم [illegible] تمنا یم | اولورمی بوکی کلزار [illegible] دماغ
بکانه عاشق [illegible] قید [illegible] کامم | کران کلورسه نوله منت سرای بکا
اولور فرح [illegible] سرو [illegible] | اولورسه شمع مه ومهر [illegible] چراغ
[illegible] عارف | [illegible] بکا

[illegible] | فصیحی

سفینه ده [illegible] خدا | کنار ساحل امید کوستر [illegible] خدا
لباس تازه [illegible] خندان | مرادم اوزره [illegible] خدا
بو شام تیره [illegible] | جمالک ای رخ خورشید کوستر [illegible] خدا
مقابله ده [illegible] اسکندر | المده ساغر جمشید کوستر [illegible] خدا
[illegible] | فصیحی [illegible] امید کوستر [illegible] خدا

فیضی بک | [illegible]

باشم کسسه اکر تیغ جفا | سومدن یار کسلم قطعا
[illegible] | ویرمدی یار اجازت اصلا
[illegible] | [illegible]
[illegible] | باشیمه [illegible]
[illegible] | [illegible]

[illegible] | غزل

[illegible] | اجله نوله کلسه [illegible] جانا
[illegible] | لطف ایلیه [illegible]
[illegible] | جام [illegible] جانا
[illegible] خاطر محزون [illegible] | شمع [illegible] جانا
که خاک [illegible]

83a

182

[illegible]

bulmadı zafer-i devlet

82b

[illegible]

لطيفه [illegible] نجه بر آتشى دريا [illegible]

اى ماه سنك حسنكه مائل دل شيدا — لطف وكرم ايله نجه كل ايلمه رسوا

سن اوج ملاحتده رخك نير اعظم — سنسز دل آشفته يه عالم شب يلدا

خط سبهلك فكرينه تدقيق ايده كورلر — صبر و خرد دل باشنه كلدى قره سودا

شمدى سر داماندن وصالك اله كيرمز — يا نيجه سيودك اوله كرك وعده فردا

نصحى كبى بر عاشق خوشكو بولنورمى — تحرير ايده وصفكده سنك كوهر [illegible]

[illegible]

نوش ايتمى لعلكدن الوب شوهى صهبا — چشمكده ايدر مستى نازى اودم اجرا

هم خوننى جان هم بنه جان بخش اولور [illegible] — بر وجهله هيچ بكزه مز اى كه مسيحا

حسن نكنه كشته اولاله [illegible] — همواره بقر غمزه كى ايچون داغ تمنا

دركار ترحم اولور اول كيفده غمزه [illegible] — دل مرحمه اى طرف نكهله ايدر احيا

غمزه كه خاصيت لعلكله ظاهر — عشق قه نه غم وصلكه جانم وير يده جانا

كوردم [illegible] سينه ده ذرات — تيغ نكه نازك ايدر چاك سراپا

غزل — [illegible]

بارالله عجب بايمه اغياره مدارا — دنيا مه ايدر دهر كشه مرداره مدارا

اسوده لك استرايسك اى دل ستمدن — [illegible] مدارا

بوى كل اميد نده اولانمكر [illegible] — بو كلشن عالمده ايدر خاره مدارا

ممدوح اولور كعبه علياكبى دائم — كيم ايلرايسه رفقا زواره مدارا

ترك ايليو عشاقى رقيب خره اويدك — اقبالى تو بوبه ايلدى ادباره مدارا

انجام [illegible] اكلمه ادم — ايلر [illegible] چرخ ستمكاره مدارا

زخم دلنده داغ اميد ايله [illegible] — عشاق نه غم وصلكه جان ويره [illegible]

غزل — سيد [illegible]

برق امل سوزمى عشق خدادر بكا — عشق خدا مايه سوز صفا در بكا

[illegible] چشم اولور نقد [illegible] — كريه مستانه كبى مايه فزا در بكا

شمدى ره عشقده شعله [illegible] — [illegible] داغ هوس بار بلا در بكا

شوره زمين [illegible] روشان سمند — باديه آرزو دشت صفا در بكا

چكمدم ال صبر ايله دامنيه عارض — شاه محبت عتاب آتش سزا در بكا

[illegible] — غزل

كاملك روا [illegible] بندن وفا سندن جفا — باشلمه جرمم [illegible] وفا بندن رضا سندن عطا

بن باشم الوب كيتمده سن عيش و عشرت ايتكده — اول غمزه بيمار بندن عنا سندن شفا

بندن عجب بكلمز طالب لطف ايتمك سندن عجب — سن شاه عالم بن كدا بندن رجا سندن قضا

[illegible] غم [illegible] — [illegible] بندن [illegible] سندن [illegible]

[illegible] بى خبر — اى دل مكر الله صبا بندن دعا سندن ثنا

كوز اچدم بن كريه [illegible] — [illegible] بر جفا بندن بكا سندن حيا

بن ناظم درد [illegible] سن والى صاحب نظر — [illegible] بندن سزا [illegible] سندن [illegible]

قلم نظر لعلكله [illegible] — بن مجرم سن بر عطا [illegible] سندن عطا

روحى اسير درد و غم [illegible] — احسانكه [illegible] سندن شفا

[illegible] — انواع غزلهى

[illegible] جسم ناتوان غالب — [illegible] غالب

[illegible] جسم نابود [illegible] — [illegible] بلبل [illegible] غالب

دل [illegible] بتخانه [illegible] — [illegible] عباده [illegible]

[illegible] جان بخش [illegible] — [illegible] خورشيد جان غالب

[illegible] — [illegible] غالب

[illegible] — [illegible] كلستان

[illegible] — [illegible] غالب

84b

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

غزل

[illegible]

84

85a

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

87a

86b

16×86

نظیره

نظیره

نظیره

نظیره

نظیره

غزل

نظیره

88a

87

87b

57

58

89a

1788

[illegible]

88b

898

189

909

90b

Divan sh. 36

63

175

خوناب دلکه دیدهٔ گریانه چقدی عجب — امواج درد دستا جل درمانه چقدی
زیر زمین سینده‌کی دیره سنک علم — سیلاب چشم اشکل امیدانه چقدی
هرکاره دلکه ایلدم اندن امید فیض — هیمایه عود در کمستانه چقدی عجب
خون جکر ایلدم دل نازی حیف — یار رضایه سر ایکی نادانه چقدی عجب
طومار عمره قصه‌تیا خاتم دلک

نظیره — نقش خرد فروزی عطر بیابانه چقدی عجب — هوایی

یار تاره دلکه جلد سر میدانه چقدی عجب — واری یوقی نه واریسه یابانه چقدی عجب
بو عصر جهله دلداز ناسرکو بلونک — شهری یه نسبتا قتی فرزانه چقدی
الحمد که سبزه می صافی یه زاهدان — میخانه در کیجه بیه‌ستانه چقدی عجب
صد دانه سبحه الده رد ابو حنیفه الوب — در وبشر زمانه ناشیی نه چقدی عجب
وبیردم دیدکت وار ایت وارم هوا — بن طوتمدم سخنه سوزک افسانه چقدی

غزل — [illegible]

[illegible]

1780

91a

نظیره — چون باری بلنک وسرافرازی سنک

روز آتی فیروز او لمسه جهر مجلسه شراب — چشمزد ایغینه وار بویله شیخ و شاب
ساقی دعبجه نه عجب شنلک ایلدی — دیبردی درون اهل دله خیلی اچی تاب
میخانه صدر نه کجیله رند باده خوار — زر دخترینه ال صونمز ادکدرجو حباب
دیبرکه نیم کیفلر ایلر شرابیه — مضراب دل ایله اولورسینه مز رباب
تا سنک ندر سنکی نا بیلر الفنک — یوخسه عجب نفور میکنو مردی سکا کتاب

غزل

دآت سبا هلک دکه سنک چون غریب — خالک عجبمی آلورسه اکر کوکب غریب
ای مه عجبمی اولسه اکر شهره دیار — عشقم بلزبب و حسنک ایله غریب غریب
نوش ایلدکجه خون دلک نشئه و تاب اولور — یارب نه ظرفه مشرب اولور مشرب غریب
نار غضب کو کلکا بیر اثر ایته سیم — صد اضطراب ایلر اولور هر شب غریب
هر نیم جرعه و سیر فزالی ارشد یا فلک — خشک اورون تا شعدن اکرکم کتیب عجب

مخمس — [illegible]

[illegible]

92a

917

66

65

91b

93a

68

1892

171

67

92b

936

کاه مهر و محبتکدندر | کوزهر آفتاب عالمتاب
قدتم ای شهسوار حسن ایتدی | بای بوسک خیالی نعل رکاب
اولندی دریای اشکمه نسبت | کنبد چرخ نیل رنک حباب
غم هجرانله دونر چلکه یوزم

نظیره
باقیا اول همایه مست و خراب

بزم عشرتده دور ایدر جام شراب | کلدی دوره مهر عالمتاب
ممتزج اولسه لب غمیله کوکل | امتزاج ایتمکسز خاک ایله آب
جانی یاری صبحک صهو اشند | اشک اولدی فلکده سحاب
[illegible] جام نبیذ | رحم اولدی کاه حرقه کاه کباب
ذکرم فکرم می و محبوب | الکلم شربمز شراب و کباب
بقصد نوربا به الطاف روحی | افتح یا مفتح الابواب

[illegible]

همت اول مسجد اره بحر بند ایله مشرب | کرابتدم مشرب مستانه مشرب
جنون آشفته مغز صبر تمدر | غریب الفته یم حیوانه مشرب
عجب ماهی بحر شعله دردل | سمندر فطرت و پروانه مشرب
دکانسک آشنا چشمیله اوله | تغافل منصب و بیکانه مشرب
کونکر کمسنه ببردم می ناب | فهیمم اول دائما پیمانه مشرب

[illegible]

وار [illegible] غزلکه دیدم ای غنچه لب | بی [illegible] کوزنی قلدم طلب
کلکلک ولالی سلطان حبشی | مصر حسنه خالدر شاه عرب
کوثر و حور امرادی زاهدک | فکر عاشقک قیاب عنب
کو بیکه قوییه رقیب کافری | جنتنه لایوع دکلدر بولهب
غمزندیر و کوز شیله کلکون شراب | ای نجه طوزه قیل عیش و طرب

148

[illegible]

قدح سرت دلده جام لک قابل عطا | اولور کز جلسنده قیامت وصفات
بنم اتمک ایجون بو تیغ اوه خونفشان | طوتر چرخی سر قمر شوالکا صدرم [illegible]
دونده قیلوب مهر و وفا [illegible] | ایدر بن دره جیزه جور و جفا [illegible]
[illegible] وصفنده جاعلنده [illegible] | ایدر بدر غنچه لعلک [illegible]
عجب مه کبی حسم [illegible] | نظر [illegible]

[illegible]

[illegible] | کیمجانه اعلیم [illegible] حسرت
[illegible] | که بر لحظه [illegible] حضور [illegible] راحت
فموعالم صفا و ذوقکه [illegible] درد اتم | نصیب [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
احمد اشکیده بوزن سوز جالنده دائم

[illegible]

دلبر سنک ایکی عالمده بولاسن عزت و دولت

اکر [illegible] اندیشه وصلت | ندای [illegible] سوز غم و فرقت
[illegible] | [illegible]
[illegible] کولکلی | [illegible] اسیر کوزنده محنت
[illegible] | [illegible] دیدار یاری کورمکه دقت
[illegible] | [illegible] حسرت
بلا درعشق یاره [illegible] | که جانانه اوله اغیاره [illegible] صحبت
مکرا [illegible] وصلته [illegible]

نظیره
طریف
کوکلده [illegible] دفع غم و فرقت
فلکده [illegible] | [illegible] طلعت

70

949

96a

95b

1395

73

74

1296

نه اولدر دیسم او غمزه سر جلاد [illegible] ایجر خنجر [illegible] ایله آب حیات

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

نظیره

[illegible]

98b

وصف ایت بنه مرآت رخ یاری ... طوطی کبی نطق رخدار اولدیکه دیکلت

غزل ... نشاط

ظاهر دل غمدیده ده تأثیر محبت ... صورت بولدی سینه ده تصویر محبت

ایات ملاحت رخ دلداره کوردم ... کشف اولدی بکا معنی تفسیر محبت

دل سلسله کاکل درهم بنده ... ای عمر کرفتاری زنجیر محبت

فهم ایلدی عشق و صواسترنی اتعهد ... طعن ایتمه ضرور سکا تقریر محبت

اسرار محبت بنه ارباب معلوم ... تا بلمیسانه کیمه تعبیر محبت

لوح دل دانایه یزار خامهٔ قدرت ... بیرون خاطر نادانده تحریر محبت

سیر ایلیه صفحهٔ رخسار یارک ... تصحیح قلمک ایلدی تشهیر محبت

غزل ... نهانی

بلمک دسکی نیدکرو ارکان محبت ... بی نام ونشان اولمق ایمش شان محبت

دل ای یمنه طوکدی غم وغصه واندوه ... جمع اولدی بینه جگره یاران محبت

گنجینهٔ مقصود ایسه عالمده مرادک ... ای دل اولدیلم کلبهٔ ویران محبت

ای خواجه کوکلی اولدی غم وغصه دن آزاد ... چاندن اوکه بندهٔ فرمان محبت

طبعکده اولان دره معانی نهانی ... اولدی اثر قطرهٔ باران محبت

غزل ... ناجی

عینی نه خانه انجمن وچشم نکه مست ... شهرده تونیدی بینه شور نکه مست

بای خمه وار ماغ جام و کنه مست ... نقلی در مخموره اوده دسنکه مست

رنک اوره مهتاب شب ارام دکلدر ... قندیل فروزان در خانقه مست

ساری اولور اخاقه اثیر طربکم ... ذراته ویرر مایهٔ مستی نکه مست

درک ایلیه ... واعظ شهر سوزین ایلر ... سرمایهٔ ادراک اولو هوشکه

خاک ... باهمینه واریز اهل وفایه ... می کیفی غم ... ویرر بوی کشیه

حیفا که ... کمشر ... دکلدر ... معانه ... شکر کلکه مت

رندانه

99a

رندانه قوطلمق کلدی زاهد جوده ... هر فنده کیدرسه بله در قبیله مست

اتانجی ایدمایه خروسوز کدایان ... بیچاره ویرز منبچه برباد شه مست

اشفته ایله کیسوی اندیشه ناجی ... معذور اولور عارفه وضع وله مست

غزل ... قتیل

بلمز خبر لعلکی هر بی خبر ای دوست ... کورمز کوزنی نور نی هر بی بصر ای دوست

قندن کلور کیفیت لعلکده تا بیه ... هیچ بر سیدر لذت اب شکر ای دوست

قورقم بو کرایام وصالک کیمه جانا ... هنگام فراقک دخی طور مز کیجر ای دوست

طاق فلک شعشعه خامه ادهم ... تا کورنه قلم مهر ایله طورمز یزار ای دوست

ابدال صفت خانقه تکیهٔ عشقی ... طورمز طولاسور عقل پریشیده کزر ای دوست

غزل ... ثابت

اوت دلکیم سیخ محبتده کباب ایت ... بو میکده دن حکره تماشای شراب ایت

ایلر جو کذر نقش صور خانه زهستی ... بیدار لغک نامنی حک ایله خواب ایت

اداب عبودیتی اشیاره نه اوکرن ... فکسک یله طاعت رسم اداب ایت

ایینه اولدر الکی پاک ایله سوادن ... مرهم نمی گلزار خانه رنا یاکه حجاب ایت

تحیته ده اولور جهره نما معنی اخلاص ... اعلا لکه بادوجه حکم ماتی خراب ایت

رفع ایله دعا نیتنه دستکی اما ... تقصیر عبادتده رخ شرمه نقاب ایت

تاب ... بهیک بتورر تخم امیدک

نظیره ... تسلیم توکلده سرجیب شراب ایت

ساهی

یا ای قصر تنک اتش عشقیله خراب ایت ... جان مرغی اول اتشه تک طورمه کباب ایت

من حیدیا شک سیلکیه دریا ... عروج ایله سرشکلک تیه همچو حباب ایت

زر ناب صفت ... بونیک اوزا ... سورخاکه یوزک قدرک خورشید جناب ایت

... مقصود کت اولدی کو ... اتی ... حباب

996

غزل

جانبخش صدا كيله بتره فيض حيات ايت | بابل نه طور رسوله غمك هار نغمات
خطيله ويريلدى سكا اى ماه ملاحت | ديوان حسنكه واران برات ايت
وير قلبه جلا مهره كه مهر پاره ماهك | مرآت دل پاكمى آيينه ذات ايت
دوشدى چو كوكل زلف خم اندر خم يارة | شهدنكرو اميد تمنار نجات ايت

ادراك سپهرى قره كر صفر [illegible]

نظيره — [illegible]

اى دل سودا زده يه كلك دوات ايت

بيت نبى سوقنك قدم راه نجات ايت | مژكانكى جاروب غبار عرفات ايت
طى ايله حد مينكاره كوى حجازى | ابروكز امام فيض خطوات ايت
ديوان الهيده دوكوب نقد سرشكك | معموره اسلامكه تجديد برات ايت
ويرسون سكا عمر ابدى گريه حسرت | خوندل [illegible] صيب آب حيات ايت

[illegible] كلدكر نه طور رسوزن بو مقامه

نظيره — رشدى

وار بارگه باريكه درجات ايت

گفتاره گلوب سنه لرى بير قند نبات ايت | اول شهدلرى لطفله سيراب حيات ايت
احوالكى اى اكرا ولن حه يازرسك | مژكانى قلم ديده يى پر خون دوات ايت
نو خطلريدر كه اعشقك حسنى مسلم | شهدن كرده دارسن دخى تجديد برات
بيك تير بلا كلسه سكا قوس قضادن | مانند صدف مردايسك اظهار ثبات
كورسونه اميز بازى شطرنج محبت | عرض رخ ايدوب شاه دارا حدى مات
قالدم چو شب كيسودى كردابه هوايه | يارب كذركاهنى سن راه نجات ايت
بيروانه صفت سنده چو شوق [illegible] | سن بلبل گلزار سخن سن نغمات ايت

غزل — [illegible]

عشقيله جگر [illegible] نياز ايت | هر كاره كه [illegible] اوله الله نياز ايت
قيل [illegible] | مانند [illegible] نياز ايت

99

برقوقده يز جانله بردم مددار شوق | عذر ايله گلسه غم جانكه هو نياز
سر رشته اميدى اگر اولمزسه [illegible] | بر عقده كه عارف اكا حه نياز ايت
اول شوخ بوكونه [illegible] سره خبر | [illegible] فكره ارسنده سرا حه نياز ايت

[illegible] — [illegible]

محبوبه نه بدر هو ديرز رونق زينت | سنكله بو نور نيته كه ديرك الجى صورت
شيوك ملكيك زحمى قلماغه زيارت | جانم اكا قرسو حقه ديدى زيارت
نظوح ودهنك بيرايديك غنچه بلبل | سوزنده عجب غنچه اگر اغزنده ثبت
بلموم طرح نه عجب چرخ كهنه ديدن | كيم يا بلانه فتنه سر اولا دى مرتت
اى قاشى كمانه ابرا دنوك اغزنه اوچنه | قهر ايله كه نيكك [illegible]
اولدردى [illegible] | [illegible]
دلداره ايله جنك ايليه جك خود ده كلازيز | اورتا به گيرو [illegible] فرقت

ملولا شور ايدى زلفكه كاه مسيحى

نظيره — [illegible]

برداغ ملولا [illegible] فودرحمت

آهك كه چليپايه ايدر صبح عبادت | مقبول اوله بلكه حقك نزدنده قيامت
وحدت كوزى ايله نظر ايتسكه چليپا | توحيد خداونده ابدر عرض شهادت
شكل بوكه زاهد ايكي اكت بر [illegible] | طولنمديه شوق ايليدكك زرق طاعت
اخفا ايدوبن منقليسن كفر كى الله | تسبيح و نماز ايده سن كندكه عادت
هر كيم كه عبادتدن [illegible] | [illegible] صداقت
هر سره خداك حروباطن بونقرر | ادمه مكحول اولميه واز بوبجه كرامت

ضعفى [illegible] ايرشروحد صرفه

نظيره — [illegible]

اوزنفك [illegible] اوددر اصل سعادت

بردم صنما قامت سروكك قيامت | تا كم بنره ظاهر اوله احوال قيامت
مسجدده مؤذين كه كوره قامتك [illegible] | [illegible] قامت [illegible]

1009

[illegible]

101b

85

خبرکی ... ناخن و تمکن حقا کور ... ردینه

نظیره

... انده حقیقت

آخرده وفا قالمدی یاراننده حقیقت — بر ساعه کورلر یوزده قویوب قانده
عصرکه صفایه جو اولور دعوی الفت — شرتده ولی ازا دلوز خوانده حقیقت
دنیاده صفا قالمدی اهلنده مروت — عورتده وفا نیته کیم اوغلانده حقیقت
صحبت ایده‌کز مهر و محبت دل ادجیله — سعی ایلیه‌لم تاکه زوالده جانده حقیقت
تحصیل حقیقت ایده کورسنده دروغی — دیه بو کلمه یوزده دنیا انده حقیقت

ولـه ایضاً — [illegible]

کتنق ایت لقا بکا سیر کوکده منور ایت — بر عالم عناصر فردوس ابور ایت
دیبرت یکی جونه کتور [illegible] — عنبر صحیکی جوز بو جهانه معطر ایت
خط برات یازدی صبا به [illegible] سبز — دار ملک چین و ختایه مسخر ایت
اب حیات اولسون قسمت [illegible] — بک [illegible] ظلمت سیر سکندر ایت
زینب [illegible] زینت دنیا [illegible] — مردانه وار ساحه [illegible] بوزت

غزل — [illegible]

ابتدکر صحبت خلوت [illegible] مدام مست — دور کیدکه [illegible] ولسن مدام
زلف [illegible] یا ابلکد [illegible] — اولسون مجلس دنیا ده صبح و شام
عاشق [illegible] زاهد [illegible] — کافر [illegible] حب اولور خاص و عام
دور ابکده می [illegible] — معذور [illegible] ایلدی خلط کلام
جام شراب [illegible] — شوق لبکله [illegible] اولوبدر تمام

غزل — [illegible]

سرمست جام عشق [illegible] — اولمش تمام [illegible] درست
[illegible] صحن دله بیک نیاز ایله — مانند سرو [illegible] درست
[illegible] سینه دکل صفحهٔ دله — مهر جفایه [illegible] درست
[illegible]

101

102a

86

ممنون [illegible] وصلک اولورد [illegible] — اولکه [illegible] بیان شکر [illegible]
[illegible] ناز و کرشمه [illegible] — اول سرو باغ و [illegible] کرشمه [illegible]

[illegible] — [illegible]

اکر [illegible] شکایت — اولور [illegible] معقول بر حکایت
[illegible] قانکله زلفک — کورنمز [illegible] طوغری [illegible]
[illegible] بکا یکدر سعادت — دریغا [illegible] باشمده [illegible]
محبت [illegible] — [illegible] محبت

محبتی [illegible] کوردی [illegible]
نظیره — دیدی [illegible] کوندر [illegible] عداوت — نصیحت

محبتده [illegible] ارادت — [illegible] عادت
ایدر لیلی و مجنون سرگذشتی — بو [illegible] اشارت
سر عشق و محبت فیض حقدر — [illegible] اعلی عبادت
بلر راه حقیقتدر مجازی — [illegible] محبتدر سعادت
مسلمدر دلیل عشق [illegible] — ظواهر باطنه ایلر دلالت

حرف الثاء

غزل — [illegible]

[illegible] کلشن رونق [illegible] امید [illegible] — نوای بلبل دستان [illegible] امید [illegible]
[illegible] کلشنده نرکس جراغی [illegible] — [illegible] بهار [illegible] امید [illegible]
درون سینه [illegible] داغ [illegible] — [illegible] لاله [illegible]
[illegible] عجبا [illegible] — [illegible] امید [illegible]
[illegible] — [illegible] امید [illegible]

غزل — [illegible]

[illegible] دله [illegible] باغچه — صفای بلبل [illegible] لاله [illegible]
مجلس [illegible] — [illegible]

101b

102b

جمنده هر یوزی بو غنچه شکوفه در کلزار — او راسته تابه بو صبا بوی ثاله در
زوالی طشره ده دخی اولمش فقاهتک — رقیبه جوکیبه بر حواله در باعث
کورب قماشی جهانی سوءظن ثابت زار
بو شوقه اوید اتفاق ریح کاله در باعث

نظیره — سید وهبی

صفای مجلس کالکون پیاله در باعث — بلی لطافت کلزاره لاله در باعث
عروج فتنه تلتی بیراث تابیده خطی — طراوت کلستانه ژاله در باعث
جو جود عنبر سارا دخان اعجمدر — بو بیچ وتابه ادمشک به کلاله در
مثال طوطی خوشکو بو شکرزاره — جلای شوقنه شیرین نواله در باعث
زمین شوره ده اولماغه کرد خیز شوق — عنانه جامه یه وهبی اماله در باعث

وزن دیگر — نامی

رغبت جام مله صحبت جمدر باعث — نشوه اعمال دله صحب اوکرمدر
سیر حسنده دل اسوده شرار عجب — حرمت بسمل مرغانه حرمدر باعث
اصل عشقه جکرین اتمکه بر خون جفا — قبضه غمزه کبی تیر ستمدر باعث
کریه در رازینه اول اغیار یا دیک — اکاه شوق غم یا ونعمدر باعث
نامی وشیر محو وجود ایت دهن نکرنده

نظیره — طیفی

حسبی ری عالم دار بینه عدمدر باعث
کوز لرم یاشی شرابه ولمغه غمدر باعث — دل وجانم مله میل ایتمکه عهدر باعث
کوریک جشم بمناکرا وتنوب انکه یار — ظاهر اقیدر بکا ترحم ایتمکه مدر
کر طریق استراسلکده وجوهر اعمد — سالک اولدی طوره معاز راه عدمدر
بلبلک کلشنه کورکیده هزاردی — ورد رخساره کلم غنچه انمدر باعث
کوریک انکره جم انه طریق نوبهار — عاشقه میلنه معشوق درمعدر

عزتی — راجی

شهرت حسنکه ارباب سخندر باعث — رونق بزم کله مرغ چمندر باعث

نحل

103a

نحل سبا ایله نازک تنمدر میل طبسن — نه قد سرو ونه سیمای سمندر باعث
کریه قیلسم عجبا کدر کدرنا حرم — صحب غریب غلغله حب وطندر باعث
هر جرانه لری جقه حسینی یه بوله — دله جوزا اتمکه اودده جسندر باعث
طوطی لذت کفتاری کرفتار ایلر

نظیره — نامی

در دو غم جکمکه ناکه یه بو فندر باعث
باشمز دوکمکه اول در عدنده باعث — کوکلمز دوشمکه اول جاه ذقندر باعث
طره طالعک بو بلیه بیرت تلفنه — بینه اول زلف پر اشوب فتنه در باعث
بو شبلک نیجه در باشمزه سود اکتوش — جلد کم محنته کوکلمده بشندر باعث
موج باز اول بیرکه دریا شنمیح — قالمغه خاک عندلتده بو تندر باعث
قفس خنده بتور طوطی طبعی نامی — جلد کی قهره انک لطف سخندر

وزن دیگر — غزل فیضی

جهان ایجره کیم سحر فتنه اورجاش — الا سرو قدکدر البته باعث
مدار رسیده تحقیق موی میانک — دقایقده اوراتایه صالمشدر باحث
موحد لره قلمه انکار زاهد — می وحدتی صنم ام الخبایث
بکا جمع اولور قنده کم وار بر کز — بنم جلکک عشق ایجره مجنونه وارث
دوکوب اشک کوکیده ده وصالک درلر — صابر نقصی ایجون طبراغه حارث
عذار دیکه وصف ایدر فیضوی — الکا حکم مفسر درم حکم محدث

ای حرف الکاف — غزل ناجی

کل ای غمزه کرم ایله رقیب بر قتلنه کج — بنه اتمکله بر کوره یه اندیکه یه بندن
کمان ابرولر ید ایجنوب بیکانه کوسدم — کل ای تیر مژه بابسه لطف ایله کچندن
کلستان موسمی کلمز کتانیدرسن جار بر کز — رخ کلرنه عزم ایله کوکل تعبیه بد بندن کج
صنوبر اتبغ او بیکاطوبه کبی چشم اکمز — صوکیبی برکرای سرو روان صحمی کچندن
ابیدم رونه کلدم بو تمسی حسنه بردنه

104b

براقیلمز یاره درعشق محبت باجی — حاصل حالمزی چاره یوقدر تیمار کورجی
عرضحال یوقدر حد دکو بیندوار حیوق مجار — مست عشقم شویلیکم گفتار کورج رفتار

نو عیان اسرار عشقی صاف قلبی ایتدکلر

نظیره

مه ای محبوب کیفیتنی انمولک اظهار کورج

یاره عشق اقرار ایتمکی غیرده انکار کورج — برلیکتر نیلسو اقرار کورج انکار کورج
عشقدن منع ایلمز زاهدی عاشقی بوندور — نیلسون حقاکه دلو صبح دکر بیدار
اوده تکمیل غرض اتمکدن ایتدی نسنه نوج — زاهده اماکه قید جبه و دستار کورج
کاهی حسنم قانن عشقکده که بیکز انیدر — سر حقاکه ضبط درهم و دینار
حکم شعری وحی قودم وادسوزدانی شعورن — شاعر اولمق ممکن اما قوت گفتار یوج

وزن ارع — غزل وصیف

نیه عزور ایدر ایا سپهر زرین تاج — بنم کیبی بر ایکی منفرد ادم محتاج
دکنمز ازکا داغ درون غمز حالی — جملت شعلماه اولسه همزم سراج
جهان نده حسنا لیلا دلو آر سوده انی — بتر دمی کوره مجنونه بر قاشنق تماج
کو رنجه احدی دیده مده اشک خونینم — طبیبم قدرتی رد ره کو رنجه علاج

کوریدی لولوی نظم طبیعتنک دریا

نظیره

طوتر دی ینبه الیه صیقا امواج

فلکم شربت دنیا راللهم ایتدر غذاج — طبیعت امله عارض اولکه سو مزاج
حبوب اختر ایله ینبه مسیح کورن — باورکه مهر نه جنبر درنا ولعل حاج
نظر حقیقته دریوخه کم بر سنتر ایدر — کیرسه جامه نوتا رصورتی دیباج
کمینه صحرا دیار هم بایدار ادلمز — کنار چرخه حقیر سه کم ومی اسند راج
قوسون ستاره یی تا بی نجم ادهم — فال احسن تقویم الشعر استخراج

مؤلفها — حضرتی ذکی

لعل لبیله باده نابه ایتدی امتزاج — انده بکا بیر بکا سر ایله ایکی تر فراج

105a

سویلک طبیبه یوقدر بیر عرض حال ایدر — بیمار درد عشق قبول ایلمز علاج
ارتر سه دولت حاصل در دمنده ایم — سلطان عشق استمزالی اخراج خراج
کامل نثار سو حصه ایدرکن سکوتدر — ناقص کمال جهلی ایله ایلر ابتهاج

یکتا متاع فضل دریغا کساد اه

نظیره

کالا ای جهل یولده کوندن کونه رواج

کوستر سیدک تاسخه غرناج — ذوق الماز ایدر بزم سنی دنا کو کلی مزاج
بی درد اولانه ایلده طورمدی چاره — اول حال ناطبیب حسنه سئیلمز علاج
بز باره نالی خنکلی غمکله سیرکر — اجمه یوراز کیمه عرض نه احتیاج
مجنونه کور کنومدر خشقی بیلسنک — ناموس ونکه قودی وتر کیشیدر و تاج

حیرت ده قا اور کم یعک بلکه ایکرسه

نظیره

بونجه زمایله ایغی کور ایجی کوزیاج

جانا خیال غمزک ایله خسته در مزاج — بیمار کوزلریدن ادمار درد دن علاج
الام هر درد دلبری قلدم طبیبه عرض — دیدی بوعلت الکمس ادماز بولیک علاج
بایشده هوای عشقک کوزده ایمرکو شوکو — خاکده هوا و آتش و آب کیمی امتزاج
سنک جفا یا او رمه مرد شیشه کله — بتمز ایکنده صنیغی دم وکدوز اج

عشقک ایکی دن واریه بازار نظمک

نظیره

زیرا متاع معرفته قالمدی رواج

ای آواره محبتنک سرار آب عشقناج — اولماز ایسه درد غمک طالب علاج
بازار عشق مهر جهانکدن اولکم — سنسن متاع حسنه دیر بوکل یه رواج
مهر حکدن ایلمه جالی دیده و نمز — تا بودکلر که حقبه عشق او نه شرح اج
زاهد امید لطف ایدر امانبواک دکلک — مهمان خوان شفقتک اولسنی کوزاج
عالم کال لطفنه محتاج دره نم — روکر ایدرسه در کهنه عرض احتیاج

سرنانخ — وکافی

105b

93

جسر سیلاب غم جام مصفا ایلیچ   اولیه جای خطای رب سبک الم

موج خیز اولدیبو ابرو دردنا[illegible]   انی بر رحمت ایدوب ورق صهبا ایکر

خانه سرجانی عدد ونکلر سوزلی [illegible]   ورکه هندز اویاکی یوزلو ولا رایلر

جمع ایدوب یانکه یاران غم اندوحچ   در جانانه دنه وار یوزکی الا بلیچ

جمعیا کوجه خماره یولکی اوغور   بیش رست تانه دنه اداب مدارا ایلر

حرف الحاء

غزل السلطان

کوزلکیم عرض جمال اتمز ایسکه بزه صباح   ای کوزلر یوزلو سنکا نه سلام دینه صباح

غم کلیدی جلد رسا غرایلدی ساقی   قانارق بو سراجلشو المعمون نفتاح

نیلدز شمع رخک ضوء بزه کما فیدر   رودر روشن ایله یجو انده نه حاجت مصباح

اورته یه الدی بیر برک ایکم یا نمدن   ای صا سلطه یکا اولیخرن ایکی جناح

فتح باب اوله کبی غمزه سرسبزی کوزه
کلر اسحاق وصلکیلر دیه لم یا فتاح

نظیره   عقلی

منکلم کاکل مشکینک رجاجین صباح   طلکم خورشید رخک اولدی لمعه مصباح

اججا اول زلف برن یه بری رولرادر   طالب رایجه طیب اولدیلر ارواح

باجر لعلکک ایچن میوه رخ رایر ایله   ظاهر بزم شرابه مزه و بر تفاح

کوکلی غنچه دهانکلر لیک تنهکی هجا   نوله کر کلیه شکر قیلدی مزاجم اصلاح

واعظا نام عشقه ابجشه ابرامیم   سنده بو عقل ایله عقلیه ایدرسی الحاح

غزل   تکیا

شعله میلدو نر شمع فروزانه قدح   شمع ایکی جینه ایدر جانبر پروانه قدح

دونی لی عکسی رخ یار شراب نابه   رشکدن دوندی چو یوسف کنعانه

بر ایکیو باده ایله بکزر ایدی عاشقه   سر نکونی له یلدیلر دوندی زنخدانه

بزم لازم سکن ای جرعه بونه بیمانه   جمله دن بکدی الا یه ر اله بروانه

معرکه ده اتم ارادستنده طوتدی اکثر

106a

105

نظیره   حسن بو لیناغلر غم کونلری ر اقدح   فالیفی

نشو قلر ویرسه نوله بزم شبستانه قدح   بکرم صن بیر اولنجه ده تا با نقدح

بوسه لعلیدر خوج ایکیمز مجلده حظا   صونیک بزه فند دلکی بالیکاجانا قدح

مجلس ایجره دوشن اولماه نه مشکن سحنی   می لعلیکلر ایکر بولمه مستانه قدح

نشئه میکده ویرو مجلس عرفانه نسوا   بوسه لبیدر لعلکی دونه دونه ندانه قدح

تر مکاظر فا ایجره ظریفی بیراث
دست ساقیده و بر انمزدن ظرینفه

نظیم   عقلی

الیجی دست محاسن جانانه قدح   دونه انکشته هلاله مه تابانه قدح

اوقدم سجده مرجانه دعانه قدح   الدر ایجه بیناولی بیجه مرجانه قدح

کاریسر او بسر کوکلر بزم نی مجتنده   کور مدم دور سیننده وخی بیدانه قدح

قدحکار فه نو میدخک یدر منیر   کلیه کاده ره بو شهکار و شاهانه

کورمدم دختر رز دو نندی غیب نه مدام   عقلیا باشه چقر دیرانه مردانه قدح

غزل

لطف ایدو و یدیرمکز اوری غمزه غماز قدح   بلکه اقف اوکله بنده اوبلدن رازه قدح

انر نشوه کفتار لبیندن ساقی   صونه چیتا دلکی اودلبر ممتاز وبده

نجه بیر حسرت لعلیله نشارقحبوب   اوله پر شراب ججکر خمیا نه قدح

دمیدر بو سه جام لب مبکونی ایله   ایلیه نشوه ذوق دلنی تازه قدح

مجلس عشقه بی غوبسه نکه چشم نمام   دل شوقم صونر اولورمست می نازه قدح

غزل   طریف

دورایدرسه دونه مجلس رندانه قدح   غرض بو اوله جام لب جانانه قدح

کلشن بزم صفا بلبلیدر بلبلر   ارغوانی می ایله ایلر کل خندانه قدح

کشتگی غم اتکیدر نصوب مجلس ده   دست یاره ایرو لبیر نه میدان قدح

لب جانانه بختنکه جانسک الا ایر زنکی   ایتدیری باشی دلدار ایله انه قدح

106b

95

رشک ایدر پیر خورشید فلک بزمنده ساقی

نظیره — شعله ریز صدر نظر تقریرتا باندن قدح

براوتی دوریده بکی مجلس رندانه قدح — چرخ اولور حلقهٔ رندان همه تابان

فلک عشرته بر اختر فرخنده کبی — سینه چرخ صفت طورسه کرتابنده قدح

مجلس می که بو ندرله حصارا دلکدر — شهری عشرتده راتک افق دورانده

دور مجلسده که صفا جامینک حبنزیدر — اب رنکینیله قندیل فروزانه قدح

یراشور حلقهٔ رندانه دیسم یاکه

نظیره — خاتم جمدر اتک لعل بدخشانه قدح

صحبت بیاردی بقلان خاطر یارینی — سرکش الیلری آفت دورانه قدح

محتسب شرطیله عشرتکده قالدرمز — طیاسون با یجه صحبت یاتا بانه قدح

بریکک دائره بزم دایم بحضرمی — کو سترسیره بقان آفت میرانه قدح

یفته یورکرسی ندکیر جیقوب میکده‌یه — ساقیا قابدره کور واعظه پنهانه

عنقلانه بزمی بیچه شحنه یه بصدر نشریکی — لطفه بصدرده بو کون ذمره رنده

نابتات قولاغی سر دلو تیدی اکیه — فارس بانه تک اوله کیمده قدح

[illegible]

در کلمکینه سافی دیره پیمانه قدح — نشکم جانه جام لبجانانه قدح

می لعلیله ویرو نابه شعشعه یار — دیکه ویره رکیج دلبره یکانه قدح

طو تراو رتبا قدح کبی غنچه دهن — عرضی عروه ویره سنج نر کس مستانه

مهری طوب ایلدی چو کلان صهبا کردون — دلبرای مه ویره سن افزودرانه قدح

باغ حسنک کوریجک طبع ظریفی جاوید — بنده کم سیر کلستانه ویره جانه قدح

[illegible] — [illegible]

اغسکو ویرسک اکر یار سکا جور صریح — عشقکه ایکم جانانکه ای عاشق فصیح

تیغ مژکانه جهان آتش نعم لعلیله — قبلو احبابه عیینی یه بر دم تصحیح

107a

[illegible]

باده حمد مزیدا اولدی تولدن نارده کم — آتشی بر لهب ایلر حرکت ابر ربیع

عقلی بو قدر دلبرک وجهی ومدار انی نشر حصولکر — کیمکه انمز رخکی مرحله مهلتمز جیحی

ایده مز مسئلهٔ عشقی اصولیله بیان — فن عشق ایچره نظیر تقرر ایدر قومی تصحیح

[illegible] — [illegible]

قتلک کورک جو سیاه وسنک بیاض صحیح — عجبی کمکه دیرسه سکرانت ملیح

او وصل راضی بو جان دیر بدکی [illegible] — اوافترا کمجه دور بو کذب صریح

جو حسن ایچنده حسن بعلم شاه چیر — روا دکل سکا بو جهل ایله رقیب قبیح

صباح توبه ایتدم صبوح ایچمک — حرابه ویردی بو کوکه توبه مراد وصحیح

سرور کا عونه قدر ایشان زهد دریا

نظیره — سوزل سور ایسه رکیم اشتبه دیر تسبیح

[illegible]

نه درکه حسن اداولندرا وجه ملیح — جهید بسی اتسم کوزلده ترجیح

لبکله مرده یره ویر حیات کم کورسون — فلکده نجه اولور جانه لعل مقله مسیح

خطیله عارضی یارک ایکی کوزلدر کم — بری سبز ملیح وبری بیاض صحیح

اسیر انذر روح اولدی لصد تلاش — الندن دام یار رجو بیر دکمه تسبیح

همت مهر و وفا ایدرسه اغیار — دکلمز روحی هیچ اره یه بو ظلم صریح

[illegible] — [illegible]

اکر صراد ایدر و سحاک صفا جو صبوح — فلک ستاره ایت سافر شراب صبوح

بیور مه توبه تنکا اول شراب ناصح — که کورسه اللده طوشر جرم شرک توبهٔ نصوح

مدام چشم قانه طوبیدر حذنک شمک — بیوانا نشمده ایدرتونشلری بر وبحر وجه

دل اولدی تیغ فراقکله شرحه شرحه — به سود کم سکا اولمادی حال آتش روح

قصور اویکه یک فکری ایله موی میان — صفوبو بلدی اول سره احتمال وضوح

[illegible] — [illegible]

کورک مجلس یاران میکده قدح — صونلی دستی جام کاف نه قدح

107

[illegible]

109a

108

108b

1101 1096

109

[illegible]

115a

115b

[illegible]

111b

112a

106

111

[illegible]

1136

کیجه تنها اشکم خاکسته یوزلر سوره رم … صقنمکمکه خبر دیر مسوز اغیاره
زخم سینمده اقدکجه بارم بر یح صبا الیله … طور سوزی اللهم سورسک هله برباره
مددک قالمدی فریاد و دوغا الیله جک

نظیره … ظهیری

سکا کیمدن ایره ایره وار یا تی ریبی جدو

تیغ هجرا وردی بنم سینه مه بیک یاره … مرهم وصلا یلیک بکا بر چاره مدد
قان اولا ورطه غلطان ایره اکوزم … مجلس یاره بیوارمادیو باغیاره
قلیر تیغ هزار ایله دلم بیک پاره … چاره یوق عشقکی ترک ایتمکه بر باره
جان کلسون لبلرینک جسمنا … شربت لعل لبک حون دل بیماره مدد
غنم ظرفی هلاک ایر ایدیسا کرا که … اولمز جانه اشعارک اشعاره مدد

ومنه ایضا … غزل قاسم

قولکر یوش جهان الیمیا … المزدیم نه کلور کوجه نه داد
حاشالله که رقیبک سوزیله … اشناسک کوبکا وله باد
محنت وغصه یکون غم یمرم … ره عشقکده بلادرکا زاد
بخت بیه طالع وشوریده دن اه … ظلم بیداد فلکدن فریاد
لعل جانبخشکه ساقی ایره

نظیره … نهالی

سکرا وار دمکه ایده لطفله یاد

آه تیغی چارسوی غمزه فزاد … ز ناشکیم تشیم قلدی زیاد
اتشینی جام میه توبه بر کوکل … لاجرم امر ککوح اولور ستاد
نوبانو رکو کلم ایهم تو تورنه … کیجه رنا سم الندن فریاد
چکدی جور دن تکنا بیه بینه … المزدی نه کلور کوجه نه داد
غمزه اهلی بیله ایچ … خون دلدر ره غمزه دیکا زاد

مشغول … تنهاکزه برکونا

نظیره

… بنه اکدی یار

انتهی

113

اتمدی لطفله بر کون بنی شاد … ای جفا پیشه الکدن فریاد
لب شیرینله اول خسرو حسن … اجدی دل بیستونه کوچه نه داد
باغ حسن اچره او سروی کوریجک … مرغ دل غصه دن اولور ازاد
قد وزلفینه کوکلم جان دیرایک … بوجهان اچره دله بسک ایراد
کوریجک کلر یوزک ای غنچه دهن … اجلوب کوکلم اولور خرم وشاد
بو بورای کانه دفا جان صفا

نظیره … باقی

لعلک نظمی ندم ایله یاد

لب خندانکله قلدک یاد … ایلدک مرده لرک روحنی شاد
بنی یاد ایلدک احیا ایتدک … اولدیلر کتدیلر اما حاد
تیر هجرکله بر ابر قلدی … ناوک غمزه لرک رحم زیاد
کلی وصف ایلر اسیم دکلشن … بلبلک ناله سندن فریاد
یوری ای سرو سرافراز یوری … قد بالاکه ایر شمشاد
باقیه امر ندر سلطانم … سکا قول اولدی مطیع ومنقاد

ومنه ایضا … غزل …

هلسم ندر کنا حسم یقمتر یوزدیم … یازه دکلر یا کا ای الته مجید
دا تندا اول آخر مقصود دیم … عیسی لبلدن انکسر بوسفر حجر
قدم وشرفده یکدر مهر ییا اسمانه … بهر بیمار ایمان صانلده اول سهر قمر
کوزم یاشی اسرکه منع ایم … اتم کریم اولمازیم ایرا که سایه یاد
قا بوکده اولدکتدراول … اسکی ده دردمنده اولمادی مسند

… … غزل …

کر اولان جونه عاقل ایسک فیله … دوشور بیالهوی …
ساقی شرابک روشن … …
صورت صفا جالده … …

باقی

113

113a

112

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

112b

107

[illegible]

[illegible]

1156 113

جهانی دیدهٔ یعقوبه حسرت ایلدی یار — ایدرسه سرمه نوله گردکاردانی امید

مرادی ایتمدی آزاده داغدر جانه — ترحم ایتمز [illegible] اعانه امید

هوای وصله جو [illegible] — کسست اولدی [illegible]

غیره — [illegible]

جهاننده نشئه [illegible] معنا — الننده ساغر [illegible] استعداد

مذاق اهلنه کیف [illegible] — اولور [illegible] کیفیت [illegible]

کن [illegible] عقدهٔ [illegible] — نه وار فلکده [illegible]

بو خاکدانه [illegible] — هر بو [illegible] مجلسده خاطر [illegible]

ارزن اولدی [illegible] — دخی بو طاس [illegible]

[illegible] — نابی

نه غنچه شکفته دکلدر بهار باغ امید — نکام [illegible] فسرده در دماغ امید

ظهور نشوهٔ لعلکله مست عاشقده — می [illegible] اولور ایاغ امید

نسیم کاکلک اولدقجه جلوه‌کر [illegible] — جهانه نفحه رکلدر [illegible] امید

هو [illegible] — [illegible] امید

قالورمی زنده [illegible]

بو روزکار [illegible] جراغ امید

قوام [illegible] امید — [illegible] امید

[illegible] تصویریمز — [illegible] امید

کوکل [illegible] — [illegible] امید

قبولی [illegible] — اولدی [illegible] امید

[illegible] — [illegible] جراغ امید

[illegible] — غیره

[illegible] — [illegible]

1169 115 114

سن پادشه حسنه کوکل بنده اولالی — ای روح روان [illegible]

سن لیلی [illegible] — [illegible] مجنون [illegible]

عشقک [illegible] — [illegible] غصه وغم [illegible]

هر عالمه [illegible] عشق

نظیره — جان [illegible] — نابی

فرهاد [illegible] شمشاد — کوبکده [illegible] ناله وفریاد

[illegible] — [illegible] سوسن آزاد

[illegible] — [illegible]

ابرامی [illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible] پولاد

[illegible] — [illegible] خورشید [illegible]

رنکین [illegible] خامه [illegible]

نظیره — اول صورته [illegible] — نابی

آیینه [illegible] عاشق ناشاد — کل صورته بلبل [illegible] ناله وفریاد

[illegible] — کویا که نصیحت [illegible]

[illegible] — [illegible] دیده [illegible]

[illegible] مالک — [illegible] امداد

[illegible] نوآموز — [illegible] استاد

[illegible] — اطلاق قضا [illegible]

[illegible] — [illegible] بنیاد

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

116

شمدن کردو شعر [illegible] وصفی [illegible] — تا بو قصر خامه یه قیل حکمته [illegible]

غزل

فیض ایله بر قطره اکر کاسه خورشید — پاینده اکلمز دراکک ساغر جمشید

اورشاه جلوس ایلمش اورنک [illegible] — منشور نیازی ایده علم بزده [illegible] تجدید

عاشق نم انکسیله بولور تازه حیاتی — هر دیده سر عیسی ایله بر چشمه جاوید

اول صنیوه اعجاره مؤید متفرق — منشور حیا تنده اکر وار ایسه تایید

بار غم دنیایه قومم قلبه تصنیف

نظیره — اولمایه کرانبار [illegible] امید — [illegible]

خط کلدی رخ یاره ایدوب حسنی تجدید — عشق معلمان [illegible] دولت جاوید

فیض اثر عشقله بر کلشن ایرک — بر برک خزان دیده دراندره کل خورشید

بوری شمدی [illegible] — هب بر کور [illegible] باسلام امید

فرصت وار ایکن [illegible] — بو حسن [illegible] عالم جمشید

تا کی [illegible]

نظیره — شمد نکره [illegible] — [illegible]

در آینه شو [illegible] امید — [illegible] حلقه توحید

اول منبع [illegible] — [illegible] تجدید

ظن ایتمه سفیده [illegible] — [illegible] تصعید

بر پاره اصنمندی صیف و شتایه — [illegible] تبرید

اول طفلی [illegible] — [illegible] امید

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible] آزاد

[illegible] — [illegible] فریاد

[illegible] — [illegible] آباد

117

مجلسم کلبهٔ درویشک بینجون — جهان ایچنده انشک بر آباد

سرودن [illegible]

نظیره — جود [illegible] ارشاد — [illegible]

تنم عشق [illegible] استاد — نه مجنون [illegible] تا تمده فرهاد

یورن [illegible] صحبتکده — بو بیقوق [illegible] آباد

بو [illegible] ای علم — [illegible] ای سرو آزاد

بقای عمرک ایچون [illegible] — [illegible] بلبلان

[illegible]

نظیره — [illegible] داد فریاد — [illegible]

غلام قامتکدر سرو آزاد — [illegible] فرخت آد

فلکدن [illegible] — [illegible] ماه فریاد

[illegible] ای صبا [illegible] — [illegible] زلفک آفرین باد

جواب [illegible] — [illegible] عشقده فرهاد

ویرو [illegible] عقلی خرابه

نظیره — [illegible] ذاتی [illegible] عشقه بنیاد — [illegible]

[illegible] حبیبک داد فریاد — [illegible] قلور یاد

[illegible] سراسر — [illegible] زلفنه باد

[illegible] جان شیرین — [illegible] عشقده فرهاد

تبسم ایدیجک [illegible] — [illegible] روحی شاد

[illegible] وصف ایلیجک

نظیره — [illegible] آفرین باد

[illegible] ای سرو آزاد — [illegible]

[illegible] — [illegible]

118a 1176

117

دیدم قدیکی کیم بکزتدی سروه — دیدی اودلاره یاقسون شاخ شمشاد
دیدم ای خسرو شیرین قولکم — دیدی سنده اجل اولمه یاکه فرهاد
دیدم لعلک اوپرکن اکسز ادم
دیدی دهنی الکدن داد و فریاد

نظیره — نظیم

دیدم بولکده خاکم اولدی بربار — دیدی نکته ایده اوای یار افریاد
دیدم بنده قولکم پادشاهم — دیدی نازنین بهار اول بنده ازاد
دیدم مهر ایله ای خورشید رخ گل — دیدی اولمیه دکوکلک فرخ د
دیدم بکزدی جانا سا که شیرین — دیدی بکزرسنه کم سا که فرهاد
دیدم غم دفعنه جانا نه چاره — دیدی نظمی صفای لعلم ایت یاد

[illegible] الدال — غزل وصیف

دماغ کسوفراس کو قند ناب لذیذ — مذاق اهل فنا یه کلور شراب لذیذ
دل اولدی سایه زلفنده یارک اسیر — کونش اسیسنده اولور سایه سحاب لذیذ
می سرشکم اقتمزسه راحت دلمازیار — اولور صفا ایله یارانه قمر شوخ
یا قلدری سینه مه جوره داغ شوق یاریله — مذاق جانه کلور رشک کباب لذیذ

وصیفیا بنزاتش کرکدر و[illegible]
نظیره — تنور کرمده پشنه اولور کباب لذیذ — تائبی

ریاض حسنده ادمش اولعل ناب لذیذ — جهان ایچنده بلورسن اولور شراب لذیذ
دم وصالده خونددر یوزین کورملک اولمک — بهار کوندی اولور سحر خواب لذیذ
جفای یار ایله معتاد اولنجه درشکل — عذاب عذب اجر و کلور عتاب لذیذ
ندکلوشربتلی یاره سورسه حرمت — شراب تلخ اولور کباب لذیذ
غزلکره ببه [illegible] ای تائبی — شکر ایله اذسه بلورسن اولور خوشتر لذیذ

[illegible] — غزل وصیف

کرچه ای دوح روا کحلی جکر [illegible] جانه — بیلک بن دلدار ایلمک کلور اندن لذیذ

درود

دردمه درمان ایچون دار الشفا کوزلری — درد تلخدر طبیبم باکه درمان لذیذ
کاسه قندنبا تیله چرخ ایلدیه — اولمیه شربتی شراب لعل جانانه لذیذ
جشمه لعل لبک صوی یا بندة تلخدر — کرچه کس یا ایچره سوقدر آب باران
سدره حقیچون تعلیقی به پیشکار خضر خط — کوثر لعل لبکدر آب حیوانه لذیذ

مشو — نبیل

یازسه خط انکوکر کاغذ — دلشکسته اولدغنی یاره نامه کاغذ
مرغ جان نامه بری اولدی انک [illegible] — یاره یازسه اکر عاشق کمی کاغذ
نامه ده یار خط دردینی تحریر ایتمش — ایلدی خاطر عاشقی مغبر کاغذ
سینه مه داغ یقوب شوقیله خاتم بیرخ — اوقودی سوز دل عاشق از بر کاغذ

رسم قیل نامه که سینکله اولادفای
نظیره — نبیلیا اوزینه اوله محضر کاغذ — نفی

اوکمش انجو سینه سلیخورم نظیر کاغذ — استخوانی صایلور خسته یه بکزر کاغذ
خاتمک بینه نیز اکتیله حقیر نقش — وصف ایدوب لعلکی اروع مصور
بر خط خوب ایله یازلدی کلک ومداد — صفحه عارضکه بکزیه مزین کاغذ
ینه مشطه خاملایوزی رخ زلفنکی — زار اوخاطره اولمه حمیر کاغذ
رخ بیرتا تاج تکسیرینه ممکن طغاکی — ماه نو اوله قلم مهر منور کاغذ

غزل — [illegible]

اوکشفقا لو نته شکر کباب لذیذ — لعلک اسا اوبیم ای لب عناب لذیذ
عاشقی غم بکر کوزلری اوتجو کورمز — کرچه بیخواب اولنه شوخم اولور خواب
جانمه یحیی غم کلور اولدی شیرین — نشه مخمور اولنه تلخ می ناب لذیذ
شربت لعلک جانا سنک ادایه عیدیت — اولنه یوز قند جکر ایله اولدیار ایزینغ
ایکی طرزیقی کلور اج دل قولاعدا — نته کم جانه کلور کفته احباب لذیذ

وزن آخر — غزل [illegible]

1196 — 121

[illegible]

غزل

[illegible]

غزل

[illegible]

غزل

[illegible]

120

[illegible]

نظم

[illegible]

غزل

[illegible]

1209 — 122

[illegible]

نظم

[illegible]

غزل

[illegible]

غزل

[illegible]

122a

121b

122

125

126

1239

1226

[illegible]

124a — 123b — 124

129

مطر اولسه سرادم فصل اسکر دردا دیده
حاصل درد والم اولکه راکده مدت

حال اولدیکه همواره کرکر دوکه حسرتلک
درسوینده حرکت ایلک سکوده مدر

مدار و ملکک کاکاکی روح وکوکلانه
محل ارار صیده صدر مدام روح

درکه مرد دلدر سالک سکی کلام

نظیره

کور ایلدی حسرت دیکار دیده
خیال نقطه خالیله سینم حرف

[illegible]

130

[illegible]

125a

124b

125

131

126a

126

126b

نظیره — قلم او جبینه بولدی خطک غایت غبار ایلر — ضعیفی

سوزلرکم آتش عشقله یانمغی اختیار ایلر — بر ینیه دار و ندای سمندر کبی [illegible]

صبحی دامن [illegible] خاک رهنده کوستردار — محبت اهلنک مرغ دلکر اوزره [illegible]

هر ادم اوزره [illegible] — فلکلر تیغ آه صبحدم [illegible] ایلر

رخک آیینه یه تشبیه ایدر [illegible] — [illegible] خندار

نلر جکدی کلام تیر مژکاندن [illegible] ابرو — ظریفی سویلیم بیکده بر [illegible]

غزل — [illegible]

کلوب بو روز سلطانی کولکلشن چمن [illegible] — بنه خندان اولوب غنچه اچلدی [illegible]

نه لازم [illegible] — چمن [illegible]

سمنزار [illegible] — [illegible] بزم دلبران [illegible]

[illegible] — اولوبدر [illegible]

دیمه کلدر زمین [illegible] — کورنلسیمه [illegible]

دم بو روز [illegible] — نوخطی [illegible]

غزل — [illegible]

دمشق دشمنی [illegible] — بیم باشیم [illegible]

نکاری [illegible] — چنوب قاشینه بقدوغی [illegible]

حیات [illegible] — کر صادقلر [illegible]

ایا نقاش [illegible] — انکه [illegible]

[illegible] — قیام قامتک [illegible]

سینه [illegible] — کوکلکر عقلکر [illegible]

[illegible] — [illegible]

نظیره — [illegible]

[illegible]

بوکو

—

تعلقدن خلاص [illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

کورن [illegible] عالم [illegible]

نظیره — [illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

کتاب عشقی [illegible] — [illegible]

می و محبوب [illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

نوله نازک [illegible]

نظیره — [illegible] — [illegible]

دل مجنون [illegible] — سراسر آتش عشقله سینم [illegible]

[illegible] — اکرچه [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

غزل — روحی

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

1279

2426

حکم عشق طریقنده عاشق بلا اثر   بلا بودرکه دلدارک ادلبی رحمی یوقدر
لبکدن درنده هر دم ایدر جام می نثر   بجه صبر ایلوب ذوقی که هم رندادلو

غزل   مطلع

صبحک اندیشه سی زنجیر جنوندر   جنونم رنعمه ذکر ایلسلک فسونکدر
دیار دردسر گردانیم هر کیم   دلیل راه قطره قطره اشک لالهکوندر
سر کویکده کوکلم سبزه اصحم   قراکو کیجه عزم کویک انسم رهنموندر
لب شیرینلرکز شوقیله فرهادکزنم   ینمده جمع اولان سنک ملامت بیستوندر

فضولی خالی اولموجام عیش و صفای صهبادن
نظیره   نه نکت نا فرجام و اقبال نکو نندر   علوی

بوکون طوفان نوحی قوریتد آه دردمندر   جهانی سر بسر غرق آب ایدن سیل سرشکمدر
دودآور دقده تنور سینده قرص داغ نارجگم   دکل مولر دخانی آتش سوز دروندر
نشئه عشقمی فلک عشقمه مان نوسانکر   شفقی بزمنده دکلدر شراب لاله کوندر
مجبمی قامتی هر خاکله اساوتنا اولسه   حدنک نازه مکر جسمی اوجند سر نکوندر
سپهر بیستون جاک ایدیدی تیشه آهم   کوریلیدی کهکشان صنمه فلک عکوس بوندر

غزل   کلشنی

کل ای اقلیم حسن ایچره جهانک دیدهسی منظر   نه منظر منظر حکمت نه حکمت قدرت اظهر
یوزک کوندر دخی روشن جهانک آی ایدر   نه ایدز زهره دهانا بارنده تابان ماه اختر
صبا زلفک قوسنده اسیر عطر بیکلشنده   نه کلشن کلشن جنت نه جنت جنت دلبر
کوزندن روشن ادولدیکیه فیو انکند ساحر   نه ساحر ساحر تیره نه تیر ظالم کافر
[illegible]   نه ذوق کی قدلکو قورنه ملکه نکو انکر

[illegible]   مستغنی

[illegible]   ... کتاب کلاه کبی قلمش طوردر
[illegible]   ... چکه سبر کنده کل فوررده پیکر

2127

بنی خورشید خسارکل یا نحس ذره صبح   سنک مرآت حسنک صفوا بلمودر بیر
بنی هر دمده جام عشقیله شیدا بلورم علم   سنی هر کز شراب نازه مخموردر بیر
بلنلر انتصاری عشقی دقدر حسن خوبانی

مخمور   نجبر ازعقلیه دخل انمدیم مجبوردر ذکر

سر کویک تماشا ایلینلر طوردر بیر   تجلی جلوکاه قامتکده نوردر بیر
سنک جام وصالکدن النینه تشنه لب محبوبدر   کیم جانانه سر کویکده دار منصوردر بیر
کوکل حیننی سنی صندر مندایسا و کارمسن   سنی سلطان حسن شاه ختن فغفوردر بیر
سنک سیم دهانک سر خونه سینه صوددر   طلسم الهی صورت عنصوردر بیر
سر کویکده زار و نالشم الکلشی سویلر   غریب بی نوا مسکیندر رنجوردر بیر

غزل   علوی

دلرنجی تربه کوزلر بینه اولدی امانم کوزلر   ایکی شهباز حشیم درکه مرغ نانواکوزلر
تندر جانه زنگاری دلکدر ابیاکدر   بهرسن الکن دوزلر بیلی نیشانه کوزلر
نقانه وامعه یقمزنجی بهر لحظه دیمک   کوزک اعوز چشمه درکه صیدی دل زینکوز
فیلکده عشقه دوز سینه تیزکوزلر هر کز   نته کم اسناج پادشاه هی دیده پاکوزلر
کلوب شهر وجوده مسون تلکوحانه قبرز   دربار غربته دوشمش مسافر در ملک

تجمل   نقلی

نه تیز کل جانی سن مست مدام اجلنک کیمدر   نه جامک کیفی سن الوده کیفیتک کیمدر
کیمک بغرسن بینه خون ایکید سوداده هرکیمله   مثال لاله بیلسم داغ داغ حسنک کیمدر
کیمک ابینه سنده جلوه کر کمکرسن فسارک   کیمکله روبرو سن چشم دوره کیمدر
کیمک کوکلکده سوداسی تفکر شب نوردر   [illegible]
صفقشور سبهر برور الی اول سورده باکم کندر   [illegible]

نظیره   [illegible]

[illegible]

128a

128

127b

1296

1297

139

216

1300

1296

142

139

131

اوم ... دانجو ... سنده زلف بکره ... | اکر ... بیم ... اطوار ...
جمالیله جلا ... یاردن کار ... | دل ... ایدر ...

غزل | [illegible]

اسیر ایدر بنی اول دلفریب ... | الان صبر و قرارم ... چشم ...
بکوب قدم ... عشق ... دائم | سیه ... طرف کلاه ...
تغافل ... وضع التفات ... عشق | همیشه مقتضای حسن ... خو ...
بنی آگاه ایدن کیفیت بزم ... | اودر دیده ... نگاه ...
امیدم وابسته ... | صباح ... سلام ...

غزل | [illegible]

بکا حرمان وصلت طالب یار اولدیغندر | بوا فلک ... اولدیغندر
سپهر ... احمر ... | جفا ... یار ... وفا ... اولدیغندر
دکتنا صبر و آرام و قرار ... | فغان ... ناچار اولدیغندر
نگاه ... دیدار ... محرومی | هر ... اولدیغندر

... ناخن ... غنچه
بنی اسنا ... عشقی ... دل ... اولدیغندر

فرد | [illegible]

بکا ... اولدیغندر | ... اولدیغندر
... خوار ... | نگاه التفات یاردن خوار اولدیغندر
... چشم ... | ... ناچار اولدیغندر
... | متاع ... بازار اولدیغندر
[illegible] | ... زلف دلداره گرفتار اولدیغندر

[illegible]

[illegible] ... مسیح ... کتاب ...
[illegible]

بوله

تو ... ساقی بزمه | اوکل ... تازه ... ابسر
... | ... راحت ... بیدارم ...
... | ... خراب ...

غزل | [illegible]

لطافت ... | اولوب ... زردی ...
جمال ... دیده ... | کلوب ... جام ... مرات اسکندر
... سینه ... | ... قد ... قامت ... چنبر
... علامتدر | ... وجود ...
... | ... شمدی ...

غزل | [illegible]

... حقا عجب ... | اکر چه قدک ... اعلادر
چراغ حسنک نوری فروغ شمع ... | بهار عنبرین ... نسیم سیادر
بیاض غنچه رخسار زلف ... | مثال ... طغرادر
... سرو ... سمند نازه ... | ... مغرور ... دنیادر
کنار بحر ... درلر ...

[illegible] | [illegible]

سطور دفتر ... امواج دریادر

... سیما | لطف ... گلستان ...
دل آیینه رخسار ... | فلک ... مهر عالم ...
... | صفا ... عجب ...
... | ... [illegible]
... [illegible]

[illegible]

[illegible]

1306

132a

131b

132

146

133a

132b

[illegible]

1340 — 1336

149

بری رخانله خلوتده [illegible] | رقیب [illegible] گلور گورینور

[illegible] | گرم محفلده [illegible] جفا گلور گورینور

[illegible] | طبیب مشفقنه مبتلا گلور گورینور

تغافل نظر [illegible] | [illegible] گلور گورینور

نظیره

[illegible] گلور گورینور

[illegible] | [illegible] ضیا گلور گورینور

[illegible] | [illegible] گلور گورینور

نظیره

[illegible] گلور گورینور

150

[illegible] | [illegible] گلور گورینور

نظیره

[illegible] | [illegible] گلور گورینور

نظیره

[illegible] | [illegible] گلور گورینور

[illegible]

135a

134b

151

252

135

[illegible]

186

هزار تجربه دن صکره یار ایدر جفا — تحمل ایتمکه اوده امتحان اخردر

شراب و نقل بو عالمده صابره

غزل — غذای جوهر جان آب و نان اخردر

نفراز نسیم کوکلمی اولدی قبر — شو دلکیه که انی تا کرها سپاد

صبادن ایله حذر حقیقتا نه دن ای شمع — اوده زد هر کیجه بر نیجه شمع کلاه قبر

قبوکه خسته کوکل منجذب کیشه مکر — او کاهسر با در اینمکله طاهر کاه

مه نوکده کردشه سیر قلم نابله — مقر اینده ارباب حال دجاه قبر

غزل — عدو عمر دوری توسون روزکار دریکیا

نامی — در سعادتیکا صاحب سکاه قبر

کل ای نسیم صبا خط یاردن نه خبر — کلکور مرفا قلدم

عجب قلمرو کلزاری استیدی مسخر — عزیمت سپه نوبهاردن نه خبر

شمیم لطفنده امادرد شام امید — نه کونه جنبشی وار روزکاردن

نقیم کوچه یار او لکه خیلی مدتدر — دل بلاکش نا بر قراردن نه خبر

نحیفی — عجب حصوله کلور حالا وار امیدرنا

امید خاطر امیدواردن نه خبر

کل ای صبا بیزه تشریف یاردن نه خبر — بو خاک رهده اولان شهسواردن نه خبر

دل بلاکشی کوردکمی کویده لبه — اوده رکنده ده دار و دیاردن نه خبر

چمنده خط یاره ایلدکمی کذر — هزار کلشن عشقه بهاردن نه خبر

جهوای تلقی ایلدی نجه درخالی — چمنکده سیه روزکاردن نه خبر

[illegible]

[illegible] کشته دنیای [illegible]

اوشنکه ساقی [illegible] طورر توره — [illegible] طورر توره

نه حالدر بوکه سیاره و ثوابت حال — هوای عشقده حالا بورر طورر توره

بهار

بهار عشقده هپ جوی و سرو و نره تر — بو کلشنده کبر نه زیبا بورر طورر توره

وجوش تلاطم امواج بحر عشقه کوکل — مثال کشتی دریا بورر طورر توره

بلور کوره حرکات و سکون حیرتیله

غزل — اکرچه دری شیدا بورر طورر توره

او شوق عشقده کرچه ثابت ناز ایستر — محبت وصلنده اتش و نیاز ایستر

مراد ایدنده ایدر بر نکه بهار کوک خراب — کوکلر او غمزه سرخوندن احتراز ایستر

دل نکاره نوازش جفای مخصوصیت — متاع عاشق شیدایه امتیاز ایستر

او طفل نازیلور قدر جوهر حسنی — متاع وصلنده سرمایه نیاز ایستر

فصیح مرغ دل اولمز اسیر دانه و دام

غزل — ربو اتمکه بر جنس شاهباز ایستر

جهانده عاشقه کم حوصله راحت اولور — نه رحکر بو کوکل سویلسم حکایت اولور

او لنجه صرنی قالسون حقیر مکن دلدن — تحمل الیمم اولده بر جراحت اولور

نسیم زلفی خاطر و بیرکرم ایلک — مقید اولمزسه ارباب دلله زحمت اولور

جهانده حیف که بربرک بخشش کرم اله — فلک مساعده اتمز ندی مروت اولور

بقینده کوی خرابانه اوغرادم کیجه

نظره — نه خوب جای صفا کوشه فراغت

حدیث زلفکی اکسام اوزون حکایت اولور — اکرچه قامت وصفکی دیسم قیامت اولور

نه بنده طاقت نظاره وار نه صبره مجال — بلای عشق و محبت نه دارکه حالت

خطاب ایدوب دلکه اوده [illegible] — ان نه جانه کلکیم [illegible] اولور

خیال غمزه سن ناکه اکرکیم [illegible] — [illegible]

بن اول [illegible] — [illegible] خونشر دولت

[illegible]

[illegible]

137a

136b

بلالر عاشقه اورضا ساله مائلدر — اوملمو خسته لراب زلاله مائلدر

[illegible]

دل بلازهر صنمک وصاله مائلدر — صفا قلبله سیر جماله مائلدر

[illegible]

عجیبی یوسف ... جوری ... — او ملمو خسته لراب زلاله مائلدر

[illegible]

155

261

1380

188

157

1376

غزل

غزل

غزل

غزل

نظیره

1390 1386

139

158

265

غزل

فصیح

غزل

انیس

غزل

شهری

غزل

تذییل

غزل

نسیم

غزل

[illegible]

161a — 160b — 147

162 — 261 — 260

[illegible]

ولە

تضمین

[illegible]

غزل

[illegible]

غزل

نظامی

[illegible]

غزل

تضمین

[illegible]

غزل

مسیحی

[illegible]

نظیره

[illegible]

142a 141b

164

رخکدن مهر عالمتاب نور / سراپا نورسن ای غیرت حور
چکر یاد لبکله جابجی جم / طوتر بزمکده کاچین فغفور
کوکلی محو شهد لبکدن / کز مگر یاد ایدر ماننده زنبور
شراب عشقله بیهوش اولنلر / ایلمز کرا ورده نفخهٔ صور
ظهور عید خا تصدقبلکده / ازل لطفیت ضیکد انجم

نظیره

کوزمدن اولدی کلنار اولدی کوهر / دریغا کوزلرم جانیله اولدی تنور
جمالکدن جدا اولدی قنابیم / کوزده جمله عالم زنده تنور
بنی کیج ایدن زلفکی عمبیدر / سحابیله بغیر زیرکه تنور
جمالک پرتو جام جم اوزره / کورندی ساقی نور غابور
ندرجا نیله دل دردینه ایسم / لب لعلندن نکته صبور

نظیره / ثانی

جمالک آفتابندن انور نور / مه تابانه توندی جام بلور
صراحی حمد نشینک نیحه دمک جام / گجون برج جرعه کیبی نمر حور
جمالک شوقنه دوبلر کوکللر / تجلی تابنده توبه زی چرخ حور
کهی وصلنده عاشق کام آلمز / بود نیاده کهی ماتم کهی سور
چکر زنجیری سود اسنده باشی / بکم دیوانه در جوانه معذور

غزل / مسیحی

بکا دلدار عرض قامت ایلر / قولونه کوررنه غایت قامت ایلر
محبت محکم اولسه چو جهرا / وجود رشته سن ایکی قت ایلر
[illegible] انیکم ایلر حیسم / قبوکه صوفانیدن خدمت ایلر
[illegible] کیجه تام جهره / قلمله ررمزه کب غلقت ایلر
مسیحی ارزدر کوی دلدار / سنی آخر صکره احل خنت ایلر

147 — 165

غزل — دوانی

نگارن کوردی ایسکر لبی دار / انکچون قنده میل ایلر حیهٔ دار
طوناتمه جامع حسن تجهیر / کمز قند لیه بکرز غنجه دار
نهالکده زمرد نوبا شمعکده / کواکب کبی زیر اکنکیه دار
الفدن باشلدی عشقه طلم / بودهر ایلمز کوزللر مکتبیه دار
شرابی مشرب یله نوش ایدر شر / روانیکنه غالب مشربیه دار

نظیره / کمال

کوزمده دلبرک عشق لبیه دار / زهی سالک که نسانه مسر به دار
یوزدم بصلکدا یا غنیه کوردم / که با شما غمسک التوبکه
بوزن کورسیم اولنور مقصود حاشالر / که النده سعادت کوکبیه دار
اصوب تسبیح واعظه منبرلو / ایدر کهوارئ بازی جبیه دار
کالک مذهبیه یوقدر بو بحیرا / انکده مجلس مدحیه دار

نظیره / تمیمی

او سروک که سیملر غنچه دار / صور یشقالو ما بندلیه دار
بگذشت دار اوله لم روز وصال / که صورکنده انک فرقت شبیه
جناب حق لشنده باشیم / نمولوکم سنده کوملاجیه دار
کدورتنده بری بریز صفا نور / شرابک نیجه صاحب مشربیه دار
تیر ارشد ایدر نطقیه کل / واراری نرا هدر سکار اوز میج

نظیره / ثنائی

جنانک قد یارک سیه دار / لله یوقفه دولت جبتی وابعه
ایکی شبنشه کوزم آیت تو ملک / [illegible]
لیبکه بکز دکیجو ی [illegible] / دل او دستنده طوتر ییر حوشه
الکدیر بوسر ساقی ایا / کهدر انک لطافت سر جنبه دار

1430

167

166

272

1426

1445a

1446b

27 a 145

170

2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

144 a

1436

144

118

146

اطلس کلکون اشکمه اوریدو هر کلام زرانچه
کرچه قوسم کوزلرده سینه‌م دقت جلوه‌کر
اغلمکدن قالدی عاشق سوزش هجر الده
حقه استقبال یاره آه ادمه چقمز رقیب
صوفی‌ء جبار ذکر ایلر تقیدن خروج
بکزمز دندان درج نه در دندانکه
نظم حسنی سیر ایدوب نیقلکند فرزی الملم
جوی طبعه قلمشز از دخامه ای نادر

حق بو کیم کول هنر یا خلعت کوکدن چقر
طره‌ء غلمان ویرلنجانه سلطان چقر
فصل بستانه قرشو موسم نیسان
شول قدر افزوده دلدار چقمز جان
کند ویسی سولنسکرا ما جهدی کوکدن
بر حلل در طوی مسبوب ویل جا بیلدرنده
بیدوح چشم عدو بر لعل انشا چقر
غرقه نظم زلال چشمه‌ء حیوان چقر

نظمی

چشم مستکه نکه تیر مژه فتان چقر
ناکهان دلدن نوله آتش دوش سم عالمه
زلف دلدارم بچه تشبیه ایدر مشک کیم
بزم غمده بر در جام جم صنوبر کفک
خار خار عشق دلدار ایله نومید اولمکم
بر صدا اتمز سپهر نغمه‌ء بلبل ندن
رشک ایدر کوک نوک خامه دازنکه

سینه‌ء صد چاکدن بیک ناله وافغان
سنک خاره او در کیم آتش سوزان
نافه‌ء چین دیدوکلری او زلف عنبر افشان
ساقیا اول جرعه‌دن کیم نشاه‌ء مستان
کلستانده خار چوق هر دم کل خندان
طارم افلاکه نیچون ناله‌ء رندان چقر
نوک کلکندن کرامیک کل خندان چقر

نظمی

صنمه دکدی فکر اسرار لب جانان چقر
شمع رخسار ایله یاری کتاب چنکه
فکر ذکر یار ایله خلوتکه‌ده غزلت
سیر باغ ایت عزم بزم صحن کلشن ایلکلر
یاراساتم عرض ایله جانقلرم
بجه اشکم چشم تر هرکاه خون الود ایله

زیانی

حاصلی هر دم دروندن اوچقمز جان چقر
صبحدک هر شب چراغ عشق نوراف
عاقبت خلوت نشین اول حله ممدان
نقش روی کلله صوت بلبل نالان
اصحن درکه طالعندن خنجر بران
بکزر اول دریا یه کاندن بنجه دمرجان

دمبدم رو زمینه قطره‌ء اشکم ابر
بر مجحت کاشانه در محنت سرای عشق یار
ای نهالی فکر لعلیله بو شعر دلکشک

اسمانه دود آه سینه‌ء سوزان چقر
کیم اکا خندان کرسه عاقبت کریان
بر تماشا دل ایله حل ایلینجه جان چقر

نشاطی

هر زمان کیم قاپوسندن کوی جانان چقر
رخ کمر زلفی اتش سرتان دزکر نکار
نغمه یا شلار مطرب فیقا اتش نوله
حکمت یعقوب اول غم صمیمه سو تکم کنده

هاله‌ء جتدن هما نا بر مه تابان چقر
ابر پچیدن کوییا آدل مهر نور افشان
بزم میدن اسمانه نعره‌ء مستان چقر
تخت عزت اوزره بر یوسف کنعان

ثابت

عکس روی کلی در ونم تابناک اولمقده در
غنچه لروار بر نظر ره جو هرایلر طبع غی
وعده‌ء وصل ایلیوب لطف ایتدی احسان ایلکر
بزم عشقک جرعه‌سن ایچه کور ندی جانی
تور قرم درد دروندم ایده بر پیرو فیضو

سوز هجر ایله اولی ادراک پاکدهقه
کیمیای دولت ای افتاده خاک اولدر
کورندی بیک کره عدو اما هلاک
اول قدح بیمانه مست آب پاک
تیغ غمله سینه چاک چاک اوله

عزت

خاطر پاکینه قونمش بادههدن غبار
کوسینه کند بچه یار تجمه چهره اولمدن
بر خطر در رهکذار عشق بیک یا نشر زوله
اب حیوان اورنه وصلک کور رم کوکلمه
جامه تنده صقلدکی سمدی جان نادوی
اوج استغناده بر سرو کرم نخ هوک
اوزکار کردن در ایتیدی جوانکده

حسیبی

خاک پای سینه بکشر ای اشک ایله اعتذار
که به یار اولمز ای باده‌ء صبا جسم نزار
صاتلور سنوله بر کلی کی بولنده هوزار
خیلی دمدر شیشه‌ء غمخانه‌ده دار در انکار
خلعت انعام خلقی کیند ونده بیلرم نثار
حمدلله کیم قیامت صیدین آتشدن حکار
قونماش چوره وبر خاطرم اصلاح غبار

1470 1466

47

1480

147b

148

[illegible]

صنوبرست قدی رعنا حسنده ایکی یار اصغر　　کوزیمی ابرو که زیره جبیننده کمان ایا

رنگارنگ ساجی ای شهسوارم بلنوز یار　　در اغیاره الورسن اله دائم عنانی

اولور صد جان عاشق چشمنه قربان دخونریز　　نه دمکه غمزه سینه صاله تیغ خونفشانی

مزید رادد کلورنکدر بوسیله دل تنکه

غزل　　که ایلکار هوای گلشت ایده ر گلستانه　　صابر

هراو مشرده عالم صید ایده صیاد ناپیدا　　شهیدانی محبت بی عدد جلاد ناپیدا

ایاغی جلدی ساتی بزم جانه جان آزادلدی　　جهانی پر شور قیامت ایتدی شهیدی ناپیدا

نهان غمزه سیندن تیغی مخفی ساعد سیمینه　　دیار جینده بیداد ظاهر داد ناپیدا

انلکی بی سر دامان و بی لعل در دکم اولمش　　کلگلکاری انی عشق جونی استادنا

کید رانکاری صابر حضر راه عشق بیدادر

غزل　　ورلی عالمده مرد صاحب استعداد ناپیدا　　سرور

کوزوم یاشی نه نیکلکنه چانکه جوش ایکسر عاشا　　نه احیدی نالع انلری یدی بحر بیدی دریا

بلا ایدی بکا جور بسته ایکی بالای دلارایک　　الف وش جکدی قامت لکد اندوادی بلا بالا

نوله کرادی رخی الک العیندی اله بوسه　　که هربیک جفا لرله بنم جانم کوزی الا

وجودم شهر بندادی دوستی نام کردی نغمایه　　جی انشهر بکوه آتش یوندکی کار بیدی نقما

جی بی چشمم بروک جیر زلف دلبر در

نظیره　　کوزی اغریدی اصرای سرور جوی باسینه دلا　　نافی

نه در بو خنده لر عشوه لر بو نار دااستغنا　　نه در بو جلوه لر بو شیوه لر بو جبهه السودا

نه در بو عاطر حفا بانه بو چشم پر آبر　　نه در بو خال عنبر بانه در بو قامت بالا

نه در بو چین ده جین و پیچ پیچ خم بخم کاکل　　نه در بو طره لر بو حلقه حلقه زلف خنک

میانک رشته جانم نکش امینه مر سینه　　بنا کوشکله منکو گلسیلی ژاله در گویا

دعا او دمکه جفا دیو جورم باب عا عاشقدر

نظیره　　نیاز ایتدیک ایراشوه که جانانه استغنا　　بدر

جوارا

Baki Divani
Sh. 121

هزاران غنچه گلشنده بر بلبل اولور شیدا
سنی گوردکیم هزار آرا بلبلک دار الکر عشق

بر آتش‌ور خوبرو اولر اگرچه بخشا اشتعال ایتمک
سنی سالم سرافراز اولدی قدّ بالا

دل طورمز لب جانبخش یاره دیکنور دائم
مگر ایینه سینه قومش دگل طوطی سکر خا

مه نو صانمه تا آنا راه هر شب آرمندن
قنات صالمش آنده چرخ گردون ای ملک

گورینن گوک یوزنده هاله و مه صانما ای

غزل

فزا ایتمز بو جورشدر بو کیجه اول مه غرا

دوتوبدر ضعفله بر رشته یه جسمده جان ایسه
فتیل شمعه بنزر مک بنک یوکدر قامتم جانا

نیاز شیرکی اریدیکی نه آتش دلدن
بریده اولور ظالم هر برنده اشکم اولور شیدا

دل شیدا اگرچه قطرهٔ ناچیزدر اما
درونده اولدی سویلیدن مزید بحر دریا

نه جون بر واداغم یانمقدن آتش ادر گوگلم
طوتشمز بر درونی آتشنده عاشق شیدا

ستمکارم اشک دگل فوره یا بلدلور بر سوز
انلرک حجر سوزیکیا تنک آتش پاره یمور

الا ای مست ایچی بزم گلشنده گل حمرا
مغنی اولمش ایکن نغمه ایلر بلبل شیدا

صفا ... ایچوری جشنی هر محفل باغه
قورمش زرین شمعی پرانده نرگس شهلا

سنک ورد رخکله ای لبی غنچه صبحی سنبل
گورنمز نرگس چشمیده ازتعجب ...

رخی گل قامتی سرو دهانی غنچه خوشبو
تماشا ایله باغ وصلنده درصد بیرعنا

گیوب گلگون جامه سیر بزم ایشکم نثار
بر آتش لاله لر دیر دامنی ای غنچه لب

ایا نسرینه جیقمش لاله باغ جامه شنده
ظرفی لاله گلی کیسه سنده باغ و فرها

هلال ایتمکمیدر قصده سندن ای شوخ بی پروا
ندن بن مبتلا یه بو دکلو ناز و استغنا

تکلف بر طرف شمدی کردار امه بوجاه
محلد کیم سکا راز درونم ایلیم افشا

بکا می ذرکار بویله امید وصال کلور
اولور می اول امیر نو خسته بندگه ...

رخ مقصود اولورم جلوه کر اینه ده
فاکده ایسم برشه بر گون نسخه ...